ALGEMEEN NEDERLANDSCH

FAMILIEBLAD.

Algemeen Nederlandsch
FAMILIEBLAD.

TIJDSCHRIFT VOOR
Geschiedenis, Geslacht-, Wapen-, Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

A. A. VORSTERMAN VAN OYEN

EN

J. F. VAN MAANEN,

MET MEDEWERKING VAN ANDEREN.

NIEUWE SERIE.

* XIV[de] Jaargang. *

RIJSWIJK BIJ 's-GRAVENHAGE,
GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF.
1901.

VOORBERICHT.

Voltooid is de (Veertiende) Tweede Jaargang der Nieuwe Serie van het Algemeen Nederlandsch Familieblad, die, naar wij ons vleien, zich waardig bij de voorgaande aansluit. Voor een groot deel komt hiervan de eer toe aan onze medewerkers, wien wij voor den zoo ruimschoots ontvangen steun, onze erkentelijkheid betuigen.

Voortdurend kwamen bijdragen in zoo grooten overvloed in, dat menigmaal artikelen geruimen tijd op plaatsing moesten wachten. Evenwel wordt met de beperkte plaatsruimte gewoekerd en steeds getracht alle inzenders tevreden te stellen.

Van een niet gering aantal familiën werd voor de eerste maal de genealogie afgedrukt, o. a. van de geslachten Aberson, van Braam Morris, van Dueren, Gallas, van den Gruithuis, Hartsinck, Hodenpijl, Humbert en Humbert de Superville, van Meerten, Pennis en Overgaauw Pennis.

Door de heeren H. de Jager, Mr. J. Nanninga Uitterdijk en M. G. Wildeman werden belangrijke archiefstudiën geleverd.

Waarschijnlijk zullen de artikelen betreffende de Brielsche Vroedschap en Magistraten, van den heer dit jaar de Jager voltooid worden.

In 't afgeloopen jaar is 't een enkele maal gebleken, dat, zelfs in een zoo bij uitstek „neutrale" wetenschap als de Geslachtkunde, niet iedereen er altijd in slaagt de gewenschte neutraliteit te bewaren, en zich te onthouden van persoonlijke „Seitenhieben". Alhoewel in het Familieblad elke inzender zijne bijdragen onderteekent en alzoo uitsluitend de algeheele verantwoordelijkheid van het door hem geschrevene moet dragen, waakt de hoofdredactie nochtans zorgvuldig tegen uitlatingen die aan andere lezers aanstoot zouden geven. Mocht dit een enkele maal toch gebeurd zijn, zoo spreken wij daarover gaarne ons leedwezen uit, zij 't ook dat hierbij vooral persoonlijke gevoeligheden in het spel zijn geweest.

Enkelen inzenders, wier medewerking intusschen op hoogen prijs wordt gesteld, zouden wij willen verzoeken, zich in hunne bijdragen te onthouden van hinderlijke en onschoone verkortingen van woorden en eigennamen, welke vaak aan een degelijk artikel een onaangenaam en onafgewerkt aanzien geven.

Ten slotte een woord van bijzonderen dank aan den heer Ds. Jac. Anspach, die zich welwillend belastte met den zoo tijdroovenden en moeizamen arbeid van de samenstelling van het register.

Voor den (Vijftienden) Derden Jaargang zijn bereids een aantal belangwekkende bijdragen voorhanden; andere zijn toegezegd. Verlangend blijft de Redactie uitzien naar bijdragen op heraldisch gebied, opdat ook de rubriek Wapenkunde beter tot haar recht kome. Ook platen op dat of op zegelkundig gebied zullen welkom zijn.

Mogen wij met erkentelijkheid constateeren dat de inhoud van het Familieblad bij velen waardeering vindt, de bekentenis moet ons van het hart, dat het getal abonnés geen gelijken tred houdt met de hooge eischen, welke in onzen tijd aan een wetenschappelijk tijdschrift gesteld worden.

Terwijl de redactie de verzekering geeft, dat zij steeds naar gestadige verbetering van het orgaan zal blijven streven, doet zij een dringend beroep op lezers en abonnés: maakt propaganda voor het blad in uwen kring, geeft het te lezen aan uwe kennissen en studiegenooten en wekt hen op tot het nemen van een abonnement.

In de hoop dat onze stem niet die eens roepende in de woestijn moge zijn, bevelen wij ons blad in de daadwerkelijke belangstelling van medewerkers, abonnés en lezers aan en gaan wij met vertrouwen het jaar 1902 in.

Rijswijk bij 's-Gravenhage. DE REDACTIE.

INHOUD.

Genealogieën, genealogische aanteekeningen en kwartierstaten.

Wapen- en Zegelkunde.

Geschiedenis en Archiefwezen.

Inhoud van Tijdschriften.

Boekbeoordeelingen en Aankondigingen.

Varia.

ERRATA EN ADDENDA.

Blz. 24, 1e kolom regel 4 van boven: *Vorstius*, lees *Vossius*.

Blz. 31, 2e kolom, regel 24 van boven: *Nocken*, lees Nouken.

Blz. 32, 2e kolom, noot 2: *Campagnie*, lees Campagne.

Blz. 34, 1e kolom, regel 8 van boven, achter 30 Juli 1734 laten volgen: overleden te Doesburg 21 Februari 1810.

Blz. 34, 1e kolom, regel 22 van boven, achter 23 Februari 1803 laten volgen: huwt te Eck 26 November 1772 Ida van Zutphen, geboren te Ochten, dochter van Ds. Gerhardus Jelis van Zutphen en van Ida van Leuven.

Blz. 34, 2e kolom, regel 15 van onderen, achter overleden laten volgen: te Velp.

Blz. 34, 2e kolom, regel 8 van onderen, achter geboren laten volgen: te Doesburg.

Blz. 35, 2e kolom, regel 2 van onderen: in April, lees 19 April.

Blz. 38, 2e kolom, regel 24 van onderen, achter *1873* laten volgen: huwt te Keppel 8 Augustus 1900 Marius Theodorus Bello, geboren te Deventer 18 Juli 1875, zoon van Philippus Bello en van Clasina Eberwein.

Blz. 64, 2e kolom, regel 19 van boven, *Maastricht*, lees *Haastrecht*.

Blz. 117, 2e kolom, regel 20 van onderen, *ridder*, lees *rechter*.

Blz. 135, 2e kolom, regel 22 van boven, H. A. van Seppenwolde lees Hermina Anna van Seppenwolde.

Blz. 142, 1e kolom, regel 7 van onderen, *Springies*, lees *Stirpingies;* id. *Boissimies*, lees *Boissinnes*.

Blz. 187, noot 2, regel 11 von onderen, *Land* lees *Lans*.

Blz. 225, 1e kolom, regel 13 van onderen, Hartsinck lees Harsinck.

Blz. 258, 1e kolom, regel 11 van onderen, *milneer* lees *wilneer*.

Blz. 258, 1e kolom, regel 8 van onderen, *dochter* lees *dochters*.

Blz. 258, 1e kolom, regel 7 van onderen, *Averbetouwe* lees *Overbetouwe*.

Blz. 259, 2e kolom, regel 20 van onderen *Dr.* lees *Mr.*

Blz. 260, 2e kolom, regel 23 van boven, *Russeel* lees *Russell*.

Blz. 261, 1e kolom, regel 3 van boven, *Sweden* lees *Sweder*.

Blz. 261, 1e kolom, regel 6 van onderen *Jan Gofsenszn*, lees *Jan Gossenszn*.

Blz. 261, 2e kolom, regel 10 van boven, weglaten: Nov. 1750 gepensionneerd.

Blz. 261, 2e kolom, regel 12 van boven, achter luitenant laten volgen: Nov. 1750 gepensionneerd.

Blz. 263, 2e kolom, regel 19 van onderen *eommissie* lees *commissie*.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN **J. F. van Maanen.**

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. I. Nieuwe Serie. XIVde JAARGANG. JANUARI 1901.

INHOUD.

De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.

(*Vervolg*).

Joost van Arckel, apotheker, vermeld in eene aanteekening van 1631 (1) en in akten van 24 Februarij 1633, 17 Junij 1634 en 13 September 1636. Volgens de voorlaatste akte was hij toen 28 jaar oud. — Otto Herculesze van Arckel, vermeld in akten van 3 Februarij 1632 en 15 September 1654. Volgens de eerste was hij toen 36 jaar oud. De laatste spreekt van „Otto Herculesze van Aerckel, out 60 jaren" en zegt van hem en anderen, dat zij „haerselven geneerden met meeden". Den 19den Julij 1637 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna te „Berghen" getrouwd Hercules van Arckel j. m. van Den Briel, wonende te Bergen op Zoom, en Anna Loovrijcx j. d. mede daar wonende. — Den 9den September 1636 zijn te Brielle getrouwd Cornelis van Arckel j. m. te Rotterdam en Susanna van Velsen j. d. te Rotterdam. In de Rekening van den 200sten penning voor 1665 staat p. 58 de post: „Aellewijn Maertensze als getrout hebbende Aefjen Andries, eenige dochter van Aeltjen Ariens, weduwe van Cornelis Gijsbrechtsze van Arckel, bij overschrijvinge van die van Rotterdam ..... 10 £". — Jr. Willem van Arckel en Elisabeth Jans van Dortssen waren 9 April 1653 getuigen bij den doop van een kind van David Cardon. — Op belijdenis werden te Brielle aangenomen als lidmaten der Herv. Gemeente volgens de Acta van 31 Augustus 1656 Lijsbet van Erckel j. d.; volgens de Acta van 1 November 1657 Floris van Arckel j. m. — Als kinderen van Pieter van Arckel staan geboekt: Cornelia, gedoopt 9 April 1658; een ongenoemd kind, gedoopt 21 Junij 1659, getuige: Cornelis Philipse; Cornelia, gedoopt 16 April 1661, getuigen: Cornelia van Arckel, Anna Kuustubbe. In de aanteekening van den doop van 't 1ste kind heet de moeder Jannetje van Arckel, van 't 2de kind Annetje Willems, van 't 3de kind Jannetta Kustubbe. Pieter van Arkel was 29 September 1654 getuige bij den doop van twee kinderen van Gerrit Spelt en Lijsbet de Beer. — Met attestatie zijn te Brielle gekomen in 1660 Johannes Arckelius j. m. van St. Anna ter Muiden, in 1662 Johanna, Louisa en Lambertina van Arckel, van Den Haag (Acta van 1 Januarij 1660 en van 18 Mei 1662).

Den 24sten December 1741 te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 15 Januarij 1742 te Vianen getrouwd Pieter van Baggen j.m., vaandrig onder het Reg. van den kolonel van Berchem, geboren te Amsterdam, in garnizoen te Brielle, en Dina Janetta van der Laken j. d., geboren en wonende te Vianen. — Begraven te Brielle 18 Maart 1738 Leonard Pook van Baggen (Bagge).

De chirurgijn-majoor Caspard (Gaspard) Beijlon, in 1767 met attestatie uit Den Bosch te Brielle gekomen, won aldaar bij Susanna Catharina Baud: Johanna Henriette Judith, gedoopt 10 Junij 1768 (doopgetuigen: Jean Mark (?)Baud en Henriette Martina Beijlon), begraven 12 Julij 1768; Davina Maria, gedoopt 28 April 1770, getuigen: David Beijlon en Maria Baud. Den 8sten Mei 1769 werden 2 kinderen van C. Beijlon begraven.

Den 18den Junij 1752 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 26 Junij te Schoonhoven getrouwd John Clark, j.m., „geboortig van Invernes, adjudant in het Regiment van den Generaal Majoribanks", in garnizoen te Brielle, en Pieternella van Houweling, j.d. geboren en wonende te Schoonhoven. Het echtpaar won Hugh, gedoopt 2 October 1753, begraven 5 Januarij 1754.

Luijer Egbert Daandels kwam volgens de Acta van den Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente te Brielle dd. 15 Januarij 1747 met attestatie van 's-Hertogenbosch. Den 9den Januarij 1759 werd te Brielle begraven „capt. Luijard Egberd Daendels."

Begraven 1 November 1757 te Brielle Jean Dalat, luitenant.

Ondertrouwd te Brielle 25 Februarij 1781 en daarna met att. van 4 Maart te 's-Hertogenbosch getrouwd Johan Gotlieb Doderlain j.m. geboren te „Saxen Hilburgshauzen", luitenant in 't Reg. Mariniers van den generaal-majoor Bentink, in garnizoen te Brielle, en Agatha Johanna van Kouwenberg j. d., geboren en wonende te 's-Hertogenbosch. Den 29sten Junij 1791 gedoopt Margaretha Catharina, dochter van J. G. Doederlein en A. J. van Couwenberg.

Getrouwd te Brielle 22 April 1781 Mathijs Joseph Ellinkhuyse, j.m. „Commandeur op 's Lands uitlegger de Waakzaamheid", en Helena van Capel j. d. wonende te Rotterdam.

Begraven te Brielle 2 September 1776 Casparus Erasmus la Grand, gepens. luitenant onder 't Reg. Mariniers van kolonel Douglas.

Begraven te Brielle 27 Augustus 1781 Victor Gustaaff Baron van Grass „vendrig onder het 2de Battaillon van het Regiment van den Collonel Prince van Hessen-Darmstad", oud 29 jaar.

Den 20sten September 1626 te Brielle ondertrouwd en daarna „in het Nieuwelant" getrouwd Reynier van Groeningen, wedr., adelborst onder de comp. van den Commandeur Treslong, en Elsgen Goossens dr., weduwe van Jochum Cornelisze de Bruijn.

Den 7den Junij 1654 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 22 Junij te Rotterdam ge-

(1) Bodtboeck, begonnen 1624, p. 182.

trouwd Pieter van Grootvelt „adelborst onder de Comp. van Capt. Bisschop" en Helena Veerom j.d. te Rotterdam. — Den 6den Augustus 1769 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 13 Augustus te Schijndel getrouwd Franciscus Petrus Grootveldt j.m. geboren te Schijndel, „premier luitenant onder het Regiment Mariniers van den colonel Douglas", in garnizoen te Brielle, en Isabella Hienster j.d. geboren „op Hitland onder Schotland", wonende te Schijndel, onlangs te Brielle.

Begraven te Brielle 31 Augustus 1780 Johanna van Lit, huisvrouw van Christof Hunold „capiteijn onder het 2e Battaillon van het Regiment van den Collonel Prince van Hessen-Darmstadt", oud 69 jaren.

Den 1sten Junij 1738 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 15 Junij te Amsterdam getrouwd Johan Floris Mauricius (Mouritius) j.m. van 's-Gravenhage, kapt. in 't Reg. van den kol. Van Berchem, in garnizoen te Brielle, en Elisabeth Turlij j.d. wonende te Amsterdam. Het echtpaar won te Brielle: Johan Jacob, gedoopt 17 Maart 1739, getuigen: Johan Jacob Mauricius, Johanna Maria Wreede, gerepresenteerd door Elisabeth Doornik.

Den 20sten Mei 1714 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 3 Junij te Kuilenburg getrouwd Cornelis Meurs, „capiteijn in 't Reg. van den Generael Major de St. Amant", in garnizoen te Brielle, en Ida Heijnen, wonende te Kuilenburg.

Begraven te Brielle 4 Maart 1782 Hendrik Anthon Nicolaij „vendrig onder het 2de battaillon van het Regiment van den Collonel Prince van Hessen-Darmstadt, in de compagnie van den lieut. Collonel von Rentz," oud 42 jaar.

Den 5den November 1786 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met att. van 19 November te „Cleve" getrouwd Pieter van Nievelt, Majoor onder het 2de Bat. van 't Reg. van den lt. generaal Onderwater, en vrouwe Catharina Rappard, weduwe van Cornelis Valentijn Schrueder. — De naam Van Nievelt kwam mij reeds voor in Rekeningen uit de 15de eeuw. In de Stadsrekening over 1455—1456, p. 8 verso, leest men: „Item ghegheven Jan Symonsze van Delff voor sijn boembroet, dat hy die tydinghe brochte dat mijn joncfrou van Nyevelt doot was.... 5 sc. gr." In de Stadsrekening over 1467—1468, p. 12, staat: „Item also Heinric van Nyevelt hadde doen arresteren in der stadt van Utrecht Willem Zoete voor zekere gebreke van lijfpenciën, die hy zeyde dat hem de stede van den Brielle sculdich ende tachteren was als momboor ende vooght van zynen wyve etc." Op p. 12 verso leest men van „een vonnes, dat voortijts te Delft gewijst was tusschen Heinric van Nyvelt ende zijn wijf.

Ondertrouwd te Brielle 21 December 1755 en te Nederlangbroek daarna met att. van 29 December getrouwd Cornelis ten Oever j.m. gepensioneerd luitenant, geboren in de Klundert, en Gerritje van Niekerken j.d. geboren te Nederlangbroek.

Den 3den Maart 1669 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 17 Maart te 's-Gravenhage getrouwd Simon van Panhuysen „capt. van een comp. see-soldaeten", in garnizoen te Brielle, en Geertruyt Maria van Panhuysen, wonende te 's-Gravenhage.

Den 24sten September 1653 is te Brielle gedoopt Jacobus, zoon van Jr. Willem de Perponcher „tot Maisonneuve", kapitein, en juffr. Catrina van der Steen.

Begraven te Brielle 25 October 1779 Benjamin Roux „vaendrig onder het 1e Battaillon van 't Regiment van den Collonel Prince van Nassau-Weilburg in de Compagnie van den Major Westenberg", oud 20 jaren.

Begraven te Brielle 17 Junij 1782 Anth. Schmitt „lieutenant onder het 1e battaillon van het Regiment Mariniers van den Generael Major Baron Bentinck, in de compagnie van den lieutenant collonel de Borgnes", nalatende een zwangere weduwe en 4 kinderen, oud 42 jaar.

Getrouwd te Brielle 11 Maart 1781 Johan Ludwig Schultz j. m. geboren te Darmstad, „vendrig onder het 1e Bat. van het Reg. van den Collonel Prince van Hessen-Darmstad," in garnizoen te Brielle, en Johantoinetta Elizabetha Weidig j. d. geboren te Darmstad, wonende te Brielle. Het echtpaar won: Ernst Ludwig, gedoopt 23 Januarij 1782, getuigen: Pieter Ernst Willem Frederik Schultz, Johan Ludwig Jakob Wiedig.

Getrouwd te Brielle Augustus 1603 Johan „Segwicks van Noortwitz in Enghelandt, Capitein van de Compagnie van den Gouverneur" (van Brielle), en juffr. Anna Patersson van der Veere, weduwe van Johan Hunfrey. In Res. Mag. 31 Maart 1604 leest men van „joffr. Anna Paters, weduwe wijlen Jhoan Hunfray, in zijn leven provoost maereschal ende jegenwoordich huysvr. van Capiteyn Jhoan Sicxwicx". Uit die Res. blijkt dat Anna bij Hunfray kinderen won. Eene aanteekening van 1593 (Bodtboeck, begonnen 1592, p. 15 verso) leert ons dat „Johan Hunfrey tresorier van de Engelsche natie" was. Den 9den Mei 1605 werd een kind van „capt. Sicxwicx" begraven.

Den 20sten April 1714 is te Brielle gedoopt Christiaen Leonard, zoon van Johan Brono Sniet, chirurgijn-majoor van 't Reg. van den gen. St. Amant, en Maria Catharina Heijder, getuigen: Christiaen Heijder, Maria Leonora Coopagroen.

Ondertrouwd te Brielle 21 October 1781 en met att. van 5 November te Lith getrouwd Cornelis Willem Swildens j. m. geboren te „Voerendael, Landen van Overmaze, Capitein en adjudant in 't Reg. Mariniers van Bentinck", in garnizoen te Brielle, en Amelia Maria van der Meulen j. d. geboren en wonende te „Lith en Lithoijen."

Getrouwd te Brielle 4 September 1818 Jan Jacob Thomson, j. m. oud bijna 34 jaren, geboren te Maastricht, Ridder van de Militaire Willemsorde 4de klasse, kapitein bij het 8ste Bat. Inf. Nat. Militie, in garnizoen te Brielle, zoon van James Thomson en Susanna Elizabeth de Waal, wonende te „Bredevoord, kanton Aalten, kwartier Zutphen", en Aagtje Rumph j. d. oud ruim 19 jaar, geboren te Nieuwe Tonge, dochter van Jan David Rumph, te Brielle, en Woutrina Bal, overleden.

Den 5den September 1621 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna te Zieriksee getrouwd „Joncker Arent van Thuijl van Serooskercke, Heere tot Wellant, Capiteijn van de Compagnie van den Prince van Portugael" j. m. van „Haemstede", wonende te Brielle, en juffr. Catharina Ockerson j. d. van Zieriksee, wonende aldaar.

Den 15den Februarij 1660 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 28 Februarij te Hellevoetsluis getrouwd Sibert Arentse de Vries, wedr., „Majoor deser stede", en Neeltjen Agrippa, weduwe van Cornelis Arentse van der Boon, te Hellevoetsluis.

Den 7den April 1647 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 26 April te 's-Gravenhage getrouwd Jonker Nicolaes van Westerbeeck, Heer van Westerbeeck, luitenant van de compagnie van den „Prince van Portugael", wonende te Brielle, en juffr. Elisabet van Westrene te 's-Gravenhage.

Begraven te Brielle 1 October 1781 Frederickus Antonius Zorreth, „lieutenant onder het 1e battaillon van het Regiment van den Collonel Prince van Hessen-Darmstadt in de compagnie van capiteijn Swartz", oud 26 jaar.

ART. XCV. (Sandifort)

Willem Christiaan van Breest Lankhorst werd in 1788 gekozen tot raad in het college der Magistraten, Pieter van Rij in 1785 tot schepen.

ART. XCVI. (Van der Noort)

Over Maertjen Harpers Tromp, in dit art. genoemd, zie men mijne Bijdrage over Tromp. Haren broeder, den bekenden zeeheld, vond ik in een akte van 16 October 1630 genoemd „Maerten Herpertse van der Tromp, capiteyn ter zee, houdende syne residentie tot Rotterdam". Men zie over twee testamenten van Maarten Harpertszoon Tromp: De Navorscher, 1895, blz. 29—33.

ART. XCVII. (Bax)

In dit art. is genoemd de predikant Des Marets. Naar aanl. daarvan vermeld ik een officier, die Des Marets heette.

De Acta van den Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente te Brielle noemen onder de met attestatie ingekomen personen Henry de Marets, Margaretha du Pree en Johanna du Pree, van Hinlopen. Den 4den Febr. 1757 werd te Brielle begraven „Henry Des Marets, capt. ter zee voor het Collegie ter Admiraliteit op de Maas." Zijn weduwe „Margareta du Pré" werd aldaar begraven 20 Aug. 1759. Het Register der begravenen vermeldt op 26 Mei 1780 dat juffr. Johanna du Pré, te Rotterdam overleden, te Brielle begraven werd.

ART. XCVIII. (Hoijer)

In het testament van Aren Claesze Hoijer en Leuntgen Jans dr. echtelieden, gepasseerd te Brielle 26 Julij 1633, komen als erfgenamen voor: de kinderen Pieter Arensze Hoijer en Swaentge Arens dr., en de kinderen van Cruijniertgen Arens dr. (ook een dochter van Aren Claesze), geprocreëert bij Heyndrick Court, met name Jan Heyndricxze en Abraham Heyndricxze, met degenen die nog mochten geboren worden. Bij 't maken van 't testament waren getuigen Harman Dircxze Groenhout „glaesmaecker" en Jacob Pietersze Hoijer, burgers van Den Briel. De laatste was ook met Jan Adriaensze van der Dam den 13den Jan. 1638 getuige bij 't maken van 't testament van Agatha Welhoucks en achter zijn naam werd toen geschreven „cleermaecker".

Den 3den Nov. 1899 overleed te 's-Gravenhage, in den ouderdom van 79 jaren, Mevrouw de weduwe S. Faber Huys, geboren J. H. Hoijer. Namens de familie werd haar overlijden bekend gemaakt door Dr. J. van Geuns en Mr. Joh. Spoor, exec. test.

Den 5den Nov. 1899 is te 's-Gravenhage overleden Anna Maria Philippine Hoijer, geboren Van Bosse, echtgenoote van Mr. W. Hoijer.

Den 20sten Febr. 1895 is te Arnhem overleden Martina Piëria de Rouville, oud 62 jaar, behuwdzuster van de weduwe van Mr. A. M. de Rouville, geb. Kikkert.

Den 11den April 1897 is te Arnhem overleden Alexandrina Vissering, weduwe van Mr. J. de Rouville, zoon van Mr. A. M. de Rouville.

Den 29sten April 1896 is te Rotterdam overleden Frederik Hendrik Georg Augustinus Enderlein, weduwnaar van Jonkvrouwe G. J. van Bülow, oud-majoor der Infanterie, oud 76 jaren, vader van Mr. J. K. H. Enderlein.

Den 21sten Junij 1896 overleed Mej. M. A. J. C.

Kraijenhoff van de Leur, zuster van C. E. Kraijenhoff van de Leur.

Den 24sten Maart 1782 zijn te Brielle getrouwd Jan Geerlof de Vassij j.m. „vaendrig onder het eerste battaillon van het Reg. van den Collonel Prinse van Hessen-Darmstad, in de comp. van den capt. Grave van Ortenburgh", in garnizoen te Brielle, en Helena Nipkens j.d. aldaar.

Met den naam Van Swieten kwam mij de naam Van Zwieten voor.

Den 25sten Junij 1749 zijn te Brielle getrouwd Henricus Loos j.m. „sous-lieutenant in het Regiment van den lt. generaal Baron de Villegas", in garnizoen te Brielle, en Tanna Catharina van Zwieten, j.d. geboren en wonende te Brielle. Het echtpaar won: Willem Frederik, gedoopt 4 Nov. 1753; Pieter, gedoopt 29 Aug. 1755; Gerardus Willem, gedoopt 25 Dec. 1757. Drie kinderen werden begraven 27 Sept. 1755, 20 April en 4 Mei 1756.

Ook in de 19de eeuw leefde te Brielle een persoon, die den naam Van Brakel droeg.

Ondertrouwd te Brielle 12 Julij 1816 en met att. van 23 Julij te Rotterdam getrouwd Marinus Cornelis van Brakel, oud 27 jaar, bewaarder der hypotheken te Brielle, zoon van Mr. Cornelis Jacob van Brakel, rechter van instructie bij de Rechtbank te Amsterdam, en vrouwe Genevieve Damen, en Constantia Henrietta Sontag, oud 28 jaar, wonende te Rotterdam, dochter van Mr. Jan Carel Sontag, bewaarder der hypotheken aldaar, en vrouwe Maria Damen.

Art C. (Buys)

Een testament van Cornelis Heyndricxze Beuys en Leentgen Arens dr., gepasseerd 27 Mei 1633, noemt als zuster van zijn moeder Aeltgen Cornelis dr. Neeltgen Cornelis dr. Als dochter van die Neeltgen is aldaar Ariaentgen Pieters dr. vermeld.

Art. CIV. (Van Leeuwen)

In een Utrechtsch begrafenisboek staat, volgens eene mededeeling van den Heer J. H. Hofman in het Alg. Ned. Familieblad, jaarg. XIII, bl. 204 (1), aangeteekend dat in October 1625 begraven werd „Vrouwe Maria Duyck, huysfr. van Jor. Peter van Leyden geseydt Leeuwen . . . nalatende haer man mitsgaders tot erffgenaam haer vader."

Van Andries van Leeuwen is ook sprake in Res. Mag. 16 November 1706. Bij dat besluit werden aan Andries van Leeuwen „commis ter recherge", die „aan de noordsyde van de Langestraat eenige huysen wilde timmeren", vergund „de twee voorste huysjes van de stad, genaemd het Sadelaershofje."

Omtrent dit hofje volge hier het een en ander. In de Stads-rekening over 1453—1454 staat onder het hoofd: „Uutgheven by bevele tgherechts", p. 10, de post: „Item ghegheven Jannes Zadelaer van die brieven van mijn Heer van Oestervant an den Rijnschen Heren om dat gheleyde te werven . . . 20 sc. gr." In de Rekening over 1455—1456 luidt de post p. 8 verso: „Item ghegheven Jannes Zadelaer van die brieve van tgheleyde te scriven an den Rijnschen heren . . . . 20 sc. gr." In de Rekening over 1460—1461 p. 14 verso: „Item gegeven Jan die Zadeleer van die geleybrieven van mijns Heeren wege van Oostervant te scrivene an den Rijnsschen Heeren om tgeleye te wervene 20 sc, gr. Ende zynen knecht te huesscheit die te scriven eenen Rijnsschen gulden fct. tsamen . . . 23 sc. 4 d. gr." In de Rekening over 1463—1464 leest men in dien post op p. 13 verso: „Jan de Zadelaer." Onder het hoofd: „Uutgeven ende cost te Rome ende te Colen", heeft de Rekening over 1465—1466 op p. 12 den post: „Item betaelt meister Willem de Zadeleer van eenen instrumente, ende meister Olaert van noch drie instrumenten, die gemaect waren van de voirs. zake ende sententie van Utrecht, van elken instrumente eenen post: gulden etc. In den vooratgaanden post is sprake van „die sentencie die te Colen gegeven was jegens de fiscalen van Utrecht."

Na den dood der genoemde heeren bleef de naam Jan de Zadelaer nog lang te Brielle voortleven door de stichting van een hofje, genaamd: Jan de Zadelaershof. J. Kluit, die de nog niet terecht gekomen M. S. Kroniek van Taerling heeft kunnen gebruiken, schreef omtrent dat hofje het volgende:

Jan de Zadelaers Hof.

Dit waaren eenige huiskens voor arme vrouwen, staande volgens de Priester Taerling (M. S. Kronijk p. 114) „met het eerste huisken in de Langestraat, op het hoexken, dat men gaat naar St. Pieters Kerk te Maarlandt."

Dit zijn drie huisjes, die in het Toorenstratie naast aan de Langestraat staan, en thans door de stad bezeten worden, staande ter begeving van de vrouwenregentessen van het Weeshuis, genietende deze arme luiden nog behalven vrije inwoning ieder negen gulden jaarlijks voor een douceur of nagedagtenis van de stigter Jan de Zadelaar.

(Wordt vervolgd).

(1) Dezelfde bladzijde vermeldt, dat de door mij in het bijvoegsel op art. X genoemde Carel van Mathenes, baljuw van Putten, begraven werd in October 1625, en zijne huisvrouw Vrouwe Johanna Pieck, gestorven te Geervliet, in September 1625.

Wetenschappelijke Genealogie.

DOOR J. F. VAN MAANEN.

(*Vervolg*).

VIII.

Genealogie, Fysiologie en Psychologie (1).

In fysiologischen zin is de mensch de vrucht van de instinctieve neiging der de gemeenschap samenstellende eenheden om, gedreven door de natuurlijke geslachtsdrift, haar eigen organisme te reproduceeren; van het ingeboren streven om haar eigen type voort te planten en daardoor mede te werken tot instandhouding van de soort. Mogen voor de Genealogie de menschenkinderen die Prometheus, den Goden ten spijt, naar zijn goeddunken gevormd heeft, in historischen zin, de eerste en eenige voorwerpen harer vorsching zijn (2); hen als uit het steenen gebeente der Moederaarde verrezen nazaten van Deukalion en Pyrrha beschouwen, — zoo benijdenswaardig vrij van den drukkenden last des verledens, — kan ze toch niet. In de onmeetbare keten der geslachtsrijen waarvan de oorsprong zich verliest in het ver en duister verleden (3), en welke zich behoudens pathologische ongevallen, maatschappelijke tegenheden, kosmische omkeeringen of andere oorzaken, m. a. w. theoretisch gesproken, tot in het oneindige zal ontrollen, doet het individu (4) zich voor als een bewuste schakel die zich echter — men vergeve mij deze kreupele beeldspraak — geene illusies behoeft te maken over de uitgebreidheid en macht van het rijk der vrijheid en des geestes, zooals *Post* zegt, waarover hij heet te gebieden. Edoch, afgezien van de aparte schakels, dringt de genealogie in haar formeele gestalte, met de doorloopende series harer geslachten, zich reeds aan ons op als het ideaal en plastisch schema van het onafgebroken voortbestaan der menschheid en der bijzondere menschengroepen, en suggereert ons de individueele stamboom de idee van het bestaan en de natuur van het organisch substratum van ontwikkeling en vooruitgang welker continuïteit door de sociologen als een van de eerste wetten der gemeenschappen wordt erkend.

De rol van den genealogischen factor in de algemeene evolutie der gemeenschappen laat zich in bijzonderheden nawijzen, gelijk, omgekeerd, de inwerking van maatschappelijke omstandigheden op den inhoud der genealogische begrippen aantoonbaar is.

Moet de horde, stam of clan, gegrondvest op samenleving en samenwerking, de eerste vorm geweest zijn eener maatschappij, waardoor deze, niet als het huisgezin onderhevig aan ontbinding en uitsterving, zich van generatie tot generatie kon voortzetten, zoo was ook in de kindsheid der beschaving het individu alleen aan zijne onmiddellijke ascendenten en descendenten verbonden door den tengevolge van teling en afstamming ontstanen biologischen samenhang (1). De band des bloeds zal 't eerst aan het maatschappelijk geheel, nog vóór de vorming van een min of meer regelmatig, min of meer duurzaam huisgezin, eenige vastheid en bestendigheid hebben bijgezet, totdat de biologische samenhang, onder den invloed van Sociologische factoren, zich versterkte en veredelde, overging in ouderzorg en familiezin — onbewuste veredeling weliswaar, daar onderhoud en verzorging van de kinderen in den beginne niets anders waren dan eene — om zoo te zeggen, door de procreatie — verlengde zorgzaamheid der ouders voor zich zelf (2). Om 't even, de nieuwe generatie neemt de hoedanigheden der oudere — ook onder begunstiging van de gelijkblijvende levensomstandigheden en het zelfde milieu — over, en van generatie tot generatie ziet men de sinds lang in zwang zijnde gewoonten overgaan welke in den stroom der elkaar opvolgende geslachten het aanzijn geven aan de overlevering, dé traditie. Deze bronwel van alle Geschie-

(1) *Lorenz*. Op. cit. pag. 32—36.

(2) Idem idem pag. 29.

(3) De soortelijke eigenschappen van den mensch moeten reeds als van het neolithische tijdperk af verstard, gefixeerd beschouwd worden (*Virchow*); lang genoeg dus om de uitdrukking „ver en duister verleden" te wettigen. Mag men daarom *Lorenz* (t. a. p. pag. 34) toegeven dat de mensch dien de wetenschap heden ten dage bestudeert, de zelfde is dien *Aristoteles* gekend heeft? Neen, binnen de grenzen van een soort zijn even goed verschijnselen van veranderlijkheid als van erflijkheid waarneembaar en al behooren die verschijnselen tot het gebied van veranderlijkheid en erflijkheid in engeren zin, ze zijn er niet minder belangrijk om.

(4) In het alledaagsch spraakgebruik is het individu — etymologisch: iets wat zich niet verdeelen laat (zonder op te houden te bestaan), — een zich zelf gelijkblijvende entiteit. Bezwaarlijk kan met deze gewoonte gebroken worden en tot hiertoe is ze dan ook door mij slechtweg gevolgd. De herinnering is van pas dat fysiologisch (en bijgevolg psychologisch) gesproken van een zich zelf gelijk blijven van het — zelfs volwassen — individu niet de rede kan zijn. Voor de Genealogie evenals voor de Geschiedenis die de individuen zonder omslag als permanente wezens behandelen, is het rekening houden met de gestadige „omwerking," welke 's menschen lichamelijke en geestelijke gesteldheid ondergaat, van meer belang dan het zoogenaamd dualisme van ziel en lichaam waarop *Lorenz* zinspeelt (t. a. p. pag. 32). Daardoor laat zich o. a. verklaren de stilstand en achteruitgang welke men soms, na een tijdperk van groote vruchtbaarheid en originaliteit, ziet intreden in het leven van uitnemende geleerden en denkers, nog vóór deze kunnen gezegd worden met de gebreken des ouderdoms behept te zijn. Ook de Psychiatrie geve zich rekenschap van den werkelijken inhoud van het begrip individu en individualiteit.

(1) *A. Posada*. Théories modernes sur les Origines de la Famille, de la Société et de l' Etat. Paris. 1896.

(2) *Winiarski*. Essai sur la mécanique sociale in „Revue philosophique," 1898.

denis en Genealogie stelt de eerste en onmisbare voorwaarde daar tot het optreden van dat andere voor den maatschappelijken vooruitgang niet minder gewichtig verschijnsel: de vorming van een met de ervaringen van het verleden toegerust collectief geheugen (1).

Aldus wordt door de eeuwen heen, te midden van onophoudelijke veranderingen en menigvuldige wisselingen een zeker *fond*, een kern van kultuur gekweekt welke blijft en beklijft, door elke generatie als een onvervreemdbaar goed van haar voorgangster geerfd en weder, al of niet met nieuwe aanwinsten verrijkt, aan haar opvolgster vermaakt wordt. Moet de afstammingstheorie der Darwinisten nog als eene waarschijnlijke hypothese beschouwd worden; is de evolutieleer, waar het de soorten en de veranderingen van deze betreft, nog slechts eene onbewezen stelling, — geen feit staat historisch vaster dan de door den genealogischen stamboom in schema veraanschouwlijkte overdracht der kultuurgoederen (2).

Zonder handhaving van het reeds verworvene zou geen vooruitgang denkbaar zijn, en wellicht schuilt het geheim der beschaving minder in het streven van afzonderlijke individuen naar het betere dan in de samenwerking van zulke pogingen, in het van de eene generatie op de andere overdragen der verkregen uitkomsten, der geestelijke rijkdommen waardoor elke generatie in staat wordt gesteld voort te gaan zonder alles van meet af te moeten herhalen (3). Bij de natuurvolken kunnen buitengemeene talenten, genieën voorkomen, doch de door deze exceptioneele menschen verrichtte arbeid zal bijna altijd onvruchtbaar zijn. Slagen zij er in de materiëele toestanden te verbeteren, het zedelijk of verstandelijk peil der leden van hun stam of klasse te verhoogen, de vrucht

(1) Niet in metafysischen zin op te vatten.

(2) Hier kan de netelige vraag gesteld worden of ééne maatschappelijke bevolkingsklasse, met uitsluiting van de andere, moet gehuldigd worden als de ware draagster der beschaving in een bepaald historisch tijdperk. In bevestigenden zin wordt deze vraag, naar men weet, beantwoord door hen die bij voorkeur in het maatschappelijk leven een klassenstrijd meenen te zien. Ook door *Ammon*, doch met dit kapitale onderscheid, dat voor hem deze schijnbaar economische klassenstrijd in den grond moet verklaard worden als eene, steeds in nieuwe vormen optredende, worsteling tusschen twee ongelijkgeaarde en -begaafde rassen.

Ofschoon reeds meermalen schuchtere pogingen zijn aangewend om ook langs genealogischen weg iets tot de beslechting van bedoelde vraag bij te dragen, zijn de verkregen uitkomsten tot heden te onzeker en te onvolledig om er eenige houdbare conclusie uit te trekken. Vgl. *Otto Ammon*. Die Gesellschaftsordnung. *Odin*. Genèse des grands hommes. *A. de Candolle*. Histoire des Sciences et des savants. Genève, 1885. *Galton*. Hereditary Genius. Londen, 1869.

(3) *I. Deniker*. Les races et les peuples de la terre. Paris, 1900.

van hun werkzaamheid zal slechts een kortstondig leven leiden, en bij hun dood, tengevolge van het ontbreken eener traditie, alles in den vroegeren staat terugvallen (1). De eenling die in de levenstoestanden zijner tijdgenooten eene verbetering wil aanbrengen, welke niet in de lijn van het verleden ligt en *dus* niet overeenstemt met hun geestesgesteldheid, lijdt noodzakelijkerwijze schipbreuk (2). Ueber die Dauer des einzelnen Individuums aber greift mit ihren Wirkungen die Thatsache der *Tradition*, der Ueberlieferung der Kultur von einer Generation an die andere, hinaus. Was einem einzelnen Individuum nicht gelingt, erreicht auf diese Weise eine Reihe auf einander folgender (3).

Niet alleen wordt door de traditie in haar ruimste beteekenis een gemeenschappelijk kapitaal van kennis, een sociaal wetenschappelijk fonds gekweekt, doch ook de zedelijke vooruitgang volgt den traditionneelen, dat is in den grond den genealogischen weg.

De in den oorspronkelijken gemeenschapszin der menschen wortelende sympathieke gevoelingen, welke eerst tot familieleden en stamgenooten beperkt blijven, groeien allengs in sterkte en omvang, gaan geleidelijk van puur egoïsme tot ego-altruïsme over en kunnen ten slotte tot die *psychologische eenstemmigheid* stijgen, welke de hoogste trap van het meegevoel vormt. Hoe het voortbestaan van zulk een complex van moreele gevoelingen en begrippen te verklaren buiten de aanwezigheid van een traditie (4) om, waarvan de Genealogie de werkelijke organische wording en ontwikkeling veraanschouwlijkt? Niet alleen laat het zich zonder overlevering niet begrijpen, doch deze traditie, deze band welke zoowel ten opzichte van de ideeën als ten opzichte van de emoties de tegenwoordige generaties aan de voorgaande schakelt, maakt reeds op zichzelf een vorm des maatschappelijken levens uit.

Min of meer behoudsgezinde geesten zijn geneigd met piëteitvolle warmte de zegeningen der traditie

(1) Ibidem.

(2) Hieruit volgt niet dat familie- en volkstradities overal en altijd behoudend en zelfs reactionnair werken; noch dat de werkzaamheid van utopisten en hervormers in 't algemeen steeds vooruitstrevend mag heeten. Een utopie is in zekeren zin eene veronderstelling, een hypothese, doch met een vaststaand ideaal dat, tengevolge van zijn onveranderlijkheid, den ontwikkelingsgang der opkomende generaties niet volgt en derhalve op een gegeven oogenblik in het verleden zal staan, terwijl men het nog in de toekomst geplaatst waant.

(3) *Afred Vierkant*. Das Kulturproblem in Zeitschr. für Socialwissenschaft III Jahrg. 3, pag. 167.

(4) Niet alleen de traditie in ideologischen zin, doch in de ruimste beteekenis des woords wordt bedoeld. De maatschappij vertoont een gansch systeem van instellingen waarin de traditie belichaamd is.

te verheerlijken (1). Deze moeite konden zij zich besparen, zou men willen zeggen: moreele verschijnselen zijn, gelijk alle andere in de wereld, producten eener ontwikkeling welke volgens natuurwetten toegaat (*Spencer*); zedelijkheid is geen les die geleerd, doch een geaardheid die verworven moet worden (*Sutherland*), en van den modus dier ontwikkeling kan nauwelijks iets ons een beter begrip aanbrengen dan de studie van den stamboom. Geen individu vermag uit de onverbreekbare keten zijner geslachtsrijen te treden, — geen volk vermag in zijn moreel karakter noch in zijn geestelijk leven zijn verleden te verloochenen, mocht het zulks willen, mocht het in arrenmoede wanen het te doen.

Het hier geschetste proces van vererving en voortgang der beschaving lijkt hoofdzakelijk van psychosocialen aard. Er wordt daardoor een groep van verschijnselen gevormd welke men onder het begrip Kultuur of Beschaving pleegt saam te vatten, een van 's menschen doen en laten onafhankelijke schepping schijnt (2) en waarin het individu „vaste vormen" onderscheidt welke objectief tegenover hem staan, als 't ware onttrokken aan zijn willekeur (3).

Het dwingend karakter van zulk een in zeden, gewoonten en gebruiken verharde traditie, het oogenschijnlijk zelfstandig bestaan van de organische instellingen der Kultuur, het opmerkelijk feit dat een geheel volk op 't zelfde oogenblik door eenzelfde gedachte geleid, door eenzelfde ontroering aangegrepen, voor een zelfde doel in geestdrift kan ontstoken worden heeft, in verband met nog andere verschijnselen, bij sommige sociologen het geloof aan het bestaan van zoo iets als „collectief verstand", van een „sociaal intellect" gewekt. Mits welbegrepen (4) bestaat tegen aanwending van dezen term geen bezwaar: wij verstaan er door die eensgezindheid, die psychologische eenstemmigheid, waarin de oorspronkelijk instinctieve, onwillekeurige en onberedeneerde *sympathie* haar hoogtepunt bereikt.

Dit éénzijn in denken, gevoelen en willen eener bepaalde menschengroep moet evenwel niet uitsluitend aan de gelukkige werking der maatschappelijke traditie, der blijvende sociale instellingen worden toegeschreven; de hooggestemde gemeenschapszin veronderstelt tevens — er is reeds op gezinspeeld — het bestaan van gemeenschappelijke instinctieve neigingen welke grootelijks versterkt worden door fysiologische en psychologische herediteit.

Reeds is er op gewezen dat de erflijkheid in ruimeren zin hier ganschelijk buiten beschouwing kan blijven: deze is een algemeen geldend beginsel dat volstrekt geen bijzonder en zeker geen genealogisch bewijs behoeft (1). Doch nevens de algemeene erflijkheid neemt men de individueele erflijkheid waar: Toutes les déviations du type résultant soit d' un excès, soit d'un arrêt de développement organique sont transmissibles par la voie séminale, et ces faits sont trés intéressants en cequ'ils montrent que le type individuel est soumis à la loi d' hérédité tout aussi bien que le type spécifique (2). In den regel wordt nu de meeste aandacht geschonken aan de psychologische erflijkheid (of niet-erflijkheid), aan de aanwezigheid of het ontbreken van de eigenschappen der ouders bij hunne nakomelingen en *Lorenz* herinnert er aan dat in onze dagen juist door psychologen herhaaldelijk de wensch is geuit dat het onderzoek in deze materie op vasten genealogischen grondslag worde gesteld ten einde tot een beter inzicht in de erflijkheid te geraken (3). „Dans les influences insaisissables qui sollicitent l' enfant à revêtir tels ou tels caractères, zegt *Topinard* (4), il y a conflit de tous les éléments qui figurent dans sa généalogie; il ressemble à sa mère durant une partie

(1) „C'est un désordre grave et un grand affaiblissement chez une nation que l' oubli et le dédain de son passé . . . . Quand les générations qui possèdent pour un moment la patrie, ont l' absurde arrogance de croire qu' elle leur appartient à elles seules, et que le passé en face du présent c' est la mort en face de la vie, quand elles repoussent ainsi l' empire des traditions et des liens qui unissent entre elles les générations successives, c' est le caractère distinctif et éminent du genre humain, c' est son honneur même et sa grande destinée qu'elles renient (Guizot. Mémoires, 1872, I, pag. 337).

(2) Dit klemt te meer als men bedenkt dat het geestelijk peil van de meerderheid der menschen verre beneden dat hunner maatschappelijke omgeving staat.

(3) Vgl. **Vierkandt** t. a. p. pag. 89.

(4) Dat wil zeggen: niet metafysisch. Het feit dat de maatschappij bestaat uit met intellect en bewustheid begaafde menschen verklaart genoegzaam waarom in geen sociale levensuitingen een intellectueel of liever een psychisch element ontbreekt. Verstand en bewustheid zijn namelijk geen aangeboren „vermogens": in den beginne zijn de daden van volkeren, naties of of in 't algemeen alle menschengroepen voor 't meerendeel onberedeneerd, onwillekeurig, instinctief, vaak zuivere reflex-bewegingen, zou men zeggen, welker eenvormigheid slechts veroorzaakt wordt door eenvormige, gelijksoortige inwerkingen van de zelfde, fysische of sociale omgeving. Dan schijnt de zich in de eenheid van handelingen openbarende harmonie te wijzen op het aanwezig-zijn van een „sociaal instinct." Hieraan een metafysische verklaring te geven, zou eveneens verkeerd zijn. *Vgl. De Greef.* Introduction II, pag. 432 ev.v. *Vierkandt* t. a. p. pag. 88. Psychologie collectieve et psychologie individuelle par *René Worms*, Paris, 1899. *Dr. August Messer.* Individualgeist und Gesamtgeist in „Neue Jahrbücher für das klassische Altertum," Leipzig, 1899, 9 Heft.

(1) *Lorenz.* Op. cit. pag. 34.

(2) *Ribot.* L'Hérédité, pag. 11.

(3) *Lorenz.* Op cit. pag. 35.

(4) L' Anthropologic, pag. 393.

de son existence, plus tard à son père, et définitivement quelquefois à quelque collatéral éloigné." Niet minder beslist laat zich een ander geleerde uit, *Compayré*, wien de Paedagogiek een uitnemend fraai werk over de ontwikkeling des kinds verschuldigd is: „Dans une même race, dans un même peuple, l' évolution sera aussi plus ou moins rapide, selon que les enfants appartiendront à telle ou telle famille: à côté de l' hérédité de la race il y a l' hérédité de la famille; les pères et les mères revivent dans leurs fils et dans leurs filles. Dans une même famille, ou verra encore, d' un frère à un frère, apparaitre des inégalités très sensibles; c' est que les enfants, quoique issus des mêmes parents, ne sont pas nés dans les mêmes conditions; et il y a les aînés et les puînés; il y a par suite bien des prédispositions diverses; l' hérédité ne saurait être la même pour tous" . . . (1).

Op goede gronden mag vermoed worden dat de biologische erflijkheid van nog ingrijpender beduiding is dan de psychologische, vooral in 't licht der nieuwere opvatting aangaande het wezen der hersenwerkingen. Waarop ik hier doel is de theorie dat bij eene gemoedsbeweging niet het geestelijk feit oorsprong en hoofdzaak is, doch het fysische, d.w.z. dat hetgeen men vroeger als de uitwendige *uitdrukking* van de emotie placht te beschouwen in werkelijkheid *begin* en *oorzaak* van de psychische emotie is: het psychische feit is slechts het bijkomstig bewustworden van het primordiale, onmisbare fysische feit. Kortweg gezegd: eerst ontroert het lichaam; de ziel ontroert pas in de tweede plaats, niet omgekeerd. Uit het voorgaande volgt onmiddellijk dat ontvankelijkheid voor indrukken, gevoeligheid, in de hoogste mate afhankelijk is van de lichamelijke gesteldheid van het individu. Deze lichamelijke gesteldheid nu welke overgeërfd is, bepaalt den *aanleg*, de som van hetgeen aangeboren is, of liever: het geheel der in het organisme gelegen en door overerving verworven voorwaarden of geschiktheden voor zekere verrichtingen en kunstvaardigheden. (2)

Met de erkenning dat — de mensch een „Dauertypus" zijnde (*Ammon*) — de eigelijke soorteigenschappen voor de Genealogie niet in aanmerking komen, is dus geenszins alles afgedaan: de Genealogie kan zich, gelijk *Keutgen* opmerkt, met de andere klasse van eigenschappen bezighouden waardoor eenlingen zich kenmerken en waarin geen soorten, doch wel typen te onderscheiden zijn (1).

(1) L' évolution intellectuelle et morale de l' enfant par G. Compayré. Paris, 1893.

2) *Lindner*. Lehrbuch der empirischen Psychologie. *Ribot*. L'Hérédité. *A. Sutherland*. The origin and growth of the moral instinct. Londen, New-York en Bombay, 1898. *Hartenberg*. La peur et le mécanisme des émotions in „Revue philosophique" 1898, no. 8. pag. 117.

Hierbij komt dan van zelf het *familietype*, de familietrek ter sprake: wie ist es gegenüber der gleichmäszigen Mischung väterlicher und mütterlicher Bestandteile möglich dasz sich ein bestimmter Familiencharakter herausbildet und Generation nach Generation hindurch erhält? — is een bij uitstek genealogisch vraagstuk, ook uit een historisch oogpunt van onloochenbaar belang (2). De genealoog kan namelijk trachten een causaal verband te leggen tusschen de familiegeschiedenis van staatshoofden — natuurlijk op breeden en alzijdigen grondslag ontworpen — en hun politieke gedragingen (3).

De hier aangevoerde vraagstukken — welke met talrijke andere te vermeerderen zijn (4) — winnen nog in draagwijdte en zwaarwichtigheid, wanneer men ze van een hoog standpunt beschouwt, in het licht der te voren behandelde theorieën van *Ammon* en de anthropo-sociologische school. Met nadruk is door mij gewezen op de voor het voortbestaan en de ontwikkeling der maatschappij noodwendige eensgezindheid, de psychologische harmonie; immers is zonder de aanname van een geheel van overgeërfde en overerfbare, min of meer instinctieve, harmonische gevoelingen, kortom van sympathie, eene onderlinge, vreedzame, vrijwillige samenwerking van gemeenschapsleden, voortvloeiende uit bewust of onbewust aangegane, op wilsovereenstemming gebaseerde „contracten" eene onmogelijkheid. Bestaat nu overal die harmonie, die stilzwijgende overeenstemming, die, dwang, willekeur en geweld buitensluitende *consensus*, welke het hechtste fondament van maatschappelijke orde en vrijheid en waarborg van vooruitgang is? Men behoeft slechts rond te zien om het tegendeel te constateeren: allerwegen, zoowel in den boezem der maatschappij als tusschen de volkeren onderling heerscht strijd, en bloedige bot-

(1) *Friedrich Keutgen*. Die Aufgaben der Genealogie in „Zeitschrift für Kulturgeschichte." Weimar, 1899. Heft 3, pag. 155.

(2) Idem, t. a. p. pag. 157.

(3) Een proeve in deze richting vormt de uiterst interessante studie van *Dr. Ernst Devrient*. Die älteren Ernestiner. Eine genealogische Characteristik in „Vierteljahrsschrift für Wappen-, Siegel- und Familienkunde." Berlin 1897. Vgl. *Dr. Ernst Devrient*. Ziele und Aufgaben der modernen Genealogie in „Neue Jahrbücher für das klassische Altertum, Geschichte un deutsche Litteratur, 1899, 9 Heft, pag. 650.

(4) De breedvoerige beschouwing van alle vraagstukken betreffende huwelijk en huisgezin in oorsprong en evolutie; van erflijkheid en variabiliteit, van selectie in natuurlijken en socialen zin enz. enz. blijft voor het derde gedeelte dezer studie voorbehouden.

singen getuigen van schrijnende disharmonie, van onverzoenlijke dualismen. Welnu, de diepliggende en verborgen oorzaken van deze woedende tweespalten zijn ongetwijfeld ten deele tot sociale omstandigheden te herleiden, doch wellicht staan wij ook anderzijds voor een ontzaglijk genealogisch vraagstuk: wreekt zich niet het ook in de veronachtzaming van genealogische studiën zich verradende gemis aan verwantschapsgevoel tegenover familie, volk of ras? Dit gemis verdonkert het bewustzijn van den band welke het individu bindt aan voorouders en nakomelingen en kweekt anti-sociale gevoelingen aan. Wel roemen velen van eene allesomvattende menschenliefde, doch daadwerkelijk is deze niet, eer platonisch, en ze gaat gepaard aan een onbegrensde en onmeedogende eigenliefde. Dit gemis aan familiezin en verwantschapsgevoel nu is toe te schrijven aan „kruising," aan rassen- en standenvermenging, dat is in laatste analyse aan genealogische oorzaken. De verwantschap, zegt *Vacher de Lapouge* voor biologen — laat ik er bij voegen: ook voor genealogen — zulk eene groote kracht, is voor de ziel van den „kruisling," slechts schijn. Eèn ras kan hij niet liefhebben, hij zou er twee, drie moeten liefhebben en verdedigen. Alle krachten heffen elkander op, de zelfzucht blijft (1).

Ten slotte moet gewezen worden op het nut der kennis van genealogische feiten bij de studie van ziekteverschijnselen, vererving van geesteskrankheden erflijke belasting in 't algemeen. Hiermede betreden wij het terrein van Geneeskunde en Psychiatrie welke tot de Genealogie respectievelijk nagenoeg in de zelfde verhouding staan als Fysiologie en Psychologie. Behoeft dit voor eerstgenoemde wetenschap geen nader betoog — zuiver fysiologische werkingen op vrijwel eensluitende wijze uitgelegd wordende — anders staat het geschapen met de pathologisch-psychische, bij welker ontraadseling de metafysica een woordje pleegt mee te spreken. Overigens bestaat er geen grond om op de geestelijke ziekteverschijnselen niet toepasselijk te achten wat van de normale aangevoerd is: ook bij deze moet de prioriteit der biologische erflijkheid op de psycho-sociale aangenomen worden; het verband tusschen beide moge blijken uit de volgende door onzen landgenoot *Dr. Jelgersma* uitgesproken stelling: „de ongunstige uitwendige omstandigheden zullen op normale menschen inwerkend, aan den persoon slechts weinig veranderen; blijven deze veranderingen geslacht na geslacht bestaan (*hoe lang dit moet zijn is ons onbekend en is in verschillende gevallen verschillend* (1), dan zullen er ten slotte door summatie dezer kleine afwijkingen, door de erfelijke overplanting daarvan op latere geslachten, individuen ontstaan, die de afwijking bij hun geboorte reeds bezitten, bij welke de abnormale toestand, die bij den gelegenheidsmisdadiger functioneel was, zich in de organisatie van het individu heeft ingewerkt. Zoo komt men tot de verkeerd geborenen, tot de geboren misdadigers (2)". Terwijl in de aangehaalde woorden het verloop van het geestelijk ziekte- en degeneratieproces en de daarop inwerkende omstandigheden met bondige juistheid is aangegeven, wordt er meteen de leemte in blootgelegd, in welker aanvulling de Psychiatrie zonder medewerking van de Genealogie te kort schiet. Ook het vraagstuk der erfelijke belasting, de vererving van geestelijke gebreken valt onder de bevoegdheid der Genealogie. Voor nadere bijzonderheden moet ik echter naar de speciale werken van *Dally*, *Lacassagne*, *Tarde*, *Lombroso*, *Nordau*, *Dallemagne*, *Jelgersma*, *Aletrino*, *Ribot*, *Féré* enz. enz. verwijzen. Vele kwartierstaten zal men daarin wel niet aantreffen: de „Unterlassungssünden" in dit opzicht, die *Lorentz* hinderen, worden begaan, maar „de leer der ziekten van den menschelijken geest is in volle ontwikkeling; wat zij reeds nu geeft is onbeteekenend tegenover dat wat zij belooft te zullen geven" (3). Zij zal dus de Genealogie, die geene mindere beloften aflegt, wel weten te vinden.

En deze blijve zich harer taak bewust: zij moet door bestudeering van individueele feiten uit het gebied der voortplanting van het menschelijk geslacht de naburige wetenschappen steun verleenen; op haar rust voornamelijk de roeping door steeds herhaalde contrôle der theorieën speculatieve afdwalingen te voorkomen. Terwijl zij zich tot het individueele beperkt, dient zij het geheel (4).

(*Wordt vervolgd*).

---

(1) Natuurlijk maakt schrijver dezer wederom een strikt voorbehoud aangaande de juistheid van deze uitspraken, met verwijzing naar Hoofdstuk IV.

(1) De cursiveering is van mij.

(2) Tijdschrift voor Strafrecht VI.

(3) *Dr. G. Jelgersma*. Psychologie en Pathologische psychologie. Leiden, 1899, pag. 31.

(4) *E. Devriendt*. Ziele etc. t. a. p. pag. 658.

Nadat het bovenstaande geschreven was, is door *Dr. W. Koster* een „opstel" uitgegeven (De Wetten der Erflijkheid en het toenemen der Krankzinnigheid. Een medisch-sociale studie door Dr W. Koster, Oud-Hoogleeraar, Haarlem. 1900), waarin een bevattelijke en tevens grondige beschouwing wordt geleverd over het erflijkheidsvraagstuk in verband met dat van het toenemen van zenuw- en zielsziekten. Deze lezenswaardige sociaal-pathologische studie geeft een juist inzicht in den huidigen stand van het vraagstuk der erfelijkheidswetten en der verschijnselen van regressie en degeneratie.

Het burgerboek der stad Kampen 1672—1868 (Vervolg).

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Januarij 1685.

Willem Janssen van Gennep sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Januarij 1685.

Ernst Stange geboren in 't Oldebroek, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Susanna en Jan Ernst Stange } liberi eius.

Den 21 Januari 1685.

Godofridt Eerhardt van Brumse, geboortigh uyt Pruyssen, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Aletta Gijsberta van Brumse syn dochter.

Den 1 Februarij 1685.

Johannes Foccoma geboren tot Groeningen sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 4 November 1685.

Mr. Johannes van Engbrinck Chirurgyn, van Campen geboortigh, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 7 December 1685.

Herman Courtsen geboortigh van Reckum sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 7 December 1685.

Frerick Arents geboortigh van Grafhorst, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Januarij A° 1686.

Jacob Arentsen van Dyck geboortigh van Camperveen sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 11 Januarij 1686.

Derck Janssen Vogel sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, is geboortigh van Isselmyden.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 17 November 1681.

Otto Jans geboren in de Twente tot Enther, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 28 December 1681.

Jan Lambertsen van der Balck, sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 2 Januarij 1682.

Govert Theunissen van Helmont sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 3 Januarij 1682.

Govert Goversen van Campen geboortigh sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 8 Januarij 1682.

Hendrik Hendriksen geboortigh van Borne, sal der Stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 23 Januarij 1682.

George Franchy geboortigh uyt Orangien sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 23 Martij 1682.

Jan Vriese Duffelmaecker, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Judith Jans Vriese, Maria Jans Vriese } liberi eius.

Den 30 Martij 1682.

Gysbert Jansen van de Wal geboren tot Arnhem, sal der Stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 22 April 1682.

Dirck Jurriaensen Breuckerman tot Tellicht geboren, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 Maij 1682.

Jochum Tobias geboren tot Groningen, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 12 Maij 1682.

Jan Jansen Egbertinck tot Delden geboren, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 16 Maij 1682.

Jan Gerritsen Beerthuis tot Borne boortich, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 30 Januarij 1686.

Ds. Casparus Heymenbergh geboren tot Utrecht, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Johanna Margrieta, Johannes } syne kinderen.

Den 24 Februarij 1686.

Dirck Rutgersen geboren op het Camper Eylandt, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 27 April 1686.

Jan Cornelissen geboren op Emmeloort sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 27 September 1686.

Gerrit David Daendels geboren tot Heerde, sal der Stadts meente mede mogen beslaen.

Den 27 November 1686.

Roebert van Haeften sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 8 December 1686.

Lambert Stuirman geboren tot Elburgh, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 29 December 1686.

Berent Hermsen Beerthuys geboren te Genderen in Twente, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 30 December 1686.

Henrick Fabricius sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 5 Januarij 1686.

Jurriaen Reynder van der Beeck van Zwolle geboortigh, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 8 Januarij 1687.

Jodocus Hermannus Bartelinck gekozen tot Schuttorp sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Magdalena Lisabeth, Anna Agnes } liberi eius.

Den 10 Januarij 1687.

Jan van Heerde sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 20 Maij 1682.

Willem Hendriksen Scheen geboren te Oosterwolde, sal der Stads meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 29 Maij 1682.

Cornelis Carsten Visscher geboren tot Vollenho, sal der Stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Julij 1682.

Jan Jansen ter Meulen sal der Stadts meenten niet mogen beslaen.
Jan Jansen ter Meulen, filius gratis.
Den 3 Januarij 1683 groot burger geworden.

Den 10 Julij A° 1682.

Jan Lybes geboren tot St. Truyn, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 17 Julij 1682.

Bernhard Curtenius tot Huissen geboren, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 22 Julij 1682.

Berent Pauwelsen geboren tot Amsterdam, sal der stadts meenten niet mogen beslaen.
Pauwel Berentsen filius gratis.

Den 7 Augusti 1682.

Matthias Willemsen tot Wesel geboren, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 Augusti 1682.

Herman Schröeder geboren tot Bremen, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 11 Augusti 1682.

Willem Jacobsen Petten tot Blokzijl geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 14 Augusti 1682.

Jacob Hiddinck geboren tot Groningen, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 13 September 1682.

Willem Hendricksen geboren tot Ysselburgh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 16 September 1682.

Peter Egberts geboren tot Meppel, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 7 Maij 1687.

Hugo van Brevoort tot Zwolle geboren, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Jan
Joost } syne kinderen.
Henricus

Den 17 November 1687.

Arent Nieuwenburgh geboren tot Campen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Januarij 1688.

Willem Gijsbertsen Carreman sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Januarij 1688.

Henrik Witten geboortigh van Harderwijk, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 9 Januarij 1688.

Steven Arent Blankevoort geboren te Rese sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 19 Januarij 1688.

Gerrit Berens van de Weetering, geboortigh tot Dalfsen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 27 Januarij 1688.

Anthonij van Brakel geboren tot Zwolle sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 28 April 1688.

Claes Visscher geboortigh van Vollenho, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Eodem die.

Pieter Meurs geboren tot Wesel sal der stadts meente mede mogen beslaen.

Den 7 Julij 1688.

Hendrik Jansen van Nes geboren op het Camper eylandt, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 24 Junij 1689.

Do. Johannes Salmuth Conrector, in de Pals geboren, sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Corelia
Fransiscus Jacobus } liberi, eius, gratis.
Henrick Herman

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 9 November 1682.

Jan van Heerde geboren tot Heerde, sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis, is geboren tot Heerde.

Den 12 November 1682.

Paul Okrusowsky Ringel Duyf, geboren uyt Polen, sal der Stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 December 1682.

Cornelis Clasen Uijtman geboren buyten Wyck, sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Januarij 1683.

Willem Willemsen Brant geboren alhier binnen Campen sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 2 Februarij 1683.

Egbert Lammertinck geboren van Delden sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Eodum die,

Jan Hessels geboren tot Wyhe sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 April 1683.

Jan Jansen geboortich van Hellemont sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 14 April 1683.

Jan Moorman geboren tot Vorchten sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Eodem die,

Jan Willemsen geboren tot Grol sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Maij A° 1683.

Hendrick Arentsen geboortich van Grolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 7 Maij 1683.

Jan Gerritsen geboren tot Coesvelt sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 18 Junij 1683.

Mainert Mouschot geboren tot Doesburgh sal der stadts meente niet mogen beslaen.

Den 14 Junij A° 1683.

Lucas Hendricksen sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Deze sullen der Stads Meenten mede mogen beslaen.

Den 29 October 1689.

Andries Gerritsen geboren tot Ittersum, sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Den 27 November 1689.

Claes Fransen Cellis geboren tot Huesen sal der stadts meenten mede mogen beslaen gelyk oock Frans Clasen, sijn soontje.

Den 1 Februarij A° 1690.

Gerbrant Aertsen geboortigh uyt Oosterwolde sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 26 Februarij 1690.

Peter van Dyk geboren van den Swarten dyk, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 15 Martij 1690.

Bernhardt Courtenius geboren tot Huysen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 24 April 1690.

Antoni Aertsen geboortich tot Deventer sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 17 Januarij A° 1691.

Dirck Dijck geboortich tot Epe sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 5 Februarij 1691.

Do. Jacobus Gallé geboortigh van Zieriksee, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 8 Januarij 1692.

Do. Petrus Roldanus geboren tot Enckhuysen sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Johannes }
Lucretia } liberi eius.

Den 18 Januarij 1692.

Jan Rutgersen van Borkelo geboortigh, Excuteur, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Rutger syn soon.

Den 5 Februarij 1692.

Thys Henriks van Werven geboortigh sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 2 Julij 1683.

Jan Jansen Munnink geboren tot Sardam, sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 Julij A° 1683.

Hendrick Warners van Apeldoorn sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 16 Julij A° 1683.

Jan Gerritten van Borne, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 13 Augusti 1683.

Evert van Sterlingen tot Utrecht geboren sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 6 September 1683.

Jan Hendriksen geboren tot Ottensteyn int sticht van Munster, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 22 September 1683.

Claes Engbertsen geboortigh van Wapsche, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 15 October 1683.

Hendrik Jacobsen geboren tot Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 8 November 1683.

Jan Rutgers geboortich van Borculoe sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 29 November 1683.

Heijmerick Hoedt geboortigh uyt Oldenburgh sal der stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 13 December 1683.

Warner Alberts Cock sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 7 Febr. 1684.

Anthoni Theunissen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 25 Febr. 1684.

Geerlich Bruyn geboortigh van Amsterdam, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 18 Martij 1684.

Claes Jansen geboren van Campen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Deze sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 28 Martij A° 1692.

Henrick Dircksen geboortich van Oldeleussen onder het gerichte van Dalfsen, sal der stadts meente mede beslaan.

Den 1 Augustus 1692.

Gijsbert Valkenburgh geboren tot Alcmaer, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Pieter, Dirk, Anna, Sara } syne kinderen.

Den 3 September 1692.

Johannes Jansen Becker geboren uyt de graafschap Benthem sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 14 November 1692.

Mr. Henrick van Engbrinck sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 30 November 1692.

Lubbert Rycksen van Oenen geboortich aen den Swartendyk, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
Ryck Lubbertsen syn soontien.

Den 19 December A° 1692.

Menso van der Heyde sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 2 Januarij 1693.

Jean le Gous en des selfs soon Jeremie le Gous geboren van Mastricht sullen der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 9 Januarij 1693.

Willem Berentsen geboren tot Oosterwolde sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Januarij 1693.

Abram Cloribus geboren (sic.) sal der stads meenten mede mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 2 April 1684.

Jan Hermsen Heysterman geboren tot Deventer, sal der stadts meenten niet-mogen beslaen, gratis.

Den 13 April 1684.

Jacob Jansen geboren van Breukelveen, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 14 April 1684.

Gosen Hendriks geboren tot Nee, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 18 April 1684.

Wllem Berents geboren tot Camperveen, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 3 Maij 1684.

Andries Jaspers geboortich van Woensel in de Mayerye van den Bosch, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 9 Maij 1694.

Peter Tobias, geboren tot Nimmegen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 28 Maij 1684.

Catharina Fellinger geboortigh van Amsterdam, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 9 Julij 1684.

Bartholt Gerritsen Visscher sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Eodem die.

Frederik Jansen van Bassum sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 11 Augusti 1684.

Jan Henricksen geboortigh van Elburgh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 October 1684.

Ariaen Jelisen geboortigh van Swolle, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 October 1684.

Herman Coertsen geboortigh van Reckum, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.
Den 7 December 1685 de groote burgerschap gekoft.

Den 21 October 1684.

Jan Jansen van Nieuhuis, geboren tot Swol, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Februarij 1693.

Ariaen Henriks geboren van Campen sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Nota, dese is syn burgerschap by Schepenen ende Raedt geaccordeert den 1 Februarij 1692 en heeft de jura daertoe staende betaelt.

Den 25 November 1693.

Engbert Clasers geboren tot Isselmuyden sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 17 December 1693.

Gysbertus van Arssen geboren tot Deventer, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 5 Januarij 1794.

Pieter Homma geboren tot Amsterdam, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Dito.

Pieter Bondam geboren tot Campen en syn soon Abraham Bondam, sullen der stadts meenten mede mogen beslaen.

Dito.

Joannes ter Bruggen geboren tot Wapenvelt en syn soon Teunes Jansen ter Bruggen, sullen der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 15 Januarij 1694.

Rykman Lemker geboren tot Vollenho, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 18 Januarij 1604.

Albert Evertsen geboren in Mastenbroek, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Evert Albertsen syn soon.

Den 18 Januarij 1694.

Thomas Roese geboren tot Zwolle, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 21 Januarij 1694.

Ernst Nyenburgh geboortich binnen dese stadt van Campen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 22 Januarij 1694.

Casparus Cotius sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 6 December 1684.

Casimier Schults geboren tot Elminck in Pruissen, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 15 December 1684.

Arent Everts geboren uyt het stift van Munster uit het stedeken Suydtloon, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Januarij 1685.

Claes Martens van Heessel sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 27 Januarij 1685.

Jan Jansen geboren tot Grol, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 27 Januarij 1685.

Jan Jansen Raatman tot Winterswijck geboortigh, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 2 Februarij 1685.

Sibrant Cornelisen geboren van Leeck, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

(Doorgehaald en bijgevoegd: „woont tot Hoorn”).

Den 3 Februarij 1685.

Jan Gysbertsen Veen geboren in dese Stadts vrijheid, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 6 Februarij 1685.

Jan Teunissen Wensinck binnen dese stadt geboren, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 7 Februarij 1685.

Lambert Wintsen van Gelder tot Zutphen geboren, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 14 Martij 1685.

Carel Bousson geboortigh uyt Chartelroy in Vranckryck, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 25 Martij 1685.

Jacobus Coeburgh sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 26 Martij A° 1685.

Johan de Bruin sal de stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 26 Martij A° 1685.

Andries Reynders geboortigh van Steenwijck sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 25 Januarij 1694.

Conradus Smaltius geboren tot Groeningen, sal der Stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Gesina Smaltius syn dochter.

Den 26 Februarij 1694.

Henrick Hermsen geboortigh van Vreden, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 11 December 1694.

Jacob Henriksen Norel geboren van het Camper Eylandt, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 31 December 1694.

Henrick Rabberinck geboortigh van Overees, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 31 December 1694.

Claes Petersen geboren tot Isselmuyden, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Januarij 1695.

Gerrit Werelman geboren tot Campen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 9 Februarij 1695.

Johannes Kemnerus, geboren tot Wyhe, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Februarij 1695.

Berent Jansen Vrylink geboren tot Oldenseel sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 22 Julij 1695.

Jacob Hassinck, muntergeselle, geboren binnen Campen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Januarij 1696.

Jan Albertsen Sanger van Brunnepe, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 7 Januarij 1696.

Reijnt Timensen geboren te Doorspyk, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
Timen } syne kinderen.
Henrick }

Den 8 Januarij 1696 Derk en Willem Willemsen, kinderen van Willem Berentsen, welke den 9 Januarij 1693 de groote burgerschap gewonnen heeft.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 30 Martij 1685.

Jan Theunisen Vaeght geboortigh van Grol, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 11 April A° 1685.

Dirrick Gerritsen geboortigh van Denecamp, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 13 April A° 1685.

Lambert Stuirman geboortigh van Elburgh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 25 April A° 1685.

Pieter Harmsen geboortigh van Emmeloort, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Maij A° 1685.

Simon Wissinck geboortigh van Elburgh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Maij A° 1685.

Nicolaes Volkers geboortich binnen de Stadt Salzungen int Furstendom Turingen gelegen, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 9 Maij 1685.

Johannes Winter geboortigh uyt Homburgh in Overhessen, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 Maij 1685.

Christoffer Elkenbach geboren uyt het Graafschap Waldeck, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 15 Junij 1685.

Antoni Peranoy van Montoban uyt Franckrijck geboortigh, sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 20 Julij 1685.

David Joseph geboren tot Halberstad, sal der stads meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 24 Julij 1685.

Albert Lubbertsen van Wye geboortigh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 21 September 1685.

Roelof Gerritsen Boumeyster, geboortigh van Reckem sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Jan Gael Claesz. (1527—1599), een der gijzelaars in 1573.

Het geslacht, waartoe bovengenoemde burgemeester (1584 en '87) behoort, had reeds vroeg zitting in de Regeering van Haarlem.

Jan Florisz Gael, in 1413 schepen aldaar, leefde nog in 1422 en is de directe stamvader in den 4den graad van *Jean Gael Claesz.*, bovengenoemd, die in officieele acta ook voorkomt als *Jan Claesz* of *Jan Claes Lotsen*, welke voornaam *Lot* van zijn grootvader *Lottyn Gael* of *Lotonus Nicolaï filius Gael* afkomstig is.

Bij het doorbladeren van den 29en druk (1) van den *Catalogus der Schilderijen* aanwezig in het Museum der Gemeente Haarlem trof mij het relaas bij n°. 260 „Portret van *Jan Claesz. Gael* .. een van de 57 persoonen door den Hertog van Alba buiten het pardon geslooten." Aldus toegelicht op de achterzijde der schilderij.

M. i. ware het beter geweest die toelichting *nader* toe te lichten, want wanneer men spreekt van hen, die buiten 't pardon zijn gesloten, kan men niet anders denken dan aan de personen die in die droevige dagen geëxecuteerd zijn. *Gael* evenwel behoorde tot de 57 personen, die als gijzelaars naar Amsterdam werden gevoerd, op grond van de clausule uit het *pardon* (i. d. 27 Juli 1573).

„Behoudelick ende wel verstaenden oock, dat in deesen thegenwoerdigen gratie niet begreepen en sullen weesen, zeeven ende viftich burgeren ende inwoenderen der vorsz. stadt, die wij sullen doen vuytkiesen, ende in gevankenisse bewaeren om te besien, hoe van die vorsz. stadt, hem voerds sullen regieren."

(1) Met voldoening kunnen we hiervan getuigen, dat het groot aantal typographische en andere fouten en misstellingen, welke jarenlang bij iederen herdruk op zijn Japansch werden bestendigd, thans op onze aansporing verbeterd zijn geworden, terwijl de omslag een behaaglijker aanzien heeft gekregen. Toch is het te wenschen, dat de Commissie bij een nieuwen herdruk breke met het onjuist systeem om te spreken van *Stedelijk* Museum. De Gemeentewet kent zoo iets niet, en men dient zich aan die wet te houden. — Zeer onverklaarbaar is het, hoe in 1862 een „Stedelijk" Museum is opgericht of liever geopend, waardoor de Vereeniging tot uitbreiding van de verzameling Kunst en Oudheden in het *Stedelyk Museum* ook die niet verdedigbare benaming heeft overgenomen. Wel spreekt men van *Gemeente-Werken*; een bordje in 't Pand verwijst naar de *Gemeente-Bibliotheek*. doch men spreekt nog van *Stads-aanplakker*, *Stads-omroeper*, *Stads-klokkenluider*, *Stads-organist*, daarentegen weder van *gemeente-architect*, *gemeente-veearts*, die tevens keurmeester is der *stedelijke* waag. — Zoo zal de *stads*-organist zijn traktement gaan ontvangen bij den *gemeente*-ontvanger, enz. enz. W.

Zoo ook vatte de echtgenoote van *Jan Claesz. Gael* het op, die 't volgende request aan den Hertog *van Alba* richtte.

Aan Zijn Excel[len]tie.

Verthoent in alder onderdanigh[eyt] *Erm. Cornelisdr* (1), poorteresse der Stadt Haerlem, hoe dat Uwe Excel[len]tie betoonende zeer groote barmhertigh[eyt] en[de] genaede over d[e] voor[noemde] Stadt Haerlem alleenlicke daer vuyt tot verseekerheyt van dien gereserveert heeft t getal van seven en[de] vijftich Borgeren, *denselven nochtans, nyet secludeerenden* (2) omme noch vorder en[de] volcomen[en] gratie ende genade elx voor hem te verwerven, nu ist dat sy suppliante om[m]e te lichtelicker tot perdoen te moegen geraken, voir haire ma[n] genaempt *Jan Claesz lotsen* (3) d[e]welcke een is van den lvij [57] gereserveerde personen geerne beleggen zoude zeekere gerechtelicke certificatie hoe en[de] wat maniere d[e] voorn[oemde] *Jan Claesz. lotsen* in voortyden en[de] tot noch toe hem gedragen heeft, principalicke a[en]gaen[de] zijne catholycke conversatie. Dan alsoe sy suppleante qualicke daer toe can geraicken, overmidts donwillich[eyt] zoe van den getuygen, als van gheenen voor den welcken dselve geproduceert behoiren werden, mogelicke doir vrese van[de] placaten, van tot vordel van den geenen, die in alsoedanigen cas gedelinqueert soude moegen hebben, gheen informatie oick preparatoir te neemen, t welck zy suppl[ian]te nyet en verhoopt behoiren te resulteren tot verdonckeringe der waerheyt en[de] van[de] Catholycque co[n]versatie van zyne Co[nincklycke] Ma[jesteyt]s ondersaeten. bysonder van den gheenen die hu[er]en misdaet beke[n]nende inde oude catholycke religie begeeren te persevereren, versoeckt daer om[m]e zy suppliante dat uwe Excel[len]tie gelieve toctroyeren, co[n]sentere[n] en[de] soe veel van noode es tordineren allen rechteren en[de] personen tsy geestelicke ofte waerlicke die wettelicke daertoe versocht sullen wesen om[m]e ten verzoecke van haer suppl[ian]te certificatie ende getuychenisse te beleggen van den goede catholycque co[n]versatie van haer suppl[ian]te man voorn[oemt] ende sal uwe Ex[cellen]tie wel doen etc. . . (4)".

Het stuk is niet geteekend en draagt geen datum, doch in margine staat:

(1) *Erminia van Beresteyn*, geb. 12 Mei 1544, overl. 14 Nov. 1625 (dr. van *Cornelis en Catharina van Oudschoten)*.

(2) Deze woorden zijn door *mij* gecursiveerd.

(3) *Jan Gael Claesz.*, geb. 31 Oct. 1527, + 28 Juli 1539. Hij huwde met *Erminia van Beresteyn* den 2 Augustus 1564.

(4) Uit papieren rakende de familiën *Gael* en *Beresteyn*, verdwaald tusschen genealogieën van Haarlemsche geslachten, aanwezig in het oud-archief der Gemeente.

En temps et lieu sera prius Regard sur le contenu en ceste, faict en Amstelredame le XXiij^me de Septemb[re] 1573.

Op een kladje in dezelfde verzameling is de volgende verklaring geschreven:

Den sesten dach Septembris a° 1573 is by my heer Jacob bassius canonick tot Haerlem te biechte geweest de Eersaemen *Jan Claes Lotsoen* poorter ende burger tot Haerlem ende denselffden dach dat Eerw. heylige sacrament des lichaems en[de] bloets ons heeren Jesu Christi van my devotelick ontfangen, hoe dat van derlycke catholicken persoenen behoerden te geschien. Ende aldus het pardoen en[de] afflaat ons alreheylichsten vader den Paus gregorius de Xiij^te gewonnen en[de] genooten. Des oerkonde heb ik voersz mij[n] eygen naem en[de] gewoentelicke merk hier onder en[de] spatio geschreeven.

Onder stondt.

Dns Jacobus Henrici, Canonicus Cathedralis Ecclaes' Harlemen[sis].

Een andere verklaring, ook in klad, luidt a. v.:

„Kenelicke sy alle luyden soe wy deese letteren sulle[n] leesen off hooren leesen, hoe dat ick *Pieter Janso[on] Coddens*, pastoor van die leproose[n] off van sanct lazaro bekent ende belyet hoe dat *Jan Claes lotsen* bij mijn te biecht geweest te paeschen anno 1572 ende hem eerelicken ende vroemelicken ende oock meede catholyck gedraegen ende daer en bove[n] myn behulpelicke geweest is, doen ick aen den een sie saet, doen die guesen omtrent haerlem tquamen want hij doe *regent ende voocht* was *van het leproohuys* ofte van sant lazaro buyten haerlem, waeromme ick deese lettere onderteyckent hebt met myn eygen handt.

[onderstond]

Ita est *Petrus Joannis Coddens* pastor, indingnus de sancto lazaro aut domus leprosium extra Haerlem.

Dezelfde pastoor *Coddens* schijnt nog een andere verklaring te hebben afgegeven, zeker om te kunnen kiezen welke 't meest effect zou doen. — De tekst is nagenoeg 't zelfde, alleen de hulpvaardigheid van *Jan Claes lotsen* is eenigszins anders omschreven; het luidt hier:

. . . . noch daer en boven myn zeer behulpelicke geweest est doen die guesen ende vianden omtrent haerlem quaemen ende ick myn in vorsz. leeproshuys verborgen ende zeer heymelicken moeste behoude, want die vern[oemde] *Jan Claes lots[en]* diertijt vader ende voocht vant vorsz. leproshuys was ende als noch es . . .

Het verdere evenals de onderteekening is conform het hierboven gerelateerde.

Deze verklaringen schijnen echter niet voldoende te zijn geweest.

Uit naam van den gijzelaar werden aan den bisschop „seeckere interrogatorien ofte articulen" overgelegd, waaraan ook een afschrift in de nevengenoemde bescheiden bewaard bleef, luidende a. v.:

Seeckere interrogatorien ofte ar[tice]len overgegeven vuyt d[e] name en[de] van wegen *Jan Claesz Lotsen* boerger der stadt haerlem en[de] oyck mede in der tijt Vader der Leprosen-huyse buyten der voern[oemde] stadt staen[de] om[m]e daer op gerechtelyke te doen hoeren en[de] examineren seekere getuygen hijer onder geno[m]i[n]eert mijn E. Heere den Vicarius ofte Commissarius g[e]n[r]ael des hooch-[waerdigen] heere des Bisschops van Haerlem als juge en[de] ordinaris richter.

In den eersten te vragen en[de] te vereysschen heer en[de] m[eeste]r *Jasper Jansz* Cappelaen der Kathedrael en[de] parochiael Kercke van Haerlem oft hem niet kennelyck en[de] indachtich en is dat d[e] voorn[oemde] *Jan Claesz* tot diverschen en[de] verleden tijden tot hem niet te biechten en is geweest en[de d[e]selve cappellaen tot syn biechtvader gehadt en heeft en[de] daernae achtervolgen[de] d'ordonna[n]tie der heyliger Catholycker Kercke hem mit andere goede catholycke luyden en[de] boergeren heeft laeten comuniceeren ofte het hoochw[aerde] sacrament ontfangen heeft gehadt en[de] wanneer het selffde laestleden geschiet is geweest nae sijnder onthoudt en[de] beste weetenschap.

Item oyck mede te vragen d[e]selve heer *Jasper* off hem oyck mede niet indachtich en[de] is dat d[e] huysvrou van *Jan Claesz* voers[zegt] niet twee kynderen geheven op die fonte en heeft gehadt waer van sy peet is geweest d[e]welke gekerstent syn geweest cup[ita] ritus sancte Romane eccl[es]i[a]e en[de] dat by d[e]selve Cappellaen en[de] dat secretelijcke en[de] oyck mede niet sonder groote perikele en[de] is geschiet int gasthuys allwaer m[eeste]r *Jasper* syn residentie gehoude[n] heeft, en[de] dit doer beveel consent en[de] believen van *Jan Claesz* voern[oemt] haer wettelycke man.

Item off oyck mede d[e]selve *Jan Claesz* d[e] voern[oemde] mr. *Jasper* en[de] mr. *Reyer Roethoofft*, priesteren in die gevangenisse alwaer sy van die guesen gebrocht syn geweest niet grootelyke behuelpelycheyt en[de] gediensticheyt bewesen en[de] gedaen en heeft gehadt all om[m]e haerluyden te defenderen beschermen en[de] te ontschuldigen soe veel hem doenlijcke is geweest, en[de] voorts g[e]n[er]alycke te vragen hoe hy hun tot haerluyden gedragen heeft gehadt.

Item mede te vragen en[de] te examineren heer

en[de] mr. *Peeter* Pastoer tot d[e] Leprosen buyten de stadt Haerlem wanneer d[e]selve *Jan Claesz* voern[oemt] bij hem laeste te biechte is geweest als vader van den selven huyse en[de] noch in der tyt is gelijck die vaders dat van ouder usantie wel gewoenlycke te doen syn geweest en[de] off tselve niet geweest nu Paesschen laestleden voer desen laesten turbulen, en[de] daer nae op het hochtijt van Paesschen hem heeft laeten co[mun]iceren en[de] het Hoochw[aerdige] heylige sacramente heeft laeten administreren bij heer *Claes Swaert* priester en[de] vicarius der Cathedrael Kercke voern[oemt], en[de] dat in die brauwers Cappelle der Kercke voers[segt].

Item d[e]selve Pastoer heer *Peeter* te vragen hoe dat *Jan Claesz* voern[oemt] hem gehadt en[de] gedragen heeft tegens den pastoer voer[noemt] synde in grooter benoutheyt en[de] vrese soo wanneer d[e] geestelyckheyt op ter straten ofte wel openbaer niet en mochte comen ofte hen presenteerenen[de] andere persecutie die sy hebben moeten lijgen [lijden?]

Item voerts àlle dese getuygen g[e]n[er]alycke willen vragen en[de] voer te houden hoe en[de] in wat manieren d[e]selve *Jan Claesz* hem in dese laeste turbele en[de] voer datu[m] van desen gedragen en[de] gehadt heeft in stuck van der religie en[de] tegens die geestelycheit en[de] in d[e] administratie der huyse voern[oemt] en[de] andere desen aengaen[de] 't selve pertine[n]telycke te willen quoteren.

Het is zeker, dat *Gael* voldoende zijne „goede conversatie op 't stuck der religie" heeft kunnen aantoonen door overigens innerlijk nietswaardige getuigenissen. Hij heeft wellicht meer moeten bewijzen dan een ander, daar ik nog een aflaatbrief onder de oogen kreeg, die den 14den October 1570 ten behoeve van zijne Ega *Erminia van Beresteyn* werd afgegeven, luidende aldus:

Ego Jacobus Wy Nicolai clericus & p'br' Trajectus' diocoesis S. S. Theologiae Licentiatus Pastor persona ecc'liae' D D Petri & Pauli civitatis Harlemen', sub delagatus designati Epi' Harlemen', ffris' Godefridi a Mirloe virtute brevis Apostolici pro gn'ali in fide errantium reco'ciliatione concessi Omnibus has visuris salutem in domino Notum facimus quod co'paruit coram nobis *Erm Cornelii filia a Beresteyn* humiliter petens particeps fieri gratis in prescripto brevi comprehense, et quia accomodavit se ad omnia qus predictum breve requivit, eidem beneficium absolutionis impendimus cu' reheabilitione invixta indulti tenore'. Mandantes eidem ut poenitentiam sibi impositam adimpleat. In quoru' fidem presentes literas manu nostra subscriptas nostro sigillo communici fecimus, Datum Harlemum A° D'ni 1570 die 14 vero mensis Octob.

Ita est Jacobus Wy Nicolai Pastor.

[Ik Jacob Wij Nicolaaszoon, geestelijke en priester van het Utrechtsche bisschoppelijk gebied, licentiaat van de heilige godgeleerdheid, pastoor van de kerk van de heilige Pieter en Paulus in de stad Haarlem, onderafgevaardigde van den uit kracht van een pauselijken brief, verleend tot terugbrenging van de in het geloof dwalenden, benoemden bisschop van Haarlem, broeder Godfried van Mierloo, heil in den Heer, aan allen die dezen zullen zien. Wij maken bekend, dat vóór ons verschenen is Erm. Cornelisdr. van Beresteyn, ootmoedig verzoekende, deelgenoot te worden van de genade, in voornoemden brief vervat, en dat wij, omdat zij voldaan heeft aan alles wat in voornoemden brief vereischt wordt, haar de weldaad van vergiffenis verleenen met herstel, volgens de strekking van de inwilliging; haar bevelende, dat zij de haar opgelegde boete voldoe. In getuigenis daarvan hebben wij dezen brief, met onze hand geschreven, met ons zegel doen voorzien. Gegeven te Haarlem in het jaar des Heer 1570, den 14en October.

Zoo is het. Jacob Wij Nicolaaszoon, pastoor].

De portretten van *Jan Gael Claesz.* en zijne echtgenoote *Erminia van Beresteyn*, in 1863 aan het Gemeente-Museum te Haarlem geschonken door mevrouw *W. A. J. Stratenus*, geb. *Cunaeus*, te 's-Gravenhage, kunnen afkomstig zijn uit de familie *Cunaeus*, verwant aan het geslacht *Gael*.

Uit de genealogie *Gael* blijkt nl., dat een kleinkind in den zevenden graad van *Hugo Gael* [broeder van *Jan Gael Claesz.*), *Johan Pompe van Meerdervoort*, gehuwd was met eene dochter van den Leidschen professor *Cunaeus*. Evenwel weten we ook uit een codicil i. d. 17 November 1635 van *Nicolaes Jansz. Gael* [zoon van *Jan Claesz.* en *Erm. van Beresteyn*], dat hij aan zijne dochter *Erminia* of *Emerentia* vermaakt: „twee kleyne conterfeitsels van mijn vader en moeder, d'een by *bonthout* (1), d'ander by mr. *Cornelis*, schilder tot Haerlem."

Deze beschikking is naderhand doorgehaald, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat de portretten in een zijlinie zijn terecht gekomen. De familie zelve zal wellicht in zake de herkomst licht kunnen verschaffen, waardoor de namen der schilders zouden kunnen worden opgespoord.

's-Gravenhage. M. G. Wildeman.

(1) Er staat duidelijk *Bonthout*, wiens naam als schilder nergens is te vinden. — Men zou geneigd zijn te denken aan *Bouckhorst* of *Honthorst*, door den steller der memorie wellicht bedoeld?

De geslachtsnamen Baster, Bastert en Basterd.

In jaarg. II, 205—207, verscheen een genealogie van de Amsterdamsche familie Bastert. Ik plaatste een aanvulling daarop en eenige aanteekeningen over een Zierikzeesche familie Baster(t), in jaarg. III, 262. In jaarg. VI, omsl. 2, 3 en 4, werden verschillende meedeelingen over deze familie gedaan en het bestaan vermeld van families Basterd te Harderwijk, Kolhorn, Stellendam en Blokzijl. Daarop volgde een genealogie over het Zierikzeesche geslacht in jaarg. VII, 113—115. Wijlen J. G. Frederiks betoogde in den zelfden jaarg., 161—163, de onwaarschijnlijkheid van verwantschap tusschen de families wier genealogieën gepubliceerd waren, en gaf als verklaring van den naam dat de stamvaders bastaarden zouden geweest zijn. Deze verklaring geeft ook Johan Winkler in *De Nederl. geslachtsnamen*, 437, waar hij nog den naam Battaerd vermeldt, benevens Banckaert en Bankert (hoerekind). Het voorkomen van de drie laatste namen is zeker een argument voor de door deze schrijvers voorgestane afleiding, evenals het bestaan van den vadersnaam Basters, te Rotterdam. Ook kan men toegeven, dat vroeger minder schande in bastaardij dan thans werd gezien. Toch houd ik de verklaring niet voor de waarschijnlijkste.

De namen van een aantal spijzen en dranken hebben geslachtsnamen doen ontstaan, zooals Koek, Pannekoek, Bier, Zuurbier, Koelewijn, De Wijn, Bierenbroodspot enz. Winkler (424) voegt hierbij ook Wijn, maar er is m. i. meer waarschijnlijkheid voor, dat dit een afkorting is, hetzij van Wijnand, evenals Roel (vóór- en geslachtsnaam) van Roeland, of van een naam als Alewijn, Boudewijn, Erdwin, Everwijn, Gosewijn of Rijkwijn. Uit die afkorting ontstonden weer de vadersnamen Wijnen, Wijnne en Wins. Een bewijs van de afleiding van Wijnen vindt men in een akte van transport en oprukking van het heerengoed Evert-Woltersgoed, te Kootwijk, voor de echtelieden Reyer van Esfelt en Elbertgen Wijnen, dochter van wijlen de echtelieden Wijn Woulters en Elbertgen, van 21 Maart 1629 (1).

Op verschillende wijzen kunnen die namen van spijzen en dranken geslachtsnamen hebben doen ontstaan. Winkler (420) noemt: het geven van een bijnaam naar een spijs of drank, die iemand bijzonder graag gebruikte, of het noemen naar een huis, dat een spijs of drank in den gevelsteen had of er den naam van droeg. M. i. moet hier zeker ook in aanmerking komen de benoeming van personen naar een zaak waarin ze voornamelijk handel dreven. Nog thans is dat niet geheel ongebruikelijk. Ik had een oudoom, Petrus van Rossem, te Rotterdam, die handel in hout en stokvisch op Noorwegen dreef, en door zijn neven en nichten oom Stokvisch genoemd werd. Op deze wijze zullen wel namen als Stokvis, Pekelharing, Olij, Honigh enz. ontstaan zijn. Ook Bilderdijk is van deze meening, waar hij in zijn *Verhandeling over de geslachten der naamwoorden*, 167, van den naam Snethlage zegt, dat „het woord zijne beteekenis van *sneedtjen brood* met zich brengt, die de Duitsche bakker in zijn taal *schnittlagen* noemde, en waaraan naderhand zijne geheele nakomelingschap haren naam ontleende." In de *Genealogie van de familie Snethlage* door C. J. Polvliet wordt echter de afkomst uit een Osnabrücksch adellijk geslacht Von Snethlage ondersteld.

Tot de wijnen die onze voorouders het meest dronken, behoorden de Rijnsche wijn, de basterd en de Romenie. In een Elburgsche keur van omstreeks 1500 leest men: „Ende de schepenen sijnt overkomen, dat elker aem wijns, alse Rijnswijn, bastert, Romenie ofte dergelijken sware wijnen sullen ter exsijsen geven een Beyers gulden." Zie mijn *Geschiedenis en rechtsontwikkeling van Elburg*, 84, § 69. Over deze en andere wijnen uit dien tijd is iets te vinden in G. van Hasselt's *Arnhemsche oudheden*, I, 98 en 99. Basterd was zoete wijn, rozijnenwijn (Kiliaen, o. h. w. Bastaerdwijn). Nu is het opmerkelijk, dat verschillende Nederlandsche geslachten den naam van deze drie bekende wijnen dragen. Een familie Rijnsewijn woont te Utrecht, H. Rijnsewijn ondertrouwde er 8 Februari 1884 met S. T. de Jong, en A. D. van Doorn trouwde er 10 September 1884 met J. S. Rijnsewijn. De familie Romenij, waarvan een tak heet Ter Haar Romenij, leverde verscheiden predikanten op. Te Deventer woont een boterhandelaar Rommenie, en te Amsterdam stierf 14 Augustus 1896 op 57-jarigen leeftijd Antonius Ferdinand Rummenie. Winkler, die twee van deze namen vermeldt, leidt ze ook af van den wijnnaam (424 en 425), hoewel hij de mogelijkheid aanneemt, dat ze ontleend zijn aan den naam van het stadje Romney in Engeland (210). Het lijkt mij echter niet waarschijnlijk, dat minstens drie geslachten zouden geheeten zijn naar een kleine plaats in een land vanwaar niet veel Nederlandsche families afkomstig zijn.

Met zekerheid kan men echter bij de afleiding van familienamen veelal niet spreken. Men moet zich, ook ten opzichte van Bastert, met de waarschijnlijkheid vergenoegen, maar deze is m. i. hier, dat in de meeste gevallen de naam het eerst zal gegeven zijn aan een handelaar in of liefhebber van de wijnsoort die basterd heette.

Peter van Meurs.

(1) In een register van allerhande akten van transport enz. van eigenhoorige en vrijheeren-goederen op de Veluwe, in het Geldersch archief.

De Zeeuwsche tak Canisius.

Omtrent deze is mij het volgende bekend:

Daniel Canisius was schoolmeester te Ouwerkerk, bij Zierikzee 1616/53. Zeer waarschijnlijk was zijn zoon *Johannes Canisius* van 1650 tot 1653 schoolmeester te Noordwelle, daarna te Ouwerkerk; van 1664 tot 1695 secretaris dier gemeente; daarna te Zierikzee gevestigd en er begraven 27 Dec. 1708. Hij was gehuwd met *Johanna Brouwer*, overleden tusschen 1668 en 74.

Van hen zijn bekend twee zonen:

A. Daniel Canisius, landmeter van Schouwen, geboren te Ouwerkerk in 1668, overleden te Zierikzee, 8 December 1724, gehuwd te Tholen, December 1696, met *Pieternella van Rosevelt*, geb. te Tholen ± 1672, overleden te Zierikzee 28 Januari 1708, zij was de dochter van *Marinus van Rosevelt*, burgemeester van Tholen, geboren te Tholen ± 1640, overleden in 1710,— die de zoon was van *Pieter Jorisse van Rosevelt* en *Jozina Goverts*, of *Goris*—, gehuwd te Tholen, in 1670 met *Johanna* of *Janneke Pauelier*, gedoopt te Bergen op Zoom 15 Juni 1650, en overleden 1707, — welke een dochter was van *Guillam Pauelier* en *van Catelyne Jans*.

Hun zoon was:

Dr. *Marynus Canisius*, geboren te Zierikzee 22 November 1699, begraven te Goes 5 December 1757, aldaar gehuwd 22 November 1724 met zijne nicht *Geertruida Johanna Canisius*, geboren te Axel in Juni 1703, overleden na 1741 (zie onder).

Hunne kinderen waren:

1°. *Pieternella*, gedoopt te Goes 5 September 1725, (getuige Samuel Canisius).

2°. *Daniel*, gedoopt te Goes 19 November 1728.

3°. *Johanna*, gedoopt aldaar 5 Augustus 1733.

4°. *Cornelis*, gedoopt aldaar 10 September 1734.

5°. Mr. *Johan*, gedoopt aldaar 22 Januari 1740.

6°. Mr. *Willem*, geboren in 1742.

De zooeven sub 5 genoemde *Mr. Johan Canisius* was gehuwd met *Elisabeth Lettink* en zij hadden eene dochter *Johanna*, gehuwd met *Huybrecht Johannes Thibaut Mathÿssen* (alle reeds vroeger elders door mij vermeld).

B. Ds. *Cornelius Canisius*, geb. te Ouwerkerk, overleden te Axel in 1705. Hij huwde te *'s Heer Arentskerke*, 11 Juni 1698, met *Cornelia Oÿé*, ged. te Goes 7 Januari 1677, overl. na 10 September 1734 (zij was de dochter van *Matheus Oÿé*, geb. te Goes, — die de zoon was van *Willem Cornelisse Oÿé*, begr. te Goes 27 Januari 1648, geh. aldaar 17 Mei 1637 met *Jannetje Feÿts* —, geh. te Goes 12 Augustus 1665 met *Geertruit Verstelle*, ged. te Goes 27 Mei 1646, en daar begraven 15 December 1689, — welke de dochter was van *Adriaen Anthonisse Verstelle*, geh. te Goes 16 November 1641 met *Willemyntgien Dircx*).

Behalve de reeds vermelde *Geertruida Johanna*, geh. met Dr. *Marynus Canisius*, hadden zij een zoon *Johannes*, ged. te Goes 29 April 1701 (get. *Johannes Canisius* en *Johanna Wilsaerts*), kapitein, geh. eerst met *Helena Cornelia Kempe*, en op 26 November 1731, te St. Anna, bij Sluis, met *Susanna de Vos*, *beiden* (?) van Zierikzee (de man was ged. te Goes, toen zijn vader te Axel woonde) of is dit een andere Johannes?

Mr. *Willem Canisius Marynuszoon* voornoemd geb. in 1742, overleden in 1815, huwde in 1777 met *Maria Ermina van Rosevelt*, geb. 1756 (dochter van *Johan Willem*, *Pietersz.* en *Johanna Cores Eype*. Haar vader was een kleinzoon van *Marinus van Rosevelt* voornoemd).

Van *Canisius* noteerde ik nog: *Maria Cornelia Canisius*, geb. 1742, gehuwd in 1765 met *Johan Adriaen van Dorth* (*Dort*).

Jeanne Petronella Canisius, geh. vóór 1801 met *Jean Henri Christoffel Schröder* te Middelburg. *Hendrik Canisius* te Utrecht, ovl. te Antwerpen 1869.

Janneken Canys van Antwerpen, geh. te Middelburg 2 Mei 1599 met *Lieven de Minne*, wedr. v. Antwerpen.

Van het wapen bezit ik een stempel waarop een doeshond, welke ik aanzie voor een verbastering (vereenvoudiging?) van het oude wapen, zooals men meer met wapens scharrelde; én een stempel is geen wapen.

Den Haag. J. van der Minne.

Haemstede niet Heemstede.

Alg. Ned. Familieblad XIII, blz. 225.

De meening, dat voor Haamstede Heemstede moet worden gelezen, is onjuist.

Floris I van Haemstede, geboren omtrent 1300, overleden tusschen 1345 en 1350 was gehuwd in 1327 met Goede van Bergen, erfdochter van Jan van Bergen en N. van Persijn Jansdr, die in 1327 het eerst wordt vermeld en in 1377 nog leefde.

„Dinsdag na St. Jacobsdag 1327 maakt graaf Willem „bekend, dat hij Floris van Haemstede, zijnen neve, „gegeven heeft ten huwelijk met Jonkvrouw Goede, „Jansdochter van Bergen, sinen wive, ten eerste, „dat an hair comen sal, na hare moeder doet, al- „sulck eijgelijck goet, alse Jan Persijn, haar oude- „vader met hare moeder ten huwelijk gaf, Jan van „Bergen en hare moeder laten sal in haren lesten „leven, voor 100 ℔ 's jaars.

Chrⁿ J. P.

Aanvulling genealogie van Kinschot.

Mr. Nicolaes van Kinschot moet *niet* in October 1660 maar reeds vóór 8 Januari 1650 zijn overleden, omdat zijne *weduwe* Agatha de Jonge den 8 Jan. 1650 werd benoemd tot regentes van het Fraterhuis te Delft. Zij stierf in 1654 en *niet* in Juli 1628.

(Zie Beschrijving van Delft, bij Boitet, blz. 480).

M. A. v. R. v. d. K.

Geslacht de Valcke.

Wapen: in blauw drie opvliegende zilveren valken (2 en 1).

Otto Valcke of de Valcke, geboren te Groningen in 1594, werd in 1622 ingeschreven als student te Leiden.

Vermoedelijk was hij dezelfde als Dr. Otto Valck, die op 30 Mei 1623 door burgemeesters en raden van Groningen werd aangesteld tot redger te Obergum.

Otto de Valcke was raad van Groningen en in de jaren 1637, 1638 en 1650 curator der Groninger Hoogeschool.

Als drost der Oldambten en kerkvoogd te Noorddijk legde hij den eersten steen van de kerk aldaar. Boven den ingang dier kerk bevindt zich nog een steen waarop:

„Anno 1648 den 29 May is d' eerste steen gelegd „door Juffer Anna Maria Ulgers, doen de Eerwaarde „Bolardus Stechman pastor en de Heer Otto Valcke, „drost der Oldampten, nevens Jan Roelofs, Assessor „van 't Selwerder gerichte, kerkvoogden waren."

De steen bevat de wapens der vier vermelde personen; dat van Valcke vertoont de drie opvliegende valken (2 en 1).

Zijn zoon was waarschijnlijk Joost de Valcke, geboren te Groningen in 1641, in 1662 student te Leiden, in 1686 kapitein, gehuwd met Wick van Ipema, dochter van Seerp en Margaretha Anna van Inthiema, Willems dr.

Popko (Pompejus) de Valcke geboren te Groningen in 1675, en overleden in 1727 zal zijn zoon zijn geweest.

Hij was gezworene te Groningen, en in de jaren 1719 en 1720 curator der Groninger Hoogeschool wegens de Ommelanden.

Hij was in November 1699 gehuwd met Anna Lucia van Julsinga, vrouwe van Woltersum, dochter van Johannes en van Lydia van Julsinga.

Uit hun huwelijk sproten:

1. Joost de Valcke, die volgt.

2. Johan Bernard de Valcke, kapitein, huwde te Hulst 12 Augustus 1755 Wolferdina Henriette van Vlisseghem, gedoopt te Hulst 18 Maart 1735, dochter van Adriaan Jacobus en Digna Pauw.

3. Anna Lydia de Valcke.

4. Wikea de Valcke gehuwd met den Raadsheer Veldtman.

5. Pompejus Onno de Valcke, geboren te Groningen omtrent 1715, student aldaar 16 September 1730, huwde als kapitein in het Regiment Glinstra te Zutphen op 15 Maart 1752 met Hendrika Margaretha Wentholt, gedoopt te Zutphen 27 Augustus 1721, overleden vóór 1754, dochter van Jan Ludolf ten Behm Wentholt en van Henrica Reiniera van Essen.

P. O. de Valcke wordt 17 Mei 1766 Luitenant Kolonel.

Joost de Valcke tot Gelmersma, bovenvermeld, geboren te Groningen in 1707, student aldaar 6 Juli 1722, heer van Scharmer in 1722 burgemeester vàn Groningen, overleden 2 Januari 1768, was gehuwd met Anna Frederica Gruys van Lellens, dochter van Onno en Sophia Sickingha.

Uit hun huwelijk sproten:

1. Sophia Henriette de Valcke, geboren omtrent 1735, overleden tusschen 1772 en 1783, gehuwd met den Generaal Majoor Livius van Vierssen, geboren in 1717, overleden te Groningen 16 Januari 1783, zoon van Willem Livius en van Christina van Scheltinga.

2. Mr. Pompejus de Valcke, die volgt.

3. (?) Anna de Valcke, echtgenoote van Ds. Scato Gockinga, geboren Groningen 21 April 1744, overleden te Hoogezand 30 September 1812, zoon van Reneke Busch Gockinga en Henriette Johanna Trip.

Mr. Pompejus de Valcke, voornoemd, geboren in 1737, raad van Groningen, overleden 10 December 1780 huwde met Elizabeth Catharina Lohman, en was daarbij vader van:

Ida Elizabeth de Valcke, geboren te Groningen 4 Juni 1766, aldaar overleden 11 Maart 1821, er gehuwd 6 Mei 1787 met Mr. Cornelis Henric Emmen, geboren te Groningen 12 Juli 1759, aldaar overleden 6 Januari 1836, zoon van Mr. Rudolph en van Anna Margaretha Tjaden.

Tot de voorzaten en bloedverwanten van eerstgenoemden Otto Valcke of de Valcke zullen vermoedelijk onderstaande personen behoord hebben:

Rudolphus Valcke, 1554 pastor der O. L. Kerk ter Aa in Groningen;

Jonker Johan Valcke leefde in 1554, 1566 en 1573 te Glimmen bij Groningen; zijn zoon

Edzard Valcke, week als hervormingsgezinde uit,

streed onder graaf Lodewijk van Nassau en werd voor den Bloedraad gedagvaard.

Robert Valck in 1556 pastor van de Aakerk te Groningen (kennelijk dezelfde als bovengenoemden Rudolpus).

Alijd Valcke, vermeld in 1557.

Cornelis Valcke, vermeld in 1575.

Edzard Valck, majeur van de stad Groningen en Ommelanden, bezegelt 26 Nov. 1667 een testament.

Joost Valcke, geboren te Groningen, wordt student te Leiden in 1580.

Jacob Valcke, idem in 1585.

Johan Valcke, geboren te Leiden, wordt aldaar student 1637.

Beerta Valcke, huwde Rijcko Noorthoorn.

Chr[n] J. P.

Vragen en Antwoorden.

Bestaan er genealogiën van onderstaande geslachten: ?

Van Oost — van Zuydwijk — Oem of Ooms (waaruit Adriaan; zie hieronder) — Backus — Vingerhoedt — Heyligenhoofd — daar het volgende ontbreekt in eenen kwartierstaat:

1. De ouders en grootouders van Elisabeth van Oost, tr. te Dordrecht 4 Febr. 1646 Pieter Kloens.
2. De ouders en grootouders van Alida van Zuydwijk, tr. Jacob van Belle.
3. De ouders en grootouders van Elisabeth Oem of Ooms Adriaansdochter tr. te Dordrecht 8 Febr. 1652 Rochus Rees.
4. De ouders en grootouders van Jan Backus en van zijne echtgenoote Jenneke Corstiaans van Oost.
5. De ouders en grootouders van Herman Vingerhoedt en van zijne echtgenoote Elisabeth Heyligenhoofd.

R. M. R.

Geslacht van Eck.

In het midden der 18de eeuw leefde in de provincie Utrecht en meer in het bijzonder te Cothen en Wijk-bij-Duurstede een familie van Eck.

Rijk van Eck was gehuwd met Maagje Jacobs dr. van Niekerken. Zij hadden o. a. een zoon Rijk van Eck, geboren te Cothen in 1772, deze was gehuwd met Willemine Legemaat. Wie kent meer van dit geslacht en welk wapen voerde het.

't Schijnt geen zijtak te zijn van het Tielsche geslacht van Eck „au lion."

Bosboom — de Bruyn.

Mr. Job Hugo *de Wildt* (1767—1807) huwde Geertruida *Bosboom*, dr. van Dirk Hendrik, overman van het lakenbereidersgild te Amsterdam, en van Susanna Wilhelmina *de Bruyn*. Van dit laatste echtpaar worden de ouders, grootouders en overgrootouders gevraagd, en de wapens der te noemen personen.

O. H. J. S.

Herenbras.

Quintinus *Noortbergh*, predikant te Gouda in 1723, huwde aldaar Hester *Herenbras*. Haar doopdatum, hare ouders en grootouders worden gevraagd, en de wapens der te noemen personen.

O. H. J. S.

Martinius — Wijnstok.

In de genealogie *Elzevier* komt voor: Johanna Petronella *Martinius*, dr. van Dithmar en van Petronella Elisabeth Johanna *Wijnstok*. Van dit laatste echtpaar worden de ouders en grootouders gevraagd, en de wapens der te noemen personen.

O. H. J. S.

Schrader.

Wie zijn de ouders van Lambertus *Schrader*, die in 1733 (te Groningen?) huwde met Catharina *Cost?* Hoe is het wapen zijner moeder en dat zijner vrouw?

O. H. J. S.

Selie — Nielen.

Op 8 Juli 1765 werd in de Herv. Kerk te Breedevoort gedoopt: Johannes, zoon van Jacobus *Selie* en Helena *Miele* (lees: *Nielen*). De kerkel. registers (de lidm. boeken) zeggen niet, waar dit echtpaar van daan kwam.

Inlichtingen over deze families worden gevraagd. Stefanus *Selie*, uit Overijssel, werd 8 Sept. 1634, oud 24 jaar, ingeschreven als Theol. Stud. te Leiden. Is hij predikant geworden? Zijn hier familiewapens te noemen?

O. H. J. S.

Snels — van Bleyswijk.

Mr. Jacob *Snels*, secretaris van Gouda, huwde Geertruid *van Bleyswijk*. Hunne dochter, geb. 1707, huwde met Gerard *van Brandwijk* (Ned. Leeuw 1896, bl. 10). De ouders van het echtpaar *Snels* worden gevraagd, en hunne wapens.

O. H. J. S.

Van Geelker(c)ken.

(*Familieblad* 1900, blz. 271*b*, 2*a*).

Over Huberta Elisabeth van Geelkerken, gade van Henricus Vorstius, van 3 Augustus 1749 tot 25 Mei '50 predikant te Lienden, en haar tweede huwelijk, zie „De Navorscher" XLVII, 233, 4. Beide keeren werd zij in den echtelijken staat bevestigd door haren broeder

Jacobus van Geelkerken, kleinzoon van Jacobus Geelkerken († 7 Oct. 1736 als emerit. predikant te Haarlem), achterkleinzoon van Philippus Geelkerken (pred. te Haarlem). Hij, geboren te Tiel, werd als S. Min. Cand. (proponent), beroepen 8 November 1745, en bevestigd 13 Februari 1746 als predikant te Kesteren (in Neder-Betuwe); zijn oom, Johannes Brouwer, pred. te Schelluinen, leidde hem tot zijne gemeente in. Henricus de Jongh, Lijst van Predikanten van het Geldersche Synode (1750), blz. 306, zegt, dat zijne bevestiging 13 Januari plaats had. April 1756 trad hij in den echt met Geertruid Camerlingh († Sept. 1764) uit Amsterdam (blijkens attestatie van 18 Mei). Hij overleed 13 November 1796. Zijn zoon G. van Geelkerken, pred. te Overlangbroek, werd 20 December 1796 beroepen te Kesteren, in zijns vaders plaats, doch bedankte. De keus te K. viel toen op Leffert Bakker, pred. te Otterlo, ber. 28 Febr. 1797, vertrokken September 1802 naar Meeuwen.

De geslachtsnaam werd eertijds ook alleen „Geelkerken" geschreven, zonder voorvoegsel *van*.

Daar Jacobus en zijne zuster Huberta Elisabeth, beiden te Tiel geboren werden, zal men denkelijk alhier wel meerderen aantreffen van dezen naam. Te welken einde men zich met goed gevolg wenden kan tot den Heer Burgemeester van Yzendoorn, die uit de Tielsche actenboeken indertijd excerpten moet genomen hebben.

B. Jac. A.

Boekbeoordeeling en Aankondiging.

Die Stockhorner von Starein. Versuch der Darstellung der Geschichte dieses Geschlechtes von Otto Freiherrn Stockhorner von Starein. Wien, Verlag von Carl Konegen.

Dit werk is reeds enkele jaren geleden verschenen, doch overvloed van stof verhinderde tot dusver er de aandacht op te vestigen. Toch verdient het dit wel, daar het een met groote zorg en toewijding geschreven werk mag heeten, waarvan de inhoud den navorscher en samensteller niet minder eer aandoet dan de in het voorwoord uitgesproken gevoelens.

Omtrent den oorsprong der familie Stockhorner golden twee tradities: volgens de eene is zij uit Neder-Oostenrijk herkomstig, welk gewest in de zeventiende eeuw wegens geloofsvervolging werd verlaten; volgens eene andere stamt zij uit Zwitserland en ontleent zij oogenschijnlijk haar naam aan een burcht Stockhorn, welke naam thans nog door een berg en een meer in het voormalig graafschap Habsburg wordt gedragen.

Dat de Stockhorners uit Zwitserland afkomstig zijn en eerst met Keizer Rudolf I in Oostenrijk verschenen, alsmede dat de Stockhorners von Starein een geheel ander geslacht vertegenwoordigen dan de „oude Stockhorners" — deze beide meeningen vleit de schrijver door zijn geschrift voor goed ontzenuwd te hebben.

Reeds circa 1160, 1160—1205, 1180—1216 enz. verschijnen de namen van Gerhardus de Stochorn Wernhardus des Stocharen enz., terwijl in het begin van de dertiende eeuw de naam van het geslacht in Neder-Oostenrijk voorkomt. De schrijver neemt dus aan dat de oudste sporen van zijn geslacht, dat later eeuwen lang in Neder-Oostenrijk gevestigd was en de landvorsten diende, in de streek van Reichersberg moeten gezocht worden.

Op het laatst der vijftiende eeuw en het begin der zestiende is echter de oudere linie der Stockhorners, waarvan Ortolfus I de Stockharn (1293—1298) de stamvader was, uitgestorven, en den 10 September 1484 werd met het slot Stochorn, dat door den Keizer „weilend den Stockhorner abgewunnen und abgesprochen" was, Hans von Wulfenstorf beleend.

Op grond van het handschrift van Enenkl betoogt de schrijver, dat de stamvader der thans nog bloeiende Stockhorners von Starein, George I (1407— ca 1435) „gesessen zu Starein", zoon van Otto I (1347— ca 1358), als nakomeling van het zelfde geslacht moet worden beschouwd.

Van beide takken wordt de geschiedenis uitvoerig en met vermelding der zekerste bronnen medegedeeld. Een register en stamtafel vergemakkelijken de raadpleging van dit werk, dat zich als de rijpe vrucht van een tienjarigen arbeid aanmeldt en een aangename lectuur oplevert.

AANVRAAG.

Redactie en administratie van het Familieblad zoeken afzonderlijke nummers van den 12en jaargang of dien geheelen jaargang.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 2. Nieuwe Serie. **XIVde JAARGANG.** **FEBRUARI 1901.**

INHOUD.

De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.

(*Vervolg*).

Deze Jan de Zadelaar was een zeer aanzienlijk man, binnen deeze stad. Hij was in 't jaar 1424 Rentmeester generaal van den Heer van Voorne. Ook vinde ik hem getelt in den rang van de Raedsheeren van den Hove van Voorne (Ad. Taerling M. S. Kronijk p. 59).

Omtrent vier jaaren, nadat ik dit had afgeschreven, heb ik zeer gevallig de stigting van dit hofje ontdekt, en wel bij gelegenheid dat mijn oudste zoon in de Langestraat een huis had gekogt, welkers tuin agter het Toorenstratie en dus ook agter de huisjes van Jan de Zadelaar heenen schiet. Hier vond ik voor den ingang van de tuin tegen den dorpel een vierkante witten arduin steen, lang twee en breed $1^1/_2$ voet, waarop in Gottische letters geschreven stond: Dit is Jan die Zadelaer's Hof — gemaect in de Meije maend a°. 1442. 't Is allerwaarschijnlijkst dat deeze steen in de muur of elders van dit hofje gestaan en van agteren met deeze tuin correspondeerende, door afbraak off anders in dezelve gelegt is.

Tot dusver J. Kluit. Bij het onderzoek der Brielsche Archieven vond ik natuurlijk telkens van het bedoelde hofje gewag gemaakt, en mij is gebleken dat er in 1497 en later 5 huisjes waren.

In de Rekening van den H. Geest te Brielle (1) over 1497—1498 vindt men op 't voorlaatste blad den post: „Gegeven die vijf weduwen in Jan Zadelaers hof elc 8 sc. 8 g. fct. . . . 2 L 3 sc. 4 g".

In de Rekening over 1500—1501 luidt die post: „Gegeven die vijf arme vrouwen, wonende in Jan Zadelairs hof, elcx 8 sc. etc." In de Rekening over 1580—1581, p. 16 verso: „Betaelt de ouwe vrouwen int Sadelaershoff tot vijff huyskens, elck huysken 7 stuyvers etc." In de Rekening over 1637—1638, p. 7 verso: „Betaelt over de jaerlijcxe rente tot laste van de vijff huyskens int Torenstraetgien ofte d' oude vrouwen in t' Sadelaershoff etc." In plaats van „in 't Sadelaershoff" vindt men „wel in 't Sadelaersslop". In de dagen van Kluit waren er in plaats van 5 slechts 3 huisjes. Op de vraag: van waar die vermindering? wordt 't antwoord gegeven door de vermelde Magistraatsresolutie van 16 November 1706.

Kluit schijnt niet geweten te hebben, dat er twee hofjes geweest zijn, die naar Jan Zadelaer werden genoemd.

(1) Enkele Rekeningen van dien H. Geest maken ook gewag van een slop, waarin arme oude vrouwen woonden, genaamd „Symon Claesze slop". Zie de Rekk. over 1496—1497, p. 12 verso, 1501—1502, p. 10 verso, 1507—1508, p. 13 verso, 1511—1512, p. 13, 1524—25, p. 21.

In de Rekening van den H. Geest te Brielle over 1518—1519, p. 4, leest men: „Van Jacop Wittez. de Nayer quondam Zoete zijn suster up den houc van Jan Sadelaersslop, Joes Claesze an de zuytzyde etc." In de Rekening over 1526—1527, p. 1 verso: „Van de weduwe van Jacop Witsze de Nayer upten houck van Jan Sadelaers hof, Joest de Nayer an de zuytzyde etc". Volgens de Rekening over 1551—1552, p. 3, lag het Zadelaershof „over St. Jacobs gasthuys" (1). In de Rekening over 1554—1555 wordt de ligging van 't in de Rekening over 1526—1527 bedoelde huis aldus beschreven: „int Noorteynde upten houck van ouwe Zadelaershoff etc." 't Laatst vond ik die bepaling in de Rekening over 1585—1586, die op p. 3 den post heeft: „Van Adriaen Willemsze goutsmit uuyt zijn huys ende erve indt Noorteynde opten houck vandt oude Sadelaershoff etc". In de Rekening over 1596—1597 leest men p. 2 verso: „staende int Noorteynde aen de oostzyde". In de Rekening over 1607—1608 p. 3 en in volgende Rekeningen: „int Noorteynde an de oostsyde naest den groenen draeck."

Er waren dus twee hofjes van Jan de Sadelaer, één in 't Torenstraatje, en een ander in 't Noordeinde. 't Laatste werd in 1554 genoemd het oude. Dat het andere genoemd werd het nieuwe, blijkt uit de Rekening van den H. Geest te Brielle over 1550—1551, p. 28 verso, waar men dezen post vindt: „Betaelt mr. Engel over een jaer renten, gaende uuyt nyeuw Zadelaershoff, verschenen etc.".

Over de oude vrouwen in 't Zadelaershof leest men nog in Ress. Mag. 24 December 1650, 5 Januarij en 28 December 1669, en Res. Vroedsch. 28 Februarij 1674.

Als kinderen van H. Schade en Josina van Leeuwen staan geboekt:

Catrina, gedoopt 8 Maart 1656, getuigen: Cornelis Schade, Gedeon van Leeuwen, Tanneke Bartels.

Cornelis, gedoopt 14 Junij 1658, getuigen: Evert van Leeuwen, Jannetje van Leeuwen.

Catrina, gedoopt 21 September 1661, getuigen: Pieter Tijbouth, Tanneken van Butten.

Art. CVI. (Van Couwenhoven)

Over Maritgen Arnts van Kouwenhoven zie men artt. LXXXV en XCVI.

Hier volgen eenige personen, die den naam Allert droegen. Allert Harmansze 27 Jan. 1587 getuige bij den doop van een kind van Commer Huygenze en Ariaentgen Pieters dr. Den 29sten Maart 1592 een kind gedoopt van Allert Arentsze en Hilleken Hubrechts dr. Den 9den September 1595 gedoopt Jan, zoon van Claes Tunesze en Luntgen Jans, getuigen:

(1) Dat gasthuis, ook genoemd het oude mannenhuis, lag naast de kerk, die thans de kleine kerk wordt genoemd.

Cornelis Jacobsze, Aechtgen Martens, Allert Jansse. Den 1sten September 1596 gedoopt Betghen, dochter van Jan Dirxze en Lijsbeth Lambrechts, getuigen: Jan Meesze, Allert Jansze, Neeltgen Maertens en Lijsbeth Aerts. Een Magistraatsresolutie van 30 Mei 1626 gewaagt van een kind Allert Jacobsze, dat besteed werd.

Aan hetgeen betreffende Arckenbout is gemeld, voeg ik het volgende toe.

In de Thesaurie-Rekening over 1563—1564 leest men p. 10 verso onder het hoofd „Lijfrenten":

„Lijsbeth Cornelis dr. ten lyve van Cornelis Loedewijcxze haer zoen een jair renten etc."

„Jan Loedewijcxze een jaer renten etc."

Ook in de Thes. Rekening over 1565—1566 vindt men p. 13 verso die posten, maar in de Rekening over 1586—1587 staat p. 18 alleen de post: „Cornelis Lodewijcxsze Erckenbout een jaer renten etc".

Ongetwijfeld was Jan een broeder van Cornelis en wij hebben dus hier twee broeders, die den naam Arckenbout, oock Erckenbout gespeld, droegen, I. Cornelis. II. Jan.

I. Cornelis Lodewijcxze Arckenbout komt zeer vaak voor met mr. vóór zijn naam (1) en behoorde reeds in 1576 tot de Brielsche regeeringspersonen. Als schepen trad hij op in 1583, 1584, 1591, 1596 en 1603; in 1589 als raad in het College der Magistraten; tot de functie van burgemeester werd hij geroepen in 1578, 1588 en 1595. Den 18den October 1597 werd hij benoemd tot hoofdman van het St Jozefsgilde of het gilde der timmerlieden en schrijnwerkers. In 1599 werd hij aangesteld als „convoymeester" (Res. Holl. 30 Maart 1599, p. 124). Zijn huisvrouw is vermeld in een aanteekening van 1607 (Bodtboeck, begonnen 1598, p. 130 verso), volgens welke het huis, genaamd „de oude lombaert", staande „aent Brielsche kerckhoff", gekocht werd door „Beatris Gijsbrechts dr. huysvrouw van Cornelis Lodewijcxze Arckenbout." Die vrouw was 5 Januarij 1588 getuige bij den doop van Beatris, dochter van Maerten van Wijck en Maritgen Cornelis (2), en 20 Januarij 1602 bij den doop van Gerrit, zoon van Jan Meesze „hovenier" en Lijntghe Willems. Haar echtgenoot was doopgetuige 25 Februarij en 21 October 1598, 2 Maart, 21 Mei en 25 Julij 1603.

De Thesaurie-Rekening over 1593—1594 maakt op p. 9 gewag van 4 kinderen van Cornelis Lodewijcxze. Men leest aldaar:

„Lijfrenten vercocht in Junij 1578:

„Cornelis Lodewijcxsze Arckenboudt oudt-burgemeester ten lyve van Lodewijck Cornelisze een jaer renthen etc."

„Deselve ten lyve van Ghijsbrecht Cornelisze een jaer renten etc".

„Deselve ten lyve van Lijsbet Cornelis dr. een jaer renthen etc."

„Deselve ten lyve van Claes Cornelisze een jaer renten etc."

Omtrent Lodewijk volgen eenige byzonderheden onder A, omtrent Gijsbrecht onder B, omtrent Lijsbet onder C, omtrent Claes onder D.

A. Lodewijck Cornelisze Erkenboudt trad als doopgetuige op 1 Mei 1594 en 13 October 1596, zijne huisvrouw Annetgen Betten 7 October 1597, 4 Augustus 1600 en 20 Maart 1607. Hij liet twee zonen na: a. Cornelis, b. Gijsbrecht.

a. Cornelis Lodewijckse Arckenbout werd 5 April 1626 tot schout gekozen.

In de Thesaurie-Rekening over 1609—1610 staat fol. 20 verso de post: „Cornelis Lodewijcxze Erckenboudt, nagelaten weese van Lodewijck Cornelisze, die opgebracht heeft in hooftsomma 2400 pond, compt jaerlijcx . . . . . . 150 pond."

In de Thesaurie-Rekening over 1626—1627 komt die post op p. 35 verso nog voor, maar niet meer in de volgende Rekening, loopende over 1636—1637.

(1) In een Publicatie van 21 Dec. 1573 is sprake van Cornelis Lodewijcxze chirurgijn.

(2) Met haar was toen getuige Trijntgen Arents, de huisvrouw van Groenesteyn. Den 4den November 1588 werd te Brielle gedoopt Beatrix, dr. van Andries Dircxze Groenesteyn en Trijntgen Aryens. Blijkens Res. Mag. 20 Augustus 1607 was Andries van Groenesteyn deurwaarder. Hij fungeerde als doopgetuige 9 Julij 1595 bij een kind van Matheus de Geerbode en Maijke Jans; 15 Augustus 1599 bij Andries, zoon van Herman Jansse Scherier en Lisbeth Jans dr.; 5 November 1603 bij Adriaen, zoon van Harman Jansze Schijff en Lijsbeth Jans. Andries van Groenesteyn kocht een rente „ten lyve van Beatris, syne dochter, geprocreert by Trijntgen Arents dr."; enkele Thesaurie-Rekeningen gewagen daarvan; ook die over 1613–1614, maar op pag. 27 verso vindt men niet enkel den post ten behoeve van Beatrix uitgetrokken, in margine staat er bij: obiit. — Beatrix Groenesteyn was 3 December 1603 getuige bij den doop van een kind van Jan Govertsze en Ariaentgen.

Eene aanteekening van 1616 (Bodtb. beg. 1609, p. 168) gewaagt van een huis, vroeger bewoond door Trijntge Arens dr. weduwe van Andries van Groenesteyn, en thans door „Johan van Allart, predicant tot Montfoort, nagelaten man van Beatricx Groenesteyn, soo voor hemselven ende als procuratie hebbende van Trijntge Arens dr." verkocht.

IJsbrant Dircxze Groenstein en Trijntgen Arents dr. waren 17 Januarij 1588 getuigen bij den doop van een kind van Harmen Jansze (?) en Magdalena Corstiaens.

Te Brielle werd 7 April 1619 gedoopt Diederic, zoon van Diederic van Groenesteyn „vendrich" en Elisabeth van Doornick, getuigen: Capiteyn Ludolph van Lansbergen, Josina Gijblants en Margriete Michiels dr. De Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente dd. 2 Januarij 1620 noemen gezegde huisvrouw onder de personen, die toegelaten werden „tot de taeffel des Heeren". In Res. Mag. 20 Augustus 1616 is sprake van den „vaendrager Groenesteyn.". In 1638 verkocht hij een huis (Bodtb. beg. 1624, p. 326).

b. Gijsbrecht Lodewijckse Arckenbout is nog vermeld in de Rekening van den 100sten penning voor 1625 op pag. 22 verso, maar in een akte van 10 December 1626 is sprake van Ghijsbrecht Lodewijckse Arckenbout zaliger.

B. Gijsbrecht Cornelisze Arckenbout stierf vroegtijdig. De rente ten zijnen lijve, vermeld in de Thesaurie-Rekening over 1593—1594, werd niet meer, uitbetaald in 't jaar 1596—1597. De Rekening over dat jaar gewaagt alleen van de lijfrenten ten behoeve van Lodewijck en Claes.

C. Lijsbet Cornelis dr. Arckenbouts is in 1595 te Brielle getrouwd met den stadssecretaris Jacob Willemsze de Milde. Men zie over het echtpaar Bijvoegselen op art. XVI.

D. Claes Cornelisze Arckenbout komt in Ress. Mag. 3 Mei 1614 en 17 December 1618 en Res. Vroedschap 6 September 1624 voor als „bouchouder van de Brielsche kercke", als kerkmeester in de Thesaurie-Rekening over 1613—1614, p. 5 verso. Tot schepen werd hij gekozen 1 October 1610, tot raad in het College der Magistraten 1 October 1607 en 1616, tot burgemeester 1 October 1614. Behoorende tot de partij der Remonstranten (Res. Vroedschap 27 Januarij 1618), werd hij in 1618 uit de Regeering gebannen. Eene Mag. Res. van 1 Junij 1621 luidt: „Es Claes Cornelisze Arckenbout ontboden ende verschenen in de vergaderinge van de Magistraet, alwaer hem by den burgemeester Couwenhoven aengeseyt werde, ofte hy hem beraden hadde om alsnoch te doen den eet aengaende t' placcaet van de munte, om de penningen niet hooger ofte laeger te ontfangen ende uyt te geven als conform de inhouden vant placcaet. Dwelcke hy weygerde alsnoch te doen ende daerop by den voorn. Arckenbout geantwoort werde bereyt te sijn den eet te doen, soo men hem verthoonde de last van de generaliteyt, alsoo hy een dienaer desselven was, ofte dat hy de heeren van de Admiraliteyt soude adviseren, omme daerin te becommen haer advijs, ofte dat de Heeren Staten van Hollandt hem souden aenschryvinghe doen, ende alsdan bereyt was den eet te doen, ende dat dat clare woorden waren, ende dat hy wel sach, waert om te doen was, want t' is om my daeruyt te helpen, ende dat men hem soude verthoonen dat sy sulcx schryvens ontfangen hadden om hem den eet aff te nemen, niettegenstaende den burgemeester hem antwoorde, wy belastent u van wegen de Heeren Staten van Hollandt t' selve te doen". Ongetwijfeld werd hij door de heeren geroepen den bedoelden eed (1) te doen in zijne betrekking van „convoymeester". In 1623 was er sprake van „de resignatie van het convoymeesterschap van Nicolaes Cornelisze Arckenbout mitsgaders de solicitatie van t' selve op sijnnen neve Cornelis Lodewijcxse Arckenbout" (1), doch Nicolaes bleef de betrekking bekleeden. Van welken aard die betrekking was, zegt ons eene Res. Vroedsch. van 22 April 1650, luidende: „Es verstaen ende geresolveert omme van stadts wegen ten overstaen van eenighe gedeputeerdens uut den Vroetschappe te sluyten ende op te nemen de reeckeninghe van Nicolaes Cornelisze Arckenbout, convoeymeester binnen deser stede, over t' gene by hem ontfangen es van het directiegelt tot last van de schepen ende goederen, gaende ende comende van ende naer Oosten ende Noorwegen etc." Den 5den November 1650 toonde Isaäc van Son aan de Brielsche Vroedschap zijne aanstelling tot „ontfanger van de convoeyen" binnen Den Briel door de Staten-Generaal dd. 27 October 1650 ter vervanging van Nicolaes Cornelisze Arckenbout, die vrijwillig afstand gedaan had van die betrekking. Den 1sten October 1600 is Niclaes Cornelisze Arckenboudt als j. m. te Brielle ondertrouwd en daarna te Delft getrouwd met Maritgen Willems van Voorburch j. d. te Delft. Den 3den Januarij 1651 werd hij te Brielle begraven. Volgens een grafzerk stierf hij in December 1650, oud 72 (?) jaar. In de Rekening van den 200sten penning voor 1625 staat fol. 22 verso de post: „Nicolaes Cornelisze Arckenbouth 100 pond, ende de erffgenamen van sijn overleden huysvrou 75 pond, tzamen . . . 175 pond." Dat Nicolaes (2) iets legateerde aan 't Weeshuis te Brielle, zegt ons een losrentebrief dd. 19 September 1652, aldus beginnende: „Wy burgemeesteren ende Vroetschappen der stede van den Briele bekennen . . . . op de voors. stede vercocht te hebben . . . . ten behouve van het arme weeshuys derselver stede een losrente van 40 ponden, te 40 grooten t' pont jaerlijcx . . . . spruytende uut saecke van seecker legaet, by wylen Nicolaes Cornelisze Arckenbout, in sijn leven out-burgemeester der voors. stede, t' voors. weeshuys gemaect ende ons by Sr. Nicolaes Arckenbout, als medeerffgenaem van den voors. Nicolaes Cornelisze Arckenbout sijnnen

(1) In Res. Mag. 18 Mei 1621 staat: „Den heere Bailliu heeft voorgedragen dat hy hadde geconsipieert seeckere acte van eet opt stuck der placcate van de munte ende sustineerde dat den eet by dengenen, die denselven onderworpen waren, behoorden te doen, alsoo hy deselffde aff te nemen: waerop by den burgemeester den bailliu heeft doen vertrecken om met de heeren diesaengaende te delibereren, ende es den heere Bailliu vertrocken. Es geresolveert dat den eet toequam aff te nemen den heeren Magistraet ende niet den heer Bailliu etc."

(1) Res. Vroedsch. 8 Mei 1623.

(2) Den 7den Febr. 1599 was hij doopgetuige.

out-oom (1), van wegen t' voors. weeshuys op huyden ten behouve der voorn. stede al ende ten vollen aengetelt." Van den genoemden erfgenaam is ook sprake in eene aanteekening van 1655 (Bodtboeck, begonnen 1641, p. 557), waarin men leest van „Sr. Nicolaes Arckenbout, woonachtich tot Rotterdam."

II. Jan Lodewijcxze mocht niet den leeftijd bereiken van zijn broeder. De rente te zijnen lijve, nog vermeld in de Thesaurie-Rekening over 1565—1566, staat niet genoteerd in de eerstvolgende Rekening, loopende over 1586—1587.

Misschien is een zoon van hem genoemd in eene Magistraatsresolutie van 24 September 1592 betreffende de „hevens in Heenvlyet" en luidende: „Up huyden soe hebben mijnnen heeren die burgemeesters ende regierders der stede van den Briele aenbesteet mr. Oelert Jansze Erckenbout de twee hevens van mijnnen heeren voornoemt, omme deselve te innen volgende de costume, ende dat elcke heven tsiaers voor de somme van 20 schellingen grooten Vlaems etc." Nog eens vond ik van Oelert gewag gemaakt in eene Res. Vroedsch. van 6 Maart 1603, luidende: „Es by Cornelis Lodewicxze Arckenbout out-burgemeester onder mynen heeren geëxhibeert seeckere testamentaire disposytie, gemaect by Hilletgen Huygen dochter, weduwe wylen Huybrecht Jansze, in den Nieuwenhooren, daerinne hy (soo hy seyde) buyten sijnne wete ofte consent neffens Oelert Jansze Arckenbout es gestelt executuer van denselven testamente etc."

In de Rekening van den 200sten penning voor 1625 komen op p. 38 onder de personen, die te Rugge (onder Rokanje) werden aangeslagen, voor Pieter Jansze Arckenbout schepen, Cornelis Jansze Arckenbout en Maertgen Jans Arckenbout j. d. In verschillende akten zijn de broeders Pieter en Cornelis Arckenbout vermeld. Een akte van 10 December 1632 noemt Pieter schout van Rugge en zegt van Cornelis, dat hij woonde „in den banne van Rockaingie". Volgens een akte van 23 Januarij 1637 was Pieter toen oud-schout van Rugge. Gezamenlijk komen de broeders in die akte nog voor; eene akte van 3 Julij 1645 noemt Cornelis alleen (2). Misschien waren ook deze Pieter en Cornelis alsmede de genoemde Maertgen kinderen van Jan Arckenbout; die mogelijkheid bestaat ook ten aanzien van Jan van Arckenbout, over wien men zie wat ik meldde in het Alg. Ned. Familieblad, 1887, p. 94.

Aanteekeningen van 1590 en 1596 (Bodtboeck, beg. 1577, p. 278 verso, en Bodtb. beg. 1592, p. 85) gewagen van de weduwe van Arien (Aren) Cornelisze Arckenbout.

Zonen van dien man zullen waarschijnlijk geweest zijn *a*. Jan Arensze Arckenbout, *b*. Cornelis Arensze Arckenbout, *c*. Aren Arensze Arckenbout, *d*. Pieter Arensze Arckenbout, *e*. Jacob Arensze Arckenbout.

a. Jan Arensze Arckenbout komt als broeder van Cornelis Arensze Arckenbout voor in een akte van 8 Februarij 1606 en de Rekening der geestelijke goederen over 1591 vermeldt landpacht, ontvangen van Jan Arensze Arckenbout, zoon van Arien Cornelisze. Ook in de Rekening over 1615 is Jan Arentse Arckenbout op p. 27 als pachter genoemd.

b. Cornelis Arensze Arckenbout, broeder van Jan, komt in de vermelde akte van 8 Februarij 1606 als overleden voor. Zij spreekt toch van Neeltgen Cornelis dr., nagelaten wees van „Cornelis Arensze Arckenbout za:". In akten van lateren datum vond ik van een' anderen Cornelis Arentsze Arckenbout gesproken. Een akte van 4 November 1626 noemt hem schout van Rokanje, eene akte van 21 Maart 1633 gewezen schout van Rokanje. Volgens een akte van 19 Februarij 1635 was hij toen omtrent 64 jaar oud. Eene akte van 15 Julij 1633 spreekt van zijn zoon Huych Cornelisze, die blijkens eene akte van 5 Maart 1635 borg voor zijn vader was en onder Oostvoorne woonde. Nog is hij vermeld in akten van 6 Augustus 1629, 12 en 15 Mei 1631 en 22 Augustus 1634, alsmede in Res. Vroedsch. 25 November 1620.

c. Aren Arensze Arckenbout had volgens eene akte van 30 April 1607 eene „lantstede". Dezelfde akte spreekt van Matheus de Geerbode, curateur geweest zijnde in den desolaeten boel van Aren Arensze Arckenbout. Misschien behoorde tot zijne familie „Arien Erkenbouth", die 17 November 1647 met juffr. van der Meer, Grietje van Onna en Nelletje Cornelis dr. getuige was bij den doop van Gijsbrecht, zoon van Isaacq Willemse en Anna van Onna.

d. Pieter Arentse Arckenbout woonde volgens akten van 8 Maart 1630 en 14 November 1644 onder Oostvoorne en was volgens de eerstgenoemde akte pachter. Blijkens eene akte van 31 Augustus 1638 was hij toen 40 jaar oud.

(*Wordt vervolgd*).

(1) In een testament van Nicolaes Cornelisze Arckenbouth, oud burgemeester, dd. 27 Julij 1633, komt zijn neef Cornelis Lodewijcxze Arckenbouth te Rotterdam voor als eenige erfgenaam.

(2) Een persoon van dien naam is ook vermeld in de Thesaurie-Rekening over 1678—1679, waar men pag. 30 leest: „Betaelt Cornelis Jansze Arckenbout een jaar interest etc." Die post komt ook in volgende Rekeningen voor, maar in de Rekening over 1692—1693 leest men pag. 33: „Betaalt Jan Kruyne in plaats van Cornelis Jansze Arkenbout een jaar interest etc."

De Wapen-sfragistiek der Nederlanden.

(*Vervolg*).

Wij spreken voortaan van wapensfragistiek, niet van sfragistiek. Want in een „Nouvel avis" in het omslag van Aflev. 3 van dl. III herinnert ons de heer de Raadt, of liever, laat ons herinneren, dat hij zijn arbeid als een heraldisch en historisch fonds, en niet als eene sfragistische verzameling beschouwd wil hebben. De S. is hiermede volkomen in zijn recht.

Ida van **Hese**, weduwe van Jan van Gestel, en hare zonen, Arnold en Evert v. G., verkoopen in 1393 aan den Graaf van Kleef hunne heerlijke rechten op het goed te Zwaasbeek (dat ghuet toe Swaesbeke) te Gendringen, op den voet als heer Gerard van Aeswijn, ridder, Reinier v. A., zijn zoon, en Jan, zoon van dezen laatste, het ten leen gehad hadden. Ida zegelt met . . . . en een barensteel van vijf hangers. Doch Hendrik van Hees, raadsman van Gerard, broeder des Graven van Kleef, zegelt in 1414 met drie palen van vair, in het schildhoofd beladen met drie St. Andrieskruisjes, elk beladen met een meerltje. Het schild is in de hoogte begeleid door de letters G. E.

Van den **Heetvelde**, meest allen, schepenen van Brussel a°. 1359—1495. Ook, *Eetvelde* en *Hetvelde*.

De personen van den naam van **Heffen** (de *Heffene*) a°. 1381—1436 zegelen in hunne hoedanigheid van schepenen van Mechelen.

De gebroeders Casper (Jasper), Sergius en Adriaan van der **Heghe** gaan in 1530 met den abt van Werden een ruil van lijfeigenen aan. Hetzelfde doet in 1422 Hendrik van Blankenstein gezegd *an der Heggen*.

Jan **Hey**, die een brief zegelt van het kapittel van O. L. Vr. te Breda, in 1472, zegelt met drie heiblokken. — Willem Corneliszoon Hey, in 1552 schepen van Geertruidenberg, zegelt met hetzelfde schild.

Van der **Heyden** luidt op zegels a°. 1301, '28 en '38 *de Thimo;* later bijv. a°. 1357 enz. v. der *Heiden*. — Godert heer zer (zo der of van der) Heijden draagt den Hertog van Gulik in 1369 zijn huis op „dat men noempt zer Heiden, mit sinen vurburge ... binnen yrme zingel, mit alle den vestingen. — Jan van der Heijden heet op zijn zegel a°. 1374 Johan *de le Heis* Hemricourt spreekt van een ridder Macarius delle Heys de Flemalle, commandant (chief des armes) van Souwengnéez (Sougné) van den kant van Asteneux [Esneux]. — Het wapenzegel van Jan Dierix (Dirkszn) van der Heiden, die het bedrag zegelt der herstellingskosten besteed aan het kasteel van Saftingen, omstreeks 1450, nml. *drie* halve manen, geeft Rietstap's Armorial aan Van der Heyden (Brabant), doch zonder helmteeken. Dit is bij onzen Schrijver een ossenkop met hals, de horens, elke, eene halve maan ondersteunend. — Steven Heiden, priester, kanunnik en schoolopziener (écolâtre, scholaster) te Nijmegen, getuige zijner nicht (cousine) Chr. van Rossum, zegelt 11 December 1563 met *twee* halve manen, afgewend.

Onder dit hoofd is ook Van der **Heijen** opgenomen, met verschillende zegelfiguren. Gosuinus van der Heijen Gosuinuszn, schepen van Heusden, zegelt in 1487, 1502, 9 met drie palen van vair, met een schildhoofd beladen met een springenden hond.

Corneille Gailliard kent aan het geslacht Van der **Heye** in blauw *een* gekanteelden en tegengekanteelden dwarsbalk van zilver toe; Rietstap geeft aan Heye *twee* zulke balken in goud.

Bij **Heylarde** merkt men zonderlinge mansnamen op, als: Michar (a° 1410) Pierloz (a°. 1430), Pirars (a°. 1344), Pirechons (a°. 1389).

Boudewijn van **Heile**, was in 1323 schepen van Sluis, en Wouter van *Heyle*, de oude, in 1348 burger van Biervliet.

Adam van **Heyleghenborre**, heet in 1374 op zijn zegel Doem van den Heylgenboorn" (z. v. a heilige bron).

Pieter Pieterszn **Heyn**, schepen van Rotterdam in 1622, zegelt met eene heg, rechts voorzien van een weide-slagboom, getopt met een vogel.

Heimberg, ook, a°. 1395, 1410 *Hemberg*, 1422 *Hemberch*.

Heyme, ook, a°. 1374 *Heijms*.

Heimersheim, a°. 1314 *Hemerzheim*, 1357 *Heymerchem*.

Heyndael, a°. 1379 *Hedendale*.

Heinsberg, a°. 1260 *Hemsberg*, a°. 1298 *Hensberg;* hier en bij den wapenheraut Gelre gansch verschillend van *Heinsberg* (Province Rhénane) in Rietstap's Armorial.

Georg van Heinzenberg (-burg?), ridder, in 1338 leenman van Jan Comte Sauvage. Is dit laatste de vertaling van onzen Schrijver van wild- of pluimgraaf (grand fauconnier, garde-menagerie) of boschgraaf? Zoo ja, dan werd dat „wildgraaf" niet begrepen. Reeds eerder, — zie den vorigen jaargang van dit tijdschrift, blz. 154b, op *Daun:* Johan van Daun, wildgraaf, noemt onze Schrijver Comte Sauvage, terwijl de legende van zijn zegel „comes silvestris" heeft; wat geen twijfel overlaat.

Bij **Heijr** wordt naar *Bonier* verwezen, en bier bij „Pieter *Bonier*" als zegel- legende vermeld: S. Arnoldi de *Heyr*, met verwijzing naar *Heer*. Wie het vatten kan, vatte het!

Bij **van Heijst** verwijst onze Schrijver naar het Tijdschrift Taxandria (Bergen-op-Zoom), dl. II.

Bij Hebbeken van den *Eynde* wordt a° 1357 als zegel-

legende opgegeven: S' Henrici de Eisterbeke (**Heisterbach**). Wat niet duidelijk is.

Melchior van **Hecke**, in 1525 schepen van Philip van Kleef, heer van Ravesteijn enz. in zijne heerlijkheid en vierschaar van het ambacht van Roeselaar.

Gosuinus van der **Helle**, schepen van Tiel in 1342, 3, zegelt met twee dwarsbalken. Legende: S' Goeswini Helle de Nederinen (= Neerijnen).

Helleek (p. 59b, bovenaan, lees: *Hellebeek*). Ook, *He(e)lbeke*, *-beck* a° 1333, 5, 8. Uitvoeriger dan Hellebecke in den Armorial.

Hellenberg. Wolter van Hellensberch Reijnerszn, schepen van Zuilichem, in 1592, zegelt met twee palen en een barensteel. Helmteeken: hoofd en hals van een adelaar. De legende S *Wolter.... nersen* is onverklaarbaar. Het zegel is te vinden in de „Arnhemsche Rekenkamer" N°. 1297. In den aanvang dezer eeuw woonde te Tiel als deftig ingezeten Godefridus Dominicus van Hellenberg, gehuwd met eene Rink, grondeigenaar te Maurik. De naam, thans uitgestorven, leeft nog voort in v. Hellenberg Hubar.

Jan uter **Hellicht**, leenman van Jan Lobbe, heer van een leengoed te Haren, onder Evere (Hever? te Boxtel, N. Br.) in 1404: drie leliën, met een stok over alles heen. Ook, uter *Helicht* en uter *Helcht*.

Jelis **Hellspiegel**, is in 1566 schepen van het kloosster van St. Luciëndal, in zijn hof van St. Jan, te Wijlre (bij Maastricht).

Jan **Helman**, burger van Keulen, in 1518: een rechterschuinbalk, beladen met drie leeuwenkoppen. Eene familie van dezelfde naam en wapen, sedert de 16de eeuw te Antwerpen gevestigd, huwde in de Cordes, Hellemans, van Brouchoven, Rubens, van de Werve enz., bezat de heerlijkheden Leefdael, Dussen Muilkerk, enz. enz., en onderscheidde zich in Helman burggraven van Grimbergen, Helman van Termeeren, graven, en Helman baronnen van Willebroeck. Alzoo niet te verwarren met Hellemans (Amsterdam) bekend door Eleonora Hellemans, die als weduwe van Jan Baptista v. den Heuvel gezegd Bartolotti, in 1627 hertrouwde met Pieter Corneliszn Hooft.

Zagen wij hier boven, dat *Heimberg* als *Hemberg* voorkomt, zegelend met drie schelpen; ook **Hemberg** ziet men afzonderlijk vermeld: een getraliede dwarsbalk, overtopt met een barensteel van vijf hangers. De legende van dit zegel: „S' W..... arstorp mil," kan echter onmooglijk op den genoemden Hemberch toepaslijk zijn.

Staes van **Hemert**, getuige van Herbern de Cock, bij zijn huwlijkscontract a°. 1535, zegelt: Gevierendeeld: 1. en 4. een leeuw, 2. en 3. drie palen van vair met kwartierhoofd, beladen met een gaanden leeuw. Helmteeken: een gaande leeuw.

Hemptinne, komt in varianten voor, als: *Hemetines*, *Heymetines*, *Himetines*, *Hemtines*, *Hemptines*, *Emptinez*. Sedert 1873/86 — Graaflijk. Eene historie van dit geslacht is prachtig uitgegeven door den abt A. de Riemaecker, bewerkt door den kapitein van den Bemden.

De heer van **Hemsrode**, ook *Eemsro(e)de* a° 1335, 1419 had, volgens Corneille Gailliard tot wapenkreet: *A la Moert! A la moert tout autour!*

Hemricourt, ook *Hemercourt* (a°. 1556).

Sweder van **Hennenberg** (zegellegende: Hene b'g), kanunnik van Rees, in 1359 benoemd tot uitvoerder van den laatsten wil van Gerlach van Doernic. De andere executeuren zijn: Leonius van Gendringhen, kanunnik van Emmerik, Conrard van Emmerik en Gyselbertus Veer.

Jan **Henrix** soen, in 1386 schepen van Schoonhoven. — Joes filius **Henric**, in 1406 schepen van het ambacht van Hulst (Zeeuwsch-Vlaanderen). Ook **Henry**, zelfs **le Henry**. — Airt Hanrick Rijckouts zoon, in 1508, 9 schepen van Heusden; Gerit Hanricx zoon, item 1509. De eerste zegelt met drie eekhorens, de tweede met drie rozen. — Ook, **Heijnderix**. De baronnen *Heÿnderÿcx* in België voeren een spiegel.

Simon van **Herbays**, ridder, eertijds gevangene te Baesweiler onder heer Jan Godenarts, zegelt in 1374 met Jan Boilaiwe (**Boileau**), zoon van wijlen heer Jan, ridder, die aldaar gestreden had. Simon's zegellegende is: Simon del Conteit. Is dit de naam van Simon's heerlijkheid? — De Herbais is tegenwoordig *Derbaix* (in Henegouwen). Rietstap's Armorial geeft Herbais (Land van Luik) met hetzelfde wapen dat onze Schrijver opgeeft (leeuw en schelpen), en kent Derbaix niet. De bakermat der familie ligt in Herbais (arr. Nyvel, gem. Piétrain, in Z-Brabant). De grafschriften van leden uit het geslacht Derbaix, te Havay (arr. Bergen, in Henegouwen) schijnen op de Herbais geene betrekking te hebben. 't Komt ons voor, dat de Herbais en Derbaix onderscheidene familiën zijn. Onze schrijver mocht dus bij Derbaix denklijk niet naar Herbais verwijzen.

Hérlamont, vermoedelijk te lezen **Hérlalmont**, zooals ook het zegel (a° 1374) luidt (*Herlmot*).

Hendrik Herincx, schepen van Helmond. Wanneer?

Verscheidene gegevens vindt men omtrent **Herlaer**, als heeren van Amerzoden; onder anderen, dat Arnold v. Herlaer, ridder, 17 Maart 1359 (n. st.) verklaart aan Lijsebet Noudekens van Bomel (Zalt-Bommel) eene assignatie te hebben gegeven van 100 Antwerpsche schilden, op heer Gerlach den Rover, ridder, schout van 's-Hertogenbosch, zijn neve. —

De wapenheraut Gelre (14de eeuw) spreekt van *v. Hirler*.

In v. **Herckenrode** vindt men hier de belangrijkste varianten der merkwaardige slotsylbe des naams vereenigd, nml. v. Herken*rotte* (a° 1365), v Erken*rot* a° 1374), v. Herken*rode* (a° 1475), v. Herken*raide* (a° 1484), v. Herckenr*oij* (a° 1549) — afkomstig van *roden* (evellere, uitrooien, tot nieuw braakland aanmaken, in novalia redimere).

Jan **Hermans**, was krijgsgevangene te Baesweiler in 1371 onder den heer van Bergen-op-Zoom. En Albert Hermans, in 1420 schepen van Sluis (Zeeuwsch-Vlaanderen). De wapenzegels, gansch verschillend. Ook in verschillende rubriek met **Herman**.

Aan Amelis van **Hermeys** a° 1374, 86, wordt tot zegel-legende gegeven „Amele de Velous". Met de aanteekening, dat van Dameheaz de Velleroux, gehuwd met Damoyselle Maroie filhe Warnier de Lavoir, burgeres van Luik, de Ameyles Dameheaz de Hermez spruiten.

Hermeis, ook *Herenmeys*, en als legende: *Hen'meys*, *H'meys*.

Ghysbrecht die Boete (bode ?) van **Herwynen**, bracht in 1326 aan Joncvre Beelen, de vrouw van zijn oom Jan v. Herwynen, haren lijftocht over, bestaande in eene jaarlijksche rente van 35 Tournooische ponden. De zegellegende, gedeeltelijk onleesbaar. *Eén* dwarsbalk. — Adelise van Herwijnen, jonckvrouwe, heeft, als lyftocht, aan Joffer Bele, gade van Jan van Herwinen, in 1340 overgedragen de helft van het tiend van Herwijnen, tusschen de Watersteeg en het gericht van Vuren en den dijk en de markt, uitgezonderd het tiend van den priester te Vuren. *Eén* dwarsbalk. — Brustijn van Herwinen, ridder, belooft in 1386, op vermaning van den Hertog van Gelre, aan de onderzaten des Hertogs hunne „oorveden" ten zijnen aanzien te zullen kwijtschelden. *Twee* dwarsbalken. Op zijn zegel is Brustijn v. H. heer van Stavenisse. — Jan van Herwynen, zoon van heer Gisbert, verklaart in 1410, dat heer Jan van Arkel, heer van Pierrepont en van het Land van Mechelen, hem schadeloos stelde daarvoor dat hij in Arkel's dienst was krijgsgevangen gemaakt. *Twee* dwarsbalken en een barensteel, die over den eersten heengaat. — Jan van Herwijnen, bloedverwant van Wijnand Pannekoek, is in 1541 heemraad van Over-Betuwe. *Twee* dwarsbalken, overtopt met een barensteel, gekroonde helm; helmteeken: hoofd en hals van een gehalsbanden hazewind. — Cornelis van Herwijnen, schepen van Tiel in 1563, 5. Eénerlei met het wapen-zegel van laatstgenoemden Jan. — Derhalve sedert 1386 *twee* dwarsbalken (vgl. Rietstap's Armorial, die het helmteeken niet heeft); te voren *een*.

Zonderling is de hier volgende naam **Her(e)wij(n)saart** en **Herwijsant**.

Goswinus van den **Hezeacker**, in 1479, 92 schepen van 's-Hertogenbosch.

Slabbardus van *Heshuysen* (**Hezebuzen**), in 1374 pastoor van Huissen (bij Arnhem).

Heinrich landgraaf van **Hessen** heet in 1339 op de legende van zijn zegel *abnepos* (achter-achterkleinkind) *bte* (beatae) *Elyzabeth*.

Willem Hessels soen, in 1380 schepen van Heusden.

Philips van **Heteren**, ridder, zweert in 1373 niets te zullen ondernemen tegen Jan van Blois en Mechteld van Gelre, en vele andere heeren.

Willem **Heuke**, schildknaap, in 1349 borg voor Reinald hertog van Gelre, zegelt met een halven leeuw, *geen* helmteeken. — Willem *Hoeyck*, borg voor Hendrik de Ruyter en zijne vrouw Bela van Bueren, die aan Bernard Hacfort te Andelst een perceel grondsverkoopen, in 1441, G. *Heucke* en Elisabeth van Lynden, zijne gade, die in 1444 aldaar, buitendijks, land verkoopen, zegelen allen met hetzelfde schild, doch hebben een uitkomenden leeuw tot *helmteeken*. De moeder van laatstgenoemden Willem komt in 1444 als Steyn Nocken voor. — Zie ook *Heuke* in mijne Genealogie van Balveren, in Herald. Bibl. 1879, blz. 4.

Van Van **Heukelum** (*Hoeclem*, *Hoculem*, *Ho(e)kelem*, *Huekelem*, *Hokolum*, *Hoeculum* en *Hoecklom*) verschillende zegels, doch de gekanteelde en tegengekanteelde dwarsbalken zijn overwegend. Die vormen ook het wapenzegel van Walraven, weduwe tot Hokolum, vrouwe van Weerdenburg en Amerzoden in 1563.

Nota. Dit klopt niet met de gegevens van het Leenregister in Gelderschen Volksalmanak 1874, blz. 9, 10, 29, waar sprake is van Walraven *v. Arkel*, heer van Weerdenburg in 1534, gehuwd met *Catharina van Gelder* (Gelre), bastaarddochter van hertog Karel. Catharina bevestigt in 1566 de overdracht van Weerdenburg aan haren zoon Karel van Arkel. Uit ibidem blz. 31 blijkt dat Catharina eene dochter *Walraven* v. Arkel had. Zie ook Sligtenhorst, Geld. Gesch. blz. 196a.

Willem v. Huckelem, abt van St. Paulus, te Utrecht in 1448, zegelt met een heilig (St. Paulus) onder een draaghemel (in eene nis) in het veld van het zegel; en daaronder een schild met een springenden ram. Hieruit ziet men hoe de abt van St. Paulus vóór 1587/98 gewoon was voor de abdij te zegelen, vgl. „De Navorscher" XLVI, 196. Want de ram was de wapenfiguur der Geldersche v. Hoeckelums (o. Bennekom). — Otto heer van Hokelem, houdt in 1384 van den Graaf van Kleef de heerschap van Millingen, ten behoeve van vrouwe Elisabeth, dochter van wijlen heer Jan van Lienden, zijne echte vrouw. Elisabeth, niet Jo-

hanna (Br. v. Spaen, „Inleid", III, 442), was dus de persoonsnaam van Otto's gade (zie ook „De Nav[r]." t. aangeh. plaats, blz. 332). Otto was echter geen v. Heukelum, maar Otto van Arkel, heer van Heukelum (bij Leerdam). Vgl. op *Arkel* (I, 179[b]): Damoiseau (Jonkheer) Waleran van Airckel, brueder tot Hoeckulom et seigneur de Waardenburg, échevin de Tuil 1517.

Nota. Onze Schrijver had alwat hij onder deze rubriek plaatst, en met de gekanteelde en tegen-gekanteelde dwarsbalken (het wapen der Arkels) laat zegelen, onder de rubriek der Arkels moeten stellen.

Bij Van **Heusden** speelt overal het rad (der oude heeren van Heusden), dat volgens Rietstap's Armorial ook de Baronnen van Heusden van Elshout voeren. Arnold Johanszn van Hoesden, schepen van Zalt-Bommel in 1342, zegelde met drie meerltjes, maar had toch twee raderen in zijn schildhoofd. De schepenen en gezworenen der stad Heusden zegelden in 1423 Gedamasceerd met een rad.

Jan van den **Hiene**, richter in 1400: gedamasceerd, met een hoekigen dwarsbalk, overtopt rechts met een posthoorn. Was hij richter te Hien (onder Dodewaard)? Onze Schrijver vermeldt het niet, en schrijft, tegen zijne gewoonte: „juge (Gueldre)".

Anthonius, priester en pastoor te **Hier** in 1401: dwarsbalk, overtopt met eene letter **M.** (Gelderland). De heer de Raadt vraagt, of Hier is of moet wezen Hierde? Neen, 't is „(mons de) Hyere, Heyrn, *Hiern*, op ten berch tot Heer dat nu (a°. 1265) Weerdenbergh heit." Weerdenburg nu ligt in den Tielerwaard, en Hierde(n) is een dorp benoorden Harderwijk. 't Was de curtis(hof) in Here a°. 996/7, in Hero a°. 997 (bij B[n]. Sloet en bij Prof. Bondam, in hunne Oorkondenboeken), in 1407 Hier (Leenrgr. in Geld. Volksalmanak 1874 blz. 8) genaamd. In James de Fremery's „Cartularium van Mariënweerd" blz. 139 staat in 1319 vermeld „ecclesia de Hyra". Te Amsterdam kwam 25 Mei 1895 een geslachtsnaam v. Hiere voor. En in Luxemburg ligt een dorpje Petit-Hier.

Dirk **Hillebrantszoen**, in 1538 schepen te Amsterdam.

Van Theodericus *de* **Hijnden**, schepen van 's-Hertogenbosch in 1485 geeft onze S. als zegel: „un chien (biche), passant, la tête contournée". Maar eene biche is eene hinde, en geen hond, — bichon = schoothondje; eene *hinde* maakt het wapenzegel van Dirk de *Hinde* tot een *sprekend* wapen. Hij teekent aan, dat Butkens in zijne onvolledige en onnauwkeurige lijst der schepenen van 's-Hertogenbosch, hem ten onrechte Thierry Heim noemt. Theodericus is anders = Thierry.

Van **Hingene**, ook v. *Ingne* (a° 1430).

Hinckaert, ook *Hein(e)cart* a°. 1276, '85, '93, 1300 (*Henkart*).

„De persoonsnaam *Gerelmus*, eertijds veel in zwang te Brussel, is door de schrijvers der Geschiedenis dezer stad, verhaspeld in *Gerelinus*, en vandaar in tal van werken overgenomen, hoewel hij niet bestaat", zegt de heer de Raadt.

Men vindt ook *Heinckart* genaamd *Nacke.* — Willem Hinckert, gerichtsman, zegelt eene oorkonde van den richter van Maas-Waal, in 1531.

Van **Hyrnen** is zonder twijfel v. *Hernen* (Hernen ligt bij Borgharen, in Maas-Waal), in: Jan van Hyrnen, die in 1428 de oorkonde (huwlijkscontract) zegelt van Hendrik de Ru(y)ter en gade Margareta. Zijn wapenzegel is: doorsneden-uitgetand: 1. in het schildhoofd links met eene ster beladen; 2. effen.

Diederik vamme *Hirtze* (de Cervo) gezegd van der *Lantzkronen*, in 1518 burger van Keulen. Dit onder **Hirsch.**

Willem van **Hoberghen** neemt zijne plaats in onder de *maysenyde manne* (1) (lieden der hofhouding) des Hertogs van Brabant in 1328.

De voorbeelden van van **Hoboken** zegelen allen met den geschaakten balk, enz., behooren dus tot de zeven oude Patricische familiën van Antwerpen. Van Hoboken te Rotterdam voert, gelijk men weet, een schip, en doet zijn wapendevies treffend gestand: „Sic itur ad oras fortunae". Schetz baronnen van Hoboken kwartileeren Schetz (de raaf) met Rechtergem (de hamei). Bij den dwarsbalk vindt men hier verschillende nevenstukken; men mag vermoeden, dat Pieter v. Hoboken, schout van Antwerpen in 1358, in zijn zegel het wapen van Rietstap's Armorial zuiver wedergeeft. Hier ook treft men drie onderscheidene helmteekens aan; de Armorial vermeldt er geen.

Dirk van **Hodenpyl** (*Hodenpile,-piil*), eertijds krijgsgevangen te Baesweiler, onder de banier van Brederode, zegelt in 1374 geschuinbalkt in zes stukken. Er staan nog twee familiën v. Hodenpyl, waarvan eene te Delft, met andere wapens, in den Armorial. Dirk hierboven is misschien de in het „Gulden Boek van Schiedam" (2) I, 82 vermelde; doch onder zijne kinderen komt de Gerit Diricsone, dien men bij de Raadt aantreft, niet voor; vgl. ook in het Gulden Boek, de Aanteekeningen blz. 266 en 271 (n°. 6). De Armorial heeft bij Van Hodenpijl (Ville de Delft) het jaartal 1612, zonder meer. Wil dit zeggen, dat deze familie er toen kwam wonen?

Bergeijk, 16 Febr. 1901. (*Wordt vervolgd*).

(1) Het Mid.-Nederl. woord luidt ook *maisnieden, maysinieden, meisnieden* en *mesnieden*. Aldus in Oudemans, „Bijdrage". Speelt hier *maison* (huis)?

(2) Te Amsterdam, bij H. C. A. Campagnie, 1900.

Behoort bij het Algemeen Nederlandsch Familieblad, No. 2. Jaargang XIV.

ABERSON.

Het Geslacht Aberson, Colson Aberson, van der Hardt Aberson en Wigeri Aberson

DOOR J. F. VAN MAANEN.

(Hierbij een wapenplaat).

De herkomst van het geslacht Aberson ligt in het duister. In een levensbericht van den predikant Wilhelmus Aberson (geb. te Ruurlo A° 1703) wordt gezegd dat hij afkomstig is uit een Schotsch geslacht. Ook in de familie leeft de traditie voort, dat zij zou afstammen van een officier in een Schotsch regiment dat tijdens het beleg van Alkmaar daar in garnizoen lag en door de Koningin van Engeland ter hulp was gezonden. Van oudsher schijnt de familie, welker naam ook als Arberson, Abreson enz. voorkomt, in Gelderland en met name te Ruurlo gevestigd te zijn geweest. Merkwaardig is het dan ook dat den 21 April 1671 in de Hooglandsche Kerk te Leiden wordt gedoopt Judith Aberson, dochter van Lodewijck en Willemijntje Maartens. Dit is de oudste mutatie, welke omtrent de familie Aberson is geregistreerd gevonden (1).

De tak van der Hardt Aberson ontleent de bijvoeging van der Hardt aan een luitenant ter zee van dien naam, die in den slag bij Doggersbank sneuvelde. De bijvoeging werd 't eerst aangenomen door Herman Anne van der Hardt Aberson (geb. 9 Januari 1779), wiens oom Louis Aberson, een wapenbroeder van bovenbedoelden zeeofficier, aan boord van 't zelfde schip dien zeeslag meemaakte.

Volgens het *Armorial Général* van Rietstap voert het geslacht Aberson: In zilver eenen groenen boom, links vergezeld van een klimmend rood hert, rechts van den boom een rood slot, alles op een groen terras.

Het wapen, zooals inderdaad verschillende leden der familie het voeren, laat zich aldus blazoeneeren: In zilver een groene boom op groen terras, rechts een roode harp, links een rood hert. Helmteeken: een rood hert tusschen twee zilveren vleugels. Dekkleeden: zilver en rood.

Bij de opstelling van de hier volgende geslachtslijst is een nuttig gebruik gemaakt van een door den heer *J. M. Aberson* te Zwolle samengestelde genealogische tabel, waarvan de auteur welwillend een exemplaar aan het Archief heeft afgestaan en welker inhoud aangevuld en uitgebreid werd. Toch blijven nadere aanvullingen op menig punt gewenscht.

I. Lodewijk Abreson trouwt 1° Willemken (Willemina) Martens, dochter van Adam Martens en van Judith van Orsouw; trouwt 2° (ondertrouwd te Ruurlo den 21 Februari 1697) Peterken Pieppers (Pijpers); trouwt 3° den 3 Mei 1716 (ondertrouwd te Ruurlo den 15 Maart 1716) Henrina Elverincks (Elferink), dochter van Gerijt Elverincks (1).

Uit het eerste huwelijk werden geboren twee kinderen, uit het tweede drie en uit het derde drie.

1°. Judith Aberson, gedoopt te Leiden den 21 April 1671.

2°. Adam Aberson, overleden in 1714/5 (2), huwt te Ruurlo 13 Juli 1696 Anna Mullers, geboren te Ruurlo, dochter van Jan Mullers

3°. Elsebee Abreson, huwt Georges Coutis, page van H. D. H. Hendrik Casimir en prinses Amalia, overleden als ritmeester titulair te Bolsward in 1731, zoon van Allane Coutis en van Aletha van Wetten (3).

4°. Lowys Abreson, die volgt II.

5°. Wilhelmus of Willem Abreson, gedoopt te Ruurlo 18 November 1717.

6°. Anna Abreson, gedoopt te Ruurlo 19 November 1719.

7°. Catharijna Abreson, gedoopt te Ruurlo 18 October 1722.

8°. Anna of Anneken Abreson, gedoopt te Ruurlo 19 October 1727 (4).

II. Lowijs Abreson (Lodewijk Aberson), rechter te Ruurlo, sterft in 1741, huwt (ondertrouwd te Ruurlo 8 October 1702) Anna Martens of Maartens, dochter van Kaspar Martens. Zij waren de ouders van de volgende kinderen:

1°. Wilhelmus Aberson, die volgt III.

2°. Berendina Abreson, gedoopt te Ruurlo den 27 Mei 1708.

4°. Gosaina Abreson, gedoopt te Ruurlo den 29 Augustus 1713.

4°. Adam Aberson, die volgt IIIbis.

5°. Casper Aberson, gedoopt te Ruurlo den 10 Maart 1720, kerkmeester, sterft aldaar den 19 Maart 1796, trouwt Aaltje Naeldenborgh (5).

6°. Willemina Louisa Aberson (6), overleden na 21 Juni 1779 en vóór 25 September 1780.

(1) Dat Aberson of Abreson een Schotsche naam zou zijn, schijnt op etymologische bezwaren te stuiten; het Keltisch voorvoegsel „aber" heeft betrekking op een plaats en het is niet duidelijk hoe een topografische naam kan omgezet worden in een neo-patronymicum. Er bestaan namen zooals Abernethy, Abercrombie, etc., gevormd van „Aber", doch het zijn afleidingen van plaatsnamen. Het is twijfelachtig of er echte Schotsche namen met den uitgang „Son" bestaan als patronymica; het voorvoegsel „Mac" neemt in Schotland de plaats in van het Engelsche „Son"; v.g.l. Mac Leod, Mac Pherson, Mac Intosh, etc.

Het vermoeden is geopperd, dat de naam Aberson gelijk staat met Eberson, afgeleid van Ebers (een wisselvorm van 't angel-Saksische eofer = beer [mannetjesvarken, v. g. l. ever (zwijn)]. Evenwel heeft het geslacht Aberson toch niets te maken met het geslacht Eberson dat, volgens *Rietstap*, uit Gelderland afkomstig, voert: In zwart een gouden paal, beladen met een rood schuinkruis en begeleid van twee toegewende blauw genagelde en -getongde leeuwen. Helmteeken: een roode uitkomende leeuw.

III. Wilhelmus Aberson, geboren te Ruurlo in 1703, predikant te Olden-Keppel-binnen 1731; te Ruurlo 1733; emeritus 1774; sterft te Ruurlo den 25 Juli 1774. Hij was gehuwd met Jenneken Colson, overleden te Ruurlo (?) in 1763. Uit dit huwelijk werden vier zoons en twee dochters geboren (7):

1°. Henderica Catrina Aberson, geboren te Ruurlo den 30 Juli 1734, huwt vóór 1763 B. H. Staring, vendrig, later officier, overleden vóór December 1783.

2°. Anna Lowisa Aberson, geboren te Ruurlo den 21 Januari 1736, sterft vóór 1763.

3°. Jan Jacob Colson Aberson, die volgt IV.

4°. Dr. Louis Barthold (Bartolomeus) Willem Aberson, geboren te Ruurlo den 12 Mei 1739, geneesheer te Goor, huwt Everharda Bornaeus, geboren te Doesburg den 23 Mei 1750, overleden aldaar den 23 Mei 1750, dochter van Ewout Folperes Bornaeus en van Barta Antonetta Vles.

5° Gerhard Oswald Aberson, die volgt IV bis.

6°. Mr. Antoni Johannes Aberson, geboren te Ruurlo den 27 Februari 1744, advocaat en rechter te Steenderen (8), sterft te Doesburg den 23 Februari 1803.

7°. Anna Maria Elisabeth Aberson, gedoopt te Ruurlo den 18 December 1746, sterft te Ommen den 13 September 1824, huwt Wilhelmus Chevallerau, geboren te Spaarndam den 19 Mei en gedoopt ald. 24 Mei 1739, predikant (9), overleden te Ommen den 26 April 1818, zoon van François Chevallerau en van Elizabeth Ammama.

IV. Jan Jacob Colson Aberson, geboren te Ruurlo den 11 Maart 1737, kolonel, sterft te Doesburg den 14 Januari 1801. Huwt Johanna Amalia Elisabeth Wijginck, overleden te Doesburg. Zij werden de ouders van acht kinderen:

1°. Gerardus Gosewinus Colson Aberson, die volgt V.

2°. David Colson Aberson.

3°. Piet Colson Aberson.

4°. Johanna Colson Aberson, geboren in 1780 te Geertruidenberg, sterft te Groenlo den 16 Juni 1836.

5°. Lucretia Reiniera Colson Aberson, geboren te Groenlo den 17 Februari 1782, overleden aldaar den 5 Juli 1855, na gehuwd te zijn geweest met Willem Jacob Roelvink, gedoopt te Bredevoort den 2 November 1780, notaris te Groenlo, wethouder en secretaris van Lichtenvoorde, sterft te Groenlo den 28 September 1842, zoon van Harmen Otto Roelvink en van Johanna Maria Theodora Evers.

6°. Willem Colson Aberson, die volgt V bis.

7°. Everharda Louisa Colson Aberson, geboren te Hulst 13 Februari en gedoopt 15 Februari 1786, overleden te Doetinchem den 20 Maart 1850, gehuwd met Johannes Stephanus van Marle, gedoopt te 's-Heerenberg den 14 Maart 1785, ontvanger der belastingen te Zeddam en Wehl, zoon van Jan Derk van Marle en van Elisabeth Sminck.

8°. Geertruida Colson Aberson.

V. Gerardus Gosewinus Colson Aberson, geboren te Bergen op Zoom den 26 October 1777, majoor der Infanterie, sterft te Groenlo den 8 December 1847, huwt aldaar den 16 Maart 1820 Johanna Maria Theodora Abbing, geboren te Zutphen den 11 Februari 1799, sterft te Groenlo den 20 April 1873, dochter van Lambertus Hermannus Abbing en van Isabella Roelvink. Uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren.

1°. Jan Lambertus Gerardus Colson Aberson, geboren te Brussel den 1 Juni 1821, overleden te Sambas (eiland Borneo) den 18 Maart 1851 als onderofficier.

2°. Isabella Elisabeth Theodora Colson Aberson, geboren te Brussel den 15 Maart 1824, overleden aldaar den 21 October 1824.

3°. Elisabeth Isabella Colson Aberson, geboren te Brussel den 7 September 1825, sterft aldaar den 30 November 1830.

4°. Johanna Maria Colson Aberson, geboren te Coevorden den 11 October 1827.

5°. Lambertus Hermannus Colson Aberson, geboren te Coevorden den 30 Januari 1829.

V bis. Willem Colson Aberson, geboren te Brielle den 7 April 1784, gep. majoor, burgemeester van Doetinchem, ridder der Mil. Willemsorde, sterft te Doetinchem den 25 Maart 1843; huwt 1° aldaar den 10 Juli 1822 Wilhelmina Elisabeth Planten, geboren te Doetinchem den 8 September 1795, overleden aldaar den 16 Juni 1838, dochter van Evert Jan Planten en van Frederica Eerlich. Huwt 2° te Doetinchem den 11 Juli 1839 Jacoba Laurentia (Louwrentia) Muller, geboren te Hengelo (Geld.) den 7 Juni 1855, overleden te Doetinchem den 8 December 1862, dochter van Dirk Muller en van Theodora Planten. Uit het eerste huwelijk werden geboren te Doetinchem:

1° Frederika Johanna Amelia Elisabeth Colson Aberson, geboren den 27 Maart 1823, overleden den 11 December 1898, gehuwd met Gerardus Johannes van Tricht, geboren te Deventer den 23 April 1815, notaris te Steenderen, sterft te Arnhem den 18 Augustus 1884, zoon van Johannes van Tricht en van Alida den Roller.

2°. Mr. Evert Godfried Colson Aberson, die volgt VI.

3°. Mr. Everhard Jan Jacob Colson Aberson, geboren den 1 Augustus 1828, kantonrechter te Zevenaar, sterft te Dieren den 12 Februari 1894, huwt Caroline Theodore Cäcilie Schwarzenberg, geboren te Hanau den 30 April 1844. Uit dit huwelijk is geboren:

A. Alfred Willem Lodewijk Colson Aberson, geboren te Hanau den 17 Maart 1871, jur. cand.

4°. Johanna Maria Colson Aberson, geboren te Doe-

tinchem den 13 April 1831, overleden aldaar den 22 Augustus d. a. v.

5°. Een zoon, geboren den 20 Juni 1832.

VI. Mr. Evert Godfried Colson Aberson, geboren te Doetinchem den 17 April 1824, raadsheer in het prov. gerechtshof van Drenthe, laatstelijk raadsheer bij het gerechtshof te Leeuwarden, sterft te Velp den 14 December 1886: huwt 1° te Zutphen den 8 September 1847 Anna Catharina Dam, geboren te Zaandam den 17 April 1824, overleden te Zutphen den 16 December 1857, dochter van Jan Dam en van Martha Elizabeth Heemeling. Hij huwt 2° te Deventer 20 Februari 1862 Allardina Adriana Verburg, geboren te Deventer den 3 November 1822, dochter van Jacob Verburg, prof. aan het Athenaeum te Deventer, en van Cornelia Wilhelmina Kuvel. Hij huwt 3° te Assen den 6 Juni 1867 Jkvr. Martina Theodora Agatha van der Wyck, geboren te Assen den 7 Juni 1833, dochter Jhr. Mr. Haro van der Wyck en van Roelina Gijsberta Gerdina baronesse de Vos van Steenwijk van den Havixhorst. De kinderen uit het eerste huwelijk zijn:

1°. Martha Wilhelmina Elizabeth Colson Aberson, geboren te Zutphen 31 Juli 1848.

2°. Mr. Jan Willem Colson Aberson, geboren te Zutphen den 18 October 1851, advocaat te Arnhem.

3°. Jacob Jan Frederik Colson Aberson, geboren te Zutphen 18 Augustes 1853.

IVbis Gerhard Oswald Aberson, geboren te Ruurlo den 4 Juni 1741, 17 September 1764 ingeschreven als student te Leiden, 26 December 1768 predikant te Ottoland en Neder-Blokland, vierde 26 December 1793 zijn 25-jarigen dienst, sterft te Ottoland den 4 October 1815, huwt te Schoonhoven den 2 December 1771 Hester Paulina van Horbag, geboren te IJsselstein, overleden te Giessen-Nieuwkerk den 26 Juni 1827 oud 79 jaar en 7 maanden, dochter van Dirk van Horbag en van Anna Bovie. Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

1°. Willem Diderik Aberson, die volgt V.

2°. Anna Johanna Lucretia Aberson, geboren te Ottoland den 7 April 1775, overleden te Giessen-Nieuwkerk den 20 April 1841.

3°. Diderica Clasina Aberson, geboren te Ottoland den 3 Januari 1777, sterft te Dordrecht den 18 Jan. 1843, huwt Servaas Hendrik Lotsy, geboren te Dordrecht, gemeentesecretaris aldaar, en er overleden den 17 April 1847.

4°. Frederik Nicolaas Lucretius Aberson, die volgt Vbis.

5°. Jan Eliza Aberson, geboren te Ottoland den 21 Juli 1781, overleden in Suriname den 20 Juni 1806.

6°. Diderik Gideon Aberson, geboren te Ottoland den 14 December 1783, huwde te Dordrecht den 11 Juni 1808 Geertruida Maria van den Broek, geboren te Dordrecht, dochter van J. van den Broek en van Anna Beenhakker. Uit dit huwelijk werd geboren: A. Gerhard Oswald Aberson, geboren te Dordrecht den 8 September 1810.

7°. Clasina Luca Aberson, geboren te Ottoland den 25 October 1786, overleden te Giessen-Nieuwkerk den 15 Februari 1860.

8°. Bartha Johanna Antoinette Aberson, geboren te Ottoland 27 Februari 1790, overleden te Giessen-Nieuwkerk den 28 Maart 1870.

V. Willem Diderik Aberson, geboren te Ottoland den 23 October 1772, gepensioneerd kolonel der Infanterie, sterft te Utrecht den 27 Januari 1846, huwt te Beverwijk in Augustus 1806 Agatha Wigeri, geboren te Beverwijk den 1 Februari 1783, sterft te Breda den 1 October 1862, dochter van Joannes Wigeri, predikant, en van Catharina Reinalda.

Hunne twee kinderen waren:

1°. Johannes Wigeri Aberson, die volgt VI.

2°. Hester Paulina Aberson, geboren te 's-Gravenhage den 8 Juni 1819, overleden te Utrecht den 22 October 1874.

VI. Johannes Wigeri Aberson, geboren te Beverwijk den 20 Februari 1812, predikant te Ankeveen (1837), te Lage Zwaluwe (1841) en te Oosterhout (1849), officier in de orde van de Eikekroon, overleden te Oosterhout den 18 December 1884, huwt te Dordrecht den 2 November 1837 Jacoba Sophia Lotsy, geboren te Dordrecht den 17 Februari 1815, overleden te Oosterhout den 22 November 1882, dochter van Servaas Hendrik Lotsy en van Diderika Klaziena Aberson.

Hunne zes kinderen waren:

1°. Willem Diderik Wigeri Aberson, geboren te Ankeveen den 9 November 1838, sterft te 's-Gravenhage den 7 Juni 1895, huwt te Oosterhout den 29 Mei 1867 Clara Cornelia Glaser, geboren te Batavia den 5 Februari 1839, dochter van Nicolaas Glaser, directeur van de Zee- en Brandassurantiemaatschappij, firma Santhagen en Glaser, en van Clara Cornelia Rouffaer.

2°. Diderika Klasina Wigeri Aberson, geboren te Ankeveen den 20 Maart 1840.

3°. Agathus Wigeri Aberson, geboren te Lage Zwaluwe den 5 September 1844 en overleden aldaar den 5 September 1845.

4°. Servaas Hendrik Wigeri Aberson, geboren te Dordrecht 4 Juni 1849, huwt te Reeuwijk den 28 April 1882 Margaretha Cornelia Brack, geboren te Reeuwijk den 14 November 1837, dochter van Cornelis Brack, burgemeester, en van Margje Broekhuijsen.

5°. Johanna Jacoba Wigeri Aberson, geboren te Dordrecht in April 1854, overleden te Oosterhout in Juni d. a. v.

6° Johanna Jacoba Wigeri Aberson, geboren te Dordrecht den 29 Mei 1856, overleden te Breda den 24 September 1883.

Vbis. Frederik Nicolaas Lucretius Aberson, geboren te Ottoland den 11 Februari 1779, generaal majoor, ridder van de Mil. Willemsorde 3e kl., en van het Legioen van eer, sterft te Amsterdam den 6 Juli 1859. Hij huwde den 28 October 1816 Maria Henriette Alexandrine Pichot, geboren te Maastricht den 2 Augustus 1787 en gedoopt aldaar den 5 d.a.v., overleden te Giessen-Nieuwkerk den 14 Januari 1863, dochter van Ephraïm Daniel Pichot, kapitein, daarna burgemeester en schepen van Maastricht, ridder in de orde van den Ned. Leeuw, en van Sara Louise Marie Hesselberg. Hunne kinderen waren:

1°. Mr. Oswald Gerhard Lodewijk Frederik Aberson, geboren te Amsterdam den 15 September 1817, werd 23 Augustus 1836 als student in de rechten aan de Hoogeschool te Leiden ingeschreven, kantonrechter te Nieuwer-Amstel, overleden te Arnhem den 19 Maart 1878. Huwt te Leiden den 30 Maart 1865 Wilhelmina Adriana Elisabeth de Sturler, geboren te Molenvliet (Batavia) den 10 September 1834, overleden te 's-Gravenhage den 12 Juli 1887, dochter van Willem Louis de Sturler, gep. maj. der genie O. I. L., en van Adriana Ripperdina van Royen. Uit dit huwelijk zijn geboren:

A. Frederik Nicolaas Lucretius Oswald Aberson, geboren te Nieuwer-Amstel den 6 Februari 1866, overleden te Badenweiler den 11 December 1887.

B. Adriana Ripperdina Aberson, geboren te Nieuwer-Amstel den 4 Mei 1867.

C. Henri Mari Alexander Willem Aberson, geboren te Nieuwer-Amstel den 4 Mei 1873, ingenieur in de Zuid-Afrikaansche Republiek thans (1901) te 's-Gravenhage.

2°. Mr. Daniel Paulus Hendrik Aberson, geboren te Amsterdam den 11 Februari 1819, werd den 3 April 1838 als student in de rechten aan de Hoogeschool te Leiden ingeschreven, griffier bij 't Kantongerecht te Nieuwediep; luit. kol. commandant der artillerie-schutterij; regent van het Weeshuis; officier in de orde van de Eikekroon; huwt te den Helder den 7 October 1854 Christina Susanna Hester Bouricius, geboren te Doesburg den 12 December 1831, dochter van den vice-admiraal Jan Frederik Daniel Bouricius en van Jkvr. Johanna Christina Frederica Elisabeth de Vaynes van Brakell.

Hunne kinderen zijn:

A. Johanna Frederica Maria Elisabeth Aberson, geboren te den Helder den 31 Augustus 1855.

B. Oswald Jan Frederik Aberson, geboren te den Helder den 8 Januari 1857, sterft aldaar den 11 Mei d. a. v.

C. Maria Henriette Alexandrina Roline Aberson, geboren te den Helder den 15 November 1858 huwt aldaar den 17 October 1884 Henri Jean Frederic Michelhoff, geboren te Haarlem den 17 Januari 1858, luit. ter zee 1e kl., ridder der Duitsche Kroonorde en van de Bolivarorde van Venezuela, zoon van Guillaume Henri Joseph Michelhoff en van Mélanie Séraphine Adelaïde Meijer.

D. Quirina Maria Emelie Aberson, geboren te den den Helder 20 Juli 1860, sterft aldaar den 1 September d. a. v.

E. Louise Wilhelmine Christine Pauline Aberson, geboren te den Helder den 9 October 1862.

F. Elisabeth Johanna Frederica Aberson, geboren te den Helder den 24 November 1865, sterft te Oosterbeek den 8 October 1884.

3°. Willem Agathon Nicolaas Aberson, die volgt VI.

4°. Quirine Clasina Maria Aberson, geboren te Amsterdam den 17 April 1823, sterft te Dordrecht den 3 Januari 1895, huwt te Amsterdam den 18 September 1856 Gerhard Oswald Lotsy, geboren te Dordrecht, lid van den gemeenteraad te Dordrecht, sterft er den 24 December 1881, oud 71 jaar, wedr. van Sophia Arnolda Christina Blussé, zoon van Servaas Hendrik Lotsy en van Diderica Clasina Aberson.

5°. Frederik Alexander Anne Aberson, geboren te te Amsterdam den 17 November 1828, voorheen vice-consul te Bristol, thans woonachtig te Durban, huwt 1° te Bristol den 6 December 1860 Emma Underwood, geboren te Langford (Somersetshire, Engeland), overleden. Hij heeft twee zoons:

A. Oswald Max Aberson, geboren te Bristol den 3 Maart 1871.

B. Jack Aberson, geboren te Montpelier (Bristol) den 28 April 1875.

VI. Mr. Willem Agathon Nicolaas Aberson, geboren te Amsterdam den 2 Mei 1820, werd 28 Maart 1839 als student in de rechten te Leiden ingeschreven, griffier van het Kantongerecht te Amsterdam, sterft aldaar den 7 October 1865, huwt 1° te Arnhem den 15 Augustus 1850 Maria Wilhelmina Sophia de Kempenaer, geboren te Arnhem den 23 Augustus 1825, sterft te Amsterdam den 11 September 1854, dochter van Mr. Jacob Mattheus de Kempenaer, advocaat te te Arnhem, oud-minister van Binnenlandsche zaken, oud-lid van de Tweede Kamer, en van Arnoldina Jacoba Gerlings. Hij huwt 2° te Arnhem den 24 April 1856 Antoinette Adriana de Kempenaer, geboren te Arnhem den 24 Juni 1824, overleden aldaar 31 Juli 1896, zuster zijner eerste echtgenoote.

Uit het eerste huwelijk werden geboren drie kinderen en uit het tweede zeven:

1°. Henriette Maria Louisa Aberson, geboren te

Alkmaar den 21 September 1851, huwt te Leiden den 30 April 1874 Adriaan Willem de Sturler, broeder van W. A. E. de Sturler bovengenoemd.

2o. Jacob Mattheus Aberson, die volgt VII.

3o. Mr. Frederik Nicolaas Lucretius Aberson, geboren te Amsterdam den 9 September 1854, rechter te Amsterdam, ridder in de orde van Oranje-Nassau, huwt te Soeterwoude den 15 Juli 1880 Maria Elizabeth Boogaard, geboren te Leiden den 23 Februari 1860, dochter van prof. dr. Adrianus Johannes Boogaard en van Johanna Adriana Rijshouwer. Zij zijn de ouders van:

A. Maria Wilhelmina Sophia Aberson, geboren te Arnhem den 30 Maart 1881.

B. Johan Adriaan Aberson, geboren te Arnhem den 1 Juni 1882, overleden te Oosterbeek den 5 Juni 1890.

C. Anton Adriaan Aberson, geboren te Arnhem den 5 April 1884.

D. Jacoba Mathilda Aberson, geboren den 3 Juni 1885.

E. Catharina Carolina Antoinette Aberson, geb. te Arnhem den 22 December 1887.

F. Suzanna Aberson, geb. te Arnhem 16 Jan. 1893.

4o. Arnoldina Jacoba Aberson, geboren te Arnhem den 21 Januari 1857, huwt aldaar den 22 Juli 1880 Dr. Cornelis Johannes Eggink, geboren te Oegstgeest den 27 December 1850, inspecteur der Gymnasia, ridder in de orde van den Ned. Leeuw, zoon van Johannes Cornelis Eggink en van Clasina Maria Oudenbroek.

5o. Willem Agathon Nicolaas Aberson, geboren te Amsterdam den 3 Februari 1858, ingenieur, architect te Berlijn.

6o. Oswald Lodewijk Gerhard Frederik Aberson, geboren te Amsterdam den 3 Mei 1859, kapitein der artillerie, huwt 1° te 's-Gravenhage den 12 September 1889 Nelly Bauduin, geboren te Rotterdam den 4 Maart 1866, overleden te 's-Gravenhage den 26 October 1892, dochter van Dominicus Franciscus Antonius Bauduin en van Johanna Elisabeth Constantina de Harrigny Brouwer. Huwt 2° te Gorinchem den 18 Juni 1896 Anna Cornelia Verschoor, geboren te Sleeuwijk den 19 September 1875, dochter van Antonie Verschoor van Sleeuwijk, burgemeester van de Werken en Sleeuwijk, en van Anna Wilhelmina Verschoor. Uit het eerste huwelijk is één kind geboren, uit het tweede twee:

A. Moussia Aberson, geboren te Breda den 16 Juni 1890.

B. Antoinette Wilhelmina Aberson, geboren te Gorinchem den 17 Juni 1897.

C. Hermine Elise Aberson, geboren te 's-Gravenhage 3 November 1900.

7° Susanna Aberson, geboren te Amsterdam den 31 Mei 1860.

8o. Gerhard Nicolaas Aberson, geboren te Amsterdam den 18 December 1861, hoofd-administrateur der Medan-Tabakmaatschappij te Deli, huwt te Arnhem den 12 Mei 1891 Diena Petronella Kolff, geboren te Sneek den 11 Juni 1866, dochter van Johannes Kolff, predikant, en van Jacoba Schellink. Uit dit huwelijk zijn geboren:

A. Jacoba Aberson, geboren te Two Rivers (Medan) den 14 Maart 1892.

B. Gerardina Aberson, geboren te Medan 19 September 1893.

C. Madeleine Aberson, geboren te Medan den 23 November 1898.

9o. Catharina Carolina Antoinette Aberson, geboren te Amsterdam den 12 Februari 1863.

10. Anton Adriaan Aberson, geboren te Amsterdam den 17 December 1864, sterft aldaar den 22 Januari 1865.

VII. Jacob Mattheus Aberson, geboren te Alkmaar den 26 December 1852, industrieel te Zwolle, huwt aldaar den 3 September 1888 Elizabeth Matthea Loke, geboren te Groningen den 10 Januari 1865, dochter van Pieter Loke, ingenieur van den Waterstaat, en van Geertruida Wilhelmina Henriëtte Margaretha Telders. Uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren:

1o. Elizabeth Jacoba Matthea Aberson, geboren te Zwolle den 14 Juni 1889.

2o. Geertruida Wilhelmina Henriette Margaretha Aberson, geboren te Zwolle den 16 Juni 1891.

3o. Willem Agathon Nicolaas Aberson, geboren te Zwollerkerspel den 6 December 1892.

4o. Johanna Geertruida Aberson, geb. te Zwollerkerspel den 23 Mei 1895.

5o. Frederik Nicolaas Lucretius Aberson, geboren te Zwollerkerspel den 13 Maart 1898.

IIIbis. Adam Aberson, ontvanger der verpondingen te Ruurlo, sterft aldaar 24 December 1781 en begraven 31 December d. a. v. Huwt te Ruurlo in 1737 Helena Maria Henry, gedoopt te Groenlo 31 October 1717, overleden te Ruurlo den 20 Februari 1795, dochter van Frederik Henry, predikant te Groenlo, en van Helena Judith van der Hart.

Uit dit huwelijk werden geboren:

1o. Evert Jan Benjamin Aberson, gedoopt te Ruurlo den 3 November 1737, pachter der generale middelen en richter.

2o. Herman Willem Aberson, die volgt IV.

3o. Antonia Johanna Aberson, gedoopt te Ruurlo 15 April 1741, overleden te Aalten den 23 Juni 1812, huwt te Ruurlo 9 September 1773 Bartholomeus Stefanus Westerbeek van Eerten, geboren te Wanneperveen in December 1746, predikant te Augsbuurt (1772), Burum (1775) en Aalten (1786), overleden aldaar den 4 Januari 1816, zoon van Willem Jan

van Eerten en van diens derde vrouw Margaretha Wigbolda van Westerbeek.

4°. Lowis (Louis) Aberson, gedoopt te Ruurlo 9 November 1742, 1764 in dienst bij de admiraliteit te Amsterdam, 1767 luitenant ter zee, 21 Maart 1781 kapitein ter zee, woonde 5 Augustus 1781 den zeeslag van Doggersbank bij onder den kapitein ter zee J. H. van Kinsbergen, waarvoor hij van prins Willem V een eeresabel ontving, 16 Februari 1807 benoemd tot ridder in de orde van de Unie; 1 Juli 1814 gepensionneerd met den rang van Schout-bij-nacht, overleed ongehuwd te Ruurlo den 27 October 1816.

5°. Frederica Helena Judith Abreson, gedoopt te Ruurlo den 16 Augustus 1744.

6°. Mr. Adam Aberson, gedoopt te Ruurlo 24 April 1746, oud-richter van Ruurlo, sterft aldaar den 3 December 1822.

7°. Casper Johannes Aberson, gedoopt te Ruurlo den 27 October 1748, sterft jong.

8°. Casper Johannes Aberson, geboren te Ruurlo en gedoopt aldaar den 2 November 1749, gep. kapitein der Infanterie, sterft te Delft den 10 December 1837, huwt te Leiden den 31 Augustus 1791 Maria Madelaine Ferrières, geboren te Amsterdam den 16 Juli 1746 en gedoopt aldaar 21 Juli d. a. v., sterft te Delft den 1 Juli 1818, dochter van Bartholomi Ferrières en van Madelaine Caris, wed. van Jean Philippe Perreux.

9°. Arnoldus Coenraad Abreson (10), gedoopt te Ruurlo den 20 Januari 1759, ontvanger der verponding te Ruurlo, sterft in 1808, huwt G. M. van Eerten (11).

IV. Mr. Hermanus Wilhelmus (Herman Willem) Aberson, geboren te Ruurlo en gedoopt aldaar den 18 Maart 1739, oud secretaris der stad Doesburg, overleden aldaar den 5 Januari 1799, oud 59 jaar en 10 maanden, huwt te Ter Borg den 5 Juni 1768 Maria Jacoba Bögell (Bogel, Bögel).

Uit dit huwelijk werden vier kinderen geboren:

1°. Helena Maria Aberson, geboren te Aalten den 28 Augustus 1768, sterft te Doesburg den 28 Augustus 1843.

2°. Mr. Jan Arnold Aberson, geboren te Aalten en gedoopt aldaar den 14 Januari 1770, overleden te Doesburg den 25 Januari 1820.

3°. Johanna Philippina Hendrika Aberson, geboren te Aalten 5 Augustus en gedoopt aldaar den 9 Augustus 1772, sterft te Doesburg den 23 Mei 1816, huwt te Doesburg den 1 Maart 1800 (na den 28 Februari 1800 aldaar ondertrouwd te zijn) Mr. Balthasar Jan van der Horst, gedoopt te Doesburg den 4 Juli 1764, oud-ontvanger der Rijksbelastingen, overleden te Doesburg den 9 Juni 1848, zoon van Martinus van der Horst en van Agatha Hadewich van Lamzweerde. Hij hertrouwt te Doesburg den 23 September 1826 met Wilhelmina Everharda Ketjen, overleden te Doesburg den 4 October 1848, oud 57 jaar, dochter van Lodewijk Ketjen en van Johanna Louisa Zubli.

4°. Adam Theodorus Aberson, geboren te Aalten 4 November 1775, sterft 15 Maart 1779.

V. Herman van der Hardt Aberson, geboren te Aalten 9 Januari 1779, secretaris van Doesburg, overleden aldaar den 28 October 1833, huwt te Doesburg den 16 Juni 1813 Anna Elisabeth Engelina Ver Huell, geboren den 3 Augustus 1790, sterft te Keppel den 30 Juni 1866, oud 76 jaar, dochter van Everhard Alexander Ver Huell. I. U. D. burgemeester van Doesburg, en van Anna Aleida Staring.

Uit dit huwelijk werden vijf kinderen geboren:

1°. Herman Anne van der Hardt Aberson, geboren te Doesburg den 8 November 1815, sterft te Keppel den 5 Juni 1867, huwt te Deventer 3 April 1846 Carolina Frederika Wilhelmina baronnes van Isselmuden, geboren te Hemmen den 21 Maart 1824, dochter van Roelof Hendrik Gerlach baron van Isselmuden en van Hermina van Krieken.

Uit dit huwelijk werden geboren:

A. Herman Anne Gerhard van der Hardt Aberson, geboren te Keppel den 10 December 1846, fabrikant, wethouder te Hummelo, huwt te Laag Keppel den 11 October 1872 Gerritje Kets, geboren te Keppel den 4 Juli 1845, dochter van Antony Kets en van Johanna (Janna) Geerligs. Hunne kinderen zijn:

a. Carolina Frederika Wilhelmina van der Hardt Aberson, geboren te Keppel den 6 December 1873.

b. Herman Anne van der Hardt Aberson, geboren te Keppel den 4 December 1874.

c. Johanna Antoinette van der Hardt Aberson, geboren te Keppel den 15 October 1880.

B. Rodolph Hendrik Gerlach van der Hardt Aberson, geboren te Laag-Keppel den 15 November 1850, overleden aldaar den 10 Mei 1853.

C. Anna Elisabeth Engelina van der Hardt Aberson, geboren te Keppel den 11 April 1854, huwt te Laag-Keppel 24 April 1873 Marinus Naeff, geboren te Arnhem den 13 September 1847, fabrikant, zoon van Jan Naeff en van Gerritje Reerink.

2°. Everharda Alexandrina Maria Jacoba van der Hardt Aberson, geboren te Doesburg den 5 Januari 1818, overleden te Keppel den 8 December 1881, huwt te Keppel den 13 September 1838 Mr. Herman Willem Westerbeeck van der Horst, geboren te Zutphen, kantonrechter en fabrikant, sterft te Hummelo-en-Keppel den 15 Januari 1884, oud 80 jaar, zoon van Balthazar Jan van der Horst en van Johanna Philippina Hendrica Aberson.

3°. Louisa Maurica van der Hardt Aberson, geboren te Doesburg den 7 Juli 1821, overleden te Doesburg 6 Maart

1870. Huwt 1° te Keppel den 10 April 1844 Johann Heinrich van Zutphen, geboren te Rees in 1804, zoon van Jacob Friedrich Wilhelm van Zutphen en van Elisabeth Catharina Leendertz. Huwt 2°. Carl Fuchs.

4°. Frederik Ernst Carel van der Hardt Aberson, die volgt VI.

5°. Mr. Johan Arnold Marinus van der Hardt Aberson, geboren te Doesburg den 14 April 1829, griffier bij het kantongerecht te Dordrecht, huwt te Gorinchem den 12 Mei 1875 Maria Diemont, geboren te Gorinchem den 14 December 1841, dochter van Mr. Willem Leonard Diemont van Langerak en van Johanna Maria Blom.

VI. Frederik Ernst Carel van der Hardt Aberson, geboren te Doesburg den 25 Februari 1826, dijkgraaf en wethouder te Angerlo, huwt 1° te Deventer den 2 November 1849 Rudolphine Henriëtte baronesse van Isselmuden, geboren te Hemmen den 18 Augustus 1826, overleden te Hoog-Keppel den 10 Maart 1853, dochter van Roelof Hendrik Gerlach baron van Isselmuden en van Hermina van Krieken.

Huwt 2° te Doesburg den 4 Juni 1856 Margaretha Maria Versteegh, geboren te Doesburg den 7 Augustus 1831, overleden te Angerlo den 27 September 1896, dochter van Johannes Versteegh en van Aletta Rensina Clasina Faassen de Heer.

Uit het 1e huwelijk werden drie en uit het 2e huwelijk zeven kinderen geboren:

1°. Hermina Anna van der Hardt Aberson, geboren te Hoog-Keppel den 29 September 1850, huwt te Angerlo den 27 Juni 1879 Gerrit Naeff, geboren te Arnhem 29 Januari 1845, fabrikant te Lochem, zoon van Jan Naeff en van Gerritje Reerink.

2°. Alexandrine Louise van der Hardt Aberson, geboren te Hoog-Keppel den 16 October 1851, huwt te Angerlo den 21 October 1875 Christiaan van Schermbeek, geboren te Utrecht, zoon van Ernst Willem van Schermbeek en van Jacoba Maria Brunting.

3°. Frederik Hendrik van der Hardt Aberson, geboren te Hoog-Keppel den 16 Februari 1853, overleden aldaar den 8 Juli d. a. v.

4°. Frederik Hendrik Marie van der Hardt Aberson, geboren te Doesburg den 15 Maart 1857, overleden te Angerlo den 13 Maart 1860.

5°. Johan Herman Arnold van der Hardt Aberson, geboren den 17 April 1858, overleden te Angerlo den 18 November 1858.

6°. Renso van der Hardt Aberson, geboren te Angerlo den 12 December 1859.

7°. Frederik Herman Arnold van der Hardt Aberson, geboren te Angerlo den 4 Januari 1861, overleden aldaar den 17 Maart 1866.

8°. Arnout Willem Gerhard van der Hardt Aberson, geboren te Angerlo den 25 Augustus 1867, rijksontvanger te Ameide, huwt den 20 Augustus 1896 Lucia Johanna Welmoet Lugt, geboren te Graft (Winterswijk) den 13 Augustus 1869, dochter van Pieter Evert Lugt en van Welmoet Tideman.

Uit dit huwelijk is geboren:

A. Maria Welmoet van der Hardt Aberson, geboren te Amstenrade den 31 Mei 1897.

9°. Frederik Ernst Carel van der Hardt Aberson geboren te Angerlo den 19 Mei 1869, fabrikant in Ned. O. Indie, huwt te Poerwodadi den 2 November 1900 Elize Cambier van Nooten, geboren te Poerwodadi 15 Augustus 1879, dochter van Sebastiaan Eliza Cambier van Nooten.

10°. William Marius Eliza van der Hardt Aberson, geboren te Angerlo den 5 Maart 1873, sterft aldaar den 27 December d. a. v.

AANTEEKENINGEN.

(1) Daar de drie huwelijken van Lodewijk Aberson eenigszins buitengewoon lijken, volgen hier textueel de meldingen in het betrokken kerkregister van Ruurlo. Ondertrouwd:

21 Februari 1697 Lodewijck Abreson wedr. van wilen Willemken martens, en Peterken Pieppers.

8 October 1702 Lowijs Abreson s. van Lodewyck Abreson, en anna martens j. d. van Kasper martens sijnde suster en Broeder kinderen.

15 Maart 1716 Lodewijk Abreson wedr. van Peterken Pijpers, en Henrina Elverincks.

Uit deze aanteekeningen blijkt 1° dat Lodewijck Abreson driemaal gehuwd is geweest: met Willemken Martens, met Peterken Pieppers (Pijpers) en met Henrina Elverincks; 2°. dat zijn zoon Lowijs Abreson, uit het eerste huwelijk, trouwde met een broeders kind zijner eerste vrouw. — Men vergelijke voorts de volgende aanteekeningen uit de in het Provinciaal Archief te Arnhem berustende protocollen: 6 Augustus 1674. Lodewijck Abreson volmachtigt zijnen zwager Herman Martens. — 26 Januari 1692. Erschenen Hermannus Martens, Caspar Martens, Bartholl Martens, voorts Lodewyck *Aberson* als man en momboir syner huisvrouw Willemina Martens, als mede de rato caveerende voor syn swager Herbert van Heerde nomine uxoris en dan Fyken Martens by afwesenheid van haren eheman, geassisteert met Jan Paartener als haeren tot deze acte gerichtelijk toegelaetenen momber, te saemen erfgenamen van wylen haer moeder Judith van Orsouw, weduwe Martens, ende bekenden volmachtig te maken enz. — 26 Mei 1693. Erschenen Hermannus Martens met syn huysvrouw Gerritien Mullers, sieck synde, doch van goeden verstand, en hebben malkanderen reciproce getuchticht, enz.

9 Juni 1693. Erschenen Hermannus Martens, Caspar Martens, caveerende voor syn broeder Bartolt Martens, voorts Herbert Hendels (?) van Heerde, nomine uxoris Geertruit Martens, Lodewijck *Abreson* nomine uxoris Willemken Martens, alle als erfgenamen van wylen Adam Martens en Judith van Orsouw, eheluyden, en machtigen, enz.

15 September 1706. Erscheenen de Mess^r Casper Martens, Lodewijck *Abresson* ende Adam *Abresson* soo voor haer selve ende van weghen haere kinderen broeders en susters als derselve conjunctur personen te saemen erffgenamen van wylen haren broeder, schoonbroeder ende ohem Hermannus Martens enz.

22 Juni 1708. Erscheenen Adam *Abresson* voor hem selve ende als man en momber van syn huysvrouw Anneken Mullers en die als erffgenaam van haer suster Peterken Pypers enz. [Deze Peterken Pypers kan niet dezelfde zijn als de 2° vrouw van Lodewijk Abreson, immers deze is niet de zuster, doch de stiefmoeder van Adam Abreson. Het is niet duidelijk waar die zusternaam van daan komt].

2°. 31 Januari 1715. Erscheenen Lodewyck *Abreson* en Albert Muller als erfgenamen van Adam *Abreson* volmagtigen I. U. Hessels om de schulden die in het boek van Adam Abreson standen in te vorderen (Protocol idem).

3°. 1 December 1783. Compareerde Aemelia Louisa Coetis . . . stelt tot erfgenamen aan haren neef Casper *Aberson* en hare 3 nichten. H(elena) M(aria) Henry weduwe van den ontfanger *Aberson* te Roderlo, H(enderica) C(atrina) *Aberson* weduwe van den kapitein B. Starink te Doesborg en A(nna) M(aria) *Aberson* echtgenoot van den predicant te Rhewijk in Holland Chavaleraux . . . tot executeuren hare neven Casper Aberson voornoemt en A(rnold) C(oenraad) Aberson . . . hare nichte Antonia Johanna *Aberson* vrouw van B(artholomeus) St(ephanus) Westerbeek van Eerten, predicant te Boerum in Friesland krijgt een legaat alsmede F(rederica) H(ermina) J(udith) *Aberson* te Roderlo woonachtig (Protocol idem).

De bovengenoemde Aemelia Louisa Coetis zal een dochter zijn uit het huwelijk van George Coutis en Elsebee Abreson, uit welk huwelijk, blijkens de handschriftelijke genealogie Coutis, berustend in het Genealogisch en Heraldisch Archief te Rijswijk, nog geboren zijn: Allane Gunter Coutis, sterft jong; Machlijn Coutis, sterft jong; Jacoba Wilhelmina Coutis; Aletta Alandina Coutis; Anna Geertruid Coutis, sterft ongehuwd in 1729.

Omtrent Elsebee *Aberson* is niets naders aangeteekend gevonden, zoodat ook hare plaats in de genealogie niet met juistheid kon aangewezen worden.

24 Juni 1790 Aemilia Louisa Coutis geeft aan haren neef Casper Aberson die haer sedert verscheydene jaeren huysvesting heeft verleend, hare roerende goederen, enz.

4°. Het lijkt buitengewoon, dat de sub 4°, 5°, 6° en 7° genoemde kinderen alle Lodewyk Abreson tot vader zouden hebben, zoodat er tusschen de oudste (Judith) en de jongste (Anna) een leeftijdsverschil van ruim 56 jaar bestaat! In het Doopregister te Ruurlo vindt men echter: Gedoopt:

18 November 1717 Wilhelmus s. van Lodewijk *Abreson* en Hendrina Elverinks.

19 November 1719 Anna d. van Lodewijk Abreson en Henders Elverink.

18 October 1722 Catharyna d. van Lodewijk Abrezon.

19 October 1727 Anna d. van Lodewyk *Abreson* en Hendris Elferinks.

In verband met de formeele bewoordingen van het ondertrouwregister schijnt dus geene andere combinatie mogelijk. Men vergelijke nog:

18 April 1732. Erscheenen Hendrina Elferink weduwe *Abreson* sullende hertrouwen enz.... kinderen Willem omtrent 18 jaeren, Anna omtrent 20 jaeren (deze aangifte klopt niet met den doopdatum 19 November 1719), Catrina omtrent 9 jaeren, Anneken 4 jaeren, enz.

5°. 5 Augustus 1737. Erscheenen Alyen Naeldenborgh geassisteert met Casper *Abreson* als haren verkooren man en momber . . . . heeft tot gevolmaghtige gestelt haer neef Albert Hoeken.

6°. 21 Juni 1779 compareerde juffer Willemina Louisa *Abreson* . . . . te volmagtigen Mr. Ad. Aberson . . . . om te transporteeren aan haren broeder den ontfanger Adam *Aberson* $^1/_5$ van het ert en goed de Kleyne Haar of Spijker onder Ruurlo buurschap Haar, enz. (Protocol idem).

25 September 1780. Compareerde Casper *Aberson* te kennen gevende, dat des comparants zuster wijlen Juffer Willemina Louisa *Aberson* bij zekere acte in dato den 21 Junij 1779 hem tot executeur had aangesteld, enz.

7°. 10 December 1763. Compareerde Juffrouw Catharina Colson, weduwe van de heer Lieutenant Hendrik Muys.... en heeft overgegeven aan haere twee nigten Hendrica Catharina Abreson, ehevrouw van den heer Vendrig Staring en Anna Maria Elizabeth *Abreson* alle haere kleeren.... Voorts haer linnengoed.... aen de ses kinderen van haere overledene nigte Jenneken Colson ehelyk by den predicant Wilhelmus *Abreson* geprocreerd, met namen de voornoemde Hendrica Catharina Abreson ehevrouw van de heer Vendrig Staring, Jacob Jan Colson Abreson, vendrig, Louis Barteld Wilhelmus Aberson Medicinae Doctor, Garrit Oswald Aberson, Anthony Johannes Abreson en de voorgemelte Anna Maria Elizabeth Aberson enz. (Protocol idem).

8°. 19 September 1769. Erschenen de WelEerwaarde Heer Willem *Aberson*, Predikant te Ruurlo en verklaerde voor sig en sijne erven bij dezen voor een tyd van 12 jaren sich in te laeten in den ontfangst der verpondinge van de stad en Schependom Borkelo, waermede de heer Graef van Fleming, als heer der stad en heerlykheyd Borkelo comparants soon Mr. *A. J. Aberson* heeft gelieven te begunstigen enz. (Protocol idem).

9°. Wilhelmus Chevallerau liet zich den 17 September 1763 als student te Leiden inschrijven, werd in 1766 predikant te Diepenheim, 1781 te Reeuwijk, 1789 te Ommen, 1794 tijdelijk legerpredikant bij de brigade van generaal-majoor de Constant Villars in in het kamp van Landrecies, 1817 emeritus.

2 October 1782. Compareerde Willem Chevallerau predikant te Rheeuwijk en ehevrouwe Anna Maria Elizabeth Aberson .... en volmaghtig te maken hunnen zwager en broeder Mr. A. J. Aberson, Advocaat en Rigter des Ampts Steenderen enz. (Prot. id.).

10°. 7 Februari 1789: Compareerde A(rnold) C(oenraad) *Aberson* in qualiteit als ontvanger der verpondinge dezes ampts Ruerlo, voorts als volmaghtige van desselvs moeder H(elena) M(aria) Henry weduwe van wijlen den ontfanger A(dam) Aberson.

31 Augustus 1791. Compareerde H(elena) M(aria) Henry weduwe van A(dam) *Aberson*, in leven ontfanger der verponding .... volmagtig te maken haren zoon A(rnold) C(oenraad) Aberson om over te dragen aan haar tweeden zoon L(ouis) Aberson, kapitein ter zee, verschillende goederen.

14 Augustus 1793. Compareerde Helena Maria Henri, weduwe van Adam *Aberson*, in leven ontfanger der verponding geassisteerd met haren oudste zoon Mr. H(erman) W(illem) Aberson, secretaris der stad Doesborg, voorts genoemde Mr. W. H. Aberson pro se en instaande voor zijn ehevrouw M(aria) J(acoba) Bögel mitsgaders L(ouis) Aberson colonel en capitein ter zee en juffrouw F(rederica) H(elena) J(udit) Aberson in dezen geadsisteerd door haren broeder L(ouis) Aberson capitein ter zee ..... maken machtig der eerste comparante zoon en der overige comparanten broeder den ontfanger A. C. Aberson enz. (Protocol idem).

31 Maart 1797. Mr. H. W. *Aberson* volmachtigt zijnen broeder den ontfanger Arnold Coenraad Aberson om in den boedel van zijn oom Casper Aberson op 19 Maart 1796 te Ruurlo overleden, enz.

11°. 3 Juni 1808. G. M. van Eerten, weduwe van A. C. Aberson machtigt Evert Cremer om namens haar den successie-eed te doen.

Frederik Nicolaas Lucretius Aberson (V^bis, zie pag. 36), werd 9 Mei 1796 aangesteld tot 2e luitenant der Infanterie, 19 Augustus 1802 tot 1e luitenant bevorderd, 1806 geplaatst bij de Garde te voet, (bataljon Grenadiers), 1809 gedetacheerd bij den Generalen Staf en met vijf andere officieren van de Garde van Koning Lodewijk naar Spanje gezonden, waar hij zich bijzonder onderscheidde (zie: Bosscha, *Neerlands Heldendaden te land* 1873, dl. III, pag. 231, 232, 234, 247, 248, 257 en 265); in dezen veldtocht klom hij op tot kapitein en luitenant-kolonel, in welken laatsten rang hij in 1815 den slag van Waterloo meemaakte, in het bat. inf. van linie No. 13, onder generaal-majoor d'Aubremé. In 1816 was hij 2e kolonel-commandant der 10e afd. Inf. te Maastricht, in 1825 aangesteld tot generaal-majoor; 1827—1829 plaatselijke-commandant te Amsterdam; 1830 inspecteurgeneraal en commandant der Marechaussée te Brussel (zie t. a. p. pag. 415, 420 en 423).

Willem Diderik Aberson (V. zie pag. 35) werd 19 Januari 1790 aangesteld tot vaandrig; 1797 tot 1e luitenant der Infanterie; 26 Juli 1799 kapitein, 1807 kapitein *à la suite* bij de garde des Konings, 1830 luitenant-kolonel.

Wij vonden nog: Cornelis *Aberson*, geboren te Steenbergen den 11 Februari 1680, overleden omstreeks 1709, zoon van Antony Michielsen Abersonys (sic) en van Cybilla Beerent Staets, huwt te Steenbergen den 1 Mei 1703 Adriana van Hoek, geboren te Steenbergen den 19 Maart 1684, dochter van Antony Jacobsen van Hoeck en van Laureysken Jans. Hieruit:

1°. Maria Aberson, gedoopt te Steenbergen den 20 December 1705. Getuigen Jacobus van Hoek, Sibilla Staats en Catharina Cuyck.

2°. Antony Aberson, gedoopt te Steenbergen den 1 December 1707. Get. Jan Labory en Sibilla Staats.

Adriana van Hoek hertrouwde den 25 Januari 1711 te Cruysland met Matheus van Hoek, zoon van Jacob Matheusen van Hoek en van Wilhelmina Aertsen Ketelaar.

Den 27 Januari 1707 werd te Steenbergen gedoopt Maria Laborie, dochter van Jan Laborie en van Laureyssen van Hoek, waarbij getuigen waren Cornelis *Abersons* en Maria van Aalsmissen (Vgl. *Taxandria* V, pag. 322—323).

Den 10 Augustus 1788 huwt te Warnsveld Hendrik *Aberson* met Aaltje Burgink, en den 12 Januari 1794 huwde te Steenwijk Gerrit Jan *Aberson* met Annigje Hendriks. Uit beide huwelijken zijn kinderen geboren, waarvan thans nog een talrijk nageslacht voortleeft. Of tusschen deze geslachten onderling en tusschen het behandelde geslacht en deze verwantschap bestaat, is niet gebleken.

Bijdrage tot een geslachtslijst der maagschap Gallas.

Wapen: in groen drie zilveren vogels, of gevierendeeld: 1 en 3 in groen drie zilveren vogels, 2 in goud een kroon waaraan twee harten hangen, waaronder op een banderol het woord: FIDES, 4 in rood een doodshoofd met kruisbeenderen, waarboven een kroon door twee engelen vastgehouden.

1. Jan Gallas, soldaat, huwt te Brielle 13 Januari 1647 Mijntje Arents. Den 5den Juni 1656 hertrouwt zij te Brielle met Henrik Janse Kip, weduwnaar. Uit het eerste huwelijk:

a. Jan Gallas, zie 2.

2. Jan Gallas (1 *a*.), waard in de herberg de Thoelast te Brielle, gedoopt te Brielle 1 December 1647, overleden aldaar 24 April 1688, huwt tweemaal: eerst te Brielle 2 Mei 1674 Amarentia Goudsmits, weduwe te Rotterdam, geboren in 1642, overleden 23 Juli 1676 en begraven in de Groote Kerk te Brielle, oud 34 jaar. Ten tweede maal te Rotterdam, na ondertrouw te Brielle op 18 April 1677, Eva van Alsem, dochter van Arnoud en van Marya Lodewijksdr., overleden te Brielle 10 Mei 1690, oud 25 jaar, 11 maanden en 28 dagen: Uit het eerste huwelijk:

a. Eduard Gallas, zie 3.
b. Johan Gallas, zie 4.
Uit het tweede huwelijk:
c. Arnout Gallas, zie 5.
d. Willemina Gallas, zie 6.
e. Bartha Gallas, zie 7.
f. Johannes Arnoldus Gallas, zie 8.

3. Mr. Eduard Gallas (2 *a*), ingeschreven in het *Album Studiosorum* te Leiden in 1691, promoveert 30 Juli 1694 op een dissertatie „de probationibus", opgedragen aan Abraham Elzevier Mercatori vigilantissimi et urbis Rotterodamensis Senatori dignissimi tutori parentis loco colendo", doet eed als advocaat voor het Hof van Holland 14 Maart 1695, Raad, Vroedschap, Burgemeester van Brielle, Heemraad en Admiraliteitsheer. Gedoopt te Brielle 31 Mei 1675 — Eduard Goutsmit en Pietronella Cleyburg getuigen — overleed hij aldaar 8 Mei 1725 — begraven 13 Mei — na driemaal gehuwd te zijn geweest en wel:

1° te Brielle 11 December 1696 met Maria van den Berghe, dochter van Antony, Schepen, Schout, Vroedschap en Burgemeester van Brielle, en van Adriana Cuijlenburg, begraven te Brielle 7 September 1703.

2° te Brielle 14 October 1704 met Catharina van Cinghelshoeck, dr. van mr. Johan en van Catharina van Raven, geboren te Leiden in 1686, begraven te Brielle 28 September 1706.

3° te Hellevoetsluis, na 24 October 1717 te Brielle ondertrouwd te zijn, met Geertruyd Clapmuts, dr. van Dirk Hugo, Dijkgraaf van den Oudenhoorn en van Dina Goudswaards, geboren 29 Augustus 1692, overleden 22 October 1765, na in Februari 1729 te Nieuwenhoorn hertrouwd te zijn met Adam Hamer, predikant.

Mr. Eduard Gallas werd 29 Januari 1707 door de Brielsche Magistraat aangesteld tot voogd over zijn eenigen broeder Johan Gallas (2 *b*). Met zijn derde vrouw verleed hij 4 October 1718 testament voor den notaris Nicolaes Hoogvliet te Brielle. Uit het eerste huwelijk:

a. Eduard Gallas, zie 9.
Uit het derde huwelijk:
b. Jan Gallas, zie 10.
c. Dina Gallas, zie 11.
d. Jan Eduard Gallas, zie 12.
e. Amerentia Gallas, zie 13.

4. Johan Gallas (2 *b*) in 1712 Schepen te Brielle. Tot 29 Januari 1707 stond hij onder voogdij van Joris van Hoogwerf, later onder die van zijn eenigen broeder mr. Eduard Gallas (3). Den 8 September 1717 werd hij aangesteld als een der sequesters in den boedel van wijlen Bartha Gallas (2*e*) Hij huwde N. N. en won ten minste:

a. Jan Arnoud Gallas, zie 14.
b. een kind, zie 15.
c. een kind, zie 16.

5. Arnout Gallas (2 *c*), Schepen van Brielle in 1794, gedoopt aldaar 27 April 1681, waarbij getuigen waren Joris van Hoogwerf, Cornelia van Cleyburg voor Jasper van Schoolstrate en Aletta van Alsem. Hij huwde Charlotte Ester le Seigneur du Mesnil, weduwe van den generaal majoor de Sandonville, begraven te Brielle 6 November 1750. Als behoorende tot de Waalsche gemeente kwamen beiden in 1748 uit Rotterdam te Brielle. Zij wonnen:

a. een kind begraven te Brielle 15 September 1753, komende van Rijswijk.

6. Willemina Gallas (2 *d*) gedoopt te Brielle 20 Juni 1683, waarbij getuigen waren: Johan Borstius en Bartha van Alsem, begraven te Brielle 12 December 1794, huwt te Brielle 5 December 1702 Gabriël Warnaer, stadhouder van den Baljuw van Brielle in 1698 en in 1721, begraven te Brielle 1 November 1752. Hun kinderen:

a. Maria Warnaer, gedoopt te Brielle 14 November 1703
b. Cornelia Warnaer gedoopt te Brielle 12 Juni 1705.
c. Helena Warnaer } „ „ „ 20 Juli 1708.
d. Eva Warnaer } „ „ „ 20 Juli 1708.
e. Leendert Warnaer „ „ „ 31 Juli 1712.
f. Johanna Warnaer „ „ „ 5 Juli 1715.
g. Bartha Warnaer „ „ „ 26 Juli 1718.
h. Jan Warnaer „ „ „ 12 Mei 1722.

7. Bartha Gallas (2 *e*) gedoopt te Brielle 9 Augustus 1686, waarbij getuigen waren: Johan Borstius en Bartha van Alsem, begraven te Brielle 10 September 1717, huwt aldaar 22 Januari 1704 Daniël Cahoen, weduwnaar van Cornelia Kevenaer, begraven te Brielle 17 November 1716. Hun kinderen:

a. Jan Cahoen gedoopt te Brielle 11 November 1704.
b. Jacob Cahoen „ „ „ 20 Maart 1707.
c. Eva Cahoen „ „ „ 9 Januari 1709.
d. Daniel Cahoen „ „ „ 1 Februari 1711.
e. Aarnout Cahoen „ „ 8 Juni 1714.
f. Catharina Cahoen „ „ 12 Februari 1716.

8. Johannes Arnoldus Gallas (2 *f*), Raad, Schepen, Thesaurier en Burgemeester van Brielle, Heemraad van Voorne, Gecommiteerde Raad, Gecommiteerd ter Rekenkamer en ter Admiraliteit op de Maas, geboren 4 Juni 1688 en gedoopt te Brielle 6 Juni d.a.v. getuigen: Pieter van Deijl voor Eduard Gallas (3), Joris Hoogwerf voor Arnoldus van Alsem en Aletta van Alsem wed. J. Schoolstrate, overleden te Brielle 10 December 1777 en aldaar begraven 15 December d.a.v. oud 89 jaar en 6 maanden, de oudste Vroedschap in Zuid-Holland. Hij huwde voor de eerste maal te Asperen 6 April 1717 Louise Josina Cools, geb. in Januari 1695, dochter van François Joost Lodewyksz uit Beatrix Walewijns, Drossaerd van Asperen, en van Maria Bellaerd. Hij hertrouwde 25 Maart 1738 te Leerdam Catharina Barbara Davidson, weduwe van Abraham Besemer, dr. van den predikant Davidson, geboren te Beesd in Maart 1694, overleden te 's-Gravenhage 8 September 1775 en begraven 13 September d.a.v. te Brielle.

Uit het eerste huwelijk:

a. Jan Gallas, zie 17.
b. François Joost Gallas, zie 18.
c. Johan Arnoud Gallas, zie 19.
d. Maria Gallas, zie 20.
e. Lodewyk Gallas, zie 21.
f. Willem Eduard Gallas, zie 22.
g. Willem Eduard Gallas, zie 23.
h. Maria Louise Gallas, zie 24.
i. Lodewyk Willem Gallas, zie 25.
i. Everardus Gallas, zie 26.
k. Bernard Sebastiaan Gallas, zie 27.

9. Eduard Gallas (3 *a*), Commies Collecteur van 's lands convooïen en licenten te Helmond. Den 20sten September 1779 draagt hij de uitoefening van zijn ambt, tegen een jaarlijksche bezoldiging van *f* 250 op aan Hendrik Jacob Breijnen te 's-Hertogenbosch (protocollen van Notaris Pieter de Leeuw te Helmond). Hij maakte zijn testament 16 Maart 1742 bij Notaris Johan François Walraven te Helmond. Geboren te Brielle, komt hij niet in het Brielsche doopregister voor, dat niet altijd even juist gehouden werd. Bij testament van 4 October 1718 (zie 3) bespreekt zijn vader een kindsgedeelte van zijn nalatenschap aan: „syn Eds voorsoon Eduart gallas."

Hij huwt te Heeze 16 Augustus 1739 Jacoba Kumsius, wonende te Budel, dochter van Dirk en van Elizabeth Bezooije, geboren te Dordrecht, overleden te Helmond 14 December 1793.

Zij gaf 15 April 1788 volmacht op haar zoon tot ontvangst der inkomsten van twee lijfrenten op haar kleinzoon (prot. van Notaris Hendrik Tromp te Helmond).

De echtgenooten, tusschen wie „sedert eenige tijt onvriendelykheeden, verregaande rusiën en discrepansen waren ontstaan" verzoenden zich bij akte van 12 September 1769 voor notaris Pieter de Leeuw te Helmond verleden. Hun zoon:

a. Eduard Dirk Gallas, zie 28.

10. Jan Gallas (3 *b*) geboren te Hellevoetsluis 27 October 1717 (sic!), begraven te Brielle 18 Augustus 1718.

11. Dina Gallas (3 *c*) geboren te Brielle 31 October en aldaar gedoopt 2 November 1718, huwt Johan de Visch, koopman te Vlissingen, overleden aldaar in Maart 1804.

12. Jan Eduard Gallas (3 *d*), Schout en Secretaris van Hellevoetsluis, geboren te Brielle 21 Mei 1721 en aldaar gedoopt 23 Mei d. a. v. huwt eerst: Johanna Adriana Peijll, overleden vóór 10 Januari 1758, toen, volgens acte van den Brielschen notaris Gerrit Vlieland, haar testament geopend werd, in Maart 1744 opgesteld, en daarna, vóór 7 November 1759, toen zij als echtelieden testeerden voor Gerrit Vlieland, notaris te Brielle, Maria Wittebol, dochter van Klaas en van Sijmetje de Vogel, van Maassluis, overleden te Hellevoetsluis.

Portretten van Jan Eduard Gallas en van Maria Wittebol bezit mr. J. E. van Someren Brand te Amsterdam.

Den 24sten April 1781, maakte Barthelomeus Kooij, Notaris te Maassluis, scheiding van den boedel van Klaas Wittebol en Sijmetje de Vogel, waaruit blijkt, dat de echtelieden te Maassluis woonden, dat Klaas Wittebol als langstlevende den 26 December 1780 den boedel heeft nagelaten, dat hij en zijn vrouw 16 Februari 1774 voor Notaris Samuel Prijn te Maassluis getesteerd hadden en dat erfgenamen waren: Jan Bekker te Leiden als in huwelijk hebbende Annaatje Wittebol voor $^1/_5$, Cornelis Kolfmansberg te Rotterdam, als in huwelijk hebbende Jannetje Wittebol voor $^1/_5$, Jan Eduard Gallas, als in huwelijk hebbende Maria Wittebol voor $^1/_5$, Lena Wittebol weduwe van Hubregt Knobbout voor $^1/_5$ en de kinderen van wijlen Angenietje Wittebol, in huwelijk verwekt bij Laurens van den Bos voor $^1/_5$.

Uit het eerste huwelijk:
a. Geertruida Jacoba Gallas, zie 29.
b. Petronella Helena Gallas, zie 30.
c. Eduard Gallas, zie 31.
d. Eduard Gallas, zie 32.
e. Pieternella Gallas, zie 33.
f. Adriana Gallas, zie 34.
Uit het tweede huwelijk:
g. Adriana Clasina Gallas, zie 35.
h. Maria Gallas, zie 36.
i. Pieter Adriaan Steenwijk Gallas, zie 77.
j. Jan Adriaan Gallas, zie 38.

13. Amerentia Gallas (3 *e*) geboren te Brielle 9 October 1723 en aldaar gedoopt 13 October d. a. v., overleden 10 December 1781, huwt 12 October 1745 Jasper Nosse, zoon van Jasper en Francina Lambrechtsen, geboren 4 Januari 1720, overleden 12 Maart 1796, na 13 Januari 1784 hertrouwd te zijn met Johanna Wilhelmina la Motthe, dochter van Cornelis Noël la Mothe, predikant te Oost-Souburg, en van Eva Koch.

14. Jan Arnoud Gallas (4 *a*)

15. N. N. Gallas (4 *b*) begraven te Brielle 4 October 1727.

16. N. N. Gallas (4 *c*) begraven te Brielle 30 December 1727.

17. Jan Gallas (8 *a*) geboren te Rotterdam 4 Januari 1718, overleden te Batavia 7 November 1750, huwt Johanna Maria Rebbens. Hun kinderen:
a. Catharina Louise Gallas, zie 39.
b. Jan Arnoud Gallas, zie 40.

18. François Joost Gallas (8 *b*) geboren te Rotterdam 14 Juli 1728, overleden 16 Augustus 1779, huwt in Juli 1746 Françoise Claudine Tronchin, geboren in 1720, overleden 15 Mei 1758. Hun kinderen:
a. Jan Lodewijk Gallas, zie 41.
b. Corneille Arnoud Alexandre Gallas, zie 42.
c. Louise Françoise Marie Gallas, zie 43.

19. Johan Arnoud Gallas (8 *c*) Kolonel der Gardes, geboren te Rotterdam 6 Januari 1722, overleden te Batavia in 1762, huwt te 's-Gravenhage, na ondertrouw in de Waalsche kerk te Brielle op 21 November 1751, Catharina Margaretha Gravin van Hogendorp, dochter van mr. Johan François, Baron van St. Janssteen en Glossenberghe, Vrijheer van Hofwegen, Heer van Steenhuysen, Ambachtsheer van Comstrij en de Heyningen, enz., Ontvanger-generaal der Vereenigde Nederlanden, en van Johanna Maria de la Palma de St. Fuentes, geboren 14 Januari 1733, overleden 2 Mei 1804 en begraven 7 Mei d. a. v. op het koor der Michaëlikerk te Zwolle. Zij wonnen:
a. Jan Arnoud Gallas, zie 44.
b. Jacoba Sara Justina Gallas, zie 45.
c. Johanna Maria Gallas, zie 46.

20. Maria Gallas (8 *d*) geboren te Rotterdam 13 September 1723, overleden 18 October 1726 en begraven in de Groote Kerk te Rotterdam.

21. Lodewijk Gallas (8 *e*) geboren te Rotterdam 11 November 1724, overleden 27 November 1727 en begraven te Brielle.

22. Willem Eduard Gallas (8 *f*) geboren te Rotterdam 25 November 1725, overleden 23 Mei 1726, en begraven te Rotterdam.

23. Willem Eduard Gallas (8 *g*) geboren 6 Augustus en gedoopt 8 Augustus 1717, getuigen: Gabriël Warnaer en Wilhelmina Gallas (6), overleden te Brielle 2 October 1727.

24. Maria Louise Gallas geboren te Brielle 27 November 1729 en aldaar gedoopt 29 November d. a. v., overleden 29 Juni 1782, huwt te Brielle 8 Mei 1753 mr. Albertus Johannes Sandra, Raad en Burgemeester van Brielle, leenman van Voorne, Gecommitteerde Raad, geb. te Leiden 3 Juni 1727, overleden te Hellevoetsluis 27 Mei 1783 als Commies van 's lands magazijnen aldaar, zoon van dr. med. Pieter en van Medina Catharina Alberthoma. Hun kinderen:
a. Catharina Louise Sandra geboren 14 Januari 1754, sterft jong.
b. Barbara Louise Sandra geboren 14 Maart 1755.
c. Francina Claudine Sandra geboren 5 October 1757, sterft jong.
d. Medina Catharine Sandra geboren 21 Juli 1756.
e. Aarnoud Sandra geboren 8 Januari 1760.
f. Pieter Sandra geboren 17 Februari 1761.
g. Lodewijk Sandra geboren 7 November 1762.
h. Jan Everard Sandra geboren 19 Januari 1765, sterft jong.

25. Lodewyk Willem Gallas (8 *i*) geboren te Brielle 11 Juni 1732 en aldaar gedoopt 24 Juni d. a. v., overleden 3 October 1733 en begraven te Brielle 6 October d. a. v.

26. Everardus Gallas (8 *j*) geboren te Brielle 24 Januari 1734 en aldaar gedoopt 26 Januari d. a. v. Schepen van Brielle en in 1761 Substituut Secretaris. In 1767 vertrok hij heimelijk uit den Briel en werd daarna ontslagen. Hij overleed 29 Februari 1772.

27. Bernard Sebastiaan Gallas (8 *k*) geboren 28 September 1735 en gedoopt 2 October d. a. v., sterft 29 Mei 1770.

28. Eduard Dirk Gallas (9 *a*) Burgemeester van Eindhoven, waar hij zich 16 Juni 1783 vestigde. Gedoopt te Helmond 13 Mei 1742, overleden te Zwolle 19 October 1822, oud 84 jaar. Hij is dus geboren in 1738, vóór zijn ouders den 16den Augustus 1739 huwden en is eerst gedoopt, toen hij vier jaar oud was. Hij huwde eerst Cornelia Hendrika van Brocht en later Cornelia Theodora Kumsius, overleden te Zwolle

9 Maart 1808 oud 77 jaar. Uit het eerste huwelijk:

a. Eduard Dirk Gallas gedoopt te Helmond 30 Maart 1766.

b. Hendrik Herman Gallas gedoopt te Helmond 6 November 1768.

Uit het tweede huwelijk:

c. Diederik Johannes Gallas, zie 47.

d. Govert Johan Cornelis Theodorus Gallas gedoopt te Eindhoven 26 Juni 1785.

e. Elisabeth Theodora Cornelia Gallas gedoopt te Eindhoven 17 Juni 1787.

f. Cornelia Gallas, zie 48.

29. Geertruida Jacoba Gallas (12 *a*) geboren te Hellevoetsluis 5 April 1744 huwt..... van Es.

30. Petronella Helena Gallas (12 *b*) geboren te Hellevoetsluis 2 October 1746.

31. Eduard Gallas (12 *c*) geboren te Hellevoetsluis 16 Augustus 1749.

32. Eduard Gallas (12 *d*), Schout te Hellevoetsluis, gedoopt aldaar 25 Februari 1753, waarbij getuige was Geertruy Clapmuts wed. Gallas, huwt Maria Helm. Hun kinderen:

a. Jan Eduard Gallas, zie 49.

b. Maria Gallas, zie 50.

c. Adrianus Marinus Gallas, zie 51.

33. Pieternella Gallas (12 *e*) geboren te Hellevoetsluis 2 October 1757, waarbij getuigen waren: Anthonie van Citters en Everdina Steenwijk.

34 Adriana Gallas (12 *f*) tweelingzuster van de voorgaande.

35. Adriana Clasina Gallas (12 *g*) geboren te Hellevoetsluis 17 Mei 1763 en aldaar gedoopt 29 Mei d. a. v., overleden te Tiel 27 Januari 1837, huwt eerst te Hellevoetsluis 14 October 1788 Johan van Someren Brand, Schrijver ter Inklaring, Commies ter Uitklaring bij de Convooïen en licenten en Commissaris ter monstering bij de Marine te Hellevoetsluis, zoon van Cornelis van Someren, Schepen van Gorcum, en van Maria Nolst, geboren te Gorcum 22 Juni 1758, overleden te Hellevoetsluis 2 Maart 1797 en aldaar begraven 6 Maart d. a. v. Zij hertrouwt, met brieven van dispensatie van het Staatsbewind der Bataafsche Republiek van 24 November 1801, den 18 Februari 1802 te Hellevoetsluis met Hugo Just van der Meer, Commissaris ter Monstering en Commies ter Recherche te Hellevoetsluis, weduwnaar van Maria Gallas (36), overleden op het wachthuis in de Kille 25 November 1811 en begraven te 's-Gravendeel 28 November d. a. v. Uit het eerste huwelijk:

a. Maria Geertruid Brand, geboren te Hellevoetsluis 26 November 1789, overleden aldaar 22 October 1793.

b. Jan Eduard van Someren Brand, geboren te Hellevoetsluis 25 Juli 1791, overleden te Amsterdam 16 Augustus 1851.

c. Cornelis Johannes Brand geboren te Hellevoetsluis 3 Januari 1793, overleden te Amsterdam 22 Juli 1873.

Uit het tweede huwelijk:

d. Pieter Adriaan Steenwijk van der Meer geboren te Hellevoetsluis 18 April 1803, overleden aldaar 23 Maart 1807.

e. Adriana Maria Geertruid van der Meer geboren te Hellevoetsluis 1 Mei 1805, overleden te Venlo 3 October 1822.

36. Maria Gallas (12 *g*) geboren te Hellevoetsluis 8 Januari 1769, huwt Hugo Just van der Meer (zie 35). Hun kinderen:

a. Wilhelmina Jacoba van der Meer.

b. Maria van der Meer, zie 47.

c. Willem Just van der Meer.

d. Hugo Marius van der Meer overleden 12 September 1856.

37. Pieter Adriaan Steenwijk Gallas (12 *i*) Schout en Secretaris van Hellevoetsluis, geboren aldaar 12 October 1760, overleden aldaar 18 December 1799, huwt aan den Helder 22 Februari 1787 Hannah Wickham. Hun kinderen:

a. Jan Eduard Steenwijk Gallas gedoopt te Hellevoetsluis 29 Maart 1789, getuige Maria Gallas geboren Wittebol (12).

b. Maria Sara Gallas gedoopt te Hellevoetsluis 5 Februari 1791.

c. Henriette Pieternella Adriana Gallas gedoopt te Hellevoetsluis 20 November 1793.

d. Willem Eduard Gallas gedoopt te Hellevoetsluis 4 October 1795.

e. Geertruy Jacoba Gallas gedoopt te Hellevoetsluis 9 Februari 1797. Peet Geertruy Jacoba Gallas nu van Es (29).

f. Pieter Adriaan Steenwijk Gallas gedoopt te Hellevoetsluis 29 April 1799.

38. Jan Adriaan Gallas (12 *j*) geboren te Hellevoetsluis 17 Februari 1765, overleden vóór 1808, maakte den 28sten Mei 1800 zijn testament voor de Schepenen van Hellevoetsluis Rempko Haijens Kooij en Jacob van Putten.

39. Catharina Louise Gallas (17 *a*) huwt eerst Cornelis Bosch, eerste administrateur op Onrust, administrateur van de suikerpakhuizen op Batavia, overleden 30 April 1770. Zij hertrouwde met D. J. Smith, extraordinaris Raad van Indië en werd begraven te Batavia 17 Augustus 1782 (Zie Maandblad *De Nederlandsche Leeuw* I, blz. 61 kolom 1). Zij schijnt ook nog gehuwd te zijn geweest met G. J. van der Voort, gouverneur van Macasser. Haar kinderen:

a. Catharina Johanna Bosch huwde Carel Joost van Neukirchen gen. Nyvenheim.

b. Wilhelmina Petronella Bosch huwde Carel van Naerssen, Resident van Grissee.

c. Anna Jacoba Bosch, geboren 22 Juli 1768, huwde eerst J. C. M. Rademacher en later Christiaan Antonie Ver Huell. (*Navorscher* VIII, blz. 210).

40. Jan Arnoud Gallas (17 *b*) sterft ongehuwd.

41. Jan Lodewyk Gallas (18 *a*) geboren 7 Juni 1747.

42. Cornelis Aarnoud Alexander Gallas (18 *b*) geboren 25 December 1748, huwt 15 September 1771 Marianne Lemmers, geboren 24 Maart 1748, overleden te Amsterdam 20 November 1804. Hun kinderen:

a. François Cools Gallas.

b. Dorothea Maria Gallas geboren 15 Februari 1774.

c. Jacobus Arnold Gallas geboren te Amsterdam 1 Juni 1775, gedoopt aldaar in de Walenkerk, waarbij getuigen waren Jacques Henri Gallas(?) en Louise Françoise Marie Gallas (18 *c*).

d. Pieter Constantyn Gallas geboren 14 April 1777.

e. Françoise Claudine Gallas geboren 21 October 1778.

f. Henriette Eleonore Gallas geboren 19 November 1780, overleden 27 April 1781.

43. Louise Françoise Marie Gallas (18 *c*).

44. Jan Arnoud Gallas (19 *a*) promoveerde tot Dr. Jur. te Leiden 10 Juli 1778 op een dissertatie „de justa occupatione loci in pacato territorio siti, quem hostis certo occupaturus est", opgedragen aan zijn grootvader van moederszijde Johan François Graaf van Hogendorp. Hij woonde te Haarlem. Geboren te 's Gravenhage 27 Februari 1755, huwde hij 17 Maart 1781 Anna Arnoldina Sophia Gerlacius.

45. Jacoba Sara Justina Gallas (19 *b*) geboren 3 April 1758 en gedoopt 9 April d. a. v. te Brielle, waarbij getuigen waren Johan François Graaf van Hogendorp en Jacoba Sara Justina Gravin van Hogendorp, begraven te Zwolle 6 Maart 1804, huwt Johan Willem van Slijpe tot Broekhorst, predikant te Zwolle, overleden aldaar 28 April 1817, bijna 75 jaar oud.

46. Johanna Maria Gallas (19 *c*) geboren te 's-Gravenhage 10 Mei 1759, overleden te Zwolle 7 Mei 1801, huwt aldaar 5 December 1779 Mr. Johannes Jacobus Metelerkamp, Burgemeester van Zwolle, zoon van Mr. Rutger, advocaat te Zwolle en lid der gezworene gemeente dier stad, en van Johanna Cornelia Cuperus, geboren te Zwolle 18 Augustus 1749, overleden aldaar 17 April 1831.

47. Diederik Johannes Gallas (28 *c*) komt in 1814 voor als luitenant der Marine, later gepensioneerd als Luitenant-Kolonel der Artillerie N. O. I. L., geboren te Helmond 10 September 1781, overleden te Breda 2 December 1842 en begraven te Ginneken, huwt voor de eerste maal 13 Mei 1810 Geertruida Johanna Bastiaanse, dochter van Michiel, kapitein bij het Regiment Mariniers, Commissaris van Politie te Middelburg, Burgemeester van Veere, geboren te Grave 10 Juni 1789, overleden te Breda 4 Januari 1829. Later huwde hij Maria van der Meer (36 *b*) geboren 23 November 1793, overleden te Breda 11 April 1855. Uit het eerste huwelijk:

a. Jean Antoine Pierre Gallas, zie 52.

b. Geertruida Johanna Susanna Gallas sterft jong.

c. Geertruida Gerrardina Gallas geboren te Middelburg 27 Januari 1814. Zij, of haar zusje, is overleden te Middelburg 11 Februari 1814.

d. Kornelia Johanna Theodora Gallas, zie 53.

e. Johanna Frederica Francisca Gallas, geboren te Soerabaya 3 December 1817, overleden te Batavia 22 October 1819.

f. Christina Maria Sophia Gallas geboren te Weltevreden 12 Augustus 1819, overleden te Soerabaya 25 September 1825.

g. Eduard Gallas, geboren te Weltevreden 30 Juni 1821, overleden te Breda 5 Augustus 1842.

h. Pieter Marinus Gallas, zie 54.

i. Stefanie Petronella Theodora Gallas, zie 55.

j. Jeannette Henriette Gallas, zie 56.

k. Karel Christiaan Lodewyk Gallas, zie 57.

Uit het tweede huwelijk drie kinderen, allen geboren en gestorven te Breda:

l. Diederik Marinus Gallas geboren 16 Juli 1831, overleden 2 October 1832.

m. Marinus Cornelis Gallas, geboren 30 Maart 1833, overleden 27 October 1833.

n. Adriana Clasina Gallas, geboren 16 Augustus 1834, overleden 24 Februari 1835.

48. Cornelia Gallas (28 *f*) geboren te Eindhoven 22 December, volgens het *Jaarboek van den Nederlandschen Adel*, 1892, blz. 5, in het jaar 1792, volgens andere opgaven in 1791 of 1796, ondertrouwt te Ouderkerk aan den IJssel 12 September en huwt in October 1816 Hendrik Adolf Ernst Baron van Aerssen Beieren van Voshol, geboren 25 Augustus 1763 te Weerselo, overleden 6 Januari 1825 te Zwolle, zoon van Albert Nicolaas en van Josina Mechteld Anna Bentinck. Zij hertrouwde met Theodor Heinrich Strack. Uit het eerste huwelijk:

a. Coenraad Albert Johannes Baron van Aerssen Beieren van Voshol, Heer van Triangel, geboren te Zwolle 19 Februari 1819, overleden als kadet, page des Konings, 29 November 1838 te Breda.

49. Jan Eduard Gallas (32 *a*) Commissionair, Assessor, Agent der Nederlandsche Handelmaatschappij te Hellevoetsluis, gedoopt te Hellevoetsluis 25 Februari 1776, waarbij getuige was Maria Wittebol (12), over-

leden aldaar 16 April 1837, ondertrouwd te Gorcum 8 April 1802 met Elisabeth Anna Hooghwinkel, geboren te Gorcum, overleden aldaar 18 December 1870 of 1871, oud 88 jaar en 6 maanden. Hun kinderen:

a. Eduard Gallas, zie 58.

b. Pieter Gallas, zie 59.

50. Maria Gallas (32 *b*) gedoopt te Hellevoetsluis 25 Januari 1778, getuige Geertruy Jacoba Gallas (29).

51. Adrianus Marinus Gallas (32 *c*) geboren te Hellevoetsluis 13 December 1779.

52. Jean Antoine Pierre Gallas (47 *a*), Gepensioneerd Havenmeester, geboren te Zierikzee 19 November 1811, overleden te Samarang 2 Augustus 1867, huwt M..... Elisabeth van der Hoff, dochter van F..... van der Hoff, kapitein N. O. I. L.

Uit een Indische vrouw was geboren zijn zoon:

a. Cornelis Overzee.

53. Kornelia Johanna Theodora Gallas (32 *d*) geboren te Bergen op-Zoom 24 Juni 1815, overleden te Samarang 8 December 1858, huwt François Herman Johan van Munster, Ingenieur der 3e klasse in O. I. Zij wonnen:

a. Cornelia Johanna Theodora van Munster, geboren te Tjiandjoer 18 September 1853, overleden te Padang 3 September 1880.

54. Pieter Marinus Gallas (47*h*), Gepensioneerd Kapitein der Infanterie, Ridder M. W. O. 4e klasse, geboren te Soerabaja 20 December 1822, overleden te Amsterdam 26 September 1885, huwt Geertruida Gerardina Haak Bastiaanse, dochter van .... Kapitein der Artillerie, overleden 7 April 1883 te Meester Cornelis. Hun kinderen:

a. Philippe Auguste Gallas, zie 60.

b. Anna Maria Adelaïde Constantia Gallas geboren te Batavia in 1858, sterft aldaar in 1859.

c. Amalia Catherine Gallas geboren 27 November 1859, overleden in Januari 1888.

d. Gustave Adolphe Gallas geboren 22 April 1862.

e. Gerard Edouard Gallas geboren 8 Juni 18 . ., overleden 2 Juli 1880.

f. Geertruida Suzanna Gerardina Gallas geboren 8 November 1865.

g. Stefania Lucie Josephine Gallas geboren 14 October 1871.

h. N. N. Gallas geboren te Katwijk aan de Maas 7 November 18 . .

i. Marinus Gallas overleden te Oisterwijk 20 Juni 1867.

j. Pieter Marinus Gallas overleden te Nijmegen 1870.

k. Mathilde Eugenie Gallas overleden te Batavia 1864.

Bovendien vallen te vermelden twee voorkinderen:

l. Willem Marinus Gallas, zie 61.

m. Karel Marinus Gallas geboren 21 April 18 . . overleden te Buitenzorg in November 1881.

55. Stefanie Petronella Theodora Gallas (47*i*) geboren te Soerabaya 17 Februari 1825, huwt N. N. Henckel, geboren in Hessen, Majoor der Artillerie N. O. I. L., later suikercontractant, vestigde zich te Wiesbaden. Uit dit huwelijk verscheidene kinderen.

56. Jeanette Henriette Gallas (47 *j*), geboren te Soerabaya 16 Maart 1827, overleden te 's-Gravenhage 29 December 1866, huwt Georg Wilhelm Lebrecht Henckel, broeder van den vorigen, geboren in Hessen, eerst Portépee-Fähnrich in Hessischen dienst, later gepensioneerd Majoor der Artillerie van het N. O. I. L., Keurmeester aan het Koloniaal Etablissement te Amsterdam, overleden te Wiesbaden. Uit dit huwelijk twee zoons die ongehuwd sterven, en eene dochter gehuwd met den Generaal-Majoor W. L. de Petit.

57. Karel Christiaan Lodewijk Gallas (47 *k*), gepensioneerd 1e Luitenant Kwartiermeester N. O. I. L., geboren te Breda 17 December 1828, huwt tweemaal, eerst te Amsterdam 1 Augustus 1867 Rudolphine Henrike Bulsing, geboren te Rotterdam 22 September 1825, overleden te Utrecht 19 Augustus 1887 en aldaar begraven 22 Augustus d. a. v., eerder gehuwd aan Jacobus Petrus Sprenger van Eyk, dochter van Dirk Jan en van Sipka Boëtia Peerlkamp; voor de tweede maal te Amsterdam 23 Augustus 1888, Maria Johanna Louise Smits, leerares aan de Tooneelschool, dochter van Johannes Arnoldus en van Johanna Louise Eickhoff, geboren te Renkum 3 Juni 1838.

Uit het eerste huwelijk een zoon:

a. Karel Rudolf Gallas, zie 62.

58. Eduard Gallas (49 *a*), winkelier en tabaksfafabrikant te Brielle, gedoopt te Hellevoetsluis 28 April 1805, getuige Maria Helm, wed. van Ed. Gallas (32), overleden te Hellevoetsluis 22 November 1850, huwt Jannetje Groesbeek. Hun kinderen allen te Brielle geboren:

a. Jan Eduard Gallas geboren 13 Augustus 1828, overleden te Brielle 5 November 1828.

b. Elizabeth Anna Gallas geboren 15 Februari 1830, zie 63.

c. Judith Gallas geboren 7 November 1831, overleden te Brielle 31 December 1831.

d. Judith Gallas geboren 18 Maart 1833, overleden te Brielle 6 Januari 1842.

e. Jan Eduard Gallas geboren 31 Januari 1835, overleden te Brielle 28 Juni 1835.

f. Jan Eduard Gallas geboren 2 September 1836, overleden te Brielle in 1836.

g. Maria Elisabeth Gallas geboren 14 December 1837.

h. Jan Eduard Gallas geboren 18 Maart 1840.

i. Johannes Gallas, zie 64.

j. Philippus Gallas geboren 11 Maart 1847.

59. Pieter Gallas (49 *b*), Tweede Luitenant Vrijwilliger bij de Mobiele Zuid-Hollandsche Schutterij, Marschbataljon van 's-Hertogenbosch, Kapitein-commandant der Schutterij te Hellevoetsluis, eervol ontslagen met den rang van Majoor, Wethouder van Hellevoetsluis en Agent van schepen aldaar, woonde later te 's-Gravenhage en werd in 1887 benoemd tot ridder der Militaire Willemsorde. Hij werd geboren te Hellevoetsluis 12 October 1810 en huwde te Brielle 17 October 1834 Adriana Francina Catharina Margaretha Lafebre of Lafeber, dochter van Adrianus en van Adriana Stellingwerf, geboren te Brielle 30 October 1813. Zij wonnen:

a. Jan Eduard Gallas, geboren te Brielle 26 Februari 1835.

b. Pieter Gallas, Wethouder en ambtenaar van den Burgerlijken Stand te Hellevoetsluis.

60. Philippe Auguste Gallas (54 *a*) officier bij het Ned. O. I. Leger, geb. 28 Juni 1857, huwt Maria Rachel Bekker, dochter van Christophe Anton, geboren 7 April 1859 te Kampen. Hun kinderen:

a. Eduard Carel Philibert Gallas geboren 2 November 1879.

b. Gerard Hendrik Adolf Galama Gallas geboren 14 September 1881.

61. Willem Marinus Gallas (54 *l*), in 1890 Griffier bij den Landraad te Cheribon.

62. Karel Rudolf Gallas (57 *a*), onderwijzer, geboren te Amsterdam 17 April 1868, huwt te Haarlem 22 December 1892 Maria Vernout, geboren te Haarlem 20 April 1867, dochter van Arend en van Annetta Hermanna Christina Cornelius.

63. Elisabeth Anna Gallas (58 *b*) huwt te Hellevoetsluis 30 Juli 1863 Gerhardus Kruys, zee-officier, in 1891 Minister van Marine, geboren te Vriezenveen 21 Augustus 1838, zoon van Claas en van Jesina Juliana Kruys. Hun kinderen:

a. Claas Kruys geboren te Alphen 30 Juli 1867, zee-officier, huwt 18 September 1891 Anna Maria Petronella Wintgens.

b. Marius Johannes Kruys geboren 21 December 1887.

64. Johannes Gallas (58 *i*), officier van administratie bij de Marine, kassier, geboren te Brielle 4 Maart 1843, huwt aldaar 7 November 1872 Adriana Rudolphina Krayenhoff van de Leur, dochter van Jan Christiaan Pieter, gepensioneerd Majoor der Artillerie, en van Sophia Petronella Eckhardt, geboren te 's-Gravenhage 21 April 1844. Hun kinderen:

a. Sophia Petronella Gallas geboren te Brielle 20 December 1873, overleden 16 Augustus 1887.

b. Johan Christiaan Pieter Gallas geboren te Brielle 5 Mei 1883, overleden 10 Februari 1884 aldaar.

c. Cornelia Elisabet Gallas geboren te Brielle 31 Januari 1885.

Den 8sten Januari 1742 betaalde Françoys Gallas vyftigh guldens aan 't Aelmoeseniers Weeshuis te Amsterdam wegens 't Offitie van maakelaar door de Ed. Gr. Agtbare Heeren Burgemeesteren aan dezelve verleent.

Jacques Henri Gallas is doopgetuige by 42 c.

Deze zijn vooralsnog niet te plaatsen.

Amsterdam. J. E. van Someren Brand.

Vragen en Antwoorden.

Carlier of Carlié.

Bestaat er een genealogie van geslachten van dezen naam? M. G. W.

Geelkerken.

(Familieblad 1900, pag. 271).

Ds. Philippus Geelkerke(n), Predikant 1654 te Berkel; 1659 te Woerden; 1670 te Haarlem alwaar overl. 13 Februari 1692. Hij trouwt te Geelkerken omstreeks 8 November 1654 (ingeschreven te Enkhuizen 24 October) met *Geertruid*, dr. van Jacob Wigger zn. *Blau* te Enkh. Schepen. Hebben drie kinderen:

a. *Maria*, ged. te Berkel 24 October 1655, trouwt Ds. Johannes *Duyts*, Predikant 1707 te Langeraar.

b. *Mr. Philippus*, te Enkh. Coms. kleine zaken 1700; echtenstaat 1704 tot overl. in April 1711. Hij trouwt te Enkh. 17 December 1702 met de weduwe (van Ds. Henricus van der Ramhorst, Predikant te Lutjebroek) *Aefje van Loosen* dr. van Pieter Janzn. en Wijntje Gerritdr., en die te Enkh. is ged. 18 September 1657 en overl. November 1738.

c. *Ds. Jacobus*, Predikant te Haarlem, alwaar overl. 6 October 1736.

Volgens cachet-afdruk 11 Juni 1731, is het wapen van dezen Jacobus Geelkerke(n) als volgt: een kroon (5 fleurons) tusschen drie stervormige figuren.

's-Gravenhage, 8 Februari 1901. P. J. Buyskes.

Knock of van Knock.

Wanneer en waar overleed Anna Sophia van Knock, geb. te Leeuwarden 16 April 1698, dr. van Barold en Barbara van Bay? M. G. W.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 3. Nieuwe Serie. **XIVde JAARGANG.** **MAART 1901.**

INHOUD.

De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.

(*Vervolg*).

Eene akte van 2 Junij 1662 spreekt van Aryaentje Leenderts dr., weduwe van Pieter Arensze Arckenbout, en haren zoon Leendert Pietersze Arckenbout, wonende te Oostvoorne. Eene akte van 15 Maart 1655 noemt Leendert Pietersze Arckenbout „duynmeyer" te Oostvoorne, eene akte van 12 Januarij 1657 „stranghvonder" aldaar. Volgens eene akte van 31 Mei 1661 was hij toen 45 jaar oud (1). Misschien was een broeder van hem Jacob Pietersze Arckenbout, vermeld in de Rekening van de St. Pieterskerk over 1657—1669, p. 4 verso, als gebruiker van 3 „gemeten lants, gecomen van Heer Pieter pater ende Heer Leenaert cappellaen," en gelegen in den polder „tWesterlant".

e. Jacob Arensze Arckenbout staat in Res. van 12 November 1598 vermeld op een lijst van personen, die te Brielle het recht van poorter kregen. Over hem en zijne dochters zie men wat ik schreef in mijne „Bijdrage over Tromp", p. 4—7, 55 en 56. Zijne dochter Maertge Jacobs Erckenbout j. d., wonende te Rotterdam, is 17 Februarij 1647 te Brielle ondertrouwd en daarna te Rotterdam getrouwd met Aernout Arentse van Alle (Allen) j. m. wonende te Brielle. De Acta van 28 December 1649 noemen onder de op belijdenis aangenomen personen Arnout van Allen en Maertje Jacobs van Erckenbout, zijn huisvrouw. Het echtpaar won:

Beatrix, gedoopt 22 Augustus 1649, getuige: Marritge Cornelis. In de aanteekening van dezen doop is de moeder Marritge Jacobs genoemd.

Cornelia, gedoopt 2 Julij 1651, getuige: Dingenum Dercks. Ook in de aanteekening van dezen doop heet de moeder Marritgen Jacobs.

Beatrix, gedoopt 13 October 1653.

In het doopregister heet de vader Van Aller, in de aanteekening van 2 Julij 1651 Arnout Arntsen van Aller. Twee kinderen van Aernout van Allen werden begraven 4 Julij en 25 Augustus 1651. Den 9den November 1652 werd de vader benoemd tot „opsiender van de ellen, maten ende gewichten." Maertje Jacobs Arckenbout was 18 Augustus 1669 met den secretaris Hoyer getuige bij den doop van Marijtge, dochter van Jacobus van Allen en Cornelia Venlo. Den 12den Augustus 1653 zijn te Brielle getrouwd Corstiaen Clooster, weduwnaar, en Maria Arckenbout, weduwe van Aernoult van Aller.

(1) In denzelfden tijd leefde volgens eene akte van 6 October 1656 te Heenvliet Leendert Leendertsze Arckenbout. — In het Bodtboeck, begonnen 1592, p. 117 verso, is sprake van een „custingbrief, aencomende Arien Jansze, eertijts schout tot Zwartewael, verleden by Lenert Cornelisze Arckenbouth in Heenvliet."

Claes Meynertze (1) Erckenboudt is in 1592 getrouwd met Willemtgen Jacobs de Voghel.

Over Neeltgen van Arckenbout, in October 1626 getrouwd met Jacob Craen, secretaris van Heenvliet, zie men art. I; over Cornelis Arckenbout, in 1705 getrouwd met Helena Cleyburgh, art. Cleyburg.

Uit Zwartewaal kwamen meer dan eens personen met den geslachtsnaam Arckenbout met kerkelijke attestatie te Brielle, in 1696 Ingetje Jans Arkebout en Jacob Bastiaanse Bout, echtelieden (Acta van 26 Julij 1696), in 1697 Maertje Cornelis Arckenbout en Jan Pietersze van der Meer, echtelieden (Acta van 24 October 1697), in 1711 Baartje Cornelis Arkenbout en Jacob Cornelisze van Piershil, echtelieden (Acta van 23 Julij 1711), in 1717 Jan Cornelis Arkenbout (Acta van 22 April 1717), in 1745 Doe Ame Arkenbout (Acta van 11 April 1745).

Van de overige personen, die te Brielle leefden en Arkenbout heetten, vermeld ik alleen nog Cornelis Erckenbout, 30 November 1650 getuige bij den doop van een kind van Adriaen Pietersze en Jannetje Pieters; Cornelis Arckenbout, in 1669 op belijdenis aangenomen (Acta van 24 Januarij 1669), en Gijsbert Arckenbout, begraven 6 Februarij 1681, wiens huisvrouw begraven werd 17 November 1680.

Art. CVII. (Van der Schilt)

Bij den naam Emmersael kan aangeteekend worden, dat in de Thesaurie-Rekening over 1510—1511, p. 7 verso, voorkomt de post: „Willem van Emmerzeele als getrouwet hebbende joncvr. Marie Draecx een jaer renten etc." Ook in de Rekening over 1521—1522 treft men dien post aldus aan. In de Rekening over 1532—1533 staat slechts: „Willem van Emmerzeele een jaer renten etc." 't Laatst vindt men dien post in de Rekening over 1533—1534.

Naar aanleiding van den in dit art. voorkomenden naam Van Bree herinner ik dat 1 April 1802 te Brielle geboren werd Dorothea Wilhelmina, dochter van Marc Frederich Rolaz de St. Vincent en Sara Teyler de Brëe. Bij den doop van 't kind op 11 April waren

(1) Er was in de 16de eeuw te Brielle een „Meynaertsslop". Zie Rek. van den burgemeester-thes. over 1578—1579, p. 24 en 31, en Bodtboeck, begonnen 1592, p. 1 verso. Ook leest men van een „Meynaertsteyger." Zie Res. van 30 Nov. 1637 en Res. Mag. van 4 Nov. 1662. In de laatste resolutie leest men: „op de bierka omtrent Meynaertssteiger oft het kleine bruggetje". In de Rekening van den burgemeester-thes. over 1558—1559 is p. 86 verso sprake van een „Meynaerts poort". Van dezelfde poort leest men p. 55 verso van de Rek. van den burg-thes. over 1565—1566.

getuigen Willem Smit en Dorothea Goudsbergen.

ART. CVIII. (Van Wassenaer)

Ruim een eeuw later dan de in dit art. genoemde Johan van der Steen leefde te Brielle eene weduwe Van der Steen.

De Acta van den Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente dd. 15 October 1758 noemen toch „onder de met attestatie ingekomen lidmaten Pieternella Ophal, weduwe van Gerrit van der Steen, van Dordrecht, Wouterus Johannes de Swart en Anna Maria Ophal zijn huisvrouw, alsmede Johanna Glijssenberg weduwe Ophal, van Breda. Den 12den November 1759 te Brielle begraven juffr. Johanna Gleissenberg, weduwe van Servaes Ophal; 9 Maart 1761 Susanna Gleissenberg, weduwe van Arnoldus van der Kisten(?).

ART. CX. (Nolthenius)

Zooals ik berichtte, hertrouwde Mr. H. Nolthenius in 1692 met Isabella de Beaufort te Hulst. De naam Beaufort komt in de Brielsche Registers onderscheidene malen met en zonder *de* voor.

Cornelis de Beaufort en Louisa Salibos, echtelieden, in 1701 te Brielle gekomen met attestatie van Sluis in Vlaanderen (Acta van 14 April 1701). Het echtpaar won te Brielle: Maria, gedoopt 5 December 1702, getuigen: Hendrick de Beaufort en Maria de Beaufort; Elisabeth, gedoopt 29 Julij 1704, getuigen: Pieter van Gelre en Elisabeth de Beaufort; Lodewijck, gedoopt 28 Mei 1709, getuigen: Pieter en Elisabeth de Beaufort; Jaques Cornelis, gedoopt 26 Junij 1711, getuigen: Jaques Warrij en Hillegonda Cornelia Blanche. De vader was kapitein; 24 November 1706 werd een kind van hem begraven, hij zelf 29 November 1711. Den 21sten October 1714 zijn te Brielle getrouwd Cornelius van der Helk j. m. geboren te Rotterdam en Louise de Salibos, weduwe van „capiteijn Beauford". Als huisvrouw van C. van der Helk is Louise 5 April 1735 te Brielle begraven.

De kapitein De Beaufort liet 6 kinderen na, waarover zijn broeder Benjamin, wonende te Hulst in Vlaanderen en 26 Maart 1712 president-schepen en „commis van de magasijnen" aldaar, voogd werd (Ress. Mag. 26 Maart en 13 April 1712). Uit Res. Mag. 14 September 1716 blijkt, dat Benjamin de Beaufort toen overleden en dat Van der Helck „vendrig" was.

Den 15den Februarij 1722 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 3 Maart te Spijkenisse getrouwd Christiaan Pieter Swaans j. m., geboren te Breda en predikant te Spijkenisse, en Maria Beaufort j. d. geboren en wonende te Brielle. Den 21sten Februarij 1723 zijn te Brielle ondertrouwd Jakobus Menssing j.m. „drossaard van Sevenbergen", en Maria de Beaufort, weduwe van Chr. P. Swaans. Den 12den April 1733 zijn te Brielle getrouwd Jan Jakob Uijtenbogaert j.m. „sergeant onder den capitein Spork", in garnizoen te Brielle, en Maria de Beaufort, weduwe van Jakob Mentsing, geboren te Brielle.

Den 11den Julij 1723 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 3 Augustus te Rotterdam getrouwd Pieter de Beaufort j.m., wonende te Zevenbergen en laatstelijk te Brielle, en Anna Maria Vink j.d. te Rotterdam. Den 5den Junij 1729 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 22 Junij te „Yperen" getrouwd Pieter de Beaufort „vendrig onder het Regiment van den Heere Bregadier de Blansac, in guarnisoen tot Yperen", weduwnaar, en Philippina Gabriela Colen, weduwe van Antoni Gunter Rôper, geboortig van Oud-Vossemeer.

Den 9den Mei 1724 zijn te Brielle getrouwd Jan Adriaan Beaufort j.m. „vaandrig onder het Regiment van den kolonel Regter van Hemert", in garnizoen „tot Isendijke", en Wendelina Sas van den Bosch, j.d. geboren en wonende te Brielle.

Den 19den December 1725 is te Brielle begraven juffr. Johanna Cornelia de Beaufort.

ART. CXII (De With)

In 't artikel over Witte Corneliszoon de With, dat ik in De Navorscher plaatste, is sprake van Mr. Cornelis Breeman van der Hagen, zoon van Mr. Walter Breeman van der Hagen. Aan het daar gezegde kan nog toegevoegd worden dat Mr. Cornelis, 21 November 1679 te Brielle poorter geworden, ook in 1701 werd gekozen tot schepen.

Art. CXIV. (Van der Meer)

Aan het medegedeelde betreffende Willem Jacobse Lelijzee kan toegevoegd worden dat 26 April 1689 een kind van W. Lelijzee werd begraven. Den 26sten October 1706 werd begraven Annetie Willems Lelijzee, huisvrouw van Engel Hasevelt. (1)

Den 6den Februarij 1695 trouwden te Brielle Jacob Willemsze Leelijzee j.m. en Maertje Pieters Rijswijck

---

(1) Den 22sten Maart 1707 zijn te Brielle getrouwd Anthony Willemze Buijs j.m. en Jannetje Willems Lelijzee (Lelienzee) j.d. geboren te Brielle. In 't doopregister en 't register der dooden heet de man Ruijs. Het echtpaar won: Jannetje, gedoopt 10 Maart 1709; Willem, gedoopt 8 November 1711; Pieter, gedoopt 30 Maart 1714; Pieter, gedoopt 25 Julij 1715; Jacob, gedoopt 2 Februarij 1718; Leendert, gedoopt 11 Julij 1721; Antoni, gedoopt 11 Mei 1723. Als doopgetuige komt voor Martje (Maertje(?)) Lelizee. Den 3den Junij 1729 werd een kind begraven.

Den 31sten Mei 1729 werd gedoopt Jan, zoon van Joris Bus en Jannetje Lelizee.

j.d. Het echtpaar won: Jobje, gedoopt 18 September 1695, getuige: Crijntje Jacobs; Willem, gedoopt 26 Februarij 1698, getuige: Jannetje Mees; Willem, gedoopt 28 October 1704, getuige: Jannetje Willems; Willem, gedoopt 16 September 1707; Pieter, gedoopt 19 Maart 1709, getuigen: Hubrecht Pietersze, Annetje Cornelis Dekker; Jan, gedoopt 2 Augustus 1711.

In het doopregister heet de moeder Rijsick en de vader Lelijenzee, Lelisee en Lelizee. Twee kinderen van het echtpaar werden begraven 2 September 1706 en 6 Maart 1713; de moeder, Maartje Rijswijk, werd begraven 11 Januarij 1730, de vader 13 October 1747. Het Register der begravenen zegt van hem, dat hij „schuijtvoerder" was.

De in 1709 gedoopte zoon Pieter werd 1 October 1771 gekozen tot schepen van Den Briel. Als weduwnaar, wonende te Zwartewaal, trouwde hij in 1739 met Dirkje Preuijt, weduwe van Paulus Delia. In 1740 kwam hij te Brielle en hij won aldaar bij Dirkje 3 kinderen, die allen vroegtijdig stierven; zie 't artikel Preuijt. Den 26sten October 1746 is Pieter, die fungeerde als schout, te Brielle hertrouwd met Neeltje van Eijk, j.d. geboren te Brielle. Den 31sten Julij 1772 is hij gestorven, nalatende eene weduwe. Zijn nalatenschap kwam gedeeltelijk aan haar en gedeeltelijk aan zijn „zusters kinderen en kindskinderen."

Die zuster was Jobje, in 1717 getrouwd met een zoon van Leendert Arensze van der Waal. Als j.m., wonende onder Oostvoorne, trouwde deze Leendert 19 April 1693 te Brielle met Maartje (1) Pieters, weduwe van Claas Arenze Benne, te Brielle. Het echtpaar won: Arij, gedoopt 22 Februarij 1695, getuige: Marijtje Imans; Arien, gedoopt 2 Maart 1694, getuige: Jaquemijntje Bouwens.

Jobje Lelijzee trouwde als j.d. den 10den Julij 1717 te Brielle met genoemden Arie van der Waal j.m., en het echtpaar won:

Helena, gedoopt 20 Mei 1718 (getuige: Maartje Lelizee), begraven 4 Julij 1738.

Johanna, gedoopt 3 December 1719, getuigen: Jakob en Maartje Lelisee.

Jakob, gedoopt 14 December 1721, getuige: Maartje Rijswijk.

Ari, gedoopt 14 Februarij 1723, getuige: Kornelia Koeleweij.

Marijtje, gedoopt 12 November 1724. Deze dochter Maria is als j.d. 23 Januarij 1752 te Brielle getrouwd met Willem Steltermans j.m. geboren en wonende te Delft. Als weduwe van Stelterman is zij 24 Junij 1776 te Brielle begraven.

Johanna, gedoopt 11 Julij 1727, getuige: Maartje Rijswijk. Den 28sten Augustus 1753 zijn te Brielle getrouwd Johanna van der Waall j.d. en François Hambach, wedr. van Anna Bartha van Straaten. Als weduwe van Hambach is Johanna 22 Maart 1788 te Brielle begraven.

(1) Ook Marijtje genoemd.

Jacob, gedoopt 31 Januarij 1730, getuige: Cornelia Koeleweij.

Martinus, gedoopt 3 Augustus 1731. Den 16den Julij 1752 zijn te Brielle getrouwd Martinus van der Waal j.m. en Anna Mathol, j.d., geboren en wonende te Brielle. Het echtpaar won: Ariaantje, gedoopt 24 Junij 1753, getuigen: Arij van der Waal, Johanna van der Winkel; Jorina, gedoopt 6 October 1754, getuige: Jorina van der Duin; Arij, gedoopt 18 Maart 1757, getuigen: Arij van der Waal en Johanna van der Winkel; Wiggert, gedoopt 20 April 1759, getuige: Lena Mathol (1). Den 15den Mei 1781 is Johanna Mathol, weduwe van Martinus van der Waall, oud 51 jaar, nalatende 4 kinderen, te Brielle begraven.

Willem, gedoopt 21 Februarij 1734.

Jacoba, gedoopt 22 April 1736.

Jobje Lelijzee, huisvrouw van Arij van der Waal, werd begraven 20 Februarij 1751. Vijf kinderen van 't echtpaar werden begraven 27 Januarij en 11 October 1722, 19 Februarij 1730, 21 Junij 1738 en 8 Julij 1739. Arij van der Waal wedr. is 7 Mei 1752 ondertrouwd te Brielle en daarna met attestatie van 21 Mei te Delft getrouwd met Johanna van der Winkel, weduwe van Dirk Pieket, te Delft. Nalatende een zoon en twee dochters (2), is Arij van der Waal 5 Julij 1771 begraven.

De zoon, dien hij naliet, was Arij, ook Adriaen genoemd. In den ouderdom van circa 80 jaar is die zoon den 20sten April 1802 te Brielle begraven, nalatende 3 kinderen. Den 1sten Maart 1744 zijn te Brielle ondertrouwd Arij van der Waal j. m. en Soetje Papegaaij j.d. geboren te Rotterdam, wonende te Zwartewaal. Soetje werd 1 November 1745 begraven en den 20sten Augustus 1747 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 3 September te 's-Hertogenbosch getrouwd Adriaan van der Waal Jr.,

(1) Wiggert van der Waall is als j.m. 16 December 1782 gestorven; hetgeen hij naliet kwam aan een broeder en twee zusters. Zijne zuster Jorina is als j.d. 2 Mei 1781 getrouwd met Hendrik Kruijmel j.m. Van dit echtpaar werden kinderen gedoopt op 26 Augustus 1781, 14 Mei 1783, 5 Mei 1785, 5 Julij 1786, 4 April 1788, 22 Februarij 1789, 18 April 1790, 28 September 1791, 18 Maart 1798, en begraven 29 Mei 1790, 16 Junij 1791, 19 Augustus 1793, 19 Mei 1798. De moeder werd begraven 26 Augustus 1811, de vader 2 October 1811, oud 56 jaar, nalatende 5 kinderen. Wiggerts broeder Arij is 1 Mei 1782 getrouwd met Marijtje Pols j. d.

(2) De dochters waren Maria en Johanna of Jannetje. Zij lieten geen kinderen na.

weduwnaar van S. Papagaaij, en Anna Florentina Visscher j.d. geboren en wonende te 's-Hertogenbosch. Bij deze vrouw won Van der Waal:

Johannes, gedoopt 10 Augustus 1749, getuige: Catharina de Gelder, weduwe Visscher.

Jobje, gedoopt 23 April 1751, getuigen: Arie van der Wael en Maria van der Wael.

Johanna Catharina, gedoopt 4 Februarij 1753, getuige: Catharina de Gelder, weduwe Joh. Visscher.

Arij, gedoopt 20 April 1755, getuigen: Arij van der Waall, Johanna van der Winkel.

Johannes, gedoopt 31 Julij 1757, getuige: Catrina de Gelder.

Catharina Margareta, gedoopt 9 December 1759.

Pieter, gedoopt 14 Februarij 1762, getuigen: Pieter Lelijzee, Neeltje van Eijck.

Cornelius Anthonius, gedoopt 1 April 1764, getuige: Martha Visscher.

Cornelius Antonius, gedoopt 28 Julij 1765.

Neeltje, gedoopt 9 November 1766, getuigen: Pieter Lelijzee en Neeltje van Eijck.

Martha, gedoopt 21 September 1768, getuige: Martha Visscher, weduwe van Ds. Corn. Ant. van Vrijberghe (1).

Philippina Johanna, gedoopt 4 April 1775 (getuige: Philippina Johanna Visscher), begraven 8 Mei 1775.

Behalve het laatste kind, werden nog kinderen van Adriaan van der Waal begraven 28 Julij 1750, 21 April 1753, 18 April 1764 en 21 Augustus 1765. Hier volgen nog eenige bijzonderheden aangaande 4 kinderen, die niet vroegtijdig stierven, I. Jobje, II. Arij, III. Catharina Margareta, IV. Pieter.

I. Jobje is als j.d. 4 April 1779 te Brielle ondertrouwd en met attestatie van 18 April te Heusden getrouwd met Jan van Itterson j.m., geboren en wonende te Heusden.

II. Arij is 43 jaar oud gestorven. Hij woonde te 's-Gravenhage en is te Brielle begraven 19 Maart 1798, nalatende een weduwe en 2 kinderen.

III. Catharina Margaretha is als j.d. 8 December 1790 te Brielle getrouwd met Govert Ophorst Joh. zoon, j.m. wonende eerst te Heusden, vervolgens te Brielle. Het echtpaar won: Clasina Apolonia, gedoopt 18 September 1791; Adriaan, geboren en gedoopt 2 December 1792 (getuige: Adriaan van der Waal), begraven 4 Maart 1793; Johannes, geboren 28 October 1793, begraven 26 November 1793; Adriana, geboren 4 December 1795, gedoopt 6 December, getuige: Adriaan van der Waall; Johannes, geboren 25 Mei 1800, begraven 1 September 1800. De moeder is 28 Januarij 1810 als huisvrouw van G. Ophorst begraven, nalatende 2 kinderen.

IV. Pieter, zich noemende Pieter Lelijzee van der Waal, is 10 Augustus 1788, als j.m. wonende te Haarlem, te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 24 Augustus te Haarlem getrouwd met Francina Veldhuisen j.d. geboren te Haarlem. Het echtpaar won: Adriaan, gedoopt 7 Junij 1789, getuige: Adriaan van der Waall; Rutgert, gedoopt 20 Januarij 1791 (getuige: Francina Veldhuizen geboren van der Hoeff), begraven 3 Februarij 1791; Françoise Marie, geboren 2 Mei 1792, gedoopt in de Waalsche kerk, getuige: Françoise Velthuijsen, geboren van der Hoeff; Jeanne Florentine, geboren 14 Junij 1794, gedoopt in de Waalsche kerk, getuige: Jeanne Florentine Visscher. Pieter Lelijzee van der Waal had in 1796 zitting in den Provisioneelen Raad van Brielle en was van dien raad wel vice-president en president (Ress. Prov. Raad 11 en 25 Januarij 1796). Hij is begraven 19 April 1799, nalatende eene weduwe en drie kinderen.

Art. CXVI. (Heijnius)

J. W. Hein van Rockanje overleed 16 September 1900. Na zijn dood vestigde zich zijne weduwe met hare kinderen te 's-Gravenhage.

Zijn broeder Carel Servaas Fayan Vlielander Hein overleed te Wiesbaden 3 Mei 1900. Het doodsbericht was geteekend door zijne weduwe J. C. Fayan Vlielander Hein — Couperus en door C. G. Advocaat— Fayan Vlielander Hein, G. D. Advocaat, en B. M. Fayan Vlielander Hein.

Art, CXVII. (Hartigvelt)

In plaats van Anthonij Hartigsveld, vertrokken naar Rotterdam, werd in 1718 Anthonij Delvos (Delfos), geboren te Delft, aangesteld tot „commis van de monsteringe en ter recherge." Den 26sten Februarij 1718 werd Anth. Delvos te Brielle geadmitteerd als poorter. Den 24sten Augustus 1719 werd hij te Brielle begraven en den 14den October 1747 Maria Bocquillon, weduwe van Anth. Delvos.

Den 20sten Junij 1728 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie van 26 Julij te Oostvoorne getrouwd Jan Delvos (Delfos) j.m., geboren te Rotterdam, en Maria Elisabet Lijkbergen j.d. geboren te Oostvoorne en wonende te Brielle. Deze Jan Delvos (1) was stadhouder van Voorne en werd 1 Junij 1720 te Brielle geadmitteerd als poorter. Als stadhouder van Voorne kwam hij mij 't eerst voor in in eene Res. Vroedsch. van 14 Mei 1741.

(*Wordt vervolgd*).

(1) Den 27sten Januarij 1772 is te Brielle begraven Martha Visscher, weduwe Ds. Cornelis Anthonij van Vrijbergen.

(1) In 1752 werd te Brielle op belijdenis aangenomen Jan Delvos (Acta van 16 April 1752).

Het burgerboek der stad Kampen 1672—1868 (Vervolg).

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 23 Januarij 1696.

Gerrit Willemsen Coyer geboren tot Brunnepe sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 29 Januarij 1696.

Mense Jans geboren tot Zwolle sal, der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 1 Februarij 1696.

Berent Timensen van Grafhorst, sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Februarij 1696.

Egbert Teunissen van Heerde, geboren tot Heerde sal der stads meenten mede mogen beslaen, gratis.
Rutger syn kindt.

Den 7 Januarij 1697.

Johannes Meyerinck geboren tot Lingen, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 15 Januarij 1697.

Jan Wychersen geboren tot Grafhorst, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 1 Februarij 1697.

Albert Sibrants Munninck geboren tot Swolle, sal der stadts meenten mede mogen beslaan.

Den 11 December 1697.

Cornelis Coenders geboren tot Ter Heyne sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
Wickbolt Dircks syn aengenoemen kindt.

Den 20 December 1697.

Arent Jansen Nienburgh tot Kampen gebooren, sal der stads meenten mede moogen beslaen.

Den 5 Januarij 1698.

Laurentius Tollinck J.U.Dr. geboren tot Amsterdam sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Januarij 1698.

Berent Dirksen tot Oldenseel gebooren sal der stadts meenten mede moogen beslaen.
N. B. De jura daartoe staende syn hem gevalideert op het restant so syn schoonvaeder sael. Hermen Petersen Schockel van den Armen kaamer wegens geleverde rogge is competeerende geweest.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 8 October 1685.

Dirck Berentsen Croese geboren tot Campen, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 2 December 1685.

Berent Harmsen Beerthuys tot Senderen in Twenthe geboortigh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 21 December 1685.

Johannes Stuer geboortigh van Goor sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 9 Januarij 1686.

Hendrick Schaesberg geboortigh van Deventer sal der stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 28 Januarij 1686.

Dirck de Pruiter geboortigh van Leuven in Brabant sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 Januarij 1686.

Willem Brunier geboortigh van Zutphen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 Januarij 1686.

Berent Rycken geboortich van Neijenburgh sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 13 Febr. 1686.

Gerrit Janssen van Recke geboortigh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Martij 1686.

Gerbrant Aertsen geboortigh uyt Oosterwolde sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.
Den 1 Febr. 1690 de groote burgerschap gekoft.

Den 12 April 1686.

David Armand geboortigh van Marseille sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 14 April 1686.

Jan Tongercamp geboren tot Wyhe sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 21 April 1686.

Lubbert Welmers geboortigh van Reckum, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 April 1686.

Johannes Eggers sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 12 December 1698.

Lubbert Albers gebooren in het Isselmuider schultampt, sal der stads meente mede moogen beslaan.

Den 5 Februarij 1699.

Pieter Fransen Cellis geboren tot Campen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 9 Januarij 1708 Mense Peters syn soen de Burgerschap toe gestaen.

Den 11 Martij 1699.

Dries Jansen geboren tot Grafhorst sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 23 Martij 1699.

Jan Pannebacker geboren Buytenburger, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 7 Junij 1699.

Jan Fiber geboren uyt het Stift Bremen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

N. B. Dese nae Oostindiën synde moet de burger eedt nog doen.

Jacobus Fiber en Beatrix Fiber } syne kinderen.

Den 11 November 1699.

Arent Gerritsen van Elshuysen uyt het Luenenburger landt gebooren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Alsmede syn soon Gerrit Arentsen omtrent een jaar oudt.

Den 7 December 1699.

Dietardus Reynink geboren tot Schuttorp in de Graafschap Bentheim sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Bernhardus
Gerhardus
Jacobus
Anna Sibilla
Hermannus Everwijn
Wilhelmus } syne kinderen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 30 April 1686.

Jan Jansen Becker geboortigh uyt de Graafschap Benthem sal der stadts meenten niet mogen beslaen, grates.

Den 3 Sept. 1692 de groote burgerschap gecoft.

Den 4 Maij A° 1686.

Reynder Martensen alhier geboortigh sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Maij 1686.

Hendrick Jansen Schryver geboortigh van Goch, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 13 October 1686.

Pieter Adolf ten Hoven geboren in de graafschap Meurs sal der stadts meenten niet mogen beslaen, grates.

Den 11 December 1686.

Arent Theunissen geboren tot Olst sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 28 December 1686.

Gerrit Berentsen geboortigh van Enschede sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 29 December 1686.

Berent Jansen Olthuys geboren van Breevoort sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, grates.

Den 5 Februarij 1687.

Gerrit Brouwers geboren tot Eybergen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 Martij A° 1687.

Gerrit Mosenaer geboortigh van Zutphen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 12 April 1687.

Thys Henricks van Werven geboortich, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 12 April 1687.

Claes Martini de Vooght van Maegdenburgh geboortigh, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 19 April 1687.

Henrick Janssen vant Camper Eylandt geboortigh sal der stadts meente niet mogen beslaen, gratis.

Deze zullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 2 Januarij 1700.

Jacob Sickerman geboren tot Bylevelt, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 23 Januarij 1700.

Willem Bramer geboren binnen Swolle sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Alsmede syn soon Gerrit Braamer oudt omtrent seventien jaaren.

Eodem die et Anno.

Claes Lambertsen Meyboom binnen Campen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
Alsmede syn soontgen Lambert Claassen Meyboom oudt omtrent seven jaeren.

Den 9 September 1700.

Peter van der Horst geboren tot Epe sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 4 Januarij 1701.

Lambert Peters Staal tot Isselmuiden geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 15 Januarij 1701.

Dries Crachtsen geboren tot Doornspijck, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 30 Januarij 1701.

Teunis Visscher, Mr. Scheepstimmerman binnen deze stadt geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
N.B. Is voor syn persoon alleen begunstight en niet verder.

Den 4 Februarij 1701.

Luichjen Wolters binnen Groningen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 10 November 1701.

Gerrit Jansen Crajer geboortigh van de Koogh binnen Sardam sal der stadts meenten mede mogen beslaen. (Doorgehaald en bijgeschreven: „Vacat.")

Den 5 Januarij 1702.

Georgh Helmer van Dehn geboren in Meckelenburgerlandt onder het vorstendom van Saverijn, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 30 April 1687.

Bernardus de Spelder geboren tot Gent sal der stads meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 4 Maij 1687.

Carst Teunisen geboren van Campen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 4 Maij 1687.

Coenraet Jansen geboren tot Isselmuyden sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 Maij 1687.

Pieter Pietersen Hackers geboortigh uyt het landt van Cleeff sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 21 Maij A°. 1687.

Claes Cryt geboortigh tot Antwerpen zal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 26 Julij 1687.

Jan Wijnsank tot Campen geboren sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 11 Augusti 1687.

Jacob Pruys van Deventer geboortigh sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 November 1687.

Hermen Berentsen geboortigh van Hattum sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 29 November 1687.

Johannes Schermer geboortigh van Meppel sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 14 December 1687.

Henricus Dortman geboren tot Steenwyk sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 11 Januari 1688.

Hans Jacob Steenhagen geboortigh van Wismaer in Saxsen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 27 Januarij 1688.

Hans Jurrien Toet sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 23 Januarij 1702.

Frans van Marckelbach, binnen Goor geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 16 Martij 1702.

Egbert Lamberts tot Wanneperveen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 22 Maij 1702.

Willem Maurik Hanecroot sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Julij 1702.

Jan ter Welbergh geboren tot Deventer sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 30 December 1702.

Jan van der Werf geboren tot Vollenho sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 20 December 1703.

Jan Voerman op 's Heerenbroek geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 2 Januarij 1704.

Jan Klinge tot Nordtjeppinck in Sweden geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 5 Januarij 1704.

Jan van Leewen binnen Amsterdam geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 12 Januarij 1704.

Gerrit Berens tot Wijhe geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 18 Februarij 1704.

Frederick Christoffer van Knuth geboren uyt Meckelenburgh op den huise Leitzen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 5 Maij 1704.

Jan Jansen van Dyck op Campereylandt geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 20 Januarij 1705.

Otto Gysius Praeceptor van deser stadts Latijnsche schoole op Camperveene geboren, sal der stads meenten mede mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stads Meenten niet mogen beslaen.

Den 29 Januarij A°. 1688.

Govert van Nispen geboortigh tot Breda sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 9 April A°. 1688.

Daniel Jansen geboortigh van Mastright sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 April A°. 1688.

Leonard Segers geboortigh van Helmont sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 19 April A°. 1688.

Michiel Christiaensen geboortigh van Haerlem sal der stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 20 April 1688.

Jan van Hove geboortigh van Berlaer sal der stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 21 April 1688.

Jan van Hove geboortigh van Berlau sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 21 April 1688.

Jan Jansen Benninck geboortigh van Nieuburgh sal der stads meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Maij A°. 1688.

Herman Evertsen, geboortigh van Hengelen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 1 Maij A°. 1688.

Wolter Henricks geboortigh van Enthoven sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 12 Maij A°. 1688.

Gerrit Hermsen Welcamp geboortigh tot Borghsteinfurt sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 14 Maij 1688.

Henrick Henricksen geboortigh van Campen sal der stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 10 Maij 1688,

Berent Wintsanck sal de stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

(Wordt vervolgd.)

De Wapen-sfragistiek der Nederlanden.

(*Vervolg*).

Hoeylaert, ook *Haelaer* en *Holaer*; bijv. Jelis van Haelaer en Holaer, eertijds krijgsgevangen te Baesweiler, onder de banier van Quaderebbe (1), gerantsoeneerd met 248 mottoenen, zegelt in 1374, 9 met een dwarsbalk verzeld van drie (2, 1) hellende klophamers. Legende: S' Egidiij de Hoelaer. — De S. plaatst een uitroepingsteeken achter „Egidij"; zonder reden. „Jelis" klinkt in 't Latijn „Egidius". De wapenheraut Gelre (14de eeuw), die van Holver spreekt, noemt het schild zilver, de figuren rood; en geeft als helmteeken: kop en hals van eene geit van zwart, getongd van rood, gebaard en gehoornd van goud, uitkomend uit eene kuip van zilver.

Van den **Hoecke**, lat. de *Angulo* a°. 1379 te Vilvoorden, waar Johannes v. den H. toen schepen was, en met drie maliën zegelde. Onze S. merkt op, dat in 1314 van dit zegel zich een ander schepen terzelfder plaatse bediende, nml. Henricus Ser-, Sarceels of Sercoels, met de legende: *Henre . . . n der A* . . . Hoe zulks uit deze legende valt af te leiden, schijnt onbegrijpelijk. Maar de heer de Raadt kwam er denklijk toe door de overweging, dat Jan van den Hor(n)icke, Michielszoon, schepen van Brussel, in 1437, 42 ook drie maliën in zijn zegel had, met de legende: S' Johis filii Michaelis de *Angulo*. En horneck, hornick (Mid. Nederl.) beteekent *hoek*.

Omtrent van **Hoemen** (*Heumen*), burggraven van Odenkirchen en heeren van Amerzode, menige bizonderheid.

F. A markies van **Hoensbroeck** houdt, krachtens schenking van hertogin Johanna van Brabant, aan Herman Hoen 26 October 1388 gedaan, bij onafgebroken opvolging, de helft van het kasteel eertijds Ingenebroeck (2), thans Hoensbroeck geheeten, in het land van Valkenburg, met hooge, middelbare en lage jurisdictie, blijkens oorkonde gedagteekend op het kasteel van Hillenraedt, bij Roermond, in 1754. Zie den Armorial: Hoen van den Broeck = v. Hoensbroeck, in 1660 graven, in 1675 markiezen; en vgl. de Raadt's wapenzegel met het wapen bij Rietstap „Handboek der Wapenkunde" (1857) blz. 521), waaruit blijkt, dat sedert 1754 het wapen vermeerderd is met de kroon op den kop des leeuws, en met een gouden schildhoofd, beladen met drie naast elkander gerangschikte, ruitvormig geslepene, liggende robijnen. De dwarsbalken zijn van v. Haren. Drie gekroonde helmen met helmteekens.

Utenhove, latijn de Curia a° 1311: Johannes dictus de Curia, destijds schepen van Uccle: een dwarsbalk, overtopt met drie hellende klophamers. Had op **U** moeten voorkomen.

Van **Hofstede(n)**, **-stat**, **-stede**, latijn de *Domistadio* (a°. 1313). Ook, v. *Hofsteden*, v. *Hostaden* en v. *Hoechsteten*.

Daniel van **Hogendorp**, schepen van Rotterdam in 1634, zegelt: Gevierendeeld: 1. een molenrad; 2. gekant. en tegengekant. dwarsbalk, verzeld in het schildhoofd van vier schelpen (bijen?) en in den voet van drie sterren, faasgewijs geplaatst; 3. omgekeerde wassende maan (hoefijzer?); 4. een vogel. Helmteeken: een molenrad tusschen eene vlucht. Maar zijn tijden ambtgenoot te Rotterdam in 1650, Hendrik v. H., heeft enkel het molenrad, doch eenzelfde helmteeken als Daniël. Die Hendrik voerde dus hetzelfde wapen als de latere Hogendorp's die in 1830 graven en baronnen werden.

Hohenberg, ook *Hoberch* en *Hoenberch*.

Höhscheid, ook *Hescheyde*, *Hesscheyd*, zelfs *Henescyde* (op een zegel).

Hoyer Hoyersz, schepen van Rotterdam, in 1626: eene moorenbuste, bij de schouders afgehouwen. Helmteeken: de buste van het schild tusschen eene vlucht.

Willem graaf van **Holland** en Zeeland, graaf en heer van Friesland in 1319, 1337: Gevierendeeld: in elk canton een leeuw. Het schild geplaatst op het hart van een adelaar.

Reinier **Hollant** (en *Holland*), ontvanger van het kwartier van Brussel, door den Hertog en de Hertogin van Brabant, in 1372 „onsen getruwen knape" genoemd, in 1378, 80, 1, ontvanger van het hertogdom Brabant, zegelt met een dwarsbalk verzeld van drie (2, 1) vogels, met vrijkwartier over alles heen, beladen met een leeuw en een schuinbalk over alles heen.

Nicolaas van der **Hellen** heet op zijn zegel van 1374 Nico de *Inferno*. Hij is bij onzen S. op **Höllen** geplaatst, met verwijzing naar *Hellen*. Waarom?

Elzabe van *Holtstien* (**Holstein**), abdis van het stift van Elten, zegelt in 1385 eenvoudig met een brandnetelblad. Bij den wapenheraut Gelre (14de eeuw) is, het schild van rood, het blad van zilver.

Als Godfried en Hendrik van **Holte** aan Adolf graaf van Kleef, den hof te Berlo, Egelkokshoven te Lutteken-Berlo en Wilkershove aldaar in 1370 verkoopen, vraagt onze S., of onder Berlo, Baerl of Barlo schuilt. Denklijk is Baarlo te Maasbree (in Limburg) bedoeld.

---

(1) Zie over dit geslacht, ook *Quarebbe* geheeten, een en ander in „De Navorscher" XXIII, 271 (wapen), 416 (wapen), 66, 586, 632; XXIV, 114, 224, 58; XXVIII, 483—5.

(2) z. v. a. In het broek(land).

Arnold van **Holthuizen** is in 1418 als dienstman van den Graaf van Kleef, drost van Huissen (bij Arnhem). Huissen behoorde voormaals onder Kleef, en werd eerst in 1802 Geldersch.

Homborch en **Homburg** worden van elkander onderscheiden.

Henrik heer van **Homoet**, ridder, in 1356 richter in Overbetuwe, zegelt met een *geënten* dwarsbalk (fasce entée), met verwijzing naar de wapenzegels van v. Groesbeeck en v. Lawick. Rietstap's *Armorial* noemt den balk „*ondé*", evenals dien van v. Lawick, maar dien van Groesbeeck enté-ondoyé". Welk onderscheid bestaat er in de heraldiek tusschen ondé en ondoyé? Aan v. Ingenulant en v. Lakemond kent Vrijheer v. Spaen (Inleiding, III, 428) éénerlei wapenfiguur met v. Lawick toe. In de voorbeelden, die onze Schrijver beneden van laatstgenoemd geslacht geeft, noemt hij diens dwarsbalk overal „ondé-enté", en den faas van v. Groesbeeck beurtlings „ondé" en enté". De strenge schifting tusschen „geënt" en „golvend" zal, vooral op zegels, wel moeilijk zijn; maar zeker gaat het, dat v. Lawick's balk gewoonlijk als „golvend" wordt afgebeeld. Wat is „enté-ondoyé"? Jan van Homoet, zoon tot Homoet, Wisch en ten Doorwerth, zegelt in 1418 het verbond der Geldersche ridderschap en steden.

Reinier van **Hompesch**, is in 1448 abt van Hornbach, en Henrik v. H. in 1493 heer van Wickradt, en maarschalk van het land van Berg. Als helmteeken staat hier geene eenvoudige muts (bonnet), maar een tornooihoed vermeld.

Bij **Hond** worden aangehaald *li Kien(s)*, *de Hond* en *Dhont*. Niet bij allen is het wapen sprekend.

Hongrea verwijst onze S. naar *Jehain*, waar de legende des zegels van Jan van *Jehain* in 1374 luidt S' Johan *Hongrea*. Hoe kan dit?

Rutger van **Honnepel**, gezegd van (der) Empel komt in 1364 voor als neef (cousin) van Rutger v. Heeckeren en zijne vrouw Odilia. De genealogie v. Heeckeren in *Herald. Bibl.* 1882 blz. 34, 5 leert ons, dat Rutger v. Honnepel, in vereeniging met Johan v. der Meerwyck, bezegelt de opdracht door Rutger v. Heeckeren en zijne gade Odilia van hun nieuw gebouwd slot Hoyte in het kerspel Bienen als leen en open huis aan Engelbert III aartsbisschop van Keulen, 21 September 1364 gedaan. Zou Odilia niet eene v. Honnepel geweest zijn? — Rutger v. Honpell en Bely (Belia), zijne vrouw, verkoopen in 1445 grond te Leeuwen.

Van **v. Honselaer** menig voorbeeld, o. a. Hendrik v. H., drost van Buren, die in 1482 eene overeenkomst zegelt tusschen Gijsbert v. Buren en Johanna v. Wijhe, zijne zuster.

Nota. Deze Johanna v. Wijhe staat niet vermeld in onze genealogie van dit geslacht in *Navorscher* XXVI, 534/35. Mooglijk behoort zij tot den tak v. Wijhe van Hernen; want Reinier v. W. van H. († 1492) was met Johanna v. Buren († 1 Nov. 1500) gehuwd (zie *Navr.* t. a. pl. blz. 580). — Volmer v. Hoynsler zegelt in 1535 het huwlijkscontract van zijn neef (cousin) Willem van Eyll. — Wouter van Hoensseler en gade Anna v. Elderen zijn in 1558 gegoed te Elst (bij Arnhem) en in het Hervelderbroek. — Henrik v. Hontzelair is in 1561 drost van den lande van Buren en van Beusichem.

Bij **Honssem** komt alleen Jan v. *Onchem* voor (in 1511). Hoe kan dit wederom?

Lambert de **Hooch**, Adriaanszn., schepen van Rotterdam, zegelt in 1611 met twee gekanteelde en tegengekanteelde dwarsbalken, en een stok over alles heen.

Henrik v. **Hoorenbeeck**, was in 1600 schepen van 's-Hertogenbosch; Gerrit **Hoors** (Hoers) in 1353 schepen van Oisterwijk (N. Brabant); Pieter **Hoper** Dirkszn in 1460 schepen van Rotterdam (één schildhouwer, en wel een engel); Ewout Pieter Hoperszn. Hoper in 1496 schepen ibidem; Nicolaas **Horden** in 1395 schepen van Heusden.

Opmerking verdient *de Cornu* als verlatijnsching van *v. den Horn*, omdat *horn* in de taal der aardrijkskunde een „hoek lands" beduidt. Onze Schrijver mengt *v. den Horn* (de Cornu) en *Hornes* dooreen, alhoewel de wapens bestendig verschillen; v. den Horn zegelt met een kruipenden beer, v. Hornes met drie posthoorns (huchets). Uit dit laatste geslacht o. a. Dirk, heer van Kranendonk, ridder, die in 1341 aan den heer van Heinsberg eene rente van dertig pond toewijst uit zijn molen van „onsen dorpe van Budel". Dirk heer van Perweis en Kranenburg, Jan en Godfried, zijne broeders, zegelen in 1350 eene akte hunner moeder Ermgard van Kleef. Jacob *graaf* van Hornes, heer van Altena, enz. in 1485. — Ook brengt hij tot deze rubriek *Heurne* (Hoerne, Huerne), met onderscheiden wapenzegel; hoewel Heurne reeds vroeger op zijne plaats was vermeld. De wapenheraut Gelre (14de eeuw) noemt van Hornes *v. Hoerne*.

Die poerte (stad) van Hoerne (Hoorn) zegelt in 1361 een brief aan de Gravin van Holland met één posthoorn (huchet). Terwijl het geslacht v. Hornes — Horn is eene gemeente in Limburg, — reeds in 1282 de (drie) posthoorns als zegelfiguur bezigde. De poorters hebben wellicht gemeend met dien huchet een sprekend wapen toe te kennen. Ten onrechte; zie hierboven bij *de Cornu*.

(*Wordt vervolgd*).

Bijdrage tot de kennis van het geslacht Bachman.

Een kwart eeuw geleden verscheen in druk de „*Filiation des Geschlechtes von Casparus Mauricius Bachmann*", onderteekend „Berlin, den 31sten März 1875. Von Römig, Major a. D."

Als aanvulling moge het onderstaande dienen, hetgeen ik vond in een tweetal m. s. genealogieën, waarvan de eene, naar het schrift te oordeelen, is opgemaakt of overgeschreven door Augustus Johannes Houck, kleinzoon van Anna Wilhelmina Bachman en Augustus Houck (nº 118); van de andere is slechts een fragment over, geschreven in de eerste helft van de 18e eeuw. Voor de waarheid van hetgeen zij behelzen, kan ik niet instaan. In sommige opgaven wijken zij af van de „Filiation" van majoor von Römig, terwijl zij verder geheel andere aanverwante geslachten bevatten.

Het wapen dezer familie Bachman komt overeen met Rietstap's opgave in het *Arm. Gen.* IIe. ed. *Bachman* — La Haye. D'or à une sirène de gu., peautrée de sin., chevelée de sa., la tête posée de front, nageant sur une mer en p., et décochant une flèche d'un arc [La branche de Clèves—*Bachmann.* porte les mêmes armes, sans mer en p.]. Vgl. aanteekening bij nº 118.

De weduwe van Wilhelm Bachman (nº 134), geheeten Johanna Maria Gertrud Engelbertz, hertrouwde met Abraham von Koenen, Kön. Justiz- und Hofgerichts Rath te Cleve. Dit echtpaar werd met de kinderen Bachman uit het 1ste huw. der vrouw den 29 April 1749 in den adelstand verheven. Sedert dien tijd voert deze tak der familie Bachman het wapen der familie von Koenen en schrijft zij zich von Bachmann.

Generatie I.

1. Casper Maurits Bachman, advocaat te Ordingen (Uerdingen a/R), geh. met Mechteld, dr. van bgmr. Gödden te Ordingen. Kind 2. (Dat hij volgens de opgave in deze genealogie aº 1382 geboren en in 1412 gehuwd zou zijn, komt mij verdacht voor. Mogelijk moet het 1482 en 1512 zijn; vergelijk de jaartallen in de „*Filiation*" van majoor von Römig).

Generatie II.

2. (zie 1) Wilhelm Bachman, bgmr. te Ordingen, geh. met Eleonora Kettwich. Kind 3.

Generatie III.

3 (zie 2). Ewald Bachman, bgmr. te Dusseldorp, geh. met Christina van Dorenberg, eene freule uit Bergsland. Kind 4.

Generatie IV.

4 (zie 3). Johan Bachman, bgmr. te Dusseldorp, geh. met Maria Rode van Rodenhuisen, eene freule uit Hessen. Kinderen 5—29.

Generatie V.

5 (zie 4). Maria Bachman, geh. met Willem Lely, rekenmr. te Cleve. Kinderen 30—33.

6 (zie 4). Johanna Bachman, geh. met Lucas Blaaspiel, landrentmr. te Cleve. Kind 34.

7 (zie 4). Conrad Bachman, S. S. Th. D. en professor te Giessen, geh. met Anna Gantesweiler. Kind 35.

8 (zie 4). Leonard Bachman, kanselier te Cassel, geh. met Anna Braam. Kinderen 36—37.

9 (zie 4). Anna Bachman, geh. met Hendrik Leurs, secretaris te Cleve. Kind 38.

10 (zie 4). Wijrick Bachman, Ph. D. Hist. & Eloq. Prof. te Giessen, geh. met Anna van Tempelvoort. Kind 39.

11 (zie 4). Margaretha Bachman, geh. met Lucas van Aken, rentmr. te Rees. Kinderen 40—45.

12 (zie 4). Agatha Bachman, geh. met Hendrik Calman, koopman te Amsterdam. Kind 46.

13 (zie 4). Ewalda Bachman, geh. met Wilhelm Braam, richter te Wesel. Kind 47—50.

14 (zie 4). Johan Bachman, kapitein in Saksischen dienst, † bij Riga.

15 (zie 4). Reinhard Bachman, geb. 1606, advoc. fisc. van 't Land van Cleve, † 1691, geh. *a* met Johanna Raef, wed. Theu, kinderen 51—52, *b* met Maria, dr. van den predikant Scriba te Meurs. Kinderen 53—55.

16 (zie 4). Maurits Bachman, Zwitsersch majoor.

17 (zie 4). Frederik Bachman, † studeerende te Marpurg.

18 (zie 4). Hendrik Wilhelm Bachman, koopman.

19 (zie 4). Wilhelm Bachman, regeeringsraad te Cleve, geh. met Margaretha van Raesveld. Kinderen 56—60.

20 (zie 4). Derk Bachman, Brandenburgsch kapitein, geh. met..... Verkuilen († 1683). Kinderen 61—62.

21 (zie 4). Caspar Hendrik Bachman, † jong.

22 (zie 4). Ewald Bachman, Moscovisch luitenant-ter-zee, omgekomen bij een storm.

23 (zie 4). Johannetta Bachman, † oud 19 jaar.

24 (zie 4). Catharina Bachman, geh. met Maurits van Aken, richter te Dinslaken. Kinderen 63—66.

25—29 (zie 4). Mechteld B., Herbert B., Franciscus B., Thomas B., en Bernhard B., allen jong †.

Generatie VI.

30 (zie 5). Reinhard Lely, inspector te Emmerick, geh. met..... Heldevier. Kind 67.

31 (zie 5). Anna Lely, geh. met..... Huls, secretaris te Emmerick. Kind 68.

32 (zie 5). Maria Lely, geh. met predikant Biesen te Cleve.

33 (zie 5). Johan Lely, rekenmr. te Cleve, geh. met..... Heldevier. Kinderen 69—71.

34 (zie 6). Werner Wilhelm Blaaspiel, ambassadeur van Brandenburg, geh. *a* met..... Knippenberg, *b* met Straatman. Uit het 2de huwelijk de kinderen 72—74.

35 (zie 7). Derk Bachman, J. u. d. en prof. te Giessen, geh. met..... Rode van Mahais. Kinderen 75—77.

36 (zie 8). Wilhelm Bachman, Theol. dr., bisschop te Basel, geh. met Schetsgen von Oës. Kinderen 78—79.

37 (zie 8). Maurits Bachman, Theol. dr., geh. met Woudrichen von Starrbrug. Kinderen 80—84.

38 (zie 9). Hendrik Leurs, predikant te Dusseldorp, geh. met Maria ten Holte. Kinderen 85—86.

39 (zie 10). Rudolf Bachman, Hist. & Eloq., prof. te Giessen, geh. met Catharina von Ebersdorff. Kind 87.

40 (zie 11). Lodewijk van Aken, rentmr. te Dinslaken, geh. met Maria Buys. Kinderen 88—95.

41 (zie 11). Lucas van Aken, luitenant onder Obdam, geh. met..... Kind 96.

42 (zie 11). Margaretha van Aken, geh. met Jan van der Upwich, rentmr. te Emmerick. Kinderen 97—103.

43 (zie 11). Maria van Aken, geh. met..... Fabricius, rentmr. te Rees. Kinderen 104—108.

44—45 (zie 11). Anna Mechteld en Catharina Elisabeth van Aken.

46 (zie 12). Anna Calman.

47 (zie 13). Hendrik Braam, richter te Wesel, geh. met . . . . .

48 (zie 13). Johanna Braam, geh. met.... Worms, richter in Den Ham. Kinderen 109—110.

49 (zie 13). Johan Braam, richter te Huissen.

50 (zie 13). Willem Braam, richter in Den Hetter.

51 (zie 15a). Johan Bachman, koopman te Amsterdam, geh. met Sara van Camen. Kinderen 111—113.

52 (zie 15a). Godfried Bachman, geb. 1640, luitnt.-kol. in Statendienst, † 1711, geh. met Anna van Wylraed, † 1719. Kinderen 114—121.

53 (zie 15b). Maria Bachman, geb. 1660, † 1725, geh. 1691 met Jan Jamet, Fransch predikant te Meurs, geb. 1627 † 1711. Kinderen 122—125.

54 (zie 15b). Adolf Bachman, als luitnt gesneuveld.

55 (zie 15b). Jan Wilhelm Bachman, vaandrig, gesneuveld bij Fleuris.

56 (zie 19). Margaretha Bachman, geh. *a* met kapitein Goedaeus, *b* met overste Pulinck. Uit het eerste huwelijk de kinderen 126—128.

57 (zie 19). Maria Bachman, geh. met protonotaris Rodenberg te Cleve. Kinderen 129—131.

58 (zie 19). Johannes Bachman.

59 (zie 19). Johan Adolf Bachman, richter te Old-Calcar, geh. met ..... Schivelenberg. Kinderen 132—135.

60 (zie 19). Adolf Bachman, schepen te Cleve, geh. met . . . . l'Espierre. Kind 136.

61 (zie 20). Reinhard Bachman, richter te Goch en Asperden, geh. *a* met.... Holweden, *b* met... Reinen. Uit een van beide of beide huw. de kinderen 137—141.

62 (zie 20). Geertruid Bachman, geh. met . . . . . Holweden, rentmr. te Huissen.

63 (zie 24). Anna Mechteld van Aken, geh. met . . . . Suskoch, richter van Harteveld.

64 (zie 24). Helena van Aken, geh. met . . . Walraef, rentmr. te Rees. Kinderen 142—147.

65 (zie 24). Lucas van Aken, secretaris te Cleve, geh. met . . . . Ernst.

66 (zie 24). . . . van Aken.

Generatie VII.

67 (zie 30). Maria Lely, geh. met . . . . Muntz, krijgsraad te Cleve.

68 (zie 31). Johan Huls, secretaris te Emmerick, geh. met . . . . Engel.

69 (zie 33). Wilhelm Lely, med. dr.

70 (zie 33). Reinhard Lely, landschrijver te Cleve, geh. met . . . . Rijckers.

71 (zie 33). Anna Lely geh. met . . . . Motzfeldt, richter van Harteveld, bgmr. van Goch.

72 (zie 34). Jan Maurits baron van Blaaspiel, generaal krijgscommissaris, geh. *a* met freule Spaan, *b* met gravin Schellard, *c* met gravin van Warmond.

73 (zie 34). Johanna van Blaaspiel.

74 (zie 34). Maria van Blaaspiel, geh. *a* met . . . Hik (?) rijksgraaf van Windesgrätz, *b* met graaf von Ruppin.

75 (zie 35). Werner Wilhelm Bachman, Theol. dr. & prof. te Duisburg.

76 (zie 35). Maria Bachman, geh. met koopman . . . Gangel.

77 (zie 35). Herman Bachman, richter te Maaseijk geh. met . . . . Hulshout.

78 (zie 36). Johan Bachman.

79 (zie 36). Schetsgen Bachman, geh. met . . . . . d' Outrais, professor te Basel.

80 (zie 37). Maurits Bachman, Theol. dr. en superintendent te Basel.

81—84 (zie 37). Agatha B., Reinharda B., Adelheida B., en Cunigunda Bachman.

85 (zie 38). Johan Leurs, predikant te Duisburg.

86 (zie 38). Anna Leurs.

87 (zie 39). Wijrick Bachman, J. u. d. & professor te Herborn, geh. met . . . .

88 (zie 40). Jan Peter van Aken, richter in Den Ham, geh. met . . . . . Raesveld.

89 (zie 40). Werner Wilhelm van Aken, richter te Dinslaken, geh. met . . . . Muntz.

90 (zie 40). Anna Mechteld van Aken, geh. met . . . Abesté, koopman te Kopenhagen.

91 (zie 40). Maria Margaretha van Aken, geb. 1682, † 1751, geh. *a* met . . . . Bekker, sluiter (?) te Xanten, *b* met Willsig (?) Hekkink, landschrijver te Brevoort, geb. 1688, † 1761.

92 (zie 40). Amelia van Aken.

93 (zie 40). Antonetta van Aken, geh. met . . . . van de Sande, richter te Burick.

94 (zie 40). Wilhelm van Aken, richter te Holten.

95 (zie 40). Johan Maurits van Aken.

96 (zie 41). Jan van Aken.

97 (zie 42). Jan van der Upwich, rentmr. te Emmerick, geh. met . . . . Tieleman(s).

98 (zie 42). Margaretha van der Upwich.

99 (zie 42). Maria van der Upwich, geh. met . . . . Ludovici, rentmr. in Den Ham.

100 (zie 42). Lodewijk van der Upwich, inspector te Emmerick, geh. met . . . . de Wit.

101 (zie 42). Sibilla Elisabeth van der Upwich, geb. 1683, † 1746, geh. met . . . . Löckel (Löchel?), postmr. te Emmerick.

102 (zie 42). Antonetta Lucia van der Upwich, geb. 1686, † 1770, geh. 1715 met *a* Oswald Tielemans, j. u. d., geb. 1676, † 1719, *b* met Arnold de Bije, ontvanger van 's-Heerenberg, † 1721.

103 (zie 42). Lucas van der Upwich, tolontvanger te Emmerick, geh. met Paulina Sibilla Löchel.

104 (zie 43). Lodewijk Fabricius, rentmr. te Rees.

105—106 (zie 43). Mechteld en Louisa Fabricius.

107 (zie 43). Anna Fabricius, geh. met den predikant . . . .

108 (zie 43). Wilhelm Fabricius, koopman te Kopenhagen.

109—110 (zie 48). Jan Worms J. u. d., en Anna Worms.

111 (zie 51). Jan Bachman, koopman op China, geh. met . . . Starreveld.

112 (zie 51). Maria Bachman, geh. met . . . Borreveld, wijnkooper te Amsterdam.

113 (zie 51). Johanna Bachman.

114 (zie 52) . . . Bachman, ongedoopt overleden.

115 (zie 52). Anna Geertruid Bachman, geb. 1678, † 1756, geh. 1694 met Frederik Hendrik Goeddaeus te Schipborg. Kinderen 148—158.

116 (zie 52). Amelia Maria Bachman, geb. 1680, † 1694.

117 (zie 52). Catharina Elisabeth Bachman, geb. 1682, † 1750, geh. 1703 met kapitein Jan Hartog Schimmelpenninck, 1706 bij Rammilies gesneuveld. Kind 159.

118 (zie 52). Anna Wilhelmina Bachman, geb. 1684 (1683), † 1755, geh. met Augustus Houck, j. u. d. en professor te Steinfurt, geb. 1677 † 1716. (De kinderen uit dit huw. laat ik achterwege; men zie V. v. O's *Stam- en Wapenboek* en hierachter bij *oo*).

In mijn bezit is de geschreven rouwbrief van „A. W. de Bachman wedewe Houck", gedateerd „Burg= Steinfurt d. 22 Jan. 1716", en gericht aan „Monsieur Cüper Docteur en Droits & Bourgemäitre de la ville etc. etc. à Deventer", waarin zij hem bericht, dat haar echtgenoot in het „39 Jahr seines Alters d. 19 huius des morgens zwischen 9 und 10 Uhr" overleden is. De brief is bezegeld met een alliantiewapen Houck en Bachman, zijnde de Zonnebloem en de Meermin (gewapend met pijl en boog en zwemmende in zee). Plaats en tijd van hun huwelijk is tot nog toe niet gevonden.

119 (zie 52). Reinetta Christina Bachman, geb. 1686, † 1777, geh. 1738 met Michiel de Haes, koopman te Deutecom, geb. 1678, † 1771.

120 (zie 52). Frederik Hendrik Casimir Bachman, geb. 1688, sneuvelde in 1711 als kapitein.

121 (zie 52). Reinhard Willem Bachman j. u. d., geh. met Helena Elisabeth van Buitendijk, wed^e^. Speckman, geb. 1676 (moet zijn 1674 zie: *oo*), † 1751.

122 (zie 53). Johan Jamet, rector te Oldenzaal.

123 (zie 53). Johanna Maria Jamet, geb. 1699, † 1756.

124 (zie 53). Reinhard Willem Jamet, vaandrig en adjudant, geh. met Anna Barbara Eckerkonst. Kinderen 160—161.

125 (zie 53). Margaretha Louise Jamet.

126 (zie 56). . . . Goeddaeus, geh. met . . . . Winckel te Tecklenburg.

127 (zie 56) Margaretha Goeddaeus, geh. met . . . . Gocclenius j. u. d. en prof. te Steinfurt.

128 (zie 56). Elisabeth Goeddaeus, geh. *a* met . . . Feltman, raadsheer te Steinfurt, *b* met . . . . Meijer, raadsheer te Bremen.

129. (zie 57). Johanna Rodenberg, geh. met . . . . Wack, luit^nt^ in Hollandschen dienst.

130 (zie 57). Frederik Rodenberg, protonotarius te Cleve.

131 (zie 57). Carel Rodenberg.

132—133 (zie 59). Margaretha en Catharina Bachman.

134 (zie 59). Wilhelm Bachman, j. u. l., richter te Old-Calcar.

135 (zie 59). Johan Bachman.

136 (zie 60). Jan Adolf Bachman.

137 (zie 61). Margaretha Bachman, geh. met . . . . Borgert, regiments kwartiermr. onder Brandenburg.

138 (zie 61). Derk Herbert Bachman, schepen te Rees, geh. met . . . . Reinen.

139 (zie 61). Werner Wilhelm Bachman, koopman te Duisburg, geh. met .... Op de Camp.

140—141 (zie 61). Caecilia en Reinhard Bachman.

142 (zie 64). Janna Walraef, geh. met .... Langel, secretaris te Cassel.

143 (zie 64). Helena Walraef, geh. met.... Fopma, koopman te Bremen.

144 (zie 64). Catharina Walraef.

145 (zie 64). Anna Walraef, geh. met ... Laussel, postmeester te Arnhem.

146 (zie 64). Anna Maria Walraef.

147 (zie 64). Johan Walraef, jong † in Denemarken.

Generatie VIII

148—155 (zie 115). 8 kinderen jong †.

156 (zie 115). Johan Ernst Godfried Goddaeus.

157 (zie 115). Christoffel Sidonius Goddaeus, ette van 't Landschap Drenthe.

158 (zie 115). Jan Hindrik Goddaeus, richter te Bellingwolde, geb. 1714, geh. *a* 1749 met freule G. van der Becke, geb. 1713, † 1750, *b* 1758 Christina Anna Pontanus, geb. 1730, † 1760, *c* 1767 freule Jannetta Allegonda van Burmania. Uit 1ste huw. 1 zoon ongedoopt †; uit 2de huw. 1 meisje jong †; uit 3de huw. Frederik Hendrik Johan Willem Goddaeus, geb. en gest. in 1768. Jan Hendrik Goeddaeus zegelde 1 Mei 1753 en 1 November 1771 aldus: Gevierendeeld: I. In rood 5 ringen (2. 1. 2). II. Eene meermin, gewapend met boog en pijl, zwemmend op eene zee. III een klimmende leeuw. IV 3 fazen. Over deze quartieren een hartschild beladen met een klaverblad boven een kruis. Het schild is gedekt met eene kroon van 5 fleurons. De schildhouders zijn twee leeuwen.

159 (zie 117). Joan Godfried Schimmelpenninck, † in Indie.

160 (zie 124). Jan Jamet, Engelsch luit., in Noord-Amerika.

161 (zie 124). Reinhard Ludwig Jamet.

In de andere genealogie, die geschonden is, vind ik dat: *a*. Reinhard Lely (nº 30) eerst rekenmr. te Cleve en daarna inspector van den Rhijnstroom was.

b. Werner Wilhelm Blaespyl (nº 34) regeeringsraad te Cleve en ambassadeur op de Nijmeegsche Vredesverhandeling was.

c. Derk Bachman (nº 35), S. S. T. dr. en bisschop van Bern, gehuwd was met Windeltken von Starburg en 5 kinderen had.

d. Wilhelm Bachman (nº 36) superintendent te Bazel was.

e. Maurits Bachman (nº 37), J. u. dr. en prof. te Giessen, gehuwd was met ... Rode van Marais.

f. Lucas van Aken (nº 41) gehuwd was met ... Martini.

g. Maria van Aken (nº 43) 3 kinderen had.

h. Hendrik Braam (nº 47), J. u. dr. en richter te Wesel, gehuwd was met ... Rodenberg.

i. .... Worms (nº 48) J. u. dr. en richter in Den Ham en Spellen was.

j. Johan Braam (nº 49) J. u. dr. was.

k. Wilhelm Braam (nº 50) J. u. dr. was.

l. Johan Bachman (nº 51) med. doct. was.

m. Adolf Bachman (nº 54) luitnt in Statendienst was.

n. Jan Wilhelm Bachman (nº 55) vaandrig in Statendienst was.

o. Jan Rodenberg (nº 57) Kon. Pruissisch raadsheer en protonotarius was.

p. Joh. Adolph Bachman (nº 59) Kon. Pruis. raadshr. en richter te Calcar was.

q. Adolph Bachman (nº 60) J. u. dr. was. (Zijn huw. staat te Deventer aldus geschreven in de registers der Lebuinuskerk: Ingeschreven 17 Maart 1688, attestatie gegeven op Wijhe den 27 April, Frederick Wilhelm Bachman der rechten doctor tot Cleef met Anna Gesina de l'Espiere, dochter van de heer Bernhard l'Espiere oud-burgemeester in de Polstraat. De bruidegom was niet tegenwoordig, Gesina de Lespierre als bruit).

r. Geertruid Bachman (nº 62) eerst gehuwd was met .... Kempken, professor te Duisburg, en daarna met .... Holweden.

s. Helena van Aken (nº 64), geh. met .... Walraven, 7 kinderen had.

t. Reinhard Lely (nº 70) 2 kinderen had (so egter doot).

u. Jan Maurits Blaaspijl (nº 72) generaal-krijgscommissaris en president van Cleve en Marck was, en 1 zoon had.

v. .... von Ruppin (nº 74) prins was.

w. Herman Bachman (nº 77), J. u. dr. en schout te Maaseick, geh. was met .... Hulshout en .... kinderen had.

x. Wirik Bachman (nº 87) geh. was met ... Sukendorff (Sickendorff?) en 12 kinderen had.

y. Jan Peter van Aken (nº 88) 2 kinderen had.

z. Werner Wilh. van Aken nº 89) 1 kind had.

aa. Anna Mechteld van Aken (nº 90) 5 kinderen had.

bb. Antoinetta van Aken (nº 93) 5 kinderen had.

cc. Jan Maurits van Aken (nº 95) geh. was met... Hartmans.

dd. Jan van der Upwich (nº 97) 1 zoon had.

ee .... Ludovici (nº 99) richter in den Ham was en 6 kinderen had.

ff. Lodewijk van der Upwich (nº 100) inspector van den Rhynstroom was, bij zijne vrouw .... de Wit 1 kind had, en hertrouwde met.... Hasebaert.

gg. Sibilla van der Upwich (nº 101) geh. was met

postmr...... Timbrick (Tunbrick?) en 2 kinderen had.

hh. Antoinetta van der Upwich (nº 102) bij haren man.... Tieleman, drost te 's Heerenberg, 2 kinderen had, en dat haar broeder Hermannus (in bovenstaande genealogie niet vermeld) als student te Leiden in 1710 „op een moordadige wijse doot gestoken" werd.

ii. Lodewich Fabricius (nº 104) gehuwd was met... van Leuwen en .... kinderen had.

jj. Anna Fabricius (nº 107) man predikant te Duren was en .... kinderen had.

kk. Johanna Bachman (nº 113) ongehuwd te Emmerick overleed.

ll. (Frederik Hendrik) Goddaeus (nº 115) raad en rentmr. van graaf Ernst van Bentheim was.

mm. Amelia Maria Bachman (nº 116) 18 jaar oud overleed.

nn. Fred. Hendrik Cas. Bachman (nº 120) in 1711 „op voeragie bij Leuwarde in Brabant gebleven" is.

oo. Reinh. Wilh. Bachman (nº 121) raadsheer van den graaf van Bentheim was. (Zijne vrouw Helena Elisabeth, dr. van Gerhard van Buitendijck j. u. d., „Rigter en Geh. Graav" te Uelsen en Aleijda Lohman, gedoopt te Neuenhaus 17 Juni 1674, huwde te Feldhausen 6 November 1707 Jan Leonard Spekman, predikant aldaar, wier dochter Aleida Johanna Speckman, geb. te Feldhausen 6 October 1709, gest. 29 November en begraven 5 December 1771 te Batenburg, huwde te Neuenhaus 7 October 1746 met Maurits Ernest Houck, predikant te Batenburg, geb. 2 November en ged. 9 November 1710 te Burgsteinfurt (Gevattern: die gnädige Frau Gräfin, der Graf Friedr. Mauritz, der Vater), gest. 15 Februari en begr. 21 Februari 1804 te Batenburg. Waar en wanneer R. W. Bachman huwde met H. E. van Buitendijck is mij niet gebleken. De predikant Houck te Batenburg teekende bij den doop zijns zoons Augustus Johannes Houck (8 November 1750) aan, dat deze „wierd ten doop gepresenteert door mijn schoonmoeder mevrouw de Wed. Bachman").

pp. Jan Jamet (nº 122) S. S. T. candidatus en rector te Emmerick was.

qq. Maria Goeddaeus (nº 126) gehuwd was met.... Winkel, raadsheer van den graaf van der Lip te Detmoldt.

rr. Johanna Rodenberg (nº 129) geh. was met... „Weck, soon van den generaal, capitein onder de blaeuwe guarde in den Haag".

ss. Fred. Rodenberg (nº 130) raad en protonotarius te Cleve was en .... kinderen had.

tt. Carel Rodenborg (nº 131), J. u. dr., te Cleve woonde.

uu. Margaretha Bachman (nº 132) geh. was met...

Dan maakte ik nog de volgende aanteekeningen: Catalogus Studiosorum Scholae Marpurgensis anno Domini MDXXVII usque ad Calendas Julii anni MDLIX exclusive. Abs anno 1527 usque 1559. Catalogus Scholae Marpurg. anno Domini MCCCC(C)XXVII Deo opti-maxi-auspice.

1548 die post Walpor. Henricus Bachman, Hombergen.

1552 Julij 1 Franciscus Bachmannus, Nortlingensis.

1560 Julij 10 Georgius Bachman, Gudenspergensis.

1572 Lewenstein Bachman, Corbancensis.

1573 Henricus Bachman, Milsungensis.

1591 November 10 Conradus Bachmannus, Melosingius.

1606 Maji 14 Johannes Daniel Bachman, Mintzenbergensis.

1616 November 16 M. Eucharius Bachmannus, Giessensis.

1626 Junij 20 Johannes Chunradus Bachmannus, Giessensis.

1626 September 26 Wilhelmus Bachmann, Düsseldorffensis.

1629 December 29 Johannes Conradus Bachmannus, Gissensis Hassas, Magister Philosophiae creatus et proclamatus est a viro cl. Dn. Conrado Bachmanno Poetices Professore.

Album Studiosorum der Groninger Academie.

14 Maji 1635 Reinerus Bachman, Dusseldorpio Montanus L. L.

14 September 1637 Joan Jacobus Bachmannus, Helveto Bernas Theol. gratis quia exhaustus itineris sumptibus.

14 April 1677 Johannes Wilhelmus Bachman, Moersensis, Jur.

29 October 1709 Johannes Theodorus Bachman, Clivus Calcariensis: ut ad 12 Sept. Nihil obtulit.

Gepromoveerd te Groningen in 1636 R. Bachmannus „De Infamia" 4º.

Album studiosorum der Leidsche Academie.

3 September 1637 Reynerus Bachmannus Dusseldorpiensis Montanus. 28, J.

10 October 1659 Johannes Wilhelmus Bachman Embrica—Clivensis. 20, J.

21 October 1705 Wilhelmus Bachman Calcaria—Clivensis. 20, J.

19 September 1711 Guilielmus Bernardus Bachman Clivensis. 20, J.

5 Maii 1732 Jacobus Bachman Surinamensis. 20, L.

In het Album Studiosorum der Utrechtsche Academie staan geen Bachman's ingeschreven.

J. Chr. Adelung, Fortsetzung zu Chr. G. Jöchers.

Allgem. Gelehrten-Lexicon, 1784—1819: *Conrad Bachman*, Professor der Dichtkunst zu Gieszen. Er war zu Milsungen 1572 den 23sten October geboren, und studierte von 1591 an zu Marpurg, wo er 1593 Baccalaureus und 1596 Magister ward. Ob er gleich Theologie studierte, und zuweilen eine Predigtübung damit verband, so fesselte ihn doch seine Neigung hauptsächlich an die Dichtkunst. 1597 begab er sich nach Gieszen, und informierte des Superintendenten Jerem. Vietors Kinder, ward daneben Lehrer an der dasigen Schule und 1605 Professor der Dichtkunst am dasigen Pädagogio. Mit dem Jahre 1607 wies man ihm unter dem Erlasz von der pädagogischen Arbeit, die Profession der Dichtkunst und Historie nebst dem Bibliothecariat an. Gleiche Aemter verwaltete er 1625 zu Marpurg, wohin die Gieszer Universität verlegt wurde, nachdem Hessen-Darmstadt damals zum Besitz der Marpurgischen Verlassenschaft gelangte. Er starb daselbst den 27sten April 1646. Verder volgt de opgave van een 10-tal geschriften. Hij is n°. 7 dezer genealogie Bachman.

Johann Conrad Bachmann, des vorigen Sohn, ward ums Jahr 1635 Schlosz-und Stadtprediger zu S. Goar, vermachte seine Bibliothek der Universität Gieszen. Volgt de opgave van 5 geschriften.

Johann Gottfried Bachmann. Professor der Theologie zu Duisburg, wo er aber 1702 in seinen besten Jahren starb. Volgt opgave van 3 geschriften.

M. Anton Bachmann lebte in der ersten Hälfte des vorigen Jahrhunderts (17de E.). Volgt opgave van 3 geschriften.

M. Christian Bachmann aus Leipzig, lebte um den Anfang des vorigen Jahrhunderts (17de E.). Volgt opgave van 1 geschrift.

Chr. C. Jöchers, *Allgem. Gelehrten-Lexicon* 1750—1751.

George Bachmann, geboren zu Freyberg, was erstlich Professor Poes. zu Leipzig, wurde hernach 1589 Rector und 1602 Prediger zu Lüneburg, 1621 aber pro emerito erkläret, und starb 1628. Met opgave van één geschrift.

Paulus Bachmann (Amnicola), von Chemnitz gebürtig, ein Abt zu Closter-Zell und ein hefftiger Feind Lutheri, ist 1535 gestorben. Met opgave van 6 geschriften.

Zacharias Bachmann (Rivander), ein gelehrter und exemplarischer Superintendens zu Bischoffswerda, von Leisznig in Meissen, war Philosophiae Magister, widersetzte sich den Crypto-Calvinianis hefftig, weswegen er mit Doct. Petro Streubern, Superintendenten zu Sorau, einen Streit bekam, welcher ihn nebst seiner Liebste und einem Sohne, durch einen Studenten, den Rivander zum Informator seiner Kinder angenommen hatte, vermittelst einer vergifteten Karpens 1594 den 17 November, in 41 Jahre umst Leben bringen liesz. Volgt opgave van 11 geschriften.

Deventer. Dr. M. E. Houck.

De Zeeuwsche tak (?) Canisius.

Aangaande de Zeeuwsche dragers van dezen naam kan ook ik nog een en ander mededeelen.

Raphael Canisius, 1583 latijnsch schoolmeester te Arnemuiden, vertrok 1585 naar Zuid-Beveland volgens het lidmatenboek, waar hij als Raphael de Hond is ingeschreven (Kesteloo, *Arnemuiden*, blz. 306).

Mr. Daniel Canisius, schepen en raad van Goes tr. . . . . . . Maria Catharina Reynders, dochter van den Zeeuwschen vice-admiraal Salomon R. die 's winters te Middelburg en 's zomers op Molenbaix bij Grijpskerke woonde en van Maria Basting. Zij hertrouwde als wed. Canisius met Marcellus Bisdom van Vliet, eerst baljuw van Vliet en burgemeester van Maastricht, later burgemeester van Gouda (opgave van Mevrouw le Fèvre de Montigny geb. Bisdom van Vliet, uit HEd. uitgebreid archief te Haastrecht).

Mr. Willem Canisius behoorde tot de laatste gecommitteerde raden van Zeeland en werd met zijne ambtgenooten 1795 ontslagen (Lantsheer-Nagtglas, *Zelandia ill.* I, blz. 120).

In het album van Jacoba Maria Mathias Pous (die van 1779-1829 leefde en 1806 Gerardus Hubertus Fock huwde) schreef zich 1795 in: votre fidelle Amie J. P. Canisius Rotterdam.

Deze J. P. Canisius is dan met den heer Schröder gehuwd en moeder geweest van Mevrouwen Versluys van Krabbendijke en van Hoorn van Burgh.

In onze dagen was *N. Canisius* advokaat te Bloemfontein in den Oranjevrijstaat en woonde zijn zoon *N. Canisius* te Johannesburg in de Transvaal, (mededeeling van den rijkslandmeter in Transvaal den heer Ressink, 1899).

Mr. B. v. B. F.

Wapen von Günderode.

Gevraagd wordt het wapen van het adellijk Duitsch geslacht *von Günderode*. E. K. G. Falck.

Von Günder(r)od(te), Frankfort a. d. Mein, Beieren. Baronnen des H. R. R. 3 Februari 1610; baronnen in Beieren Augustus 1863. In blauw een goud gekroonde uil in natuurlijke kleur op een gouden bladerloozen tak, die uit den schildvoet komt, vergezeld van een gouden ster in het schildhoofd rechts.

Gekroonde helm. Helmteeken: de meubels uit het schild zonder ster. Goud-blauwe dekkleeden. (Rietstap A. G., p. 854). Zie voor de afwijkingen Kneschke, IV, pag. 158—164.

GENEALOGIE

VAN HET

geslacht Hartsinck.

(Vervolg).

XII. Cornelis Hartsinck, geboren te Amsterdam 11 Augustus 1749, overleden te Demerary 8 October anno 1797. Hij was schepen van Amsterdam in de jaren 1776 en 1779; commissaris der wisselbank 1777, 1778, 1780, 1781, 1782, commissaris van de zeezakenin 1783 en commissaris van den grooten excyns in 1784 en werd 1773 kerkmeester van de Amstelkerk te Amsterdam.

Hij huwde te Amsterdam 23 October 1774 Magdalena Chabanel, geboren 27 Juli 1754, overleden te Amsterdam 29 Juli 1823, dochter van Jacob Henry Chabanel en van Maria Anne le Roy. Hun huwelijk was met twee kinderen gezegend:

1° Jan Jakob Hartsinck, die volgt XIII.

2° Maria Anna Hartsinck, gedoopt te Amsterdam in de Amstelkerk 25 November 1779, overleden aldaar 16 Januari 1780.

XIII. Jan Jacob Hartsinck, geboren te Amsterdam 19 Juni 1777, gedoopt 22 Juni daaraanvolgende in de Amstelkerk, overleden te Ede 17 Januari 1828, werd in 1806 commissaris der huwelijkszaken te Amsterdam, huwde aldaar 2 Mei 1807 met Antoinetta Cornelia Hasselaer, geboren te Amsterdam 11 Augustus 1783, overleden te Maarssen 1 Augustus 1824 en begraven in de Westerkerk te Amsterdam, dochter van Pierre Alexander, commissaris der wisselbank te Amsterdam, en van Anna Margaretha Lijnslager.

Zij werden de ouders van:

1°. Een doodgeboren zoon 8 November 1807.

2°. Petronella Alexandrina Anna Margaretha Hartsinck, geboren te Amsterdam 16 Augustus 1809, overleden te Kampen 19 September 1876, huwde te Amsterdam den 7 Juli 1847 met Willem Huygens Tholen, geboren te Emmerik 9 September 1792, burgemeester van Boskoop, ridder in de orde van de Eikenkroon, overleden te Kampen 15 Januari 1868, zoon van Otto Nicolaas Tholen en van Gerrarda Huygens.

3°. Cornelia Maria Hartsinck, geboren te Amsterdam 13 Mei 1812, overleden te Maarssen 1 Mei 1821.

4°. Antoinette Cornelia Hartsinck, geboren te Amsterdam 20 Juni 1813, overleden te Utrecht 20 Januari 1840.

5°. Jan Jacob Hartsinck, geboren te Amsterdam 22 April 1815, overleden te Maarssen 18 Februari 1824.

6°. Willem Hartsinck, geboren te Amsterdam 30 Juli 1818. Hij zeilde 9 Januari 1844 te Nieuwediep uit, met het schip „de Goede Vrede", kapitein C. Zaal; 1 Januari 1847 werd hij directeur der plantage Johannesburg beneden Commewijnen; 12 Mei 1853 gerepatrieerd met het schip „Louiza Christina"; 1 Juni 1854 weder naar Suriname vertrokken met hetzelfde schip en op reis 1 Juli 1854 overleden.

7°. Ignatia Louisa Hartsinck, geboren te Maarssen 24 September 1821.

8°. Cornelis Jacob Hartsinck, die volgt XIV.

XIV. Cornelis Jacob Hartsinck, geboren te Maarssen 3 December 1822, overleden te Nijmegen den 23 Juni 1889; hij huwde te Ede 25 Juni 1851 met Maria Johanna Henrietta ter Linden, geboren te Nijmegen 21 Mei 1834, dochter van Rutger Adam Johannes ter Linden en van Maria Johanna Henriette Schott.

Hun werden vier kinderen geboren:

1°. Jan Jacob Hartsinck, geboren te Ede 30 Juni 1862, overleden aldaar 4 Februari 1864.

2°. Johanna Maria Henriette Hartsinck, geboren te Ede 10 October 1864.

3°. Jan Jacob Hartsinck, geboren te Ede 18 Mei 1867, woont te New-York.

4°. Willem Hartsinck, geboren te Ede 5 November 1869, woont te New-York, en huwde aldaar 6 November 1892 met Rosie Boldock.

XI bis. Andries Hartsinck, geboren te Amsterdam 25 April 1720, overleden te 's-Gravenhage in Juli 1788 en 19 Juli getransporteerd naar Amsterdam. Hij trad in den zeedienst en werd in 1742 extraordinaris kapitein ter admiraliteit van Amsterdam, in 1751 ordinaris kapitein, in 1774 was hij Schout bij nacht. Als zoodanig had hij in 1775 het bevel over het escader, dat tegen de Marocanen werd uitgezonden. Daar deze zich niet verstoutten hunne havens te verlaten, kon dat escader gedurende negen maanden, welke het op de Afrikaansche kusten vertoefde, bijkans niet anders verrichten dan op den vijand gedurig een wakend oog te houden en de koopvaarders naar de plaatsen hunner bestemming in veiligheid geleiden. Toen de Staten vervolgens besloten eene grootere macht derwaarts te zenden onder bevel van den Schout-bij-nacht Daniel Pichot, legde Hartsinck het door hem gevoerde bevel neder, keerde naar het Vaderland terug en werd den 30 April 1776 tot Vice-Admiraal aangesteld bij de admiraliteit te Amsterdam. Hij maakte o. a. deel uit van den hoogen zeekrijgsraad, te zamen geroepen om het gedrag van den graaf Lodewijk van Bylandt bij diens ontmoeting met den Engelschen commodore Fielding te beoordeelen, en werd nog in datzelfde jaar aangesteld tot bevelhebber over de vloot, die de koopvaarders naar de Noordzee geleiden en beschermen zoude. Tot het jaar 1783 stond Hartsinck aan het hoofd van 's lands vloot en het was dus, tijdens hij het bevel voerde, dat er door

een samenloop van omstandigheden niets werd uitgevoerd en de door den stadhouder voorgenomen tocht naar Brest onuitgevoerd bleef. Dat hij daardoor gelijk alle andere hoofdofficieren der vloot blootstond aan opspraak en beschimping, is niet te verwonderen, maar ook niet, dat hij daarna aan het hoofd van hen stond, die aan de algemeene staatsvergadering hunne klacht inleverden over de aanranding hunner eer in de nieuwspapieren. Hij achtte het vervolgens onraadzaam langer den lande te dienen en na een verhaal aan 's lands staten ingediend te hebben van al zijne verrichtingen (later in druk verschenen), verzocht hij in 1783 zijn eervol ontslag, hetwelk hem verleend werd. Hij huwde te Amsterdam 30 April 1747 met Johanna Cornelia de Bas, geboren te Amsterdam 14 Mei 1721, overleden te dier plaatse, was anno 1773 aangesteld tot regentes van het burger-Weeshuis te Amsterdam, dochter van Lodewijk de Bas, heer van Horstermeer, schepen van Amsterdam in 1744 en 1753, en 1754 president schepen; 1742—1752 commissaris van den grooten excijns; gecommitteerde raad in de rekenkamer van Holland 1755, 1756 en van Cornelia Eliana Reaal.

Zijne kinderen waren:

1°. Jan Casper Hartsinck (1), geboren te Amsterdam 8 December 1749, overleden te Prinsenhage bij Breda 18 September 1824 en begraven te Ginneken. Hij werd anno 1764 aangesteld tot 2de Clercq ten Comptoire der Oost-Indische Compagnie te Amsterdam, anno 1772 kerkmeester der Nieuwezijdskapel aldaar, in 1777 commissaris van Hunne Hoogmogende uitheemsche depêches, in 1781 bewindhebber der Oost-Indische Compagnie en vendumeester der convooien en licenten en anno 1792 regent van het burger-Weeshuis te Amsterdam. Den 6 September 1778 trad hij te Amsterdam in den echt met Anna Catharina Nagel, geboren aldaar 15 Augustus 1759 en er overleden 5 Januari 1831, dochter van Jan Willem Nagel, eerst Consul te Smyrna en anno 1765 door Hunne Hoogmogende Heeren Staten-Generaal aangesteld tot Consul te Cadix, Port-Sancta-Maria, Portréal, etc., en van Anna Faes.

Uit hun huwelijk werden geboren:

A. Cornelia Eliana Hartsinck, geboren 30 October 1783, overleden te Rhenen 15 October 1865, huwde te Hamburg 13 Januari 1806 met Martinus Boon, geboren te Ameide in September 1769, overleden te Prinsenhage 6 Maart 1830, zoon van Henricus Boon, achtereenvolgens predikant te Ameide en Tienhoven, Acquoy, Hooge en Lage Zwaluwe en 4 Juli 1780 gecommitteerd van wege de classis van Buren ter synodiale vergadering van Zuid-Holland gehouden te Gorinchem, en van Antonia van der Linden (1).

B. Henrietta Catharina Hartsinck, geboren te 's-Gravenhage 29 October 1788, overleden te Amsterdam 17 Januari 1848.

C. Andries Ferdinand Hartsinck, geboren te Katwijk 13 Januari 1790, overleden te Rhenen 10 Augustus 1870, contrôleur der belastingen te Amsterdam, huwde te Leeuwarden 29 September 1821 met Iminia Ignatia Breda, geboren te Rensumageest 3 Mei 1795, overleden te Amsterdam 26 Januari 1850, dochter van Ignatius Breda en van Sophia Clara de With.

D. Pieter Louis Hartsinck, geboren te Amsterdam 20 April 1791 en in datzelfde jaar overleden.

E. Een zoon, geboren als voren 21 Februari 1793, ongedoopt overleden 4 Maart daaraan volgende.

2°. Lodewijk Hartsinck, geboren te Amsterdam 12 Augustus 1751, overleden aldaar 6 Mei 1751.

3°. Sara Cornelia Hartsinck, geboren te Wageningen 25 Mei 1753, ongehuwd overleden 25 Mei 1789.

4°. Andries Hartsinck, die volgt XII.

5°. Pieter Jan Hartsinck, geboren te Wageningen 12 November 1756, aldaar overleden 6 Januari 1757.

6°. Johanna Susanna Hartsinck, geboren te Wageningen 5 November 1759, overleden te Brussel 3 April 1830. Zij huwde 1° te Amsterdam 25 April 1778 met Mr. Dirk baron de Smeth vrijheer van Deurne en Liesselt, geboren te Amsterdam 23 September 1754, meesterknaap van Gooiland, commissaris der wisselbank te Amsterdam van 1776 en 1777; in de jaren 1778 en 1779 commissaris der huwelijksche zaken en injurien te Amsterdam, aldaar overleden 17 October 1779, zoon van Theodoor baron de Smeth, vrijheer van Deurne en Liesselt, heer van Alphen en Rietveldt, kapitein der burgerij te Amsterdam, commissaris tot de ontvangst van den 100en en andere penningen van 1739—1741, schepen 1742, 1751 en 1752, commissaris van de zeezaken 1743, 1745 en 1746, commissaris van de assurantiekamer van 1746 tot 1750 en commissaris van den grooten excijns in 1744; vice-president der hoofdparticipanten der West-Indische Compagnie ter kamer Amsterdam, en van Agatha Alewijn. Zij hertrouwde te Amsterdam 10 October 1789 met Ferdinand Louis François Michel graaf d'Oultremont Wégimont (2) baron de Han-sur-

(1) Ingeschreven als student aan de Universiteit te Utrecht anno 1777.

(1) Uit dit huwelijk spruit de familie Boon Hartsinck.

(2) Uit dit huwelijk werd te Maastricht 28 Februari 1792 eene dochter geboren Henrietta Adriana Ludovica Flora gravin d'Oultremont, overleden op het kasteel Rahr bij Aken 26 October 1864. Zij huwde te Berlijn 16 Mei 1841 in morganatisch huwelijk met Willem Frederik, graaf van Nassau (Koning Willem I), geb. te 's-Gravenhage 24 Augustus 1772, overl. te

Lesse, overleden te Brussel 20 November 1812, luitenant-kolonel der Hollandsche gardes, 10 November 1792 kolonel, zoon van Jean François Georges graaf d' Oultremont, baron de Han-sur-Lesse, heer van Wégimont, kanunnik van Saint-Lambert te Luik in 1729, voorzitter van de ridderschap van het land van Luik en graafschap Looz, president van het souvereine en feodale hof, en van Marie Jacqueline Jeanne de Tiarck de Walta.

7°. Pieter Hartsinck, geboren den 17 Augustus 1762, overleden te Baltimore 8 Juli 1808, werd even als zijn vader voor den zeedienst opgeleid.

Ons blijkt dat hij bij den zeeslag van Doggersbank aanwezig was en zich door zijnen moed reeds op jeugdigen leeftijd lauweren verwierf. In 1779 werd hij aangesteld tot luitenant ter admiraliteit; als kapitein, waartoe hij in 1797 bevorderd was, was hij tegenwoordig op het eskader, dat onder den vice-admiraal Braak naar Suriname was gezonden, en dat sedert de eerste helft van 1796 aldaar gelegen had, zonder dat het iets tot afbreuk van den vijand had kunnen doen. Na den dood van Braak nam Hartsinck het bevel op zich, en voldeed aan den last om het eskader in een der Noorweegsche havens te doen binnenloopen, omdat men de schepen wegens de Fransche kapers niet huiswaarts durfde laten komen. Zij kwamen in Juni 1799 behouden te Drontheim, deels te Bergen aan, en toen men hen wegens de onveiligheid der zee nog niet huiswaarts kon doen terugkeeren, werden zij op last der Staten verkocht. Toen koning Lodewijk in 1806 een corps d' Elite van koninklijke grenadiers der marine oprichtte, werd Hartsinck, na reeds 19 October 1802 tot schout-bij-nacht benoemd te zijn, aangesteld tot opperbevelhebber over dat Elite-corps, met den rang van kolonel-generaal. Twee jaar te voren was hem het bevel opgedragen over de vloot in Oost-Indië met bepaalden last om voor het behoud van Java te waken, met uitdrukkelijk verbod de wateren van Batavia te verlaten.

Hieraan gehoorzamende, weigerde hij gehoor te geven aan den voorslag van den Schout-bij-nacht Linois, om met vereende macht op de van China onderweg zijnde Engelsche retourvloot te gaan kruisen, waardoor waarschijnlijk die geheele rijke retourvloot in onze handen gevallen zoude zijn.

Men heeft Hartsinck te groote getrouwheid aan de letter zijner instructie verweten en keizer Napoleon I, heeft verklaard dat zoo Hartsinck met Linois had medegewerkt om de rijke Chinavloot te vermeesteren, het lot van Europa en Indië had kunnen beslist worden. Hoe dit zij, met den beroemden schrijver van de *Geschiedenis van het Nederlandsche zeewezen* beslissen wij daarover niet, doch merken alleen op, dat hij de miskenning niet verdiende, die hem te beurt viel, toen hij door de benoeming van den Gouverneur-generaal Wiese tot opperbevelhebber der zee en landmacht in Oost-Indië zich van hoofd tot tweeden bevelhebber over de vloot verlaagd zag. Daarom en ook omdat zijne gezondheid veel had geleden, verzocht hij aan den gouverneur-generaal zijn ontslag en tevens verlof om naar het vaderland terug te keeren, hetgeen hem vergund werd. Door eene nieuwe hevige ziekte aangetast liep het tot 28 September 1807 aan, dat hij Java kon verlaten, als wanneer hij met eenen Amerikaanschen koopvaarder de reis aanvaardde en behouden te New-York aankwam. Verplicht zijnde om tengevolge van het algemeen embargo, hetwelk op de schepen van alle natiën in de Vereenigde Staten gelegd was, maanden lang in Amerika te vertoeven, werd hij andermaal door eene ziekte aangetast, waaraan hij overleed. Hij was commandeur in de orde van de Unie en korten tijd vóór zijnen dood benoemd tot vice-admiraal.

XII. Andries Hartsinck, geboren te Wageningen 5 Mei 1755, overleden in Indië. Hij vertrok als onderkoopman in dienst der Oost-Indische Compagnie naar Indië, was in 1773 onderkoopman buiten emplooi, in 1774 aangesteld tot soldij-boekhouder en gezworen scriba te Soerabaya, in 1778 administrateur van Soerabaya (resident), in 1788 opperkoopman buiten emplooi en in hetzelfde jaar Eerste resident van Soerakarta, anno 1784 aangesteld tot resident van Pekalongan; anno 1792 heemraad van Batavia; 1795 vice-president van het college van heemraden; 1798 drossaard der stad en ommelanden van Batavia; 1802 Eerste gecommitteerde (directeur) over de suikerculture; 1806 resident van Tegal, 1808 Extra ordinaris raad van Indië. Bij de inlandsche vrouw Willemijntje verwekte hij een zoon Andries, die later gewettigd werd (1) en volgt generatie XIII.

Berlijn 12 December 1843, zoon van Willem Batavus, prins van Oranje Nassau enz. en van Frederika Sophia Wilhelmina prinses van Brandenburg, weduwnaar van Frederika Louisa Wilhelmina prinses van Brandenburg.

(1) Gelegitimeerd bij brief van legitimatie de dato 27 van Sprokkelmaand 1810, verleend en afgegeven door den Gouverneur-generaal van Nederl. Indië Daendels, opperbevelhebber van 's Konings land- en zeemacht aldaar.

(*Wordt vervolgd*).

Afschrift van een familieregister op schutbladen afkomstig uit een Statenbijbel gedrukt in het jaar 1644 te Amsterdam.

Het papier heeft tot watermerk het wapen van Amsterdam en de letters I. H.

Eerste blad in 17e eeuwsch schrift:

Pieter is gebooren op de 12 Augustns 1638

De tweede Pieter is gebooren op den 13 September 1640

Vrontje is geboren opde 3 october 1642

Klaas is gebooren op den 9 ijulius 1644

ijacob is gebooren op den 14 februwarij 1648

Zeijtje is gebooren op den 20 Desember 1649

Gerrit is gebooren op den 26 october 1651

Aagie is gebooren op den 10 september 1653

Onse moeder is gestorven op den 20 ijulius 1683 en is gerust in haar agtensestigste Jaer.

Onse vader is gestorven den 1 April Anno 1693 en is gerust in sijn sesentagentigste Jaar.

Mijn vader(s) moeder is gestorven op den 7 desember 1654 en is gerust in haar twee en taggentigste Jaer

Mijn moeders moeder is gerust in den heer op den 13 februwarij Anno 1657

Door eene andere hand geschreven staat hieronder in gewoon schrift met middelsoort letters:

omse (sic.) moeder agije kuijpers is gerust in den heer Den 2 october Anno 1727

Aan de achterzijde in gewoon schrift:

Op Sondag Den 9 Desember voordemiddag Anno 1736 Is de Eerste predikatie Gedaan In De Nieuwe Eylants Kerk door Domine Cornelis van Reyn text 2 Cronica 6: Veers 18, 19 en 20.

Nademiddag Door Domine Joannes Esgers Text Matthei 6: Veers 11.

Tweede blad, in 17e eeuwsch schrift, door dezelfde hand:

Jacobz. Janze kuyper en aagie pieters Is op den 31 Maijus te samen in den egten staet getreden en zijn in de niewe kerk getrout Anno 1682. Jannetje Jacobzs is gebooren op den 12 maert int Jaar onses heeren 1683 . . . . en is gestorven op Den 11 Junius Jan Jacobzs is gebooren op den 11 Junius int Jaer 1684

Een andere hand heeft er ondergeschreven: en is gesturven den 5 october 1742

Willempie Jacobs is gebooren op den 24 Jannuwarie int Jaar onses heere 1686. Later bijgeschreven in gewoon schrift, door een andere hand: en is gestorven den 10 octobr 1739.

Jannetje Jacobs is gebooren op den 6 September in Jaar onses heeren 1687 . . . en gestorven 12 october

Jannetje Jacobz is gebooren op den 16 September int Jaar onses heeren 1688.

Pieter Jacobzs is gebooren op den 19 februwarij int Jaer onses heeren 1690 Door een andere hand is bijgeschreven (1): en is gestorven Den 30 Jannuwarij 1758.

Kornelis Jacobzs is gebooren op den 21 februwarij int Jaer onses heeren 1692. Door een andere hand bijgeschreven (2): en is gestorven den 26 Junij Anno 1732.

Jannetje Jacobzs is gebooren op den 4 maartius Anno 1695.

Jannetje Jàcobzs is gebooren op den 26 maartus is avons te 7 uuren in den duure tijd dat een broot van 12 pont 22 stuijvers gelden en men haalde broot op lootjes gelden 17 stuijvers met de lootjes Anno 1699.

Hieronder is door eene andere hand, maar ook in 17e eeuwsch schrift, bijgeschreven:

onse vader is gestorven op den 7 ijulij 1712 en is gerus in sijn driensestigste ijaar.

Door eene andere hand in gewoon schrift:

onse moeder is Gestorven op den 2 october Anno 1727 en is gerust in haar 74 ijaar.

Aan de achterzijde van dit blad is door een andere hand in gewoon schrift geschreven:

Jan Hulstman en Willempije kuijpers syn in den egtten staat getreden in het ijaar Anno 1724 en syn in de niuwe kerk Getrout

op maandag den 17 Julij is ijan hulstman Gebooren . . . . Anno 1724. en is in den heere gerust den 21 may 1747

op Donderdag Den 11 Julij is martye hulstman gebooren 1726

en is gestorven den 23 September 1727

---

op Woensdag den 29 octobr is aagije hulstman geboore in het ijaar onses heere 's morgens ten 7 ure A° 1732.

Door eene andere hand, de beide volgenden:

Maria Vos gebooren op Sondag den 4 November en gedoopt den 17 dito 1759 in de Noorder kerk van domene Samuwel Claver in amsterdam.

Hendrikkie Vos gebooren op Saterdag den 14 Januarij en gedoopt den 15 dito in de Westerkerk van domene Boskoop in Amsterdam 1764.

Medegedeeld door J. B. van IJsseldijk.

(1) In gewoon schrift.
(2) In gewoon schrift.

Boekbeoordeelingen en Aankondigingen.

Geldersche Volksalmanak voor 1901.

In den aanvang van dezen jaargang is de kolossale fout van den vorigen, op blz. 74 voorkomend, hersteld, bij wijze van erratum, zonder meer, als noot van den hoofdredacteur, aan het slot van zijn voorwoord: „Dr. Meier, lees Dr. Weier." De man, die 24 Febr. 1588, in 73-jarigen ouderdom te Tekelenburg kwam te overlijden, heette echter Wier of Wyer. Wij wezen op dezen misslag in „De Wapenheraut" IV (1900) blz. 21; maar zagen onze op blz. 22 gestelde vraag: „Waarom aan dezen Brabanter, hoe merkwaardig ook in zijnen dag, eene plaats gegeven in een Geldersch jaarboekje?" niet beantwoord.

Gelukkig, dat de vreeze des hoofdredacteurs nopens het voortbestaan van den Volksalmanak, „week voor beteren moed" bij de uitgifte van dezen jaargang.

Hij ziet er goed uit, die jaargang. Men oordeele.

Des heeren Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oye's Genealogische aanteekeningen op „oude geslachten" bevatten ditmaal eene korte, maar zeer belangrijke geschiedenis van het aloude geslacht *van Spaen*, waarop ieder wetenschappelijk Gelderlander als zoodanig reeds betrekking gevoelt, omdat er de vermaarde historicus en genealoog Willem Anne († 1817) uit sproot. Dit geslacht, waaraan Geld. Volksalmanak 1883 blz. 6 en 1885 blz. 22 vg. ook gedenken (1), heette oorspronkelijk Spaen, zonder voorzetsel, en komt in 1239 reeds als riddermatig voor. Johan Spaen was de eerste, die met Spaensweerd beleend werd, en wel in 1326. In dit landgoed te Brummen blijft dus de naam nog voortleven (2), die 5 Nov. 1885 (te Arnhem) uitstierf met Alexander baron van Spaen. — Op blz. 7 z. 16 v.o. zal *Hendrik* wel verschrijving zijn voor *Rutger*.

De heer *Ed. Rosenkrantz*, die reeds menige „Bijdrage tot de geschiedenis van Gelderland" aan dit ons jaarboekje schonk, zet hier de titels der baanderheerlijkheid Baer en Lathem voort, en is zeer uitvoerig over de Graven van Meurs en Sarwerden, in betrekking tot die heerlijkheid. De geschiedenis dier Graven is nogal ingewikkeld. Van hen levert hij korte, zaakrijke biographieën. De geëerde schrijver gewaagt (blz. 29) van Frundsteyne, Vriendstein, en van de heerlijkheid (d. i. heerschap Ochten), nml. Vrienestein of Vrijnestein, ook Vryndestein genaamd, een kasteel in Over-Betuwe, kerspel Driel, in 1442 als Vreynesteyn vermeld, waarvan Herman van Randwyck als rentmeester fungeerde „van weghen myns ghenedighe heren van Monster" (1). Die genadige heer was Hendrik graaf van Meurs, destijds bisschop van Munster. Het wordt door Pontanus, in zijne „Historia Gelrica" p. 534 verkeerdelijk Prenenstein getiteld, en kan schuilen achter Vreudeborgh aº 1353 der Deventer-Cameraarsrekeningen II, 183. Ochten, hoewel later tot de rij der dagelijksche heerlijkheden afgedaald, was oorspronklijk eene heerschap d. i. eene hooge heerlijkheid, die zijne eigene heeren, als „edele heeren" betiteld, en dus zijne dynasten, had. Soms verstond men er onder een heerlijk gebied van aanmerklijke uitgestrektheid, toebehoorend aan eene elders zijne heerlijkheid bewonenden heer, doch niet tot woonverblijf geschikt of ingericht. Dit laatste past echter denkelijk niet op de oude graven van Ochten der 13e eeuw; maar zeer zeker past het op de latere heeren, de zoo aanzienlijke Graven van den Berg, die van 1503 tot 1712 de heerschap hebben bezeten, en hun woonzetel te 's-Heerenberg hadden. Men sprak weleer ook van de „heerschap" Borkelo. Toch ziet men ten aanzien van Ochten de titels „heerlijkheid" en „heerschap" met elkander afgewisseld.

Leest men in Rosenkrantz „Bijdrage" blz. 28, dat Frederik III graaf van Meurs en Sarwerden, in 1419 bij broederdeeling Ochten, Vrienestein enz. verkreeg; blijkens het Leenregister werd Frederik van Meurs, zijn vader, in 1380 eigenaar der heerlijkheid (sic) Ochten, en van de tienden, klein en groot, benevens de „aendrift". Hij droeg ze „met haren toebehoren onder belofte van wederbeleeninge opgesinnen" in 1402 aan hertog Reinald IV van Gelre over. Van dezen vorst verzocht en ontving Vincentius graaf van Meurs en Sarwerden uit de nalatenschap zijner ouders (Frederik III en Engelberta van Kleef) (2) in 1445 de „heerschap" (*sic*) van Ochten met al heuren rechten ende toebehoren. Vincentius gaf reversbrief, denkelijk omdat hij als „jonggraaf" 4000 gld. van hertog Arnold van Gelre had opgenomen, ter zijner lossing uit gevangenschap, voor de teruggave van welk bedrag hij zijne goederen te Ochten en Vrienestein verpandde. Hij droeg Ochten in 1454 op ten behoeve van zijn schoonbroeder Willem van Egmond, en overleed 2 April 1499 te Keulen.

Hertog Reinald IV liet Arnhemsche guldens slaan, geheeten „guldens met de ronde G".

Walraven van Meurs, — onze schrijver noemt hem

(1) In zijn standaardwerk „Sceaux Armoriés des Pays-Bas," enz., vermeldt de heer J. Th. de Raadt, III, tegenover blz. 376, op eene tabel van „Armoiries d'après les Sceaux" zekeren Gilles Spaen uit den jare 1418, die drie (2, 1) ruiten voerde, waartusschen een hellend hamertje of krukje (naar 't schijnt).

(2) Zie Geld. Volksalm. 1886 blz. 10 onder Spana in pago Isloi" aº. 1053/71 is Spankeren te verstaan; Zie „De Navorscher XL 1170.

(1) Geldersche Volksalm. 1882 blz. 10.

(2) of Catharina, dochter van Adolf graaf van Kleef en van der Marck; zie Nijhoff's „Oorkonden" IV blz. 59 noot.

steeds Walram, — broeder van Frederik III, staat in 1429 vermeld als heer van Ter Lede en Lienden. Hij, heer van Baer en Didam (waar de abdij van Hoog-Elten veel bezitting had), domdeken (domdechant) van Keulen, — onze schrijver titelt hem (blz. 30) Domkoster, — elect-confirmant of elect-bisschop van Utrecht in 1437, '48, verwierf Ter Lede en Lienden vermoedlijk krachtens pandschap of verwin, omdat Jan van Loen (Looz), heer van Heinsberg, in vereeniging met Adolf hertog van Berg, aan zijn broeder Frederik 20 Juli 1423 zich schuldig bekend had voor eene som van niet minder dan 114.000 overlandsche Rijnsche guldens, deels wegens hetgeen Frederik voortijds aan hertog Reinald IV († 25 Juni 1423) had geleend. Hij verpandt in 1436 met goedkeuring van hertog Arnold, wiens raad hij was, Ter Lede aan zijn broeder Hendrik, bisschop van Munster (1424—50). Na den dood van dezen broeder († Juni/Juli 1450) bisschop van Munster geworden, — Utrecht, waar Rudolf van Diepholt vasten voet verkreeg, ging voor hem verloren! — verpandt hij Ter Lede en Lienden aan zijn oomzegger Vincentius graaf van Meurs voor de 8765½ Rijnsche guldens, welke hij dezen bekende schuldig te zijn, en verkoopt kort daarna die goederen aan Jan van Ghymnich.

Op een grooten „zarcksteen voor sacristey in de St. Janskerck tot Arnhem" staat gegriffeld: „Int jaer ons Heren m. vierhondert 56 op den darden dagh maendt October starff den Welgebooren Herr *Walraven* van Mursa gekohren en confirmiert bisschop tot Munster. bidt voor de ziele".

Men leest blz. 35 van „Keppeler" ten Dom (te Keulen), dit zal wel moeten wezen „kapittelheer".

Dit opstel draagt hier en daar de sporen van uit het Duitsch vertaald te zijn.

„Wie was prins Godefroy, heer van Leuven en Leeuwen?" Deze vraag uit den vorigen jaargang vindt hier haar antwoord. De heer A. C. baron *Snouckaert van Schauburg* toont aan, dat men hier te doen heeft met Godfried van Brabant, heer van Leuven, Leeuw(e) enz. Dit Leeuw(e) zal wezen Leeuwen, Leau of Zoutleeuw in Zuid-Brabant, arrondissement Leuven. Heer Godfried overleed 21/23 Januari 1253. Hij was een jonger zoon van hertog Hendrik van Brabant en Lotharingen uit diens eersten echt, met Mechteld van Vlaanderen, en staat bekend als Godefridus de Lovanio.

In de rubriek Geldersche Geschiedenis en Letterkunde herinnert de heer *H. D. J. van Schevichaven* in zijn opstel „De Nijmeegsche Knotsendragers" enz. aan de krijgshaftigheid der oude Nijmegenaars. Hun knots, van ijzerwerk voorzien, doet veelszins denken aan den Middeleeuwschen Goedendag, omtrent welk vreeslijk wapen de heer J. Th. de Raadt in zijn „Sceaux Armoriés des Pays-Bas treffende wenken geeft (1). In 1579 was Claes Vijgh, ridder, heer van den Aldenhaag te Zoelen, amptman in Neder-Betuwe (2), blijkens het Nijmeegsch stads-rekenboek, de leverancier aan den magistraat te Nijmegen, van vijftig knotsen (blz. 57) Er was gisting, als „de knots op straat" kwam. Dan broeide er onraad.

Naar de Nyenbeek (te Voorst), met zijne eeuwenlange geschiedenis voert ons de heer *H. M. Werner* Bij zijn frisch en levendig geschreven opstel behooren twee plaatjes, het eene vertoonend eene afbeelding van het grijze slot uit ongeveer den jare 1827, het andere ons dat slot op het einde der 19[de] eeuw te zien gevend. Evenals hertog Reinald III van Gelre, na den slag bij Tiel in 1361, als gevangene van zijn broeder Eduard, de geheele heerlijkheid Rozendaal, en niet een vunzig hok daarin onder in den grooten toren, tot woonverblijf bekwam; werd hem in den aanvang van 1365 te Nyenbeek niet het kleine dikgemuurde vertrekje, waarvan de volksoverlevering spreekt, en dat men u ter plaatse als zoodanig laat kijken, tot verblijfplaats aangewezen, maar kreeg hij het geheele slot tot zijne beschikking (3), en ontving hij er geschenken of vereeringen. Zaakrijke bijlagen zijn door den deeglijken, wakkeren schrijver toegevoegd aan dit zijn opstel, dat, gelukkig, in een volgenden jaargang wordt „voortgezet".

Levendig teekent ons *L. E.* de karakters van Arnold van Gelre, van zijn zoon Adolf en gemalin Catharina van Kleef, en wikt de drijfveeren, die dien zoon bewogen zijn ouden vader in den nacht van 9 Jan[i] 1465 te doen oplichten, naar Lobith, en van daar naar Buren te doen vervoeren, waar hij onder de hoede van Jo[r]. Otto van Bylant gevangen bleef. L. E.'s voorstelling der drie vorstelijke personen sluit zich geheel aan bij de schildering van den in 1877 in 't licht verschenen historischen roman van J. Huf van Buren (den heer J. A. Heuff Azn., te Tiel), „De Kroon van Gelderland" 2 dln. (4).

Dr. J. S. van Veen levert in „De torenbrand te Elburg" d. d. 18 Aug. 1693 eene kleine bijdrage tot de geschiedbeschrijving dezer oude plaats aan de Zuiderzee. En toont, dat men ook gewone

---

(1) Zie „Algemeen Nederl. Familieblad" (red. A. A. Vorsterman van Oyen) XIII (a° 1900) blz. 60.

(2) Zie Herald. Bibliotheek 1879, blz. 243.

(3) Zie dit uit de Deventer Cameraarsrekeningen door ons aangetoond in „Algemeen Nederl. Familieblad" XI (a° 1894) blz. 262.

(4) Van dit kostelijk letterwerk leverden wij een verslag in „Euphonia" II, No. 16, 17 en 18 (21 Juli, 28 Juli en 4 Aug. 1877).

voorvallen deeglijk archaeologisch behandelen kan.

Van de hand van Dr. *I. M. J. Hoog* heeft men hier een keurig opstel, door hem bescheidenlijk als „Iets gewaarmerkt," over het leven en werken van den Gelderschen geschiedschrijver Johannes Isaäcszoon Pontanus † 6/7 Oct. 1639 te Harderwijk. Slichtenhorst noemt hem „Johs. Isacus", Bouman „Johs. Isacius Pontanus". De stof voor dit opstel ontleent de geleerde schrijver aan de inleiding op het tweede deel van een groot werk van Ernest Joachim von Westphalen, o. a. hoogleeraar der rechten te Rostock in de 18de eeuw, alsmede aan brieven geschreven door en aan Pontanus, in grooten getale voorhanden, en in verschillende werken verspreid. De naamsreden „Pontanus", als „op zee geborene" staat niet vast. Men zag hem zelfs onlangs Van der Zee vernoemd (1). Ook is 't onzeker, wie zijne moeder geweest is. Gewoonlijk wordt daarvoor aangenomen de Geldersche jonkvrouw Margriet van Delen, dochter van Jor. Valerius, geheimschrijver des Graven van Egmond (2). Doch Von Westphalen noemt die moeder Helena (of Hedwig) Backer, te Kampen geboren, dochter van Rudolf bij Anna de Voocht. Met den heer Hoog mag men aannemen, dat deze Helena de tweede vrouw van zijn vader Isaac Petri (of Petersz uit Haarlem) voorstelt, en dat Von Westphalen haar bij vergissing tot de moeder gemaakt heeft van onzen Pontanus. Den 21sten Jan. 1571 schonk zijne vroeg gestorven moeder hem in het schip op de Deensche wateren 't levenslicht, op eene reis zijns vaders Isaac Petri, als gezant onzer Staten naar Denemarken, of liever als afgezondene dier Hollandsche staatslieden, die in 't geheim de Reformatie, de zaak der godsdienstvrijheid bevorderden. Volgens anderen werd hij te Helsingors of Elseneur geboren uit burgers van Haarlem. Boezemt hij ons als schrijver der Historie „Ducatus Geldricae" het meeste belang in; in het Archief van 't voormalig Hof van Gelre, te Arnhem, bevindt zich het document dat de voorwaarden bevat waarop dit Hof aan Johannes Janssonius, boekdrukker te Arnhem, 22 Febr. 1637 voor zes jaren octrooi verleende tot het drukken van dit werk, naar de getuigenis van Mr. S. de Wind het volledigste dat er over de geschiedenis van Gelderland bestaat.

Uit Hoog's opstel blijkt ten klaarste, hoe vermaard, hoe veelzijdig geleerd, en hoe rusteloos werkzaam deze Harderwijker hoogleeraar der wiskunde en wijsbegeerte moet geweest zijn. Prof. H. Bouman, de geschiedschrijver der Illustre school te H., getuigt van hem (I, 40): „Hij was het grootste licht, dat ooit in Harderwijk geschenen heeft, Doctor der Medicijnen, maar in alle wijsheid ervaren; grooter van verstand dan van statuur, rijker van hersenen, dan van uitspraak".

(1) In Gelre's Bijdragen en Mededeelingen III, 122, 62. Dit is eigenlijk onhistorisch, omdat Van der Zee op zichzelf een geslachtsnaam is.

(2) Zie onze genealogie Van Delen in „Nederl. Heraut" 1889 bl. 131 en 189, 90. De echtgenoote van Jor. Valerius v. Delen ziet men niet vermeld.

Op het gebied van zeden en gewoonten bepaalt Mr. *W. van de Poll*, ons bij de St. Antoniebroederschap, en hare varkens, inzonderheid te Nijmegen. En roept men, met het oog op die in de steden weleer vrij losloopende dieren uit: O Tempora, o Mores! De vraag, waarom het varken aan St. Antonie gewijd was, wordt verschillend beantwoord.

Wordt Monferland, plek of streek in den boschrijken omtrek van 's-Heerenberg, volksetymologisch wel geduid als „Mond vol land": de legende aan die duiding vastgeknoopt, behandelt de heer *G. A. N. Scheltema* in dichtmaat, in zijn De Sage van het Montferland". Eene korte uiteenzetting van die sage, tot toelichting van het gedicht, ware gewenscht geweest. Nijhoff, in zijne „Oorkonden," — ik weet niet meer waar? — ziet in de benaming een verhaspeling van Montferrat, in Piëmont, naar aanleiding van een bezoek van Joden uit Lombardije, die hier te lande weleer veel geldhandel dreven. — Er lag, of ligt misschien nóg, bij den Berenkamp, onder Nijkerk, een goed, Monfrans geheeten. Zou dit een fantasienaam zijn?

De bijdrage uit de nalatenschap van wijlen *Jacob Vis*, Een erfhuisdag op de Veluwe is ..... bladvulling. Maar aardig geschreven.

Men ziet het, deze jaargang van den Gelderschen Volksalmanak, is alles behalve van belang ontbloot. Hij *blijve* leven, tieren, bloeien, naar den wensch gewis van velen, o. a. ook van den steller van dit verslag.

Bergeijk, 17 Maart 1901. Jac. Anspach.

Jahrbuch der K. K. Heraldischen Gesellschaft „Adler". Neue Folge. Zehnter Band. Wien. 1900.

Het bekende lijvige Jaarboek van de Oostenrijksche Vereeniging „Adler" geeft ditmaal in de eerste plaats een belangwekkende heraldische studie van *Prof. Dr. Hauptmann:* Zehn mittelyreinische Wappengruppen. Tot de interessantste verschijnselen in de Heraldiek behooren, zooals de schrijver terecht opmerkt, de „wapengroepen." Men verstaat daardoor een aantal wapens, welke met een klein verschil hetzelfde wapenbeeld vertoonen en bij welke deze overeenkomst het kenmerk van eenen samenhang tusschen de deze wapens voerende geslachten uitmaakt. Veelal wonen de families die ze voeren, aanvankelijk ook in de-

zelfde streek, ofschoon dit niet altijd het geval is. De schrijver laat er aanstonds op volgen: niet alle op elkaar gelijkende wapens vormen alzoo een wapengroep, maar er moet een verband bestaan, daar ze op een gemeenschappelijk stamwapen wijzen en door wijziging daarvan ontstaan zijn. Erkend moet worden, dat dit verband zeer dikwijls niet aan te toonen is, wat ook het geval is met de tien door *Prof. Hauptmann* besproken groepen. De behandelde groepen zijn: die der graven von Daun, met den vrouwenarm, met de hamers, de groep Vinneburg, de groep met de balk (ondergroep von Schönberg en van Pyrmont), met het schaakbord, met het ankerkruis, met den lelienhaspel, met het schildje (hartschild), en met de drie ruiten. Deze studie wordt opgehelderd door een aantal wapentafels en een register. *Victor Freiherr von Handel-Mazzetti* bespreekt den grafsteen van Gregor Rathalminger, overleden in 1428 en in verband daarmede de genoemde familie. Die Praunfalk'sche Familien-Bibel-Nach dem Originale im gräflich Schlippenbach'schen Familien-Archive auf Schloss Arendsee, is een bijdrage van *Albert graaf Schlippenbach.* Voorts vindt men in het Jaarboek: van *Friedrich Freiherr von Haan:* Genealogische Auszüge aus den beim bestandenen niederösterreichischen Landmarschall'schen Gerichte publicierten Testamenten. Deze uittreksels zijn van belang voor tal van Oostenrijksche geslachten. Naar aanleiding van het succes dat met een nieuw tooneelstuk in Frankrijk en Duitschland is behaald („L' Aiglon", van *Edmond Rostand ?*) bespreekt Graaf *von Pettenegg:* Titel und Wappen des Herzogs von Reichstadt.

Almanach de Gotha. Annuaire généalogique, diplomatique et statistique, 1901. Cent trente-huitième année. Gotha. Justus Perthes.

Van uit Gotha heeft ons wederom *Justus Perthes'* onmisbaar vademecum bereikt. Het is ditmaal versierd met de portretten van den groothertog en de groothertogin van Oldenburg, met dat van den president der republiek Brazilië, dr. Manoël Ferraz de Campos, en met dat van graaf Enlenburg, Duitsch gezant te Weenen, wien den 1sten Januari 1900 de titel van vorst von Eulenburg en Hertefeld werd verleend.

Behalve aan laatstgenoemden is die titel tevens toegekend aan de graven Richard von Dohna-Schlobitten en Edzard von Innhausen und Knyphausen, zoodat ook deze families in het derde gedeelte van den *Almanach* zijn opgenomen. Evenzoo vindt men er eene aanteekening omtrent Sophie vorstin von Hohenberg, geboren gravin Chotek von Chotkowa und Wognin, morganatisch gehuwd met Aartshertog Frans Ferdinand van Oostenrijk; omtrent de Russische hertogen van Leuchtenberg, tak van de vorstelijke familie Romanowsky, en de Italiaansche vorstengeslachten Cerami, Montignano, Palestrina, Sant'Angelo dei Lombardi en Scilla.

In den Almanach weerspiegelen zich overigens de politieke veranderingen, welke in het afgeloopen jaar hebben plaats gehad: Samoa is een Duitsch, de Tonga-eilanden een Engelsch protectoraat geworden.

Hoe onpartijdig de Almanach wel is blijkt hieruit: de beide Zuid-Afrikaansche Republieken met hun presidenten en consuls hebben hun plaats behouden, maar . . . . Groot-Britannië is twee koloniën rijker geworden: de Oranje-River Colony en de Vaal-River Colony.

De Almanach de Gotha heeft daarmede zijn roem als opperst wetboek der diplomatie schitterend gehandhaafd.

Onze Bijlage.

De gegevens voor den Kwartierstaat van Z. K. H. Hendrik Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg enz. enz., welken wij onzen abonnés bij dit nummer aanbieden, zijn grootendeels ontleend aan den uitnemenden Ahnentafel-Atlas van Dr. *Stephan Kekule von Stradonitz*, die tevens met de meeste bereidwilligheid er de drukproef van heeft doorgezien. Reeds hebben wij de aandacht onzer lezers op het omvangrijk en belangwekkend werk van dezen geleerden genealoog gevestigd, wiens *Ahnentafeln* ongetwijfeld het betrouwbaarste en zekerste materiaal leveren voor het nagaan der verwantschapsbetrekkingen van Europeesche vorstenhuizen. Tevens kunnen deze Kwartierstaten den grondslag vormen voor uitgebreide onderzoekingen naar het „Ahnenverlust" en voor bijzondere nasporingen betreffende de vererving van aangeworven of overgeërfde individueele eigenschappen.

Wat het kwartierenverlies betreft, zoo merkt men op dat de 4, 8 en 16 kwartieren van prins Hendrik der Nederlanden voltallig zijn; in de bovenste rij vallen echter vier kwartieren uit, zoodat in plaats van het theoretisch getal van 32 slechts 28 werkelijke kwartieren voor handen zijn.

Wij maken er ten slotte opmerkzaam op, dat in den kwartierstaat geen enkele *plaatsnaam* ontbreekt, 't geen ook een der verdienstelijkste eigenschappen van *Dr. Kekule's* werk is en waardoor de biografische waarde der Kwartierstaten zeker niet weinig wordt verhoogd.

Red.

Algemeen Nederlandsch Familieblad

Tijdschrift voor Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN **J. F. van Maanen.**

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90. Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag. Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst. Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt. Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 4. Nieuwe Serie. **XIVde JAARGANG.** **APRIL 1901.**

INHOUD.

De „SWAN" Vul-Penhouder

van MABIE, TODD & BARD,

New-York,

is **wereldberoemd** als de **beste** en **duurzaamste** en **blijft** de VUL-PENHOUDER bij **uitnemendheid**.

Volle garantie voor elk exemplaar.

Verkrijgbaar in 3 formaten, à *f* **6.30**, *f* **9.90** en *f* **15.—**, franco door het geheele rijk.

Ook met goud gemonteerd en geheel in goud en in zilver.

De „SWAN" is een ware behoefte voor elk die de pen hanteert.

Als cadeau of souvenir geen beter, geschikter of nuttiger geschenk.

Geïllustreerde Prijscourant op aanvrage.

Waar niet verkrijgbaar wende men zich tot de Hoofd-Agenten

Verkleinde Afbeelding van den „SWAN" Vul-Penhouder.

GEBRS. POLAK. Vlissingen.

Verschenen bij JHS. KLAASESZ & CIE. te *Hengelo:*

J. A. KOOPMANS.

LEVENSSCHETS

DOOR

H. A. M. ROELANTS Jr.

Prijs f 0.50.

Verkrijgbaar aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF te Rijswijk b/d Haag.

Door P. GOUDA QUINT, te ARNHEM, is uitgegeven:

Nederlandsche Gemeentewapens,

of Wapenboek der Gemeenten, Heerlijkheden, Waterschappen en Corporatiën van het Koninkrijk der Nederlanden, door Mr. W. J. Baron d'ABLAING VAN GIESSENBURG. Met twee vervolgen, bijgewerkt tot Juli 1895, door J. M. LION.

Prijs f 12,20.

Dit werk bevat 75 platen met 1019 wapens, die alle met toestemming van den *Hoogen Raad van Adel naar het officieele Register* vervaardigd zijn.

GELDERSCHE VOLKSALMANAK voor het jaar 1901.

Zeven en zestigste jaargang. **Met 2 plaatjes.** *Prijs f 1,25.*

De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.

(*Vervolg*).

Jan Delvos zal waarschijnlijk bedoeld zijn in Res. Vroedsch. 11 Maart 1735, luidende: „Is geconsidereert dat nietjegenstaende by resolutie van de Magistraat is goedgevonden, dat den stadhouder van den Bailliuw zig niet zoude mogen bemoeyen met eenige zaaken, de stad concerneerende, dewijl maar alleen stadhouder is van het land van Voorne en niet van deeze stad, het evenwel by inadvertentie zoude kunnen gebeuren etc." Den 14den April 1750 werd Johan Delvos, stadhouder van Voorne, op verzoek van den baljuw provisioneel belast met het toezicht op de zaken van justitie te Brielle. Den 21sten Mei 1768 kwam bij de Vroedschap eene missive van den baljuw in, houdende bericht dat Jan Delvos door hem aangesteld was tot stadhouder over Brielle en Voorne en op gezegden dag werd Delvos beëedigd. Niet lang daarna stierf hij. Den 22sten Augustus 1769 werd hij te Brielle begraven, nalatende 5 kinderen. Bij M. E. Lijkbergen won hij:

Anthony, gedoopt 7 Februarij 1730, getuige: Maria Bocquillon.

Anna Katharina, gedoopt 27 April 1731, getuige: Katharina du Bois. Deze dochter, in 1753 op belijdenis aangenomen (Acta van 15 April 1753), is 9 Julij 1782 te Brielle gestorven.

Johanna Adriana, gedoopt 22 Mei 1733, getuige: Adriana du Bois. Deze dochter werd mede in 1753 op belijdenis aangenomen (Acta van 15 April 1753).

Albertus, gedoopt 2 October 1735, getuige: Elisabeth Clara Lijkbergen. In 1765 werd Albertus Delvos op belijdenis aangenomen (Acta van 14 April 1765). Den 11den Augustus 1765 werd gedoopt Johanna Jacoba, dochter van Albertus Delvos en Elisabeth Stoel, getuigen: Jan Delvos, Maria Elisabeth Lijkbergen. De Kerkeraadsacta van 14 October 1764 noemen onder de ingekomen lidmaten Elisabeth Stoel, van Curacao.

Anthony, gedoopt 13 Mei 1738.

Isabella, gedoopt 21 Junij 1740, getuige: Adriana du Bois.

Isaäc, gedoopt 19 November 1741.

Antonia Maria, gedoopt 27 December 1743, getuige: Johanna Maria Delvos. Den 25sten Mei 1783 zijn te Brielle getrouwd Gerardus Reytenbach j.m., laatst als „chirurgijn major onder het Regiment van den leuitenant-generaal Onderwater" in garnizoen geweest te Hellevoetsluis, en Anthonia Maria Delvos j.d. te Brielle, in 1763 aldaar op belijdenis aangenomen (Acta van 10 April 1763), en als huisvrouw van G. Reytenbach 1 November 1793 gestorven. De weduwnaar Gerardus Reytenbagh is 3 Junij 1798 getrouwd met Ariaantje van der Poel j.d. geboren onder Rugge, die hem een dochter schonk, Adrienne Gerardine, geboren 1 October 1798, gedoopt in de Fransche kerk. Nalatende eene weduwe en een kind, is de vader 17 December 1798 te Brielle begraven. In 1798 was G. Reytenbach ad interim baljuw (Res. Municipaliteit 1 Julij 1798).

Isaäc, gedoopt 25 Februarij 1746, getuige: Johanna Maria Delvos.

Maria Margaretha, gedoopt 21 Februarij 1749, in 1767 op belijdenis aangenomen (Acta van 12 April 1767).

Willem Aarnout, gedoopt 16 Mei 1751, getuigen: Pieter Baron van Wassenaar Heer van Sterrenburg enz. en Vrouwe Anna van den Boetzelaar, „gerepresenteerd" door Theodorus Beels en Mevr. Maria van Roijen.

Het laatste kind werd begraven 17 Sept. 1755; andere kinderen van Jan Delvos werden begraven 27 Julij 1730, 15 Augustus 1739, 16 Julij 1740, 5 Maart 1743 en 11 Augustus 1750. De moeder werd begraven 12 September 1766.

Aan het medegedeelde heb ik nog toe te voegen: 1°. dat 16 October 1718 te Brielle begraven werd juffr. Johanna Delvos; 2°. dat in 1736 te Brielle op belijdenis werd aangenomen Magdalena Elisabeth Delvos (Acta van 21 October 1736), die 9 December 1751 aldaar begraven werd; 3°. dat 17 November 1750 te Brielle getrouwd zijn Jan Hendrik de Jong, weduwnaar van Anna Dorothea Richters, „sous-lieutenant onder het Regiment van den Lt. Generaal Baron de Villegas", in garnizoen te Breda, en Johanna Maria Delvos j.d. geboren te Rotterdam en wonende te Brielle.

Art. CXIX. (Van Steenhuijsen)

Den 23sten Julij 1619, bij den doop van Elizabeth, dochter van Jr. Willem Duyts en Jonkvr. Maria van Beeck, waren getuigen: Jr. Heyndrick van Beeck, Jr. Godevaert van Steenhuysen, Gabriel van Lannoy in plaats van Jr. Ottho van Gent, kapt. Charles van der Noot, juffr. Maria van Steenhuijs en juffr. Gerneth.

In de Thesaurie-Rekening over 1607—1608 wordt de rente ten lijve van Boudewijn van Steenhuijsen, die Adriana Heermans dr. huwde, niet meer vermeld. Betreffende het geslacht Heermans kan ik het volgende mededeelen.

Blz. 12 verso van de Stadsrekening over 1455—1456 staat de post:

„Item Bouwen Willemsze die borghemeyster, Jan

Danckertze ende Jacob Heerman ghesent in den Haghe omme die ghelden mijn Heer van Oestervant te leveren van der composicie van der heervaert van den eersten drie weken ende verteerden . . . . . 12 sc. 6 d. gr."

Op „sinte Michielsavont" 1457 werd Jacob Heerman gekozen tot burgemeester (Stadsrekening over 1457—1458, p. 1) en tot dezelfde betrekking werd hij verkozen op st. Mich. avond 1460 (Stadsrek. over 1460—1461, p. 1) en op „sinte Bavenavondt" 1467 (Stadsrek. 1467—1468, p. 1.). Als schepen was Jacob Heerman tegenwoordig bij het doen der Stadsrekeningen over 1462—1463, 1463—1464, 1465—1466 en 1466—1467. Toen de Stadsrekening over 1459—1460 gedaan werd, was daarbij present „Jacob Heerman Heynricxze out-scepen".

In de Stadsrekening over 1459—1460, p. 25, staat de post: „Item ghegeven Jacob Heerman voer 1 tonne tars torken mede te maken . . . . 5 sc. gr." En in de Stadsrekening over 1476—1477, p. 5 verso, de post: „Item ontfangen van Jacob Heerman by hande van Gillis Janszone als yan tslants wegen . . . . . 21 £ etc."

Dat er in de 15de eeuw nog een andere Jacob Heerman leefde, is mij gebleken uit twee akten van 29 Julij en 20 November 1497, vermeldende een accoord, getroffen tusschen meester Servaes Ariensze en meester Jacop Heerman Ghijsbrechtsze, over het bezit van een leen, gelegen op „Maesdam int lant van Stryen". In de akte van 29 Julij staat: „Wy burgemeesteren, scepenen ende raed der stede van den Briel doen cond . . . . dat voor ons gecomen zijn meester Servaes Ariensze ter eender zyde ende meester Jacop Heerman Ghijsbrechtsze ter anderer, ende verleden gezamenderhant ende onversceyden voor hem ende haeren nacomelingen, alzo by overlyden van Jacop Nemery zaliger gedachten, hairlieder oudt oom, aen hemluyden oft een van hemluyden verstorven is een leen, gelegen up Maesdam . . . ter cause ende als elcx gecommen wezende van twee gezusteren, te weten de voors. meester Jacop van Mariken ende de voors. meester Servaes van Agniese, beyde Thielman Ooms Dircxz's dochteren, zaliger gedachten etc." Bij de toen gesloten overeenkomst werd bepaald, dat het „leen gesplit zoude wezen", de eene helft zou zijn voor „meester Servaes mit meester Thielman zijn broeder ende Joes Cornelisze bailliu als getrouwet hebbende joncvr. Cornelie, haer beyder zuster"; de andere helft voor „meester Jacob mit Heynrick Butkin als getrouwet hebbende Joncvr. Cornelie Ghijsbrechts dochter zyne zuster". In de akte van 20 November leest men in plaats van *Nemery*, *Emmery*, en wordt van Jacop Emmery gezegd, dat hij „in zyne levene poorter ende inwonende der stede van Antwerpen" was. Ook spreekt die akte van „Jan Emmery, natuerlicke zoone van meester Jan Emmery Jacops zoone".

In de Rekening St. Cath. kerk over 1532—1533, p. 6 verso, vindt men den post: „Van Jacob Heerman Ghijsbrechtsze, als testamentoer van Erxken Willems dr. ende zy der kercke beset heeft in testamente de helft van den goeden etc." In de Rekening St. Cath. kerk over 13 dag 1534—13 avond 1535, p. 4 verso, onder het hoofd: „Ander ontfanck van sepultueren, testamenten ende groote clocke", leest men: „Van Jacob Heerman Ghijsbrechtszoens sepulture, testament ende groote clocke . . . . 2 £ 19 sc. gr"; en p. 7 verso onder 't hoofd: „Ander ontfanck van den heyligen houte": „Van de dootschult van Jacob Heerman . . . . 15 gr." Aan dezen Jacob Heerman is misschien verwant geweest Hilleken Heermans. In de Rekening St. Pieterskerk over 13 dag 1539—13 avond 1540 vindt men onder den „ontfanck van sepultueren ende testamenten: „Van Hilleken Heermans . . . 7 sc. 6 gr."

In de 15de eeuw woonde te Leiden Adriaen Jan Heermansze. In de Stadsrekening over 1465—1466, fol. 20, staat onder het hoofd: „uutgeven van renten te Leyden": „Item betaelt Adriaen Jan Heermansze dit jaer renten etc." Men vindt dien post ook in de Stadsrekening over 1466—1467, p. 15 verso, en in die over 1469—1470, p. 14 verso. In de Stadsrekeningen over 1476—1477, p. 21 verso, en over 1477—1478, p. 26, leest men Aeryaen Jacob Hermansze in plaats van Adriaen Jan Heermansze.

In de Stadsrekening over 1477—1478, p. 14 verso, leest men: „Item also meester Jacob uut Borsselen, onsen pastoir heer Jacob Simonsze ende Bouwen Cornelisze verdachvairt worden om zeker handelinge, die zy gehadt hebben, roerende den sterfhuyse van wylen Agnyese Jacob Heermans dochter, jegens meester Willem Andriesze, die begeerde te hebben van die voorgen. personen een inventaris etc."

De Rekening der St. Cath. kerk over 1528—1529 heeft p. 5 verso onder den „ontfanck van losrenten ende smalrenten" den post: „Van Lenert de bontwerckers huys, staende in de Coomansstrate, nu behoerende Dirc Jacopsze Jacop Heermans knape etc." In de Rekening over 1529—1530, p. 5 verso, leest men: „Van Dirc Jacop Heermans knapes huys, staende in de Coomansstrate etc." In de Rekening over 1531—1532, p. 5 verso: „Van Dignum Jaquemarts huys, staende in de Coomanstrate etc."

Den 3den Januarij 1544 werd de Rekening der St. Pieterskerk over 1541—1542 gesloten in presentie van „Willem Heerman schout als substituyt van den

bailliu." Op denzelfden dag werd in presentie van dien schout ook de Rekening over 1542—1543 gesloten en het onderschrift, dat zulks vermeldt, noemt den schout Willem Jacopsze Heerman. In 1555 werd Willem Heerman als schout of stadhouder van den baljuw vervangen door Nicolaes van Zandijck, zwager van den baljuw Jasper van Treslong, doch toen Van Zandijck baljuw was geworden, werd Willem Jacobsze Heerman weer door hem aangesteld tot schout op den 11[den] Junij 1558, en deed hij den 22[sten] Junij als zoodanig den vereischten eed in handen van den burgemeester Pieter Stuer, in presentie van J. Gans. In plaats van Cornelis Eeuwoutsze, gestorven 23 Augustus 1556, werd Willem Heerman, die een zoon geweest zal zijn van den eerstgenoemden Jacob, den 8[sten] September 1556 benoemd tot stadsthesaurier. Dat hij als thesaurier is gestorven, blijkt uit de akte van aanstelling van zijn opvolger Adriaen Colff, welke gedateerd is 6 Junij 1561 en aldus begint: „Kondt ende kennelick zy eenen yegelicken dat, alsoe wylen Willem Heerman, tresaurier der stede van den Brielle, den dertichsten dach van Meye deeser weerelt overleden es ende mitsdien van noede te versien es van eenen anderen etc." In Februarij en November 1556 was Willem Heerman lid van de Stedelijke Regeering (Res. 25 Februarij 1556, Rekeningen van de St. Cath. kerk over 1554—1555 en 1555—1556). In December 1559 was hij schepen blijkens een 14 December 1559 voor hem gepasseerd testament van Albijn Pietersze en Maryke Pieters dr., echtelieden. Akten van 20 Januarij en 28 Augustus 1558 noemen hem onder de leenmannen van Voorne. Eene Resolutie van 23 Julij 1561 zegt ons dat hij „ontfanger particulier" van Voorne was. De Rekening van den burgemeester-thesaurier over 1557—1558, p. 15, noemt Willem Jacobse Heerman rentmeester van 't convent van de Regulieren te Rugge. In de Rekening van den Heiligen Geest te Brielle over 1557—1558 staat fol. 34 de post: „Betaelt Willem Heerman als rentmeester van tcapittel ten Brielle over een jaer rente etc." Eene resolutie van 10 Mei 1561 begint aldus: „Up huyden es geordonneert by den nyeuwen gerecht die weduwe ende erffgenamen van wylen Willem Heerman, tresaurier der stede van den Brielle geweest hebbende in zijn leven, te betaelen etc." Met 't oog op deze resolutie zal in de genoemde akte van aanstelling van Adriaen Colff in plaats van den „dertichsten" moeten gelezen worden „derden". Hoe de nagelaten weduwe heette, zegt ons het Kohier van den 100[sten] penning voor 1577, p. 17, waar men leest: „Joncvrouwe Marie van Kerckwerve, weduwe wylen Willem Heerman, besit haer eygen huys ende erve, compt voor den 100[sten] penninck . . . . 36 sc." Deze weduwe woonde in de „Cappoenstrate aen de westzijde". In het Bodtboeck, begonnen 1609, vindt men blz. 55 verso eene aanteekening van 1612, luidende: „Alsulcke vier vijfdepaerten van een huys ende erve als toebehooren plach joffr. Maria van Kerckwerve, vry sonder eenige renten uytgaende . . . . in alder manieren als dvoors. joffr. Maria van Kerckwerve tselve lest beseten ende bewoont heeft, staende ende leggende in de Capoenstraet.

Cooper: Jo: Johan Turnur."

In margine staat: „den 12[en] Meye 1612 by Willem Gans, rentmeester van de domeynen van Voorne, voor hemselven ende als procuratie hebbende van Mr. Jan Gans, advocaet voor den Hove van Hollant, ende Joost van Rijn, procureur voor denselven Hove, als man ende voocht van Janneken Jans, ende in desen vervangende zijnne meuye joffr. Jacobmijnne Heermans ende Catharina Gans, weduwe van Jan de Jongh, oock advocaet voor den Hove van Hollant."

In verschillende Thesaurie-Rekeningen komt een post voor van aan de weduwe en erven van Willem Heerman uitbetaalde renten. Nog in de Thes. Rekening over 1626—1627, p. 23 verso, leest men: „de weduwe ende erffgenamen van Willem Heerman een jaer renten etc." In de volgende Rekening, loopende over 1636—1637, luidt die post, p. 22: „Mr. Albert van Hoogeveen quondam Jacob Heerman een jaer renten etc."

De Rekening van het Oude Vrouwenhuis, expireerende 13 avond 1561, vermeldt p. 10 verso Adriaen Heerman, boekhouder van het „baghijnhoff"; de Rekening van het O. Vrouwenhuis, exp. 13 avond 1562, p. 9, Adriaen Heerman, rentmeester van de „baghynen." De Rekening van den Heiligen Geest te Brielle over 1560—1561 noemt p. 31 verso Adriaen Heerman rentmeester „van tcapittel ten Bryele" (1).

Volgens de Rekening der St. Pieterskerk over 13 dag 1552 — 13 avond 1553 werd in die kerk begraven de huisvrouw van Ariaen Heermansz. In de St. Cath. kerk werd 1 Febr. 1563 begraven Adriaen Heerman. In de Rekening van het Ziekenhuis over 1576—1577 staat p. 7 verso de post: „Van Aechte Keysers, nu de weese van Adriaen Heerman, van twee renten etc." In een aanteekening van 1583 (Bodtboeck, begonnen 1577, p. 123) is sprake van de „erve van de huysing van de weese van Adriaen Heerman."

In de Thesaurie-Rekening over 1563—1564, p. 3 verso, vindt men onder het hoofd: „Lijffrenten ver-

(1) Als zoodanig komt hij ook voor p. 30 van de Rekening van den H. Geest te Brielle over 1561—1562.

cocht anno vijftich", den post: „Janneken Heermans dr. een jaer renten . . . . 2 £ 10 sc. gr." In de Thes. Rekening over 1564—1565 komt dezelfde post voor p. 5. In de Thes. Rekening over 1565—1566 luidt die post p. 6: „Janneken Heermans nu de weezen van Adriaen van Kerckwerve (1) een jaer renten etc." In de Thes. Rekening over 1586—1587, p. 5, leest men den post aldus: Pieter Hanneman ten lyve van Janneken Heermans, die overleden es etc."

Eene Vroedschapsresolutie van 5 Sept. 1564 luidt: „Up huyden soe hebben die burgermeesters, oudt ende nyeu gerechte deser stede van den Bryelle geaccordeert ende geconsenteert Jonckvrouwe Marie Heremans, weduwe wylen Jan van Kerckwerve, in zijn leven rentemeester der Co. Majesteyt van den lande van Voorne, omme die behulpsamicheyt ende getrouwicheyt, die dezelve Jan van Kerckwerve de stede gedaen heeft, dat die voorz. Jonckvrouwe Marie Heremans haer leven lanck geduerende met haer huysgesin sal genyeten die vryheyt ende exemptie van den exchyse van byer ende wijn binnen der voorsz. stede van den Bryelle." Op blz. 7 van de Rekening „van den innecomen der stedemoolens etc. expireerende half Maerte 1589," staat de post: „Jonckvrouwe Heermans voor Haerlem 36 £, ende voor Leyden 24 £, tsaemen 60 £, compt jaerlicxs 5 £." In de Rekening der geestelijke goederen over 1591 leest men p. 11 verso: „Ontfangen van de vicarie, die lest beseten es by joffrouwe Marie Heermans, staende ter collatie van de Heere van Voorne etc." En p. 58 verso: „Betaelt de kinderen van Jonckvrouwe Maria Heermans ende zy gecort hebben op de derdepaert van haer moeders vicarie etc."

Over Aechgen Heermans, huisvrouw van Karel Gans, zie men aanteekening 25 achter mijne Bijdrage over Tromp.

Den 13den November 1591 zijn te Brielle getrouwd Hendrick van der Veecke (ook Van de Veecke genoemd), „generael over de convoyen van Zuyt-Hollant, Maze ende Wael", en Jacobmyna Heermans, weduwe wijlen Claes Jorsen (?) van der Bije, in leven „gecommitteerde raedt van de Admiraliteyt van Hollandt." Toen H. van der Veecke met deze weduwe trouwde, was hij weduwnaar. Volgens de Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente te Brielle dd. 9 Januarij 1582 werden toen aldaar tot het avondmaal toegelaten „burgemeester Hendrick van de Veeke met getuygenisse van de gemeente tot Mechelen voor hem ende Aelke Cornelis dr. zijn huysfrou." In de Thesaurie-Rekening over 1586—1587, p. 19, leest men: „Hendrick van de Veecke burgemeester ten lyve van hem ende Aeltgen Cornelis dr. zijn huysvrouwe een jaer renten etc." De Kerkeraadsacta van 7 Julij 1592 vermelden, dat tot de gemeente van Brielle werd toegelaten Jacobmijntgen Heermans, met attestatie van Haarlem. Jacomijntge Heermans was getuige 1 December 1599 en 17 Augustus 1601 bij den doop van kinderen van Johan Tornor en Maria Bornstra; 20 Januarij 1602 bij den doop van Aechtghe, dochter van Joris Jansze en Neeltghe Cornelis; 5 Februarij 1602 bij den doop van Hughe, zoon van Vincent Jansze en Jacomijntghe; 13 Junij 1604 bij den doop van Willem, zoon van Jan Willemsze en Neeltgen Jacobs dr. Den 2den April 1607 werd gedoopt Jan, zoon van Willem Bauwensze en Annetgen Jacobs dr. en getuigen daarbij waren juffr. van der Veecke en Godelyeve Bogaert. In Julij 1591, bij den doop van Aeltge, dochter van Cornelis Jacobsze Musch en Agniete Willems dr., was getuige Hendrick van der Veke. Den 1 October 1575 trad Hendrick van der Veecke op als burgemeester (zie Rekening van den burgemeester-thesaurier over 1574—1575, p. 68). Als burgemeester is hij nog vermeld in eene Resolutie van 27 November 1583; als oud-burgemeester in Resoluties van 10 April 1579 en 28 October 1584; als lid van de stedelijke Regeering komt hij voor in Resoluties 2 November 1576 en 12 Junij 1584. In 1579 kochten Heyndrick van de Veecke en Hans van Nederveen, „poedermaecker," het voormalige „convent van de Cellen" te Brielle (1). In eene Resolutie van 25 Augustus 1592 leest men nog van „de cruytmolen" van H. van der Veecke, maar eene Resolutie van 27 Junij 1598 luidt: „Up huyden soe hebben myne heeren van Cornelis Lodewijcxze Arckenbout, out-burghemeester, ende Jacob Cornelisze Musschevanger, als daerthoe gelast van Hans van de Veecke (2), als oom ende erffvoocht van de twee nagelaten weeskinderen van Heyndrick van de Veecke, mitzgaders Cornelis Engelsze Turck, als d'administratie hebbende van de goederen van de voorsz. weeskinderen, gecoft de helft van de poermoelen voor d' somma van 1200 Carolusguldens etc."

(*Wordt vervolgd*).

(1) De woorden: „nu de weezen van Adriaen van Kerckwerve" zijn er na het schrijven der Rekening door een andere hand boven gesteld. Vermoedelijk heeft men hier met een schrijffout te doen en moet er in plaats van Adriaen van Kerckwerve gelezen worden. Adriaen Heermans.

(1) Zie Bijdragen van Nijhoff en Fruin, Reeks III, D. I, p. 138 en volgg.

(2) Deze man is ook genoemd in eene aanteekening van 1610 (Bodtb. beg. 1609, p. 19).

Wetenschappelijke Genealogie.

IX.

De Genealogie en de historische Vooruitgang. Terugblik (1).

De idee van Vooruitgang is geen den menschen aangeboren begrip, doch de vrucht der evolutie van het maatschappelijk leven, waarvan die Vooruitgang zelf het langzaam rijpend product is. De idee van Vooruitgang, zooals we ons dien thans denken, is een samenvatting van een aantal bijzondere voorstellingen welke zich allengs met meer of minder bewustheid hebben geassocieerd en door ontleding worden teruggevonden. In den loop der tijden hebben deze door overlevering en vererving verzamelde en door het maatschappelijk geheugen bewaarde voorstellingen zich verbonden tot een centrale groep, een synthese, waaruit de formule van den Vooruitgang is geabstraheerd (2). De positieve wetenschap meet de waarde van zoo'n abstractie, gelijk van elke andere, af naar haar wezenlijken inhoud, naar de gesteldheid der levende werklijkheid welke daarachter schuilt (3). Deze werklijkheid in het heden en verleden te bestudeeren en daarin den meter van beschaving en vooruitgang op te sporen, 't zou een poging zijn tot het opstellen eener filosofie der Geschiedenis, welke buiten het kader van dezen arbeid valt (4). Slechts in een min of meer methodisch en beknopt overzicht van in voorgaande hoofdstukken neergelegde beschouwingen kan hier getracht worden den rol na te gaan welke in den historischen Vooruitgang door genealogische factoren gespeeld is, en de taak te omschrijven welke de Genealogie ten opzichte van den Vooruitgang kan te vervullen hebben.

Door het feit alleen dat een gemeenschap, hoe eenvoudig en onontwikkeld ook, bestaat en leeft, zullen er zich veranderingen en wijzigingen voordoen, eensdeels tengevolge der actie en reactie van inwendige krachten onderling, anderdeels door de inwerking van uitwendige invloeden, of eindelijk door het reageeren van gene op deze: naargelang het maatschappelijk leven vaster, bestendiger, duurzamer wordt, zullen deze veranderingen zich scherper afteekenen, beter waarneembaar worden en verbeteringen of nadeelen blijken te zijn. Handelingen welke verbetering teweegbrengen, worden dan herhaald en nagevolgd; overlevering verzamelt en bewaart de lessen der ervaring en langzamerhand ontstaat het vaag besef van den band die het verleden aan het heden schakelt en het heden aan de toekomst.

Het bewustzijn van dezen band blijkt het duidelijkst, waar doodenvereering, aanbidding der voorvaderen, „Ahnencultus" in zwang is (1). Het primitieve geloof dat de afgestorvenen van uit hun stille graven waken over hun kinderen en kindskinderen en in hun leven ingrijpen, veronderstelt reeds eene zekere mate van sociale ervaring, eene grove onderscheiding tusschen het wenschelijke en verkeerde, eene vage maatschappelijke ordening, waarbij het bestier der gemeenschap wordt toegeschreven aan den geest der voorouders, dat wil zeggen aan een traditionneelen invloed.

Dat geloof veronderstelt tevens dat door de dooden toezicht en critiek wordt uitgeoefend over de levenden, en dat dit niet geheel en al denkbeeldig is, bewijst de uitslag: niet zelden keeren de levenden terug tot eerbiediging van den traditionneelen gang, van de voorvaderlijke gewoonten (2).

Het verondersteld bestaan van deze macht voerde tot genealogisch onderzoek, 't welk den mensch steeds met zijn voorvaderen in nauwere aanraking brengt: „der Ahnenkultus", zegt Otto (3) ist sicher dasjenige älteste zuerst einfachste und dann in die verschiedensten Formen der Verehrung auseinander strahlende Verhältnis zwischen den Nachlebenden und ihren Altvorderen, welches allmählich zu einer genaueren Auffassung und Betrachtung hingeführt und zu jenen mehr oder minder willkürlich oder kunstvoll zusammengeholten oder sorgfältig ausgeführten Aufstellungen von Ahnenreihen geleitet hat, welche wir im allgemeinen mit dem Namen *genealogische Tafeln* zu bezeichnen pflegen." In doodenvereering en Geslachtkunde, hoe naïef de eerste, hoe primitief de laatste, ons uit een modern-wetenschappelijk oogpunt mogen lijken, schuilt alzoo de zeer positieve en deels

---

(1) Vgl. *Lorenz.* Op cit. pag. 38—74.

(2) Vgl. *Guillaume De Greef.* Le transformisme, pag. 335.

(3) Noch de zoogenaamde „verstandelijke verlichting", noch de „technische kultuur" kunnen alleen tot maatstaf van den Vooruitgang dienen. Zoowel het schimpen op de beweerde „zegeningen der beschaving" als het verheerlijken van de „weldaden der wetenschap" wijzen immers op het bestaan van deze dwaling, welke zelfs door *Auguste Comte* is begaan. De graad van beschaving welke eene maatschappij geniet, kan niet bepaald worden dan door een objectieve beschouwing dier maatschappij zelve in al haar functies en organen.

(4) Vgl. Hoofdstuk „Genealogie en Geschiedenis" en de daar geciteerde werken

(1) Over „Ahnencultus" zie men: *L. Marillier.* L'origine des Dieux in „Revue philosophique", 1899 en de daar geciteerde werken. Als ook: *Moritz Otto.* Ueber Geschichte, Wesen und Aufgaben der Genealogie.

(2) *De Greef.* Op. cit. pag. 13.

(3) Op. cit. pag. 4. De overgang van „Ahnencultus" tot „Heroencultus" en daarna tot gewone Genealogie wordt later meer in bijzonderheden nagegaan

juiste oorsprong van het begrip der erflijkheid, der continuïteit van het maatschappelijk organisme en der steeds machtiger en bestendiger wordende inwerking van de traditie, dat is van het geleidelijk overgaand verleden.

Tegenover erflijkheid en traditie staat de veranderheid, de variabiliteit. Een der eerste uitvloeisels van de maatschappelijke ontwikkeling is het ontstaan van arbeidsverdeeling, van splitsing der voorhandene collectieve arbeidskracht in functies welke beantwoorden aan verschillende zoo individueele als sociale behoeften. „Toen Zoroaster (Zarathustra) Iran wetten verleende, genoot de Iranische gemeenschap als iets natuurlijks eene volstrekte gelijkheid, eene kaste was er onbekend. Elk Iranier was landbouwer, slechts bij voorkomende gelegenheid werd hij priester of krijgsman. Toen later de gebeurtenissen de landbouwers van de krijgslieden scheidden, constateerde men de oorspronkelijke eenheid der Iranische maatschappij door met *Herodotus* te zeggen, dat deze verdeeling het werk van Zoroaster was (1)." Op de oorspronkelijke gelijkheid, eenvormigheid of homogeniteit der primitieve gemeenschappen is dus gevolgd eene op arbeidsverdeeling berustende splitsing in kasten, klassen en standen, welke het uitgangspunt vormde van eene latere, geleidelijk voortgaande en betere organisatie van het gemeenschapsleven. Deze arbeidsverdeeling of differenciatie moet aan velerlei oorzaken worden toegeschreven (2); niet alleen door zuiver-sociale factoren wordt ze teweeggebracht; ze beantwoordt ook aan een verdeeling van fysiologische eigenschappen en psychologische begaafdheden. „Supposons que parmi les individus d' une espèce zoologique, il y en ait un chez qui certain trait particulier s' exagère et franchisse les limites normales (d' ailleurs mal déterminées); ce changement constituera une variété individuelle; si cette variété devient héréditaire, elle constituera une race ou sous-race, comme le faux acacia sans épines, découvert en 1803 par M. *Drouet*, et qui est devenu l' ancêtre de tous les faux acacias également sans épines, aujourd'hui si communs dans nos jardins (3).

Is de bewering te stout dat een maatschappelijke stand of klasse het aanzijn dankt aan zoo'n valsche acacia? Alle bevoegde schrijvers zijn 't er over eens, dat het ontstaan van den adel, van den oeradel wel te verstaan, in het duister ligt (4), doch de grondlegger er van moet ongetwijfeld een genie des vredes of des oorlogs geweest zijn. Later gold het geboorterecht. „Werden in den beginne slechts de besten met het leidersambt bekleed, bij de monogame volken bestond de tweede trap van evolutie daarin, dat de hooggeplaatste individuen door een erfelijk instinct er toe aangezet werden zich te vermaagschappen aan families van gelijken stand om hun kinderen de bevoorrechte positie te bezorgen waarin zij zelf hadden verkeerd. Deze gewoonte werd later tot wet verheven, want de erflijkheid der koninklijke waardigheid beantwoordde onder die omstandigheden aan het belang van de maatschappij. Zoo werd door een natuurlijke selectie de vorming van hoogbegaafde leiders bevorderd en door afscheiding der klassen het aanzien der vorsten verhoogd (1)."

Is *Ammons* schildering te rooskleurig of stemt ze overeen met hetgeen een onpartijdige geschiedbeschouwing ons aangaande de door den adel vervulde rol leert? In deze hoofdzakelijk aan methologische vraagpunten gewijde beschouwingen kan de beantwoording dier vraag gevoeglijk achterwege blijven. Wel mag echter opgemerkt worden dat de door den Stuttgardtschen geleerde gedane uitspraken, uit een natuurwetenschappelijk en in 't bijzonder uit een genealogisch oogpunt voorbarig zijn. Geschiedschrijvers en staathuishoudkundigen zoowel als sociologen en moralisten houden zich druk bezig met standen en klassen, er wordt ontzaglijk gesproken en geschreven over klassenstrijd, klassenbelangen en klassenvooroordeelen, terwijl men inderdaad van ontstaan en ontwikkeling, van opkomst en verval, van inwendige organisatie en inwendig leven van kasten, standen en klassen nog zeer weinig afweet of die verschijnselen met oppervlakkigheid en eenzijdigheid behandelt (2).

Zooals *Devrient* opmerkt (3), is de kollectivistische geschiedenisverklaring tot heden bij de maatschappelijke klassen blijven staan, die zij in 't algemeen als product der oeconomische behoeften beschouwt. Het behoort tot de taak der Genealogie in vereeniging

---

(1) *Marius Fontanes*. Les Iraniens.

(2) Zie over arbeidsverdeeling o. a. *Simmel*, Ueber sociale Differenzierung. *E. Durkheim*, De la division du travail social, Paris, 1894.

(3) *Alfred Fouillée*, Tempérament et caractère.

(4) Vgl. *Schröder*, Lehrbuch der deutschen Rechtsgeschichte. *Dr. J. F. von Schulte*, Lehrbuch der deutschen Reichs-und Rechtsgeschichte, 1881. *G. Waitz*, Deutsche Verfassungsgeschichte, 1880.

(1) *Otto Ammon*, Die Gesellschaftsordnung, pag. 105—106.

(2) In 't bijzonder maakt zich de zoogenaamde materialistische geschiedbeschouwing aan deze fout schuldig, waar zij de ontwikkeling van geheel het maatschappelijk leven aan de werking van oeconomische krachten" onderschikt en de gesteldheid der maatschappij met alle hare instellingen als van de productiewijze alleen afhankelijk voorstelt.

(3) T. a. p. pag. 651.

met de Statistiek de samenstelling dezer klassen in bijzondere gevallen te onderzoeken (1).

Worden algemeen zekere kasten, standen of klassen in bepaalde beschavingstijdperken als de wezenlijke en eenige „dragers der Kultuur" beschouwd, deze kasten, standen of klassen waren ongetwijfeld samengesteld uit individuen en *onder* de leidende klassen bevonden zich andere bevolkingslagen, eveneens samengesteld uit individuen, die aan den algemeenen beschavingsarbeid meewerkten, zij 't ook met even weinig bewustzijn als het koraaldiertje meehelpt aan den bouw van een nieuw vastland. Worden de hoedanigheden van een geheel tot op zekere hoogte bepaald door de hoedanigheden der samenstellende deelen, zoo zal de waarde eener maatschappelijke klasse tot op zekere hoogte afhangen van de eigenschappen der individuen waaruit ze bestaat. „Wie weet niet dat de aristokratie, — van talent, geld of geboorte — de magistratuur, de geestelijkheid, het leger,— kortom alle sociale klassen die in onze dagen door verkiezing of eigen kracht de oude, uitsluitend op erflijkheid berustende *Kasten* voorstellen, in hun geest en in hun kollectieve uitingen, niet alleen de algemeene karaktertrekken van den mensch, maar ook de bijzondere karaktertrekken van den aristokraat, priester of soldaat vertoonen (2)?"

De ontleding voortzettende stuiten wij dus op den individueelen mensch zelven wiens lichamelijke zoowel als geestelijke gesteldheid, ingevolge de wetten van erflijkheid en variabiliteit, in hooge mate afhankelijk is van zijn afstamming, welke neergelegd wordt in de positieve en concreete stamboomen der genealogische wetenschap. In de voorgaande hoofdstukken is aangeduid welke wetenschappen de genealogie behulpzaam moeten zijn in het bestudeeren van de lichamelijke en geestelijke eigenschappen van den mensch; er rest ons in 't kort na te gaan door welke omstandigheden er kasten-, standen-, en klassenvorming plaats heeft en van welken invloed deze is op de evolutie der maatschappijen.

In verband met hetgeen omtrent vereering van dooden en voorouders aangestipt is, kan het geen verwondering wekken, dat het bij alle kultuur- en zelfs halfkultuur- en onbeschaafde volken als een eer gerekend werd tot een geslacht te behooren, dat een beroemden doode, een machtigen voorvader, een *heros* onder zijne leden telde. Lid te wezen van eene „*Dauerfamilie*" is overal als een voorrecht beschouwd en reeds in de vroegste oudheid, bij Israëlieten en Indiërs, bij Meden en Perzen, bij Grieken en Romeinen werd het scheppen van een „Dauerfamilie" nagestreefd (1). De eerste voorwaarde nu, welke voor de vorming van eene zoodanige familie moet vervuld worden, is ongetwijfeld het aangaan van een oordeelkundig en passend huwelijk. Door welke omstandigheden bij verschillende volken en in verschillende tijden de wederzijdsche huwelijkskeuze van man en vrouw werd bepaald, en in welke vormen het huwelijk is opgetreden, zal later worden besproken, doch *à priori* zal men inzien dat eerst bij die volkeren de vestiging en instandhouding van eene duurzame en hecht-verbondene familie mogelijk was, bij welke huwelijk en huisgezin op vaderrechtelijken grondslag berustte. Is eene passende huwelijkskeuze (*natuurlijke selectie*) de eerste; de instelling van het patriarchaat de tweede voorwaarde; een derde vereischte voor de instandhouding van gezonde en krachtige „Dauerfamilien" is, dat de leden van deze onderling huwen. Op grond der in onze dagen bereikte kennis van de erfelijkheid mag aangenomen worden dat alleen door het voortdurend onderling huwen der leden van de voornaamste en beste familiën de vorming mogelijk is van eene hoogere kaste of klasse, waarvan de leden door hun lichamelijke of geestelijke eigenschappen zich als leiders van hun volk kunnen opwerpen (2).

---

(1) *Devrient* noemt alleen de Statistiek. We hebben gezien dat de medewerking van talrijke andere hulpwetenschappen niet minder gewenscht is.

Hoe noodig een onbevangen onderzoek naar de vorming en de werking van maatschappelijke kasten en klassen is, bewijst overigens nog de volgende uitspraak van *Novicow*: L'hérédité paternelle des caractères psychiques (qui ont seuls de l'importance dans une immense partie des fonctions sociales) n'étant pas une réalité, le régime des castes ne soutient pas un seul instant la critique („Les Castes et la Sociologie biologique in „Revue philosophique", Octobernummer, 1900). Deze uitspraak van den Russischen socioloog lijkt me in haar algemeenheid eenzijdig en derhalve onjuist! Het is *à priori* niet aannemelijk dat in vroegere tijdvakken, toen algemeen herediteit en legitimiteit als grondslagen van maatschappij en staat werden beschouwd, de menschen zich eenvoudig hebben laten beetnemen. De waarheid is, dat elke kaste of klasse haar reden van bestaan heeft, zoolang ze de haar toegevallen maatschappelijke functie vervult; het vonnis van *Novicow* kan slechts geveld worden over in verval geraakte en gedegenereerde kasten.

(2) *Vgl. Sighele.* La foule criminelle. Introduction, pag. 8, en de door hem geciteerde auteurs. Niettemin blijft het waar, dat de maatschappij in haar geheel toch eigenschappen vertoont welke men noch bij het individu, noch bij een afzonderlijke klasse aantreft.

---

(1) Vgl. *Hearn.* Aryan Household. *Sumner Maine,* Early Law and Custom. *Arnold Schäfer,* Abriss der griechischen Quellenkunde. *Johannes Toepffer,* Attische Genealogie. *Moritz Wertner,* t. a. p. enz. enz.

(2) Om zich intusschen van de werking der onderlinge huwelijken een juiste voorstelling te maken moet men zich herinneren, dat elk mensch in 20 generaties het product van meer dan één millioen en in 30 generaties van duizend millioen voorvaderen (-moeders) is. Dertig generaties maken echter pas 900 jaar uit.

Alleen door de voortgezette onderlinge vermaagschapping en de daarmede gepaard gaande vorming van eene bepaalde, min of meer afgesloten kaste of stand, was de vastzetting en ontwikkeling, de verdieping en veredeling van zekere erfelijke eigenschappen mogelijk, uit welker samenweving en ineensmelting mettertijd dat eigendommelijk en samengesteld geheel groeide, 't welk men met den naam van *volkskarakter* pleegt aan te duiden (1). In zulke kasten of standen worden alzoo de karakteristieke eigenaardigheden van een volk als 't ware tot de hoogste macht opgevoerd, we vinden er het specifiek volkskarakter in zijn scherpsten vorm terug en, *zoolang ze niet ontaarden*, zullen die standen en klassen voor een zeker historisch tijdvak en voor een bepaald volk de wezenlijke draagsters van Cultuur, Beschaving en Vooruitgang zijn.

Men kan zich derhalve den gang van zaken ongeveer aldus voorstellen: De aanvankelijke individueele arbeidsverdeeling wordt permanent, erfelijk en laat zich alzoo verklaren uit de afstamming; op de oorspronkelijk fysiologische, d.w.z. genealogische erflijkheid modeleert zich dan de wettelijke erflijkheid, de sociologische herediteit, welke grootelijks bevorderd wordt door onderlinge vermaagschapping (*Inzucht*, *Selectie*) en zich openbaart als legitimiteit, nepotisme of in anderen vorm en aan geheel het maatschappelijk en politiek bestaan van een volk inhoud en gestalte geeft (2).

Bij den geschetsten ontwikkelingsgang is dus het erfelijk-zijn van ambten en bedieningen het uitvloeisel van het als feit erkende erfelijk-zijn van deugden en hoedanigheden (1), de bio-psychologische erflijkheid is omgezet in sociologische erflijkheid en deze omzetting is te billijken, al moet functioneele erflijkheid gemeenlijk beschouwd worden als eene onverdedigbare usurpatie.

Reeds heb ik dan ook *à priori* als mijne meening uitgesproken, dat men niet mag aannemen, dat gansche volkeren, die, zooals Indiërs, Egyptenaren en Israëlieten in de oudheid, Germanen in lateren tijd, erfelijke waardigheden kenden, zich eeuwen lang hebben laten beetnemen en voor hen — of althans voor de groote massa — de geschiedenis een „duperie" is geweest. Zelfs de meest vooruitstrevende schrijvers nemen dit niet meer aan voor b. v. een individueele instelling als het Koningschap (2). Voorts is er opgewezen, dat werkelijk slechts door de vorming van een strenge op onderlinge vermaagschapping berustende kaste („Inzuchtkaste") de aankweeking van zekere eigenschappen en hoedanigheden mogelijk scheen, waardoor de uitbeelding van een volkskarakter van hoogere orde en daardoor een voortgang op den weg der beschaving werd bereikt.

Bij den huidigen stand der wetenschap is het, zonder gewaagde hypothesen op te werpen, niet doenlijk het ontwikkelingsproces scherper te ontleden en te beschrijven. Op eene enkele uitzondering (3) na, heeft zelfs nog geen enkel historicus aan deze zijde van het gewichtig vraagstuk van den Vooruitgang recht laten wedervaren.

Het blijft dan ook een uiterst ingewikkeld en netelig vraagstuk; men ziet in de geschiedenis een volk in zijn geheel voortschrijden op den weg van ontwikkeling en vooruitgang; men moet aannemen dat — de theorie der aangeboren ideeën onhoudbaar gebleken zijnde — elke generatie *in doorsnede*, wat vatbaarheid, aanleg betreft, boven de voorgaande staat, doch *hoe* dit hooger gemiddelde tot stand komt, blijft een raadsel, daar in bijzondere gevallen de resultaten der waarneming uiterst wisselvallig en twijfelachtig zijn (4).

(1) Wir können (also) den Nationalcharakter als die Resultirende der gezüchteten Charaktereigenschaften eines Volkes auffassen oder modern ausgedrückt, als ein aus vielen Momentaufnahmen sich zusammensetzendes Bild. Die Wurzel des Nationalcharakters liegt im Volke und seiner im Verlaufe der Generationen durch Inzucht fixierten und vererbten Charaktereigenthümlichkeiten (*Reibmayr*, Op. cit. pag. 73).

(2) Men vergete niet, dat hier gesproken wordt van den ontwikkelingsgang van een *bepaald* volk in een *bepaald* historisch tijdvak. Wanneer er namelijk sprake is van klassen, standen en kasten, kortom van genealogische „Gesamtheiten", moet elk bijzonder geval op zich zelf beschouwd worden. Dit laat zich het gemakkelijkst begrijpen als men nagaat dat b.v. een kaste van Brahmanen niet buiten het volk der Indiërs optreedt, zoodat alleen de geschiedenis der Indiërs omtrent de organisatie dier kaste kan inlichten. Ook de omstandigheid dat er geen internationale adel bestaat — de eenige „geboortestand", welke nog in de hedendaagsche gemeenschappen voortleeft — geeft in dit opzicht een vingerwijzing. Het is namelijk zeer wel mogelijk dat tengevolge van „panmixie" *geen* afzonderlijke standen of kastenvorming plaats heeft of slechts in geringe mate, zoodat de algemeene evolutie eene andere wordt (Vgl. *Ammon*. Die Gesellschaftsordnung, pag. 66 e. v.v. en *Weismanns* geschriften).

Ten slotte zij opgemerkt dat de anthropologische factor (zie Hoofdstuk VI) buiten beschouwing gelaten is.

(1) La division des castes n'a d'autre origine que la division physiologique des fonctions transformée en division sociale (*De Greef*. Introduction, pag. 99).

(2) Le premier qui fut roi ne fut pas simplement, comme dit le poète, un soldat heureux; la royauté ne fut pas le produit accidentel d'une combinaison habile, d'un coup de force ou d'un hasard; elle est le fruit d'une tradition organique et d'une structure correspondante de la proprieté, de la famille, de la religion . . . . *De Greef*. Introduction, pag. 368.

(3) *O. Seeck*. „Geschichte des Unterganges der antiken Welt, 1894.

(4) Prenons le fils d'un grand capitaine ou d'un mathématicien célèbre; en supposant qu'il ressemble à son père et non à sa mère, il y aurait seulement probabilité au moment de la nais-

Hoe 't zij, wil de natuurwetenschap in bijzondere gevallen den voortgang der ontwikkeling aantoonen, dan kan de Genealogie haar een schat van geordende gegevens voorleggen als waarover geene andere wetenschap beschikt. Omtrent den inhoud der overgeerfde disposities, zoowel als ten aanzien der sterkte, intensiteit daarvan moeten geslachtsregisters en vooral kwartierstaten haar inlichten (1).

Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat het der Genealogie ten dienste staand materiaal, hoe aanzienlijk en belangrijk ook, nog volstrekt niet toereikend is voor de vervulling eener zoo omvangrijke taak. Men moge slechts inzien dat fysiologie, biologie en anthropologie in haar waarnemingen over erflijkheid en veranderlijkheid en haar onderzoek naar de daarmede in verband staande „verbeterbaarheid" van het menschdom tot geene zekere resultaten kunnen komen zonder uitgebreide genealogische studie (2).

(*Wordt vervolgd*).

sance, pour le fils d'un grand capitaine, d'être un homme disposé à commander; pour le fils d'un grand mathématicien, d'être un homme disposé à calculer: cequi peut faire du premier un piqueur on un majordome, et du second un teneur de livres très exact (*Candolle*, Histoire de la science et des savants, pag. 329).

(1) Vooral *Du Prel* komt nadrukkelijk op tegen het verwaarloozen der vrouwelijke lijnen: „Seitdem Kasper Friedrich Wolff 1759 seine Gedanken über die Zelle als organisches Urelement veröffentlicht hat, ist die Frage noch nicht zum Abschlusse gekommen, ob denn alle Vorfahren von väterlicher und von mütterlicher Seite Anteil haben an der körperlichen oder seelischen Zusammensetzung der Bestandteile eines Nachkommen (t. a. p. pag. 451). Die Biologen aber sollten bei Untersuchungen über Erblichkeit und über den Aufbau von Geschlechtern von den Vorurteilen sich frei halten, welche durch den Grundsatz des Vaterrechtes in unsere Anschauungen gebracht worden sind; sie sollten nicht nur Geschlechtsregister sondern Ahnentafeln zur Betrachtung benützen (dezelfde, t. a. p. p. 456). Vgl. *Derrient*, t. a. p. pag. 652.

(2) Vgl. Hoofdstuk VIII en Lorenz, pag. 41. Met hoeveel instemming schrijver dezes doorgaans ideeën van *Lorenz* aanhaalt, met diens meeningen aangaande de onveranderlijkheid van 's menschen zedelijk karakter kan hij zich volstrekt niet vereenigen. *Lorenz* betoogt dat noch de zedelijke, noch de verstandelijke en lichamelijke eigenschappen van den mensch zich dusdanig wijzigen kunnen in den loop der tijden, dat daardoor zijne constitutie eene verandering ondergaat; niet alleen de individuen, ook de maatschappelijke klassen blijven eeuwig dezelfde (pag. 55). Toch erkent hij anderzijds (pag. 68) dat ternauwernood betwijfeld kan worden, of onze twaalfde grootvader was musikaal anders ontwikkeld dan een hedendaagsch bezoeker van het Bayreuththeater. Terecht merkt *Paul Barth* op (in „Historische Vierteljahrschrift", III Jahrg., 1900, I Heft, pag. 5) dat met de wijziging der musikale gevoeligheid ook eene organische verandering is gepaard moeten gaan. Men zie hierover verder *Dr. A. Vierkandt*. Das Kulturproblem, t. a. p. pag. 171 e. v. v.

Nogmaals Hinderstein.

(Zie deel XII, blz. 133).

'tKan een jaar zijn geleden, dat de gunst van het geluk mij verraste door mij aan te bieden een achtbaar leenboek van de grijze hofstad, in het hoofd hier genoemd. U kan denken, hoe blijde ik het welkom heette, mijne kennis ermeê maakte, mijn nut ermeê deed. Ook mocht ik te Utrecht in de rijke verzameling van Dr Cornelis Booth eene groep van berichten aantreffen, die over het grijs verleden van bovengenoemde ridderhofstad een nieuw licht verspreiden. Ik deel ze hier mede te gelijk met andere inlichtingen, mij verstrekt zoo door de welwillende goedheid van den kundigen oudheidvorscher C. A. de Kruyff te Utrecht als door de heusche vriendelijkheid van de hoogst achtbare heeren J. F. van Beeck Calkoen op Groenhoven bij den Haag en J. D. Wagner, majoor te Gorinchem. Aan allen gelijkelijk mijn innigen dank.

* * *

Vooreerst dan bleek ons, dat de hofstad Hinderstein oudtijds een leenkamer bezat van minstens een paar dozijn leenen. Een *Summier Register* van die leenen, aanvangende in de tweede helft der 15de eeuw, kwam onlangs uit het stof te voorschijn om weder te keeren in het bezit van Hindersteins heer. In de lange reeks der leenmannen viel ons oog onder anderen op deze navolgenden:

Geerlof van Meaux van Vorsselaer 1486 en zijne dochter Magdalene, wede Willem Taets van Amerongen; Jan van der Haer Loefsz. 1486, Loef van der Haer Jansz. 1490, Joff. Wouter van der Haer Willem van Meertens huisvr. 1499, haar zoon Jan van Meerten 1524; Dirk van Zuylen Zweersz. 1492, Dirk van Zuylen Dirksz. 1507; Adriaen van Camons 1562; Nicolaes de Ridder van Walenburg 1562, Cornelis de Ridder van Groenestein 1621 en diens broeder Daniel 1668, Dirk Jan Albrecht de Ridder van Groenestein 1681; Agniete van Snellenberch wede Floris Hackfort, na doode van haer vader Jan Botter van Snellenberch, 1611, en Jor Alphert Hackfort na doode zijner voorschreven moeder; Jor Dirck van Doeyenburg van Cuylenborg 1648; enz. enz.

De eed, door de leenmannen af te leggen voordat het verlei hun gewerd, luidde in het 1e vierdel der 17e eeuw als volgt: „Dat zweer ick, dat ik Jor Bitter „van der Marsche, als heere van den huyse ende „ridderhofstede Hyndersteyn, gehouw en getrouw „zall zijn, het beste raeden ende ('t) quade waer-„schouwen; dat ick all 't geene bij leenmannen des „huyses Hyndersteyn in mijn presentie besloten zall

„worden, niemant zall reveleren, ende voorts alles „sall doen, dat een goet ende getrouw leenman „schuldich is ende behoert te doen. Zoe waerlick „helpt mijn Godt ende zijn Heylich Woordt."

Verder staat in Booths verzameling (B 8, blz. 93) aangeteekend, dat Ernst van Hinderstein twee zonen had, Gijsbert en Ernst geheeten, van wie de eerste door de beschikking zijns vaders voor zich verkreeg de „nahand" van gemelde hofstad. Die „nahand" houdt blijkbaar verwantschap met het meer bekende „naderhand" en duidt op een persoonlijk recht, krachtens hetwelk Jor Gijsbert de hand aan het leengoed mocht slaan na het wegvallen der hand, welke het thans droeg. Deze Jonker, zoo meent Booth, moet vroeg zijn gestorven, zoodat het leen verviel op zijn broeder Ernst den jongere. Laatstgenoemde, dus luidt het verder, deed in 1445 afstand van dit leen ten bate zijner dochter Jofr Fye, gemalin van Alard van Buren, die een broeder was, naar het schijnt, van Willem heer van Buren. „Doch „ick gelove (vervolgt Booth) deze laetste verlijding „maer een verpanding geweest te sijn, alsoo ick uut „vele omstandigheden hebbe bemerct, dat Ernst van „Hindersteyn een goed teergesel geweest sij ende „oversulx sijne kinderen in de leengoederen heeft „moeten versekeren van haer moederlijcke erfdeel."

Daarenboven deelt Booth ons nog mede dat Berend Grauwert, die in Decemb. 1463 met Hinderstein werd beleend en overleed in 1484, een zoon was van Pieter Grauwert, schout te Utrecht, 1425—26, 1428—36, 1439—55, voerend een gouden schildhoofd en wijders op rood drie zilveren rozen. Zijne moeder was eene van *Raephorst* en tot gemalin had hij Joff. Janne, Frederiks dochter van den Voirde, die hem o.a. drie zonen schonk: 1° Adriaan, reeds gestorven voor den vader, 3° Hendrik, die na moeders dood in 1490 door de leenkamer van Hinderstein werd beleend met den Grietenkamp in 't gerecht van Doorn en door den proost van Oud-munster te Utrecht met 10 morgen land op Bijleveld; in 1512 was hij ter zielen, zonder nagelaten kinderen; toen vielen zijne leenen terug op zijn broeder 2° Berend Grauwert, die tot gade had Geertruid, dochter van Arend van der Eem. Jor Berend was in 1484 met de hofstad zijns vaders beleend en bleef in het bezit ervan tot den aanvang des jaars 1515.

Toen werd Jor Berend, zijn eenige zoon, gelijk Booth zegt, met het vaderlijk riddergoed beleend. Het jaartal, door onzen zegsman hier gegeven, is allezins juist; het Gaasbeeksche leenboek (B., keerzijde van blad 59) heeft het ook; we hadden, voor de eerste maal die plaats opslaande, helaas niet wel toegezien. Is het eveneens juist dat deze derde Berend een eenige zoon was, dan vervalt mede onze gissing, dat Roelof Grauwert, die in 1516 met Weerdenstein werd beleend, een broeder zou zijn des heeren van Hinderstein (1).

Toen op het eind der 16e eeuw Frederik van Zuylen van Nyevelt, Hindersteins heer, zonder kinderen was gestorven, schreef ik: „Niet een der zonen van „Jor Berend (v. Zuylen van N., Frederiks broeder) „erlangde het bezit van het leengoed huns ooms, „maar het verviel op hunne zuster Cornelia." Hierop heeft des heeren Wagners vaardige pen aangeteekend:

„Bernt of Berent had maar *één* zoon, Antonis ge„naamd, die ongetrouwd in 1606 is overleden. Er „wordt beweerd, dat Bernt nog een zoon Gijsbert, „gehuwd met Barbara Greve, zoude gehad hebben, „uit welk huwelijk o.a. de tegenwoordige Graven van „Zuylen van Nyevelt zouden afstammen, maar hier„tegen pleit de overgang van alle leengoederen, door „Antonis bezeten, op zijn eenige levende zuster Cor„nelia, alsook dat Cornelia's zoon, Bitter van der „Marsche, naaste leenvolger van Frederik, Cornelia's „oom werd."

Tegen deze redenen, wier gewicht in de schaal drukt, is, mijns inziens, het woord van den heer Rietstap, die geen bewijzen levert, niet bestand, vooral ook, omdat we in deze reeds meerdere onjuistheden bij hem opmerkten. Maar het leenboek doet ons toch vermoeden, dat er knoopen in het touw zaten. Zie maar eens het Repertorium op de Gaasbeeksche leenboeken. Daar staat op 21 Juni 1598 de nieuwe beleening met Hinderstein aldus aangegeven: „De curator tot het verheffen van zee„kere leengoederen, naegelaten door Jor Frederik van „Zuylen van Nyevelt, (beleend) ten behoeve van den„gene, op wien 't goed zal komen" (H. fol. 32 verso). Mij dunkt, dat enkel de afwezigheid van Jor Antonis, als deze zich toen reeds in Indië bevond, niet wel de verklaring hiervan geeft.

Hoe 't zij, Joff. Cornelie van Zuylen van Nyevelt Antonis' zuster verkreeg Hindersteyn, om het in huwelijk te brengen aan Evert van der Marsch. Aan dezen ontviel zij door den dood kort na Hoog Lieve-Vrouwendag van het jaar 1617 en werd op 24 Augustus in Utrechts Dom overluid (2). Naar 't schijnt

(1) De heer Wagner had de goedheid mij aan te wijzen, dat Jor Job van Zuylen van Nyevelt, broeder van Antonis Hindersteins heer, één zelfde persoon is met hem die door den heer Rietstap (Wapenboek v. d. Nederl. Adel, II blz. 298) ten onrechte Jacob wordt genoemd; dat Jor Job op 20 Januari 1532 door het Gaasbeeksche leenhof niet beleend werd met het goed Vogelpoel, 't geen toen aan Jor Antonis kwam, maar met 11 morgen land onder Kamerik.

(2) Op 22 November 1618 sloot Jor Evert van der Marsch te Culemborg een nieuwen echt met Joff. Cathrijne Preys, na

heeft zij slechts een enkelen zoon nagelaten, Bitter van der Marsch, die op 20 November 1618 beleend werd met een hoeve lands in Otterspoorbroek onder Maarsen, in Febr. 1607 van zijn oom Antoni op zijne moeder verorven. Dezelfde ontving, volgens het leenregister van den huize Sterkenburg (A. fol. 93) ook na moeders dood beleening met „de Parssick", een stuk land van 2 hond gelegen vóór den huize van Hinderstein en met een halve hoeve in Neerlangbroek. Als ik hierna zie, dat de beleening met Hinderstein eerst volgde op 23 December 1626, dan wil me dunken, dat tegenstanders, die op Jor Frederiks leenen nog steeds aanspraak maakten, de oorzaak dezer vertraging waren. De bemerking in het Repertorium (B. fol. 52 verso) blijft hier onzijdig. Zij luidt: „1626, 23 December (beleend) Jor Bitter „van der Marsch, door doode van Jof. Cornelie van „Zuylen van Nyevelt Berends dochter, zijne moeder „zaliger, als gewezen naaste leenvolgersche van wij„len Jor Frederik haren oom; en vermits zijne min„derjarigheid heeft zijn vader Evert van der Marsch „den eed gedaan." Als minderjarige wordt Jor Bitter op 8 Febr. 1632 nog vermeld in het leenboek van Hinderstein. Vijfendertig jaren later overleed hij op 9 Januari 1667 en werd te Neerlangbroek begraven, nalatende een eenige dochter Joff. Anne Cornelie, die op 6 Mei van laatstgemeld jaar den echt sloot met Adolf van Oostrum.

Hier zij ook nog recht gedaan over een drietal drukfeilen, die in deel XII onbescheiden genoeg ingeslopen. Op blz. 134 aldaar, in regel 7 der eerste kolom moet gelezen worden: ende der Hoeftweteringe; in regel 12 lees: verleyt; in stede van: veleyt; op blz. 135, eerste kolom, regel 21, lees: 28, in plaats van 12.

Over Gijsbert Franco baron van Derfelden, in de eerste helft dezer eeuw heer van Hinderstein, vonden we nog vermeld, dat hij naam maakte als aardrijkskundige, zelfs gerangschikt werd onder „de beroemdste geographen van zijn tijd" (1). Getuigenis van zijn ijverige studie op dit veld leveren ons de volgende werken:

Revue abrégée de l' Atlas universel de toutes les parties du monde — de Ph. v. d. Maelen, contenant une courte notice de ce que cet ouvrage offre de remarquable. Utrecht 1828, 8°.

Algemeene kaart van Nederl. Oost-Indië, met een bijgevoegde Mémoire analytique pour servir d' explication à la carte générale des possessions Néerlandaises dans le Grand-Archipel Indien, par le Baron G. F. de Derfelden de Hinderstein, La Haye et Amsterdam 1841, 4°.

Ook hield (naar luid der getuigenis van den uitgever) Baron van Derfelden het toezicht over de uitvoering van den keurigen plattengrond der stad Utrecht, volgens de kadastrale opmeting in het koper gegrift en in 1838 uitgegeven bij N. van der Monde.

Toen de „beroemde aardrijkskundige" straks overleed kwam de hofstad Hinderstein in veiling en werd bij koop verkregen door Filips Julius baron van Zuylen van Nyevelt, luitenant-kolonel, jongste zoon van Jacob van Z. v. N. bij Adriane Marie Cornets de Groot; zoodat na zeven geslachten het voorvaderlijk erfgoed in denzelfden stam wederkeerde. Met zijne gade Frederika Marie gravin van Bylandt bewoonde hij het Langbroeksche riddergoed, totdat zij daar overleed op 1 Sept. 1859 en te Utrecht werd begraven. Hij zelf overleed in evengenoemde stad en had Hinderstein bij uitersten wil vermaakt aan Filips J. graaf van Zuylen van Nyevelt, kleinzoon van wijlen zijn broeder Arnout bij Maria Repelaer, nog minderjarige zoon van Jacob Pieter J. A. graaf van Z. v. N., weleer minister van buitenl. zaken en laatstelijk lid des Raads van State. De vader bewoonde een tijdlang Hinderstein en vergrootte het tevens. Meerderjarig geworden, trad de zoon in het werkelijk bezit der hofstad, doch vertoefde er weinig en verhuurde ze straks aan Jhr Mr Karel Antonie Godin de Beaufort. Eenige jaren later bracht de jeugdige bezitter het oude riddergoed in veiling en droeg het in koop over aan Mevr. de Douairière Vegelin van Claerbergen, geboren Jkvr. van Haeften, die Hinderstein een wijle bewoonde. Straks bracht haar zoon Jhr. Philip Ernst Vegelin van Claerbergen de op hem verorven hofstad andermaal in veiling, waaruit ze in 1890 werd aangekocht door den heer Johannes Damen te Cothen. Deze droeg bij onderhandschen koop het achtbare riddergoed over aan den heer Baron van Brienen van de Groote Lindt, sinds 19

wier dood hij op 19 Juni 1625 in dezelfde stad een derden echt sloot met Elisabeth Aleit van der Boye, wede Jor Gerrit van Laer tot Hoenlo. Vier jaren later kocht hij zich een huis op den St Martensdam te Utrecht, 't geen op 5 Maart 1629 door E. van Kuyck op hem werd overgedragen. Dit huis moet hij bewoond hebben minstens tot den dood zijner derde vrouw overleden te Utrecht „over de Runnebaan" in Juli 1640 en begraven in St Pauwels, nalatende haren man en „twee onmondige kinderen." Ruim twee jaren later overleed haar man te Zwolle, doch werd op 3 October 1642 in den Dom van Utrecht overluid. De twee onmondige kinderen, bij hun moeders dood vermeld, zullen wis zijn: *a.* Cornelis Arnoult van der Marsch, op 8 Januari 1653 te Utrecht gehuwd met Franchoise Margrite van Weede. *b.* Josine Elisabeth van der Marsch, op 5 Augustus 1654 te Culemborg getrouwd met Jor Herman Cockman van Deventer.

(1) v. d. Monde, Tijdschrift voor geschiedenis, oudheden en statistiek van Utrecht, D. II blz. 385.

Febr. 1870 kamerheer des Konings in buitengew. dienst, bij het eind des jaars 1887 door Zijne Majesteit in bijzondere zending naar Rome afgevaardigd ter vertegenwoordiging van Hoogstdenzelfde bij het plechtig gouden priesterfeest Zijner Heiligheid. Zij hier nog vermeld, dat ter blijde herinnering aan die vereerende zending hem de hooge onderscheiding gewerd van benoemd te worden tot Grootkruis der orde van den *H. Gregorius den Groote*. Dit heerlijk eereteeken siere zijne borst vele jaren.

J. H. Hofman.

Geslacht Bijl.

„Wie zou mij enkele genealogische berichten omtrent de familie Bijl kunnen verschaffen?" vraagt de „Wapenheraut" van Febr. 1900, blz. 47.

Ziehier „enkele".

Gords (Gerard?) Bijl, in 1529 schepen te Venlo.

Gerrit Bijl, schepen ibidem 1599, 1602, secretaris 1587 en '95, rentmeester 1596, raadsvrind '95. Zijn zegel uit den jare 1598, afgebeeld in „Maandblad de Nederl. Leeuw" XVII (a° 1899) blz. 41, vertoont, naar 't schijnt, een grijpvogel met doorgeslagen staart, klimmend tegen een boomstruik, met de legende: S. Gert (Gerrit, Gerard) *Biel* (sic). Waaruit dus de straksvolgende vorm *Biël* kon voortkomen.

Pieter Bijl, sergeant. Voor zijne huisvrouw werd 24 Aug. 1632 een graf geopend in de Groote of St. Jacobskerk te 's Gravenhage [„*Algem. Nederl. Familieblad*", XII (1895), blz. 326].

Cornelis Woutersze Bijl, gehuwd met Leentje Tonisdr., te Brielle. Beiden 6 Juli 1637 dood; want eene acte in dato noemt Hubrecht van Duvoirden gemachtigde van Maerten Gisbrechts te Delft, administreerenden voogd der twee weeskinderen van eerstgenoemd echtpaar [„*Algem. Nederl. Familieblad*", VIII (1891), blz. 200].

Lieven Bijl, oud-stuurman, † 11 Jan. 1655, begraven in de voormalige St. Lievens-Monsterkerk te Zierikzee. Aldaar ligt ook begraven zijne huisvrouw Martijnken Jans, † 27 Maart 1654, oud 61 jaar.

Hendrik Pieterszoon Bijl, in 1717 equipagemeester op Ceylon.

Adriaan Bijl, baljuw van St. Maarten (te Utrecht?) † 26 Juni 1765, oud 47 jaar [„*Algem. Nederl. Familieblad*" IX (1892), blz. 146].

Magdalena Bijl, jonge dochter, geboren te Zuidland, ondertrouwt te Brielle 21 Febr. 1790 Willem Keizer, jongman, geboren te Brielle, die met attestatie van 9 Maart zich met haar te Zuidland in den echt verbindt [„*Algem. Nederl. Familieblad*", X (1893), blz. 196].

Mechteld v. Zwolgen, wede. Willem Bijl, laat 5 Februari 1800 registreeren een gerichtelijk transport d.d. 31 December 1799 door de executeurs testamentair van wijlen Otto van Eck en C. M. van den Steen, in leven echtelieden, ten haren behoeve gepasseerd, en uit dien hoofde den uterweerd, gelegen te Maasbommel (den Galenschen of den Galantzen weerd) ten haeren naeme overteekenen [„*Geldersche Leenregister*", uitgave van Baron Sloet en Dr. van Veen, II, 86 (Nijmegen)].

P. K. Bijl, prop. bij de Doopsgezinde Societeit in 1878, Doopsgezind predikant te Stavoren c. a. 23 Maart 1879, te Edam 18 Sept. '81, in '85 nog in dienst, doch in '96 niet meer.

A. J. Bijl, prop. bij de Doopsgezinde Societeit in 1860, Doopsgezind predikant te Wormerveer op het Noord 20 Jan. '61, te Steenwijk 3 Aug. 62. Herdacht 20 Jan. 1901 als oudste der dienstdoende predikanten bij de Doopsgezinde gemeenten zijn 40-jarig ambtsjubileum.

Mr. Johan Biël, werd 21 Febr. 1675 aangesteld tot schepen van Tiel (Mr. E. D. Rink, „*Beschrijving van Tiel*" 1836, blz. 315).

Henrica Biël, jonge dochter van Tiel, met attestatie van Ds. (Samuel) Scherphoff, predikant ter stede, 8 Aug. 1686 te Ommeren (in Neder-Betuwe) gehuwd met Henricus van Aelhuysen, jongman, Scholae Tylanae, magister.

Jan Jacob Biël, in 1723 schepen van Tiel (Rink, a. w. blz. 316).

Men mag vermoeden, dat Biël (voor Bijl) eene verschrijving, foutieve lezing of drukfeil is (1). Misschien ook behoorde Biël voor Bijl tot de „kermis der ijdelheid) van de familie zelve.

Meer weet ik niet.

Bergeijk, 7 Jan. 1901. Jac. Anspach.

Brusse.

(Terborg, Boedelscheidingen n°. 48).

1724. H. O. de Brusse ontvanger der verpondingen in de Hoogheid Wisch.

1 Januari 1725. H. J. Brusse richter der heerlijkheid Ligtenberg.

1737. Henrik Messing Wedr. van Berentgen Brusse.

31 December 1770 Albert Smals geh. met Meggeld Brusse.

A. J. C. K.

---

(1) Den geachten inzender dienen wij op te merken, dat tot de aanzienlijke Tielsche geslachten behoorde de familie Biël, geenszins Bijl. Red.

Geslacht Veldtman.

Het thans uitgestorven Groningsche geslacht Veldtman, — niet te verwarren met Veltman, Veldman, Feltman en Feldmann — voerde tot wapen: in blauw een landbouwer in profil naar rechts, steunende op een schop alles van natuurlijke kleur.

De eerst vermelde van dit geslacht was:

I. Fecko Veldtman. Hij was de vader van

II. Hendrik Feckens (Fecko'szoon) Veldtman, raadsheer te Groningen, geboren 24 Maart 1633, overleden 7 Februari 1704. Hij was tweemalen gehuwd. Eerst huwde hij 1 Juli 1656 Aaltje Wedda, die 22 April 1666 overleed, daarna hertrouwde hij 7 Juli 1667 Clara Berlinckhoffs, geboren 13 October 1642, overleden 11 April 1708.

Uit het eerste huwelijk sproten zes, uit het tweede negen kinderen. Deze waren:

1°. Fecko Veldtman, volgt onder III;

2°. Jantina Veldtman, geboren 21 Mei 1659, overleden 20 Augustus 1665;

3°. Neesien Veldtman, geboren 4 Maart 1661, overleden 20 April 1662;

4°. Hendrik Veldtman, geboren 26 Mei 1662, overleden 29 d.a.v.;

5°. Hendrik Veldtman, geboren 19 November 1663, werd ritmeester en overleed ongehuwd op Curaçao 22 Juli 1723;

6°. Albert Veldtman, geboren 4 December 1665, overleden 20 Mei 1667;

7°. eene dochter, doodgeboren 1 April 1668;

8°. een zoon, doodgeboren 5 April 1669;

9°. Abraham Veldtman, geboren 12 Mei 1670, overleden 28 d.a.v.;

10°. Allegonda Veldtman, geboren 2 Augustus 1671, overleden 4 d.a.v.;

11°. Abraham Veldtman, geboren 4 November 1672, overleden 8 April d.a.v.;

12°. Allegonde Johanna Veldtman, geboren 11 Juli 1674, gehuwd met Sieger Sighers, gezworene te Groningen, zoon van den raadsheer Albert Sighers en van Saakyn Andla.

13°. Abraham Veldtman, geboren 4 April 1676, kapitein, overleden te Roermond 7 October 1712, gehuwd met Titia Robers, die hem overleefde en kinderloos overleed;

14°. Otto George Veldtman, geboren 13 Februari 1683, overleden 13 Juli d.a. v.;

15°. Otto George Veldtman, geboren 28 Januari 1685, volgt onder III bis.

III. Fecko Veldtman, geboren 28 April 1657, Commissaris Provinciaal te Groningen, overleed 16 Mei 1718. Hij huwde tweemalen. De naam zijner eerste echtgenoote, die hem één zoon schonk, is onbekend. Hij hertrouwde 13 November 1692 Cornelia van Hulten, dochter van Gerardus van Hulten en Goudina Crans, die hem drie kinderen schonk. Deze kinderen waren:

1°. Mr. Hendrik Veldtman, geboren vóór 1690, volgt onder IV.

2°. Johanna Maria Veldtman, op 19 Februari 1713 gehuwd met Jan Nysingh, rentmeester te Assen, geboren 8 Juni 1680, overleden 6 Juni 1740, zoon van Lucas Nysingh en Arendina Emmius.

3°. Lammert Veldtman, gezworene en ontvanger te Groningen.

4°. Hendrik George Veldtman, volgt onder IV bis.

IV. Mr. Hendrik Veldtman, geboren 168., werd in 1715 gezworene te Groningen, in 1720 raad aldaar, in 1726 gedeputeerde, in 1732 hoofdman der Justitiekamer, en in 1733 burgemeester van Groningen. Hij was ook schepper der drie Delfzijlen, van 1731—1733 curator der Groninger Hoogeschool en overleed 23 September 1753. Hij was tweemalen gehuwd geweest. Eerst huwde hij 10 Juli 1712 met Rolina Margaretha Nysingh, geboren 18 April 1683, overleden 28 Juli 1712, dochter van Lucas Nysingh en Arendina Emmius, boven vermeld. Hij hertrouwde in December 1733 met Eleonora Houtina van Glinstra, geboren in 1703, overleden te Groningen 6 Februari 1777, dochter van Assuerus van Glinstra (Hectorszoon ex Johanna Hillegonda van Vierssen) en van Johanna van Wyckel (Johannes dr. ex Aafke Jetske van Buttingha).

Uit het tweede huwelijk sproten drie kinderen.

1°. Assuerus Johan Veldtman, volgt onder V;

2°. N.N. Veldtman.

3°. Johanna Maria Veldtman, geboren 27 Juni 1736, overleden te Hoogezand 28 Februari 1810, op 24 Januari 1768 gehuwd met Scato Gockinga, geboren te Zuidbroek 16 Januari 1741, gilderechtsheer, weesheer, drost van het Goorrecht en lid van Gedeputeerde Staten te Groningen, overleden te Hoogezand 9 Juli 1828, zoon van Otto George Gockinga en Christina Johanna Obreen.

V. Assuerus Johan Veldtman, heer van Slochteren, geboren omtrent 1735, postmeester te Groningen, overleden 27 Juli 1781, was gehuwd met Etta Catharina Emmen, dochter van Lambert Henric Emmen en Maria Jacoba Junius (1).

Uit dit huwelijk sproten twee kinderen:

1°. Hendrik de Sandra Veldtman, volgt onder VI;

2°. Maria Jacoba Veldtman, overleden na 1789, eerst echtgenoote van Mr. Scato François van Idde-

(1) Maria Jacoba Junius, dochter van Jacob Junius en Margaretha Clant, zij dochter van Elias Clant en Margaretha Barbara de Sandra.

kinge, vóór 1796 hertrouwd met Catharina Graafland.

VI. Mr. Hendrik de Sandra Veldtman, heer van Slochteren, Kolham, Foxham en Schildwolde, geboren in 1756, curator der Groninger Hoogeschool, lid der provinciale staten van Groningen, sterft te Groningen 9 Januari 1816. Hij was tweemalen gehuwd.

Zijne eerste echtgenoote Johanna Catharina Aleida barones de Rehden, geboren in Augustus 1754, overleden te Hoogezand 14 November 1777, was eene dochter van Oncko baron de Rehden en van Dodonea Helena van Wychel, en schonk hem een zoon.

Zijne tweede echtgenoote Adelgonde Christina Wolthers, geboren te Groningen 29 Mei 1752, aldaar overleden 2 Januari 1805, was eene dochter van Herman Wolthers en Louise Christina Conring, en weduwe van Jan Nanning van der Hoop, en schonk hem eene dochter. Die kinderen waren:

1°. Assuerus Johan de Sandra Veldtman, geboren tusschen 1772 en 1774 en kinderloos overleden; en

2°. Hermanna Louise Christina de Sandra Veldtman, geboren 23 Januari 1789, overleden 17 November 1847.

Zij huwde eerst te Slochteren 13 Juni 1810 met Jhr. Johan Hora Siccama, lid van Gedeputeerde Staten van Groningen, geboren te Groningen 31 October 1778, overleden te Brussel 7 April 1829. Zij hertrouwde 6 September 1831 Jhr. Wiardus Hora Siccama, geboren 27 April 1791, overleden 25 Juni 1867.

Beide huwelijken waren kinderloos.

IVbis Hendrik George Veldtman, jongste zoon van Fecko en Cornelia van Hulten, geboren omtrent 1700, was Luitenant-Generaal.

Hij huwde twee malen. Eerst huwde hij Anna Lamina van Gesseler, dochter van J. van Gesseler en Anna Cornelia Maria Nysingh, die hem twee kinderen schonk.

Daarna hertrouwde hij op 30 Augustus 1739 met Beerta Elisabeth Gockinga, geboren 5 December 1711, dochter van Scato Gockinga en van Richardina Ludolphi. Voormelde kinderen waren:

1°. Anna Lamina (elders genoemd Wilhelmina Johanna) Veldtman, gehuwd met Eilco Eger Tamminga Sickinghe, burgemeester van Groningen, zoon van Onno en Johanna Wilhelmina Tamminga.

2°. Fecko Veldtman, volgt onder V.

V. Fecko Veldtman, geboren omtrent 1725, huwde vóór 1758 Beerta Johanna van Iddekinge, geboren na 1723, dochter van Pieter Rembt van Iddekinge en van Beerta Johanna Gerlacius.

IIIbis Otto George Veldtman, jongste zoon van den raadsheer Hendrik Feckens Veldtman en van Clara Berlinckhoffs, geboren 28 Januari 1685, werd kapitein in 1707, majoor in 1716, luitenant-kolonel in 1718, kolonel in 1739, generaal majoor in 1742 en sneuvelde tusschen Luik en Maastricht 11 October 1746.

Hij was 12 Februari 1708 gehuwd met Willemina Robers, geboren 16 Juli 1686, overleden 17 Mei 1745. Uit hun huwelijk sproten elf kinderen:

1°. Mr. Hendrik Jan Veldtman, volgt onder IV;

2°. Jan Abraham Veldtman, geboren te Groningen 17 April 1713, aldaar overleden als luitenant-kolonel 6 Maart 1764;

3°. Clara Alegonda Veldtman, geboren te Groningen 9 Maart 1714, aldaar overleden 7 Juni d. a. v.;

4°. Fecko George Veldtman, geboren te Groningen 11 Maart 1715, overleden 25 Mei d. a. v.;

5°. Alegonda Veldtman, geboren te Groningen 30 Augustus 1716, overleden 15 November 1766, op 30 Augustus 1739 gehuwd met Henric Gockinga, geboren 30 Augustus 1710, landschrijver der Oldambten, syndicus van Groningen, provinciaal rekenmeester, raadsheer en burgemeester van Groningen, lid van Gedeputeerde Staten en der Staten-Generaal, bewindhebber der West-Indische Compagnie, overleden 15 October 1785(91), zoon van Scato en Richardina Ludolphi;

6°. Nicolaus Hermanus Veldtman, geboren te Groningen 29 October 1718, aldaar overleden 31 December 1742;

7°. Fecko George Veldtman, geboren te Groningen 17 September 1720, aldaar overleden 18 Maart d.a.v.;

8°. Clara Titia Veldtman, geboren te Groningen 6 Februari 1722, aldaar overleden 25 Maart 1722.

9°. Fecko George Veldtman, geboren te Groningen 5 December 1723, overleden 24 Mei d. a. v.:

10°. Abraham George Veldtman, geboren te Emden 16 Maart 1725, er overleden 2 Juni d. a. v.;

11°. Ottomina Veldtman, geboren te Emden 25 December 1730.

IV. Mr. Hendrik Jan Veldtman, raad en rekenmeester van Groningen, aldaar geboren 21 Mei 1709, overleed 25 October 1772.

Hij zal de raadsheer Veldtman zijn, gehuwd met Wikea de Valcke, geboren omtrent 1710, dochter van Pompejus en van Anna Lucia van Julsingha.

Mr. Hendrik Jan Veldtman huwde in elk geval met Gezina Muntinghe (1) en had daarbij twee kinderen:

1°. Nicolaus Veldtman, geboren in 1741 en overleden te Groningen 1 Januari 1784, en

(1) Gezina Muntinghe zal eene kleindochter geweest zijn van Berend Muntinghe, gezworene te Groningen, overleden 6 Mei 1691, en van Gezina Robers.

Naar den voornaam van haar oudsten zoon, zou ik denken, dat zij eene dochter is geweest van Nicolaas Muntinghe, gezworene te Groningen, overleden 12 Februari 1721.

2o. Mr. Otto Georg Veldtman, richter te Harkstede in 1797 (1).

Mr. Lodewijk Muntinghe, richter te Vlagtwedde en zijne echtgenoote Wobbina Brechtina Nauta (dochter van Hemmo en Hylke Venema) gaven aan hun 5de kind, geboren te Veendam 8 Augustus 1786, de namen Otto George Veldtman Muntinghe; deze overleed als Luitenant Kolonel op Java 27 October 1822, zonder zoons na te laten.

Niet alleen het geslacht, maar ook de naam Veldtman verdween hierdoor.

Haarlem, November 1900. Chr. J. Polvliet.

Van (den) Heuvel.

Martin van Heuvel huwde in 1612 te Middelburg met Margaretha de Wale—Rogiers. Hij was afkomstig uit Goch in de Rijnprovincie, doch 't is niet bekend, of hij daar geboren werd. Ten tijde van zijn huwelijk woonde hij in Haarlem, waar ook zijn vrouw van daan kwam. Later, omstreeks 1615, was hij koopman te Amsterdam en woonde in de Keizerstraat bij de Westermarkt. In deze stad werd in 1620 zijn zoon Martin (II) van Heuvel geboren, wiens nakomelingen thans nog in Duitschland voortleven.

Martin (I) van Heuvel was Mennoniet. De datum van zijn geboorte, zoowel als van zijn overlijden zijn onbekend. Vermoedelijk stierf hij na 1646 te Amsterdam.

Een oom van Martin van Heuvel den vader, Isaac van Heuvel, was te Middelburg getuige bij diens huwelijk.

Martin (II) van den Heuvel, geboren te Amsterdam den 18 Juli 1620, was tot 1654 Mennoniet en ging toen te Koningsbergen in Pruissen tot de Luthersche kerk over. Hij huwde aldaar den 3 Augustus 1655 Gertrud Lubeck. Hij was koopman en hield zich ook op het landgoed Schönfliess bij Koningsbergen op. Zijn broeder Nicolaas van (den) Heuvel vestigde zich te Wilna in Pruissisch Polen, thans Rusland.

Van Martin (II) van den Heuvel's zoon Martin (III) van den Heuvel, die in 1656 te Koningsbergen in Pruissen geboren werd, stamt de Pruissische familie von Hoewel af, waarvan de majoor Siegfried von Hoewel, in garnizoen te Thorn, een vertegenwoordiger is. Hij huwde, 1o te Koningsbergen den 21 April 1682 Elisabeth Deutsch en 2o in 1700 Anna Regina Bartsch.

De weduwe van een Nicolaas van Heuvel, Margaretha Brassers leefde, na den dood van haren man, in 1657 en later te Amsterdam, met hare zonen: Martin geboren in 1647 te Danzig, en Nicolaas, geboren in 1652 te Wilna. Wat is er van deze familie geworden?

Omtrent eene (andere?) familie van (den) Heuvel het volgende:

Isaac van (den) Heuvel, uit Weert, wonende te Emmerik, trad, op den leeftijd van 24 jaar, te Amsterdam in ondertrouw, den 4 Augustus 1593, met Niesgen Geertsz, oud 20 jaar, dochter van Willem Geertsz. Uit dit huwelijk zijn de volgende kinderen bekend:

1o. Margaretha van Heuvel, die den 5 November 1623 huwde met Hendrik Dirksz Spiegel, 1655 burgemeester van Amsterdam.

2o. Nicolaas van Heuvel, geboren in 1600, huwt in October 1625 Aefje Rogh, geboren 20 Maart 1606. Uit welk huwelijk geboren werd:

A. Gertrud van Heuvel, geboren in 1627, overleden 29 September 1687, gehuwd met Hendrik Roeters, schepen en hoofdofficier te Amsterdam.

B. Isaac van Heuvel, geboren 4 September 1640, sinds 1679 raad te Amsterdam, overleden den 19 September 1786, huwde den 21 Augustus 1663 met Maria van de Poll, geboren 31 Juli 1642, overleden den 27 October 1706, dochter Jan van de Poll, burgemeester van Amsterdam, en van Duifje van Gerwen. Uit dit huwelijk werd den 20 November 1668 een dochter Duifje van den Heuvel geboren, die 6 Januari 1688 in 't huwelijk trad met Ernst Reepmaker, geboren den 20 December 1666, zoon van Anthony Reepmaker.

* * *

In het begrafenis-register der Westerkerk te Amsterdam (Archief van de Weeskamer) komt voor: 27 Juli 1637 Martin van Heuvel op de Prinsegracht bij de Prinsenbrug. Drie kinderen . . . .

Een Nicolaas van Heuvel liet in 1651 eene dochter Cornelia doopen. Zijne vrouw heette Susanna Rijkaarts. In 1656 liet Willem van Heuvel, gehuwd met Machtelt van Nieuwenhoven, eene dochter Susanna Maria doopen.

Ten slotte iets over het wapen. Martin (II) van Heuvel zegelde in 1673 te Koningsbergen in Pruissen bijna op de zelfde manier als de Amsterdamsche raadsheer (1686): Gedeeld: 1 twee dwarsbalken, 2 een everskop tusschen twee halve hertsgeweien. Helmteeken (?): een door een pijl doorschoten hand. Het tegenwoordige wapen der Pruissische familie is: Gevierendeeld: 1 en 4 in zilver een roode leeuw; 2 en 3 in rood (zilveren?) jachthoorns.

* * *

(1) Hij promoveerde te Groningen 20 Mei 1761 op een dissertatie „De dominio", waaruit blijkt dat hij te Groningen geboren werd.

Wij hebben het op ons genomen de duistere kwestie der afstamming van de familie von Hoewel (van Heuvel) nog eens uiteen te zetten en hebben dit zoo breedvoerig gedaan, omdat daardoor meer kans bestaat, dat op 't een of ander punt licht wordt ontstoken.

De hoofdzaak is: was de stamvader der Duitsche von Hoewels, Martin I van Heuvel, verwant aan den Amsterdamschen raadsheer Isaac van Heuvel, hoe is die verwantschap te bewijzen, en wie waren de ouders van den meer genoemden Martin I van Heuvel? Mededeelingen van elken aard, die de oplossing dezer vragen nader brengen, worden gaarne geplaatst.

Aanteekeningen geslacht Kien.

Trouwregisters van de Ger. Kerk te Dwingeloo in Drenthe.

„De well-geb. Heer *Joan van Sypesteyn*, ontfanger „van Etten, mitsgaders waltgraef van de landen van „Kuyk en oudt-scheepen der stad Breda, met de „Hoog Welgeb. freule Margaretha Kien te Dwingeloo. „Deese persoonen zijn, na geziene attestatie, dat sy „drie wettige Huwelijks-proclamatiën te Breda ge- „hadt hebben, alhier te Dwingeloo getrouwt den 28 „Sept. 1744, in bijzijn van alle de leeden des E. „kerkenraedts en die meer tegenwoordigh waeren; „in het openbaer in de kerk."

Registers van armverzorgers te Dwingeloo in Drenthe.

20 Juni 1754. Ontvangen bij de begrafenis van den Hoog welgeb. Heer Generaal-Majoor *Johan Kien*, f 6—10.

28 Sept. 1754. Bij het trouwen van de heer *Joan van Sypestein* met de freule *Margaretha Kien* f 12.

G.

Tommy Atkins

is in Engeland de naam, waardoor men in 't algemeen een soldaat aanduidt, evenals wij door janmaat een matroos. In het archief van van Deelen meen ik den oorsprong van eerstvermelde benaming terug gevonden te hebben.

„1657 Thomas Atkins, ridderman van Londen, is in December van den Protector tot ridder geslagen."

A. J. C. K.

Vragen en Antwoorden.

Wapen gevraagd.

Wie kan het wapen mededeelen van de familie *van Colbier*? Ook genealogische aanteekeningen betreffende dit geslacht zullen welkom zijn.

M. v. C.

Geslacht Brouwer (1).

Op blz. 102 (noot 2) van den 7den Jaargang van dit Tijdschrift (1890) staat dat Sirach Brouwer door de familie van Banken en van Toll en weder door van Teylingen uit het grafelijk Huis van Holland stamde, wie kan dienaangaande iets naders mededeelen?

Van Ouwenaller.

In 1613 werd geboren Berend Reyerse *van Ouwenaller*, hij was in 1642 gehuwd met .... *van Bankum*. Zij hadden o.a. een zoon Reinier genaamd (geboren 10 December 1646 en den 8 November 1672 gehuwd met Cornelia Dudijn), die klerk was van den raadpensionnaris Johan de Witt (2) en wiens afstammelingen bekend zijn.

Verzocht worden inlichtingen omtrent de ascendenten van bovengenoemden Barend Reyerse van Ouwenaller.

Het geslacht van Ouwenaller voert hetzelfde wapen als het Geldersch geslacht van Aller, zijnde: in groen een zilveren ossenkop met gouden horens.

Geslacht van Riebeeck.

D. XIII, blz. 124.

Onder de Resolutien van 's graven hofraad te Culenborg (thans nog ten stadhuize aldaar berustende, wellicht spoedig over te voeren naar het rijksarchief te Arnhem) komt op 22 Juli 1630 eenig naricht voor over Antony van Rybecq, aan wien 600 gulden toekomt uit het slot der rekening van wijlen zijn oom Lambert Hoevenaer, gewezen stads-burgemeester te Culemborg. Zou aldaar den heer v. Z. ook eenig gewenscht licht kunnen opgaan? J. H. H.

Het geslacht Falck.

Onderstaande aanteekeningen betreffend het geslacht *Falck* danken wij de vriendelijke belangstelling van een lezer in den vreemde, dr. F. Ritter, secretaris der „Gesellschaft für bildende Kunst und vaterländische Altertümer" te Emden. Met het meeste genoegen ruimen wij er hier eene plaats voor in.

Bij het artikel over de familie Falck veroorloof ik mij eenige aanteekeningen betreffende de vroegere geschiedenis dier familie uit Emdensche koop- en

---

(1) Deze vraag werd ons gezonden per briefkaart, onderteekend S. v. S. Gaarne zouden wij den naam van den inzender kennen. Red.

(2) Van der Aa heeft zijn biographie willen geven; er staat nl. in zijn woordenboek Reinier van Oldenaller, ziet op R. van Ouwenaller. Op dezen naam is echter geen levensbericht te vinden. Red.

huwelijkscontracten mede te deelen. Zij was in de zestiende eeuw te Emden aanzienlijk en vermogend; dat zij echter tot den eigenlijken adel behoorde, zal wel niet bewezen kunnen worden. Als edellieden kunnen voor Oostfriesland in de zestiende eeuw hoogstens de hoofdelingen in aanmerking komen en dat zijn de Falcken niet geweest. Overigens ben ik geen genealoog en stel er alleen belang in ter wille van den drost Occo Valk, die in 1571, in den Geuzentijd, drost te Emden was. Of het bij mijn weten oudste lid der familie Valk, de proost Dirk Valk, gestorven na 1524, met den Munsterschen „domdeken" Bernhard Valke, iudex et conservator iurium et privilegiorum ... abbatum et conventus *monasterii Scole Dei in Yle* (Ihlo bei Aurich, Friedl. Ostfr. Urkdb. 585 v. 30 Sept. 1447) verwant was, is mij niet bekend. De titel van den laatsten is echter, zooals uit het bovenstaande blijkt, op bladz. 235 van het Familieblad (1900) niet juist aangegeven: hij was niet „rechter van *alle* rechten" etc., maar alleen iud. et cons. privilegiorum van het *klooster Ihlo.* Behoort de Munstersche domdecanus bij de Oostfriesche familie Falck, dan is de veronderstelling, dat zij, gelijk zoo vele families, uit Munsterland naar Oostfriesland verhuisde, even aannemelijk als die, dat het een van oudsher in Oostfriesland gevestigde familie is (1). De Friesche vorm Valkena (=zoon van Valk) komt, voorzoover ik weet, driemaal voor, Friedl. Urk. n°. 1485, 1516, 1604 v. 1495—1498, Valkene n°. 1312 v. 1492. Latere verwanten van den proost Dirk Valk treft men in de mij bekende bronnen uit de 16e eeuw aan in de volgende plaatsen: *Emden*, *Uphusen*, *Marienwehr*, *Glimme* bij Groningen. Hoofdelingen waren te Uphusen in de 15e en 16e eeuw de Howerda's; van het twintig minuten daarvan verwijderde Marienwehr zijn geene Hoofdelingen bekend.

I *Emden.* 1°. **Evert Falke** (2) was reeds in 1529 dood. (Een Everhardus Falke de Emda werd in 1501 te Rostock geïmmatriculeerd en in 1505 Magister). Hij bezat te Emden aan de zuidzijde van de tegenwoordige Burgstrasse een huis, dat hij van het klooster Tedinga gekocht had. Zijne weduwe Foelke werd in 1539 schoonzuster van Gaike Edzarts te Uphusen genoemd. Waren Gaike Edzarts en Evert Falke alzoo broeders? Edzart Falke, de zoon van Evert en Foelke, sluit in 1551 een verdrag met zijn stiefvader Ubbo Quithouwer, wellicht de tweede man van Foelke.

2°. **Edzart Falke** zoon van n°. 1 (1), wordt in 1551 en 1561 genoemd.

3°. **Edzart Falke** (dezelfde als n°. 13?) ontvangt in 1521 met zijn broeders een wapen (2) van Karel V, bezat in 1530 te Emden, op de „nieustad" niet ver van den Delf op graaflijk gebied en bodem, den Valkenhof of Valkhof. „Hof" is in Oost-Friesland oorspronkelijk alleen een tuin, ook zonder huis. Waarschijnlijk is de „Valkhof" te zoeken, waar thans nog een gedeeltelijk antiek-gehouden gebouw ligt, dat nu uit drie huizen bestaat, met gothische vensters en alliantiewapen boven het deurgewelf, aan den hoek van de kleine Osterstrasse (noordzijde) en de Neuthorstrasse. Het vrouwenwapen stelt een rechtszienden vogel (zeker een valk) voor, het mannenwapen een geschakeerden dwarsbalk, helmteeken: een vlucht. Dezen Edzart Falke vind ik tot 't jaar 1540 vermeld. In 1548 schijnt de Valkhof in 't bezit van Johann Falke geweest te zijn, in 1558 was hij in 't bezit van vrouwe Anna van Diepholt (geboren Hayena, dochter van den Emder burgemeester Hompe Hayena), echtgenoote van Otto van Diepholt (3) „Feldhauptmann" van Edzard den Groote. Bij een landaankoop van Edzard Falke in 1532 treedt de „Häuptling" Wiard Meckena te Grothusen als getuige op (4).

4°. **Hans Falke**, burgemeester van Emden 1535—1541 (Ravinga, Series consulum ungenau: 1536—1540). Zijn vrouw heette Geseke. O. v. Rehdens handschriftelijke genealogieën IV. 55 noemen hem „vir militaris et consul Embdanus" en als zijne vrouw, zeker verkeerdelijk (5), Hebrich, dochter van den „Häuptling" Friedrich Wiards zu Be-

(1) Onder de Oostfriesche hoofdelingennamen zou een naam als „Valk" zeer ongewoon zijn, vgl. Beninga, Kankena, Manninga, Allena, Ukena, Idsinga enz. Een her „Johan Valcke" was in 1499 canonicus te Munster (Friedl. no. 1629.) Nadat dit geschreven was, vond ik evenwel nog een Hinricus Valke de Emeda 1455—1457 als student in Rostock (Jahrb. der Gesellschaft XII, bladz. 61).

(2) „Falke" schijnt vaker voor te komen dan Falk.

(1) De naam Edzart is misschien door de verhouding van hopman Hans Falke (vgl. no. 4) tot Edzart den Groote van Oostfriesland in de familie Falke gekomen. Vgl. echter blz. 90 aant. (2).

(2) De wapenbrief d.d. Brussel 20 September 1521 is gedeeltelijk afgedruk bij J. J. Harkenroht, Kerkrede over Oostfrieslands Rundvees Pest (Emden 1716), welke aan den overste O. W. Falk opgedragen is en eene beknopte geschiedenis der familie Falke bevat. In het uittreksel uit den wapenbrief staat generlei aanwijzing betreffende den adel der familie.

(3) Hij zal een bastaard van den Utrechtschen bisschop Rudolf van Diepholt geweest zijn (veeleer een kleinzoon?).

(4) De Valkhof heet van 1515 tot 1520 „M Dirk Valken Hoff".

(5) In de jaren 1525 en 1527 worden echter, zooals naderhand gebleken is, Hans Valke en zijne echtgenoote Herberch (Heberich) als bezitters van land bij Uphusen genoemd. Mogelijkerwijs was alzoo Hebrich Hans Valke's eerste, Geseke zijne tweede vrouw. „Hebrich is vermoedelijk de zelfde als Herberch, de vrouw van Hayo Gaykana in Uphusen, die in 1521 als vaderlijke erfgenaam de Bewynga Borchstede" in het kersspel Engerhave bezat. (Het vermoeden dat Geseke (Olffen) Hans' tweede vrouw, en Heberech Wiards zijn eerste vrouw was, is juist.

Red.

wingeborg en van Tiada van ter Halle bij Arle; hij wordt door von Rehden blijkbaar met den „Hauptmann" van graaf Edzart I, die in 1515 kommandant van het blokhuis te Delfzijl was (Beninga, blz. 580), vereenzelvigd. Mij is Hans Falkes naam voor de eerste maal uit het jaar 1529 bekend; hij moet vóór 1555 gestorven zijn, waarschijnlijk reeds in 1541. De proost Dirk Falke en de bezitter van 't Valk(en)hof Edzart Falke worden als zijne ooms aangeduid. Huizen bezat hij in de Grosse Deichstrasse en in de tegenwoordige Pelzerstrasse. Dyure Vallick te Uphusen beërfde hem.

5°. **Johann Falke** (dezelfde als 12? zoon van 3°?). Volgens een huwelijkscontract van 't jaar 1548 brengt hij bij zijn huwelijk met Ewler (Euweler) Meckena al zijn goederen in de Ommelanden van Groningen en in Oostfriesland in, en de Valkenhof te Emden wordt haar als weduwgoed toegezegd. Johann Falke zal alzoo de erfgenaam of zelfs de zoon (?) van No. 3 Edzart Falke geweest zijn, die immers ook met de Meckena's te Emden en Grothusen in betrekking stond. Haar vader was de Emder burgemeester Nomo Meckena (burgemeester 1529—1546), wiens broeder, de bovengenoemde Wiard Meckena (1) met zijn zoon (Wiards zoon) Nomo in 't jaar 1533 in den slag bij Jemgum tegen de Gelderschen viel; beiden waren zonen van den Emdener burgemeester Nomo Meckena (1463—'93) uit Jemgum. Ewler Meckena bracht haar man een huis in de „Grosse Strasse" te Emden c. a. aan. In het huwelijkscontract worden haar broeder Mecko en als getuigen Menno Valke, Tiepko Douwena, Foelque Meckena (haar moeder) genoemd. In de handschriftelijke genealogieën van M. van Wicht en O. van Rehden heet deze Johan Falke „in Glimme".

6°. **Menno Falke** (broeder van 5°?): zie n°. 5.

II. *Uphusen* (2). 7°. **Gayke Edzarts** koopt in 1539 een rente van zijn schoonzuster Foelke, Evert Falke's weduwe. In 1552 wijst hij uit de erfenis van den proost Dirk Falke aan Edzard Falke (n°. 2?) land in Emden toe. In 1559 zijn de hoofdeling Haye Unken in Leer en anderen voogden over de kinderen van een Gayken Edzarts te Uphusen. Zonen: Edzard (n°. 8) en Dyure (n°. 9)?

(1) Hij huwde met de erfdochter van een hoofdeling te Grothusen.

(2) Eerst bij het afdrukken is voor 1521 de boven, bladz. 89 noot 5, genoemde *Hayo Gaykana* in Uphusen gevonden. Tot dezelfde familie behoort zeker de in 't Ostfries. Urkundenbuch onder no. 1029 in 't jaar 1480 vermelde „Gayko Ydsersena ynna Ophusen. Zou de Uphuser familie eerst door het huwelijk van Hans Falke no. 4 met de weduwe van Hayo Gaykana, Hebrich, aan de familie Falke verwant geworden zijn? Gayke Edzarts no. 7 was zeker een kleinzoon van Gayko Ydsersena anno 1480.

8°. **Edzart Gayken** (zoon van 7°?) te Uphusen, ruilt in 1551 land met Jonker Haitet van Upleward.

9°. **Duyre Vallick** (zoon van 7°?) te Uphusen (ook Dywer of Diwre = Dirk? Djurke is thans nog een Oostfriesche voornaam), verkoopt in 1555, 26 jaren oud, in tegenwoordigheid van zijn vader Gayke (n°. 7?) aan den raadsheer Occo Remetz alias Friese (later drost van Emden) een huis in de tegenwoordige Pelzerstrasse te Emden, dat hij van burgemeester Hans Falke geërfd had, met de daarbij behoorende grafkelders in de beide kerken te Emden, de Groote en de Gasthuiskerk, voor 1750 gulden. Elders ruilt hij in 1555 een van burgemeester Hans Falke geërfd huis in de Deichstrasse met de daarbij behoorende banken en „begrouingen" (grafkelders) in beide kerken, in tegenwoordigheid van zijn vader en zijn broeder en zijn bloedverwanten Gouke en Sweer te Uphusen, met Occo Remetz voor land bij Wolthusen en 600 Emder guldens.

III. *Mariënwehr.* 10°. **Hayo Vallick** in Mariënwehr, sluit in 1550 een huwelijkscontract met Aelheyt Peterhilken (Peterhilken was een aanzienlijke familie te Emden). Zij brengt in, wat zij van haar oom Meester Ayner (pastoor te Freepsum) geërfd had. „Dedingslude" (scheidsrechters-getuigen) zijn Feyko Peterhilken en Gerardus Peterhilken. In 1555 en 1561 heet hij Hayo Vallick (Valcke) tho Friepzum.

11°. **Occo Vallick** (broeder van 10?) te Mariënwehr leent in 1555 geld en verkoopt land. In 1563 kocht hij van zijn neef Hans Falke in Glimme drie Herde (landgoederen) te Hatshusen en Ayenwolde (ten zuidoosten van Oldersum). Nadere bijzonderheden over hem in 't Jaarboek onzer Vereeniging, Dl. XI, 1895, blz. 43, 242, 350, 393, 475, 477, 478 (Franz. Ostfriesland und die Niederlande zur Zeit Albas). Hij was in 1571 korten tijd drost („Amtverwalter") in Emden, daarna drost in Greetsiel, hij stierf in 1584; zijn grafsteen ligt thans nog op de plaats der gesloopte kerk in Mariënwehr; vgl. Harkenroth, Oostfriesche Oorspronkelijkheden, Groningen, 1731, blz. 200. Hoofdeling heet hij niet in het grafschrift, dat ingeval hij 't geweest was, hem zeker zoo genoemd zou hebben; het roemt hem echter als „valens armis nec pace inglorius."

IV. *Glimme bij Groningen* (1). 12°. **Hans Falke** (dezelfde als n°. 15?) in Glimme verkoopt in 1563 drie Herde in Hatshusen en Ayenwolde voor 1000 gulden aan zijn neef Occo Falke. Zijn vader was

(1) In Groningerland heeft de familie wellicht eerst door hopman Hans Falke, omstreeks 1515, die onder Edzart I tegen de Saksers diende, toen Edzart I het door hem vermeesterde Groningen verdedigde, bezittingen bekomen. (Blokhuis in Glimme, Beninga 491).

13o. **Edzart** (= no. 3?)

14o. **Edzart** (zoon van 12?) schreef omstreeks 1567(?) een spreuk in het studentenalbum van den Groningschen Jonker Eyso Jarges (Groninger Bijdragen IX, 44) Volgens Boeles was hij de Edzart Valke Jansz. (= no. 12?) in Glimme, die onder Lodewijk van Nassau streed en in 1561 (?) voor den Bloedraad te Brussel gedagvaard werd. Hij onderteekende in 1570 het smeekschrift der naar Emden gevluchte 160 Groningsche protestanten aan den Rijksdag van Spiers (Jahrbuch XI, blz. 242).

De reden, waarom de Deensche overste **Otto Wilhelm Falck** uit Larrelt in 1720 naar Utrecht vertrok, wordt door Wiarda (Ostfries. Geschichte VII 53), nauwkeurig vermeld.

Wat den zoogenaamden „Valkhof" in Emden aangaat, de zelfde wapens als daarop (geschakeerde dwarsbalk en valk, met een vlucht als helmteeken), treft men aan op een bijna uitgewischten grafsteen in de Groote Kerk te Emden, waarop de naam *van der Marck* en de getallen 1595 op pinxt... sins olders 50 iar nog te herkennen zijn. De dochter van Johan Falke in Glimmen (no. 12?) Fia of Sophia Falcke was met Gerhard van der Marck getrouwd en deze zou de in de Groote Kerk begraven van der Marck kunnen zijn. (De zonen van Gerhard van der Marck en Fia Falcke waren Edzart en Johannes. Van 1622—1637 was een Dr. Folkard van der Marck graaflijk ambtman in Emden, zijn echtgenoote Elisabeth Heins uit Zwolle; zijn dochter Ida Johanna huwde in 1655 met Jonker Johann Friedrich van Polman 1631—1710) (1).

In de vier hoeken van genoemden grafsteen hebben ook wapens gestaan, doch alleen het eerste is bewaard gebleven.

Emden. F. RITTER.

Naschrift. Uit de bijgevoegde schetsteekening blijkt dat boven bedoeld wapen vertoont: In... een cirkel waarin een pijlspits met de punt naar beneden paalsgewijs geplaatst, rechts vergezeld van een geschakeerden halven dwarsbalk, links van drie leliën, 2. 1.

Naar aanleiding van bovenstaande aanteekeningen ontving de redactie een schrijven van Jhr. E. K. G. Falck, die meent dat de bewering als zouden de Falcken niet tot den adel behooren, omdat ze geen hoofdeling geweest zijn, onjuist is, „want het diploma van 1521 bewijst het tegendeel." Ook wordt gezegd dat de Falcken waarschijnlijk uit het Munstersche naar Oostfriesland zijn gekomen, hetgeen men afleidt uit het priesterzijn van Bernardus Valck te Munster en dat de naam Edzard eerst naar Edzard I den Groote van Oostfriesland zou zijn aangenomen.

„Ook dit moet worden tegengesproken, aangezien de stamvader, geb. 1410—1415, heer was van Hadshusen en Marienwehr in Oostfriesland en hij Edzard heette, welke naam niet naar Edzard den Groote van Oostfriesland kan zijn gegeven, die veel later leefde".

(1) Bij nader onderzoek is inderdaad de naam „Gerhardt van der Marck" te herkennen geweest, evenzoo de naam „Falk" en het jaartal 1590. Volgens de grafboeken der Groote kerk behoorde die begraafplaats later aan Jr. Edzart van der Marck, richter tot Ootmarsum, als wiens zwager „Bentink" genoemd wordt.

Olffers — de Jongh.

Op bladz. 71 van No. 3 deelde Jhr. F. het wapen mede van de *Knuyt* en *Vastrick*. Wellicht is Jhr. F. ook in de gelegenheid en wil hij zoo welwillend zijn mede te deelen:

1o. het wapen van *Mechteld Elizabeth Olffers*, dochter van Olffers, burgemeester van Emden, en aldaar gehuwd met *Tammo Falck*, geboren 16 Maart 1621.

2o. de ouders (alsmede de wapens dier ouders) van *Johanna de Jongh*, geboren op Ceylon en 19 Juli 1722 te Bergen op Zoom gehuwd met Mr. *Philippus Rochus Kien* (zoon van *Arnoud Kien* en van *Mathilde Carlier*) geboren te Breda 2 October 1701, overleden te Batavia 3 September 1743.

Utrecht. J. F.

Jor. Tammo Falck, heer van den Oosterburg, geb. 16 April 1621(3), gest. 18 October 1697 op Delmenhorst, overste in Kon. Deenschen dienst, zoon van *Jor. Ocko Wilhelm*, laatste heer van Mariënwehr, kapitein en majoor der Oost Fr. Stenden voor de stad Emden en van *Marie Moda*, huwde 15 Juli 1671, zijnde zijn 2de echt, *Mechteld Elisabeth Olffers* (of Olffen), geb. 3 Dec. 1648 te Emden, dr. van *Melchior Frederik*, burgemeester van Emden, en *Hester Moda*.

Wapen van *Olffers*. Van azuur met een olifant van zilver, met opgeheven slurf, op een grond van hetzelfde metaal.

Wapen van *Moda*. Doorsneden, *a*. van goud met een halven leeuw van sinopel, uitgaande van de deelingslijn, *b*. van zilver met drie palen van keel.

2. *Johanna de Jongh*, was dochter van de Jongh en van Pasques de Chavonnes.

Zij huwde 19 Juli 1722 *Philippus Rochus Kien*, eerst schepen te Bergen op Zoom, daarna raad van Justitie o. h. kasteel van Batavia, geb. 2 Oct. 1701, overl. te Batavia 9 Sept. 1743, zoon van *Arnoud* en *Maria Mechtell Carlier*.

Wapen van *de Jongh*.

In zilver een treurwilg (palmboom?) van sinopel op een grond van hetzelfde. Onder den boom, aan

Wapen van *Pasques de Chavonnes*.

Gekwartileerd 1 en 4: In goud drie merletten van sabel, geplaatst 2, 1.; 2 en 3: azuur met een leeuw van zilver, getongd en genageld van keel.

's-Gravenhage. E. K. G. Falck.

Het wapen van Johanna de Jongh komt voor op den kwartierstaat van van Idsinga, serie Kwartierstaten van der Dussen, enz., daar is afgebeeld een knielende monnik. Red.

Struyk.

Adriaan (zoon van Christiaan v. Bergen bij Perina Burggraaf), gedoopt te Breda 19 Februari 1700, trouwt Wilhelmina Struyk (dood September 1756), bij wie zes kinderen, allen opgenoemd in „De Navorscher" XXXI, 101. Bij den doop van het tweede kind (Henricus v. B.), i. d. 21 Juli 1729, waren Hendrik Struyk en Lysbeth v. Gelder (denklijk echtelieden) getuigen.

Johannes Struyk, geb. te Almkerk (en Uitwijk), commies-verificateur der Rijksbelastingen, trouwt 16 Mei 1862 Angenita Maria Francisca Brocx [dr v. Alexander, geb. te Geffen, 24 Maart 1788, Rijksontvanger te Geffen, Eibergen, Rekken, en laatst te Hoorn, † te Bergeyk 1879; bij Dina Henriëtte v. der Meulen, geb. 16 Maart 1800 te Grave, overleden en begraven te Bergeyk in 1869], geboren te Eibergen 14 September 1825. Zij woont als zijne kinderlooze weduwe te Eindhoven.

H. F. Struyk, commies-verificateur 1e categorie bij 's-Rijksbelastingen, September 1900 eervol ontslagen.

Wilhelmina Maria Agatha Struik, overleden te Hillegom 2 Maart 1901 als gade van A. Kreuiter.

Struyk, één met Struycken?

Mr. A. A. H. Struycken woont als advokaat te 's-Gravenhage (Oct. 1900).

Bergeijk, 25 April 1901. Jac. A.

Studies in kwartierstaten (1).

II.

Het verschijnsel van het kwartierenverlies, dat de „Ahnentafel" van Keizer Wilhelm II vertoont, wordt in meerdere of mindere mate in de kwartierstaten der andere door *Dr. Kekule von Stradonitz* behandelde potentaten teruggevonden. Veelal openbaart het zich voor 't eerst in de 5e, 6e of 7e rij (resp. 32, 64 of 128 kwartieren), doch niet zelden begint het lager (in chronologischen zin: later), dat wil zeggen: door huwelijken onder elkaar van naaste bloedverwanten. Ofschoon het kwartierenverlies daardoor onmiddellijk aanzienlijk toeneemt, moet deze vermaagschapping in werkelijkheid niet als iets zoo eigenaardigs beschouwd worden, hoe gewichtig ze overigens voor het lot van een bepaald geslacht kan zijn. Een zoodanige vermaagschapping draagt altijd het karakter van iets toevalligs, iets willekeurigs en er kan geen voor de algemeene bevolkingsstatistiek geldige regel uit gededuceerd worden. Het kwartierenverlies in de bovenste rijen daarentegen draagt de kenmerken van iets dwingends, iets mathematisch zekers en schijnt den waarnemer op het spoor van iets noodzakelijks, van een natuurwet te voeren.

Zoo is de kwartierstaat van Koningin Victoria in 32 kwartieren compleet, terwijl die van wijlen den Prince-Consort Albert van Saksen-Koburg en Gotha op de 32 kwartieren een verlies van vier aanwijst, daar Frans Josias van Saksen-Koburg en diens gemalin, Anna Sophia van Schwarzburg-Rudolstadt tweemaal voorkomen: als grootouders van prins Alberts grootvader van vaderszijde Frans van Saksen-Koburg-Saalfeld, en als overgrootouders van prins Alberts grootmoeder van moederszijde Louise van Mecklenburg-Schwerin; bovendien treden Friedrich II van Saksen-Gotha-Altenburg en diens gemalin Magdalena Augusta van Anhalt-Zerbst op als de overgrootouders èn van prins Alberts grootvader van moederszijde August van Saksen-Gotha-Altenburg, èn van zijn grootmoeder van moederszijde Louise Charlotte van Mecklenburg-Schwerin.

Aangezien 28 kwartieren van prins Albert en 32 kwartieren van koningin Victoria voorhanden zijn, zou men voor den uit dit huwelijk geboren prins van Wales, thans koning Eduard VII, een kwartierstaat met 28 + 32 = 60 kwartieren mogen verwachten. Dit is niet het geval. Immers Ernst I van Saksen-Koburg-Saalfeld (de vader van prins Albert) en Victoria van Saksen-Koburg-Saalfeld (de moeder van koningin Victoria) waren broeder en zuster, welke omstandigheid den prins van Wales op het verdwijnen van 16 kwartieren komt te staan: in plaats van de verwachte 60 kunnen er voor hem slechts 60 — 16 = 44 in rekening worden gebracht.

De kwartierstaat van den Prince-Consort geeft aanleiding om nog op eene andere merkwaardigheid de aandacht te vestigen. Genoemde Frans Josias van Saksen-Koburg-Saalfeld komt als voorvader van prins Albert's vader in de 4e rij (van 16 kwartieren) voor; als voorvader zijner moeder in de 5e rij (van 64 de herald. linkerzijde, zit een naakt meisje in natuurlijke kleur.

(1) De voorbeelden zijn ontleend aan de „Ahnentafel-Atlas" van Dr. *Stephan Kekule von Stradonitz*.

kwartieren). Dit wil zeggen dat prins Albert tweemaal van Frans Josias van Saksen-Koburg-Saalfeld afstamt, éénmaal met drie „tusschenleden" en éénmaal met vier. Hieruit volgt weder, dat de generaties in de mannelijke lijn en die in de vrouwelijke lijn geenszins parallel loopen en dat in de afstamming van denzelfden persoon de generaties in de vrouwelijke lijn en die in de mannelijke lijn elkaar volstrekt niet regelmatig bijhouden. Prins Alberts vader is een achterkleinzoon van meergenoemden Frans Josias; zijne moeder eene achter-achterkleindochter. Het vermoeden ligt nu voor de hand dat onder de ascendenten van prins Albert's vader meer *mannelijke* afstammelingen van Frans Josias voorkomen; daarentegen onder de ascendenten zijner moeder meer *vrouwelijke* afstammelingen van dienzelfden Josias. Een blik op den kwartierstaat leert dat dit inderdaad het geval is: onder de eersten vinden wij drie mannen: Ernst Friedrich, Frans Friedrich en Ernst I van Saksen-Koburg-Saalfeld; onder de laatsten drie vrouwen: Charlotte Sophie van Saksen-Koburg-Saalfeld, Louise Charlotte van Mecklenburg-Schwerin en Louise van Saksen-Gotha-Altenburg, en slechts één man: Friedrich Frans I hertog van Mecklenburg-Schwerin. Hierin ligt dus de bevestiging van den genealogischen regel dat de dochters de moeders sneller opvolgen dan de zoons de vaders, iets waarmede bij het apprecieeren van genealogische feiten wel rekening mag gehouden worden.

Ten opzichte van hun gemeenschappelijken stamvader Frans Josias van Saksen-Koburg-Saalfeld behooren dus de ouders van Prins Albert geenszins tot eenzelfde generatie, alhoewel zij op den kwartierstaat beiden op dezelfde lijn (of hetzelfde vlak, als men wil) voorkomen. Prins Albert is éénmaal door drie tusschengeledingen of schakels, en éénmaal door vier, van zijn voorvader Frans Jozias gescheiden in de tijdruimte van ongeveer één honderd jaren. De duur van één generatie schommelt alzoo in dit geval tusschen circa 33 en 25 jaar.

In het voorbijgaan zij aangestipt, dat het opmerkelijk verschijnsel, dat de mannelijke voortplanting zich zooveel langzamer ontwikkelt dan de vrouwelijke, zoodat na het verwonderlijk kort tijdsbestek van één eeuw vrouwelijke en mannelijke descendenten, hoewel tijdgenooten, in 't geheel niet meer op de zelfde geslachtslijn thuis behooren, ook een buitengewonen invloed op den vooruitgang van het menschdom uitoefent. Hier heb ik slechts op de formeele zijde der kwestie de aandacht willen vestigen; ook de vraag, op welke wijze het kwartierenverlies bij het leveren van „Ahnenproben" behandeld is, bleef buiten beschouwing.

J. F. v. Maanen.

Boekbeoordeelingen en Aankondigingen.

Recherches historiques sur le Château et la Seigneurie de Heusden autrement dite vicomté de Gand par Auguste Havenith.

Het doel van dit werk is de oudheidkundige en historische waarde van een onlangs in de parochie Heusden bij Gent (België) gedane vondst vast te stellen. Op het grondgebied van deze gemeente is namelijk het stamslot der kasteleinen en burggraven van Gent ontdekt. De schrijfster vleit er zich mede in dit werk en op grond van onweerlegbare documenten te hebben aangetoond, dat Heusden de hoofdplaats was van het burggraafschap Gent, dat de vicomten van Gent omstreeks het begin der 13de eeuw die stad verlieten om zich op hun heerlijkheid Heusden te vestigen. In de maand Juli van het jaar 1899 werd de ontdekking gedaan, waarop boven is gezinspeeld, en de fundamenten van het slot blootgelegd.

Bovengenoemd werk is verdeeld in zeven hoofdstukken: I Heusden, II Le Château de Heusden, III la Seigneurie de Heusden, IV la Vicomté de Gand, V Juridiction des châtelains et vicomtes de Gand à Heusden. VI, Droits seigneuriaux des vicomtes de Gand et charges et frais de l'administration de la vicomté, VII Nomenclature et vie des châtelains et vicomtes de Gand, seigneurs de Heusden, à partir du XIII siècle. Aan het werk zijn een aantal bewijsstukken toegevoegd, over welker waarde het moeilijk valt een oordeel te vellen.

Het werk is overigens aangenaam geschreven, alhoewel de schrijfster niet altijd herhalingen heeft weten te vermijden.

Dagen en daden van Admiraal Dubbel Wit, door Joh. H. Been. Met 5 Historieplaten en 16 Titelvignetten. Amsterdam, S. L. van Looy, 1899.

Het Keezenboek, door Joh. H. Been, Met illustraties in kleuren van S. van der Laars, Amsterdam S. L. van Looy, 1900.

De beide bovengenoemde werken van den Brielschen archivaris kan men niet beter kenschetsen dan met het woord: gezellig, en wellicht acht de schrijver het doel van zijn arbeid volkomen bereikt, indien zijne lezers zich alle volmondig met deze uitspraak vereenigen. Zijn er onder de lezers, die niet aan de oppervlakte der dingen blijven hangen, dan zullen zij, naar het geheim van het „gezellige" in inhoud en schrijftant van deze boeken zoekende, bevinden dat dit hoofdzakelijk schuilt in schrijvers meesterschap over de door hem behandelde stof. Van dat meesterschap getuigen, vooral in het „Keezenboek", de talrijke oneindig-kleine bijzonderheden, die schijnbaar onbeteekenend vaak, juist door hun onbeduidendheid haast,

zou men zeggen, maken dat de lezer er voortdurend „in" is, dat hij meeleeft met de personen en gebeurtenissen die in de werken op treden.

Beide werken zijn in een gezelligen — 't blijft 't woord — en smakelijken toon geschreven; de schrijver hoede er zich slechts voor dien toon niet te forceeren en vermijde de klip der gemaniëerdheid.

Geschied- en Stamboek der familie Vis van Zaandijk. Samengesteld en beschreven door G. J. Honig en J. C. Vis. Uitgegeven in het jaar 1899. Gedrukt bij P. J. Out te Zaandijk.

Bij het vergelijken van het werk der heeren Honig en Vis met tal van andere familiegeschiedenissen van vroegere dagteekening krijgt men een aangenamen en verblijdenden indruk van de vorderingen, welke de genealogische wetenschap in onze dagen maakt. Niet alleen getuigt het boek van de grondige studie en de nauwgezette nasporingen der schrijvers, doch ook van de ruime opvatting welke zij omtrent de aan een familieboek te stellen eischen hebben. Volgens de schrijvers, die het weten kunnen, is dit de eerste familiegeschiedenis, die van een Zaansch geslacht afzonderlijk en op eenigszins breedvoerige wijze wordt uitgegeven. De uitgave is, zooals het voorbericht zegt, natuurlijk in de eerste plaats van belang voor de familieleden. Het doel der samenstellers was echter ook een bijdrage te leveren voor de geschiedenis van Zaandijk en het openbaar leven aldaar, als mede van Zaanlands handel en nijverheid.

Het eigenlijk geslachtsregister bestaat uit twee gedeelten: eerste gedeelte, 17de en 18de eeuw; tweede gedeelte, 19de eeuw. Alle stammen der familie Vis worden daarin stelselmatig behandeld. Op het geslachtsregister volgen: Aanteekeningen en Bijlagen, met belangwekkende bijzonderheden omtrent wapens, huizen, handelszaken, met doodsberichten, enz. Aan het slot vindt men kwartiertafels van aanverwante leden.

Het werk, dat volgens een nieuw, niet onpractisch plan ingedeeld, met vele wapens voorzien en met portretten opgeluisterd is, doet den Zaanlandschen navorschers eer aan.

Studiën in Nederlandsche Namenkunde, door Johan Winkler. Haarlem, *Tjeenk Willink en Zoon.*

In dit werk heeft *Johan Winkler*, van wiens hand reeds de bekende Studiën „De Nederlandsche Geslachtsnamen in Oorsprong, Geschiedenis en Beteekenis" (1885) en de „Friesche Naamlijst" (1898) verschenen, een zestal verhandelingen bij elkaar geplaatst, welke in verschillende tijdschriften en jaarboekjes het licht hadden gezien.

Nieuw is het eerste opstel „spotnamen van steden en dorpen", waaruit evenmin als uit het tweede stuk „Nederlandsche plaatsnamen in Frankrijk" voor den genealoog veel te oogsten valt. Anders is het met de volgende vijf (het boek telt er zeven), waarvan het eerste „Gentsche geslachtsnamen" behandelt. Toch mag niet vergeten worden, dat de we hier in de eerste plaats met een *taalkundige* studie te maken hebben en dat, wat uit een etymologisch of in 't algemeen philologisch oogpunt zeer merkenswaard kan zijn, wellicht voor de Genealogie niet meer dan een curiositeit is. De lezer wordt dan ook door den schrijver zelf gewaarschuwd, die o. a. in bovengenoemd opstel schrijft: „Mijn persoonlijke onbekendheid met Gentenaren in het algemeen, is (ook) de oorzaak, dat ik de oude, oorspronkelijke Gentsche namen, het eigendom van oude, oorspronkelijk Gentsche maagschappen, niet weet te onderscheiden van namen, die, door hedendaagsche wisseling der bevolking in steden en dorpen, eerst in lateren, soms eerst in den laatst verloopen tijd te Gent het burgerrecht hebben verkregen."

De schrijver constateert dat de bijzondere kenmerken der Vlaamsche geslachtsnamen bij de Gentsche namen sterk op den voorgrond treden. Bij voorbeeld de oude, thans geheel verouderde spelwijzen, als Quaesaet, Bruynooghe, De Curte, D'Hooghe, Haemetinck, Clauwaert, Heyndrickx, De Muynck, De Meulenaere, D'Huyvetter, Teirlynck, Goetgeluck, De Lepeleire, Van Cuyck, Lancksweert-spelwijzen, die ten deele nog een middeleeuwsch voorkomen hebben, en anderdeels uit de zestiende en zeventiende eeuw dagteekenen. Volgens *Winkler* bewijzen die oude spelvormen der Vlaamsche namen den ouderdom, ja de adeloudheid der maagschappen, waaraan ze toebehooren, in tegenstelling met de jonkheid, met de nuchtere en platte hedendaagsheid der Noord-Nederlandsche namen in het algemeen." Dit is een gevolg van het feit dat Vlaanderen in de laatste middeleeuwen in beschaving en ontwikkeling boven de Noordelijke Nederlanden stond en zich daar eer de behoefte aan vaste geslachtsnamen deed gevoelen. Van de geslachtsnamen ontleend aan handwerk en bedrijf, aan ambten en bedieningen, aan bijzondere lichamelijke of geestelijke eigenschappen, aan uithangborden, aan landstreken, worden talrijke, waaronder vele bekende, voorbeelden gegeven. Een bijzondere soort van geslachtsnamen vormen die, welke op *aert* eindigen en grootendeels moeilijk te verklaren zijn: Baeckaert, Bekaert, Blommaert, Boddaert enz. enz. (Zou onder eenigen niet het Fransche achtervoegsel *ard* schuilen?). Een andere categorie bestaat uit geslachtsnamen aan mansvoornamen ontleed: Elewaut, Aernout, Geeraert enz.; Bultinck, Coelinck, Maeterlinck enz.; Adriaenssens, Stevens, Willems enz. Tot deze laatste groep behooren ook eenige geslachtsnamen met het voorvoegsel

ser (dat is eene samentrekking van *'s Her*, *des Her(ren)*, *des Heeren*); bijvoorbeeld: Serbruyns (Jan Serbruyns, dat is Jan de zoon van Serbruyn, de zoon des Heeren Bruyn). Uitvoerig wordt behandeld ontstaan en beteekenis van den geslachtsnaam *Allinckx*. *Alle* is een mansvoornaam, die oudtijds bij schier alle volken en volksstammen van Germaanschen bloede in gebruik was. Het patronynicum Allink beteekent zoon of afstammeling van *Alle*. Het achtervoegsel *ing*, achter een mansvoornaam, duidt kindschap aan, of, bij uitbreiding, ook afstamming, nakomelingschap van den man wiens eigen naam aan het patronymicum ten grondslag ligt, vgl. *Ruytinckx* (van Rute), *Wijtinck* (van Wijt), *Hellinck* (van Helle), *Wellinck* (van Welle). Wetenswaardig is ook wat de S. medegedeelt omtrent de afleiding der namen Segers, Berwouts, Hamers, Goossen, Reyns, Roels, Coens, Mannens en aanverwante vormen. Wellicht is de opmerking niet overbodig, dat hier en daar op het glibberige veld der woordafleidkunde overeenkomsten worden vastgesteld en analogiën aangenomen welke slechts uiterlijk zijn.

Van den welgeleerden en volijverigen Archivaris van Helmond, den heer *Aug. Sassen* mocht S. op zijn verzoek een lijst ontvangen van namen der Helmondsche burgerij uit de veertiende en de vijftiende eeuw. Deze lijst gaf hem aanleiding tot het opstellen van een verhandeling over „Helmondsche namen uit de middeleeuwen". Ook in deze uiteenzettingen is de taalkundige zijde overwegend, ofschoon bij een bespreking van den oorsprong der familienamen zeer zeker nog met andere omstandigheden rekening moet gehouden worden. De ontwikkeling van het thans in alle beschaafde landen in zwang zijnde benamingssysteem heeft zich trouwens geenszins op een en dezelfde wijze toegedragen: Italië onderscheidt zich van Frankrijk, en Noord-Frankrijk (Langue d' oïl) wederom van Zuid-Frankrijk (Langue d' oc). Eene andere opmerking is, dat moedernamen of metronymica geenszins altijd hun oorsprong danken aan onwettige geboorte, vooral niet in Zuid-Nederland waar de vrouwelijke afstammingen (overblijfselen van een primitief matriarchaat?) bij de genealogen wel bekend zijn, en de afkomst van drie vrije moeders ontsloeg van de betaling van „het beste catheil". Het kind volgde de moederschoot, vandaar dat het dikwijls den familienaam zijner moeder in plaats van dien zijns vaders ontving. Overigens is ook in dit hoofdstuk door den S. eene eerbiedwaardige massa vertrouwbaar materiaal bijeengebracht.

Met de bij hem welbekende voorliefde zijn door *Winkler* de „Friesche namen" behandeld en hoe „uitputtend" hij deze kan behandelen bewijst zijn beschouwing van den Frieschen mansvoornaam *Sjoerd*. De oorspronkelijke vorm van dezen naam is algemeen Germaansch, het is een en dezelfde als het Hoogduitsche *Siegfried*, als het oud-Hollandsche *Sievert* of *Sieuwert*. Onder den vorm Sievert en Sieuwert komt hij nog heden in noordelijk Noord-Holland voor, waar ook de geslachtsnamen *Sieuwertsz* en *Siewerts* inheemsch zijn. *Sievert* of Siegfried beteekent „zegevrede", overwinning door vrede. In het Oud-Friesch, tevens in het Oud-Noorsch, luidt deze naam *Sigurd*, dat is: *Sige*, zege of overwinning en *urd*, vrede. Verlatijnscht luidt dezelfde naam *Suffridus*, enz.

Bij geen enkel Germaansch volk, zegt S., zijn de vleinamen („poppenammen") zoo veelvuldig, zoo algemeen in gebruik als bij de Friezen. Hollanders, Vlamingen, Engelschen en Duitschers gebruiken zulke namen, veelal verkortingen en verdraaiingen, in den regel slechts in de dagelijksche spreektaal, de Friezen daarentegen hebben hun „poppennammen" ook in de schrijftaal overgenomen, in dier mate dat de oorspronkelijke, volledige vormen in menig geval, schier volkomen uit het gebruik verdrongen zijn en dat van vele „vleivormen" de herkomst niet meer uit te maken is. Hiervan worden talrijke staaltjes aangehaald. Op hun beurt kunnen deze vleivormen dan weer door verkleiningsuitgangen (namelijk *se*, *te*, *le*, *tse*, *ke en tsje*) tot algemeen geldige voornamen vervormd worden, gelijk uit vele voorbeelden (pag. 214, 215) blijkt.

Van de vleinamen is ook de patronymicale vorm op *ing* afgeleid: *Aling*, *Ameling*, *Asing*, enz.

Hoezeer een oude, volledige naam kan verbasterd worden leert de naam *Eekje*. Wie zou daarin de naam *Athala* of *Adela* (met den klemtoon op de eerste en derde lettergreep) herkennen? Tal van andere namen bewijzen wel, welk een groote rol de verkleinvormen bij de verknoeiing en verbastering van namen hebben gespeeld. Men leze daarover bladz. 220 e. v. v. Dat aan het verval der Friesche namen predikanten en pastoors, schoolmeesters, notarissen, ambtenaren van den burgerlijken stand enz. veel schuld hebben, daarin zal S. wel geen ongelijk hebben, in de Genealogie heeft men ruimschoots gelegenheid dezelfde ervaring op te doen. Wat *Winkler* leert omtrent de juiste spelling der Friesche namen is ook voor genealogen wel behartigenswaard (blz. 222—229) en voor hen kunnen ook de lijsten van Friesche mansnamen in den hedendaags meest gebruikelijken, versletenen vorm, met den oorspronkelijken Oud-Frieschen vorm er bij, haar nut hebben, evenals het overzicht van de Friesche geslachtsnamen (blz. 235—243). Uit dit overzicht blijkt — en dit is niet een der minst opmerkelijke conclusiën al is het feit zelve den ge-

nealogen reeds voorlang bekend — dat in de achttiende eeuw, en in het begin van de negentiende in Friesland vele oude, sedert eeuwen reeds bestaande geslachtsnamen aangenomen zijn door lieden, die daarop geen recht hadden, maar dit deden, wijl ze meenden dat in die namen de eene of andere toespeling op hun bedrijf besloten lag. Weder anderen lieten hunnen ouden, hun van rechtswegen toekomenden naam varen. Den schrijver is o. a. een wolkammer bekend die *Cammenga* heette, evenals zijn grootvader die ook wolkammer geweest was, en die dezen naam in het laatst der achttiende eeuw aannam, „ofschoon *Cammingha* juist de oudst bekende Friesche geslachtsnaam is, voor duizend jaar reeds aan eene adellijke maagschap eigen." Dan nog een verwer *Ferwerda*, wiens naam met verwen niets te maken heeft, maar voor eeuwen en eeuwen reeds is afgeleid van den dorpsnaam Ferwerd, evenals *Holwerda* van Holwerd, *Jorwerda* van Jorwerd, *Rauwerda* van Rauwerd enz.

Genealogen zullen evenmin nalaten kennis te nemen van de studie over „De namen der ingezetenen van Leeuwarden ten jare 1511, waartoe de „Registers van den Aanbreng", die in vier deelen ten jare 1880 door het Friesch genootschap uitgegeven werden, een schat van gegevens opleverden.

Het gaat niet aan over een werk, dat van zulk een speciale studie getuigt, aanstonds een beslissend oordeel uit te spreken. De wetenschap der namenkunde, waartoe de Duitschers *Pott*, *Foersteman*, *Steub* en *Andresen*, de Franschman *Giry* en anderen den grond gelegd hebben, heeft in *Johan Winkler* een waardig vertegenwoordiger. Ook deze „Studiën", waarvan de bruikbaarheid door een register niet weinig wordt verhoogd, zullen door taal- en geschiedkundigen, zoowel als door oudheidkundigen en genealogen met genoegen en profijt worden gelezen. J. F. v. M.

Zonderlinge Bibliographie!

In een Catalogus van gedrukte boekwerken en overdrukken uit boeken en tijdschriften komt o. a. voor: *Vorsterman v. Oyen*, **Dictionnaire Nobiliaire.** Répertoire des généalogies et des documents généalogiques qui *se trouvaient* (1) dans la bibliothèque, les collections et les archives du compilateur, 8°, in stempelband. Deze titel (evenals vele andere in den zelfden catalogus) is verminkt door weglating van het jaartal van uitgave (1884). In verband daarmede is „se trouvent" dat er moest staan, veranderd in „se trouvaient." De bedoeling hiervan is duidelijk: er moest gelegenheid gegeven worden voor de aanteekening in noot 1: „De verzamelingen en archieven „gingen in andere handen over, de bibliotheek werd „in 1896 (lees 1898) geveild."

Bedoeld worden de verzamelingen enz. van het voormalig Genealogisch en Heraldisch Archief te 's-Gravenhage, later te Oisterwijk (N.-B.).

De Catalogus wil dus op ietwat slinksche wijze te verstaan geven, dat de toestand van 1896(?) niet meer is als in 1884, wat iedereen gaarne zal gelooven. Ik voeg er bij, dat de toestand van 1901 niet meer is als in 1896 en zelfs niet als in 1898.

Van bovenbedoelde verzamelingen enz. gingen n.l. 1° het bekende *Annoncen-Archief*, 2° de collectie in 4°, aangelegd door het voormalig Archief *van Epen* te Haarlem, 3° de collectie handschriften in 8° (aangelegd door J. H. Scheffer), benevens de collectie in 8° (aangelegd door het Genealogisch en Heraldisch archief, voorheen te 's-Gravenhage, later te Oisterwijk), 4° de *Indicateur Nobiliaire*, 31 deelen in handschrift, zijnde een repertorium op zoowel binnen- als buitenlandsche archieven en bibliotheken, genealogische werken en tijdschriften, 5° een groot aantal handschriftelijke genealogiën, enz., en ten 6° bijna het geheele fonds, over naar het Genealogisch en Heraldisch Archief (onder directie van A. A. Vorsterman van Oyen en J. F. van Maanen) te Rijswijk bij 's-Gravenhage.

Van bovenbedoelde bibliotheek ging ook het meest waardevolle gedeelte over naar *hetzelfde* Genealogisch en Heraldisch Archief te Rijswijk (Z. H.)

Behalve van boven genoemde collectiën werd hetzelfde archief te Rijswijk door aankoop eigenaar o. a. van het Familiearchief, bijeenverzameld door wijlen den heer L. U. Rengers van Naerssen, benevens van een collectie handschriftelijke genealogieën en onuitgegeven aanteekeningen, samengesteld door Reinier van Heemskerk Rzn., Jan van Schuler, L. J. A. Scheltus van Kampferbeeke, R. A. Wijnen, J. H. Scheffer en Jhr. J. F. Storm van 's-Gravensande van den Bramel (waarvan een speciale Catalogus op aanvrage verkrijgbaar is). Nog moet worden opgemerkt dat de titel, voorkomend in denzelfden catalogus, „Naamregister op het Stam en Wapenboek van Aanzienlijke Nederlandsche familiën" zeer zonderling en onbibliographisch klinkt, daar de naam van den auteur van dat werk (de Heer A. A. Vorsterman van Oyen) verzwegen wordt, evenals bij den titel „De oude Kerkregisters in Nederland," een werk, dat door den samensteller van den catalogus zelf „onmisbaar" genoemd wordt voor „genealogische nasporingen."

Uit deze opmerkingen blijkt dus duidelijk, dat de bibliographische waarde van bedoelden catalogus niet hoog staat en dat de „andere handen", waarin de verzamelingen en archieven overgingen niet de handen van den samensteller van dien catalogus zijn.

Rijswijk, 6 April 1901. Red.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 5 en 6. Nieuwe Serie. XIVde JAARGANG. MEI en JUNI 1901.

INHOUD.

De „SWAN" Vul-Penhouder

van MABIE, TODD & BARD,

New-York,

is **wereldberoemd** als de **beste** en **duurzaamste** en **blijft** de VUL-PENHOUDER bij **uitnemendheid.**

Volle garantie voor elk exemplaar.

Verkrijgbaar in 3 formaten, à *f* **6.30**, *f* **9.90** en *f* **15.–,** franco door het geheele rijk.

Ook met goud gemonteerd en geheel in goud en in zilver.

De „SWAN" is een ware behoefte voor elk die de pen hanteert.

Als cadeau of souvenir geen beter, geschikter of nuttiger geschenk.

Geïllustreerde Prijscourant op aanvrage.

Waar niet verkrijgbaar wende men zich tot de Hoofd-Agenten

Verkleinde Afbeelding van den „SWAN" Vul-Penhouder.

GEBRS. POLAK. Vlissingen.

Verschenen bij Jhs. Klaasesz & Cie. te *Hengelo:*

J. A. KOOPMANS.

LEVENSSCHETS

DOOR

H. A. M. ROELANTS Jr.

Prijs f 0.50.

Verkrijgbaar aan het Genealogisch en Heraldisch Archief te Rijswijk b/d Haag.

Door P. GOUDA QUINT, te Arnhem, is uitgegeven:

Nederlandsche Gemeentewapens,

of Wapenboek der Gemeenten, Heerlijkheden, Waterschappen en Corporatiën van het Koninkrijk der Nederlanden, door Mr. W. J. Baron d'ABLAING VAN GIESSENBURG. Met twee vervolgen, bijgewerkt tot Juli 1895, door J. M. LION.

Prijs f 12,50.

Dit werk bevat 75 platen met 1019 wapens, die alle met toestemming van den *Hoogen Raad van Adel naar het officieele Register* vervaardigd zijn.

GELDERSCHE VOLKSALMANAK voor het jaar 1901.

Zeven en zestigste jaargang. **Met 2 plaatjes.** *Prijs f 1,25.*

Pensionarissen van Brielle.

DOOR

H. DE JAGER.

De eerste Brielsche pensionaris, wiens naam mij bekend is geworden, leefde in 1526. Op een „dachvaert van de Steden, gehouden in den Hage 9 Martij anno 1526, roerende geen harinck te souten voir sint Jacobsdach", waren uit Den Briel present de rentmeester Joost Cornelisze en **Engel** pensionaris.

In het jaar 1526 was Engel Dircxze secretaris van Brielle en de pensionaris Engel was ongetwijfeld dezelfde persoon. De betrekkingen van pensionaris en secretaris werden in de 16de eeuw wel waargenomen door denzelfden man.

In 1574 werd **Mr. Scipio Bovetis** aangenomen door Oud en Nieuw Gerecht van Den Briel om de stad „te dienen als pensionaris ende secretaris." Men zie over dezen man wat ik schreef in mijn werkje *„De Brielsche Archieven"*, blz. 41 en volgg. en wat J. G. Frederiks meldde in den *Nederlandschen Spectator*, 1883, No. 26.

Na het aftreden van Bovetis hield de stad een' geruimen tijd er geen pensionaris op na. Eerst in 1642 werd er weer een pensionaris benoemd.

Den 29sten Junij 1642 onderwierp de burgemeester Dr. Johan Swinnas aan 't oordeel der Vroedschap de vraag of het „niet dienstich voor de stadt" was „omme een bequaem persoon aen te nemen tot pensionaris der stede, ten eynde omme denselven volgens het gebruyck van andere naebuyrighe steden soo ter vergaderinghe van de Ed. Groot Mo: Heeren Staten als in andere stadtssaecken tot vorderinghe ende voorstant van derselver stede affairen ende gerechticheden gebruyct te werden". De meerderheid gaf op die vraag een bevestigend antwoord en aan een commissie werd opgedragen eene instructie te maken. Den 7den Julij 1642 werd de instructie, die vervaardigd was, geapprobeerd en den 20sten Julij 1642 werd door de Vroedschap bij provisie voor 3 jaren aangenomen tot pensionaris van de stad

Mr. Jacob de Jongh van Ellemeet, op de volgende condities:

I.

Sal den voors. pensionaris met alle neersticheyt letten op alle privilegiën, gerechticheden ende voordelen, consernerende de voors. stadt, omme deselve naer sijn beste vermogen met raet ende daet te helpen mainctineren ende hanthaven tot proffijt ende voordeel van deselve stadt ende d' ingesetenen van dyen.

II.

Den voors. pensionaris, in de stadt sijnde, sal de vergaderinghe van de heeren Vroetschappen bywoonen, als wanneer op de poincten van beschryvinghe ter vergaderinghe van de E: Groot Mo: Heeren Staten sal werden geresolveert, ten eynde den voors. pensionaris van alles te beter kennisse mach hebben, ende sal (des versocht sijnde) mijnne heeren in alles dienen van goet ende getrou advys.

III.

Den voors. pensionaris sal de vergaderinghen van de welgemelte Heeren Staten van wegen dese stadt met alle neersticheyt wel waarnemen ende de resolutiën, by Burgemeesteren ende Vroetschappen op de poincten van beschryvinghe genomen, getrouwelijcken ende preciselijcken innebrengen, sonder daerinne yets te veranderen ofte achter te houden. Ende sal gehouden sijn in alle voorvallende saecken, daervan geen last en es, hem te reguleren naer de resolutie ende 't advys van de Gedeputeerdens deser stede.

IV.

Gelijck mede den voors. pensionaris, soo wanneer hy alleen soude mogen sijn, sal gehouden wesen in swaerwichtighe ende andere extraordinaris voorvallende saecken daervan notificatie te doen aen sijnne heeren principalen ende te schryven om ordere ende naerder last, naer welcke last denselven pensionaris hem sal moeten reguleren.

V.

Item sal hy, pensionaris, pertinentelijcken letten op alle resolutiën ende de consideratiën over deselve resolutiën ende poincten van beschryvinghe, ter vergaderinge van de Heeren Staten vallende, alsmede op alle voorvallende saecken ende requesten, die aldaer sullen werden gepresenteert, ende van alle t' selve goede ende pertinente notule houden om te connen doen een volcomen ende distinct rapport aen sijnne heeren principalen, ten uuteynde van de vergaderinghe ofte als het deselve heeren gelyeven sal.

VI.

Ende sal den voors. pensionaris gehouden sijn de vergaderinghe van de Heeren Staten nae haere uutschryvinge presyselijcken by te wesen ende waer te nemen op sijn eygen costen ofte sonder eenich tractement ofte vacatie voor den voors. sijnnen dienst te genieten, anders als dat den voors. pensionaris, alhyer in loco ontboden sijnde, sijnne costen van stadtswegen sullen werden betaelt.

VII.

Item sal den voors. pensionaris hem mede moeten laten gebruycken in alle andere extraordinaris com-

missiën, besendingen ende voorvallende affairen, daerinne de heeren burgemeesteren ende vroetschappen hem buyten de vergaderinghe van de Heeren Staten sullen gelyeven te gebruycken ende employeren, mits genietende in de voors. extraordinaris commissiën soovcele daechs tot vacatie als burgemeesteren ende vroetschappen in equiteyt sullen bevinden te behooren, boven alle oncosten van schuyt- ende wagenvrachten.

VIII.

Sal voorts den voors. pensionaris gehouden sijn allen burgeren ende ingesetenen deser stede, haer aen hem addresserende, in haere saecken behulpelijck te sijn ende deselve met raet ende daet te helpen ende assisteren.

IX.

Om alle twelcke wel ende getrouwelijcken naer te comen, den voors. Mr. Jacob de Jongh pensionaris onder eede ende hanttastingh, tot dien eynde gedaen, heeft belooft de stadt gehou ende getrou te wesen ende alle saecken secreet te houden ende voorsichtichlijcken te menageren dewelcke behooren secreet gehouden ende gemenageert te sijn: soo waerlijcken moste hem Godt almachtich helpen."

Den 9den Sept. 1643 werd door de Vroedschap „geleth op de goede diensten, by den Pensionaris de stadt gedaen" en men besloot dat hij „voortaen op sijnne comparitiën ter dachvaert gaende" zou „werden getracteert ende gesallariseert nopende sijnne vacatiën, reys- ende teercosten neffens andere stadtsgedeputeerdens."

Den 2den Febr. 1645 werd met eenparige stemmen door de Vroedschap besloten den fungeerenden pensionaris „absolutelijcken totten voors. dienst aen te nemen" en hem te „versoucken in den voors. dienst ad vitam te willen continuëren."

Den 3den Mei 1649 door de Vroedschap gecommitteerd „tot raet int Collegye van de Gecommitteerde Raden ter Admiraliteyt tot Rotterdam," vroeg en verkreeg De Jongh den 10den Mei 1649 zijn eervol ontslag als pensionaris.

Tot zijn opvolger werd den 28sten Junij 1649 aangesteld

Mr. Adriaen van Aelmonde. De vroeger voor den pensionaris gearresteerde condities werden voor dezen titularis vermeerderd en hier en daar gewijzigd. De volgende artikelen werden er bijgevoegd:

„Sal den voors. pensionaris moeten zijn een Hollander ende een goet ende welgeverseert rechtsgeleerde, doende professie van de gereformeerde Evangelische religie."

„Item sal den voors. pensionaris gehouden sijn voort aengaen van de vergaderinge van de Heeren Staten voor- ende naermiddaechs hem telcken een uyre te voren te laten vinden int logement by den burgemeester ofte gedeputeerde ter dachvaert, teynde omme de voors. vergaderinge waer te nemen ende met hem, pensionaris, te mogen consuleren ende communiceren van tgene behoort."

„Item sal den voors. pensionaris geduyrende den tijt van sijnne voors. bedieninge niet mogen werden genomineert ofte geëligeert tot vroetschappe ofte magistraet deser stede, ten ware met eenparige stemmen van den Vroetschappe anders mochte werden goetgevonden ende geresolveert."

„Ende sal den voors. pensionaris op de voors. conditiën by provisie werden aengenomen voor den tijt van drie jaren ende dat op een tractement van 300 guldens int jaer, sonder dat den voors. pensionaris in den voors. tijt van sijnne bedieninge sal mogen ambiëren eenich ampt, dat binnen de stadt bedient wert" (1).

In art. II werd de zinsnede: *ten eynde — advys.* vervangen door: *ende anders ofte verder niet.*

In art. IV werd: *in swaerwichtighe ende andere extraordinaris voorvallende saecken* veranderd in: *in alle voorvallende saecken van consideratie.*

Art. VI werd aldus gewijzigd: „Den voors. pensionaris sal gehouden sijn de vergaderinge van de Heeren Staten op haere uutschryvinge ende alle andere besoinges van de stadt, in den Hage vallende, op sijn eygen costen getrouwelijck waer te nemen, midtsgaders over te comen opt doen van raport, ende by te wesen opte deliberatie van de poincten van beschryvinge, sonder daervoren eenige vacatiën, reys- ofte teercosten tot laste van de stadt te brengen. Ende soo wanneer den voors. pensionaris special. alhier in loco sal werden ontboden ofte geëmployeert in saecken, niet consernerende de voors. dachvaert ofte vergaderinge, sal in sulcken gevalle den voors. pensionaris sijnne reys- ende teercosten op declaratie by ordonnantie van den Vroetschappe in redelijckheyt werden betaelt."

In art. VII werd in plaats van: *buyten de vergaderinghe van de Heeren Staten* geschreven: *buyten de stadt ende den Hage,* en in plaats van: *mits genietende etc.* het navolgende: „Ende sal den pensionaris in de voors. extraordinaris commissiën werden getracteert, gelijck als men in soodanige gelegentheyt de gedeputeerdens deser stede es gewoonlick te doen."

(1) Den 20sten Junij 1650 werd op verzoek van den pensionaris besloten hem geen jaarl. tractement meer te geven, maar hem „nopende sijnne vacatiën, reys- ende teercosten te tracteeren" als de gedeputeerden „ter dachvaert gaende."

Art. VIII werd vervangen door 't volgende: „Sal voorts den pensionaris gehouden sijn d' heeren van den Vroetschappe, het Collegie van Schepenen ende alle Collegiën van Regieringe deser stede (des versocht sijnde) te dienen, advyseren ende berichten in alle voorvallende saecken, daerinne den pensionaris soude werden versocht, sonder daervoren eenich sallaris te genieten."

Den 26sten Junij 1652 werd Mr. Adriaen van Aelmonde voor 6 jaren in zijn ambt gecontinuëerd, doch in 1655 „gevordert tot het ampt van raetsheer in den Hove van Hollant," vroeg en verkreeg hij den 15den Mei 1655 zijn eervol ontslag als pensionaris. „Overmits de singulyere kennisse, die hy was hebbende van de saecken, die noch niet en waren affgehandelt" door de Staten, werd hem echter door de Vroedschap „gansch erntstich ende vrundelijcken versocht tot de aenstaende vergaderinge noch in den dienst als pensionaris te continuëren." Zie over Mr. Adr. v. Almonde „De Brielsche Vroedschap" art LI.

Den 5den Maart 1656 werd „by pluraliteyt van stemmen" tot pensionaris aangenomen bij provisie voor 3 jaar

Mr. Cornelis Fannius. In zijne instructie werd deze bepaling opgenomen: „Ingevalle den voors. pensionaris alhyer in loco coempt te woonen, sal denselven werden getracteert in vacatie, reys- ende teercosten neffens sijnne medegedeputeerdens deser stede ende gelijck als den voorgaenden pensionaris es getracteert geweest. Ende ingevalle den voors. pensionaris buyten de stadt metter woon soude mogen verblyven, dat denselven in plaetse van de voors. vacatiën sal genieten een tractement van 250 guldens int jaer, mitsgaders sijnne reyscosten, sonder dat tselve tractement naermaels sal mogen werden verhoocht als met eenparich consent van alle de leden van den Vroetschappe". Aan Fannius werd vergund tegelijk met zijn betrekking van pensionaris een „ampt ofte offitie, dat binnen de stede bedient wert, te ambiëren", maar alleen „met eenparighe stemmen ende goetvinden van alle de leden van den Vroetschappe."

Den 16den Maart 1659 werd Fannius opnieuw aangesteld voor 3 jaren. Den 28sten Januarij 1660 aangewezen door de Staten om Mr. Adriaen van Aelmonde, vertrokken als Raad naar Indië, in het Hof van Holland te vervangen tot op zijn wederkomst, werd Fannius op zijn verzoek ontslagen van zijne verplichtingen als pensionaris met de bepaling dat hij zich weer beschikbaar moest stellen, wanneer hij geen raad in 't Hof van Holland meer zou zijn (1). Daarop werd den 8sten Maart 1660 met eenparige stemmen bij provisie voor één jaar aangesteld als pensionaris

Mr. Nicolaes van Couwenhoven, die den 10den Mei 1660 te Brielle den eed als poorter deed. In de Instructie, welke in 1660 gearresteerd werd voor den pensionaris, komen de volgende bepalingen voor: „Den pensionaris alhyer woonachtich ende gequalificeert sijnde omme volgens het Octroy deser stede in den Vroetschappe te werden geadmitteert, sal deselve in sulcken gevalle werden getracteert neffens de Gedeputeerdens, ter dachvaert gaende. Edoch ingevalle om goede insichten geraden mochte werden gevonden imant tot pensionaris te kyesen, niet gequalificeert sijnde omme als vooren in den vroetschappe geadmitteert te connen werden, sal in dyen gevalle met een vast pensioen van 1000 Carolusguldens jaerlijcx werden getracteert ende beloont, in conformite van Haer Ed: Mo: resolutie van date den 14en Meye 1658, mits dat den voorn. pensionaris gehouden sal wesen sijn fixum domicilium ende formele woonplaetse binnen dese stadt te nemen ende te houden. — Den pensionaris sal gehouden sijn te logeren int ordinaris logement, alwaer de Gedeputeerdens deser stede gewoonlijck sijn te logeren ende nieuwers elders. — Item sal den pensionaris geen pensionaris ende vroetschappe te gelijck mogen sijn nochte eenich ampt ofte offitie mogen ambiëren, dat binnen ofte buyten deser stede bedient wert, waertoe imant van den vroetschappe sijnnen dienst soude mogen presenteren, ofte hem voor eenige particulyere buyten de regieringe tot sollicitatie van soodanich ampt mogen laten gebruycken, als met goetvinden van den Vroetschappe."

De bepaling, dat de pensionaris vóór den aanvang der vergaderingen van de Staten met de gedeputeerden moest „consuleren", werd in de Instructie van 1660 niet opgenomen.

Toen het jaar verstreken was, werd Van Couwenhoven voor 2 jaren gecontinuëerd (Res. Vroedsch. 12 September 1661) en hij bleef pensionaris tot aan zijn dood in 1666 (Res. Vr. 6 November 1666). Met 't oog op de aanstelling van een anderen titularis werd eene instructie gearresteerd, waarin deze nieuwe bepalingen werden opgenomen:

„Sal den voors. pensionaris niet langer dienen als voor den tijt van een jaer, als wanneer den Vroetschappe sal behouden de vrye dispositie omme den voors. pensionaris ter expiratie vant jaer opnieuws wederom aen te nemen ofte te licentiëren, sulcx haere E: te rade werden sullen".

„Gelijck mede den voors. pensionaris gehouden sal sijn alle requesten ofte andere versoucken, conserneerende de stadt, het lant van Voorne ofte derselver ingesetenen ofte eenige andere naebuyrige plaetsen, van eenige consideratie sijnde ofte welcke eenige

(1) Men zie over Fannius „De Brielsche Vroedschap" art LII.

prejuditie souden mogen geven, by copie over te nemen ende den Vroetschappe daervan te dienen ende behoorlijcke oepeninge te doen, ten eynde omme daerop naerder last te mogen ontfangen".

Op deze geamplieerde instructie werd den 30sten November 1666 tot pensionaris aangesteld

Mr. Cornelis Teresteyn van Halewijn, van Dordrecht, die de betrekking waarnam tot in 1670. Benoemd tot raadsheer in 't Hof van Holland, vroeg en verkreeg hij den 24sten Maart 1670 eervol ontslag als pensionaris. Kort vóór zijn aftreden, den 13den Januarij 1670, is hij te Rotterdam getrouwd met Johanna Hartichvelt j. d. aldaar.

In 1671 werden in de Instructie deze nieuwe bepalingen opgenomen:

„Item sal den voors. pensionaris mede gehouden sijn te bevorderen ende over te brengen alle de resolutiën, die van tijt tot tijt by de Heeren Staten van Hollant werden genomen, ten eynde omme deselve in deser stede kasse bewaert ende opgeslooten te werden."

„Voorts sal den voors. pensionaris opt aenvangen van sijn voors. ampt gehouden sijn by eede te beloven, dat geduyrende den tijt hy t' voors. ampt sal bedienen, noeyt geene andere instructie als dese es sal aennemen ofte hem contrarye van dyen sal laten gebruycken, al waert schoon dat hem sulcx by pluraliteyt van den Vroetschappe wyerde geoffereert, maer dat hy dese sijnne Instructie in alle sijnne poincten ende articulen getrouwelijcken sal naercomen ende achtervolgen, ten waere met eenparicheyt van alle de leden van den Vroetschappe, daertoe alvoorens spetialijcken geconvoseert ende in completen getale present sijnde, geoirdeelt wierde daerinne eenige veranderinge te werden gedaen."

Eene vroegere bepaling werd aldus gewijzigd: „Item sal den voors. pensionaris, geduyrende hy t' voors. ampt becleet, niet vermogen te sijn vroetschappe, magistraet, leenman ofte heemraet, nochte oock tot eenich ander ampt ofte offitie, dat binnen ofte buyten deser stede bedient wert, mogen werden gevordert, ofte mogen becleeden, soo wanneer imant van den vroetschappe sijnnen dienst daertoe soude mogen presenteren."

Nadat deze Instructie gearresteerd was, werd den 17den Maart 1671 tot pensionaris aangenomen met eenparige stemmen

Mr. Cornelis de Jongh van Ellemeet. Den 30sten Maart 1672 werd hij voor een jaar als pensionaris gecontinuëerd. Toen dat jaar was verstreken, gaf hij daarvan kennis aan de Vroedschap en deze ontsloeg hem in hare vergadering van den 2den April 1673 „naer betuyginge van t' goet genougen, dat haere Ed. over de vigilantie ende naersticheyt by den voors. pensionaris, tot hyertoe gebruyct, waeren hebbende." Onmiddellijk daarop ging men over „tot het stellen van een pensionaris" en Mr. Cornelis de Jonge van Ellemeet werd opnieuw aangesteld voor 3 jaren „op soodanige instructie" als in 1671 ,es gearresteert, uutgenomen alleen datten selven sal mogen werden vercooren tot leenman ende heemraet van Voorne, nietjegenstaende de voors. instructie sulcx comt te verbieden." Voorts reserveerde de Vroedschap aan zich het recht de instructie „soo menichmael te veranderen" als zulks haar goeddunken zou.

Den 30sten 1674 Julij werd Mr. Cornelis de Jonge van Ellemeet begunstigd met het „onfangerschap generael van de Vereenichde Nederlanden."

Op zijn verzoek werd hij den 28sten Dec. 1674 eervol als pensionaris ontslagen. De resolutie, ten zijnen aanzien toen genomen, eindigt aldus: „hem voorts toestaende permissie om het ontfangerschap generael te accepteren, met dien verstande nochtans, dat den voors. heere van Ellemeet als nu voor alsdan ende alsdan voor als nu noch wert ende in toecomende sal werden gehouden voor een minister van de stadt, met belofte dat, ingevalle het naermaels mochte comen te gebeuren, dat het ontfangerschap generael om eenigerhande redenen by hem niet meer en wierde becleet, dat hy, alsdan genegen sijnde om hem in den dienst van de stadt te laten gebruycken, nevens des stadts gedeputeerde ter dachvaert van Hollant sal werden gecommitteert, omme deselve, op de deliberatiën de sentimenten gehoort ende ingenomen hebbende, met raet ende daet te secunderen, ende vervolgens de rapporten van dyen by te woonen ende present te wesen, alles buyten coste ende laste van de stadt volgens desselffs presentatie."

In zijne plaats werd den 19den Nov. 1674 tot pensionaris aangesteld „by meerderheyt van stemmen" voor 3 jaren

Mr. Marcus Doedijns „advocaet voor den Hove van Hollant". Den 8sten Dec. 1674 deed hij den vereischten eed. De bepaling betreffende het hebben van „zijn fixum domicilium" werd aldus vermeerderd: „mits dat den voors. pensionaris gehouden sal wesen sijn fixum domicilium ende formele woonplaetse te nemen binnen deser stede met sijn gantsche familie in een besonder huys alleen, sonder by imant in te mogen woonen." Den 25sten April 1676 werd Doedijns geadmitteerd als poorter (1).

Toen hij den 1sten Jan. 1678 gecontinuëerd werd

(1) Den 11den Dec. 1673 werd Mr. Marcus Doudeyns door de Vroedschap „aengenomen voor een tweede stadtsadvocaet op een ordinaris weddens van 6 £ tsiaers."

als pensionaris, maakte de Vroedschap, bedenkende dat de pensionaris „nu gequalificeert" was „omme tot vroetschappe te mogen werden geëligeert", eene andere regeling betreffende 's mans inkomen en daarover kreeg hij quaestie met de Vroedschap (Ress. Vroedsch. 26 Nov. 1676, 1 Jan., 22 Febr., 8 en 21 Maart 1678, 16 Mei 1680, 8 Nov. 1682, 18 Oct. 1683, 30 Aug. 1684). In 1678 stierf Mr. Doedijns (Res. Vroedsch. 29 Aug. 1678) en den 9den Nov. van dat jaar werd tot pensionaris aangenomen

Mr. Arent de Raad, die 9 November 1678 den eed als poorter deed. In 1681 werd hij voor 3 jaar in zijne betrekking gecontinuëerd, bij welke gelegenheid het artikel in zijne instructie betreffende vacatiegelden, reis- en teerkosten eenigszins werd gewijzigd (Ress. Vroedsch. 2 en 8 December 1681). Na in 1684 andermaal gecontinuëerd te zijn (Res. Vr. 14 November 1684), verzocht De Raad in 1687 dat men hem zou ontslaan, maar de Vroedschap bracht eenige veranderingen in de Instructie, waarop hij aangenomen was, en hij aanvaardde de betrekking weêr (Ress. Vroedsch. 11 en 13 October 1687, 2 en 16 November 1687). Den 11den November 1690 wilde de Vroedschap hem nog eens continuëeren, maar De Raad bleef bij zijn verzoek om ontslag en het werd hem op eervolle wijze gegeven. Den 28sten Maart 1683 is Mr. Arent de Raad te Brielle ondertrouwd en daarna elders getrouwd met Agneta Broers, wonende te Haarlem. Volgens eene M. S. aanteekening van J. Kluit werd Mr. De Raad vroedschap te Haarlem. In zijne plaats werd den 11den December 1690 tot pensionaris aangesteld met eenparige stemmen

Mr. Ockerus Gevaerts, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap", art. LVII. Den 16den December 1690 deed hij als pensionaris den „behoorlijcken" eed. In 1693 en later werd hij in zijne betrekking gecontinuëerd (Ress. Vroedsch. 6 December 1693, 20 Januarij 1697, 18 Januarij 1700, 21 December 1702). In 1703 vroeg en verkreeg hij zijn eervol ontslag (Res. Vr. 30 Julij 1703).

Den 15den September 1703 werden weêr een paar artikelen van de Instructie, betreffende het tractement en de reis- en teerkosten, door de Vroedschap gewijzigd en op die gewijzigde Instructie werd den 23sten September 1703 tot pensionaris aangesteld

Mr. Albert Coenen. Benoemd tot vroedschap den 14den September 1708, trad hij als pensionaris af. Nadat hij de betrekking „gequiteert" had (Res. Vr. 23 September 1708), werd een art. uit de vroeger gearresteerde instructie betreffende de regeling van de reis- en teerkosten geschrapt en werd de instructie geampliëerd met een artikel, luidende: „Dat den pensionaris deser stad zig niet sal vermogen te meleren of bemoeyen met eenige differenten, die de Regenten onder den anderen of tegen andere souden mogen komen te krijgen, nog ook niet met eenige ampten, benefitiën of weerdigheden, dese regeringe ofte de bestellinge van deselve concernerende, direct nog indirect, op poene dat denselven de facto van zijn pensionarisampt sal wesen vervallen."

Op de aldus geampliëerde instructie werd op den 23sten September 1708 aangesteld en deed den eed als pensionaris

Mr. Nicolaes Ghijs, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap" art. XLIII. Den 13den Maart 1713 benoemd tot vroedschap, trad hij als pensionaris af en in zijne plaats werd den 27sten Maart 1713 tot pensionaris aangesteld de onder-secretaris

Mr. Cornelis Langereis, met de verplichting om van 't „voors. secretarisampt afstand" te doen. Men zie over hem „De Brielsche Vroedschap" art. XXIX. Den 14den Januarij 1716 verzocht en verkreeg Langereis zijn ontslag als pensionaris, waarop hij onmiddellijk werd benoemd tot vroedschap. In zijn plaats werd den 6den April 1716 aangesteld

Mr. Thomas van Bockholt, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap" art. LX. Den 1sten Mei 1719 werd hij in zijne betrekking gecontinuëerd, met de bepaling dat hij „voortaen geen 1000 guldens jaarl., maer alleen vacatie als andere heeren stadtsgedeputeerdens ter dagvaerd voor desselfs dienst genieten" zou. Den 6den Januarij 1720 kreeg hij op zijn verzoek zijn ontslag als pensionaris, waarop hij benoemd werd tot vroedschap. Nadat de instructie weêr eenigszins was gewijzigd (Res. Vr. 12 Mei 1720), werd den 20sten Mei 1720 tot pensionaris aangesteld

Mr. Willem van Assendelft, die 18 Mei 1720 poorter was geworden. Den 21sten Mei 1723 werd hij gecontinuëerd. Den 4den April 1727 deelde hij aan de Vroedschap mede, dat hem was opgedragen „om als Resident aan het Hoff van Denemarken wegens den Staet te gaen resideeren" en tengevolge van die opdracht moest hij als pensionaris aftreden. Hij verzuimde zijn ontslag te vragen en de Vroedschap besloot den 27sten Sept. 1727 het hem toe te zenden. Uit eene Vroedschapsresolutie van 14 October 1726 blijkt, dat hij getrouwd was, en uit Res. Mag. 18 Mei 1720, dat hij te 's-Gravenhage geboren werd.

In de Brielsche Registers en Rekeningen vond ik enkele personen genoemd, die denzelfden geslachtsnaam hadden als de vermelde pensionaris. In de Stads-Rekening over 1466—1467, p. 13, is sprake van „meester Bertout van Assendelft". In de Stads-Rekening over 1477—1478 leest men onder het hoofd: „Uutgegeven van jairloon" dezen post: „Item ghegeven meester Berthout van Assendelf onsen advo-

caet in den Hage voor zijn jairloon . . . . 20 sc. gr". Van denzelfden man is ook sprake op pag. 19 en 21 en men vindt denzelfden post in de Stads-Rekeningen over 1478—1479 en 1479—1480, p. 21.

De Stads-Rekening over 1475—1476 heeft p. 32 den post: „Item gegeven Jan van Assendelfs knecht, geheten meester Jacob, als van dat varcken lubben ende tbezien van den varcken van den lande van Voorne etc." In de Stads-Rekening over 1476—1477 leest men van den „rentmeester Jan van Assendelf" (1), p. 16 verso en p. 18. Ook de Rekening over 1477—1478 gewaagt van hem op p. 8 en p. 11 verso, en de Rekening over 1479—1480, p. 15 verso. In de Rekening 1476—1477 staat p. 9 de post: „Item also meester Jacob van Almonde ende Jan van Assendelf, als commissariën ende gedeputeerde van mijn genad: joncfr. van Bourgoengen alhier gesonden ende geweest zijn, om een informacie ende ondersoeck te doene tot hoeveel deels men der stede van den Briele ende tlant van Voorne na der taxacie van Hollant zetten soude etc." Op dezelfde bladzijde leest men van „Geeryt van Assendelf". De Rekening over 1477—1478 heeft p. 22 verso den post: „Item ghescenct Gheeryt van Assendelf, raedt van Hollant, 2 stedecanne wijns etc".

In 't Brielsche Archief berust een arbitrale uitspraak tusschen Clais van Assendelf c. s. te Delft en Burgemeesters en gerecht van Brielle, d.d. 4 October 1490.

In de Thesaurie-Rekening over 1651—1652 staat fol. 27 de post: „Betaelt Willem van Assendelft tot Delft de somme van 50 ponden, over twee distyncte lijfrenten, staende ten lyve d'eene van Maria van Assendelft ende d'andere van Jacob van Assendelft etc". In volgende Rekeningen komt als moeder van Maria en Jacobus van Assendelft voor Maria Gerrits van Sass (van Sassen). In de Rekening over 1668—1669 komt de rente ten lijve van Jacobus nog voor, maar niet meer in de volgende, loopende over 1678—1679. De rente ten lijve van Maria komt nog voor in de Rekening over 1692—1623, die fol. 45 den post heeft: „Betaalt Willem van Assendelft een jaar rente ten lyve van Maria van Assendelft, moeder Maria Gerrits van Sassen etc".

In 't Brielsche Archief wordt gevonden eene op 27 Maart 1653 geteekende akte van verkoop eener lijfrente ten lijve van Annetgen Abrahams van den Bosch, oud 22 jaar, dochter van Abraham Urbaensze van den Bosch en Gryetgen Claes dr. van Assendelft. De Thesaurie-Rekening over 1666—1667 heeft den post: „Betaelt Abraham Urbaensze van den Bosch over 3 jaerlijcxe renten . . . . ten lyve van Annetjen ende Aplonia Abrahams sijnne dochters ende Urbaen Abrahamsze van den Bosch synen soone, alle geproccreëert by Grietje Claes van Assendelft etc." Dezen post heeft ook nog de Rekening over 1684—1685, maar in de Rekening over 1692—1693 is alleen sprake van de lijfrenten ten lijve van Anna en Urbaan; Aplonia was dus toen niet meer in leven.

Eene akte van 11 Maart 1657 vermeldt Willem van Assendelft notaris.

Eene akte van 25 Januarij 1670 gewaagt van de compagnie van „Capt. Huyge van Assendelft, in garnisoen leggende tot Bergen op den Zoom." Te Brielle werd in 1672 op belijdenis aangenomen tot lidmaat der Herv. kerk „Cap^n. Hugo Assendelft." Blijkens eene akte van 23 Maart 1675 was Hugo van Assendelft toen gestorven.

In 1671 kwamen te Brielle met attestatie van Lillo Cornelia en Barbara van Assendelft.

Adrianus van Assendelft, Petri filius, proponent, werd den 13^{den} September 1761 beroepen te Nieuwenhoorn, van waar hij 18 Maart 1764 vertrok naar Assendelft. In 1770 ging hij van daar naar Leiden.

Den 27sten Februarij 1765 zijn te Brielle getrouwd Dirk Prijs, weduwnaar van Arentje Bosset, en Klaasje Hoeke, weduwe van Jan van Assendelft.

In plaats van Mr. Willem van Assendelft werd den 12^{den} Mei 1727 tot pensionaris van Brielle aangesteld **Mr. Cornelis Gerlings**. Zijne instructie werd op zijn verzoek den 27sten Sept. 1727 eenigszins gewijzigd. Toen hem in 1730 het pensionarisschap van Gorinchem was aangeboden, deed de Brielsche Vroedschap haar best om hem voor Den Briel te behouden. Den 25sten Dec. 1730 bepaalde zij dat zijn tractement zou zijn 600 gulden 's jaars „boven en behalven de vacatie- en reiskosten, die aan stadsgedeputeerden, buiten de stad in commissie zijnde, gewonelijk gegeven werden." Voorts werd de Instructie aldus gearresteerd:

1.

Den Pensionaris zal wesen een habil en neerstig perzoon, professie doende van de ware gereformeerde religie of dezelve toegedaan, alsmede een geboren Hollander, item een rechtsgeleerde en zoveel mogelijk een goed costumier en practisijn, en zal verder gehouden wesen fixum domicilium en formele woonplaats te nemen binnen dese stad, met zijn geheele familie in een byzonder huis, zonder bij yemand te mogen inwoonen.

2.

Den Pensionaris zal betragten goede en grondige

(1) In eene door Van Alkemade, Deel II, blz. 243 en volgg., medegedeelde akte van 1475 komt Jan van Assendelft voor als rentmeester niet alleen van Voorne, maar ook van Noord-Holland. In de laatste qualiteit is hij ook vermeld in een akte van 1470, door mij gepubliceerd in De Navorscher 1878, p. 280.

kennisse te krijgen van de privilegiën, rechten, gerechtigheden, nutten en voordeelen van dese stad, en zal zo in de vergadering van de Staten als daarbuiten met alle neerstigheid het oog en de nodige attentie op deselve houden, die mainctineren, handhavenen en beschermen, en zal voorts met alle mogelijke zorgvuldigheid trachten te beletten, dat tegens dezelve nietwes besloten kome te werden, en zal hij, Pensionaris, zulks vermoedende off ontdekkende, dat tegen deselve privilegiën, rechten, gerechtigheden, nutten en voordeelen van dese stad yetwes mogt werden off zijn ondernomen, daarvan spoediglijk nette en precise kennis (hebben) te geven aan de regerende Burgermeesters in der tijd, off bij absentie van dezelve, aan een der ouste leden van de Magistraat, te gelijk zijnde een lid van de Vroedschap.

3.

De Pensionaris zal de vergaderingen van de Staten moeten bijwonen en van wegen dese stad waarnemen, en zal, in Den Haag zijnde, gehouden wesen te logeren in het ordinaris logement van dese stad. Item zal hij zig voorts moeten laten gebruiken in alle commissiën buiten de stad, in welke de Vroedschap mogt goedvinden hem te emploiëren.

4.

In de vergadering van de Staten zal den Pensionaris, wanneer het advis van dese stad gevorderd zal werden op zaken, waaromtrent bij de Vroedschap geresolveert is, exactelijk uitbrengen de last van de Vroedschap na de intentie van dezelve resolutiën; en zal hij, Pensionaris, voorts letten op alle zaken, die ter hooggemelde vergaderinge zullen voorkomen en verhandeld werden, alsmede op de advisen van de andere leden en op de conclusiën, aldaar geformeert werdende, en zal van al hetzelve houden een pertinente notitie, mitsgaders moeten doen een distinct en getrouw rapport aan de Vroedschap, zonder yetwes te verbergen off achter te houden, behoudens nochtans de vrijheid aan den Pensionaris om met communicatie van de Vroedschap te mogen passeren 't geen van geen sonderlinge consideratie (is) en hij in gemoede en zonder eenige andere beöoginge als om de tijd te sparen, oordeelt als onverschillig gepasseert te kunnen werden.

5.

Van alle requesten of andere zaken, dese stad, 't land van Voorne of derzelver in- en opgezetenen respectivelijk rakende, ofte eenige naburige plaatsen, daaronder particulierlijk begrepen de Beijerlanden, Putten en Overflacqué, die ter vergadering van de Staten voorkomen en alleen commissoriaal gemaakt werden, zal hij, Pensionaris, copye vragen tot informatie, welke copye ontfangen hebbende, zal hij dezelve moeten communiceren in de Vroedschap. Dog de deliberatiën op de voorsz. zaken, zich schikkende tot finale conclusie en afdoening, zal hij die overnemen ten einde de vrije deliberatie aan de Vroedschap daarover geconserveert blijve.

6.

Bijaldien de Pensionaris zig alleen, en zulks niet geadsisteert met een gedeputeerde uit de Vroedschap, in de vergaderingen van de Staten mochte vinden, zal hij, eenige bijzondere en notabele zaken voorkomende, waarop bij de Vroedschap niet geresolveert is, dezelve moeten overschrijven en daarop verzoeken derzelver ordre en last, ten ware alle de voorsittende leden die zaken lieten gaan, in welk geval hij, Pensionaris, zig bij dezelve zal mogen voegen, mits dat dese stad, het land van Voorne of de plaatsen, in het voorgaande 5e articul uitgedrukt, in die zaken niet afzonderlijk is geraakt, maar alleen een gemeen en gelijk intrest in dezelve is hebbende met de voorschreve leden.

7.

Den Pensionaris, in de stad zijnde, zal gehouden zijn bij te wonen de vergaderingen van de Vroedschap en de vergaderingen van de Magistraat, daartoe versogt zijnde, en zal in beide die vergaderingen, des verzocht of gerequireert werdende, zijn advis moeten geven op alderhande zaken, na zijn beste kennis en wetenschap, zonder gunst of ongunst, en zonder zig daarvan te onthouden of laten diverteren, directelijk of indirectelijk in eenigerhande manieren.

8.

De Pensionaris zal voorts gehouden zijn om, des verzocht werdende, te berichten en te dienen van zijn advis het Collegie van Schepenen en de verdere Collegiën, van de stad dependerende, zonder dat hij, Pensionaris, daarvoor eenig zalaris zal mogen genieten.

9.

Ook zal de Pensionaris, des verzocht zijnde, zig moeten laten gebruiken tot dienst van de stadsfinanciën, dog zal gehouden zijn de constitutie van dezelve te secreteren.

10.

Den Pensionaris zal, gedurende den tijd, dat hij dat ampt bediend, niet vermogen te zijn nog aangestelt te werden tot Vroedschap off Magistraat deser

stad, nochte tot leenman off heemraad slands van Voorne, en zal ook niet vermogen voor zigzelf te besolliciteren of bekleeden eenig ampt of officie, dat binnen dese stad werd bediend.

11.

Item zal ook de Pensionaris niet vermogen te solliciteren na eenig ampt buiten dese stad, bijaldien yemand van de Vroedschap daartoe van wegen deze stad brieven van voorschrijving mocht hebben geobtineert, en zal ook wijders niet vermogen op de naam van de stad te solliciteren voor yemand in het particulier, hetzij in of buiten de regering zijnde, als met goedvinden en speciale last van de Vroedschap.

12.

Den Pensionaris zal zich niet vermogen te meleren off bemoeyen met eenige differenten, die de regenten onder den anderen zouden mogen hebben off komen te krijgen, noch ook niet met verkiesen of stellen van eenige vroedschappen, burgermeesteren, schepenen, raden of andere amptenaren, en sulks in het geheel niet met zaken, de regering van dese stad of de bestelling van dien rakende, directelijk off indirectelijk in eenigerhande manieren.

13.

Voor alle welke voorschreve diensten de Pensionaris jaarlijks voor pensioen zal genieten het tractement, bij de resolutie van den 25en Dec. 1730 gearresteert, boven en behalven de daggelden en reiskosten, mede in dezelve resolutie gespecificeert.

14.

Den dienst van den Pensionaris zal geduren den tijd van 5 jaren, ingang nemende met den 12en Nov. 1730; 4 weken vóór de expiratie van het laaste der voorz. 5 jaren zal hij gehouden zijn de praesiderende burgermeester in der tijd te adverteren van de voorschreve aanstaande expiratie, ten einde bij denzelven de Vroedschap moge geconvoceert werden en door deselve Vroedschap gedisponeert op zijn continuatie off discontinuatie; dog ingevalle de Pensionaris mochte genegen zijn om ontslagen te zijn van zijnen dienst binnen de voorsz. tijd, zal hij gehouden zijn om zijne demissie te moeten verzoeken aan Burgermeesteren en Vroedschappen.

15.

Eijndelijk zal den voorschreve Pensionaris op 't ingaan van zijn dienst op dese instructie bij eede moeten beloven, dat, gedurende dezelve, hij geene andere instructie als deze zal aannemen off hem contrarie van dien laten gebruiken, maar dat hij zig na deze zijne instructie in alle zijne poincten en articulen naar zijn uiterste vermogen zal reguleren, en voorts al tot dienste van deze stad doen, dat een goed en getrouw pensionaris schuldig is en behoord te doen: blijvende niettemin zo aan de Vroedschap als aan den Pensionaris gereserveert, om met pluraliteit van vier vijfde van 't geheele getal van de Vroedschappen te mogen maken en admitteren zodanige dispensatiën, alteratiën en veranderingen in dese instructie, als met wederzijdsche communicatie en approbatie, zo van de voorschreve pluraliteit als van den Pensionaris, goedgevonden zouden mogen werden.

Op deze instructie liet Gerlings zich den 5den Jan. 1731 in zijne betrekking continueeren, maar toen hem in 1732 was aangeboden „het tweede pensionarisschap van Haarlem", de stad, waar hij geboren werd en „nog zijn vrouw moeder en verdere familie" had, verzocht en verkreeg hij den 4den Maart 1732 zijn eervol ontslag. Hij werd opgevolgd als pensionaris door

Mr. Martinus van Landsbergen, benoemd 21 Julij 1732 en op dien dag te Brielle ook poorter geworden. Verkozen tot pensionaris, deed hij onmiddellijk den behoorlijken eed en de aanteekening daarvan luidt aldus: „waarop zijn Ed. heeft gedaan den behoorlijken eed nevens die van zuiveringe in handen van den heer oud-burgermeester Briell, onder die expressie van dat hij is geboren tot Hulst, dog dat door den Souvrain bekomen heeft acte van naturalisatie quoad honores, en dat zo ras mogelijk zal uitzien naar een huis om fixum domicilium te houden." De instructie, waarop hij aangesteld werd, was niet geheel eensluidend met de in 1730 gearresteerde. Het tractement werd weêr veranderd. Art. 13 werd aldus gearresteerd: „Voor alle welke voorschreve diensten den Pensionaris het eerste jaar vrij zal genieten een somme van 1000 gulden, en de 2 volgende jaren moeten declareren als een ordinaris gedeputeerde, met die conditie dat, zo wanneer de voorschreve daggelden geen 1000 gulden komen te bedragen, het surplus van dien tot de voorschreve 1000 gulden bij de stad zal werden gesuppleert, en na de expiratie van de voorsz. 3 jaren niet meer mogen trekken off declareren als een ordinaris gedeputeerde van dese stad" (1). In de Statenvergadering werd Van Landsbergen niet geädmitteerd, omdat hij geen

(1) In art. 3 werd nog geïnsereerd: „hij zal zig ter bequamer tijd in gereetheid houden om zodanige personen te spreeken, als zig aan de heeren gedeputeerden van de stad komen te addresseren." In art. 5 werd achter „Over Flacqué" gevoegd: „Maassluis en het eijland Rosenburg." In art. 14 werd *5 jaren* veranderd in *drie jaren*.

geboren Hollander en dus zijne admissie in strijd was met de Staten-resolutie van 14 Mei 1658. Verlangende dat Den Briel zou worden behandeld als Gorinchem en Haarlem met betrekking tot de heeren Vekhoven en Gillis, pensionarissen, stelde de Vroedschap alles in 't werk om de admissie van haren aangestelden pensionaris te verkrijgen. Haar pogingen gelukten, maar niet spoedig. Eerst in 1733 werd van Landsbergen, ook Van Lansbergen genoemd, in de Statenvergadering geadmitteerd (1). Aangesteld op den 20sten Junij 1738 tot Resident te Keulen, werd hij op verzoek eervol ontslagen als pensionaris op den 6den Julij 1738, en den 13den Julij „gecontinuëerd tot pensionaris honorair deezer stad op zodaanig een wijze als de heeren Burgermeesteren en Vroedschappen der stad Purmerent den Minister Mauricius, derzelver Pensionaris (in gelijke qualiteijt zullende vertrekken na Hamburg), hadden gelieven te continuëeren". Den 26sten Augustus 1738 nam Van Lansbergen afscheid van de Vroedschap. Den 14den September 1738 is Martinus van Lansbergen te Brielle ondertrouwd en daarna met att. van 28 September in Den Haag getrouwd met Johanna Louisa van Heurn, weduwe van Cattenburg.

Den 31sten Julij 1620 werd te Brielle gedoopt, in tegenwoordigheid van Margriete Bollekool als getuige, Susanna, dochter van „Capiteyn Ludolph van Lansbergh" en „joffrouw Barbara Bollekool". Misschien dat deze kapitein, elders Van Lansbergen genoemd, behoord heeft tot het geslacht van den vermelden pensionaris. Van luitenant Lansbergen is sprake in Res. Mag. 20 Augustus 1616 en Res. Vroedsch. 17 April 1617. Van kapitein Lansbergen en kapitein Ludolph van Lansbergen in Ress. Vroedsch. 15 Januarij 1619 en 29 November 1622, en Ress. Mag. 8 Julij 1623 en 4 Mei 1624. In 't Brielsche Archief berust een rapport van het jaar 1621 betreffende de „inspectie der poorten ende wallen" van Brielle, genomen „by den Commandeur ende capiteyn Lansbergen", in welk rapport vermeld worden „de plaetsen, dewelcke tot versekeringe van de stede nootwendich gemaeckt" moesten worden. Over de compagnie van Lansbergen leest men ook in Res. Holl. 16 September 1621, p. 183. Uit Res. Mag. 12 Julij 1625 blijkt dat de kapitein Ludolf van Lansbergen toen niet meer in leven was. In 1620 werd te Brielle op belijdenis toegelaten tot het avondmaal juffr. Barbara Bollekool, huisvrouw van den kapitein Ludolph van Lansbergh. Als weduwe van kapt. Ludolph van Lansbergen komt Barbara de Bollekool voor in akten van 6 Februarij 1626 (2) en 27 Junij 1628. Den 26sten Junij 1629 zijn te Brielle getrouwd Adriaen de Valee, weduwnaar, „vóór desen capiteyn van syne Majesteyt van Sweden", en juffr. Barbara Bollekool, weduwe van „Joncheer Ludolf van Lansbergen", in leven „capiteyn van een compagnie voetknechten" (1).

In plaats van Van Landsbergen werd den 7den September 1738 aangesteld

Mr. Diderik Valerius Meijners. Den 15den September deed hij als pensionaris den vereischten eed, na vertoond te hebben een extract uit de Resoluties van „Wet en Raad der stad Vlissingen (2), waarbij hij uyt den eed en bediening als schepen der gemelde stad ontslagen" was. Den 15den September 1738 deed Mr. Meijners, te Rotterdam geboren, den eed als poorter. Den 21sten Augustus 1742 werd hij in zijne betrekking gecontinuëerd en werd hem „tot een douceur voor huyshuur" jaarlijks ƒ 200 toegelegd „boven zijn daggelden als een ordinaris gedeputeerde." Den 11den Februarij 1744 nam de pensionaris op zich een register te maken op de boeken, bevattende de resoluties der Stedelijke Regeering. Niet lang daarna stierf hij. Door zijn' broeder Mr. Gerard François Meijners, raad in de Vroedschap van Rotterdam, werd uit den boedel van den gestorvene ten behoeve van de stad overgegeven „een begin van een Register" op 't oudste boek der Stedelijke Resoluties, loopende van 1574 tot 1583, voorts een Register alleen van de Vroedschapsresoluties, van 1653—1690, en een „alphabetisch Recueil, getrokken uyt de resoluties van de Staten van Holland, van alle zaaken, deeze stad en lande van Voorne concernerende" (Res. Vroedsch. 27 September 1744).

Den 1sten November 1739 is D. V. Meijners j.m. te

(1) Ress. Vroedsch. 24 Augustus, 1 September, 6 en 28 November 1732, 9 Augustus 1733.

(2) In deze akte wordt als haar zwager genoemd Cornelis Adriaensze van Heusden te Bergen-op-Zoom.

(1) In eene akte van 22 Januarij 1630 leest men nog van Barbara de Bollekool, weduwe van Kapt. Ludolf van Lansbergen. Eene Res. Mag. 3 April 1632 luidt: „Is juffrou Lansbergen ordonnantie van 40 pond geaccordeert over seeckere wijnteeringe, thaeren huyse gedaen, opt defroeyement van den professoor Constantinus Lempereur". In Res. Mag. 30 October 1632 is sprake van de kinderen en erfgenamen van zal. juffr. Lansbergen. Een huis op de „Schoemarct", in 1625 door juffr. Lansberg gekocht (Bodtboeck, beg. 1624, p. 39 verso), werd in 1644 door de kinderen en erfgenamen van „capt. Ludolff Lansbergen" verkocht (Bodtb. beg. 1641, p. 155). In 1627 werd te Brielle op belijdenis aangenomen Geertruydt van Lansbergen j. d. Den 30sten Mei 1632 zijn te Brielle ondertrouwd en daarna te 's-Gravenhage getrouwd Hendrick Smout j. m. te 's-Gravenhage en Geertruyt Lansbergen j. d. te Brielle. Uit een akte van 25 April 1631 blijkt dat Geertruyd de oudste dochter van juff. Lansbergen was. In een akte van 12 Julij 1638 leest men van Sibille van Lansbergen, „in haer jonckheyt op straet spelende, van seecker borgerskint geworpen met een cool vyers achter in den hals", waarvan zij „de teyckenen" nog had.

(2) De Acta van 22 Januarij 1741 vermelden hem als met attestatie gekomen van Vlissingen.

Brielle ondertrouwd en daarna met att. van 15 November elders getrouwd met Susanna Petronella van Buren (van Bueren) j.d. van „Kolijnsplate, woonachtig te Vere." Het echtpaar (1) won een zoon, Gerard François, gedoopt 28 Julij 1741, getuigen: Gerard François Meijners, Digna Petronella Wendilia Leijdekker, weduwe van Gerard Meijners.

Den 22sten Julij 1743 werd een kind van den pensionaris Meijners begraven.

Den 13den September 1744 werd besloten in plaats van den overleden pensionaris Meijners een' anderen pensionaris te kiezen en den 14den Sept. werd als zoodanig aangesteld

Mr. Gerard Hoijer, die in 1747 zich bereid verklaarde de registers, door zijn voorganger begonnen, voort te zetten (Res. Vroedsch. 12 Maart 1747). Den 10den September 1747 werd hij in zijne betrekking gecontinuëerd en opdat hij zich ook in 1751 eene continuatie zou laten welgevallen en afzien van solliciteeren naar de betrekking van pensionaris te Schiedam, werd in 1751 besloten hem jaarlijks ƒ 250 voor huishuur te geven (Ress. Vroedsch. 22 Augustus en 2 September 1751). Hoijer nam genoegen met de gestelde conditie dat het door Meijners aangevangen werk door hem met kracht zou voortgezet worden en bleef pensionaris van Brielle tot in 1762. Met toestemming en medewerking van de Vroedschap solliciteerde hij naar „het ampt van advocaat-fiscaal van des gemeene lands middelen voor Gecommitteerde Raade" en den 17den Januarij 1762 verzocht hij, gezegde betrekking op den 14den Januarij bekomen hebbende, zijn eervol ontslag als pensionaris. Het werd hem gegeven en den 26sten Januarij 1762 werd tot pensionaris aangesteld

Mr. Jacob Willem de la Bassecour, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap" art. LV. In 1764 solliciteerde hij met consent en medewerking van de Vroedschap naar de betrekking van Raad ordinaris in het Hof van Holland (Res. Vroedsch. 21 November 1764). Den 11den Januarij 1765 werd hij als pensionaris gecontinuëerd, maar wegens zijne benoeming tot raad ordinaris in het Hof van Holland op den 15den Maart eervol ontslagen op den 20sten Maart 1765. In zijne plaats werd den 26sten Maart 1765 benoemd

Mr. Gijsbert van Staveren, „practiseerend advocaat voor de respective Hoven van Justitie in Holland", in 1763 te Brielle benoemd tot stadsadvocaat loco Mr. Festus van Breugel, in Den Haag overleden (2) (Res. Vroedsch. 16 September 1763). Bij besluit van 3 November 1766 werd de pensionaris ontheven van de verplichting om „apart en sonder bij iemand in te wonen, te moeten huyshouden". Op den dag zijner benoeming tot pensionaris deed Van Staveren te Brielle den eed als poorter en de Kerkeraadsacta van 14 Julij 1765 vermelden zijne overkomst uit Den Haag met kerkelijke attestatie. In Den Haag werd hij geboren. Wegens zijne benoeming tot pensionaris te Schiedam, kreeg hij als pensionaris van Den Briel op verzoek eervol ontslag op den 6den Februarij 1767. De Prins, gevraagd of hij ook iemand voor de betrekking van pensionaris had aan te bevelen, recommandeerde

Mr. Alexander Hieronijmus Roijer, die den 19 Februarij 1767 aangesteld werd. Met kerkelijke attestatie kwam hij uit Den Haag te Brielle en voegde zich bij de Waalsche Gemeente aldaar. Aangesteld „tot tweede secretaris van staat in plaats van Mr. Caspar Clotterbooke", die loco Mr. Aris van der Mieden eerste secretaris geworden was, vroeg en verkreeg Roijer den 3den April 1768 zijn eervol ontslag als pensionaris en op recommandatie van Zijne Hoogheid werd aangesteld op den 18den April 1768

Mr. Guilliam Balthasar Emants, die den 23sten April den eed deed als pensionaris en als poorter van Brielle. Hij werd geboren te 's-Gravenhage, van waar hij met kerkelijke attestatie (1) te Brielle kwam (Acta van 16 October 1768). Op zijn verzoek werd hem den 25sten September 1768 vergund, wanneer hij met zijn echtgenoote in Den Haag moest zijn, niet in 't stadslogement te verblijven. Benoemd tot 2den pensionaris van Dordrecht, vroeg en verkreeg hij den 1sten November 1770 zijn eervol ontslag, en op recommandatie van den Prins werd den 10den December 1770 tot pensionaris van Brielle aangesteld

Mr. Hendrik van Wijn, „advocaat voor de respective Hoven van Justitie in Holland". Den 8sten December 1770 deed hij te Brielle den eed als poorter. Hij werd geboren te 's-Gravenhage en is in April 1774 te Brielle ondertrouwd met Susanna Bloteling. Den 23sten November 1772 overhandigde hij aan de Vroedschap een door hem vervaardigden Index van voor handen zijnde Rekeningen enz., en den 28sten December 1773 een Index op stedelijke resoluties van 7 jaren (2).

---

(1) De Kerkeraadsacta van 22 Januarij 1741 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Diderik Valerius Meijners, van Vlissingen, en Susanna Petronella van Bueren, van Veere.

(2) Dat hij eene weduwe naliet, blijkt uit Res. Vr. 11 Julij 1763. In plaats van Van Staveren werd den 21sten Julij 1765 tot stadsadvocaat gekozen Mr. Pieter Coel, adv. voor de resp. Hoven van Justitie te 's-Gravenhage.

(1) De Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente van Brielle van 9 Julij 1741 noemen onder de ingekomen lidmaten Johan Emans uit Den Haag. Zie over hem „De Brielsche Vroedschap", bijv. op art. XI.

(2) Van zijn lateren archivarischen arbeid getuigen Ress. Vroedsch. 23 Maart 1774 en 23 Februarij 1779. Door zijn toedoen zeker werd door de Vroedschap besloten de privilegiën en

Bij zijne continuatie in 1773 en 1776 werd hem door de Vroedschap een financiëel voordeel toegekend (Ress. Vroedsch. 29 November, 18 en 28 December 1773, 24 November 1776). Benoemd tot pensionaris van Gouda, kreeg hij op verzoek den 29sten Mei 1779 eervol ontslag als pensionaris van Brielle, en nadat de instructie eenige wijziging had ondergaan, werd op recommandatie van den Prins aangesteld tot pensionaris op den 19den Junij 1779

Mr. Willem Jager. Op den dag zijner aanstelling werd hij poorter van Brielle. Hij werd geboren te Amsterdam. In plaats van Mr. Gijsbert van Staveren, bevorderd tot Raad en Pensionaris van Leiden, werd Mr. W. Jager benoemd tot pensionaris van Schiedam en hij kreeg op den 4den November 1780 zijn eervol ontslag. Den 6den November nam hij afscheid van de Vroedschap. Den 13den November 1780 werd in zijne plaats aangesteld op aanbeveling van den Prins

Mr. Gerard Nicolaas van Helsdingen, oud-schepen van Brielle, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap" art. XI. In 1783 en 1786 werd hij gecontinuëerd en hem werd hetzelfde financiëele voordeel toegekend, dat Van Wijn had gehad (Ress. Vroedsch. 25 October en 4 November 1783, 23 October 1786). In plaats van Van der Hoop, die bevorderd was tot „Raad en Thesaurier-Generaal van de Unie", gekozen tot „secretaris van des generaliteits Reekenkamer", werd hij op verzoek den 16den December 1787 eervol ontslagen als pensionaris. Zooals in genoemd art. is medegedeeld, werd hem een gouden snuifdoos vereerd met de inscriptie:

Viro amplissimo
Gerardo Nicolao van Helsdingen
Syndico
Optime de Civitate Merito
D: D:
Senatores Brilani
A°. MDCCLXXXVII.

Nadat de instructie eenige wijziging had ondergaan (Res. Vr. 30 December 1787), werd tot pensionaris aangesteld op den 6den Januarij 1788

Mr. Jacob Camper, geboren te Amsterdam. Den 5den Januarij 1788 werd hij beëedigd als poorter van Brielle. Op denzelfden voet als zijn voorganger werd hij in 1790 gecontinuëerd als pensionaris (1), maar met medewerking van de Vroedschap dong hij tegelijkertijd naar eene andere betrekking. In 1792 solliciteerde hij met succes naar „de ontvangersplaatse van den Raad der Coloniën in America". Op verzoek van de Vroedschap nam hij bij die betrekking nog eenigen tijd die van pensionaris waar (2), maar van de laatste deed hij toch in September 1792 afstand en den 16den September nam hij afscheid van de Vroedschap. Den 17den September 1792 werd in zijne plaats aangesteld (3)

Mr. Daniel Jacob Heeneman, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap", art. CXXIII. Begunstigd met het „ampt van commies van de Ridderschap en Edelen van Holland en Westvriesland" (4), werd hij den 30sten Junij 1794 eervol als pensionaris ontslagen. Na wijziging van de Instructie op den 11den October 1794 werd op dien dag aangesteld tot pensionaris

Mr. Charles Gerard van Baerle, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap", art. VII. Bij de verandering der Stedelijke Regeering in Januarij 1795 trad Van Baerle als pensionaris af (5) en er kwam geen andere pensionaris in zijne plaats. Hij was de laatste pensionaris van Den Briel.

Familie van den Heuvel.

In het manuscript *Berewoud* vind ik het volgende omtrent van (den) Heuvel:

Nicolaas van Heuvel nat. 1600 (zijne moeder was Niesje Willemsdr. Cuyper, en niet Niesgen Geertsdr.) trouwt Aef Rogh.

Verder ter aanvulling:

Joan Bogaert van Amsterdam, advocaat en substitut, schout aldaar, trouwt Juli 1684 Maria van den Heuvel van Amsterdam, nat. 1661, geass. met haar voogd Gerrit Reuver, de rato caveerende voor Pieter Rendorp en Martinus Immerzeel, mede voogden.

Jan Bogaert van Amsterdam, geass. met zijne moeder Maria van den Heuvel, trouwt Januari 1716 Anna Maria Pool van Amsterdam, geass. met hare moeder Barbara van den Heuvel.

R. J. Reepmaker.

---

andere belangrijke stukken te bewaren in ijzeren kisten, welke in een brandvrijen kelder geplaatst moesten worden (Ress. Vroedsch. 10 en 28 Julij 1775) en door den notaris A. H. Honigh belangrijke stukken te laten overschrijven. In 1777 werd hem door de Vroedschap vergund aan Te Water, voor zijn „Verbond der Edelen", mede te deelen wat hij betreffende de Van Zandijks in 't Archief mocht vinden (Res. Vr. 2 Mei 1777).

(1) Ress. Vroedsch. 12 en 29 November 1790.

(2) Ress. Vroedsch. 19 Februarij, 4 Maart, 15 Julij 1792.

(3) Na wijziging van de Instructie; zie Res. Vroedsch. 2 September 1792.

(4) Res. Vroedsch. 6 April en 8 Junij 1794.

(5) Zie Res. Prov. Raad 6 Februarij 1795 en Res. Municipaliteit 8 October 1796.

Het burgerboek der stad Kampen 1672—1868 (Vervolg).

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 31 Januarij 1705.

Henrick Mettinck geboortig tot Reecke in het graafschap Lingen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 19 Februarij 1705.

Joannes Tollius J. U. Dr. binnen Coevorden geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 27 Martij 1705.

Henrick Alberts geboren tot Oudt Leussen in Dalffsen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 6 April 1705.

Joannes Albertson Peffer tot Campen geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 29 December 1705.

Henrick Rietbergen tot Herxen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 28 December 1705.

Jan Roskammer geboren tot Campen sal der stadts meenten mogen beslaen.

Eodem die et anno.

Henrick Roskammer geboortig tot Campen sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 11 Januarij 1706.

Dirck Bisschop tot Sallick geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.
Alsmede sijne soonen Jan ende Henrick Bisschop.

Den 17 Januarij 1706.

Eymbert Hermsen geboren tot Borculoe sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
Alsmede Hermannus Eymberts syn soon.

Den 12 Februarij 1706.

Gosen Meuleman geboren tot Meppelt sal der stadts meenten meede mogen beslaen.

Den 15 Februarij 1706.

Lubbert Willemsen van Grafhorst geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 15 Februarij 1706.

Hermen Jacobsen Brasser geboren tot Brunnepe sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 2 Junij 1688.

Berent Evertsen Mulder van Borne sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 7 Junij 1688.

Jan Berentsen van Leeuwaerden geboortigh sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 7 Julij 1688.

Sr. Barak de Maitre geboren in Vrankrijk sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 13 Julij 1688.

Jan Segers geboortigh van Helmont sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 6 Augusti 1688.

Elie de Tarrague geboren tot Bordeaux sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 27 October 1688.

Assie Jansen geboortigh tot Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 6 November 1688.

Maria Gemger sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Februarij 1689.

Elias Albertsen geboortigh van Campen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 22 April 1689.

Gerrit Albertsen Laerhuys geboren bij Delden sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 22 April 1609.

Hercules Gerrits geboren tot Hattum sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 23 April 1689.

Jan Voest geboren tot Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 23 April 1689.

Marcus Jansen geboren tot Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 25 April 1689.

Hendrik Willemsen Scholte geboren tot Zwolle sal der Stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 23 September 1706.

Theodorus Annaeus ten Broecke binnen de stadt Steenwijck geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 15 November 1706.

Willem Valentyn geboren op Sumatra sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 8 Januarij 1707.

Laurens Lankhorst ende Jan Lankhorst geboren tot Campen, sullen der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 8 Januarij 1707.

Willem van Mastricht tot Campen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 11 Januarij 1707.

Joan van der Straten J. U. Dr. tot Oosterholt geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 25 Januarij 1707.

Gerrit Albertsen Stickert tot Brunnepe geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 17 Februarij 1707.

Hermen Beerthuys binnen deze stadt geboren sal der stads meenten mede mogen beslaen.

Den 17 Februarij 1707.

Evert Peelen tot Heerde geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 18 April 1707.

Bernart Cramer geboren tot Nienhuys in de Graafschap Bentheim sal de stadts meenten mede mogen beslaen Cum liberis Evert en Hester Cramer.

Den 4 Januarij 1708.

Egbert Janssen Staal, geboren op Camperveen sal der stadts meenten mede mogen beslaen neffens syne soonen Jan ende Henrick Jansen Staal.

Den 9 Januarij 1708.

Bartelt Veene binnen Campen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 10 Februarij 1708.

Albert Reindersen Haan binnen dese stadt gebooren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 8 Maij 1689.

Dirck Hilberts geboren te Rouveen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Juni 1689.

Peter Egbertsen geboren aen den Swarten dijck sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis, heeft de 26 Februari 1690 de grote burgerschap gewonnen.

Den 12 Junij 1689.

Geertruydt Holst wed. van de wachtmeester Losnister sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 9 Augustus 1689.

Rutger Albertsen geboortigh van Wyhe sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 10 September 1689.

Petrus Wildenbergh geboortigh van Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 18 November 1689.

Balthasar Heuvelman geboren tot Osnabrugge sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 November 1689.

Jan Faber geboren tot Harlingen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 29 Januarij 1690.

Pieter van Winge geboren tot Leewe sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 4 Februarij 1600.

Pieter van Giffen geboortigh van Soelen in de Betuwe sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 4 Februarij 1690.

Bartholt Berents Keyser geboortigh van Enschede sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 28 Februarij 1690.

Jannis Deeusen ten Bruggen sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 11 Februarij 1708.

Lubbert Bosch geboren tot Genemuiden sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 18 April 1708.

Jan Hermsen Nijenburgh binnen Swolle geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 23 April 1708.

Berent Janssen Smit geboren tot Emmerick sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
Den 3 Julij 1710 is syn soon Jan Egbertsen oudt elf jaaren daarmede begunstigt.

Den 3 Maij 1708.

Willem Tromp geboren tot Hattum, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 28 Maij 1708.

Elias Hermsen van Doorn in 't Scholt ampt van Hattem geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 12 Januarij 1709.

Jan Backer op 't Campereilant geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 22 Meert 1709.

Jan van Hattum, geboren tot Deventer sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 25 Martij 1709.

Henrick Tyssen van Werven, tot Campen geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 24 April 1709.

Pyter Oedekerck tot Campen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis, volgens apostille van 2 Augustus 1674.

Den 15 Junij 1709.

Berent Janssen van den Quinckelenburg, geboren tot Sallick sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 25 Junij 1709.

Jannes Bruinier geboren binnen dese stadt sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 14 April 1690.

Marten Lamberts sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen.

Den 22 April 1690.

Michel Doscher geboren tot Rochel, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Eodem die.

Gideon Bossatran geboren tot Gajenne sal der stads meenten niet mogen beslaen, gratis.

Eodem die.

Jan Woltersen van Hengelo sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 30 April 1690.

Marten Hermsen van der Marienburgh geboren tot Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 Junij 1690.

Dirk Henriksen geboren tot Borculo sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 24 Julij 1690.

Berent Cornelissen, geboren tot Heerde sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 6 September 1690.

Frans van Loenen geboortigh tot Amsterdam, sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 18 September 1690.

Johannes Visscher sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 14 October 1690.

Govert Jacobsen geboren tot Zwolle sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 22 Januarij 1691.

Hermen Willemsen geboren in het Oldebroek sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 20 April 1691.

Wycher Willemsen van de Schere sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Dese sullen der Stadts Meenten mede mogen beslaen.

Den 31 Augusti 1709.

Die Ed. Johannes Jacobus Slaterus, Rector van dese stadts schoole ende syne kinderen Johannes Jacobus, Henricus Rodolphus, Adamus Johannes ende Johanna, sullen der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis.

Den 6 Januarij 1710.

Arent van Leyden tot Wijhe geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 20 Januarij 1710.

Albert Slaghboom binnen dese stadt geboren, sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Februarij 1710.

Jan Evertsen geboren tot Nichtevecht sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 20 Februarij 1710.

Johan Hermen van Hemert tot den Kritenbergh sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 3 Meert 1710.

Hendrik Munnik geboren in IJsselmuijden sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 10 April 1710.

Berent Berentsen Cramer tot Deventer geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 2 Maij 1710.

Gerrit Reynts tot Camperveen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen.
N.B. 1/2 betaelt, staet maer de rest te betaelen.

Den 5 Maij 1710.

Willem Oedekerck tot Campen geboren sal der stadts meenten mede mogen beslaen, gratis, volgens appointement de anno 1674 den 2 Augusti.

Den 31 December 1710.

Jan Lemker ontfanger des Quartiers van Vollenhove sal der stadts meenten mede mogen beslaen.

Den 5 Januarij 1711.

Hillegyn Henricks weduwe van Jan Janssen Speckyn, beneffens hare twee soontijs met name Willem Janssen, oudt 4 1/2 jaaren ende Henrick Janssen oudt twee jaren sullen der stadt meenten mede mogen beslaen.

Dese sullen der Stadts Meenten niet mogen beslaen.

Den 20 April 1691.

Evert Leyedecker sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 24 April 1691.

Lambert Jansen Boddinck geboortigh van Ootmarsum sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 26 April 1691.

Albert Gerritsen Sleghecke tot Ryssen geboren sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 4 Maij 1691.

Jan Andriessen van Lier in Brabandt geboortigh sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 9 Maij 1691.

Gerrit Evertsen geboortigh van Borne sal der stadts meenten niet mogen beslaen.

Den 12 Maij 1691.

Jan Evertsen geboren uyt het Twente sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 12 Maij 1691.

Henrik Munt gebooren tot Hooren, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 24 Julij 1691.

Arend Hesselinck geboortich tot Genderingen in de Graafschap Zutphen sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 5 October 1691.

Hans Peter Wolf geboren tot Medlingen in Croatien sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 5 October 1691.

Peter Davidts geboortich tot Goch in 't land van Kleeff sal der stadts meenten niet mede mogen beslaen, gratis.

Den 12 October 1691.

Laurens Jansen geboren tot Wye sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Den 12 November 1691.

Dirck Henricks, sal der stadts meenten niet mogen beslaen, gratis.

Van Byland's in Noordbrabant.

In Noordbrabant was een tak van het oud-adellijk geslacht van Byland gevestigd op het huis Makken onder Vierlingsbeek; eene fraai gebeeldhouwde grafzerk, waaronder een spruit van dien tak, Hendrik van Byland n.l., heer van Well en Bergen, overleden in 1534, begraven werd en welke nog steeds ligt in de R. Katholieke Kerk van die gemeente, houdt de herinnering aan deze van Byland's bij voortduring levendig. Men vindt hen behandeld in het Jaarboek van den Nederl. Adel IV, blz. 78 en vlgd.

Een andere tak der van Byland's welke ook in Noordbrabant gevestigd was, wordt daarentegen daarin niet behandeld en daarom zal ik hier mededeelen wat ik daarover in de Bossche Schepenregisters vond, in de hoop, dat anderen, die beter op de hoogte zijn van de genealogie der familie van Byland dan ik, hen daarin zullen kunnen terecht brengen.

Deze tak was waarschijnlijk gevestigd te Kessel, gemeente Alem, Maren en Kessel, of wel in de omstreken daarvan, omdat zij die daartoe behoorden, aldaar hunne goederen hadden liggen.

De oudste dezer van Byland's, die mij bekend is, was Olivier van Byland; zijne dochter Margriet huwde met Hendrik Pelgrom de Bye, die in 1470 secretaris van 's-Hertogenbosch was.

Verder vond ik van dezen tak de volgende personen:

1518. Dirck, zoon van Boudewyn, den zoon van Peter van Byland; hij bezat een huis te Kessel, dat door hem gekocht was van Henrick van Byland, den zoon van Arnd, die wederom een zoon was van Goeswyn van Byland.

Dirck van Byland voornoemd had een zoon Dirck in 1530 vermeld en een zoon Otto, die in 1545 geërfd was te Teeffelen.

Henrick van Byland voornoemd verleende in 1515 een cijns uit zijn land te Kessel en had tot vrouw Heylwig N., die in 1532 reeds dood was en hem schonk een zoon Otto van Byland, die in 1538 als man van Maria, dochter van Johannes Ghijsberts, geërfd was te Maren.

1525. Yda, dochter van Brando van Byland, is gerechtigd op land onder Groot Lith.

1543. Petrus van Byland, gehuwd met Margaretha, dochter van Thielman . . . . . en Cornelis van Byland, zonen van Boudewyn, zijn geërfd te Lithoyen.

1544. Dirck, Cornelis, Petrus en Henrick, zonen van Boudewyn van Byland en Luytgarda, dochter van Wouter Peterszoon, verkoopen land te Kessel.

1546. Theodorica, dochter van Jan van Byland, verkoopt land onder Empel en is geërfde te Heeze bij Leende.

1549. Heymerick, zoon van Dirck, den zoon van Dirck van Byland, verkoopt land te Teeffelen.

1556. Gerard, zoon van Henrick Arndszoon van Byland, koopt land te Kessel.

Henrick, zoon van Boudewyn van Byland en Boudewyn, zoon van Petrus van Byland, den zoon van eerstgenoemden Boudewyn, verleenen een cijns uit een goed te Maren.

1557. Henrick, zoon van Boudewyn van Byland; Geertruid, dochter van Petrus, den zoon van voornoemden Boudewyn van Byland, gehuwd met Johannes Clinge; en Luytgard, dochter van Dirck, den zoon van meergenoemden Boudewyn van Byland, gehuwd met Antonius Adriaans, verkoopen een cijns, gaande uit een goed te Oss, welke cijns door hen verkregen was van Cornelis, den zoon van den dikwerf genoemden Boudewyn van Byland, welke Cornelis een zoon had, Johannes van Byland genaamd.

1573. Jan, zoon van Gerard Anthoniszoon van Byland.

's Bosch. A. van Sasse van IJsselt.

Franzius = Ferens (1).

I Thomas Franzius, kanselier van Oostvriesland, huwde N. N. von Winsheim.

kinderen:

1°. Thomas (van) Ferens, in 1642 doopgetuige te 's-Gravenhage bij het kind van zijn broeder Enno.

2°. Enno, volgt II.

3°. Elisabeth Ferens, in 1643 doopgetuige te 's-Gravenhage bij het kind van haar broeder Enno.

4°. Catharina Ferens, huwde N. N. von Sangerhausen.

5°. Maria Ferens.

II. (Joncheer) Enno (van) Ferens, geb. te . . . . kolonel in Staten dienst, Gouverneur van Sas van Gent, overl. in 't laatst van 1658, huwde te 's-Gravenhage 6 Januari 1641 (2) met Jeanne Hinderson, was dood in 1659, zuster van Johan Hinderson, luitenant-kolonel.

Uit dit huwelijk sproten voort:

1°. Thomas Ulrich Ferens, ged. te 's-Gravenhage 3 Januari 1642 (get. de Graeff van Oostvriesland, Thomas de Ferentz en de Vre. van Henrisson), overl. te . . . . den . . . .

2°. Anna Ferens, ged. te 's-Gravenhage 26 Juli

---

(1) Het wapen dat in 't *Armorial général* van Rietstap voorkomt, werd door deze familie gevoerd, zooals blijkt uit een wapenkaart van den Boetzelaer. Red.

(2) Op dit huwelijk werd door Huygens een huwelijkszang gemaakt. Red.

1643 (getuigen de luit. Colonel Henderson en J^e^ Elisabeth Ferens) overl. te . . . . zij huwde te . . . . den . . . . met Karel van den Boetzelaar, heer van Nieuwveen, geb. te . . . . 13 of 30 Augustus 1645, overl. te . . . . 28 Januari 1708, weduwnaar van Catharina Musch van Waalsdorp.

3°. Robbert Enno Ferens, ged. te 's-Gravenhage 9 Augustus 1644, (get. de Hr. Crosyck en Mevrouw Henderson).

4°. Jenne Lijsbeth Ferens, ged. te 's-Gravenhage 25 Maart 1648.

Juliana Ferens, huwde Frederik Hendrik van den Boetzelaer, heer van Langerak, gesneuveld bij Senef 11 Augustus 1674 (*Navorscher* 1880, blz. 428). Zou „Jenne" tot Juliana gepromoveerd zijn of waren er meerdere kinderen uit het huwelijk van Enno met Hinderson?

In eene acte van voogdij (1) is echter slechts sprake van vier kinderen.

Voor aanvulling van dit Genealogisch fragment houdt zich beleefd aanbevolen

's-Gravenhage. W. G. van Oyen.

Gelder — Egmond.

Duc de Gueldre, a°. 1637.

In J. Th. de Raadt's „*Sceaux Armoriés des Pays-Bas*" I (1898), p. 366^a^ leest men in het artikel *Dans*, van: Louis comte d' Egmont et de Berlaimont, duc de Gueldre a°. 1627. Vanwaar die titel „duc de Gueldre"?

B. J. A.

Zou de oorsprong van dezen titel niet gezocht moeten worden in het feit, dat Lodewijk graaf van Egmond in rechte lijn afstamde van Willem van Gelder († 19 Januari 1483) wiens broeder Aarnout in 1423 in Gelderland opvolgde, na het kinderloos overlijden van Reinout van Gulik, welke linie in 1538 uitstierf met den dood van den vermaarden Karel van Gelder, waardoor de titels overgingen op de jongere linie?

Red.

(1) Gegeven door het Hof van Holland 28 Maart 1659 waarbij als voogden worden benoemd Johan Kirckpatrick, heer van Poederoijen, etc. colonel ten dienste dezer landen, Hartman Godfried van Steyn Callenfels, lieutenant collonel en commandeur van Maastricht en Johan Winsheym, capitein, oom en behuwdooms der kinderen.

Eenige aanteekeningen betreffende het geslacht van den Gruithuis.

Het geslacht van den Gruithuis stamt volgens Fahne uit een plaats van denzelfden naam.

Arnold van den Gruithuis had twee zonen Goswin, geboren in 1325, overleden in 1395 en Carsilius, die in 1357 leefde; de eerste had een zoon Arnold van den Gruithuis, geboren in 1343, overleden in 1412, die Rentmeester zou geweest zijn en twee kinderen had: Carsilius, geboren in 1369, overleden in 1456 en begraven te Apeldoorn, gehuwd eerst met N. N. en daarna met Johanna Snoyen uit Friesland, dit zal misschien van Sonoy moeten zijn. De andere zoon was Peter, kanunnik van de St. Walburgskerk te Arnhem.

Carsilius had een zoon Diderik van den Gruithuis, geboren in 1418, overleden in 1462, gehuwd met N. van Deusing.

Uit dit huwelijk sproten twee zonen: Steven van den Gruithuis, ridder van de orde van Rhodus, commandeur te Arnhem en te Nijmegen, overleden in 1465 en Gothard van den Gruithuis, geboren in 1445, overleden in 1494, gehuwd met Menta van Anckeler, overleden in 1500 te Apeldoorn.

Van hem waren kinderen: 1°. Florentijn van den Gruithuis, overleden 12 December 1509, begraven bij de Augustijner monniken te Zwolle; 2°. Theodoor, kannunik te Nijmegen, overleden 29 September 1528 en Arnold van den Gruithuis, overleden 25 December 1545, begraven te Arnhem in de kerk der Observanten.

Hij huwde in 1517 met Betta van Ingen, dochter van Otto van Ingen, die in 1523 in de regeering te Zwolle zat en van Griet van Oyen.

Mr. Arnold of Arend van den Gruithuis, de stamvader van het in de hiernavolgende familieaanteekeningen voorkomende nageslacht, was een aanzienlijk man die in 1518 door Hertog Karel van Gelder naar Friesland werd gezonden, en als zijn raad in 1523 een verdrag met Zwolle sloot en in 1525 gezant des Hertogs was bij het afstaan van Overijssel aan den Bisschop van Utrecht. Hij was heer van Oostrum en Spaland, en in 1537 schepen van Arnhem, in 1539 gedeputeerde wegens die stad, en verschijnt in 1544 op 't gericht te Apeldoorn.

Het geslacht moet thans behalve een tak die nog in Koerland in Pruissen voorkomt, uitgestorven zijn.

Het wapen is een roode naar rechts ziende adelaar met uitgespreide vlucht, getongd en geklauwd van blauw op een veld van zilver, met een hartschild van goud beladen met een dwarsbalk van blauw. Het schild gedekt met een helm, waaruit een opvliegen-

den arend van rood, getongd van blauw met vlucht van zilver.

Op het Kamper Archief is nog aanwezig een familie tafereel uit de 16e eeuw in twee stukken, aan den eenen kant Arend van den Gruithuis voorstellende met acht zoons, aan den anderen kant Betta van Ingen met acht dochters.

Onder de schilderij, voorstellende de moeder met de dochters, staat: A°. 1552 de 24 dach Junij sterff Joufer Betta va Ingen Joncker Arntz va de Gruyt-huys huisvrou, Bydt Godt voer de ziele, en onder dat, voorstellende den vader met de zoons:

Anno dni M. D. xlv den xxv dach j deceber starff Joncker Aernt va de Gruythuys, hyr begrave.

Thans mogen de familieaanteekeningen volgen, die kennelijk begonnen in de 16e, in de 17e eeuw zijn voortgezet, volgens een afschrift uit het midden der 17e eeuw.

Carell Hertog van Gelder en Gulich, graeff van Zutphen is gebooren in 't jaer duisent vierhondert seven en sestich, omtrent agt ueren voormiddaegs, den negenden dag van November op dag Theodori.

Int jaer onses heeren duisent vijfhondert agt und dartig den dartigsten Junij, om elff ueren, is Hertog Carel loffelycker memorien in den heeren gerustet, und in der moeder kerck toe Aernhem begraeven.

Anno xiiijc lxxxxviiij wordt de guarde voor Deventer gerigt op maenendag nae Petri ad Vincula. Inden selvigen jaere tot kersmisse daernaest volgende is Betta, Otto van Ingens, dogter Arent van Gruithuisens vrou gebaeren, die agt soens en agt dogters ter vonten gehaidt heeft als hyrnaer beschreven volgt.

Nativitas prolum Arnoldi de Gruithuis.

De geboorte der kynderen van Arendt van den Gruithuis, und joffer Betta van Ingen syn huisvrouw.

1518 Carell. Synen yersten gebooren soen genoemt Carell, is gebooren den sesten dag van November omtrent elff uren voormiddag A° xvc xvij welcke de gevaeders syn geweest der doorlugtiger Furst van Gelre; om syn Furstelycke genaden geschefften halven heeft syn F. G. Henrick van Broeckhuysen, stalmeister in syn plaets gestelt und Geert van Ingen. De gevaedersche is geweest beste moeder van Joffer Margareta van Ingen.

1519 Margryet. Margareta syn dogter is gebooren den eersten Novemb. op aller Heiligen dag, omtrent tusschen twe und dre uren des naermiddaegs A° xvc xviiij, welcke gevaeder is geweest Hugo van Anckeler; de gevaedersche geweest juffer Margareta van Voeren und juffer Elisabeth van Camphuysen thoe Swolle.

1520 Geert. Int jaer xvc xx den lesten dag Novembris omtrent seven und agt uren des avonts, is gebooren Geert van den Gruithuys, welke gevaders syn geweest Otto van Scherpenseel rigter van Aernhem und Veluwenzoem und Geert van Scherpensel syn F. G. deurwaerder; de gevaedersche is geweest de huisvrou Johan van Bevervoerde.

1522 Elysabeth. Int jaar xvc xxij den 4 dagh van Aprill, omtrent drie ader vier uren des morgens, is gebaeren Elysabeth, welke gevaedersche sinnen geweest die doorlugtige Hoochgeboorne Furstinne van Gelder een Hertoginne en dogter van Luynenborgh und Bruynswyck und de huysvrouw Pilgrum van Ingen, de gevaeder is geweest Jacob Huerninck burgemeister der stadt Zutphen.

1523 Pilgrum. Anno xvc xxiij den 18 Julij omtrent twee uren naermiddag, is geboeren Pilgrum van Gruithuis welcke gevaeders zijn geweest Wilhelm Boer greef in Doorninck dewelcke van wegen der Fursten in Chrys handeling tdoen hadde, heeft in syn plaets gestelt Johan van Mekeren burgmeister der stadt Arnhem mid Robert van Ittersum Drost van Zallant; de gevaedersche is geweest de huisvrou van Sander Bentinck een ridder dochter van eener genoemt Anthonis Halewijn in Flanderen woenende.

1524 Menta. Anno xvc xxiiij den 24 Augusti omtrent twe uren naer den middag is gebooren Menta syn dogter, de gevader is geweest Jacob van Wytman burgemeister der stad Zwoll, de gevaedersche sinnen geweest de huisvrou van Dirrick van Steinre burgemeister van Zutphen und Heil Clasen van Zwoll.

1526 Wolter. Anno xvc xxvi den eersten dag Decemb. is Wolter geboren, omtrent twalef uren des middags, op S. Barbaren dag welcke gevaeders sinnen geweest Heer Aelt Schelwaert Canonnick van Zutphen und Johan van Heyden, de gevaedersche is geweest Juffer Geertruit, Johan van Broeckhuysens dochter.

1528 Anna. Anno xvc xxviij den tweden dag van Decemb. omtrent sevendehalf uren des avonts is Anna geboren, welcke gevaeder is geweest Wilhelm Ingen-Nieulandt van Valborch, de gevaedersche sinnen geweest Juffer Cornelia van Aernhem, huisvrou van Adolph van Ruitenborch und joffer Margareta een dogter van Johan Bentinck syn F. G. jaegermeister.

1529 Otto een dogter. Anno xvc xxix den 7 dag Decembris, omtrent drie ueren des naemiddaghs, is Otto syn dogter geboeren, welke gevaeder geweest is Johan ter Haere die om syn olderdom in syn plaets gestelt heefft meister Hermen Knoppert, des Fursten

Raedt, de gevaederschen syn geweest juffer Margriet weduwe zal. Wilhelm Morre van Campen und Fhenna weduwe Hermen ter Brugge.

1532 Otto ein soen. Anno xv^c xxxij den 10 dagh van Meert, terstont naer seven uren des nagts, is geboeren Otto syn soen, und sinnen gevaeders geweest Zegher van Aernhem en Jacob ter Steert, drost van Bredevoort, de gevadersche is geweest de weduwe Boeshoff, insunder huisvrou van Ercklins, drost in Hattem und Erfvoegt.

1533 Dirrick ein dogter. Anno xv^c xxxiij den 25 Septembris omtrent agt uren voormiddag, is Dirrick syn dogter gebooren, und is gevaeder geweest Rudolph Huygo van Groeninghen; de gevaederschen syn geweest Elysabeth van Dorth, weduwe van der Horst erfhaeven meisterinne des Furstendoms Gelre, en juffer Alydt van Broeckhuysen, naergelaeten wedue van Doctor Winolt van Aernhem.

1534 Lutgardt. Anno xv^c xxxiiij den eersten dag Decembris, des nagts omtrent derdehalf ure is gebooren syn dogter Lutgardt en synnen de gevaederschen geweest haar nicht Rumeler, naergelaeten weduwe Adolph van Ruitenborch van Utrecht en de wedevrou z. Dirrick Vighe, de gevaeder is geweest Henderick van Poelwyck burgemeister der stadt Arnhem.

1536 Florys. Anno xv^c xxxvi den derden dag van Meert, des morgens omtrent vyftehalf ure is Floris gebooren en is gedoopt den yersten Aprill, welcke gevaeders syn geweest Roebert van Ittersum, stalmeyster en Meister Gerrit Morre van Campen, de gevaedersche is geweest Johan van Boeninghen syn dogter, huisvrou van Henrick van Kervenheim, scholtis tot Loechem.

1537 Pilgrum. Anno xv^c xxxvij den vierden dagh Novembris, een weinich voor tijn uren des avonts, is geboren syn soen Pilgrum, welcke gevaeders syn geweest, Wilhelm van Scherpenzeel drost van Veluwen en Sander Bentinck derzelver Veluwen Rentmeister, de gevaedersche is geweest juffer Fhenna, Johan van Broeckhuysens dogter, noch ongehylickt, jtsunder hylickten int selvige jaer aen Joncker Carel van Gelder de Jonge.

1538 Hugho. Anno xv^c xxxviij den 25 dag Novembris, omtrent drie uren des nagts is gebooren Hugo synen soen, welcke gevaeders syn geweest Roedolph Mom van den Rodentoorn en Johan Vierssen, des Fursten secretaris; die gevaedersche is geweest de huysvrou van Winolt van Zallant.

1542 Margryet. Anno xv^c xlij den 8sten dagh Julij voor half vyf des morgens, is gebooren syn dogter Margryet, welcke gevaeder is geweest, Christoffel Graeve thoe Moers en de huisvrou Wilhelm Hynebaert, een dogter van Otto van Scherpenzeel en juffer van Ingen een dogter van Pilgrum van Ingen.

In den eersten het afsterven van vaeder en moeder der voorschr. agt soenen en agt dogteren wy hier naer volgt.

Anno xv^c xlv den 25^en dag Decembris wesende den Kersdag, des morgens te vyff uren, is Arent van den Gruthuis in den Heeren gerust en ter Observanten begraeven.

Anno xv^c lij op Sint Jan Baptisten dag is juffer Betta van Ingen in den Heeren gerust en is te Duysseldorp kranck geworden, soo sy haer dogter in een groote krenckte versogt, en wyrde van Duysseldorp aff toe schepe gebragt op Aernhem en vant waeter mit meinigte van volck toe Observanten Cloester begraeven, en waeren thoe schepe mede afgevaeren haer dogter Otto mit veele goede luiden derselver stadt.

De eerste soen Carel is gestorven jn den jaere xv^c xxxix en is ut Franckryck gekomen, alwaer hij in den regten gestudiert hadde thoe Atreg ader Atrebati, begraven in sint Servaes kercke.

Margryet die eerste dogter is verhyraet aen Wilhelm van Iselstein Drost tot Genemuiden, welcke eerst aflyvich is geworden sunder haer beider eenige lyfserven naer te laeten, in den jaere xv^c lxij; syn huisvrou voorsz. in den jare xv^c lxvi und thoe Campen begraeven.

Geert van den Gruithuis is in Franckryck gehylickt aen een stam van Lygny (1) und daerby geprocreeert vyf soenen en twee dogteren, nementlyck, Roebert, Otto, Claude, Lodewyck und Johan; de dogteren: Antonia und Johanna und synen noch in leven.

Elysabeth is gehylickt geweest aen Johan van Bloemendael des Fursten van Cleven Raedt ende Amptmann tho Zulsdorpff, daernaer amptmann thoe Wassenborch und is mit meer andere van syn Furstelycke afgesanten op Worms op eenen rijcksdag, und neder komende by syn F. G. is thoe Duysseldorp krank geworden, und balde daernae aflyvich geworden, und heeft naer gelaeten vyr soenen, eene dogter, nementlyck: Wilhelm, Hans Willem, die syn F. G.

(1) Elders genoemd Fransesca de Ligne, hij betiteld als heer van Malassise in Champagne en hofmeester van den Hertog van Bouillon.

selver te funte gehalden heeft, Arent und Mattheus, Anna haer dogterken die jonck aflyvig geworden is.

Ettelycke jaeren naert afsterven haer zal. man Bloemendael is sy ter andere ehe geschreden unde verhyraet aan Herman Klaitz van Bontebroeck ende gheen erven geprocreeert, synde noch beide ynt leeven.

Pilgrum van den Gruithuis is jonck aflyvigh geworden und in de moeder kerck begraven alhyr.

Meinta van den Gruithuis is A° xv^c lxvi aflyvig geworden und thoe Doesburch int groote Convent begraeven (1).

Anno xv^c xlix is Wolter toe Parys in den Heere gerust die aldaer studeerden (2).

Anno xv^c lxxiij is Anna van den Gruithuis op vridag voor S. Jan midtsoemer gestorven und in den Heere gerust, und is niet gehylickt geweest und ter Observanten begraeven.

Anno xv^c lxxxvij den eersten Martij op Asselen Woensdag des nagts een weinich naer twalif uren is Juffer Otto aflyvich geworden.

Anno xv^c li is Otto van den Gruithuis geweest een ordensheer thoe Malta, aflyvigh geworden soo hy seer van den Turck verwont was.

Anno xv^c xxxvi is Floris van den Gruithuis den 16 Junij in den Heere gerust und in de grote kerck begraeven.

Anno xv^c xciv is juffer Lutgert van den Gruithuis den   aflyvigh geworden und is niet gehylickt geweest.

Anno xv^c xc is Pilgrum van den Gruithuis den 17 Maij aflyvich geworden, dewelcke twe huisvrouvrouwen gehat, und die eerste geweest Albert van Bemmel syn dogter genant Elisabeth van Bemmel, die sonder lyfsgeboorte aflyvich is geworden den 16 7^bris A° xv^c lxxxij und S. Agnyten begraeven, en was de Godes gaef daer sy aen gestorven is, und A° xv^c lxxxij den 2 Junij is Pilgrum weder tot de twede ehe geschreden und einen dogter van z. Gysbert van der Hoeven, burgemeester gehad, und geheten Juffer Christina van der Hoeven, und by malkandere verworven dese naer beschreven kynderen, als: Arent, Gysbert, und eine dogter Otto van den Gruithuis, waervan Gysbert, een maent olt wesende, und Otto derdehalf jaer aflyvich syn geworden, und by een in de moederkercke begraeven, und noch eine dogter verworven A° xv^c xc den 8 January Otto genoemt.

(1) Ze was daar non.

(2) Elders wordt hij genoemd Hofmeester van den Hertog van Tremonville en gezegd dat hij te Orleans overleed.

Deze voorschreven Pilgrum is in 't jaer tweeund sestich in de magistraet gekoeren, und twee en seventich daernaer rigter geworden van Aernhem und Veluwenzoom, bes hy aflyvich geworden is.

Anno xv^c xc in Mayo is Pilgrum van den Gruithuis Richter tot Aernhem en Amptman in Veluwenzoom in Godt verstorven.

Hugo van den Gruithuis, burgemeister der stadt Campen geweest is in den Heeren gestorven A° xv^c lxxvij den 25 Maij und heefft een dogter agtergelaten.

Margareta van den Gruithuis is gehylickt geweest aen Werner van Vorden en hebben saemen gehat een soen en vier dogteren und eine soen en eene dogter jonck aflyvigh geworden, und eine dogter by Arent van Bloemendael thoe Doesburch gestorven, ongeveer tweentwintich jaer olt, en is haer naem geweest Elysabeth (1).

Nativitas prolum Arnoldi de Gruithuis et Elisabetha a Bloemendael.

Int jaer onses Heeren duisent ses hondert en negen den 17 Octobris is geboren synen soen Pilgrum (2) umb een ure naermiddag den 17 Novemb. heeft hy de heilige doop bekomen, welcke gevaeders syn geweest Adam van der Hoeven, Arnolt van Bloemendael, de gevaederschen, Margarita van de Gruithuis genant Vorden und Agnes von Frens, weduwe van Bloemendael.

Anno 1611 den 5 Februarij op Vriedag naermiddag tusschen een en twe uiren is gebooren syn dogter Christina (3) Elisabeth, die dan gedoopt is worden den 13 Februarij die gevaeders syn geweest Harmen Klaitz van Bontebroick, Ludwich von Olmissen genant Mulstro zu Enechelhaeuen, Agnis Klaitz weduwe Hundt, und Otto van den Gruithuis genant Paigny.

Anno 1612 den 23 Januarij is gebooren Agneta deessen gevaeders syn geweest Johan van Horich zu Braeckelen, Hans Henrick van Bloemendael, drost van Vianden und Christina van der Voort.

Anno 1614 den 11 Julij is gebooren Margareta

(1) Het blijkt hier uit dat er twee dochters Margriet of Margareta geweest zijn, de eerste gehuwd met Willem van Ysselstein, de tweede met Warner van Vorden, daarmede is de strijd die hierover bestond, opgelost.

(2) Later heer tot den Broeckeler, vorstelijk Guliksche Raad ambtman te Boslar zonder nakomelingschap in 1650 overleden en in 1648 bij de ridderschap van Gulik met acht voorouders opgezworen.

(3) Later gehuwd met Henrik Olmesheim genant Mulstro te Bülich.

deessen gevaeders syn geweest Matthias van Spee zu Meraetgen en Johan van Millingen en juffer Edel van Lernen genaemt Mulstro.

Anno 1616 den 6 Maij is geboren Anna Maria deessen gevaeders syn geweest Henrick van Olmissen genant Mulstro zur Wedau und Anna van Hulhaven.

Anno 1619 den 8 Januarij syn geboren ongeveer een ure naer den anderen twe soenen Wilhelm und Johan welcke des anderen daegs syn gedoopt worden, deesen gevaeders syn geweest Juffer Agnes von Holtzem genant Horich und Lambert Tiellon stadtholder zu Braeckelen.

Anno 1623 den 24 Octobris is Johan in Godt verstorven.

Anno 1621 den 21 April is geboiren Baldewyn Gysbert (1) deessen gevaeders syn geweest Heer Baldewyn van der Roy Canonicus Sancte Gereonis in Coln, Bernhardt van Mekeren tot Aelst, dewyl wegens gevaer er niet koemen kost, is in zyn plaets gestanden Johan van Leich zu Gritteren en Christina van de Voort.

Anno 1623 den 22 Januarij is Hendrik Rudolph gebooren; die gevaeders syn geweest Johan van Wittenhorst amptman toe Hensberg, Adam van Horich zu Glimbach und Weil, swackheits halven niet komen kunnen, heeft in syn plaets geboden Jacobus Haen, rentmeister tot Hensberch, de gevaeders syn geweest de naegelaeten weduwe van Klamphausen in syn leven voegt tot Hensberch en Eva van Ruissenborg genant Wittenhorst toe Holzem.

Anno 1630 den 15 Junij des avonts omb 10 uren is juffer Margariet naar een langwyllge teeringe kranckheyt in Godt ontslaepen und den 19 zu Braeckelen begraeven.

Het principael hyer van is onder Boldewyn Gysbert van den Gruithuisen opt slot Bloemendael leggende int landt van Gulick by Braeckelen berustende.

Kampen, Mr. J. Nanninga Uitterdijk.

Van Herwaerden.

Gerichtssignaet van Bemmel. 1589. 15 December Otto van Herwarden, brouwer te Nymegen.

Protocol van het Schoutambt Heteren. 1687. 12 Mei. Gossen Otten van Herwaerden. Zyne zonen: Hendrick van Herwaerden gehuwd met Adriana van den Kerkhove, en Evert van Herwaerden.

1687. 3 October. Goesen Otten van Herwaerden weduwe van Jacomina van Beynum, zyne zonen Jacobus en Willem van Herwaerden.

1689. 13 December. Jacobus van Herwaerden med. dr. te Driel.

1689. 13 December. Heer Schepen Johan Kelfkens sr. en zyne huisvrouw Cornelia van Herwerden.

1697. 29 November. Willem van Herwaerden en Catharina Gerardi, echtelieden.

1696. 2 Mei. Hendrik van Herwaerden balju van Wateringen, en kinderen erfgen. van wylen Gossen Otten van Herwaerden en Jacoba van Beinum, grootmoeder dier kinderen Naleken van de Wardt, wed. eerst van Jan Palmerts en laatst van Jan Peters. De kinderen: *Judith*, *Otto*, *Gertruyt*, *Henderik* en *Willem*. *Judith* van Herwaerden was gehuwd met Alexander van der Waeyfort, 2 Mei 1696 uitlandig, men wist niet of hij levend of dood was. *Otto* van Herwaerden, brouwer te Nymegen, gehuwd met jufvr. Gertruyt Duis; — *Gertruyt* van Herwaerden gehuwd met Alexander Stuart, luit. colonel, — *Hendrik* van Herwaerden gehuwd met jufvrouw Adriana van Kerkhoven. Willem van Herwaerden geh. met jufvr. Catharina Gerardi. — Ds. Jacobus van Herwaerden was overleden.

1700. 10 September. Hendrik van Herwaerden en Adriana Poliander van den Kerkhove echtelieden.

1701. 29 Februari. Reinier van Herwaerden.

1702. 2 April. Henriët van Herwaerden.

Protocol Bemmel. 1664. 20 Juli. Steven van Herwarden, ridder, tot Huissen.

1687. 3 December. Steven Reinier van Heerwaerden, zijn vrouw Agneta Vryhoff, hun zoon Steven Reinier van Heerwaerden.

1693. 8 Juni. Gerrit van Herwaerden en Cornelia Kuper zijn dood, hebben kinderen nagelaten.

1697. 13 Juni. Steven Reinier van Herwaerden is dood.

1697. 22 October. Otto, Henrich en Willem van Herwaerden.

Protocol Doetinchem. 1555. Pontianus dag. Bernh. van Herwaerden trouwt Susanna Goltsmyts.

1700. 25 Mei. Dr. Steven Reynier van Herwaerden.

Tiel, Schepen acten, Zandwijk. 1647. 12 Juni. Henrik van Herwarden glasmaker.

1609. 1 Augustus. Dirck Jansz. Schey tucht zyne huisvrou Nalleken van Herwarden.

Tiel. 1591. 2 Januari. Anna Alerts dr. wed. Henrich van Herwerden.

A. J. C. Kremer.

(1) Hij huwde later Eva van der Horst dochter van Frederick van Heimertsheim; hij overleed in 1688.

Een paar aanteekeningen uit de Tresoriers-rekeningen van Haarlem.

Haarlem mag zich in het rustig en ongestoord bezit verheugen van eene serie Tresoriersrekeningen, die verscheiden andere gemeenten moet doen watertanden. Beginnende in 1417 ontbreken aan die reeks tot 1795 genomen, alleen de jaren 1419, 1421, 1423, 1424, 1425, 1438, 1443, 1446, 1449, 1450, 1459, 1469, 1496 en 1562. — Voor de geschiedenis der gemeente bezitten die rekeningen een schat van wetenswaardigheden, en al is het een reuzenwerk, toch ware het te wenschen geweest, dat de geschiedschrijvers der stad, vooral de latere, die niet meer de methode volgden, van elkaar na te schrijven, hun geduld hadden beproefd op die zuivere bronnen.

Op elk gebied kunnen ze als vraagbaak dienen, terwijl een onbepaald vertrouwen haar niet mag worden onthouden, want het is de *fiscus*, die ons van alles op de hoogte stelt.

De volgende sprokkels hebben alleen betrekking op bezoeken van gewichtige personen; dat er meer in die richting uit te putten is, betwijfel ik geen oogenblik. — Wellicht wordt door dit kort relaas de lust opgewekt om een nader onderzoek in te stellen.

Het is zeer zeker te betreuren, dat er geen Vereeniging bestaat, die zich tot taak wil stellen, de geschiedenis van Haarlem uit de bronnen te leeren en te doen kennen, een zusje aldus van de Vereeniging „die Haghe" te 's-Gravenhage, welke steeds in bloei toeneemt. Zoo'n Vereeniging zou desnoods geheel Noord-Holland voor haar rekening kunnen nemen, daar het onderzoek leert, dat hoe noordelijker men in die provincie komt, (*Alkmaar*, *Hoorn* en *Zaandijk* maken daarop een *zeer gunstige* uitzondering), des te meer onverschilligheid men constateeren moet voor geschiedenis en kunst, in de eerste plaats bij hen, die door hun ambt als het ware geroepen zijn om de belangstelling op dat punt wakker te schudden en vóór te gaan om die onbegrijpelijke onverschilligheid in liefde en toewijding te doen ontaarden. — Amsterdam ging reeds de loffelijke pogingen van „*die Haghe*" navolgen; dáár werd de vereeniging „*Amstelodamium*" opgericht. Mannen wier namen klinken op historisch en kunstgebied, zooals D. C. Meijer, Mr. W. R. Veder, A. J. M. Brouwer Ancher [sedert overleden], R. W. P. de Vries, E. W. Moes, dr. Breen, kapt. Fabius, Bern. de Bont en Ph. Falckenburgh sloegen de handen ineen om de kennis van het verleden en heden van Amsterdam te helpen bevorderen. Waarom kan zoo iets nu ook niet te Haarlem tot stand komen? Zouden daar geen 5 à 7 personen zijn te vinden, die óók zoo iets in 't leven willen roepen. Ik wanhoop niet! Moge deze kleine uitweiding, tevens tot opwekking dienen. Waar Haarlem nog kan bogen op mannen als de H.H. J. W. Enschedé, Vincent Loosjes, H. J. Heshuysen, dr. J. B. Schepers, van Doorninck (Bennebroek), J. Craandijk, Jo. de Vries, E. von Saher, enz. allen beoefenaars van historie, en enkelen van kunst en geschiedenis beide, moet zoo'n Vereeniging als vanzelve voorspoedig werken en veel nut stichten.

* * *

Tresoriers-rek. 1454.

Item ghescheNct mynen he[er] den stedehou[der] een maeltyt tot Pieter thomassoens daer die van den gherechte en[de] meer ande[re] by waren coste mit wijn en bier en mits vier stede kan[n]en wijns die hem in sin herberghe geschenct werden xxiij £.

Item geschenct mynen he[er] den stedehou[der] twee vate dicke hoppenbiers cost elc vat mitt[en] tonne xxxiij stuvs.

Id. 1466.

Item des dynsdaechs na onss lieve vrouwen dach te lichtmisse geschenckt mynen he[er] van Egmondt Joncker Vredrichs zynen zoon ende den hee[r] van Zevenbergen mit allen huerren dieners en huysgesin eenen maeltyt, dair die van den gerechte en veel ander goede manen mit hun teerden overmits dat hy in thien of in twelf jaren niet tot hairlem geweest en had, welke maeltyt coste al te same xxxj Ryns guld[en] xvj stuvers . . . xlii £ viij β.

[Dit zal dus volgens van Leeuwen *Bat. Illustrata* geweest zijn: Willem van Egmondt, ridder van 't Gulden Vlies, Heer van IJselstein, Leerdam, Schoonrewoerd, Haastrecht en Baar, † in 1483, oud 71 jaren. Hij was gehuwd met Walburga van Meurs. Hun zoon *Frederik* huwde Alijd van Kuylenburg. Hij was de eerste graaf van Buren en Leerdam en overleed in 1500].

Id. 1476.

Noch betaelt van eenen maeltyt die welcke den Stedehouder van Holl. geschenct is tot zynen huyse als men den hart gejaecht hadde, die hier binnen der stede gecomen was, met den hee[r] van Wassenair mitten houtvester hee[re]n Filips van Wassenair mit hee[r] Jan van Cats en meer ande[re]n goeden mannen daer die van den gerechte ende oick andre goede mannen vuyt desen stede medegingen teren etc. zoe datter wel tusschen l ende lx personen waeren die maeltijt deden xiij rynsgulden xi stuyers ende een oirt.

Id. 1480

Noch gedroncken over den maeltyt die he[re]n Joost lallaijing als Stedehouder ge[ne]rael van holl. vande stede wegen geschenkt werden ten huyse van dirick potter zevenen-zeventich mengelen ryns wyns fac[i]t vii ryns guld en xiiij st — en van wagenhuyr als die.

voorn. stedehouder te gaste gebeden was, doe hy an die Jacht was xij st: en van vijf mingelen soete melck dair men die suykerey mede maecte een braspenninck.

[Joost van Lalaing, Heer van Montigny, gesneuveld als aanhanger der Kabeljauwschen in den oorlog tegen de Utrechtschen, in 1493].

Id. 1480.

Phillips Potter van alrehande oncoste tot zynen huyse gedaen als he[r]en Joost van lallaijing stedehouder ge[ne]rael van holl. den maeltyt van der stede wegen geschenct werde, eerst van broot van cruyt van suyker en anders dat die cook in die koken besichde tesame xlix stuuer van een bac biers xix stu(ver)s van turf en hout x stu[ver]s en voir die onlede ende moeyenisse vande jonckwijfs vi st maect al tsame iiij ryns guld. en iiij st:

voor zesse paer konyne die in den maeltyt voirsc. gebesicht zyn, van elc paer vii gro[ten] vlms.

van zeven vette zwane tsamen liiij stu[ve]rs

van negenentwintig mengelen en een pyntte gassongiarts die in den maeltyt voirsc. gedronken zijn van elc mengle twee vlaems van oliven en tamaroenen iiij st. meect al tsame xlviij st i oirt.

Van vier stoop ypocras van elken stoop xx st van tweepont targijen x st. van twee broot suykers tsame wegende zeven pondt van tpont iiij £ van zeven loot huyswas iii st., noch een vierdeel targijen een braspenninck van twe loot.

Id. 1515.

Op den 19 Sept. is den Hertog Johan van Sassen zoon van Hertog George van Zassen binnen deze stad gekomen, om naar Vrieslant te reysen en is toen met zijne Familie gedefroyeerd geworden en geschonken de kosten en wijnen die hij alhier verteert en gedronken heeft, mitsgaders de vragten en wagenhuuren van Haerlem tot Alkmaer al 't welk gekost heeft xxxviij £ xij s. ix ꝯ er zijn toen 8 wagens geëmployeert voor ieder xxiiij st.

In 't zelfde jaar had te Haarlem de inhuldiging plaats van Karel V, als Heer dezer landen. Een uitvoerig relaas, te romantisch ingekleed, is te vinden in het Tijdschrift „Oude Tijd" Jaarg. 1874.

Id. 1518.

Van de costen en[de] spijze van een maelteyt die by den Grave en Gravine van Egmont met haer huysgezinne en dienres gedaen is, ten huyse van eysbrant van Scoten, daer sy gecomen wa[r]en als de voirss. grave naer Spaengnen reysen soude en die hem van de voirsz. stede wegh byde burgem[eeste]ren gescenct wa[r]en, belopen vi £ xv s vii ꝯ

[Vermoedelijk Jan van Egmont en zijne huisvrouwe Françoise van Luxemburg met wie hij in 1516 te Brussel huwde; zij was toen 17 jaar oud. Hij overleed te Milaan 19 April 1528 in den ouderdom van 29 jaar; hij was o. a. Kamerheer van Keizer Karel en ridder van 't Gulden Vlies].

Id. 1520.

Op Sinte pieter en Pauwels dach apostelen den xxixen dach in Junio aº xxi als de Coninck van Denemercken binnen deser stede gecomen was, van stadswegen betaeld voor drie wagens daer meede de Koninck met zijn Familie van Amsterdam tot Haerlem kwam; van alle de groote klokken in het klokhuis te doen luyden ter misse van den Koning; aan Jonkvrouwe Van Ruyven daer hij gelogeert was, wegens suyker targye, dalen en pruymen, vier roggen broden Jan pasteybakker met zyn gesellen en den kok van den heer van Brederode voor hun onlede, van de spijse te copen en te kooken; voor rijnswijn in de maaltyte van den koning gedronken; voor drie wagens die den Heer van Brederode, den Schout, den Bailliuw en andere goederen met de Dienaers gevoert hebben, ginds en weder van Haerlem in den Haag; om den Koning te geleiden en te vergezelschappen te samen xviij £ xiiij s iii ꝯ.

Id. 1523.

Van de costen van een grote maeltyt die de burgerm[eeste]r[e]n hebben doen bereijden ten huyse van Jan ijlpendam en[de] daermede die Edele Wailgebo[r]en hee[r]e die jonge heere van Brederode mit syn Vrouwe en gesellinne en hae[re] familie en dienres mitsgaders schout burgem[eeste]r[e]n Scepenen en meer andere goede Edele man[n]en vrolick geweest zijn en goede chiere gemaict hebben mitten wynen in de voirss. maeltyt gedroncken en andere oncosten dair inne gedaen die by den gerechte van der voirss. stede wegen den voirss. heere en vrouwe, in de eerste incoemste van tofficie van t' houtvesterschap van hollant gescenct zijn belopende xxiij £ xi s.

[Dit betreft Reijnout van Brederode, Heer van Vianen, den 10 Januari 1524 sti. no. benoemd tot Houtvester van Holland. Hij overleed 25 Sept. 1556. Gehuwd met Philippote van der Marck. — Zijn prachtige graftombe thans geheel in verval bevindt zich in de Geref. Kerk te Vianen a/d Lek. — 't Is hoogst betreurenswaardig, dat dit kunstwerk met ap- en dependenten aan zijn lot wordt overgelaten].

Id. 1545.

Jan Gerytsz van berckenroe betaelt die somme van een ende veertich ponden van veertich gr[ote]n vlaems tpont voor de maaltyden teercosten wijnen bancquetten en andere tractementen die de burgemeesteren van wegen deser stede, in de maanden van Junio xiv ten huyse van den voirs. berekenroe te coste gedaen ende geschoncken hebben den Eerwaerdigen ende Waelgeboeren heeren mynen hee[re] den bisschop

van Vuytrecht den bisschop van Eebron zynder E. Suffragaen mijnen Joncheer van toutenburg ende veel andere p[er]sonnagen ende Edelen mannen soe van de familie van mynen voirs. heere den biscop als anderen die by die van der Wetthe gerequireert waeren om[m]e myn voirs. heere ende synder E. geselscape te helpen festvieren ende bedancken van den glasveynster gestelt ende geschoncken in de achtergevele van de prochy kercke der voirss. stede bedragende de voirs. teercosten wijnen ende bancketten mitter wagevrachten tot in den haege oick mittie gratuiteyt en de moeijten van de voirss. berekenroe ende voirss. bisschops cock ende coekenmeester tsamen ter voirss. somme van xli ₤.

1549 (1 October)

Philips II van Spanje, als toekomstige Heer dezer landen, te Haarlem plechtig gehuldigd.

Keizer *Karel V*, bij wien langzamerkand het plan tot rijpheid kwam, den scepter neêr te leggen, had zeer goed ingezien, dat het voor zijn zoon *Philips* goede vruchten zou kunnen dragen om vóór de aanvaarding van de regeering een tijdlang in de erflanden te vertoeven en ontbood hem daarom tegen het eind van 1548 naar Brussel. Hoe goed ook de bedoeling des Keizers moge geweest zijn, — weten wij maar al te goed, dat niettegenstaande de groote voorkomendheid, waarmede de twee-en-twintigjarige Vorst overal werd verwelkomd, door diens terugstootende persoonlijkheid een soort van wederkeerige antipathie ontstond, die van beide zijden in een wantrouwen ontaardde.

Cornelis Grapheus, secretaris van Antwerpen, verhaalt ons in zijn: „De seer wonderlycke, schoone, triumphelycke incompst van den Hooghmogenden Prince *Philips*, Prince van Spaignen, Caroli des Vijfden, Keizers sone", hoe de Vorst, later terecht de „Demon van het Zuiden" genoemd, die nog zooveel leed over deze landen zou brengen, met een ongekende praal is ontvangen.

Bij *van Meeteren* vindt men er ook het een en ander van aangeteekend; deze vertelt ons o. a., dat alleen aan eerebogen en stellagien door de stad (n.l. Antwerpen), wel 260000 gulden werd betaald.

De beschrijving geeft ons een zeldzaam beeld van den verbazenden rijkdom en pracht van die dagen, en vormt tevens een tegenstelling met den tegenwoordigen stand van zaken.

Onze kroniekschrijver *Gouthoeven* vertelt: „*Philips II* de XXXIV ofte laatste Grave van Holland werd den 1 Octob. 1549 met stroyinge van goude ende silvere penningen naer de wyse der Prinzen seer statelijk binnen Haerlem gehuld".

De Haarlemsche historiograaf *Samuel Ampzing* schrijft dezen letterlijk na, zonder zelfs iets naders wetenswaardigs daaraan toe te voegen.

De vroedschaps-resolutiën weten ons echter meer te vertellen. In het verslag der vergadering van 16 September 1549 komt onder meer voor: „voorts werde gestemt, dat de drije schutterijen op d' incompste van den prince hem vinden zullen in zwertte cledinge elcxs mit een toertse van anderhalff pondt was in de handt"

terwijl dezelfde f° ons meldt:

„Welcke incompste van den Doorluchtigsten prince geschiede den lesten dach der voorz. maent Septembris omme drye ure naë noene present in processie solemneel de Religieusen mit hueren ornamenten ende de ec'clie mettie schoolkinderen in albis dragendende de vicecureyt tsilver crucifix twelck syne princelyke hoocheyt in grooter devotie custede omtrent de groote houtpoort binnen deser stede. Ende mits de gestadige reghen soe mosten de voorz. ornementen wtgedaen weesen omme nyet te werden bescadigt of verdurven. Ende des anderen dages omtrent thien uren voir noene als S^te bavendach naer de misse in der parochie kerck gesongen was, is zyne voorz. princelyke hoocheyt mit syne state getogen naer tstedehuys alwaer een triumphante stellagie gemaekt was ende men opginck van de zuydtzijde van derselver stedehuys trappen, ende heeft aldaer gedaen eedt ende de burgemeesteren wederom gedane hueren eedt gelyck dit al breder blyckt bij d'acte daer aff zynde van de welcke copie en[de] dubbelt gescreven is int ruyge bouck.

Wat de stadt deze plechtigheid alzoo heeft gekost komen we te weten uit de tresoriersrekening 1548—'49, waarin we op f° 68 onder het hoofd:

„Andere scheynken en oncosten die binnen desen jaere gedaen zijn geweest omme de blyde Incoempste van den Edelen prince van spaengnen onsen toecomen[den] heere die binnen desen jaere In de voors. stede ende op Sinte baeven dache gehult is geweest," o. a. de volgende vermeldenswaardige posten vinden aangeteekend:

„*Huybrecht Tack* tot Dordrecht 210 ₤" (van XL grooten vlaems 't pond) voor „twee voeren wijns, houdende juyst een roede"; *Pieter Hesselynck* tot Dordrecht 190 ₤ 10 sch., voor „twee voeren Rinswyn houdende een roede en 4 viertelen"; *Dirck Joost* in de Sluetel 7 ₤ 13 sch., voor 51 kannen Rinswyn; *Sybrant Matheusz* „wynverlaeter dezer stede" 5 ₤ 19 sch.; „ter cause van moyten en oncosten by hem gehadt Te weten van deselve wynen te doen sleepen tot diversche plaetsen" enz.; *Allyn van Leuwerden*, conchierge van der stedehuys betaelt vij ₤ v sch., „ter cause van zekere maeltyden gehouden in den kelder by den gerechte derselve stede in de blyde incompste van de prince".

Vier scryvers van de prince ende een van de coninginne (1) elcks een *halve reael;* de herauten van id. twee *climmers;* de columdragers 4 cl.; de harsiers [archers?] 7 cl.; de xiij lacayen van de prince t[e]z[a]m[e]n 3 cl.; de deurwaerders 2 cl.; de 6 boeden van de coninginne 3 cl.; de 12 archiers van id. 8 cl.; de marckganger van id. 1 cl.; de huyssiers die voor de spyse gaen 1 cl.: de meester cock 2 *postulaeten;* de bedtmaecker 2 post.; de tromslager 1 post.; de pyper 1 post. en verdere officianten de rato, maakt tezamen een som van 63 ₤ 14 sch.,

Alsnu volgen eenige posten, die in haar geheel dienen te worden vermeld:

Bij ordre van burgerm[eeste]r[e]n betaelt in handen van *Louvys Jansz* drapenier ccclii ₤ 15 sch. 3 p., van xl gr. vlaems tpont.

Te weten iicxcij ₤ xv β iii p in remboursemente in betalinge van gelycke somme die hy v(er)leyt ende gedebourseert heeft inde toerustinge van de p(er)sonages die in de vierspelen oft thooningen optie toecompste van den prince alhier geexhibeert zijn geweest zoe voer huere clederen habillement ende alle and[ere] requisitien als voor de montcosten ende arbeytsloon by vele div[er]sche arbeyders ende gesellen van der cunste ende andere te coste gedaen ende verdient, enz.

Id. nog iicxiij ₤ vj β x p., van hout yser arbeytsloon ende anders int maecken van 5 stallaetgen oft orduysen te weeten vier stalllaegien daer de voorsz. spullen oft thoeningen op gespeelt ende gethoont werden int innecomen van (den) prince ende een groete ordeus voor de stedehuys trappen dair de prince zynen eedt op dede.

Jan Willemsz. beeldsnyder 4 ₤ voor arbeytsloon van zekere beelden gesneden en gerepareert heeft voor.... groete houtpoort, die getranponeert ende gebroecken waeren met noch een hooft dat hy gesneden heeft, staen[de] op de burgemeesterencamer boeven de croon.

Jan Kuversz. stoffeerder, 10 ₤ voer zynen arbeyt stoff ende materialen, die hij verbesicht en ghewrocht heeft in stofferen vant marienbeelt staende in de poorte boven de brugge van de groete houtpoort met de oude wapenen te vernyeuwen tot ciraege in de incompste vande prince.

Thonijs Huygenz ende *Jan Jan Huygenz*, gebroederen betaelt 13 ₤ 10 sch. voor „op ter stadhuys opte burgemeesteren camere omme de mantel van de schoorsteen ende lijsten van zekere parcken te stofferen. Mitsgaders ook zekere groete wapenen te maeken van Spaengnen" ....

Frans Claesz, schilder, vij ₤ x β voor werkz. aan boveng. kamer.

(1) De Koningin van Hongarije, de toenmalige Stadhoudster.

Allyn van Leuwerden 51 ₤ 12 sch., ter cause van de stoffen ende arbeytsloon verbesicht ende gedaen omme de vercieringe van de mantele, lysten, staende opte burgemeesteren camere ende anders.

Dezelfde xlv ₤ voor 't maecken van zeeven parcken op doucke opte burgemeesteren camere, 't welck over lange jaeren begonnen ende nu tegens de incomste van de prince volmaect zijn geweest.

De totale uitgaaf, die de stad had te dragen, beliep xl^{m}xciij ₤ ix sch., i β en v bl. Voorwaar ook geen kleinigheid, doch daarmede was de stad nog niet van alles af.

Bij gelegenheid van die zoogenaamde „heuchelyke" gebeurtenis was, zooals altijd bij die gelegenheden geschiedde, een geschenk geëischt. De Staten van Vlaanderen hadden geaccordeerd 120 duizend Philippus guldens, Brabant 100 duizend Ph. guldens, terwijl de stadhouder van Holland van 't gemeene land van Holland 50 duizend Ph. guldens eischte.

In de vroedschapsvergadering van den 12 Maart 1549 werd deze zaak 't eerst ter sprake gebracht.

We lezen daar:

Werde bij monde van meester *Lambrecht Jacobsz.*, pensionaris, v(er)haelt hoe de heere van Assendelft gesonden hadde brieven en[de] bescieven gerijt steffensz burgem[eeste]r omme mitten pensionaris te com(m)en Inden hage, alwaer deselve h[eer] van Assendelft heml[ieden] v(er)claerde als dat de Stadthouder van hollandt binnen een dach of twee Inden hage soude weesen om(m)e de Staten van hollandt voire te doen houden de compste van den pr(in)ce van spaengen, en[de] dat om(m)e te gratulee(re)n deerste intree, men zijnder E. soude doen een geschenck van tzestich duysent philippus guld(en)s in specie sonder eenige gracie oft corttinge en(de) lastende den voorn' geryt *Steffensz*, burgem^{r}. om(m)e de gerechte en[de] Raiden van haerlem tselve voir te leggen ten eynde zij bescieven zynde met dandere Staten promptelycken mochten resolveren en(de) antwoort Innebrengen Ende is hierop gehouden co(nside)ratie en(de) werde verstaen tottie geschenck, waertoe dese stede nyet en[de] soude con(n)en doen sonder gratie ende in huere incompste nyet te equipareren en is met d'incompste van de steden van dordrecht, aemsterd(am) ende anderen, dat men daerom(m)e deselve geschenck sal vinden ende laeten geschie(de)n naer v(er)mogen en(de) faculteyt van een ygel(eyck) ende die van der stede weegen ter dachv(aer)t In den hage sullen gaen, zullen dandere Staten In huere(re)n wtslach hooren en[de] v(er)staen en[de] daernae rapport doen.

In de vergadering van den 19 Maart d. a. v. „Is bij meester *Lambrecht Jacobsz* pensionaris, die met *Joost van Hilgom* burgerm(eeste)r Inden Hage ter dach-

v(ear)t geweest hadde volgende voorgaen(de) c(on)clusie rapport gedaen beroerende de propyne die men den prince van spaengien soude doen, en(de) verhaelt hoe die van Vlaenderen geresolveert waren tot xxvm Philippus was van guld[en]s in specie, brabant tot vm en(de) dat de begeerte mijn heere den Stadthouder van hollandt dat tgemeene landt van hollandt ten minsten soude accordeeren lm Philippus guld(en) al in specie, sonder affslach en(de) dat bij de Staten ter dachvaert gecompareert zijnde gehouden was.... optie middelen en(de) maniere hoe men de voorsz. penn[ingen] soude vinden en(de) opbrengen twaer op tie morgentaelen. schiltaele bij impost oft anders sonder dat daerinne eyntlijck geresolveert werde maer soude elcken inden zijnen hieraff rapporteeren ende jegens donredage den xxjen der voorsz. maent weder innebrengen wat zij in hueren Raide bevonden en[de] gestemt souden hebben. En is bij die meeste stem[m]en van der weth en[de] Vroescap gesloten dat men tottie geschenck sal mogen accorde[r]en veertich duysent Philippus gul[den] en[de] daer nyet overgaen. Welv[er]staen[de] dat elcke stede daerinne sal c[on]tribue[r]en naer zijn v[er]mogen en[de] faculteyt en[de] incompste. Ende soev[er]re tselve nyet v[er]staen en conde werden, dat men de voorsz. penn[ingen] sal vinden te weeten een derdendeel optie schiltaele behoudens de gracie, het tweede derdendeel bij Imposte, en[de] 't iije derdendeel op die morgen taelen."

Den 26en April deszelfden jaars kregen de vroedemannen 't volgende onder de oogen. Den xxvj dach aprilis.

Is bij meester geryt *henricxsz* tresorier Rapport ged[aen] van twedervaeren geweest tot bruessel bij de staten van hollant die de blijde ov[er]compste van den prince van spaengnen souden gr[a]tuleeren hoe deselve staten daertoe nyet geadmitteert en waeren maer dat tselve geoffereert werde tot naer paeschen en[de] dat van weegen de con[in]ginne heml[uyden] voir gehouden was dat men de gepresenteerde somma by fynan(cien) off anders gereet soude opbrengen sonder te wachten dagen of termijn[en] van 't welck myn[en] hee[re]n van den Raide in hollandt oick brieven aen dese steden gescreven hebben van adv[er]tissement ten eynde de gedeputeerden wel volkomen last en[de] instructie hen vinde soude in den hage op huyden vrydage naer paesschen om[m]e te resolveeren op tie minste quetse — Ende is hierop genomen eendrachtel[yck] gestemt dat men sal blyven by voirgaen[de] c[on]clusie zulcxs die lestmael genomen is dan.... men den pr[in]ce onderlinge daerinne mochte gelieven zoude men de som[m]atie van den termyn van St. Jan mogen vuyt laten gaen terstondt ten eynde men de penn[ingen] van St. Jan sal mogen hebben prompt en gereet sonder delaye off dat men soude mogen twoordt doen van gereet op te brengen mits hebben[de] nochtans termyn en[de] utstell tot St. Jan." —

In 't kort bovenstaande alles samenvattende kunnen we concludeeren, dat Haarlem bereid was het offer te brengen, het aan de gedeputeerden overlatende om de grootte der gift te reguleeren en zich uitdrukkelijk voorbehoudende „de gracie en afslag" zooals gewoonte was bij ordinaris beden — „maer soe dese stede nyet en soude connen doen sonder gratie", en[de] in huere incompste van de steden van Dordrecht, Aemsterd[am] en de anderen" (1) . . . .

De Staten van Holland, na eerst 40 duizend gulden te hebben beloofd, kwamen kort daarop terug en beloofden de 50 duizend gulden „in suiver gelt ofte specie" te voldoen, echter met conditie die te betalen in 2 termijnen; de eerste helft met St. Jan; het resteerende met Kerstmis.

De groote steden bleven echter gratie en afslag bedingen, zooals zij van de ordinaris beden gewoon waren te verkrijgen.

't Eind van alles was echter, — toegeven, want we vinden in de Resolutien van den 2 Octobris, dus één dag na de huldiging:

den 2 Octobris.

Is eerst verhael gedaen van de v[er]claeringe gedaen bij de Coninginne op dacte van den geschencke te geeven den prince van Spaengien om topbrengen van welck geschenck zwaericheyt gevallen was ov[er] mits derreur die de steden van H[ae]rlem Leijden delff en[de] Goude daerinne bevonden, want by hemlieden consent in deselve geschenck gedragen was mits behoudens de gratie, enz. en werden eendrachtel[yck] om[m]e te eviteren de zwaerigheyden. In dersaike, d'indignatie van de Conginne en groote costen die daer vuyt souden mogen comen, gesloten, dat men *tselve voor dese Reyse sal laeten pass[eer]en ende voorts meer toesien en[de] waecken.*"

Het antwoord van de Gouvernante was zóó duister gesteld, en men was zóó bang voor hare indignatie, „dat gereedelijk aan den eisch werd toegegeven!"

Ook dat „toesien en waecken" rijmt slecht met de door roomsche schrijvers zoo hoog opgehemelde verknochtheid der Haarlemsche regeering aan den Vorst, wiens brein slechts twee denkbeelden koesterde, nl. de onbeperkte heerschappij over landen en volken en de onfeilbaarheid van den katholieken godsdienst!?

1571.

Alsoe op ten vij Novembris xvc lxxi de capitain mitte Spaensche soldaten alhier doen ten tyde leggen[de] deur sollicitatie des[er] stadt en tscry-

(1) Daar ik geen gelegenheid had een en ander met 't origineel te vergelijken, zijn enkele woorden uitgevallen. W.

ven van den Excellen[tie] van den hertoge van Alva vuyt des[er] stadt (god heb loff) vertrecken souden werde ten selve dage ten huyse van Allart Schatter bereyt gemaict gedaen zekere maelteyt voir denzelven capiteyn vaendrecht en eenige van zijn gezelscep omme mit vruntscip te scheyden alwaer mede waren den gerechte des[er] stadt en andere goede vrunden en verteert aen montcost wyn en[de] anders te samen die somme van xxx ₤ over zekere oncosten gedaen opten xi, xij^en^, xiij^en^, xiiij Octobris lxxj by den Coronel Don hernando thio de toledo M. de Campo zwager van Ex. van [den] hertog van Alva den capiteyn van de Spaensche soldaten tot Leyden en[de] de andere heeren, en[de] oick, by den capiteyn don rodrigo zijnen vendrecht en[de] sergeant van wynen, wagenvrachten ende anders gedaen zedert vvii July lxxi totten vi^n^ novembris daeraenvolgende, de somme van vij^c^ lxiij ₤ vi st.

1581.

Is voirts den ij^en^ augusti gearriveert den Edelen Welgeboirnen heere Johan Grave tot Eemden en[de] den Grave van Waldeck met hen hebbende omtrent dertich persoonen hebbende aldaer (bij Allert Schatter) een maeltyt ende des anderen daechs bij den burgemeesteren vergeselschapt ende mitsdyen alle de vuytgewekenen der eerste troublen altoes aen zyne F. G. heurl[ieder] refugium genoemen en[de] gehad hebben vuyt oirsaecke van 't welck dezelve Grave gedefroyeert zoevele de wyn, delftbier en[de] maeltyden volgen[de] de ordonn[antie] van burgemeesteren xcvij ₤ ij s.

Waarschijnlijk Josias, graaf van Waldeck, gb. te Isenburg 18 Maart 1554 † 1588. (Zie Vorsterman van Oyen, *Het Vorstenhuis van Waldeck en Pyrmont*).

Maart 1586.

Robert Dudley, graaf van Leycester, baron van Denbigh, te Haarlem.

Door den onverwachten dood van den Vader des Vaderlands verkeerden onze gewesten plotseling in een hachelijken toestand. Hij toch was de eenige, die opgewassen scheen tegen den hertog *van Parma*. Het was dus als zeker aan te nemen, dat laatstgenoemde, die met zooveel succes de zuidelijke provinciën bijna geheel ten onder had gebracht, ook het Noorden onder het gezag van zijn Souverein, den Koning van Spanje, zou weten terug te brengen, nu zijn kordate tegenstander verradelijk was vermoord geworden.

Niettemin toonden de Staten zich niet zwak, en wachtten zich wel, met *Parma* te verzoenen. De overtuiging bestond allerwegen, dat men niet bestaan kon zonder Vorst, dus werd besloten, na eene provisioneele regeling van het binnenlandsch bestuur door de oprichting van een Raad van State, zich te wenden tot den Koning van Frankrijk (*Hendrik III*), met het eerbiedig verzoek, de souvereiniteit over onze gewesten te willen aanvaarden. Een formeele weigering volgde, doch op herhaald aanzoek der Staten, verklaarde hij zich bereid om een goed woord te doen bij Koningin *Elisabeth* van Engeland.

Ook hier had men aanvankelijk geen succes, doch na langdurige onderhandelingen stemde zij er in toe krijgsvolk te zenden om onze troepenmacht te versterken, echter op voorwaarde, dat Den Briel, Vlissingen en Rammekens aan haar verpand zouden worden en de te zenden veldheer, die haar zou vertegenwoordigen, zitting zou hebben in den Raad van State, om verder orde te stellen op 's lands zaken.

Het opperbevel over deze hulptroepen, bestaande uit 5000 man infanterie en 1000 ruiters, werd door haar opgedragen aan *Robert Dudley*, graaf *van Leycester* (zoon van den hertog *van Northumberland*) geboren in 1531, en sedert hare troonsbestijging haar gunsteling. Zóó hoog stond hij bij haar aangeschreven, dat hij naar hare hand dong, en de huwelijksvoorstellen van Oostenrijk en Frankrijk trachtte onschadelijk te maken. Hem wordt verder verweten, dat hij zijne eigen gemalin, *Amy Robsart*, met wie hij in 1550 was gehuwd, door vergif om het leven bracht. Zelfs beschouwt men hem schuldig aan den dood van den graaf van Essex, wiens weduwe hij later in het geheim huwde. Ook zijn optreden tegen de ongelukkige Koningin *Maria Stuart* is genoegzaam bekend en o. a. door den grooten *Schiller* in eene tragedie vereeuwigd.

Elisabeth, die hem even lief had als zichzelve, zooals zij zich in een Nota aan de Staten uitte — *Elisabeth*, voorzag hem bij zijne missie van geheime voorschriften, welke wel geen ander doel zullen hebben gehad dan de onderwerping van onze gewesten aan haar scepter te verzekeren.

IJdel en heerschzuchtig van aard, streefde hij naar het oppergezag in de Nederlanden, 't geen hem voorzeker gelukt zou zijn, ware de schrandere advocaat van Holland, *Johan van Oldenbarneveld*, niet op den juisten tijd voor den dag gekomen met het voorstel, om den jongen Prins *Maurits* met de stadhouderlijke waardigheid voor Holland en Zeeland te bekleeden.

Den kinderen toch van wijlen Prins *Willem I* kwam dit recht toe. *Philips Willem*, de oudste, zat in Spanje gevangen; *Maurits* telde nog geen 18 jaren. *Frederik Hendrik* lag nog in de wieg; geen van hen kon dus, om zoo te zeggen, hun recht doen gelden; alleen *Maurits* had reeds, na den dood zijns vaders, de Staten aan zijne rechten herinnerd, en verzocht, dat men zijn belangen niet zoude uit het oog verliezen.

De Staten gingen gelukkig in, op het voorstel van *Oldenbarneveld*, waardoor er een tegenwicht aan het gezag van *Leycester* werd gesteld.

Dit alles was gelukkig gebeurd, alvorens de nieuwe landvoogd voet aan wal zette. Niettegenstaande de gemengde gevoelens, waarmede men zijn optreden tegemoet zag, werd hij met koninklijke eer ontvangen, en bij zijne aankomst op 19 December 1585 te Vlissingen door de Graven *Maurits* en *Willem Lodewijk van Nassau* met zijn gevolg van ongeveer 500 edellieden gecomplimenteerd (1). Ook in de overige steden van Holland was zijn ontvangst schitterend te noemen. Vooral de Protestanten waren met zijn komst zeer ingenomen. Van zijn vluchtig bezoek aan Haarlem zijn enkele wetenswaardigheden bij *Schrevelius* in zijn „Beschrijvinghe van Haerlem" te vinden.

Wij zien echter nog meer uit de oude Tresoriersrekeningen der stad, waar de verschillende uitgaven post voor post worden behandeld en een deugdelijk bewijs geven van de luxueuse ontvangst, welke men den nieuwen landvoogd had bereid.

De rekening van 1586 leert ons, dat den 15den Maart „zijne Excellentie van *Leycester* van stadtswegen ter maeltyt onthaalt (is) geworden" opt stadhuis 't welk gekost heeft 680 £, 9 sch., 2 p., behalve 15 £, 10 sch. aan twee tonnen Engelsch bier en 159 £, 9 sch. aan „*Hendrick Vechtersz* apteeker voor geleevert banket, marcepeynen, suiker en alle kostelijkheid; alsmeede *Guillaume* pasteybacker zijnde 't betaelde aen hem onder laetsgenoemde som begrepen".

Aan vijf „speelluyden" werd eene „gratuite" geschonken, „deur dyn zyluyden opt bancket opt stathuys met alle instrumenten en musicque gesongen en gespeelt hebben." Die gift bedroeg 13 £.

De organist ontving voor het „extraordinaris beyeren" op dien dag 7 £, de klokkenluiders 5 £, 8 sch.

Schrevelius verhaalt ons t. a. p., dat aan het inkomen van de stad een tooneel was opgericht, waar de tirannie van *Alva* aanschouwelijk werd voorgesteld; op een ander bij de brug van de Oude Gracht werd „Belgica of Nederland vertoont „int habyt" van een jonge maagd verlaten van haar gouverneur. Eerepoorten en piramiden waren op 't marktveld opgericht deels ter eere van de Koningin *Elisabeth*, deels om *Leycester* te huldigen, waarmede deze laatste niet weinig was ingenomen. We vonden dienaangaande in meergenoemde Tresoriers-rekeningen de volgende posten.

„Noch van den arbeyt en salaris van den meesters schilders, ordonneerders en schrienwerkers, mitsgaders beulknechten gearbeyt hebbende aende arcquen triumphale, twee andere verthooningen, scriften, compertementen en andere wapenen, wimpelen, galgen, vuurwerck als anderen arbeyt soe int inhalen van zijne Excie den Grave *van Leycester* gouvernr. generael als op ten bancquette gemaect 837 £ 19 sch."

Verder mr. *Thomas Nicolaj* over leveran[tie] van zeeckere gout, silver, couleuren, faille, zijde habyten totte personagen vande vertoninge dienen[de] tot v[er]eeringe van den incompste van zijne Excie *van Leycester* 71 £ 17 sch. 6 p."

„Noch den cameristen van beyden de cameren voer heurluyden moeyten en costen nopen[de] heurl. spelen en andere 52 £."

De schutterij had eene rekening van 295 £ 17 sch., wegens 24 liverijen en andere onkosten. Ook ontvingen de 16 korporaalschappen 96 £ en de kapiteinen, luitenants, vaandrigs, korporaals en verdere officieren „voor de kosten gesupporteert bij het inkomen van zijne Excie" een geschenk van 75 £.

's Avonds schijnt er vuurwerk te zijn afgestoken. Vonden we in een post hierboven reeds melding daarvan gemaakt, — aan *Jacques Noirot* werd 60 £ uitbetaald „vuytsaecke van zijne conste int vierwercken gebruyct ten tijde, etc." — verder werd nog aan een vuurwerkmaker wegens geleverde materialen voor die gelegenheid 27 £ 8 sch. 6 p. betaald.

Een bewijs, dat men ook zijne onderhoorigen met weldaden wilden beladen, leert ons de volgende post:

„*Cornelis Doorn* goutsmit over 't leveren en maecken van een zilveren schaeckel die gedestineert was voor den forier van Zijne Exie. daer inne twapen van de stadt, maer en werde zulx nijet gedaen, maer is geemployeert naederhant neffens tsilver tot maeckinge van schalen geschenckt den raetsheere *Bruninck* opten doop van zijn kint 19 £ 10 sch."

Na het uitschrijven van een dagvaart, verliet *Leycester* waarschijnlijk hoogst voldaan deze stad, om zich naar Amsterdam te begeven. Voor zijne bagage werd nog 5 £ 8 sch. betaald uit de stadskas. Men zag hem te Haarlem niet terug.

Het vertrek uit onze gewesten was niet zoo luisterrijk als zijn komst. Door zijne willekeurige handelingen waren botsingen met de Staten onvermijdelijk gebleken. Ook *Elisabeth* was overtuigd, dat hij niet voor zijn taak berekend was. In December 1587 was hij voor goed te Londen terug, doch steeg weder spoedig in de gunst van zijne Souvereine. Hij over-

(1) Zie ook Museum van Haarlem, no 223 van den catalogus: *Hendrick Corneliszen Vroom.* Aankomst van *Leycester* te Vlissingen in 1586. Doek; 195 hoog 455 breed. Een zeer interessante voorstelling die ook in den strijd over de vlag in 't scheidsgericht kwam. Om kleingeestige redenen is dit schilderij niet ingezonden op de Geschiedk. Tentoonst. van het Ned. Zeewezen 1900 te 's-Gravenhage.

leed reeds 4 September 1588, te midden der luidruchtige feestviering bij den ondergang der zoogenaamde „onoverwinnelijke vloot".

Bleven de Engelsche hulptroepen nog jaren hier ons menigen dienst bewijzen, *Leycester* was zoowel hier als in Engeland spoedig vergeten. Zelfs *Elisabeth* liet zeer kort na zijn dood al zijn goederen in het openbaar verkoopen, ten einde de door haar geleende gelden terug te bekomen.

Kleinzoon van den minister onder *Hendrik VII*, *Edward Dudley*, in 1510 door den Koning *Hendrik VIII*, aan de woede des volks prijs gegeven en terechtgesteld; zoon van *Jean Dudley*, door *Eduard VI* verheven tot graaf van Warwick en hertog van Northumberland, op het schavot gestorven in 1553 — liet hij niets dan een zoon na, uit eene geheime, vermoedelijk onwettige betrekking met de weduwe van lord *Sheffield*. — *Sic transit, gloria mundi!*

1586 den 9 decbr lestleden is den grave van Meurs stadhouder van Gelre, Overyssel, Zutphen, Utrecht en zyne Huisvrouwe, benevens andere heeren van stadswege ter maeltyt onthaelt int Vlies 't welk gekost heeft ijc lxxxiv £ xvi s.

Hiermede breken mijne aanteekeningen plotseling af. In mijn brochure „Nassau en Oranje-Nassau te Haarlem (1)" deelde ik de bezoeken mede, door Oranje-Vorsten aan deze stad gebracht. Waar de bekende geschiedschrijvers dikwijls zwijgen, kunnen voorgaande aanteekeningen allicht dienen, om enkele nog duistere zaken op te helderen of aan te vullen waar slechts een vermoeden wordt uitgesproken.

Ten slotte herhaal ik mijn wensch: Laat Haarlem spoedig eene Vereeniging bezitten, wier leden (niet alleen 't Bestuur), zich beijveren om de geschiedenis der stad uit hare bronnen te leeren kennen. De nieuwe regeling op 't archief werkt daartoe mede en daarom óp ten strijde, dagelijks van 10—12, en zoo mogelijk van 2—4, opdat uit de duistere en meestal niet te vertrouwen gegevens eindelijk eens 't ware gedistilleerd worde, en *de domper* worde opgelicht, die door *van Oosten de Bruyn* ten deele getild, nà zijn verwikkelingen met het Gemeentebestuur weder met volle zwaarte op de schat is neêrgetuimeld.

M. G. Wildeman.

GENEALOGIE
VAN HET
geslacht Hartsinck.
(Vervolg).

XIII. Andries Hartsinck, gedoopt te Batavia 18 Maart 1790, procureur te Samarang en aldaar overleden 30 Juli 1855, huwde 1° te Schagen 27 October 1811 met Guurtje Jongerling, geboren te Zijpe 23 November 1794, dochter van Rens Jongerling en van Hiltje Schravesand. Hij huwde 2° te Samarang den 12 April 1837 met Maria Angelina Keyzer.

Uit het eerste huwelijk werden drie kinderen geboren:

1°. Henrietta Wilhelmina Hillegonda Hartsinck, geboren te Schagen 21 Augustus 1811, overleden te Meerssen 1 October 1892, huwde te Obdam 30 October 1831 Johannes Jacobus Haarselhorst, gedoopt te Obdam 27 September 1807 en te dier plaatse overleden als notaris den 7den December 1874, zoon van Jan Haarselhorst en van Johanna Groot.

2°. Rensina Francisca Hartsink, geboren te Schagen 31 Januari 1815, en aldaar overleden 29 Mei daaraanvolgende.

3°. Andries Hartsinck, die volgt XIV.

Uit het 2de huwelijk eene dochter:

4°. Francina Louisa Engelina Hartsinck, geboren te Samarang 2 Januari 1847, overleden den 3den April 1881 aan boord van het stoomschip „de Nederlanden." Zij trad in hare geboorteplaats den 20 Maart 1872 in het huwelijk met Josephus Wilhelmus Theunissen, geboren te Rotterdam den 13 November 1837 als zoon van Hendrik Napoleon Theunissen en van Georgina Margaretha Walther.

Hij hertrouwde 27 Juli 1882 met Friederika Henriette Hessing, die 5 November van dat jaar reeds overleed.

XIV. Andries Hartsinck, geboren te Schagen 2 Januari 1818, overleden te den Helder 28 November 1860, huwde aldaar 4 October 1838 met Anna van der Ham, geboren te den Helder 4 September 1820, dochter van Martinus van der Ham en van Elisabeth Mulder.

Uit dit huwelijk sproten twee kinderen:

1°. Elisabeth Geertruida Hartsinck, geboren te den Helder 10 November 1839.

2°. Laurentius Andreas Hartsinck, die volgt XV.

XV. Laurentius Andreas Hartsinck, geboren te Huisduinen 12 Augustus 1844, lid van den gemeenteraad te den Helder, huwde te den Helder 13 December 1866 Johanna Carolina Möller, geboren te Amsterdam 8 Juni 1844, dochter van Bals Heinrich Friedrich Möller en van Anna Catherina Louise Wellmann.

Zij zijn de ouders van:

1°. Anna Elizabeth Guurtruida Hartsinck, geboren te den Helder den 6 Augustus 1868, huwde aldaar 29 Februari 1888 met Jacob Hollaar, geboren te Hellevoetsluis 5 Juli 1861.

2°. Wilhelmina Amalia Hartsinck, geboren als voren 20 October 1871, gehuwd te den Helder 14 December

(1) Joh. Enschedé en Zonen, Haarlem, 1898.

1898 met Johannes Theodorus Campagne, eerste machinist bij de Koninklijke Nederlandsche marine.

XIter. Pieter Hartsinck, gedoopt te Amsterdam 29 April 1722, overleden aldaar 15 October 1775. Hij werd als student in de rechten te Leiden ingeschreven 10 Mei 1741 en promoveerde in 1743 op een proefschrift getiteld: „de activatestamenti factione" opgedragen aan zijnen vader, zijnen broeder Jan Casper Hartsinck en aan zijnen oom Guillaume Pels. Achtereenvolgens was hij kerkmeester der Waalsche kerk 1745—1756, schepen van Amsterdam in 1756, 1758, 1765 en 1766, president-schepen in 1769 en 1770; commissaris van huwelijksche zaken en injuriën in 1757, 1759, 1761—1763, commissaris van de zeezaken in 1760 en van de wisselbank in 1763 en 1764, bewindhebber der Oost-Indische Compagnie sedert 1766; ontvanger der personeele quotificatie in 1752.

In zijne kwaliteit van schepen werd hij anno 1768 gecommitteerd ter receptie van den prins en den prinses van Oranje en door zijne Hoogheid met een gouden snuifdoos met diamanten omzet beschonken.

Hij huwde te Amsterdam 7 Februari 1747 met Johanna Margeretha Hasselaer, gedoopt te Batavia 5 December 1728, overleden in October 1798, dochter van Cornelis Hasselaer en Anne Margaretha Pasques de Chavonnes.

Zij werden de ouders van:

1°. Susanna Cornelia Hartsinck, geboren te Amsterdam 11 April 1749, sterft aldaar 21 October 1771. Zij huwde te Amsterdam 9 December 1770 met Hendrik Muilman, geboren aldaar 1 April 1743, in 1775 schepen en van 1776 tot 1795 raad van Amsterdam, alwaar hij overleed 20 April 1812, zijnde zoon van Nicolaas Muilman en van Maria Henrietta van Couwenhoven. Hij hertrouwde 21 Juli 1776 Susanna Cornelia Mogge, vrijvrouwe van Haemstede, geboren 23 April 1753, weduwe met twee kinderen van Mr. Ferdinand van Collen en dochter van Mr. Willem Ferdinand Mogge en van Johanna Eva Hartsinck. S. C. Mogge stierf 22 Juni 1806 (1).

2°. Anna Margaretha Hartsinck, geboren te Amsterdam 29 Juli 1751, aldaar overleden en begraven 18 December 1783. Zij huwde te Amsterdam 25 Juli 1773 Mr. Apolinius Jan Cornelis baron Lampsins, heer van Zwieten, geboren te Amsterdam 18 Februari 1754, eerst schepen en raad van Amsterdam 1780, 1782, 1784 en 1785, commissaris tot de ontvangst van den 100sten en andere penningen in 1775, commissaris van de desolate boedels in 1776, 1777, 1778, 1779 en 1783, commissaris van de huwelijkszaken en injuriën anno 1781, raad in 1784 en later in 1788 baljuw van Vlissingen; geheimraad en kamerheer van den koning van Pruissen van 1796—1812, lid van de eerste en tweede kamer der staten-generaal, bewindhebber der West-Indische Compagnie, lid der beide commissiën tot vaststelling der grondwet, in 1815 kamerheer des Konings, directeur der Koninklijke bibliotheek, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en der Guelphenorde, overleden te 's-Gravenhage 19 Juni 1834, zoon van Mr. Jan Cornelis baron Lampsins en van Margaretha Sautijn. Hij hertrouwd te 's-Gravenhage 5 December 1809 met Anna Martina van Kretschmar van Wijk, geboren te 's-Gravenhage 22 Februari 1751, dochter van Jacob van Kretschmar, heer van Wijk, Veen en Aalburg, luitenant-generaal, gouverneur van Heusden, en van Charlotta Alida Vlaerdingerwoud. A. M. van Kretschmar was weduwe van Mr. Willem Hendrik Gael (1).

3°. Jan Caspar Hartsinck, geboren te Amsterdam 3 October 1753, overleden aldaar 9 October 1758.

4°. Pieter Cornelis Hartsinck, die volgt XII.

5°. Jan Hartsinck, geboren te Amsterdam 21 October 1759, overleden te Delft 30 April 1823 schepen van Amsterdam in 1785, extraordinaris-Thesaurier in 1786, commissaris der wisselbank 1787—1791. Hij huwde te Amsterdam 7 October 1781 met Jkvr. Johanna Henriette van Marselis, geboren te Amsterdam 10 April 1765, overleden aldaar en begraven 4 October 1818 (2), dochter van Jr. Jan van Marselis, heer van Santvoort, schepen van Amsterdam en kolonel der burgerij, en van Maria Rijnbrandina Agnes Buteux (3).

Uit hun huwelijk sproten:

A. Jan Pieter van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 5 December 1784, consul der Nederlanden te Alicante in Spanje, later wethouder te Delft, sterft te Amsterdam 2 December 1859.

B. Rijnbrand Willem van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 24 April 1787, sterft aldaar 12 September 1792.

C. Henriette Agnes van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 3 Mei 1789, overleden aldaar 19 Juni 1819. Zij huwde te Amsterdam 9 Juli 1809 Jhr. Josua Jacob van Winter, geboren te Amsterdam 28 Januari 1788, wethouder aldaar, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, overleden te Amsterdam 1 September 1840, zoon van Pieter van

(1) Vergelijk: Mr. B. F. W. van Brucken Fock, *Het geslacht Mogge*. Zierikzee, 1895, blz. 17.

(1) Zie *Jaarboek van den Nederlandschen adel*, 1890, blz. 145.

(2) Zie *Algemeen Nederl. Familieblad*, 1893 blz. 214.

(3) Bij Koninklijk besluit van 25 Februari 1821 No. 85 is aan de afstammelingen uit dit huwelijk het recht verleend zich voortaan van Marselis Hartsinck te schrijven, en de wapens van Hartsinck en van Marselis vereenigd te voeren.

Winter, bewindhebber der Oost-Indische compagnie en van diens tweede vrouw Anna Louisa van der Poorten. Hij hertrouwde te Amsterdam den 6 September 1820 met Jonkvr. Johanna Catharina Bicker, geboren te Amsterdam 12 November 1799, overleden aldaar 21 April 1878, dochter van Jhr. Mr. Hendrik Bicker, raad van Amsterdam en van Wilhelmina Jacoba van Hoorn (1).

D. Catharina Susanna van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 24 April 1796, sterft te Brummen 10 April 1874, huwde Hendrik van Marselis Hartsinck, die later volgt.

E. Maria Rynbrandina van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 24 November 1800, ongehuwd overleden te Amsterdam 17 Mei 1860.

F. Rynbrand Willem van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 22 Mei 1807.

6°. Johanna Hartsinck, geboren te Amsterdam 19 Februari 1762, sterft aldaar 1 Januari 1766.

XII. Pieter Cornelis Hartsinck, geboren te Amsterdam 16 December 1756, gedoopt aldaar 19 December d. a. v, schepen van Amsterdam 12 Februari 1678 en 1790, meesterknaap van een houtvesterij van Brederode, overleden te Amsterdam den 6 Juni 1809, huwde aldaar 28 Augustus 1785 Jonkvr. Maria Petronella van Marselis, geboren te Amsterdam en aldaar gedoopt 31 December 1766, sterft te Amsterdam 20 September 1818, zuster van bovengenoemde Johanna Henrietta van Marselis (2). Zij worden de ouders van:

1°. Pieter van Marselin Hartsinck, in 1823 heer van Santvoort, geboren te Amsterdam 3 December 1786, majoor der Amsterdamsche schutterij, begiftigd met de Naarder medaille, lid van de gemeenteraad van Amsterdam 9 September 1851, herkozen 19 Juli 1853 en lid gebleven tot aan zijn overlijden, commissaris van de groote bank van leening, commissaris tot de opperdirectie van den Stads-schouwburg, hij stierf ongehuwd te Amsterdam 18 Juni 1859.

2°. Jan van Marselis Hartsink, geboren te Amsterdam 2 Mei 1787, sterft aldaar 7 December 1795.

3°. Hendrik van Marselis Hartsinck, die volgt XIII.

4°. Susanna Maria Johanna van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam, gedoopt 25 April 1792, sterft te Parijs 20 April 1846, huwde te Amsterdam 17 Augustus 1815. Albertus Johannes Schuyt heer van Castricum, Backum, Stabroeck en Cronenburg, geboren te Amsterdam 2 Maart 1783, equyer bij koning Lodewijk, later jagermeester en opperstalmeester, kolonel der schutterij en lid van den raad van Amsterdam, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, weduwnaar van Maria Henrietta Muilman, hij stierf te Hanau 10 December 1855, zoon van Mr. Albertus Cornelis Schuyt van Castricum, schepen van Amsterdam in 1787 en van Johanna Albertina Geelvinck, vrijvrouwe van Castricum (1).

5°. Willem George van Marselis Hartsinck, die volgt XIIIbis.

6°. Maria Agnes van Marselis Harsinck, geboren te Amsterdam 18 November 1796, sterft te Utrecht 14 Maart 1868, huwde te Amsterdam 16 Juni 1825 Reimond Carel baron van Tuyll van Serooskerken, geboren te Utrecht 25 Maart 1798, hij was vrijheer van Heeze en Leende, raad en generaal-rentmeester van de Munt tot 1850, in 1846 regent van het Ambachtskinderhuis en van de fundatie van Renswoude, te Utrecht, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, sterft te Utrecht 20 April 1882, zoon van Jan Diederik baron van Tuyll van Serooskerken, houtvester, districts-commissaris, lid van de Tweede Kamer, enz. en van Johanna Catharina van Westreenen tot Themaat (2).

XIII. Hendrik van Marselis Harsinck, geboren te Amsterdam 31 December 1790, sterft te Brummen 16 Mei 1872, was kapitein van de schutterij te Amsterdam, auditeur bij den Staatsraad onder Koning Lodewijk, later controleur der belastingen onder Koning Willem I. Hij huwde te Amsterdam 6 Juli 1820 Catharina Susanna van Marselis Hartsinck (voornoemd).

Zij hadden de volgende kinderen:

1°. Jean Henri van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 17 April 1821, burgemeester van Ermelo, overleden te Nunspeet 25 December 1877, huwde 1° te Leeuwarden 6 Augustus 1846 met Maria Beidina Jongsma, geboren te Leeuwarden 3 Mei 1820, sterft te Delft 14 Mei 1853, dochter van Mr. Ernestus Jongsma en van Pronica Johanna Benthem.

Hij huwde 2° te 's-Gravenhage 28 Januari 1863 Fenna Vitringa Coulon, geboren te Leeuwarden 23 Augustus 1825, weduwe van Henri Jean de Meyier en dochter van Aemilius Vitringa Coulon en van Nieske Zeper.

Uit het eerste huwelijk werd geboren:

---

(1) Zie A. A. Vorsterman van Oyen et G. D. Franquinet, *Annuaire généalogique des Pays-Bas*, 1874, pag. 67.

(2) Bij Koninklijk besluit van 25 Februari 1821 No. 85 is aan de afstammelingen uit dit huwelijk het recht verleend zich voortaan van Marselis Hartsinck te schrijven en de wapens van Hartsinck en van Marselis vereenigd te voeren.

(1) Zie omtrent dit geslacht: L. J. A. Braakenburg van Backum, *Braakenburg en Braakenburg van Backum in Zeeland en Holland* z. j. en *Schuyt en Schuyt van Castricum* even eens z. j. (Niet in den Handel).

(2) Zie *Jaarboek van den Nederlandschen adel*, D. VI. (1894), blz. 331.

A. Henriette Catherina Susanna van Marselis Hartsinck, geboren te Leeuwarden 13 September 1847, huwde te Delft 14 November 1867 Ernst Simon van der Aa, geboren te Leeuwarden 25 Augustus 1840, kapitein-luitenant ter zee, 5 Juli 1882 verongelukt bij den ramp met den monitor „de Adder", zoon van Mr. Charles Meinard Adelaïde van der Aa en van Tetje Julia Jongsma.

2°. Een kind, dood geboren te Zeist 1 Sept. 1822.

3°. Een kind, dood geboren te Amsterdam 26 October 1824.

4°. Pieter Rijnbrand van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 11 Juni 1826, sterft aldaar 26 Januari 1827.

5°. Renaud Charles van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 24 Mei 1821, huwde te Heerenveen 7 Mei 1881 met Julia Anna Margaretha Wouters, geboren te Sneek 10 Mei 1829, overleden op den huize Veenwijk onder Oudenschoot 24 Mei 1892 (1), dochter van Jan Barend Wouters en van Antoinetta Margaretha Brasker.

6°. Rijnbrand Jan van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 24 October 1829, sterft te 's-Gravenhage 16 Juni 1872, huwde te Sneek 12 Juli 1861 met Anna Wilhelmina Paehlig, geboren te Groningen 30 November 1821, dochter van Johannis Ernestus Paehlig en van Antonia Reina Nieuhoff.

7°. Een dood geboren kind te Amsterdam 27 September 1830.

8°. Willem Rijnbard van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 25 Mei 1831, sterft aldaar 15 Juli d. a. v.

9°. Henriette van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 4 Januari 1835, sterft 6 Januari d. a. v.

10°. Een dood geboren kind te Amsterdam 4 Januari 1835.

11°. Pieter Cornelis Hartsinck, geboren te Amsterdam 12 Maart 1836, sterft 20 Maart d. a. v.

XIII bis. Willem George van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 23 October 1790, in leven ontvanger der registratie en 1e luitenant der schutterij aldaar, sterft te Amsterdam 14 September 1875.

Hij huwde te Amsterdam 28 April 1819 Dorothea Frederica Klingenspoor, geboren te Amsterdam 9 Maart 1793, sterft aldaar 19 December 1869, dochter van Frederik Lodewijk Klingenspoor en van Anna Georgina Knop.

(1) Zij bestemde bij testamentaire beschikking haar buitenplaats „Veenwijk" tot een asijl voor bejaarde en onbemiddelde dames uit den deftigen stand. Een kapitaal rentende ƒ 100 per jaar werd door haar vastgezet tot het onderhouden van een paar honden.

Uit hun huwelijk zes kinderen:

1°. Maria Petronella van Marselis Hartsinck, geboren 6 Juli 1820, zij huwde te Amsterdam 2 Augustus 1855 Cornelis Willem Matthes, geboren te Amsterdam 20 October 1817, zoon van George Hendrik Matthes en van Petronella Elizabeth van Lankeren.

2°. Anna Wilhelmina Frederica van Marselis Hartsinck, geboren 21 September 1821, sterft te Rotterdam 14 Januari 1890, huwde aldaar 22 Augustus 1872 met Adriaan Cornelis Hanegraaff, geboren te Breda 10 Februari 1811, oud-rijksbetaalmeester, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, overleden te Rotterdam 12 Maart 1890, weduwnaar van Elseline de Klopper en zoon van Cornelis Hanegraaff en van Magdalena Sara Leonore de Vriese.

3°. Peter Wilhelm van Marselis Hartsinck, die volgt XIV.

4°. Carl Georg Reinhold van Marselis Hartsinck, geboren te Kleef 18 Februari 1828, assuradeur te Amsterdam.

5°. August Karel van Marselis Hartsinck, geboren 15 April 1832, sterft te New-York 24 Juni 1886.

6°. Henriette Catharina van Marselis Hartsinck, geboren te 11 December 1834, huwde te Amsterdam 6 October 1870 met Baltus Dekema geboren te Breda 24 Maart 1815, zoon van Simon Jansz. Dekema en van Naatje Beekers.

XIV. Peter Wilhelm van Marselis Hartsinck, geboren te Kleef 3 September 1826, 1e luitenant van de Amsterdamsche schutterij, sterft te Amsterdam 25 December 1892, hij huwde te Amsterdam 1 Augustus 1867 met Sophia Elisabeth Catharina Malthes, geboren te Rotterdam 7 October 1846, sterft te Londen den 8 September 1899, dochter van Pieter Malthes en van Sophia Elizabetha Catharina Falkenburg.

Uit dit huwelijk:

1°. Willem George Frederick van Marselis Hartsinck, geboren te Amsterdam 9 Februari 1870.

2°. Karel George Reinhold van Marselis Hartsinck geboren te Amsterdam 22 Juni 1871.

IX quater. Cornelis Hartsinck, geboren te Amsterdam 10 Januari 1730, begraven aldaar 12 Juni 1778, in 1783 kerkmeester der Waalsche kerk te Amsterdam, daarna 1765 der Westerkerk, directeur van den Levantschen handel en navigatie op de Middellandsche zee, in 1768 aangesteld tot directeur der kolonie Berbice, schepen van Amsterdam. Hij huwde te Amsterdam 24 December 1754 Sara Maria Volkerts van Rijnevelt, geboren te Amsterdam 5 September 1735,

sterft te Parijs alwaar zij hertrouwd was met N. N. Hugues, zijnde dochter van Bendictus van Rijnevelt en van Catharina Volkerts.

Uit dit huwelijk acht kinderen:

1°. Mr. Jan Casper Hartsinck, geboren te Amsterdam 13 Augustus 1755, hij werd in 1777 student in de rechten te Utrecht en promoveerde aldaar 23 November 1777 op eene dissertatie „De poenis vel augendis vel minuendis", was commissaris tot de ontvangst van den 100sten en andere penningen te Amsterdam van 1778—1782, schepen aldaar 1783, 1788 en 1789, commissaris van de desolate boedels in 1784, raad in 1787, in dat zelfde jaar werd hij benoemd tot plenipotentaris bij de Neder-Saxische Kreitz, resident te Hamburg, doch in 1795 terug geroepen en stierf te Bath (Engeland) 23 October 1835. Hij huwde te Londen vóór 1785 met Anna Petronella Croquatt (Krokart), geboren te Londen 13 April 1761, dochter van Charles en van Anna Muilman.

Uit dit huwelijk drie kinderen:

A. Jean Charles Hartsinck, geboren 2 November 1785, gedoopt te Amsterdam 4 December d. a. v.

B. Jeanne Hartsinck, geboren 20 April 1788, gedoopt te Amsterdam 11 Mei d. a. v.

C. Emilie Hartsinck, geboren 5 Juli 1790, gedoopt te 's-Gravenhage 18 Juli d. a. v.

Van deze drie kinderen is ons verder niets bekend.

2°. Catharina Hartsinck, geboren te Amsterdam 3 Maart 1757, huwde aldaar 24 September 1780 Albertus Abraham Verhamme, geboren te Amsterdam 1 Juni 1748, zoon van Abraham Verhamme en van Elizabeth Loten.

3°. Susanna Cornelia Maria Hartsinck, geboren te Amsterdam 13 Juni 1758, sterft te 's-Gravenhage 22 Februari 1824, huwde te Amsterdam 18 September 1786 Frederik Sigismund, graaf van Bijlandt, heer van Halt, Keken, Duffelweerd en Clarenbeek, geboren te Wageningen 13 April 1749, kolonel en kapitein ter zee en schout-bij-nacht onder het ressort der admiraliteit van Amsterdam tot 1795, adjudant-generaal van den erfstadhouder, den Prins van Oranje, in 1807 lid en in 1808 voorzitter van het wetgevend ligchaam. In 1814 vice-admiraal, nog later lid der provinciale staten van Gelderland en den 28 Augustus 1814 geadmitteerd in de ridderschap dier provincie en werd den titel van graaf gehomologeerd bij acte van 9 October 1816. Na de omwenteling van 1813 werd hij benoemd tot staatsraad, commandeur in de Militaire Willemsorde en sedert 1822 lid van het Provinciaal genootschap van Kunsten en Wetenschappen te Utrecht. Hij stierf te 's-Gravenhage 2 Februari 1828 en was de zoon van Roeleman Ferdinand, graaf van Bijlandt en van Anna Cornelia barones van Friesheim (1).

4°. Sara Johanna Hartsinck, geboren te Amsterdam 18 Augustus 1760, overleden aldaar 8 Juni 1761.

5°. Cecilia Hartsinck, geboren te Amsterdam 20 October 1762, overleden op het kasteel Biljoen 26 Juni 1831 en begraven te Beekhuizen. Zij huwde in eersten echt in 1791 met Jonker Carel Willem van Haren, geboren 17 Februari 1758, ritmeester der garde-dragonders, gesneuveld 13 September 1793, zoon van Jonker Onno Zwier van Haren en van Sara Aleida van Huls (2). Zij hertrouwde te Velp 15 December 1803 met Alexander Jacob baron van Spaen, vrijheer van Ringenberg en Haminkelen, heer van Biljoen, Werfhorst, Over- en Nederhagen, vrijheer des H. R. R., geboren te Arnhem 26 Juli 1776, officier der Infanterie in keizerlijken dienst, neemt in 1803 zijn ontslag en stierf op Biljoen 28 October 1848, zoon van Jan Frederik Willem baron van Spaen en van Sara Johanna gravin van Hogendorp tot Steenhuizen. Hij hertrouwde te Velp 15 September 1841 met Jeanne Maria Catharina barones van Zuijlen van Nijevelt (3).

6°. Benedictus van Rynevelt Hartsinck, geboren te Amsterdam 14 November 1764, luitenant-titulair bij de cavalerie onder generaal baron van Tuyll van Serooskerken.

7°. Jacoba Hartsinck, geboren te Amsterdam 6 December 1766, sterft te Utrecht 4 Augustus 1801, huwde te Amsterdam 18 Mei 1795 met Jhr. Jan van den Velden, geboren te Amsterdam 6 Februari 1768, achtereenvolgens vice-admiraal, lid van het hoog militair gerechtshof te Utrecht, burgemeester aldaar 1813—1815, lid van de Tweede Kamer Staten-Generaal van 1836—1842, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en in die der Eikenkroon met de Ster, hij sterft te Utrecht 26 Maart 1851 en was de zoon van Jacob Andries van den Velden, kolonel en kapitein ter zee in dienst der Vereenigde Nederlanden en van Susanna Antoinetta Nepveu. Hij hertrouwde te Amsterdam 12 Mei 1805 Johanna Margaretha Lampsins, zijn eerste vrouwsnicht en daarna 6 Augustus 1823 met Elisabeth Bothomley (4).

8°. Anna Adriana Hartsinck, jong overleden.

VIIIbis. Michiel Hartsinck, gedoopt te Meurs 4

(1) Zie *Jaarboek van den Nederlandschen adel*, 1891, blz. 110.

(2) Zie A. J. van der Aa, *Biographisch Woordenboek*, in voce.

(3) Zie Jaarboek Nederlandschen adel, 1884, blz. 258

(4) Zie: Adolf von den Velden, *Geschichte des alten brabantischen Geschlechtes van den Velden oder von den Velden.* Weimar, 1898. D. II. blz. 41.

December 1620, schepen en burgemeester aldaar (1) hij stierf te Meurs 8 Februari 1695. Voor 1653 was hij daar gehuwd met Catharina van London, overleden te Meurs en aldaar begraven 20 October 1679.

Uit hun huwelijk zes kinderen:

1°. Een ongedoopt kind, begraven 2 Februari 1653.

2°. Mr. George Hartsinck, die volgt IX.

3°. Catharina Hartsinck, gedoopt te Meurs 16 Juli 1660, sterft aldaar 3 December 1695, huwde te Filt (ondertrouwd te Meurs 26 April 1682) met den doctor (juris) George Friedrich van Assen, geboren 8 Augustus 1651, raad en kroonrentmeester van Pruissen te Meurs, alwaar hij 25 April 1729 is overleden.

4°. Soetje Hartsinck gedoopt te Meurs 25 Mei 1655, huwde aldaar (ondertrouwd 30 Juli 1673) met Mr. Willem de Vaux, schepen van Wezel, alwaar hij overleed 16 Maart 1719.

5°. Johannes Hartsinck, gedoopt te Meurs 19 September 1656 en aldaar overleden 19 Augustus 1665.

6°. Margaretha Harsinck, gedoopt te Meurs 26 Mei 1662, sterft aldaar 24 September 1694. Ondertrouwde te Meurs 7 Januari 1685 met Coenraad van Juchen(m), gedoopt te Meurs 19 April 1639, luitenant in het regiment van den overste van Haeften, zoon van Johann van Juchen(m). Hij hertrouwde in September 1697 te Meurs met Albertina von Flodorff.

IX. Mr. George Hartsinck, gedoopt te Meurs 6 Januari 1654, werd in 1670 student te Duisburg en 22 Juni 1677 ingeschreven te Leiden en promoveerde daar 10 September 1677 met een proefschrift getiteld „De Mari", het is een volkenrechtelijke verhandeling opgedragen aan zijnen vader Michiel Hartsinck, oud-burgemeester en schepen te Meurs. Hij was geheimraad van de Prinses van Oranje en heeft in die hoedanigheid zoo wel hare zaken voorgestaan in het dispuut met den Koning van Pruissen over het graafschap Meurs, dat, toen deze daarvan meester was geworden hij een premie van duizend gulden zette op het hoofd van George Hartsinck, die echter in vrouwenkleederen wist te ontkomen. Dat de Prinses zijne verdiensten erkende, blijkt uit eene acte door haar afgegeven, waarin zij hem hare dankbaarheid betuigd.

Hij huwde 1° te Meurs in Juli 1682 met Catharina Winanda Alma, geboren 26 Juni 1666, overleden te Meurs 11 Maart 1686, dochter van Willem Alma en van Mauritia de Solemne. Hij hertrouwde van 1690 Catharina Roermondt, geboren 22 September 1662, sterft te Meurs na 1704, dochter van Bernard Roermondt en van Elisabeth Hartsinck.

Uit den eersten echt sproten vier kinderen en uit het tweede huwelijk vijf kinderen:

1°. Carel Wilhelm Hartsinck, geboren te Meurs 27 Augustus 1683, aldaar overleden 23 Juli 1684.

2°. Catharina Elisabeth Hartsinck, jong overleden.

3°. Wilhelm Michiel Hartsinck, gedoopt te Meurs 10 Maart 1686, sterft jong.

4°. Carl Wilhelm Hartsinck, sterft te Meurs 11 April 1688.

5°. Johanna Hartsinck, gedoopt te Meurs 23 Januari 1690, overleden aldaar 11 December 1692.

6°. Carolus Conradus Hartsinck, gedoopt te Meurs 15 Juli 1692, sterft aldaar 1 April 1693.

7°. Mr. Carl Willem Hartsinck, geboren te Meurs 17 Augustus 1694, studeerde in 1712 te Duisburg, hij sterft ongehuwd als secretaris van Ameland en was domheer van het kapittel van Oud-Munster te Utrecht.

8°. Johannis Jacobus Hartsinck, geboren te Meurs 19 April 1697, vaandrig bij eene compagnie te voet, hij stierf 15 Mei 1725. Te Leeuwarden was hij 29 Maart 1722 gehuwd met Titia Margaretha van Dotingh, gedoopt te Leeuwarden 14 December 1701, dochter van Mr. Meynardus van Dotingh, secretaris van Leeuwarden 1694—1723, en van Sara Acronius.

Uit hun huwelijk twee zonen:

A. George Reynhart Hartsinck, geboren 21 October 1722, luitenant ter admiraliteit te Amsterdam, huwde N. N. van Barnevelt, die hem een zoon schonk:

a. Jan Jacob Hartsinck.

B. Carel Willem Hartsinck, luitenant ter admiraliteit van Friesland, stierf ongehuwd in Engeland.

9°. Willem Friso Hartsinck, gedoopt te Meurs 16 October 1704, luitenant der infanterie in het regiment van Aylva, ongehuwd overleden.

V bis. Mr. Frans Hartsinck, hij was gehuwd, de naam zijner vrouw bleef echter onbekend, wel had hij een zoon:

1°. Adriaan Hartsinck, die volgt VI.

VI. Adriaan Hartsinck, de naam zijner vrouw bleef weder onbekend, wel zijn de namen zijner vier kinderen bekend:

1°. Frans Hartsinck.

2°. Willem Hartsinck.

3°. Andries Hartsinck, die volgt VII.

4°. Barbara Hartsinck.

VII. Andries Hartsinck, ook kwam de naam van zijn vrouw niet voor, wel zijn drie kinderen:

1°. Jacomijntje Hartsinck, huwde 1° Willem Spuybroek en 2° Jan Helleweel.

(1) De gebroeders Carel en Michiel Hartsinck richtten in Meurs een lakenfabriek op en ontvingen 23 Januari 1644 van Prins Frederik van Oranje, graaf van Nassau en van Meurs de vergunning een volmolen aan te leggen en buitendien een handelsprivilegium voor 20 jaren.

2°. Cleophas Hartsinck, die drie kinderen had:
A. Jan Hartsinck.
B. Janneken Hartsinck.
C. Andries Hartsinck.
3°. Adriaen Hartsinck, van hem blijken uit het archief te Meurs zeven kinderen:
A. Maria Hartsinck, huwde Sebastiaan Hoogkamer.
B. Jan Hartsinck.
C. Janneken Hartsinck.
D. Andries Hartsinck.
E. Adriaan Hartsinck.
F. Cornelis Hartsinck.
G. Paulus Hartsinck.

Deze tak bleef, niettegenstaande onderzoek te Meurs, vrij onbekend, welligt lieten enkelen afstammelingen na.

De Familie Humbert en Humbert de Superville.

DOOR

W. M. C. REGT te Oudshoorn.

WAPENBESCHRIJVING.

Rietstap, die in zijn *Armorial Général* elf wapens der familie Humbert beschrijft, geeft onder *Humbert-Dyon, Genève*, de volgende aanteekening: „de gueules à deux chats rampant et affr. d'or ayant une seule tête commune, posée de front; accomp. en chef de deux étoiles d'argent et en pointe d'une rose du même."

Deze wapenbeschrijving is niet alleen vrij vaag, maar ook foutief; het origineel cachet der hierbedoelde familie Humbert, dat thans in het bezit is van mijn broeder, geeft het volgende wapen te zien:

„In blauw twee toegewende, klimmende, aanziende, gouden katten met gemeenschappelijken kop; in het hoofd vergezeld van twee vijfpuntige zilveren sterren en in den voet van een vijfbladige zilveren roos met gouden hart. Aanziende helm met blauwgouden wrong en dito dekkleeden. Helmteeken: de dubbele kat van het schild, half uitkomend. Schildhouders: twee toegewende gouden griffioenen, staande op een groen-bronzen arabesk."

De Heer A. Flament, die in het *Alg. Ned. Familieblad* 1888, blz. 71 een belangrijk artikel plaatste, getiteld: „Katten en katers als heraldieke figuren", (met naschrift der redactie) maakt van het bovenbeschreven wapen geen melding. Waarschijnlijk was Z.Ed. daarvan het bestaan onbekend, anders had hij gewis de aandacht op dit zeldzaam, misschien eenig, heraldiek monstrum gevestigd.

* * *

GENEALOGIE.

In het *Album Studiosorum* der Leidsche Hoogeschool worden een drietal studenten van dezen naam vermeld. Zij waren geboren te Genève. De eerste, *David Humbert*, werd 16 November 1608, oud 20 jaar, voor de letteren ingeschreven; de beide anderen droegen den naam van *Michaël Humbert* en studeerden in de rechten. Hun inschrijving geschiedde achtereenvolgens 1 November 1657 en 7 December van hetzelfde jaar, terwijl hun ouderdom op dat tijdstip 18 en 20 jaar bedroeg. Van deze personen zijn mij verder niet de minste bijzonderheden bekend. Misschien is *David* voornoemd, dezelfde, die 15 Februari 1610 met kerkelijke attestatie van uit Leiden te Amsterdam kwam, doch ook deze mededeeling verschaft ons weinig of geen licht.

Leonard Humbert, koopman, geboren te Genève, wordt 27 Mei 1698 poorter te Amsterdam. Op den 28 Januari 1709 wordt hij daar begraven.

François Humbert, van Genève, wordt 5 en 8 September 1738 te Amsterdam geproclameerd als ondertrouwd met *Aletta Gans*.

Ofschoon nu bovengenoemde personen uit dezelfde geboorte-, althans woonplaats naar ons land kwamen, is de verwantschap met de onderstaande Humberts niet gebleken.

Ook is met de vermelde personen en de hiervolgende genealogie niet alles omtrent Nederlandsche Humberts gezegd. Wij zullen de andere Humberts, die wij in ons land ontmoetten, aan het slot van dit artikel opgeven, terwijl wij mettertijd aan de redactie van dit tijdschrift een genealogie willen aanbieden van den Berlijnschen tak der familie Humbert, oorspronkelijk uit Metz derwaarts getogen en thans nog onder de meest aanzienlijke familiën te Berlijn geteld.

* * *

I. *Pierre Humbert*, koopman uit Genève, wordt poorter te Amsterdam 28 Maart 1706. Den 13 December 1708 wordt hij daar geproclameerd als ondertrouwd met *Elisabeth Madeleine de la Boulonnière* (1). Na haar verscheiden hertrouwt Pierre H. te Rotterdam 2 April 1721 met *Emilie de Superville* (2), gebo-

(1) Een *David Salomon de la Boullonnière de la Grange* huwt 29 October 1706 te Amsterdam met *Susanna Humbert*.

(2) De familie *de Superville* week na de opheffing van het edict van Nantes naar Holland. Zij woonde te Nantes; het hoofd dier familie *Daniël de S.* had twee zonen *Jacques* en *Daniël*. *Jacques* werd koopman in wijnen te Rotterdam, huwde aldaar met *Magdalena Vettekeuken* en won zeven kinderen waaronder één, mede *Jacques* geheeten, als koopman te Rotterdam, op den 30 Augustus 1719 aldaar huwde met *Sara Maria van Dusseldorp*, geboren te Middelburg 14 April 1699 als doch-

ren te Rotterdam uit Daniël de Superville en Catharina van Armeyde, Jansdr.

De man werd 30 September 1758 te Amsterdam begraven, terwijl de tweede echtgenoote als gepensionneerd levende, te Leeuwarden voorkomt van 1771—1781. Als weduwe van P. H. wordt Emilie de Superville 12 November 1781 te Amsterdam ter aarde besteld.

Uit het eerste huwelijk één, uit het tweede acht kinderen:

1. *David Pierre*, gedoopt te Amsterdam in de Waalsche kerk, 19 Mei 1709. Hij komt in 1756 en 1757 voor als regent van het Waalsche weeshuis (diaken). In 1775 vertrok hij met k.k. attestatie van Amsterdam naar Zutfen.

2. *Daniël*, geboren te Amsterdam 25 Februari 1722, en er in de W. K. gedoopt 12 Maart. Er overleden en begraven 14 Juni 1723.

3. *Leonard*, volgt II.

4. *Daniël*, geboren te Amsterdam 24 April; en er Waalsch gedoopt 27 dito 1724. Begraven aldaar 20 Februari 1727.

5. *Jean Jacques*, geboren te Amsterdam 15 Augustus 1728; er Waalsch gedoopt 22 Augustus d.a.v. Begraven aldaar 16 October van hetzelfde jaar.

6. *Cathérine Emilie*, geboren te Amsterdam 18 October 1729, en W. gedoopt 27 October. Begraven te Amsterdam 30 September 1738.

7. *Daniël*, geboren te Amsterdam 6 Augustus 1731; in de Waalsche kerk aldaar gedoopt 30 Augustus en waarschijnlijk dezelfde als: „een kind van Pierre H." dat 25 Februari 1738 te Amsterdam werd begraven.

8. *Jean*, volgt IIbis.

9. *Emilie Elisabeth Humbert*, geboren te Amsterdam 1 November 1735; er in de Waalsche kerk gedoopt 3 November dito. Overleden te Amsterdam, 18 Mei 1808 en er op den 23 Mei begraven. Zij huwde te Amsterdam 31 Mei 1772 met *Willem Carel Tack*, koopman te Amsterdam, weduwnaar van *Johanna Brueys*. Hij overleefde zijn tweede vrouw; bij de eerste won hij één zoon en twee dochters; zijn huwelijk met E. E. Humbert bleef kinderloos.

II. *Leonard Humbert*, (Zie levensbericht in Bijlage A.), geboren te Amsterdam 24 April 1724 en er in de Waalsche kerk gedoopt 27 dito. Als lidmaat bij de Waalsche kerk aldaar aangenomen 23 April 1744, vertrok hij vandaar 24 November 1750 met k.k. attestatie naar Groningen, waarschijnlijk om dáár zijn studie in de theologie aan te vangen of voort te zetten.

Candidaat geworden, werd hij 16 Mei 1758 als predikant bij de Waalsche Gemeente te Gorinchem begeerd en deed daar intree 30 Juli. Uit deze eerste standplaats beriep men hem 12 Mei 1765 als predikant bij hetzelfde kerkgenootschap te Middelburg, alwaar hij 18 Augustus van dat jaar bevestigd werd. Wegens voortdurende lichaamszwakte zag hij zich genoodzaakt zijn emeritaat aan te vragen, wat hij 7 Augustus 1768 dan ook eervol verkreeg.

Weder hersteld zijnde, stelde hij zich opnieuw beroepbaar en werd 25 Juli 1770 als predikant bij de Waalsche gemeente te Naarden beroepen en daar 21 October van hetzelfde jaar bevestigd. Dit was zijn laatste standplaats; in dienst der gemeente is hij te Naarden 20 Februari 1777 ontslapen en er 27 d. a. v. in de Fransche kerk begraven.

Hij is tweemaal gehuwd geweest:

1° te Gorinchem 17 April 1760 met *Marguérite Françoise Naudy*, overleden en te Amsterdam begraven 18 Januari 1769, dochter van *Jean Naudy* en van *Olympe Marie Chion* (1).

2° te Naarden, 19 December 1773 met *Jacoba Reynders*, j. d. van Naarden, welke daar in 1776 is overleden.

Uit het eerste huwelijk zes, uit het tweede twee kinderen:

1. *Jean Emilius Isaäc*, volgt III.

2. *Pierre Jacques*, gedoopt te Gorinchem 26 September 1762.

3. *Marie Jeanne*, gedoopt te Gorinchem 13 November 1763.

4. *Emilie Elisabeth*, gedoopt te Gorinchem 20 Januari 1765.

5. *Emilie Madelaine Humbert*, gedoopt te Middelburg 23 Februari 1766. Den 29 April 1800 kwam hare attestatie van uit Warmond te Amsterdam; den 18 Augustus 1801 met k.k. attestatie vandaar vertrokken naar Arnhem; later te Leiden woonachtig, alwaar zij 21 December 1850 overleed.

---

ter van den Zeeuwschen muntmeester *Hendrik* en van *Margareta Sandra Jansdr.* Hierdoor ontstond later de combinatie *van Dusseldorp de Superville.*

De tweede zoon van *Daniël*, eveneens *Daniël* geheeten, huwde te Rotterdam met *Catharina van Armeyde*, geb. te Nantes in 1675 als dochter van *Jan van Armeyde*, heer van La Gamedye, te Nantes woonachtig, en van *Christina van Naerssen Revixits dr.* Zie Balen, *Beschrijving van Dordrecht*, blz. 1155.

de Superville voert gevierendeeld: 1 en 4 in rood een gouden leeuw uitkomend van uit een zilveren toren en houdende een zilveren degen, met gouden gevest; 2 en 3 in goud een staande roode koe. Dekkleeden: zilver en rood. Helmteeken: de leeuw en de toren uit 1.

van Dusseldorp de Superville voert gedeeld: I Superville, II Dusseldorp, zijnde in rood een zilveren ooievaar. Helmteeken als van de Superville. Dekkleeden idem. Schildhouders: twee omziende gouden leeuwen. Devies: Solo Deo nitor.

(1) In 1755, 6, 7, 70, 1, 2 Regentesse van 't Waalsche Weeshuis te Amsterdam. Zie *Wapenheraut* I, blz. 224.

6. *Olympe Marie Humbert*, geboren te Amsterdam 22 December 1768 en er gedoopt 25 December d. a. v. Zij overleed te Arnhem aan een bezetting op de borst in den morgen van den 25 October 1816.

7. *Christine Emilie Humbert*, gedoopt te Naarden W. K. 2 October 1774. (Getuigen: Mr. David Pierre Humbert, oom van het kind, en Madame Emilie de Superville, weduwe Pierre Humbert); wordt als lidmaat bij de W. G. te Leiden aangenomen in April 1792. Zij vertrekt 25 November 1794 vandaar met k.k. att. naar Amsterdam en 20 Mei 1800 naar Nijmegen, waar zij verbleef tot 1803.

Volgens advertentie overleed zij te Leiden op den 15 April 1860, oud zijnde ruim 85 jaar (en tante van *J. C. Luberti*, van diens broeder en zuster).

8. *Aletta Jacoba Humbert*, gedoopt te Naarden W. K. 13 October 1776, (Getuigen: Mr. David Pierre Humbert, oom van het kind, en Madame Emilie de Superville, weduwe Pierre Humbert, deed haar belijdenis bij de Waalsche gemeente te Amsterdam 23 October 1792. Den 22 October 1793 met k.k. att· vertrokken van uit Amsterdam naar Leiden en 14 September 1796 van uit Warmond naar Rotterdam. Zij overleed te Ankeveen op den 15 Maart 1814, na in Mei 1804 gehuwd te zijn (ondertrouw te Rotterdam 12 Mei 1804) met Ds. *Abraham van Bemmelen* (1), geboren te Delft 27 Mei 1779, uit het huwelijk van *Abraham v. B.*, godsdienstonderwijzer en krankenbezoeker, en van *Maria van der Kemel*.

Den 27 Juni 1803 werd hij kandidaat onder de classis van Leiden en Neder-Rijnland, en als zoodanig 5 October 1803 beroepen te Ankeveen, waar hij 15 Januari 1804 werd bevestigd. Hier deed hij zijn afscheidsrede 25 Augustus 1822, als zijnde verroepen naar Loosduinen. Intree aldaar 1 September 1822 en afscheid 25 September 1825, wegens vertrek naar Oosterhout. Te Oosterhout op den 2 October 1825 zijn ambt aanvaard en daar in dienst der gemeente op den 28 Juni 1842 overleden, door ieder die hem kende, geacht en bemind.

Behalve veel leerredenen en boekbeoordeelingen schreef hij:

Geschiedenis der Goddelijke Openbaring des Bijbels, Rotterdam 1827. Herdrukt in 1847.

Geschiedenis der Maccabeeërs in hare veelzijdige belangrijkheid voorgesteld. Dordrecht, 1837. Ook dit werk beleefde in 1845 een herdruk.

Uit dit echtpaar sproten eenige kinderen; o. a. één geboren te Ankeveen in Juni 1805, dat reeds 31 Oct. d. a. v. overleed; een dochter, geboren te Ankeveen 6 Febr. 1807, wellicht dezelfde als *Jacoba Maria van Bemmelen*, overleden te Oosterhout 8 Januari 1850; nog een dochter met name *Emilia Christina*, geboren te Ankeveen 21 Juli 1808, overleden te Oosterhout 20 October 1853; en een zoon, genaamd *Abraham Leonard*, geboren te Ankeveen 8 April 1810, rijksambtenaar, overleden te Helmond 28 Maart 1845.

Denkelijk zijn geen meerdere kinderen geboren, want Ds. *J. Wigeri Aberson*, predikant te Oosterhout, die het overlijden van *Emilia Christina* berichtte, deelt in de advertentie mede, dat zij het laatst overgebleven kind was van den algemeen geachten *Abraham van Bemmelen*.

(1) *Van Bemmelen* voert: in blauw een bruine klimmende vos en een zilveren schildhoofd, beladen met twee vogels in natuurlijke kleur.

III. *Jean Emilius Isaäc Humbert*, geboren te Gorinchem en aldaar gedoopt 2 Augustus 1761.

Hij huwde tweemaal:

1° te Amsterdam in 1768 (huwelijksproclamatiën 21 en 24 September) met *Petronella Jelgerhuis* (1).

2° te Amsterdam 31 Augustus 1788 met *Joanna Gesina le Normant* (2).

Uit het eerste huwelijk één, uit het tweede vijf kinderen:

1. *Leonard Jean*, geboren te Amsterdam 18 December 1787 en er gedoopt 23 Dec. Jong overleden en te Amsterdam begraven 9 April 1788.

2. *Jean*, geboren te Amsterdam 9 Dec. 1789 en er 13 December gedoopt.

3. *Elisabeth Françoise*, geboren te Amsterdam 8 Aug. 1791, er gedoopt 14 Aug. en er begraven 2 Sept. 1793.

4. *Everard Jean Olympe*, geboren te Amsterdam 19 Sept. 1793, er gedoopt 25 Sept. Wordt aldaar begraven 23 Juli 1794.

5. *Elisabeth Jacoba*, geboren te Amsterdam 16 Maart 1796 en er gedoopt 23 Maart.

5. *Evert Leonard*, gedoopt te Amsterdam 9 Aug. 1804.

IIbis. *Jean Humbert*, geboren te Amsterdam 7 Mei 1734 en er in de Waalsche kerk gedoopt 16 Mei d. a. v. Hij wordt bij die gemeente als lidmaat aangenomen 20 Juni 1752 en vertrekt met k.k. attestatie vandaar 2 November 1762 naar 's-Gravenhage. Hier was hij volgens Immerzeel „*Levens* etc." predikant

(1) *Jelgerhuis*. Gedeeld. I in goud een halve zwarte adelaar, uitkomende van de deellijn; II doorsneden: *a* in blauw een gouden ster, *b* in rood een zilveren lelie. Gekroonde helm. Helmteeken: een zilveren lelie. Zie over haar verwanten, de schilders Rienk en Johannes Jelgerhuis, *Kramm* en *Immerzeel*.

(2) Onzeker of zij het volgende wapen voerde: in blauw twee golvende zilveren dwarsbalken en een zilveren schildhoofd beladen met een roode roos tusschen twee toegewende groene eendjes.

bij de Waalsche Gemeente. Doch dit is waarschijnlijk foutief.

Den 14 Augustus 1768 te 's-Gravenhage gehuwd met *Elisabeth Antoinette Deel* (1), die aldaar geboren was uit het huwelijk van den Haagschen notaris Abraham Deel met Anna Françoise Aquiton.

In 1801 was hij al overleden, want zijn echtgenoote E. A. Deel vertrok toen als weduwe H. op den 15 Sept. van dat jaar met k.k. attestatie naar Amsterdam. Zij wonnen zeven kinderen:

1. *Emilie Françoise*, gedoopt te 's-Gravenhage 30 Juli 1769.
2. *David Pierre*, volgt III.
3. *Jean Pierre*, volgt IIIbis.
4. *Anna Françoise Humbert*, geboren te 's-Gravenhage en aldaar in de Waalsche kerk gedoopt 30 April 1775. Bij die gemeente als lidmaat aangenomen 5 December 1791. In 1792 vertrokken naar Londen, gerepatrieërd en zich gevestigd te Leiden; in 1795 te 's-Gravenhage en eenigen tijd daarna weder te Leiden woonachtig waar zij tot haar dood, 15 Maart 1852, is blijven wonen. Hier huwde zij (ondertrouwd 1 Mei 1800) met den instituteur *Johannes van Bemmelen* (1), geboren te Delft in 1755 (of 57?), overleden te Leiden 31 Januari 1808 als hoofd van een bloeiende kostschool, vermaard wegens zijn bekwaamheden als onderwijzer en de nuttige en verbeterde werkjes, die hij voor het schoolwezen schreef.

Hij was de broeder van *Abraham van Bemmelen* (2), geboren te Delft in 1763, overleden te 's-Gravenhage 16 Augustus 1822, zijnde leeraar in de wiskunde aan het stedelijk gymnasium te 's-Gravenhage en directeur der Nederl. Huish. Maatschappij. Hij is bekend door de werken, die hij over zijn vak schreef, en waaronder zijn „Lessen over de Algebra of Stelkunst" het meest geroemd wordt.

Abraham van Bemmelen, de Ankeveensche predikant, hierboven genoemd, was hun neef.

Johannes van Bemmelen liet bij zijn dood twee kinderen na uit een eerste huwelijk en vier uit dat met A. F. Humbert. Volgens courantenberichten werden te Leiden uit dit laatste huwelijk geboren: 11 April 1803 een zoon, 17 Juni 1804 een kind, jong overl., 3 Juli 1805 een zoon, en 6 October 1807 een dochter.

5. *Jean Abraham Alexandre*, volgt III^ter^.
6. *Jean Pierre Jacques*, gedoopt te 's-Gravenhage 4 of 10 April 1779.
7. *Jean Juste*, volgt III^quater^.

III. *David Pierre Humbert de Superville*, geboren te 's-Gravenhage 18 Juli 1770, er gedoopt 22 Juli d.a.v. in de Waalsche gemeente, waarbij hij 14 September 1787 als lidmaat werd aangenomen. Hij schreef zich later *D. P. Giottia*, of *Giottino H. de Superville*.

Hij overleed te Leiden in den nacht van den 8^en^ op den 9^en^ Januari 1849 als Directeur van het kabinet van Pleisterbeelden en Prenten bij de Hoogeschool te Leiden, lid van het Koninklijk Nederl. Instituut en Lector in de Fransche en Italiaansche talen aan de H. S. aldaar.

Schreef over kunst en kunstgeschiedenis en gaf een niet algemeen bekend drama in het licht, getiteld: „Jesus."

De Catalogus van het Rijksmuseum te Amsterdam vermeldt onder N°. 703 een door hem gepenseeld schilderstuk, voorstellende het portret van zijn vriend Johan Melchior Kemper, den beroemden staatsman en rechtsgeleerde.

Humbert de Superville huwde *Elisabeth Paradijs* (1), geboren te Leiden in 1788, overleden aldaar 21 Augustus 1817, oud ruim 29 jaar; de dochter van Nicolaas, prof. med. aan de H. S. te Leiden, en van Cornelia Elisabeth Schagen.

Uit dit huwelijk werden, zoover mij bekend is, geen kinderen geboren.

Bodel Nijenhuis gaf van dezen verdienstelijken man een biografie in de *Hand. Ned. Letterk.* 1849, terwijl mede biografiën voorkomen in de werken van Kramm en van Immerzeel. (Zie verder Bijlage C.) A. J. v. d. Aa, in zijn *Biogr. Wdb.* maakt er zich gemakkelijk af; hij verwijst van Humbert naar Superville en van Superville weer naar Humbert, zoodat we daar niets wijzer worden. Hetzelfde past Winkler Prins in zijn *Geïll. Encycl.* toe.

IIIbis. *Jean Emile Humbert*, Ridder der Orde v. d. N. Leeuw. Geboren te 's-Gravenhage 28 Juli 1771 en er op denzelfden dag gedoopt in de Waalsche kerk. Bij die gemeente als lidmaat aangenomen 28 Maart 1788. Den 2 December 1816 vertrekt hij met k.k. att. naar Amsterdam.

(1) *Deel* voert: in ? een lelie, vergezeld van drie springende herten 2 en 1. Het tweede en derde omgewend: Helm, waarschijnlijk gekroond. Helmteeken: een springend hert. Zie de beschrijving van het cachet in erbarmelijken pruikenstijl, in *Mdbl. Ned. Leeuw* XVII: 96.

Van den Heer Raymond Tinne Berthon ontving ik de keurige fotogr. reproducties van twee geschilderde portretten, voorstellende *Johan Abraham Tinne* en *Marie Alexandrine Deel*, berustende op „the Hall House," Hawkhurst, Kent. Deze M. A. Deel was de zuster van Elis. Ant. Deel. Haar kleindochter was de bekende Afrikareizigster Alexandrine Petronella Francina Tinne. Zie mijne genealogie der familie Tinne in *Mdbl. Ned. Leeuw* XVIII, blz. 178—184 en 193—202.

(2) *van Bemmelen*. Zie wapen reeds boven beschreven.

(1) *Paradijs*. In zilver vier roode dwarsbalken (òf gedwarsbalkt van zilver en rood, negen stukken) en een zwarte leeuw over alles heen.

Hij is bizonder bekend wegens zijn oudheidkundige nasporingen in Barbarije, Griekenland en Italië en overleed als gepensioneerd luitenant-kolonel te Livorno, na een smartelijke ziekte, op den 20 Februari 1839. Zijn lijk werd aldaar op het kerkhof der Nederlanders begraven.

Uit zijn huwelijk met de dochter van den Heer *Nyssen*, Nederl. consul te Tunis, bleven hem geen kinderen over en zijn echtgenoote was hem reeds in den dood voorgegaan.

Zie verder Bijlage B.

III[ter]. *Jean Abraham Alexander Humbert*, geboren te 's-Gravenhage en gedoopt op den 13 Maart 1777 in de Waalsche kerk aldaar, overleed te Rotterdam als civiel ambtenaar één dag vóór zijn broeder, 19 Februari 1839. Hij huwde in 1806 met *Metha Margaretha Christoffels* (1), geboren te Amsterdam 3 December 1782, overleden te Maastricht op den 20 Januari 1862, de dochter van *Machiel*, zeeofficier, en van *Maria Straatman*.

Zij wonnen:

1. *Jean André*, gedoopt te 's-Gravenhage op den 15 November 1807.

2. *Jean Abraham Alexandre*, geboren te Amsterdam 24 Maart 1810 en er gedoopt 15 April d. a. v. In den oorlog met België onderscheidde hij zich dermate, dat hij voor zijn dapperheid beloond werd met het ridderkruis der M. W. O. 4e klasse.

Hij overleed als tweede luitenant bij de Utrechtsche artillerie-schutterij in het hospitaal te Bergen-op-Zoom, na een langdurig lijden, op den 6 Maart 1835.

3. *David Pierre*, volgt IV.

4. *Marie Antoinette Elisabeth Humbert*, geboren te Schoonhoven 6 Augustus 1824. Als eenig overgeblevene van dezen tak der Humberts, is zij te Arnhem overleden in November 1900. Zij huwde aldaar op den 9 Mei 1867 met *Heinrich Johann Groos*, koopman, geboren te Rotterdam 19 Juli 1833, overleden te Arnhem 14 Juni 1878, zoon van Adolph Wilhelm Jacob, en van Hendrika Jurg.

IV. *David Pierre Humbert*, geboren te Hoorn 5 April 1812. Hij trad als vrijwilliger in dienst bij het 2e Bataillon der 1e Afdeeling Z. Holl. mobiele schutterij, maakte als zoodanig in den rang van sergeant-majoor den Tiendaagschen Veldtocht mede en klom al spoedig op tot 2en Luitenant-Adjudant. Van 15 November 1830 af tot 15 Juli 1839 was hij in actieven dienst en verliet als laatst-aangebleven officier de mobiel verklaarde schutterij. Kort daarop aangesteld tot Adjunct-commies bij het Provinciaal-Gouvernement te Maastricht (welke betrekking hij uitsluitend verkreeg door zijn meer dan gewone militaire en administratieve bekwaamheden) werd hij 1 October 1845 bevorderd tot Hoofdambtenaar bij genoemd Gouvernement, in die dagen, toen de zaken van het Hertogdom Limburg werden geregeld, een post van groot vertrouwen.

Hier, te Maastricht, is hij aan de toen heerschende cholera overleden op den 1 September 1849(1). Hij was op den 2 November 1839 te Gorinchem gehuwd met *Hendrika Lachelouw Weyers*, geboren aldaar 13 November 1813, en overleden 20 Mei 1881, dochter van Cornelis Weyers (2), commissaris van politie te Gorinchem, en van Johanna den Hartog.

Dit huwelijk bleef kinderloos.

III[quater]. *Jean Juste Humbert*, geboren te 's-Gravenhage en aldaar in de Waalsche kerk gedoopt 9 Mei 1784, deed zijn belijdenis bij de Waalsche gemeente te Leiden in December 1802 en vertrok met k.k. att. naar Amsterdam 8 Maart 1803. Hij huwde te Leiden 24 September 1818 met *H. A. van Seppenwolde*. Hij overleed te Amsterdam 24 Januari 1829; zij overleefde hem, waar zij echter stierf en wanneer is mij onbekend. De laatste maal dat zij in brieven voorkwam, woonde zij als weduwe te Wageningen.

Of uit dit huwelijk kinderen werden geboren, is mij niet gebleken.

Bijvoeging.

Humbert te 's-Hertogenbosch.

Den 23 Juni 1633 worden *Pierre Humbert* (3) en zijn echtgenoote *Francoise Tilleroy* (*Tillevoy*, *Tillery* en ééns zelfs *Tollolor!*) lidmaat bij de Waalsche Gemeente te 's-Hertogenbosch. Uit hun echt werd 26 October 1636 een zoontje *David* aldaar gedoopt. Waarschijnlijk behoorde tot dezen tak: *Louise H.*, te 's-Bosch lidmaat geworden 1 October 1633, nadat

---

(1) Onzeker of zij voerde: in goud een roode dwarsbalk, vergezeld van drie roode bloemen. Gekroonde helm. Helmteeken: een roode bloem tusschen een vlucht van goud en rood.

(1) Zijn portret, gepenseeld door zijn oom David Pierre Giottino, is in het bezit van mijn broeder.

(2) *Cornelis Weyers* was mijn grootvader. Hij voerde: Gevierendeeld: 1 en 4 doorsneden van blauw op zilver, het blauw met twee zilveren, het zilver met één blauwe lelie. 2 en 3 in rood drie gouden grieksche kruisjes. Dekkleeden en vlucht herald. rechts rood en goud, links zilver en blauw. Aanziende helm met blauw-zilv. wrong. Het wapen volgens een cachet, thans in bezit der familie *van Tricht* (in de vrouwelijke lijn gesproten uit Jasper Weyers, broeder van Cornelis); de kleuren volgens een onoogelijke wapenteekening.

Prof. *Hendrik Englino Weyers* (zie mijne genealogie *Weyers* in *Mdbl. Ned. Leeuw* 1896) voerde hetzelfde wapen, volgens zijn cachet onder de familie *van Goor* berustende.

(3) Uit een acte van 1 Juli 1633 blijkt dat hij was „chirurgien" Den . . Februari 1644 verkreeg hij te 's-Hertogenbosch poorterrecht.

zij in dezelfde plaats 18 Maart 1633 gehuwd was met *Jacques de la Coudré*. — *Françoise Humbert*, dochter van *Pierre*, chirurgien, en van *Françoise Tilleroy*, wordt te 's-Bosch als lidmaat aangenomen 22 Maart 1636; zij zou dezelfde kunnen zijn als die *F. H.* welke te Gorinchem woonde en aldaar als weduwe 1 November 1656 in het huwelijk trad met *Corneille de Groningue*, j. m. geboren te 's-Hertogenbosch, doch zeker moet zij onderscheiden worden van *Fr. H.* te 's-Bosch op den 10 Juli 1675 gehuwd met *Louis Debonnaire*.

Jean Humbert en *Marguérite Jense* winnen te 's-Bosch een zoon *Robert*, welke 11 October 1637 aldaar wordt gedoopt.

Thomas Humbert en *Gertrude* . . . .? idem dito een zoon *Cornelis*, gedoopt aldaar 28 Augustus 1639.

Pierre Humbert wordt lidmaat te 's-Hertogenbosch in Februari 1644.

Humbert te Leeuwardon.

Daniël Humbert levert 9 Februari 1642 te Amsterdam attestatie in als komende uit Leeuwarden. Hij kan dezelfde zijn als *Daniël Humbert*, soldaat, geboortig uit Valansin in Zwitserland, te Leeuwarden 23 October 1659 gehuwd met *Marie Haestin*, geboren te Sedan, beiden om der wille van het geloof uitgeweken.

Zij lieten te Leeuwarden 30 Augustus 1660 een dochter doopen, wier naam was *Marie*.

François Humbert, uitgeweken Zwitsersch officier huwt *Anne Cottin*. Zij winnen:

a. *Elisabeth*, gedoopt te Leeuwarden 11 October 1688.

b. *Louise*, gedoopt idem 14 December 1690, (de vader vermeld als: „lieutenant réformé").

François Humbert hertrouwt met *Olympe Billot* (*Billo*, *Bilot*) en wint:

c. *Madelaine Henriette*, gedoopt te Leeuwarden 11 Juli 1697. Zij leeft gepensionneerd aldaar van 1746—82.

d. *Anne*, idem dito 16 April . . . . (1698?)

e. *Marthe Marie*, gedoopt idem 16 Maart 1699.

Humbert te 's-Gravenhage.

I. In het midden der achttiende eeuw vestigde zich te 's-Gravenhage een *Jean Pierre Humbert*, vermoedelijk dezelfde als *J. P. H.* die 3 September 1708 te Berlijn werd geboren uit het huwelijk van *Jean H.* en *Marie Quien*. Bij de behandeling van den Berlijnschen tak zullen we over zijn familie nader spreken.

Hij wordt lidmaat te 's-Gravenhage bij de Waalsche gemeente en doet als j. m. 7 November 1745 in de Groote kerk aldaar ondertrouw met *Maria Sophia Rivière*. Volgens deze ondertrouwacte zouden ze beiden in Zwitserland geboren zijn en woonden te 's-Gravenhage. Zij wonnen de volgende kinderen:

a. *Françoise Marie*, gedoopt te 's-Gravenhage 2 December 1745.

b. *Daniël*, idem idem 19 . . . . . .? 1749.

c. *Samuel*, volgt II.

d. *Jeanne Marie*, gedoopt idem 11 Juli 1754.

e. *Paul*, gedoopt idem 15 Juli 1756. Voor zijn lijk werd te 's-Gravenhage 10 Februari 1781 het begraafrecht voldaan.

f. *Marie*, gedoopt te 's-Gravenhage 8 October 1758. Zij zal 22 Dec. 1776 verhuisd zijn naar Delft.

g. *Jean David*, volgt IIbis.

II. *Samuel Humbert*, gedoopt te 's-Gravenhage 3 Februari 1752; doet aldaar zijn belijdenis 10 April 1773 en ondertrouwt er 12 April 1778, als j.m. te 's-Gravenhage geboren, in de Groote Kerk met *Frederika Margaretha Marcelin*, j.d. geb. te Hamburg en beiden te 's-Gravenhage woonachtig.

Of uit dit huwelijk kinderen zijn geboren is mij niet bekend.

IIbis. *Jean David Humbert*, gedoopt te 's-Gravenhage 19 April 1764 huwt *Elisabeth van Wijk* en wint

a. *Marie Jeanne*, gedoopt te 's-Gravenhage 5 November 1794.

b. *Jeanne Theodore*, als voren 23 Juli 1797.

c. *Jean David*, dito 30 Mei 1799.

d. *Thierry Pierre*, idem 21 Juni 1801.

e. *Gertrude Elisabeth*, als voren 11 September 1803.

f. *Marie Foccoline Christine*, als voren 3 Mei 1807.

Zeker behoorde tot de hier vermelde familie Humbert ook wel *Jan David Humbert*, die, oud zijnde 74 jaar, te 's-Gravenhage overleed en aldaar 12 Februari 1776 werd begraven.

Nog twee acten troffen wij te 's-Gravenhage aan:

Den 22 October 1786 gingen daar in ondertrouw *Jeannette Humbert* j.d. geb. aldaar, met *Willem van Altena* j.m. geboren te Renswoude.

Terwijl 4 Mei 1800 aldaar in ondertrouw werden opgenomen *Judith Humbert*, j.d. geboren te Groot Ammers, en *Jean Pierre Vivian*, j.m. geb. te 's-Gravenhage. Zij zijn in den Haag gehuwd 19 Mei 1800 (1).

Humbert te Amsterdam.

Daniel Humbert levert 18 Februari 1619 te Amsterdam zijn attestatie in als komende uit Metz. Op den 9 Februari 1642 komt weder een *D. H.* te Amsterdam met k.k. attestatie uit Leeuwarden.

(1) Na het ter perse gaan dezer genealogie, bracht een der Haagsche couranten het bericht, dat aldaar 17 Februari 1901 was overleden de Heer *Johannes Humbert*, oud 71 jaar, weduwnaar van *M. W. van Linden*. De advertentie onderteekend door zijn kinderen: *M. G. A.* — *J. G.* — en *J. W. Humbert*. Deze familie beleed den R. C. godsdienst. Er moet dus nog een tak der familie Humbert te 's-Gravenhage voortleven.

Eerstgenoemde *D. H.* behoorde dus waarschijnlijk tot de familie H. die zich meerendeels te Berlijn heeft neergezet, en daar thans nog afstammelingen telt. Ook kwam uit Metz te Amsterdam, 26 Mei 1664, *Charles Humbert.*

Jean Humbert huwt *Johanna van Ernt*, winnen een zoon *Henry*, gedoopt te Amsterdam 27 Maart 1707.

Pierre Humbert komt uit Dambresson en dient te Amsterdam zijn attestatie in 2 April 1713. Een kind van hem zal geweest zijn *Abel Humbert*, te Amsterdam begraven 28 November of December 1714.

Susanna Humbert huwt te Amsterdam 29 October 1706 met *David Salomon de la Boulonnière de la Grange.*

François Pelletier Humbert schijnt 13 December 1746 van Amsterdam met k.k. attestatie te zijn vertrokken naar Maastricht, of andersom.

Jeanne Humbert, dochter van *Pierre* (afkomstig uit Range!?) levert haar attestatie 29 November 1633 te Amsterdam in.

Cathérine Humbert huwt in dezelfde plaats 8 Mei 1624 met *Gérard le Guerre.*

Philibert Humbert huwt 13 Februari 1659 te Amsterdam met *Françoise Chanut.* Hij overlijdt te Amsterdam en wordt daar 20 of 30 April 1667 begraven. Uit hun echt sproot een dochtertje *Jeanne*, gedoopt te Amsterdam 24 Maart 1661, waarbij de moeder wordt genoemd: *F. Chenain* of *Chenant.*

Margaretha Margriet (!?) Humbert overleed te Amsterdam; voor haar lijk werd 10 Februari 1795 het begraafrecht voldaan.

21 April 1789 k.k. att. te Amsterdam ontvangen van *Sigismond Humbert* uit Berlijn.

* * *

12 Juni 1633 gedoopt te Middelburg *Jenne Humber*, dochter van *Baudewin.*

9 October 1659 gedoopt te Utrecht *Jeanne Humbert*, dochter van *David* en van *Susanna Mouton.*

In October 1650 wordt te Leiden attestatie ontvangen van *Jean Umbert* en van *Susanne Takard*, gekomen uit Delft.

Joseph Humbert, geboortig van Chernisey (sic) in Champagne, huwt 15 Mei 1744 te Cadzand met *Maria Colère*, geboortig van idem. Wij houden dezen *Joseph* voor denzelfden als:

Joseph Humbert, geboortig uit Germisé, die 29 April 1752 te Groede huwde met *Françoise Aillé.* En misschien behoort tot zijn familie ook:

Barbe Humbert, geboortig uit Champagne, welke in September 1765 te Cadzand huwde met *Pierre Letockardt*, geboortig uit Picardië.

* * *

BIJLAGE A.

Levensbericht van Ds. Leonard Humbert, overgenomen uit de *Boekzaal* 1777.

Naarden. Alhier overleed 20 Februari 1777 de Wel-Eerw. Zeer Gel. Heer *Leonard Humbert*, zeer geacht Leeraar in de Walsche Gemeente, eerst te Gorinchem, daarna te Middelburg, en vervolgens te Naarden, tot groote droefheid niet alleen van zijne, maar ook van de Nederduitsche Gemeente. Verwagt wegens 's Mans nedrigheid geene breede Levensbeschrijving; dit volgende oordeelen wij echter verplicht te zijn te berigten.

Zijn Eerw. had zeer goede gaven, en een zeer klare wijs om zich uit te drukken. In zijn voorstel straalde altijd een goed oordeel door, en daar zijn Eerw. al vroeg J. C. in zijne dierbaarheid had leeren kennen, was zijne ziele (gelijk hij dit toonde in alle zijne Leerredenen en gesprekken) nergens anders in te roemen, als in 't kruis van zijnen Heere. Hij was zeer geacht bij zijne Gemeente, de Godvruchtigen van de Nederduitsche Gemeente beminden hem, en met de Leeraren dier Gemeente verkeerde hij recht broederlijk. Zulke, die zijn Eerw. recht gekent hebben, weten dat hij in den strijd des Heeren zeer geoeffent was. Omtrent 20 weken geleden verloor hij zijne zeer deugdzame tweede Huisvrouw, weinig uuren na haare bevalling van een welgeschapen Dochter. Hoe beklaagde hij geduurig zijn smertelijk verlies! Hoe weende hij steets, dat zijne drie jonge Kinderen van zijne eerste Huysvrouw eene getrouwe Verzorgster verlooren hadden! Hoe betreurde hij 't gemis zijner twee jongste kinderen! Hoe dikwijls wierdt zijn hart doorsneden door 't roepen van het oudste (zijnde ruim twee jaaren) om haare lieve Moeder! Hoe sprongen hem de traanen uit de oogen, zo dikwijls de jonggeborene weende. Doch wel haast heeft het den Souverainen Opperheer behaagt 's Mans bittere droefheid in eeuwige vreugde te verwisselen. Over eenige dagen wierdt zijn Eerw. door eene Rheumatismus aangevallen, die in 't eerst niet gevaarlijk scheen, zo dat zijn Eerw. zelve tot 't laatste oogenblik toe, zich vleide, dat de Heere hem zoude spaaren, ten goede van zijne Gemeente en Kinderen; evenwel hij verklaarde, dat hij wenschte onderworpen te zijn aan den wille van zijnen Hemelschen Vader, en gaf alle blijken, dat hij vertrouwde, dat zijn einde vrede zoude zijn, zo de Heere hem geliefde op te roepen en dit was Gods wil, gelijk wij nu besluiten moeten; want op den bovengemelden dag zijn zijne vijf kinderen door eene onbeschrijfelijk gemakkelijke dood van zijne Vaderlijke zorg beroofd, en weezen gemaakt. Dewijl 's Mans gemeente een zeer neerstig gebruik pleegt te maken

van den dienst der Nederduitsche Leeraren, hebben deze op den volgenden dag des Heeren, met veel aandoening van de Sprekers en Hoorders in hunne voorafspraken gedagt aan het zalig afsterven van hunnen geliefden Medebroeder, en zijne Wezen 't Christelijk medelijden en de gebeden der Gemeente aanbevolen, en in hunne gebeden aan Gods Vaderlijke liefdezorge opgedragen. Eene jonge Dichteres tot des Overledenens Gemeente behorende heeft dit Grafschrift met veel vaardigheid ter neder gestelt.

Hier rust Humbert, die steeds getrouw bleef aan zijn Heer;
Zijn ziel geniet de vreugd, (nu alle rampen zwigten)
Die Jesus geeft aan hun, die strijden voor zijn Leer;
Daar needrigheid belet een Praalzuil op te rigten,
Heeft Liefde en Dankbaarheid tot zijn onsterflijk eer,
Al weenend bij zijn graf, dit Treurschrift willen dichten.

* * *

BIJLAGE B.

Jean Emile Humbert.
(Uit van der Aa, *Biogr. Wdb.*).

Jongere broeder van David Pierre Giottin H. de S. werd te 's-Gravenhage geboren en ontving ook aldaar grootendeels zijne opvoeding.

Hij was in 1795 luitenant der genie in dienst der S. G. van de Vereen. Nederl. toen de Bey van Tunis aanzoek deed om eenige genie-officieren ten einde onder anderen het fort la Goulette beter te bevestigen.

Deze taak werd aan vier officieren, waaronder onze Humbert opgedragen. De opgevolgde openbare omstandigheden, terwijl Humbert een aanhanger van het huis van Oranje was, waarbij kwam zijn huwelijk met een dochter van den Heer Nijssen, Ned. Consul te Tunis, waren bij het vertrek der drie overige officieren oorzaak dat Humbert in dienst van den Bey bleef, totdat Nederland het Fransche juk had afgeschud.

Toen verkreeg hij in het vaderland eerst den rang van kapitein, later van luitenant-kolonel der genie, ook het ridderkruis der Orde van den Ned. Leeuw.

Nadat in 1820 het kabinet van archeologie te Leiden door den Hoogleeraar Reuvens als afzonderlijk museum gevormd was, beijverde deze geleerde zich om de oudheidkundige verzameling ook door aankoopen, zoo op de Barbarijsche kust als in Griekenland en Italië te vermeerderen.

Daartoe was ook Humbert dienstig. Hij bezorgde al spoedig vier belangrijke oude Punische monumenten, zijnde grafsteenen, die hij op den grond van het oude Carthago (niet verre van het hedendaagsche Tunis) ontdekt had. Hij gaf daarover ten jare 1812 uit: „Notice sur quatre cippes sépulcraux, découverts sur le sol de l'ancienne Carthage."

Hamaker en Reuvens deelden over deze, in de geleerde wereld veel gerucht makende, bijna eerste bekend gewordene Punische monumenten, hunne toelichtingen mede onder den titel van:

„H. A. Hamaker, Diatribe philologico-critia monumentorum aliquot Punicorum, nuper in Africa repertorum interpretationem exhibens & C. J. C. Reuvens periculum animadversionum archaeologicarum ad cippos Punicos Humbertianus. Eén deel in 4° met nauwkeurige afbeeldingen (Leiden 1822).

Later werd de kolonel Rottiers (een Antwerpenaar, die van de Russische regeering in welker dienst hij vooral in Georgië geweest was, den rang van kolonel had bekomen) naar Griekenland en Humbert naar Italië gezonden, beide om oudheden te verzamelen. De wetenschaplievende Falck bezorgde daartoe de machtiging.

Beide oudheidzoekers kostten aanmerkelijke sommen aan het vaderland, maar de bezendingen, die een gevolg der reizen van Humbert waren, konden belangrijk genoemd worden, in het bizonder de te Cortona aangekochte Etrurische bronzen voorwerpen, vooral fraaie beeldjes van het museum Corazzi, verder eene aanzienlijke verzameling Etrurische grafmonumenten, eindelijk eenige van den minister van marine van den Bey van Tunis aangekochte marmeren beelden, waaronder een meer dan levensgroote Trajanus; het belangrijkste was echter de te Livorno verkregene collectie Egyptische oudheden van den heer d'Anastasy, consul-generaal van Zweden te Alexandrië.

De merkwaardige antieke en middeleeuwsche medailles en munten door Humbert verzameld kwamen in het koninklijk penningkabinet te 's-Gravenhage; latere door hem bijeengebrachte stukken in de verzameling van den Hoogleeraar van der Chijs te Leiden.

Humbert genoot jaren lang de vertrouwde vriendschap van den heer Reinhold, Nederlandsch afgezant te Rome, en was verder met hem steeds in briefwisseling. Het zal waarschijnlijk wel ten huize van den Heer Reinhold geweest zijn, dat Humbert door den geleerden Niebuhr geraadpleegd werd over de juiste plaats waar het oude Carthago zich bevonden zal hebben. Niebuhr roemt in zijne Römische Geschichte onzen landgenoot, aan wien hij zegt de beste narichten over de ligging der zoo even gemelde beroemde stad te danken te hebben, als „einen rechtlichen, offenen redlichen geraden Soldaten." In de uitgave van Zeiss stond de naam nog geschreven *Hömberg*, ofschoon met de aanmerking daarbij, dat men voor de juistheid van de spelling niet kon instaan. Bij Isler vindt men dien echter behoorlijk gespeld, ter

eere van de nagedachtenis van onzen landgenoot.

Niebuhr verhaalt verder dat de teekeningen van den overste Humbert in handen vielen van Camille Borgia, een neef van den kardinaal Borgia. Van diens weduwe werden zij door de Nederlandsche regeering gekocht. Reuvens wilde met behulp dezer nieuwe bouwstoffen een groot werk over het oude Carthago uitgeven, had daarvoor reeds belangrijke briefwisseling gevoerd en veel voorbereid, toen de onverbiddelijke dood hem op 26 Juli 1835 uit het leven rukte en ook dit belangrijke plan in duigen wierp.

Humbert, aan het zachte klimaat aan de oevers der Midd. zee sedert meer dan 40 j. gewoon geraakt kon zich niet meer aan dat van zijn geboorteland gewennen. Telkens keerde hij daarom naar Italië terug en bekwam ook verlof om daar zijn pensioen (veelal te Pisa) te mogen verteren. Eenmaal, terwijl zijn huisgezin zich nog te Tunis bevond, van een reis naar het vaderland terugkeerende, vond hij zijne gade en eenig overgeblevene dochter aan de pest overleden. Hoewel treurende over zijn onherstelbaar verlies bleef Humbert steeds in het belang der wetenschap werkzaam. De gebeurtenissen van het jaar 1830 verboden in hare gevolgen echter alle aankoopen van eenig belang aan de Nederlandsche regeering.

Humbert stierf na een lange en smartelijke ziekte te Livorno. Het strekt hem tot eer, dat hij zijnen getrouwen bediende Stefano Vucovidi een legaat van 200 Francesconi (± f 600) maakte.

Zijn nagelatene muntverzameling kwam naar Nederland en werd door zijn broeder Daniël Pierre uit de hand, helaas naar het buitenland verkocht. Zijn gelaatstrekken, door Boggi geschetst, bestaan in teekening bij Mr. Bodel Nyenhuis.

Te Livorno op het kerkhof der Nederlanders begraven, vindt men op Humberts graf dit opschrift, dat hij zelf verordend had:

Ci-gît Jean Emile Humbert, qui fut utile aux sciences par sa découverte sur les ruines de Carthage. Né à La Haye le 28 juillet 1771. Mort à Livourne le 20 février 1839.

Van der Aa. *Biogr. Wdb.*
(door hem uit particuliere berichten en uit de *Hand. d. Maats. v. N. Lett.* 1849: 132, 133 opgesteld).

* * *

BIJLAGE C.

Kramm, blz. 770 e.v.v.

Humbert de Superville (David Pierre Giottino) vindt men bij *Immerzeel* — hoewel zijn tijdgenoot — òf te koel, òf met te weinig kennis vermeld . . . Den bijnaam *Giottino*, of kleinen, jongen *Giotto* dien men hem in Italië om zijn overeenkomst met dien ouden Italiaanschen meester gaf, nam hij later als voornaam aan: stellig geen gewoon verschijnsel. Hij had zich tot taak gesteld, de Bijbelsche voorstellingen, zooals die door de beroemdste meesters waren afgebeeld, aan het gezond verstand te toetsen, namelijk, in hoeverre hunne opvatting, in verband met de natuur en de waarheid, in den hoogsten zin begrepen, al of niet juist te noemen is. (Zie *Kunstkroniek* 1856, blz. 6, art. van Dr. J. A. van der Chijs). Verder vindt men eene juiste waardeering van den aard der voorstelling, die het verheven genie van onzen *Humbert* boven dat van zoovele groote kunstenaars doet uitkomen in: 1. Gods heerschappij over den Chaos; 2. De schepping der dieren; 3. De uitdrijving van Adam en Eva uit het paradijs; 4. De zondvloed; 5. Abraham, met God sprekende; 6. Joseph in de gevangenis; 7. Mozes op Sinaï; 8. Jezus door den Satan in de Woestijn bezocht; 9. Jezus aan het kruis, het zegel aan zijne roeping hechtende; 10. Jezus voor het menschdom verheerlijkt; 11. Maria Magdalena bij het kruis. Deze teekeningen, behalve No. 2, 8 en 10, die verloren schijnen te zijn gegaan, behooren thans, 1856, toe aan Jonkheer Mr. *Cremer van den Bergh* te Leiden. Welwillend heeft deze zijn eigendom, ter bezichtiging, in het Kabinet van prenten en pleisterbeelden aldaar gedeponeerd. Ten slotte zegt gemelde auteur (v. d. Chijs zie boven): Zijn voornaamste Werk, waarin hij zijne oorspronkelijke opvattingen stelselmatig uiteenzet, en waardoor hij een blijvenden roem heeft verworven, is verschenen onder den titel van: Essai sur les signes inconditionnels dans l' Art, D. P. G. H. D. S. Leyde, C. C. van der Hoek, 1827, in f°. Met houtsneefiguren en gekleurde platen. Hierin vindt men een wijsgeerigen blik op de vormen der geschapen wezens geworpen, en die een regel aangeeft, om door *drie lijnen* in hoeken van bepaalde graden gesteld het ware karakter der gelaatsvormen van de Roode, Blanke en Zwarte volkeren, en tevens de type van hun ideaal schoon, meetkundig, daar te stellen; wenken door hem uit die grondslagen afgeleid, en die met de stelsels van *Lavater*, *Gall*, *Camper* — of wel *Albrecht Dürer*, — zie bij mij op Camper (Petrus) — en anderen, in een nauw verband staan. Dit Werk, te weinig bekend, heeft, door zijne hooge waarde, de aandacht gewekt en is, in 1857, aan de Kon. Academie van Wetenschappen te Amsterdam, aanbevolen, om er, door hare tusschenkomst, een nieuwe uitgave van te doen verschijnen. Hij heeft ook de etsnaald gehanteerd, zooals mij door den heer Mr. *H. Tollius* met meer andere bijzonderheden be-

trekkelijk dezen bijzonderen kunstenaar is medegedeeld geworden. In het gemelde cabinet zijn er vier stuks van voorhanden, als: 1. Een op een rustbed liggende krijgsheld, door fantastische figuren besprongen, in antiken stijl en in omtrek; beteekend D. Humbert inv. f. Romae; h. 5 dm. 3 str.; br. 7 dm. 3 str. Par. — 2. Een op een rustbed liggende jongeling, door den dood bedreigd, idem en idem, h. 2 dm. 10 str., br. 4 dm. 1 str. — 3. Spotprent op den paus, bij de komst der Franschen te Rome, in 1796; beteekend *Giottino Humbert* Batave inv. fec. Rome, An. VI; h. 5 dm. 8 str.; br. 9 dm. 10 str. — 4. Zittend mansfiguur in breed geplooiden mantel, met een opgerold papier in de hand; h. 3 dm. 5 str. br. 2 dm. 4 str. idem. Behalve deze, moet er nog een vijfde ets bestaan, waarvan de plaat te Rome gebleven is, en waarvan hier te lande welligt geen exemplaar bestaat, namelijk: Een jongeling, die een hond bestijgt, naar *Raphael* (uit een der Stauze's van het Vatikaan). — Ook worden in gemeld Kabinet van hem bewaard, *drie proeven* van *Lithographie*, dagteekenende van de eerste vinding dezer kunst. Als in wijsgeerige bespiegeling is hij, op verlangen van zijn kunstvriend Jacob de Vos Wz., door *J. L. Cornet*, in 1842, afgebeeld ten voeten uit, zittende aan eene tafel in zijn studeervertrek, met een bril op, bij kaarslicht, waaronder zijn naam en het volgende vers: „In peinzende eenzaamheid, door 't kaarslicht zacht beschenen, — Wordt hier, *de Vos!* uw vriend aanschouwlijk door dit beeld: — De Fantasie verwekt een wereld om hem henen, — Waarin zijn Kunstgevoel met zijn Geleerdheid speelt. — Leiden, 20 November 1842, — J. Kneppelhout." —

Het is naar deze teekening, dat genoemde *Cornet*, in 1851, een zeer fraaye en uitvoerig geëtste prent heeft vervaardigd, waarvan ik den 9 staat afgewerkt voor mij heb liggen, met den gemelden naam en het vers in etsdruk daaronder, en die, door hare kunstwaarde de drie kunstmannen tegelijk in aandenken behouden zal; h. 246, br. 173 st. Nederl. De teekening, die, als portret, ten halven lijve, rechts gezien, met een jas aan en een bril op, onder No. 2648, in den Catalogus van portretten van *F. Muller* voorkomt, mede door Cornet vervaardigd, was waarschijnlijk voor de verzameling Portr. en Hands. der leden van het Koninklijk Nederlandsch Instituut van wijlen mijn vriend *G. Lamberts* bestemd. De heer *Bodel Nyenhuis*, te Leyden, heeft een meer uitvoerig levensbericht van onzen *Humbert* geschreven, te vinden in de Handelingen der Maatschappij van Nederl. Letterkunde te Leyden, over 1849. Zijne teekeningen, die meestal in het gemelde Kabinet, aldaar, berusten, zijn met eenige aanduiding vermeld in het *Nederlandsch Atheneum*, 1853, blz. 42. De door den tijd steeds in waarde stijgende man is den 9 Januari 1849 in den ouderdom van 79 jaren te Leyden overleden.

Uit het Aanhangsel blz. 87.

De *drie* proeven van Lithographie door mij vermeld, moet ik nog met een *vierde*, en wel wegens de hooge zeldzaamheid (mij uit de zelfde Leydsche bron meegedeeld) vermeerderen. — 1. Een gekleed Man, ten halve lijve, in de manier van krijtteekening. — 2. een Manshoofdje met baard; idem, prentteekening. — 3. Een blad met twee hoofdjes en een naakt Mansbeeldje. — 4. Het Beeld van den Bootsman, uit het laatste fondeel van *Michel Angelo*, in f°. 1821.

Ingenool.

1633, 17 November, is Arent Ingenool tot Arnhem, gebooren.

1639, 28 September is Johanna Ribbius tot Buiren, gebooren.

1662, 31 Maert op Paesmaendag is bovengemelte Arent Ingenool en Johanna Ribbius, tot Lendt door Dominus Gerlagus Ribbius haren Oom in den huywelijken staat bevestigd.

1663, 22 Maert is tot Nijmegen gebooren onsen eersten soon en op den 25 dito gedoopt met den naem van Johannes, de getuigen over sijnen doop waren onsen vader Evert Ingenool, oom Gerlagus Ribbius en onse suster Amilia Ribbius in de plaats van onse nigt van Ommeren genaemt Huijgens.

1666, 5 February is tot Nijmegen gebooren onsen tweeden soon en op den 7 dito gedoopt met den naem van Evert de getuijgen waren onsen Vader Evert Ingenool en onse suster Naleken van de Pol, genaemt Ingenool en Derk Merkus.

1669, 15 Juny is tot Nijmegen gebooren onse dogter en den 18de gedoopt met de naem van Huberta de getuijgen waren Joncker Johan van Welderen Burgemr. der stad Nijmegen en suster Amilia Ribbius, genaemt Grammeij en Maria van Tright.

1674, 11 Januari is tot Nijmegen gebooren onse dogter met de naem van Everdijn gedoopt, de getuijgen waren de Heer Steven Hendrick van Lijnden, suster Naleken van de Pol en suster Amilia Ribbius.

1676, 1 Januari is tot Nijmegen gebooren onse dogter en gedoopt met de naem van Henderina de getuijgen waren Amilia Ribbius in de plaets van Moeder Henderina Zeebus genaemt Ingenool, Broeder Jacob Ingenool en onse Moij Hester Craijvanger genaemt Ribbius.

Hier vooren en nae nog eenige gebooren en begraven, waer ook sijn geweest eenige misvalen.

1681. Tussen den 12 en 13 September des Nagts is tot Nijmegen gebooren onsen Laatsten soon en gedoopt den 13 dito met den naem van Everhardus, de getuigen waren mevrouw Heijlewigt van Lijnde douagere de Welderen, de Heer Coenraat Singendonck Borgemr en broeder Hermannus Ribbius.

1684, 14 April is onsen soon Johannes Ingenool getrouwt met onse Night Johanna van Ommeren Douagere van Heer van Goens, in sijn Leven Generael van Yndien, door Do Jacobus Wiltingh tot Beeck buyten Nijmegen.

1688, 8 Junij is onse dogter Huberta Ingenool getrouwt door Do Jacobus Wiltingh tot Beek met Leonart Verspijck Jongman.

. . . . . is onsen soon Everhard Ingenool getrouwd met Juffr. Willemina Elisabeth van de Pol tot Abcouw.

1703, 27 November is onse dogter Henderina Ingenool getrouwt met mijn Heer Ludolph de Quaaij Scholtus Rigter en dijckgraaf der stad grave en Lande van Cuijk, weduwenaer van mevr. Cornelia van den Hoove, tot Neerbos door Do Cruijthof (1).

Nederlandsch Adelfonds.

In der tijd is door ons de oprichting van bovengenoemd fonds vermeld. Wij ontvingen thans het eerste Jaarverslag (1900), waaraan het volgende ontleend is:

Het Bestuur bestaat uit de H.H. Mr M. W. Baron du Tour van Bellinchave, Voorzitter; C. W. Graaf van Limburg Stirum, Ondervoorzitter; Dr W. C. A. Baron van Vredenburch, Secretaris-penningmeester; Jhr. J. Hora Siccama van de Harkstede, Jhr. D. Rutgers van Rozenburg.

Er werden ingeschreven 161 leden, waarvan er in den loop des jaars 1 overleed en 1 bedankte, zoodat de vereeniging op ultimo December 159 leden telde.

Buitendien verbonden 6 personen zich tot een jaarlijksche bijdrage, zonder in de termen te vallen lid te worden, en droeg 1 persoon een gift in eens bij in dezelfde omstandigheden.

Voor uitkeeringen was beschikbaar een som van *f* 1259,41; daar het geheele bedrag onaangetast bleef, strekte het tot vermeerdering van het kapitaal van het onderstandsfonds, dat op 31 December bedroeg *f* 3733,78⁵.

In het vertrouwen dat het Nederlandsch Adelfonds op den duur zal blijken een hoogst nuttig lichaam in de maatschappij en een reddingsanker voor velen te zijn, wil het Bestuur de vereeniging ten warmste aanbevelen in de belangstelling van allen die de kracht voelen van het „noblesse oblige".

Vragen en Antwoorden.

Geslacht Abberdaen,

te Raamsdonk, vermoedelijk schepenfamilie. Wie kent het wapen? S.

Geslacht Baud.

Wie zijn de ouders en vier grootouders van Jeannette Christine Baud, gehuwd met Cornelis van Vollenhoven? En hoe zijn de 16 of 32 kwartieren van dit echtpaar? S.

Geslacht van Bergeyk.

Hoe is het wapen der familie van Bergeyk, (waarbij een lid der Provinciale Staten van Gelderland)? S.

In *Algemeen Nederl. Fam. blad,* Jaargang V (1888) komt een geslachtlijst voor van het geslacht van Berch Eyck of Berg Eyck. Red.

Geslacht Blom.

Nicolaas Wilhelmus *Blom* is den 16 Mei 1733 te Gorinchem ondertrouwd met Catharina Johanna Oldenzeel, gedoopt te Gorinchem 12 October 1696 en begraven 30 April 1784, dochter van Johannes Oldenzeel en Catharina van der Burch. Uit dit huwelijk is o.a. te Gorinchem geboren Johannes Stephanus Blom, gedoopt te Gorinchem 22 September 1735, wiens afstammelingen thans nog in Nederland voortleven.

Wie kan iets naders meedeelen aangaande de herkomst van boven genoemden Nicolaas Wilhelmus Blom en zijn ascendenten. B.

Geslacht Cantier.

Ds. Henri Abraham *Certon,* geboren te Dordrecht 17 April 1736, overleden te Rotterdam den 2 September 1809, huwde in deze plaats 6 Juni 1762 Madeleine Françoise *Cantier,* geboren te Rotterdam 21 December 1741, overleden aldaar 15 October 1784, dochter van Cornelis Andries Cantier, notaris, en van Catharina Magdalena Smit.

Men vraagt: 1o het wapen van notaris C. A. Cantier; 2o het wapen van deze familie Smit.

U. d. B.

Geslacht Coulbaut.

Jacob Hendrik Coulbaut, geb. te Groningen den?

(1) Zie: *Genealogische Kwartierstaten* 1e Serie, tabel Louis Anthonie Cock van Oyen, als ook A. A. Vorsterman van Oyen, *Stam- en Wapenboek* D. III, art. de Quay.

Rietstap, geeft in zijn *Armorial général* als wapen der familie Ingenool op drie rozen, dit is een abuis, het zijn drie vergeet-mij-nietjes, 't geen blijkt uit een Japanschen schotel in het bezit der familie van Oyen.

Te Rotterdam bestaat nog eene familie Ingenool en te Amsterdam eene familie Ingenohl. Zijn van deze familiën de wapens bekend?

sterft te ? den ?, huwde te Elburg 15 Februari 1787 Anna Catharina Roozeboom, geboren te Elburg 15 April 1764, sterft te ? den ? — Zij leefden beiden nog in 1808. — Is het wapen Coulbaut ook bekend?

H. E. Ch.

Feirabend.

Kent iemand een duitsch Wapenboek geschreven door zekeren Feirabend.

O. H. J. S.

Jost Amman, Stam vnd Wapenbuch hochs und niders Stand. Gedruckt zu Franckfurt am Mayn, *Sigm. Feyrabend*, 1579.

Is dit soms het werk, dat de geachte vrager zoekt?

Red.

Geslacht 's Graeuwen.

De tweede vrouw van Ds. P. W. *Brouwer* te Maassluis († 1834) was N. A. *'s Graeuwen*. Noch te M. (waar hij voor de derde keer huwde), noch in zijne vorige standplaats (Dreischor, waar zijne eerste vrouw stierf) is iets over haar te vinden. Wie weet iets van haar? S.

„Met toestemming van Bruids moeder zijn wij heden Ondertrouwd

Paulus Wilhelmus Brouwer
Predikant te Dreischor
Nicolasia Agatha 's Graeuwen.
Zierikzee den 11 Februari 1796."

Familiebericht. Gen. Her. Archief.

„Den 22 dezer maand overleed, na eene langdurige en moeylyke ongesteldheid, mijne waardige Huisvrouwe *Nicolasia Agatha 's Graeuwen*, in het 34ste Jaar hares ouderdoms.

Maassluis Paulus Wilhelmus Brouwer
den 23 December 1802. Predikant te Maassluis.

(Ibidem).

Nicolasia Agatha 's Graeuwen, geboren 1 Maart 1769, overleden te Maassluis den 22 December 1802, dochter van Charles 's Graeuwen en van diens tweede vrouw Anna van der Schatte, huwt 29 Februari 1796 met Ds. Paulus Wilhelmus Brouwer. Red.

Inn-und-Kniphausen.

Ferdinand baron van Inhausen, Elter en Vogelsanck, erfmeyer der stad Bastognes, heer tot Nudorp, Springies, Boissimies, Burgst, enz. was gehuwd met Anthonette van Malzen, geboren tot Kessenich.

Zij verkoopen in 1641 hunne heerlijkheid Burgst onder Prinsenhage.

Anspach in zijn geschiedenis der van Malsens vermeldt hen niet.

Wie waren hare en zijne ouders? Wie geeft nadere bijzonderheden over beide echtelieden; hoe kwam Burgst aan deze huwelijksgemeenschap.

Bergen-op-Zoom. W. J. F. Juten.

Geslacht Kesman.

Wanneer niet-deskundigen wapens beschrijven, dan komt daarvan gewoonlijk niet veel terecht. Dit ziet men o.a. aan de meer dan onvolledige opgave van de geschilderde kerkramen van Zevenhuizen door wijlen Dr. C. Leemans in het „*Verslag van de commissie der K. A. v. W. tot het opsporen . . . van de overblijfselen der Vaderl. kunst*" van 1867. Deze ramen werden in 1868 verkocht te Parijs, waar hun spoor niet verder is na te gaan, wijl de antiquaar, die ze kocht, overleden is. Nu weet niemand hoe deze wapens waren!

Zoo beschrijft mr. J. Dirks, (*Nederl. Penningen, geslagen tusschen 1813 en 1863*, no. 889) een penning, geslagen op de zilveren bruiloft van Jacobus *van der Chijs* en Christina Henrietta Maria *Kesman*, Delft 10 Augustus 1863. 't Wapen dezer vrouw wordt aldus beschreven: „Van zilver, waarin een man, dragende op zijn uitgestoken rechterhand een kopje en schoteltje, wellicht een keteltje (Kesselman?)" Men voelt, dat dit niet juist is! Maar hoe is het wapen dan wèl?

In 't begin der vorige eeuw schreef een generaal-majoor Kesman „*Herinneringen aan het beleg van 's Hertogenbosch*" (Zie „*Taxandria*" 1900). Weet men iets naders van hem en zijne familie?

S.

Men kan omtrent hem iets vinden in Bosscha, *Neerlands Heldendaden*, Deel III, blz. 80, 83.

Red.

Geslacht Kloet.

Een echtpaar van dezen naam woonde in 1825 op Banda (Ned. Indië). Weet men het wapen?

S.

Geslacht Kouwens,

te Dordrecht, waaruit Willem K., die in 1811 municipale raad werd. Hij voerde: in goud drie (2 en 1) zilveren kraaien. Zijn voorvader Willem Nicolaaszn. K., werd geboren 30 November 1669, doch niet te Dordrecht. Weet men waar deze familie van daan kwam?

S.

Familie van Lingen.

Is het den lezers van dit blad bekend, of in de 17e eeuw te Amsterdam een aanzienlijk koopman *Johan van Lingen* leefde? (Vgl. Siebmacher: *Adel der russischen Ostseeprovinze*, Dl. III, Afd. II, Afl. 9, 1898, Neurenberg, 1896); zijn zijne ouders bekend

en is hij van Bremen naar Amsterdam gekomen of omgekeerd van Amsterdam naar Bremen?

Zijn er nakomelingen van de volgende te Bremen in ondertrouw opgenomen echtparen bekend:

I. Johann van Lingen en Anna Fresen, 1586.
II. Heinrich von Lingen en Grete Bunke, 1586.
III. Wolfgang v. Lingen en Agathe Schuldten, 1588.
IV. Carsten v. Lingen en Jutdke Hildemanns, 1590.
V. Marten v. Lingen en Martje Mejer.

Is 't bekend of de in Bremen levende familie von Lingen uit Holland of Oostfriesland, in 't bijzonder Norden, Emden of Aurich stamt? (Vgl. Friedländer, *Ostfr. Urkundenb.* II p. 385, en Fahne, *Geschichte der Westph. Geschlechte*, p. 277.

Ch. A. von Lingen.

Geslacht Loofs.

Den 17 Mei 1778 huwde te Amsterdam Maria Louiza *Loofs*, overleden aldaar den 17 October 1796, met Ambrosius Justus Zubli, geboren in Rio Berbice 4 October 1751, laatstelijk ontvanger der belastingen te Vlaardingen, aldaar overleden den 9 Oct. 1820, zoon van Paulus Zubli en van Cornelia Geertruy Verster.

Men vraagt den geboortedatum benevens de namen der ouders van M. L. Loofs, alsmede het wapen dezer familie?

U. d. B.

Bovengenoemde Maria Louiza Loofs is vermoedelijk dochter van Harmanus Loofs en van Petronella van Rheenen. Red.

Geslacht Melis.

Aartus Melis, president schepen van Reusel, geb. 1588. Hoe is zijn wapen en dat van zijne vrouw *D. van Appelendorp*? S.

Geslacht Millenaer.

Hoe is het wapen der familie Millenaer, een oude schepenfamilie te Drungelen? S.

Noels.

Vergelijk *Algemeen Nederlandsch Familieblad* 1900, blz. 73.

Het wapen dezer familie is volgens een wapenbordje van 1813, berustende in het Stedelijk museum te Dordrecht:

In goud rood latwerk (fretté) over alles heen een blauwe balk. Helm. Wrong goud en rood. Helmteeken: een uitkomende geharnaste arm houdende in de hand een Turksche sabel van zilver met gouden gevest. Dekkleeden: goud en rood. Devies: Fais bien, Crains rien. —

Geslacht Ruts.

Wie bezit de genealogie Ruts uit de collectie Heemskerk? S.

Wapen van der Spelt.

Is iemand ook het wapen dezer Rotterdamsche familie bekend, aan 't einde van de 18e eeuw verwant met de familie Suermondt.

H. E. Ch.

Teissèdre.

Wie kent het wapen der familie *Teissèdre*? Kan het zijn: In zilver (?) een . . . . keper, beladen met twee klaverblaadjes en vergezeld van drie sterren, 2 boven en 1 beneden?

U. de B.

Geslacht Veldtman.

Indien lezers of medewerkers het belangrijk artikel van den Heer Ch. J. Polvliet, dat in Aflevering No. 4 van dezen jaargang voorkwam, kunnen aanvullen, zullen hunne bijdragen in dank worden opgenomen.

Red.

Wapen gevraagd.

Welke familie voert het volgende wapen:

Gevierendeeld: I. in rood een witte pauw op groen terras, vergezeld van een gouden zon in den rechterbovenhoek; II. in zilver twee zwarte pooten en een schildhoofd beladen met twee zespuntige sterren, waartusschen een witte duivenkop met borst; III. in zwart drie witte oogen; IV. in zilver twee groene boomen op een terras van hetzelfde, waarboven een vijfpuntige roode ster. Over alles heen als hartschild het wapen van de familie Certon.

Kan III het wapen van de familie Marchezalliers de Bellevue zijn?

U. de B.

Inhoud van Tijdschriften.

Ten gerieve van onze lezers laten wij hier weder een kort overzicht volgen van den Inhoud van eenige binnen- en buitenlandsche vakbladen en tijdschriften.

L' ancien Pays de Looz, 4e Année 1900. Sceaux des familles de Looz, de Looz-Corswarem et des Eche-

vins de Looz, par *Louis Stroobant*. Les Armoiries des Hohenlohe, door denzelfden. Le testament de Georges Frédéric de Renesse et d' Anne Marguerite de Bocholt établissant le majorat de la Maison d' Elderen. Les premiers seigneurs d' Esch sur la Sûre, à propos des croisés Henri et Godefroid du château d' Ascha, par le *Baron de Chestret de Haneffe*. Armoiries lossaines, par l' abbé *Polyd. Daniëls*. Les Recteurs de l' ancienne Université de Louvain, d' origine limbourgeoise ou lossaine, par le Dr. *C. Bamps*. Les membres de la famille de Fléron baptisés, mariés et décédés à Millen-lez-Tongres, par *A. Reydams*. Petite Chronique historique et généalogique inédite de la famille de Geloes, par *Djef Anten*.

* * *

De Maasgouw. 22e Jaargang 1900. Gezworenen en Schepenen van Heythuysen, door *P. D.* Bijdrage tot de geschiedenis der graven van Kessel, medegedeeld door *Ed. Rosenkrantz* (vervolg). Familiechroniekje der familie Op den Oordt te Venlo. Eene bijdrage tot de Venlosche genealogie, medegedeeld door *A. Meyer*. Bijdragen tot de geschiedenis van Middelaer, medegedeeld door *M. J. Jansen*. I. De Pandheeren en Drosten van Middelaer, II Het huis of kasteel Middelaer, III Kerk te Middelaer. De grafzerk van Jonker Jan van Wittenhorst in de kerk te ter Horst, door denzelfden. Een gedenksteen op het Kasteel te Blitterswijck, door denzelfden (betreft Dirk van Lijnden in 1619 gehuwd met Helwich Vijgh). De portretten der familie Smerling te Oploo bij Boxmeer, door denzelfden.

Deutsches Adelsblatt, XVIII Jahrg. 1900 (vervolg van blz. 76. Familieblad 1900). Dit tijdschrift levert slechts nu en dan bijdragen op het gebied van familiegeschiedenis en heraldiek. Wij stippen nog aan uit Jaargang 1900: Ein Zwischenglied zwischen Uradel und Briefadel, *von Wiese*. Deutsche Ritter und ritterliche Geschlechter als Kulturträger gegen Osten. Die Reichsfreiherren Raitz von Frentz, vom Reichsfrh. *Emmerich L. C. M. H. Raitz v. Frentz-Garrath*. Strautz'sche Geschlechtskunde, von *Kurd von Strautz*. Bayerische Geschlechter im Lehensverbande mit dem Hause Ortenburg, von *F. v. K.* Jubiläum des altadeligen Geschlechts der Trützschler. Statistik eines deutschen Adelsgeschlechts. Die Familie von von Prittwitz und Gaffron, von *W. v. P.* Taschenbuch des Geschlechtes von Düring. Die 600-jährige Jubelfeier des Geschlechtes von Zitzewitz. Von Moltke, von *O. K.*

Maandblad van het Genealogisch-heraldiek genootschap „de Nederlandsche Leeuw". 18e Jaargang, 1900. Het amoveeren der Wapenborden in de Groote-, Nieuwe- en Kloosterkerk te 's-Gravenhage in 1795, door *C. F. Gijsberti Hodenpijl*. Gegevens omtrent den burgerlijken stand van officieren in de 17e eeuw te Heusden in garnizoen, en hunne huisgezinnen, door *Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland*. Fragment de Huybert van Kruiningen enz., door W. Baron *Snouckaert van Schauburg*. Geslaghtregister van twee gesusters Maerken ende Cornelia (Pous), door *Fred. Caland*. Een oud familieboekje met aanteekeningen door Anna Johanna *Barnaart*, geboren in 1719 (Barnaart, v. Lennep, Verhamme, v. Vollenhoven enz.), door *J. C. G. H. v. H.* Een handschrift over de familie Barchman Wuytiers (XVIIe eeuw), door *A. F. v. Beurden*. Roermondsche Schepenzegels, door denzelfden. Het geslacht Pruyn in Amerika, door *John. V. L. Pruyn* (Vervolg van kolom 94, jaargang 1899). Kwartieren van Cornelia Anna Vleugels, door *E. E. Gewin* Jr. Genealogie der geslachten Coster en Blom, door *Jhr. H. H. Röell*. Bijdrage tot een geslachtslijst der maagschap Deym, door *J. E. van Someren Brand*. Het wapen der familie van der Lee, door *W. M. C. Regt*. Het hof van Arkel, door *Jac. Anspach*. Het geslacht Gool, door *J. E. van Someren Brand*. De familie Tinne, door *W. M. C. Regt*. De geslachten van Assendelft en van Varick, door *J. B. Ridder de van der Schueren*. Van Sull, door *Fred. Caland*. Aanteekeningen over het geslacht Tromp en Piet Hein, door *C. F. Gijsberti Hodenpijl*. Grafschriften te Malacca, door *R. van Beuningen van Helsdingen*. Het geslacht Steenberghe, door *Jhr. H. H. Roëll*. Geslacht van Gemert, door *Beelaerts van Blokland*. Aanteekeningen betreffende het geslacht Snouck, door *Peter van Meurs*. Kwartieren behoorende bij de genealogie van het geslacht van Lichtenbergh, door *J. C. van der Muelen*.

* * *

Le Mercure Héraldique. 1e Année, *1900.*

No. 1. Les armoiries d' Agen, par *Albert Dubourg*. La Fausse Noblesse, par *le Gotha Français*. Archives de la Noblesse, par *de l' Estoile*. Tablettes Héraldiques, par *le Griffon*.

No. 2. Les Armoiries de Cahors, par *L. Esquieu*. La fausse Noblesse, par Vicomte *de Royer*. Nobiliaire du Quercy, par *Albert Dubourg*.

No. 3. Vervolg op voorgaande artikelen.

No. 4. Les demoiselles Trigant de Nîmes, par le baron *de La Tour*. Estat de la Noblesse de l' Angenais en 1715.

No. 5. Le généalogiste Saint-Alais et la Gironde, par *Tamizey de Larroque*. Généalogie de la Famille du Chic, par l' abbé *Dubois*. Généalogie de la maison de la Rivoire de La Tourette, par de *l' Estoile*.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

A. A. Vorsterman van Oyen,

EN **J. F. van Maanen.**

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 7. Nieuwe Serie. XIVde JAARGANG. JULI 1901.

INHOUD.

Secretarissen van Brielle.

Het Privilegie, door Van Alkemade in zijne *Geschiedenis van Brielle*, D. II, bl. 24 en volgg., medegedeeld en gegeven in 1342, spreekt van een „gesworen clerc" en noemt in art. 57 als zoodanig **Ansem.**

Meer dan deze is **Jan Matthijssen** bekend. Hij schreef in den aanvang der 15de eeuw het „Rechtsboek van Den Briel", van welk boek de hoogleeraren Mr. J. A. Fruin en Mr. M. S. Pols eene uitnemende uitgave hebben bezorgd. In de inleiding, welke in die uitgave aan het Rechtsboek voorafgaat, is vermeld wat aangaande Jan Matthijssen bekend is geworden.

Blijkens eene nog aanwezige Sententie van het Hof van Holland d.d. 8 April 1450 was toen secretaris van Den Briel **Willem Paidze.**

Na Willem Paidze fungeerde als secretaris **Mathijs Wittez.**, vermeld in de Stadsrekening over 1 October 1453—1 October 1454, p. 11 verso: „Item ghegeven Mathijs Wittez. van sijn jairloen als van een half jair, alsoe hy dat bedient hadde van Bamisse tot onser Vrouwen daghe toe annunciacio, eer hy van dat clercambocht ghinc, 10 ℔ 10 sc. Holl., voer die helft van sijn zomercleder 4 Beyersse gulden, ende van dat hy der stede woerden alsoe langhe ghehouden hadde 10 ℔ Holl. fct. . . . 3 ℔ 7 d. gr."

De Rekening, waarin deze post onder het hoofd „jairloen" voorkomt, heeft onder hetzelfde hoofd p. 12 de posten: „Item Willem die scriver ghegeven van dese rekeninghe te maken 6 Beyersse gulden ende van stoffe 4 ℔ Hollants. Ende hem ghegeven van twederboeck (1) van dese rekeninghe te scryven 2 Rijnsche gulden facit . . . . 30 sc. 6 d. g."

„Item Willem voers. ghegeven van dat hy dit jair lanc der stede huus ghesloten ende dair besyden schoen ghehouden heeft . . . . 15 sc. gr."

Blijkens verschillende posten onder het hoofd „Cost van reysen" werd „Willem die scriver" uitgezonden „ter dachvaert in den Haghe" en naar andere plaatsen, zooals men een secretaris gewoon was te doen. Op blz. 34 verso staat de post: „Item ghegeven den clerc te huescheit ende niet van enigen rechte die helft van 14 sc. gr., also Mathijs Wittez. ten halven jare vant clercambocht ghinc, comt hier die helft ende by hem bedient was . . . . 7 sc. gr." (2)

(1) Contra-boek.

(2) In de Rekening over 1455—1456 staat p. 9 de post: „Item ghegeven Pieter Gorysze ende hem ofghelost sijn 30 Rijns gulden tsiaers die penninc tyene ende hy der stede ghedaen hadde ende tclercambocht van Mathijs Wittez. mede ghelost wort, tstuc van den gulden gherekent voer 40 gr., facit 50 ℔ gr."

In de Stadsrekening over 1454—1455 vindt men onder de uitgaven van „jairloon":

„Item gegeven Gillis Jansze van deser rekeninge te maken 6 Beyersse gulden, van stoffe 4 ℔ Hollants ende van dat wederbooc van deser rekeninge te scriven 2 Rijnse gulden facit . . . . 30 sc. 8 d. g."

Volgens de posten, uitgetrokken voor „cost van reysen", werd „Willem die clerck" op reis gezonden in October, daarna Gillis Jansze.

In de Stadsrekening over 1455—1456 staat onder de uitgaven aan „jairloen":

„Item ghegeven Willem die clerc, alsoe hy dit jair tbeste ghedaen heeft van dese rekeninghe te maken, van twederboec te scriven ende voer stoffe, tsamen . . . . 20 sc. gr."

Dezelfde Rekening vermeldt onder de personen, die werden uitgezonden om stedelijke belangen of zaken te behartigen, 3 maal „Willem die clerc", en ook Gillis Jansze.

In de Stadsrekening over 1457—1458 vindt men onder de uitgaven aan „jairloen":

„Item ghegeven Willem die clerc, alsoe hy tbeste dit jair ghedaen heeft ende van dese rekeninghe te maken ende twederboec te scriven . . . . 20 sc. gr."

In den loop van dat jaar werd „Willem die clerc" 5 maal uitgezonden; Gillis Jansze is in deze Rekening onder 't hoofd „cost van reysen" niet genoemd.

Op grond van het bovenstaande mogen we op de lijst der secretarissen niet alleen een zekeren **Willem** plaatsen, maar waarschijnlijk ook **Gillis Jansze.** Ik zag dezen nergens „clerck" genoemd, maar hij fungeerde toch een korten tijd als secretaris.

Michiel Taleghier (Talegheer) vond ik 't eerst vermeld in de Stadsrekening over 1 October 1459—1 October 1460, fol. 14 verso:

„Item ghegeven Michiel Taleghier onsen clerc, omdat hy dit jair tbeste in der stede saken ghedaen heeft ende dat hy dese rekeninghe ghemaect ende twederboec ghescreven soude hebben, hoewel dat hy dat niet ghedaen en heeft . . . . 20 sc. gr." Fol. 10 verso: „Item ghegeven Michiel Taleghier onsen clerc voer tbordueren of te doene van synen tabbaert, ende tjaren niet gherekent en wort . . . . 5 sc. gr."

Daar hij onderscheidene malen werd uitgezonden, komt deze secretaris ook voor op p. 15 recto en verso en 16 onder 't hoofd: uutgeven ende cost van reysen."

De Stadsrekening over 1460—1461 heeft deze posten:

Fol. 13: „Item betaelt van 4^5 ellen lakens tot Michiel Talegheer ons clercx tabbart, delle 18 stuvers, facit . . . . 13 sc. VI d. g."

Fol. 17 verso: „Item betaelt Michiel Talegheer onsen clerc voor zijn jaerloon 20 sc. gr. Ende voor tmaken van deser rekeninge ende twederbouck te

scriven ende voor zijn stoffe 14 sc. gr. facit tsamen . . . . 34 sc. gr."

De laatste post komt ook voor in de Stadsrekening over 1461—1462, p. 16 verso, en aldaar is er aan toegevoegd: „Ende also dezelve Michiel dit jaer dbeste gedaen heeft in de zake van den deken van Oostvoren, zo is hem gegonnen 10 st. gr."

In de Stadsrekening over 1462—1463 leest men p. 16 verso:

„Item also als Michiel Talegheer onsen secretaris alle jaere voor zijn jaerloon telker Baefmisse plach te hebben 34 sc. gr., so is die stede van den Briel mitten zelven Michiel eene nyewe ende andere voorwoorde overcommen, die alle jaere uut- ende ingaen zal telker Paesschen, alst blijct by den brieven, dier of zijn, daer dat eerste jaer ende begin of ingync te Paesschen lestleden van der nyeuwer voorwoorde, also en heeft men den voors. Michiel niet meer betaelt dan de helft van den voirs. 34 sc. gr., als voor de oude voorwoorde van eenen halven jaere facit . . . . 17 sc. gr."

In de Stadsrekening over 1463—1464 p. 28 verso:

„Item betaelt Michiel Talegheer onsen secretarius voor zijn jaerloon 6 ℔ gr. ende voor zijn tabbart 6 Rijns guld. facit ts. . . . 7 ℔ gr."

In de Stadsrekening over 1466—1467, p. 12:

„Item betaelt Michiel Talegheer onsen secretarius voor zijn jaerloon 6 ℔ gr. ende voor zijn tabbert een pont gr. Ende also den tijdt van des voirs. Michiel dienst geprolongiert ende uutgestelt is naer inhout den brief die daer of is, uut- ende ingaende altijts tot Baefmisse, twelke opten eersten dach van April plach te wesen, zo is denzelven Michiel hier betaelt van een vol halfjaer verschenen tijts boven tvoirs. jaer 3 ℔ 10 sc. gr. facit ts. . . . 10 ℔ 10 sc. gr."

In de Stadsrekening over 1467—1468, p. 16:

„Item betaelt Michiel Talegheer onsen secretarius voor zijn jaerloon. . . . 7 ℔ gr."

Denzelfden post vindt men in de Stadsrekening over 1469—1470.

De onmiddellijke opvolger van M. Talegheer zal geweest zijn **Andries Gortman**, vermeld in de Stadsrekening over 1475—1476, p. 32: „Item gegeven om een riem papiers voor der stede ende Andries secretarius tAndwerpen cochte . . . . 3 sc. 4 d. gr." En in de Rekening over 1476—1477, p. 10: „Item gegeven Andries Gortman onsen secretarius was voor veel manieren van clachten ende achterwesen, die hy zeide te hebben opter stede van den Briele, om des wille dat hy afgezet was, ende anders, ende hem by zekere gedeputeerde toegezeit is 100 £ Hollants . . . . 12 £ 10 sc. gr." En p. 19: „Item betaelt Andries Gorteman onsen secretarius was voor sijn wedden van een geheel jair 5 £ gr. ende voor sijn tabbertlaken een pont grote facit . . . . 6 £ gr."

De laatste Rekening noemt niet alleen Gortman (1), maar ook 's mans opvolger, **Witte Costinsze**. Fol. 13: „Item Witte Costinsze secretarius gereyst te Gent mit andere gedeputeerde uut den steden van Hollant by mijn genad: joncfr. van Bourg:, roerende van den opdracht, die zy hoer sconemoeder, die hertoginne van den lande van Voorne, gedaen (heeft) in recompensaciën van hair duwarie, ende was uut mit een knecht 13 dagen, sdaechs 20 stuvers etc." Fol. 14 verso: „Item gesonden Witte Costinsze onsen secretarius in den Hage om te laten registreren tot vier plaetsen die brieven, dair hy tlant van Voorne mede innemen woude, te weten in die camer van Rekeninge, in die registercamer, in die grifferie ende mijn Heere van der Vere een vidimus auctentyc etc."

In de Stadsrekening over 1477—1478 staat p. 44 de post:

„Item gegeven Witte Costinsze onsen secretarius ende hem bi den ouden ende nyewen gerechte toegezeit is voor vele diverschen arbeit, die hy van desen jaere gedaen heeft . . . . 2 ℔ gr."

In de Stadsrekening over 1478—1479 p. 76 verso: „Item betaelt Witte Costenze van dese rekeninge te maken ende twederboeck te doen scriven ende voer andere diversen arbeyt, die hy der stede gedaen heeft . . . . 2 ℔ gr."

Ook in de Stadsrekening over 1479—1480 staat p. 56 verso een post van 2 ℔ gr. uitgetrokken ten behoeve van Witte Costinsze voor verrichten arbeid, en zij heeft evenmin als de voorgaande Rekeningen een post voor „jaerloen", onder 't hoofd: „Uutgeven van jaerloen."

Dat Witte Costinsze of Costensze nog in 1487 secretaris was, zegt ons de volgende akte:

„Upten dach van huyden soe compareerden voir den Raide slants van Voorne, vergadert wesende by mynen Heeren den stedehouder generael ende die gedeputeerden van den ghemeenen steden van Hollant, Jacob Donsse, Raidt van myne ghenadige vrouwe die Hertoghinne van Bourgoen: etc., meester Jacob Volcrixzoon, Witte Costenszoon, secretarys, ende gedeputeerden der stede van den Brielle, Corvinck Willemsze burgermeester ende Daene Jacopszoon, gedeputeerden der stede van der Goedereede, diewelke in den name ende van wegen myne voirs. genadige vrouwe, mitgaders van den steden van den Brielle, Goedereede ende lande van Voorne, als dair-

(1) In de Stadsrekening over 1477—1478 staat p. 10 de post: „Item gegeven Heer Boudijn Pietersze priester van een instrument te maken van die uutsprake tusschen die stede van den Briele ende Andries Gortman etc."

toe gecommitteert zijnde, versochten an denselven gedeputeerden van Hollant te hebben andtwoirde up hairluider requeste ende begheerten, die zy by supplicacie ende anders gedaen hadden omme hulp ende bystant van den voirsz. lande van Hollant te hebben, het ware van zekre somme van pennyngen, volcke van- wapene ofte anders, als dairtoe dienen ende hunluyden goetduncken souden, tot fortifficacie ende sterckenisse van den voirn. steden van den Brielle ende Goedereede, diewelke overmits hair armoede zeer gedestruëert ende vervallen waeren, ten eynde dat deselve steden ende lande van Voorne gepreserveert ende beschermt mochten blyven van enige hoire quaetwillende ende vyanden van onsen alreghenadichsten Heren den Roomschen Coninck ende deser landen, dairvoeren die voirsz. steden ende lande van Voorne zeer verduchtende waeren, twelc zy niet wel wederstaen en souden mogen, zonder te hebben hulp ende bystant: Wairup by den gedeputeerden des voirsz. lants van Hollant ter andtwoirde gegeven ende geseit was, dat zy van dier saeke gheen last en hadden, mair wilden tselve elc in den hoiren wel overbrengen, soedat die voirsz. gedeputeerden van wegen myne voirsz. genadige vrouwe den steden ende lande van Voorne wederomme seggende waeren, dat alsoe zy omme andtwoirde te hebben veelen reysen gedaen hadden ende gheen andtwoirde dairof en hebben mogen ghecrygen totnochtoe, dat zy dan doen ende hunluyden behelpen souden als zy best conden ende mochten. Aldus gedaen in den Haige upten 27sten dach van Mairte int jair 1487 na den loip sHoofs, dair present ende tiegenwoirdich waeren meesters Jacob Ruysch ende Thielman Oom van Wijngaerden, raidsluyden van den voirsz. lande van Voorne, diewelke my Karel Gremer greffier des voirsz. lants van Voorne alsoe geseit ende bevolen hebben dat over hemluyden te willen teykenen etc."

Lievin van der Loeve was reeds secretaris in de laatste jaren der 15de eeuw. Eene scabinale akte van 20 November 1497 is geteekend door *Loeve* en de Rekening van den H. Geest te Br. over 1496—1497 spreekt op p. 13 van Lieven van der Loeve secretaris.

In de Rekening der St. Catharina kerk over 1502—1503 staat p. 1 verso onder het hoofd: „Ander ontfang van zegelgelt ende anders" deze post:

„Van Lievin van den bethoegen, die men maect onder zijn handteyken .... V sc. gr."

In de Rekening der St. Cath. kerk over 1517—1518 leest men onder hetzelfde hoofd den post:

„Van Lievin van der Loeve secretarys van den betoogen, dier gemaect wordden onder zijn handteycken, als in voergaende rekeningen..... V sc. gr."

Dezelfde post komt voor in de Rekening, loopende van 13 dag 1518 tot 13 avond 1519, en pag. 8 verso heeft die Rekening den post: „Gegeven Lievin van der Loeve als rentmeester van tcapittel ten Briel etc." Als rentmeester van dat „capittel" komt hij reeds voor in de Rekening van den H. Geest te Brielle over 1508—1509, p. 13 verso, en in volgende Rekeningen van dien H. Geest, ook nog in die over 1517—1518.

In een brief van Philips van Oostenrijk, waarin hij gelast een zeker tractaat te onderhouden o.a. betreffende een te maken vaart van Den Briel tot aan den dijk van Oudenhoorn, gedateerd 25 September 1505, is sprake van den secretaris van Den Briel Lievijn van der Loove, en 's mans geslachtsnaam vindt men aldus gespeld ook in de Thesaurie-Rekening over 1510—1511, die p. 35 verso dezen post heeft: „Betaelt Lievin van der Loove, secretaris der stede van den Briele, van een reyse, by hem gedaen up de verdachvaerdinge van mr. Joos van Enckesloot mit zijn adherenten om te constituëren eenen procureur etc."

In de Rekening der St. Cath. kerk over 1517—1518, p. 6 verso, staat:

„Van Lievin Lievinsze secretaris als testamentoer van Fye Heyn Willemszs. voer de volle betaelinge etc."

In de Thesaurie-Rekening over 1 October 1520—1 October 1521 staat fol. 10 verso onder het hoofd „Lijfrenten": „Marikin Lievin van der Loevens weduwe ten lyven van Katherine Gheeraerdts ende Jan Michielsze Kersst. XX ende sint Jan XXI.... 20 sc. gr."

De laatste post komt ook nog voor in de Thesaurie-Rekening over 1533—1534.

De Rekening der St. Cath. kerk over 13 dag 1518 tot 13 avond 1519 vermeldt Lievin van der Loeve niet onder de in dat tijdvak begraven personen. Hij moet dus tusschen 6 Januarij 1519 en Kerstmis 1520 gestorven zijn.

Na hem werd secretaris

Engel Dircxze. In een Informatie, ten jare 1527 op verzoek van de Brielsche Regeering gedaan en in M.S. nog aanwezig, komt een getuigenis voor, welke aldus begint: „Engel Dircxze, secretaris der stede van den Briele, oudt omtrent 30 jaren, ... seyde dat op Sacramentsavondt anno 1521 hy, getuge, present geweest is etc." Uit 't vervolg der getuigenis blijkt dat Engel Dircxze reeds in 1521 secretaris was. Ook de Thesaurie-Rekening over 1521—1522 noemt op p. 26 Engel Dircxze secretaris. In 1534 was hij nog secretaris. In de Thesaurie-Rekening over 1533—1534 staat p. 3 verso de post: „Van Engel Dircxze secretaris als rentmeester van den Heiligen Gheest ten Brielle etc" en die Rekening werd op den 5den November 1534 geteekend door Engel Dircxze.

In de Rekening der St. Cath. kerk over 1525—1526 alsook in die over 1534—1535 vindt men den post: „Van Engel Dircxze secretaris ter cause van den betoeghen onder zijn handteycken, daer hy der kercken voeren uutreyct . . . V sc. gr." In de Rekening der St. Pieterskerk over 1531—1532 p. 9 verso den post: „Betaelt Engel Dircxze secretaris der stede van den Briele als ontfanger gecommitteert totten ommeslach van den schoten, geleyt ende gegeven int Cleyn Oesterlant etc." In de Thesaurie-Rekening over 1532—1533 p. 25 den post: „Betaelt Engel Dircxze als ontfanger van de bede ende ommeslagen slants van Voorne etc."

Met wie Engel Dircxze gehuwd was, zegt ons de Thesaurie-Rekening over 1510—1511, p. 13, waar men onder de betaalde lijfrenten den post vindt: „Engel Dircxze als getrout hebbende Pauline Pieter Lauwe zoens natuerlicke dochter een jaer renten etc." In de Rekening over 1520—1521 luidt die post p. 9 verso aldus: „Paulyne Pieters dochter overleden een jaer renten haer verschenen voir haer overlyden etc." En pag. 21 verso staat de post: „Betaelt voir de tydinge van den overlyden van Paulyne Pieters dr... 2 sc. VI gr."

De Rekening der St. Cath. kerk, loopende over 13 dag 1534 tot 13 avond 1535, heeft den post: „Van Engel Dircxze secretaris ter cause van de bethoogen onder zijn hanteycken etc.", maar werd, toen zij op den 29sten April 1535 gesloten werd, geteekend door Duvenvoirde. Engel Dircxze zal in den aanvang van 1535 gestorven zijn (1).

In de Rekening der St. Pieterskerk over 1523—1524 staat p. 5 de post: „Van Dirc Engelsze ter cause van den coop van zijn huys an tMaerlantsche Kerchoff etc." De Rekening der St. Cath. kerk over 1525—1526 heeft p. 4 verso niet alleen den post: „Van Engel Dircxzoens kints sepultuere ende groote clocke . . . 9 sc. gr."; maar ook den post: „Van Katherine Dirc Engelszoens huysvr. sepultuere ende groote clocke... 14 sc. gr." En de Rekening der St. Cath. kerk over 1526—1527 heeft p. 5 den post: „Van Dirc Engelszoens sepultuere, groote clocke ende testamente . . . 18 sc. gr." In deze posten zullen wel de ouders van den secretaris genoemd zijn.

Zooals ik in art. XXXVIII van „De Brielsche Vroedschap" mededeelde, zijn enkele Rekeningen ter plaatse, waar de secretaris der stad zijn naam placht te zetten, geteekend door Duvenvoirde. Die naamteekening hebben o. a. de reeds vermelde Rekening der St. Cath. kerk over 1534—1535, gesloten 29 April 1535, en de Rekening van het Oude Mannenhuis over 13 dag 1537 tot 13 avond 1538, gesloten op den 15den Junij 1538. In die dagen nu telde de stad Brielle onder hare ingezetenen **Cornelis van Duvenvoirde** en op grond van de omstandigheid dat de naam Duvenvoirde in deze en gene Rekening gevonden wordt ter plaatse, waar men gewoonlijk de naamteekening vindt van den secretaris, meen ik, ofschoon ik achter den naam *Duvenvoirde* nergens geschreven vond *secretaris*, genoemden Cornelis van Duvenvoirde te mogen plaatsen op de lijst der secretarissen (1) en wel na Engel Dircxze. Men zie voorts over Cornelis van Duvenvoirde gezegd art. van „De Brielsche Vroedschap."

Jan Gans is secretaris geworden tusschen 15 Junij 1538 en 8 Augustus 1539; zie aanteekening 25 achter mijne „Bijdrage over Tromp", blz. 72. Zooals aldaar is vermeld, werd nog op den 30sten Augustus 1559 eene rekening geteekend door Jan Gans secretaris. In resoluties van 15 October 1560 en 9 Januarij 1561 is sprake van de erfgenamen van Jan Gans. Den 18den Mei 1560 was hij als secretaris vervangen door

Mr. Engelbert van Jaersvelt. Eene Resolutie van 18 Mei 1560 begint aldus: „Up huyden soe hebben oudt ende nyeuw gerechte der stede van den Bryelle geordonneert ende gecommitteert, ordonneren ende committeren midts desen Engelbert van Jaersvelt, secretaris derselver stede, omme te name van de voorsz. stede te reysen tot Mechelen etc." Den 28sten Augustus 1560 werd E. van Jaersvelt geconsenteerd door de Stedelijke Regeering om uit haren naam aan 't Hof van Holland te mogen fungeeren als notaris. Een brief van 17 September 1563 werd nog door Van Jaersvelt (2) geteekend en de Thesaurie-Rekening over 1 October 1563—1 October 1564 heeft nog den post: „Betaelt in handen van Mr. Engelbert van Jaersvelt omme te leveren in handen van Joest van de Werffve als bailliu der stede van den Bryelle ende die stede sulcx met den voorsz. bailliu overcommen was voort recht van sheeren duyst van den voorschen harynck . . . . 42 £ gr." Maar Den Briel mocht hem niet lang als secretaris bezitten. Daar hij niet onder de begravenen voorkomt in de Rekening der St. Cath. kerk over 13 avond 1563—13 avond 1564 en 8 Maart 1564 zijn opvolger aangesteld is, heeft Den Briel in 't begin van 1564 den secretaris Van Jaersvelt verloren. Zijn opvolger was

(1) De Rekening der St. Cath. kerk over 1533—1534 werd den 13den Jan. 1535 „a circoncisione" gesloten en toen mede geteekend door Duvenvoirde.

(1) Eene Publicatie van Junij 1535 vermeldt als waker ter plaatse, waar de secretaris genoemd placht te worden, Cornelis van Duvenvoirde. Later kwam voor hem Jan Gans in de plaats. Zie „De Middeleeuwsche Keuren der stad Brielle," blz. 291.

(2) Zie ook Ress. 9 en 27 Januarij en 1 Maart 1561.

Mr. Servaes Mathijsze Verdstein. In het Brielsche Archief berust een akte d.d. 8 Maart 1564 (1), vermeldende de aanstelling van „Servaes Mathijsze Verdstein, licentiaet in beyde die rechten," tot secretaris van Brielle „op alsulcke conditiën als wylen Jan Gans ende Mr. Engelbert van Jaersvelt," en de toezegging van het secretariaat van Leenmannen van Voorne. Hij nam de betrekking van secretaris waar tot in 't begin van 1571, toen hij met dankzegging ontslagen en opgevolgd werd door

Mr. Servaes van Alim Hubrechtsze. In het 2de Memoriaelboek, p. 21 verso, leest men:

„Wy, burgemeesters, oudt ende nyeuw gerechte der stede van den Brielle, doen te weten, hoe dat wy up huyden ontfangen ende angenoemen hebben tot een secretaris van onse voorsz. stede ende weescamere mr. Servaes van Alim Hubrechtsze, licentiaet in beyden die rechten, ende dat up alsulcke conditiën ende voorwaerden als wylen Jan Gans ende mr. Engelbert van Jaersvelt, in haer leven secretarissen, ende mr. Servaes Verdstein, jegenwoerdich secretaris successive der voorsz. stede, denselven staet bedient hebben. In den eersten sal hy gehouden wesen in de stedeaffairen te reysen, tzy in den Haeghe, tot Mechelen ofte Bruyssele, ende sal hebben voor zijn dachgelt gelijcke die van den gerechte. Welcken Servaes aenghenoemen es een tijt van 3 jaeren, omme daerentusschen te besyen off de stadt van denselven wel ende getrouwelijck gedient zal zijn ofte nyet, mitz conditie soe zal de stadt ende Servaes aen beyden zyden haer beraet hebben off zy alsdan malcanderen dienen off nyet: off zyluyden malcanderen nyet en behaechden, zoedat die stadt redenen hadde omme hem zijn staet op te seggen. Ende denselven wederomme desgelijcx sullen gehouden wesen, malcanderen over ende wederover een halff jaer te voeren te waerschouwen, alleer die 3 jaeren expireren. Ende voorts off den voorn. Servaes van Alim die stadt nyet en diende, soet behoerde, soe sal die stadt hem moegen destituëren. Ende voorts zal die voorn. mr. Servaes gehouden wesen te houwen een goet getrouwen comptoirknecht, daer de stede mede bewaert is, als hy is in affairen van de stede ofte elders. Voort zal hy noch gehouden wesen, off die stede yet te doene hadde van eenige copiën van briefven, privilegiën ofte anders van schryven ofte onderteyckenen, dat zal hy schuldich wesen te doen, zonder yet daervan te hebben. Sal noch die voorn. mr. Servaes gehouden wesen de stede ende goodshuysen te helpen raeden van tgundt zyluyden van doen hebben sullen. Oeck zal de voorsz. Servaes gehouden wesen te ghaen mitten burghemeesters ende gerechte der voorn. stede, als zyluyden omme de stede ghaen schouwen, ende alsser upt stadthuys vergaderinge geleyt is van oudt ende nyeuw gerechte, ofte anders; dat hy gehouden zal wesen, als hy by de stedebooden daertoe gerequireert ende geïnsinuëert is, mede aldaer present te coemen ende te wesen upte boete van 12 gr. Vlaems, volgende dordonnantie, (daervan) zijnde. Ende voorts al te doen dat een goet ende getrouwe secretarys schuldich es te doen. Des toerconde soe hebben wy burgemeesters, oudt ende nyeuw gerechte etc. Actum onder tsignet den 9en dach van Januarij 1571 stilo communi." Op blz. 24 verso staat: „Up huyden nademael dat mr. Servaes Verdstein gedeporteert ende verdragen is van zynen eedt als secretaris deser stede ende by den burgemeester Jan Joorisze van stadtswegen grootel. bedanckt van zyne getrouwe diensten, die hy int exerceren ende bedienen van denselven staet gedaen heeft, soe is by den voorn. burgemeester den behoerlijcken eedt affgenoemen mr. Servaes van Alim Hubrechtsze als secretaris, in de plaetse van den voorn. Verdstein, derselver stede, omme tvoorsz. offitie by den voorn. Alim wel ende getrouwelijcken bedient te werdden, gelijck tzelve totnochtoe by den voorn. Verdstein achtervolgende des voorn. Alims commissie bedient es geweest. Actum coram Jan Joorisze burgemeester, Jacob Adriaensze, Niclaes Jansze, Jacob Pietersze, Anthonis Jansze ende Vincent Cornelisze, schepenen, upten 28en Martij 1571 stilo communi."

In 1572 behoorde Alim tot de personen, die Den Briel verlieten, en na zijn vertrek trad in zijne plaats als secretaris op

Karel Gans, die slechts van 1572—1574 in die betrekking werkzaam was. Men zie aanteekening 25 achter mijne „Bijdrage over Tromp," blz. 74 en 75.

Mr. Scipio Bovetis van Haarlem werd den 5den October 1574 aangesteld tot pensionaris en secretaris. In 1576 komt hij nog voor met den titel van secretaris, maar de man, die den 1sten October van dat jaar ondersecretaris werd, kreeg weldra den titel van secretaris en Bovetis fungeerde alleen als pensionaris. Men zie over Bovetis wat ik schreef in „De Brielsche Archieven", blz. 41—57.

Den 13den Augustus 1575 deed Jasper de Beauvoir den eed als ondersecretaris; zie a. w. p. 53. De broeders Hendrik en Jasper de Beauvoir treft men aan bij Marcus, „Sententiën", p. 160. Achter hunne en anderer namen leest men aldaar: „ayant depuis enfrainct la prison a Gheervliet." In de Rekening van den bur-

(1) Van Alkemade noemt Aerd Stein als secretaris in 1565 (D. I, blz. 97). Maar waar hij Aerd Stein las, staat Verdstein. De secretaris was ook rentmeester van den H. Geest te Brielle. In de Rekening van den burgemeester-thes. over 1565—1566 leest men van Heynrick, klerk van den secretaris, p. 49 en 50.

gemeester-thesaurier over 1574—1575 vindt men fol. 61 den post: „Betaelt den 6en Novembris Gaspar de Beauvoir van dat hy van pampyer, franchijn ende anders verleyt hadde fct. . . . 22 sc. 1 gr." Hier zal wel de ondersecretaris Jasper bedoeld zijn. Slechts een jaar nam hij die betrekking waar. Den 29sten November 1599 zijn te Brielle getrouwd Jasper de Beauvoir „schout van Recangien" (Rokanje), weduwnaar, en Tanneken Mr. Jan Harmans dr. van Geraertsbergen, „beyde woonende in den Briele." Als schout van Rokanje is Jasper de Beauvoir reeds vermeld in de Rekening van het Ziekenhuis over 1576—1577, pag. 15.

In 1577 werd Jasper de Beauvoir als ontvanger „van des Capittels renten" ontslagen. In het 3de Memoriaelboek leest men p. 17:

„Alzoe tcappittel van den Bryel sprekende heeft zeeckere diversche huysrentgens ofte paeponden (1), die zeer difficyl zijn om te manen ende executeren ter oersaecke dinwoenders derzelver stede met deurwaerders ende andere rigoreuse executiën worden getribuleert; dat oeck den rentmeester van dezelffde capittels goeden dezelffde openbaerlijck uuyt laste van de Staten dzelffde (2) heeft upt stadthuys deser stede opgeveylt ende besteet te innen ende executeren voor den tijt van 3 jaeren als de annis 73, 74 ende 75, ende daervan beloeft es de somme van 63 ponden, van 40 gr. Vlaems tpondt, daer dezelffde nyet veel meer dan 100 gelijcke ponden jaerlicx en zijn importerende, waeromme dezelffde schynen tot oncosten wech te gaen: ende ten eynde d'zelffde te beter zouden mogen strecken, hebben die burgemeesters, oudt ende nyeuw gerechte der voorsz. stede besloeten ende geresolveert, dat dezelffde huysrenten van nu voortaen ontfangen, geïnnet ende geëxecuteert zullen worden by den burgemeester-tresorier deser stede off by denghenen, die by hem ofte van heurl. wegen daertoe gecommitteert zullen werden, omme d'zelffde geïnnet ende geëxecuteert te werden naer stadtsrechten ende costume deser stede; dat oeck Jasper de Beauvoir, aennemer van de voorgaende 3 jaren, gehouden wordt den burgemeesters ende regierders deser stede daervan te doene rekeninge, bewijs ende reliqua, die daervan tallen tyden, als van noode zal zijn, tevreden zijn den Staten van Hollant goede rekeninge, bewijs ende reliqua te doen naer behooren: interdicerende daeromme den voorn. ontfanger hem met het incomen van de voorn. huysrentgens nyet meer te moeyen noch te onderwynden, ende penningen, die by hem ter cause van dyen zouden mogen ontfangen wesen, te restituëren an handen als boven; belovende den voorn. ontfanger hem, zynen erffven ende nacomelingen daervan te bevryen, costeloes ende schadeloes te houden, nu ende ten euwighen dagen, jegens mynen Heeren den Staten ende anderen, daert van noode wezen zal. Actum coram omnibus den 1en Octobris 1576." Op deze aanteekening volgt deze insinuatie:

„Sy geïnsinëert van weghen mijn Heeren deeser stede Jasper de Beauvoir, als int openbaer opt stadthuys deser stede aengenoemen hebbende te innen de cleyne huysrentgens, aencomende tcapittell van den Bryelle, daervan ontfanger gestelt es Joos van Alblas, ende oock den voorn. Alblas, dat alzoe de voorn. ontfangers henluyden vervorderen d'zelffde te innen ende executeren met deurwaerders ende andere rigoreuse proceduren, twelck es directe tegens tprivilegie deser stede, behalven dat d'zelffde heurluyder burgeren zeer lastich valt, soe de oncosten de principale somme absorberen, maeckende al tzelffde een groote molopodie ende oproerte onder de gemeente, ende alzoe dzelffde zijn van zeer cleynen valeur ende importantie als van stuvers 2, 3, 4 ende diergelijcke stuvers tsiaers, soe heeft de magistraet goetgedocht daerover zelver eenen ontfanger te stellen, die dzelffde met alle cyvylheyt, zijnde nae de coustume deser stede, sal innen, die van de tegenwoordige besitters ende possesseurs van de huysen, die noch in wesen zijn, kennisse zal hebben, die mijn heeren daervan alle jaers goede rekeninge zal doen, ende zyluyden daervan wederomme aen haere groote rekeninge aent gemeen lant zullen responderen naer behooren; dat zyluyden hem nyet meer en vervorderen de voorn. huysrentgens ofte papelijcke ponden te onderwinden, maer daermede te laeten bewaerden die daertoe by mijn heeren als boven gecommitteert zal werden, ende tgunt by den voorn. Jasper ende Alblas alreede daervan ontfangen zoude moegen zijn, te restituëren, beloevende henluyden diesaengaende jegens tgemeen lant te bevryden ende indempneren, daert behooren zal, relaterende u wedervaeren. Aldus gedaen opt stadthuys deser stede den 1en Octobris 1576." Eene resolutie van 20 Augustus 1583 luidt: „Up huyden soe hebben die burgemeesters ende regierders der stede van den Bryelle geordonneert Jasper de Beauvoir te doen ghyselen voort restandt van zijn reeckeninge van des Capittels renten, bedraegende 127 ponden 14 schellingen 2 d., te meer naedyen den tijt van den dach lange overstreecken es." Ook eene Resolutie van 17 September 1583 behelst een ordonnantie betreffende de afrekening.

Blijkens de Kerkeraadsacta van 24 Augustus en 29 September 1577 werden „daegelicx die clachten over

(1) Later leest men „papelijcke".
(2) Dit *dzelffde* te schrappen.

Jaspar de Bauoir (te lezen Beauvoir) grooter ende meerder," zoodat er besloten werd om hem „aen te spreecken" over zijn ongeregeld leven, maar in hetzelfde jaar gaf de Stedelijke Regeering hem een bewijs van vertrouwen. Eene Res. van 31 Mei 1577 luidt: „Up huyden soe is by die van den ouden ende nyeuwen gerechte geordonneert Pieter Michielsze, Jan Cornelisze, Huych Willemsze, Jan Pietersze Steur ende Jasper de Beauvoir omme te maecken het quoyer van den 100en penn. van 4 maenden."

In 't Brielsche Archief berust een akte van „non prejuditie," dd. 7 Julij 1581, wegens de overlevering van Lenaert Jacobsze „glaesmaecker," burger van Brielle, welke overlevering gelast was „aen den stadthouder Jaspar de Beauvoir." Als stadhouder van den baljuw kwam Jasper mij ook elders voor. De Rekening der St. Pieterskerk over 1571—1572 werd den 19den Januarij 1580 „gehoort ende gesloeten opt stadthuys van den Briele by consent van Jasper de Beauvoir, stedehouder van den bailliu." Dat hij in 1582 nog stadhouder was, zegt ons de Rekening van het Oude Mannenhuis over 1579—1580, welke op hare laatste bladzijde vermeldt, dat zij den 3den Januarij 1582 „gehoort ende geslooten" werd „ter presentie van Jasper de Beauvoir, stedehouder van den Bailliu."

In 1588 werd Jasper gecommitteerd tot keurmeester van de visch (Ress. 1 en 5 November 1588); in 1591 tot brandmeester (Res. 9 November 1591). In eene resolutie van 15 Januarij 1590 komt hij als „biersteecker" voor. Eene aanteekening van 19 Januarij 1599 behelst 28 namen van personen, die den eed als poorter deden te Brielle, en de lijst heeft ook den naam „Jasper de Beauvoir." In de Rekening der geestelijke goederen over 1591 leest men fol. 13: „ontfangen van Jasper de Beauvoirs vicarie etc." Den 27sten April 1596 werd te Brielle begraven Marytgen Donijs, huysvrouwe van Jasper de Beauvoir" (1). Elders heet die vrouw Marytgen Dionijs en Maritgen Denijs. In het Doopregister dier dagen leest men dat 24 April 1591 bij den doop van Maritgen, dochter van Philips Arentsze en Lijsbeth Toenis getuigen waren Cent Cornelisze, Jaepmijntje Cornelis en Maritgen Dionijs, de huisvrouw van Jasper van Beauvoir (1). In het Bodtboeck, begonnen 1592, p. 107 verso, leest men: „Alsulcken byerkelder.... als Jasper de Beauvoir van wegen sijnne 3 kinderen, geprocureert (geprocreëert) by Marytgen Denijs dr. za: zijn overleden huysvr., by namen Osyas, Jan ende Lijsbeth de Beauvoir, vercocht heeft ende deselve kinderen by erffenisse als vooren daeran gecomen ende lest beseten hebben etc."

Als pachter van den „wijnexcijns" der stad staat Jasper de Beauvoir nog te boek in de Thesaurie-Rekening over 1607—1608, p. 1 verso. Eene Vroedschapsresolutie van 29 November 1613 luidt: „Es Jasper de Beauvoort, woonende tot Leyden, geaccordeert remissie van 4 jaeren etc." Hier zal wel Jasper de Beauvoir (2) zijn bedoeld.

De vader van Jasper was Jan de Beauvoir. In het oudste Doopregister staat dat 18 September 1587 gedoopt werd Pieterken, kind van Cornelis Cornelisze en Neeltje Jacobs en dat daarbij getuigen waren Jaspar Janszoon Beauvoir, Toenis Marinus, Jaepmijnken Witten en Neeltge Claes.

De oudste zoon van Jasper, Esaias (ook Osias genoemd) Jaspersze de Beauvoir, is als j. m. van Brielle 15 Maart 1598 te Brielle ondertrouwd en daarna met attestatie te Delft getrouwd met Adriaentgen Michiels j. d. van Delft. Het echtpaar won: Jaspar, gedoopt 13 Januarij 1599, getuigen: Jaspar Beauvoir, Jacob Jansze Velsen, Lisbeth Crynen; Maritghen, gedoopt 16 Februarij 1600, getuigen: Jan Jasparsze, Lijsbeth Crynen van Delft en Tanneken Jans; Michiel, gedoopt 24 Maart 1602, getuigen: Pieter Jansze timmerman, Jan Hendrickze, Joosgen Michiels, Annetge Jacobs; Annetgen, gedoopt 2 Augustus 1606, getuigen: Tanneken Jans, Crijn en Catalijntgen Michiels. In het Bodtboeck, begonnen 1609, komt p. 39 verso eene aanteekening voor, waaruit blijkt dat Esaias de Beauvoir (3) trouwde met de weduwe van Vincent Jansze van der Bije. Hetzelfde zegt eene aanteekening van 1614 in hetzelfde boek, blz. 130 verso, waar men niet leest *van der Bije*, maar *van der Bie.* Hoe die weduwe heette, zegt ons hetzelfde boek, p. 48 verso, waar men leest van „Esaias de Beauvoir als man ende voocht van Jacobmijntgen Adams dr." (4). Uit Res. Holl. 28 Maart

(1) De huisvrouw van Jasper de Beauvoir was getuige 10 Julij 1588 bij den doop van Jan, zoon van Gerrit Jansze en Ploentgen Vrancken; 11 Junij 1589 bij den doop van een kind van Pieter Cornelisze en Dieuwer Dircx; 15 November 1589 bij den doop van Barbara, dr. van Arien Jansze en Lijsbeth Vrancken; 25 December 1588 werd gedoopt Cornelis, z. van Geerloff Hubrechtsze en Toentgen Cornelis, en daarbij was getuige Maritgen Osiers(?), de huisvrouw van Jasper Beauvoir.

(1) „Jasper de Bevoer" was 8 October 1586 getuige bij den doop van Cornelis, z. van Aryen Jacobsze en Mijntgen Cornelis dr.; 10 December 1597 was Jasper Beauvoir getuige bij den doop van Willem, zoon van Pieter Jansze en Iefgen Willems.

(2) In eene aanteekening van 1614 (Bodtb. beg. 1609, blz. 130 verso) is nog sprake van Jasper de Beauvoir.

(3) Den 24sten Junij 1605 was Esaias Jaspersze getuige bij den doop van Aeltghe, dochter van Dirck Arentsze en Maritghen Claes, en 13 Mei 1607 bij den doop van Cornelis, zoon van Willem Cornelisze en Truytgien Jans dr.

(4) Zie ook Res. Mag. 13 Mei 1617.

1611, p. 52, blijkt, dat Esayas de Beauvoir deurwaarder van de domeinen van Voorne werd. Eene resolutie van 24 November 1607 doet ons Osias de Beauvoir kennen als „pachter van den impost opte wijnnen."

De 2de zoon van Jasper, Jan Jaspersze de Beauvoir, was bakker en is 6 September 1593 te Brielle als j. m. getrouwd met Maritghen Willems j. d. van Brielle. Het echtpaar won: Maritghe, gedoopt 27 Junij 1599, getuigen: Jaspar Beauvoir, Jan Jansze en Ariaentghe Michiels; Maritghen, gedoopt 13 Augustus 1600, getuigen: Esaias Jaspersze, Pieter Jansze bakker, Aryaentgen Willems; Willem, gedoopt 22 Mei 1602, getuigen: Pieter Jansze bakker, Gerrit Arensze, Neeltgen Cornelis, Godelieve Bogaerts. Vader en moeder werden toegelaten tot 't avondmaal, hij in 1596, zij in 1598 (Acta van 5 November 1596 en 6 November 1598). Jan Jaspersze Beauvoir las „de boecken van Coornhert" en kreeg volgens den kerkeraad der Herv. Gemeente verkeerde gevoelens, die hij zocht te verbreiden, met name aangaande de erfzonde en de „perfectie in desen leven." De kerkeraad trad niet te vergeefs tegen hem op; zijn gevoelens over de erfzonde liet hij varen, maar wat de „perfectie" betreft, bleef hij van een ander gevoelen als de kerkeraad. Toen hij had te kennen gegeven, een zeker „boexken, eertijts uutgegeven by Harmanum Herberts, predicant ter Goude" gelezen en daaruit vernomen te hebben dat „de predicanten mit malcanderen in alles niet eens en waren," werd hem van kerkeraadswege aangezegd, dat genoemde predikant zijn „dwalachtighe gevoelens" herroepen en zich met de kerk vereenigd had. Men kan over 't een en ander nalezen de Acta van 3 Maart 1599, 9 en 14 Maart 1601, 11 Mei 1601, 6 Julij, 7 September, 6 en 9 November 1601, 5 Mei, 8 November 1602, 22 Maart 1603.

De dochter van Jasper, Lisbeth Jaspers de Beauvoir, is als j. d. van Brielle 14 December 1597 te Brielle ondertrouwd en daarna te Haarlem getrouwd met Willem Woutersze j. m. van Haarlem. In een akte van 12 October 1627 vond ik nog gewaagd van „Elisabeth van Beauvoor, huysvrouwe van Willem Woutersze."

In plaats van Jasper de Beauvoir werd den 1sten October 1576 „angenomen als ondersecretaris ende substituyt van Mr. Scipio Bovetis **Jan de Langue**, ook wel Jan Heyndricxze genoemd (1). Weldra trad hij op als secretaris. In resoluties van 31 Mei 1577 en 1 Februarij 1578 leest men van „*Jan de Langue secretaris.*" Men zie over hem en de inkomsten van den secretaris „De Brielsche Archieven," blz. 43, 44, 53 en 54. In 1584 had hij een klerk, Pieter Yemantsze, en dezen werd den 11den Augustus 1584 „geaccordeert te zijn wachtvry ende boetvry als schutter," maar hij moest „mede in de schutterye zijn ende opte parade gaen." Den 6den Junij 1592 werden den secretaris „geaccordeert tot onderhout van zijnnen clerck 8 ponden 6 sch. 8 grooten Vlaems." Dat Jan de Langue in 't begin van 1595 gestorven is, mogen wij afleiden uit eene resolutie van 7 Januarij 1595, luidende: „Up huyden soe heeft Cornelis Anthonisze, clercq van Jan de Langue za:, overgelevert in judicio, aldaer mijnnen heeren colegialiter vergadert waeren, de sleutelen van alle de comptoiertgen in de secretairie, ende dat in handen van Jan Lenaertsze burgemeester" (1).

In eene resolutie van 15 Julij 1595 is weer sprake van den secretaris en die secretaris, opvolger van Jan de Langue (2), was

Jacob Willemsze de Milde. Zijne aanstelling tot secretaris is niet genotuleerd, maar dat hij de man was, die in 1595 secretaris werd, blijkt uit eene aanteekening in het Trouwregister dier dagen, vermeldende dat 17 September 1595 te Brielle getrouwd zijn „Jacob Willemsze de Milde secretaris deser stede" en Elisabeth Cornelis dr. Arckenbouts j.d. Zijn eerste huisvrouw was Maritgen Jacobs van der Mast. Men zie over hem en zijn kinderen „De Brielsche Vroedschap," Bijvoegsel op art. XVI. Een Vroedschapsresolutie van 1 Januarij 1602 luidt: „Upte doleantie ende versouck van Jacob de Milde, secretaris deser stede, tenderende omme ten aensien van de sobere ende gerynge incompsten ende proffyten van deselve secretarie met een redelijck pensioen voorsien ende gegagiëert te werden, es denselven naer deliberatie ende diversche communicatiën toegevoucht ende geaccordeert een pensioen van 200 Carolusguldens tsjaers, ende voorts geaccordeert dat tselve ingang hebben sal Bamis 1602." Den 6den Augustus 1605 werd Jacob de Milde begraven. Kort vóórdat hij stierf, was hij wegens ongesteldheid genoodzaakt afstand te doen van het secretariaat en zijn opvolger werd aangesteld met de conditie, dat, indien hij weer beter mocht worden, het aan de Heeren zou staan hem al of niet te herstellen in zijne vorige betrekking.

(*Wordt vervolgd*).

(1) Zie Rek. Leprooshuis over 1581–1582, blz. 18.

(1) De Rekening van het Broodzusterhuis over 1592–1593 werd den 4den Januarij 1594 geteekend door J. de Langue, die over 1593–1594 door C. Anthonisze, by absentie van den secretaris.

(2) Jan de Langue was 28 Mei 1589 getuige bij den doop van een kind van Jan Hoedt en Catalina van Vianen, en 14 November 1590 bij den doop van een kind van Pieter Cornelisze „schrijnwercker" en Grietgen Hendricx. In de Thesaurie-Rekening over 1596–1597 vindt men fol. 18 een post, waarin sprake is van de weduwe en erfgenamen van zal. Jan de Langue secretaris.

De Wapen-sfragistiek der Nederlanden.

(*Vervolg*).

Dirk van der **Horst**, bloedverwant van Herbern de Cock van Neerijnen, zegelt in 1531, 5 met vier golvende versmalde dwarsbalken. Insgelijks Gisbert, in 1567 schepen van Tuil; maar Matthijs Nicolaaszn, schepen van Rotterdam in 1585, met een ankerkruis.

Christiaan van **Horwin(n)en** a°. 1357 is gewis een van Hurwenen geweest (1). Hurwenen, een dorpje in den Bommelerwaard, komt voor onder de varianten: Harwynen a°. 1320, Horwinen a°. 1327, 35, Herwynen a° 1414, Harwenen a°. 1821; maar luidde 1844, volgens Van der Aa (Aardr. Wrdbk.) meest Hurwen of Herwen; zelfs, volgens diens Aanhangsel a° 1851 Hurne.

De S. twijfelt tusschen **Jadon** en **Jadou**. In Auvergne vindt men *Jadon* (een rots overtopt met een vogel). Hier is het wapenzegel a°. 1531 gevierendeeld: 1. en 4. een dwarsbalk van vijf spitsruiten, 2. en 3. een adelaar. Helmteeken: kop en hals van een gehalsbanden hazewind.

Jacob **Jacobs** (Jacobus Jacobi), in 1353 schepen van Oosterwijk. Dat zal zijn Oosterwijk, buurschap te De Wijk in Drenthe; want er is sprake van een perceel gronds te Ghesel (Giesel), en dit ligt onder Ruinen in die provincie. Of is het Gessel (thans Moergestel) bij Oisterwijk? — Joost Jacobs a°. 1374 schijnt een van Gaesbeek te wezen; hij zegelt met een leeuw. — Jan Jacobs zoen, in 1388 schepen van Leksmond, Horstgijn Jacobs soen, in 1458 schepen van Amsterdam, Adriaan Jacobs, goede vriend van Anna van Borgondië, vrouwe van Ravestein, enz. in 1484, en Henrik Jacobs, schout van den Graaf van Nassau, in het ambt van Drimmelen, in 1526, 31— zegelen verschillend.

Jan **Jacquet**, zegelt in 1634 voor Adrien de la Porte, leenman van Braine - l'Alleud.

Franco **Jament**, zat in 1534 in de schepenbank te Sichen (in Limburg, arrond. Maastricht).

Merkwaardig met het oog op de herkomst der heraldieke lelie, — zie Rietstap's „Handboek der Wapenkunde" (1857), blz. 220,1, — is het wapenzegel van Henrik **van Jamerloe**, schout der rechtbank van het Keizerrijk (Saint-Empire) te Keizersweerd in 1434, nml. drie spiesijzers of leliën met afgesneden voet (au pied retranché).

(1) Hij ontving 10 September 1357 van Brabant 1978 oude schilden, wegens kosten die hij gemaakt had op het huis Lillo en in het land aldaar, zoowel binnen den tijd dat heer Godevaert van der Delft er ruwaard was, als ook anders, van het begin van den oorlog tegen Vlaanderen, tot daar toe. Zou deze ruwaard één persoon wezen met Godevaart van Delft, die in 1342 van Gelre's Hertog zijn aandeel ontving in het gemaal van Wamel en Dreumel? Zie „Gelre, Bijdragen en Mededeelingen" I (1898), blz. 162.

Jan **Jamin**, leenman van Braine-l'Alleud in 1611, was aldaar in 1621,3, échevin forain. Wat was dat voor een schepen? Een rondreizende? Of een schepen van buitenwijken?

Jancour, luidde in 1374 *Ghehaincourt*, en op zijn zegel *Iehacour*.

De Jannée luidde ook *de Jagnée*, en op een zegel van 1374 zelfs de *Gaine*.

Willem **Janssone** zegelde in 1273 eene akte van Anton, zoon van heer Pieter van Arnemuiden. Jan f Jan f fermie wordt als zegellegende a°. 1329 verklaard door Jan f(ils) Jan f(ils) ver Mie, d. i. Jan, zoon van Jan, die de zoon is van vrouw Mie (dame Marie).

Van **Jans, Janssens** tal van voorbeelden betreklijk Nederlandsche plaatsen, te veel om hier te vermelden. Met de mededeeling aan het slot, dat Ferdinand Alfons Janssens 26 Mei 1871 in België den adelsrang (concession de noblesse) verkreeg, en 6 Maart 1885 de bevoegdheid om bij zijn naam dien van Bisthoven te voegen. In strijd met Rietstap's Armorial, die zegt, dat Janssens van Bisthoven in Vlaanderen 10 December 1688 geadeld is. De wapens komen bij beide auteurs precies overeen.

Cornelis de **Jeg(h)er**, in 1575 erfpachter van het kwartier van Nijmegen, — onze S. vertolkt „quartier de Nimègue" door *'t Rijk* van Nijmegen, — zegelt met eene ster. Insgelijks Geba de Jeger, in 1584 de gade van Hugo Russ (Ruys). De stervoerende de Jeger's zijn Geldersch. Onze S. zegt, dat er ook eene familie is van dezen naam, die een zwaard voert. Ook, dat er in het tijdschrift Taxandria (Juten, te Bergen-op-Zoom) vele bizonderheden te lezen staan over de Jeger. Over de Jeger beleend met Hoekelom, zie Geldersche Volksalmanak, 1882, blz. 67. Dit Hoekelom, huis onder Bennekom, heeft van 't begin der 15de eeuw af „des Jegers guet" geheeten; de bediening van het ambt van Jagermeester van Veluwe kleefde er aan.

Frederik die *Joede*, (**Jode, Jude**), door den Bisschop van Utrecht ten behoeve van Aleid van Puijflit (Puyflik?), zijne zuster, beleend met tienden te Elst, den groenen en den smalen tiend (koorn- en bloedtiend) geheeten, die juffer Catharina van Bijmmen gehouden had, zegelt in 1386 met drie jodenhoeden, de koorden (lanières) kruislings gebonden. Heer Gobel Juede, leenman des Bisschops van Keulen, 14de eeuw, voerde de hoeden zonder koorden. Die koorden voorzien van eikels, en gebroken in het hoofdpunt door eene ster zegelde Jan de Joede, schepen van Tiel, in 1448 overigens evenals Frederik a°. 1386. Jan de Juede, burgemeester van Oostburg (in Zeeland) en ontvanger van der Ouder-Yevene in Oostburger ambacht, zegelde in 1439, 41, 51 met drie bezanten. Eenigen wor-

den hier vermeld, wier wapenzegel niet aan iets Joodsch doet denken. — Olivier de Juede, was „homme (leenman?) de la *Salle* d'Ypres". Is dit het *kasteel* van Iperen? Vgl. „den *Sael* ende den ronden toern tot Werdenberch", a°. 1283 (1).

De **Jonghe** komt ook als le *Jovene* (Joisne) en le *Jone* voor. Ghiselinus, Ghiselinuszn de Jonghe was in 1415 schepen van Oostburg (in Zeeland).

Cornelis Corneliszn **Jongeneel**, in 1618 schepen van Rotterdam.

Tilman **Jordens**, in 1533 schepen van Sint Truijen, zegelt met een koopmansmerk. Een M.S. Armorial van St. Truijen kent aan Jordens toe: in goud een keper van rood, beladen met een schildje van zilver waarin een zwarte leeuw. Desniettemin komt hier Tielman Joerdens, schepen van St. Truijen, voor, in 1540 zegelend met twee kruislings over elkaar liggende vorken. De oude familie Jordens in Overijsel voert, een liggend rood hert.

Pieter **Judas**, schepen van Oosterwijk (in Drente?), zegelt in 1353 met drie ringen.

Willem, oudste zoon des Graven van **Juliers** (Gulik), zegt in 1321 tot zijn leenman gemaakt te hebben heer Peter van Bassenheim, *deme man sprigit van der Eckin*, een ridder. Wat beduiden de gecursiveerde woorden? — In deze rubriek is opgenomen *van Gulke* (Gulleke).

Willem van Gulik, gezegd van Wachtendonk, en Hermanna van Batenburg, zijne gade, verkoopen in 1439 aan Eduard van Gulik, voué (voogd?) van Belle, hun broeder en zwager, hunne aanspraak jegens Gerard van Kleef, graaf van der Mark, op eene rente op den tol te Keizersweerd.

de **Jupleux**, — Rietstap's Armorial heeft **Juppleu**, — komt voor als *Juppeleu*, *Jupli*, *Gipplu*, *Gupeloy*, *Juppleu*.

Willem van **Cadzand** (*Caysand*), schepen van Sluis, in 1412, zegelt met twee schelpen, naast elkander, verzeld van vier sterren, drie in het hoofd, eene in den voet van het schild (dat op een adelaar geplaatst is).

Caelberghe, niet *Coelberghe*, in 1351,5.

Jan **Kalf** Janszoon, schepen van Rotterdam, in 1618, zegelt doorsneden: 1. een kalf, 2. drie leeuwekoppen. Helmteeken: een kalf geplaatst tusschen eene vlucht.

Bij Jo^r^. François **Calch** ..... vraagt onze S., of door Oudengoedt worde aangeduid Oudengod, gehucht in Antwerpen, gem. Mortsel. Dit komt niet overeen met de verklaring in een der oudere jaargangen van „De Navorscher" door Dr. J. van Vloten van Oudengod gegeven, als ontstaan uit „Houten-God", den „Christus (als God gedacht) aan 't kruishout"; zoodat de Fransche benaming „Vieux-Dieu" eene proeve van volksetymologie vertoonen zal. Hoe denkt men in Antwerpen zelf over dien gehuchtsnaam? Voor de curiositeit sta hier, dat Clayskin van der Veste Nicolaaszn van het kasteel en den Ouden Burcht te Gent, in 1549 een leen hield te Saftingen in den Houte. En waarin bestond dit leen? In zes haringen en een halven haring [een tweesten deel van eenen harinck], den vorn. Clayskin verstorven ende ghesuccedeert bij den overlijdene van zijnen vadere. Van Claijskin was Willem Cal(l)oen (de Calone) de voogd.

Van van **Calsteren** menig voorbeeld, meest allen in de Schepenbank te Leuven 1259—1433.

Arnold van **Campen**, schepen van 's-Hertogenbosch, zegelt in 1479 met een zwaan. Insgelijks zijn vermoedelijke kleinzoon, naam- en ambtgenoot, in 1562.

Otto van **Camphuysen**, knecht (varlet) van het land van Veluwe, — zooveel als amptsjonker van Veluwe? — zegelt het verbond der ridderschap en der steden van Gelre, in 1418, met drie rechterschuinbalken. Wordt in Rietstap's Armorial Camphausen (Camphuis) geheeten. Cracht v. C., drost van 's Heerenberg en van Schuilenburg, getuige van Rolof van Lennep bij zijn huwlijkscontract met Johanna de Cock van Neerijnen, zegelt in 1528 met een gekanteelden en tegengekanteelden dwarsbalk; helmteeken, eene vlucht. Dit helmteeken mist men in den Armorial. Deze Cracht van Camphuijsen staat in 1538 vermeld als echtgenoot van Elisabeth van Buren, dr. van Adriaan bij Anna van Gelre, bastaarddr van hertog Karel van Gelre (1).

Bij Jan **Campnoels**, schepen van Tienen in 1453, luidt de legende *Capernoels*. Is dit gepast?

Mr Jacob Canis — onze S. heeft **Kanis**, — burgemeester van Nijmegen, komt onder de vrienden en bloedverwanten van Roelof van Lennep voor, en zegelt in 1531 met drie vairpalen, in het schildhoofd beladen met een springenden hazewind, overtopt met een barensteel; helmteeken: de kop en hals van een hazewind. Hem gold het schier laatste woord van hertog Karel van Gelre (+ 30 Juni 1538): Canis, Canis, du looser hond, du hebst my gebeeten" (2).

Omtrent **Cannart**, vele gegevens.

Matthijs **Cannegieter**, een der twee roetslude (*raadslieden*?) der twee meesters van den ghesworen scutten van der stat van Triecht (*Maastricht*), die woren (*waren*) in den lande van Lutsenborch (*Luxemburg*), zegelt in 1414 met een keper, verzeld in het schildhoofd van twee rozen.

Pieter **Kant** Gysbertszn, in 1494 schepen van Rotterdam.

(1) „Geldersche Volksalmanak," 1874, blz. 14.

(1) Zie „Herald. Bibliotheek", 1879, blz. 296.
(2) Slichtenhorst, „Geld. Geschied.", blz. 433*b*.

Jan van der **Cappellen** geeft een vidimus eener oorkonde van den hertog Adolf van Kleef van den jare 1443, inhoudend de beleening van zijn persoon met verschillende goederen, met het huis en den hof ter Woninghen, met een tiend, in het kerspel van Bocholt, buurschap van Hemde (*sic*), enz., te Walsum, Buderich, Ginderich, enz., welke wijlen zijn vader Jan gehouden had. Hij zegelt met een dubbel slangenkopkruis, welks eerste kop is afgesneden, verzeld in het eerste kwartier van een gebouw, dat eerder op een kasteel dan op eene kapel gelijkt. Onze S. twijfelt omtrent den naam van dat huis en hof, Wonighen of Womghen, met verkortingsteeken. „*Capel van der Woning*" was het tweede kwartier van vaderskant van Hendrik van Brienen van de Lasmar (de Lathmer, te Wilp), + 20 December 1663, en begraven te Echteld (Neder-Betuwe) met 16 kwartieren. Die kwartieren door ons medegedeeld in „De Navorscher" XXVI, 68, wijzen op alliantiën van Brienen × Capel van der Woning en Capel van der Woning × Wees van den Pluimenborg. Er lag ook eene heerlijkheid de Woningh onder Ewijk en Beuningen, in 1756 in 't bezit van het echtpaar W. C. van Doornick en M. A. van Stepraedt (1) — Govert van der Capellen, schepen van Helmond, zegelt in 1460 met eene zesbladerige roos in het schildhoofd rechts, en twee molenijzers, de eene in het hoofd links, de andere in den voet van het schild. — Willem van der Capellen, schepen van het kapittel van St. Servaas, te Maastricht, zegelt in 1555 met twee kruislings geplaatste vorken, en eene korenschoof, die er in het hart over heen ligt.

Karssen komt ook als *Cassen* voor. Christiaan Karssen, schout van Muisen (Limburg) (2), zegelt in 1581 met een keper, verzeld van drie vogels; helmteeken: een vogel.

In het helmteeken van Mr Jan **Casembroot**, schepen van Rotterdam ao. 1651, houdt de vrouw (de godin Ceres) in de rechterhand *één* korenaar, en in de linker eene weegschaal.

Boudewijn **Caseus**, in 1272 schepen van Maastricht.

Laurens van **Cats** zegelt in 1430 het huwlijkscontract zijns zoons Jan met Maria van Borsele Florisdr. Het wapenzegel komt precies overeen met het wapen van van Cats van Weldamme in den Armorial. -- Heer Nicolaas van Catch, ridder, leenman van den Graaf van Holland, enz. zegelt met eene loopende kat, en heeft tot legende: S' Nicholai de Chacs militis. Hoe kan dit de legende zijn? — Jacob van Cats zegelt in 1450 het huwlijkscontract zijner dochter, Maria, vrouwe van Souburg, met Adriaan van Borsele van Brigdamme (niet Brugdamme). — Bij onzen S. komt zij in 1457 voor als dochter van Johan van Cats en gade van Adriaan van Borsele, die in dat jaar haar testament maakt. — Theophilus van Cats, heer van Cats, Coulster en Heilo, zegelt in 1637 het huwlijkscontract van Pieter van Tuyll van Serooskerken, wiens oom hij is.

Gerard van **Katwijk**, schepen van Heusden, zegelt in 1460, 2, 7, 8, 76 met een St. Andrieskruis verzeld in 't schildhoofd van eene ster met vijf stralen.

Caverson luidde in 1292 *Cavacon*.

Anselmus van **Keken**, schildknaap, belooft in 1367 Mechteld van Gelre, gemalin van Jan graaf van Kleef, na den dood van dezen laatste in 't bezit te zullen stellen van het land van de Lymers, waarvan hij amptman was, alsmede van het kasteel van Zevenaar, welk een en ander deel uitmaakte van de weduwgift dier Gravin. Hij zegelt effen, met drie rozen in het schildhoofd. Anselmus'broeder, Jan van Keken, zegelt in 1367 evenzoo. Maar Joris van Keken, oomzegger van Anselmus, zegelt in ditzelfde jaar met een kruis. — Berend Slabbert van Kijcken, verklarend aan zijne zuster Fie (Sophia), gade van wijlen Roelof van Holthuysen, 70 Hollandsche gulden, bij wijze van huwlijksgift schuldig te zijn, stelt daarvoor in 1400 eene rente vast van 7 gulden op goederen in het kerspel Dreemthe. Onze S. verklaart dit laatste door *Drenthen;* bedoeld is echter *Drem(p)t*, onder Hummelo, bij Doesburg, aan den Ouden IJssel. — Otto van Keken zegelt in 1498 als richter te Steenderen voor den Hertog van Gelre, met een kruis, verzeld in het 1ste en 2de kwartier van een meerltje, het eerste omgewend.

Nota. De plaats heet *Keken*, niet Keeken, gelijk uit al de door onzen S. bijgebrachte voorbeelden blijkt. De plaatsing is dus alfabetisch onjuist.

Opmerklijk is, bij de **Keijser**, „Claus le Keijsere dit limpereur" (l'Empereur), in 1402, 1404 zegelend met ster en ringen; terwijl Jan Lenpereur, volgens onzen S. (I, 426*b*), in 1418 met drie stijgbeugels (étriers) zegelde. Zijne de Keysers komen veel te Opwijk (bij Brussel) en te Dendermonde voor. Zouden zij de voorzaten geweest zijn van l'Empereur van Opwijck? Bijv. van Johannes l'E. van O., wiens grafteeken († 1637, 22 Augustus) in de Kloosterkerk te 's-Gravenhage prijkte), en van wien J. de Riemer in zijne Beschrijving der residentiestad (I, 382, 3) ons bericht geeft.

Vgl. het wapen dezer familie in Rietstap's *Armorial* en zie mijne aanteekening in „Herald. Bibliotheek" 1881, blz. 138—42. — Keyser, zonder voorvoegsel, vindt men in Adriaan Keyser Corneliszn, schepen van

(1) „Registers op het archief van het voormalig Hof van Gelre", door P. Nijhoff, blz. 312.

(2) Volgens J. van Wijk Rz., liggen er in Limburg twee dorpjes van dezen naam, en éen in Zuid-Brabant.

Rotterdam, die in 1609 zegelde Gedeeld: 1. eene ster van acht stralen, 2. een bok op grasgrond, die tegen een boom opklimt; helmteeken: de bok, uitkomend.

Bij **Kelbergen** zegt onze S., dat in het door hem aangehaalde voorbeeld **Kerberghen** hiervan eene verhaspeling is.

Kemexhe, komt ook voor als Kemecke (Kemehe, Cummech). De legende van het zegel van Johan de Kemexhe, ridder, in 1376 luidde: „S' Joh' de Meir le jovene" (le jeune), omdat hij een „Kemexhe dit de Meir" was.

Renier **Kempinck**, in 1566 schepen van Arnhem.

Godfried **Kenterkn**, in 1272 schepen van Maastricht.

Dirk van **Keppel** van Verwolde, schildknaap, zegelt het Verbond der Ridderschap en der steden 's Lands van Gelre, in 1418, eenvoudig met drie schelpen.

Op Michel van Kervenich (en Cuerbics), wordt in 1357, 8, het zegel van Michiel v. **Kerbix** toegepast.

Bij van **Kerke**, wordt van **Kerkem**, van **Kerreken**, van **Kerkom** te pas gebracht.

Van van den **Kerchove** menig voorbeeld.

Kerman, ook **Keerman** en **Kerreman(s)**.

Kerpen luidde verlatijnscht **Kerpena**.

Steven van **Kervenheim**, schildknaap, zegelt in 1418 het Verbond der Ridderschap en der steden 's Lands van Gelre, met eene vlucht, de vleugels eindigend, elk, in eene lelie en binnenwaarts omgebogen. Bij Gelre (14de eeuw) eindigen de vleugels in een klaverblad en zijn naar buiten omgebogen. Schild rood en vleugels zilver. Dezelfde wapenheraut geeft aan Loef van Kervenem in rood een zilveren hartschild, met blauwen barensteel over alles heen. Rietstap's Armorial geeft het eerste wapen, maar onvolledig, en de kleuren omgekeerd: schild zilver, vleugels rood. — Steven en Loef ontleenden hun geslachtnaam aan „Kervenhem, nu Kernhem" (v. Hasselt, Geld. Bijzonderh. 1807, blz. 35). Nog steeds als Karnem eene oud-adellijke huizing te Ede (Veluwe).

Opvallend is bij van **Kessel** voor Eys (o. Wittem, in Limburg) de variant in 1412, nml. *Oys*. Al de voorbeelden bij onzen S. omtrent van Kessel, (volgens Rietstap's Armorial 7 Augustus 1725 hersteld in den adelstand, 5 Februari 1744 baronnen) hebben het kruis van vijf ruiten tot wapenzegel; zij behooren tot den erkenden Belgischen adel. Uitgezonderd Hendrik van Kessel, schepen van 's-Hertogenbosch, in 1476, die met een dwarsbalk zegelt.

Bij van **Kesselstatt**, *Mechzik* = Messancy, *Zolveren* = Soleuvre. De legende van het wapenzegel (een gevleugelde draak) van Junker Christoffel von Kesselstatt, is *Stafles*, waarover onze S. zelf zich verbaast.

Bergeyk, 6 April 1901.

(*Wordt vervolgd*).

Wetenschappelijke Genealogie.

DOOR J. F. VAN MAANEN.

(*Vervolg*).

Een andere zijde van het vraagstuk van den vooruitgang, bij welker beschouwing genealogische kennis onontbeerlijk is, betreft het nasporen van den invloed der *sociale selectie* (integenstelling met de besproken *geslachtelijke selectie*) op de uitbreiding en ontwikkeling, het verval en den ondergang van familiën en standen.

Elders is uiteengezet wat gemeenlijk wordt verstaan door sociale selectie (1). Het is duidelijk — en de Geschiedenis levert er talrijke voorbeelden van op — dat familiën, zelfs standen en klassen, wanneer zij er er eenmaal in geslaagd zijn eene machtige en bevoorrechte stelling in staat en maatschappij te veroveren, een tijdperk, eerst van stilstand, dan van achteruitgang en verval intreden. Hunne bevoorrechte positie namelijk, welke die familiën en klassen, door het bezit van stoffelijke en andere machtsmiddelen vrijstelt van den strijd om het bestaan en dientengevolge onttrekt aan de sociale selectie, welke overleving der besten en geschiktsten, verdwijning van zwakken en onbekwamen veroorzaakt, juist die bevoorrechte positie, zeg ik, bevordert dan de instandhouding van individuen, die niet of in geringe mate de deugden en eigenschappen hunner voorvaderen bezitten en die bezwijken zouden in den „struggle for life", indien een geërfde, „onbezorgde" positie hen niet van de noodzakelijkheid tot het voeren van dien strijd onthief.

Zoo worden, door het ophouden der heilzame schifting van het ledental, in de oorspronkelijk door kracht en talent gerezen familiën en standen de kiemen van verval en bederf gelegd; een tijdlang trachten zij nog met de verschillende beschikbare machtsmiddelen hun oude maatschappelijke en politieke voorrechten te handhaven, doch het natuurproces is niet tegen te gaan: de degeneratie woekert voort en het einde is ondergang en dood (2).

(1) Hoofdstuk VII. Daar is ook op de anthropologische factoren gewezen, waarvan bespreking hier alzoo achterwege blijft.

(2) „Der Culturfortschritt hat regelmässig im Verlaufe der Generationen eine Einschränking der natürliche Auslese in der Inzuchtkaste zur Folge, womit die Degeneration der Kaste beginnt, welche durch die Inzucht verstärkt und verbreitet wird." (*Reibmayr*. Op cit. pag 127—129 en passim.) De strijd om het bestaan in de maatschappij wordt (echter) vervalscht, vooral tengevolge van het bezit, doordat niet-bekwamen, niet-gezonden, niet-krachtigen en moreel-laagstaanden in hunne bevoorrechte geërfde positie eene kunstmatige beschutting vinden, waardoor de selectieve gevolgen van den strijd om het bestaan buiten werking worden gesteld. Door vast te houden aan het beginsel der gelijkstandige huwelijken planten die minderwaardige indi-

In den wetenschappelijken zin des woords is een Wet de noodzakelijke betrekking, welke er bestaat tusschen zeker verschijnsel en de omstandigheden, waaronder het zich voordoet. Veranderen of verdwijnen dus de omstandigheden, welke het vervallen en uitsterven van aanzienlijke en adellijke geslachten vergezellen, dan zal het verschijnsel zelf zich wijzigen of ophouden (1).

Als zoodanige omstandigheden worden genoemd en zijn door mij op verschillende plaatsen ter sprake gebracht: de onderlinge vermaagschapping en het huwen van bloedverwanten („*natürliche Auslese*" en „*Inzucht*"); de verschillende inwerkingen van het stads- en het buitenleven; de verfijning en overprikkeling van het zenuwstelsel als gevolg der hoogere intellectueele ontwikkeling en de daarmede gepaard gaande snellere „slijtage"; de zoogenaamde sociale contra-selectie, welke den zuiverenden en schiftenden invloed van den strijd om het bestaan verzwakt, waardoor de instandhouding der fysiek-zwakken en intellectueel-laagstaanden wordt bevorderd; de vormen van den eigendom (grondbezit tegenover roerend vermogen) en daaruit voortkomende fortuinverwisselingen; de juiste of verkeerde criteria welke de huwelijkskeuze bepalen; de maatschappelijke en godsdienstige opvattingen ten aanzien van evenboortigheid en gelijkstandigheid, ten aanzien van het huwelijk en het coelibaat; het neo-malthusianisme; de anthropologische rassen-kruising en -vermenging (primitieve endogamie en exogamie), landverhuizing en acclimatisatie; enz. enz.

Dit programma — dat intusschen nog voor uitbreiding vatbaar is — laat reeds aan verscheidenheid weinig te wenschen over en men doordringe zich van de overtuiging dat bij de navorsching en het onderzoek van al deze verschijnselen de Genealogie haar bijstand kan verleenen.

viduen hun geslacht voort en geven daardoor het aanzijn aan een nageslacht, dat èn physiek, èn intellectueel èn moreel, ten gevolge der erfelijk belasting steeds meer achteruitgaat en ten slotte uitsterft aan uitputting en onvruchtbaarheid (*Haycraft*. Darwinisme en Maatschappelijke Vooruitgang. Holl. vert. pag. 168 en passim.

(1) Niet zelden wordt dit — ook bij andere maatschappelijke verschijnselen — over het hoofd gezien. Men houdt dan voor iets absoluuts en fataals, wat slechts relatief en veranderbaar is. Fysiologische en sociale, in 't bijzonder oeconomische invloeden werken mede tot de instandhouding en verheffing, zoowel als tot den achteruitgang en het verdwijnen van families en geslachten. Alle omstandigheden, waaronder deze processen voltrokken worden, zijn bij lange nog niet in heur ganschen omvang en diepte nagegaan en onderzocht en de meeste schrijvers die de bedoelde verschijnselen behandeld hebben, hebben slechts één of meer „oorzaken" daarvan in 't licht gesteld. Vgl. *Hansen*. Die drei Bevölkerungsstufen, blz. 166, 174 en passim; *Benoiston de Chateauneuf*. Mémoire sur la durée des familles nobles en France; *O. Ammon*. Die Gesellschaftsordnung, blz. 123 e. v. v.; *Vicomte A. de Royer*. Y a-t-il une Noblesse Française? Paris. 1899. *Dr. J. F. H. Kohlbrugge*. Stadt und Land, in Centralblatt für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, Heft I. 1901.

Kan genealogisch aangetoond worden, dat het kultuurleven van een volk evenwijdig gaat aan de vorming van een leidende, door onderlinge vermaagschapping bijeengehouden klasse met welker toppunt van macht de bloeitijd van dat volk samenvalt; dat in den loop der evolutie tengevolge van de onvermijdelijke beperking en stremming der natuurlijke en maatschappelijke selectie en de schadelijke invloeden der contra-selectie een ontaarding, degeneratie dier klasse intreedt, welke degeneratie juist door onderlinge en evenboortige huwelijken wederom wordt bevorderd en verhaast; en dat ten slotte die achteruitgang der „Inzucht"-klasse het verval van gansch het volk veroorzaakt en regeneratie van de klasse en het volk slechts mogelijk is door het sluiten van *on*-gelijkstandige, *on*-evenboortige huwelijken, waardoor versch bloed in de leidende klasse wordt gevoerd, — dan, geloof ik, is daarmede de weg gebaand tot een zooal niet geheel nieuwe wereld- en geschiedbeschouwing, dan toch tot het vinden van een verklaring voor zekere verschijnselen in den ontwikkelingsgang der menschheid welke tot heden op zeer onbevredigende wijze waren opgehelderd.

Genealogie, demografie, statistiek en ethnografie zullen hebben aan te toonen de periodieke afwisseling van „Inzucht" en kruising bij families, klassen en volkeren; fysiologie en psychologie zullen, voorgelicht door de Beschavingsgeschiedenis, den daarmede samenhangenden op-en-neergang in de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling der volkeren bestudeeren en het bewijs zoeken te leveren dat een tijdperk van hoogen bloei en beschaving zich kenmerkt door het bestaan van een aanzienlijke, leidende klasse, waarin de uitnemendste eigenschappen en de beste karaktertrekken van het geheele volk op de meeste intensieve wijze belichaamd en geconcentreerd zijn, terwijl een tijdperk van achteruitgang en verval ontstaat door min of meer sterke klassen- en rassenvermenging, waardoor echter weder de voorwaarden tot herleving, wedergeboorte en regeneratie worden geschapen (1).

(1) Geschiedenis en Sociologie kunnen vele aan alle tijden en volkeren ontleende feiten en voorbeelden ter toetsing dezer beschouwingen opleveren: de kasten bij Egyptenaren en Indiërs; de historie van het Israëlietische volk tot op den huidigen dag; de geschiedenis van den adel aller landen; de anthropologie der kleurlingen en de ontwikkelingsgeschiedenis der koloniën; de evolutie van „Sippe", „Clan", „Gens" enz., en de andere „Blutgenossenschaften"; de gevolgen van veroveringen zoowel

Het ligt voor de hand dat elke leidende klasse de gewoonten en gebruiken waaraan zij opkomst, aanzien en macht te danken heeft, wil instandhouden; de voorwaarden, waardoor haar ontwikkeling begunstigd wordt, met alle kracht zal handhaven en hare verkregen voorrechten met hand en tand verdedigt. Is zij in de politiek conservatief, in 't maatschappelijke spreekt dit conservatisme zich uit in kastengeest en adeltrots, afkeer van „mésalliances," en 't vasthouden aan gelijkstandige en evenboortige huwelijken, een sterk solidariteitsgevoel, een scherpe onderscheiding tusschen familieleden of bloedverwanten en vreemden.

Het behoeft geen betoog dat al deze omstandigheden het aanleggen en bijhouden van stamregisters en geslachtslijsten en de beoefening der Genealogische Wetenschap grootelijks bevorderen. „Die Pflege des Andenkens verdienter Familienvorfahren ist eine dem Menschen tief eingepflanzte und auch verstandesmässig gerechtfertigte Sache" (1). Zoo zegt ook *Wertner:* „Wo sich schon vom Anbeginn der historischen Kenntniss Kastengeist, Legitimität und Verfassung nachweisen lassen, dort präsentiren sich uns auch die Substrate der Genealogie; die Art und Weise der genealogischen Thätigkeit ist jedoch zu allen Zeiten mit der Kultur gleichen Schrittes gegangen."

Dit nu maakt het mogelijk aan de hand van de Genealogie den gang der maatschappelijke evolutie in vervlogen tijden eenigermate na te gaan, doch het voorhanden materiaal is alsnog èn ontoereikend èn niet zelden onbetrouwbaar.

Het is tijd tot eene conclusie te komen.

Is uit voorgaande hoofdstukken gebleken hoe talrijke betrekkingen er tusschen de Genealogie en andere wetenschappen, in 't bijzonder de historische, sociologische en natuurwetenschappen, bestaan, de in dit hoofdstuk neergelegde beschouwingen mogen eene aanwijzing geven voor de manier, waarop de studie dier betrekkingen kan dienstbaar gemaakt worden aan de perceptie van een leer van den maatschappelijken Vooruitgang, waarbij niet steeds *de menschheid* als een abstracte eenheid wordt voorgesteld, maar, wat ze in werkelijkheid is, als het complex der gaande en komende geslachten, waarvan de concreete eenheden — individuen, familiën, standen en klassen — op positieve wijze kunnen beschouwd en bestudeerd worden. Door bestudeering der verschijnselen van erflijkheid en veranderlijkheid, van opkomst, bloei en verval in de concreete geslachtsregisters en kwartierstaten zal het der Genealogie misschien mogelijk zijn het „moment" van den Vooruitgang op te sporen in de feiten van teling en afstamming en hare bevindingen te laten benutten door de Natuurwetenschappen, de Sociologie en zelfs de practische politiek (1).

op de overwinnaars als op de overwonnelingen; enz. enz. Ook de geschiedenis van ons vaderland, vooral in de 17e en 18e eeuw met hare regentenaristokratie en familieregeeringen, welker ontaarding gelijken tred hield met het verval der Republiek, lijkt me in menig opzicht leerrijk toe.

(1) *O. Ammon.* Op. cit. pag. 89.

(1) Een grondige studie van de Geschiedenis volgens de genealogische methode zou ongetwijfeld zekere vaststaande waarheden opleveren, welke aanleiding zouden kunnen geven tot herziening der beginselen, waarop de practische staatsmanskunst moet steunen. Maar 't is niet waarschijnlijk dat de politici, die doof zijn voor de woorden van filosofen, moralisten en naturalisten, naar genealogen zullen luisteren . . . .

Uit de registers van Vlodrop bij Roermond,

MEDEGEDEELD DOOR A. F. VAN BEURDEN.

1645—6 December. Baptizatus est, Caspar Otto, filius nobilis *Jois Henrici (de) Gaelen* ejusque conjug; susc: Arnoldus Clout et villica op den Triest.

1659—6 Septembris. Baptizata est Anna Bernardina, filia Illmi dni *Mauritij, comitis de Limburgh,* Brunchorst Styrum et Mariae Bernardine, nate comitisse de Styrum; patrini fuerunt Illus dmus Hermanus, comes natus van den Bergh et generosa domicella Wilhelmina, comitissa van Brunchorst, quae suscepit ne De Hieronyma, comitissa van den Bergh, nata comitissa de Spoer (Spaur).

1665—1 Juni. Baptizatus est: Anthonius, filius *Hlmi Dni Hendrici, comitis de Pas* (2) *et* dnae Julielme Petronelle, comitisse de Steeren (Styrum); patr. fuerunt Hlne dna van Wel; qui nude baptizatus fuit, eodem postea adhibitis caeteris ceremonys. nota: Henri de Pas de Feuquières, Heer van Well, overleden 8 November 1693, gehuwd 1663 Juliana Petronella Gravin van Limburg Styrum, overleden 30 Juli 1718 oud 85 jaren. Zij bezaten Annadael bij Posterholt en Vlodrop gelegen.

1666—17 November: Baptizatus est Justinus Franciscus, filius de *Gerardi Bordels* (3) consulis Ruremundensis et domicellae Isabella Chatarina Flemingh (4), Saffeliendis; patr. fuerunt dominis Jakobus Franciscus Chatelin, major unius legionis equitum et domicella Maria Tailler, nomine domicella Anna de Roijen.

1670—30 Juli: Baptizata est; Catharina Jacoba, filia *Jacobi Francisci Catalijn* (de Chatelin), locum tenentis

(2) de Pas voert: van keel met een goud getongden, klimmenden, zilveren leeuw, twee wildemannen als schildhouders; wapenspreuk: non timet occursus.

(3) Gerard Bordels was bezitter van het riddergoed Vlodrop. Zie Inv. Roerm. Archief 4/410.

(4) Fleming voert: van goud met drie palen van keel, waarover een gouden lelien- of scepterkruis.

colonelli et domine Mariae Clarae Flemminge; pp. fuerunt dus Gerardus Bordels, noe di Francisci Wilhelmi Flemminge et Annae Catharinae Bordels.

Burgers geworden te Hattem.

Sinte Marten. 1485: Arnt Scomaker, Aelt Ramaker, Rutger van de Par, Herman Coenraitsz, Willem van Twell, Willem Muler, Derck die Visscher, — alle betaalden 2 pond. — Achter Hillebrant staat geen som vermeld.

Maandag na Cantate, 1488. Evert Schymmelpenninck, Anna Hermess, Geerlich van Wye, Gerryt van Wye, Derck Hagen, Johan Vrilingk, Willem Alerss, Johan Rotgers, Johan Horst, Willem Hagen, — allen betaalden 2 pond.

Maandag na Cantate, 1489. Gerryt van Langen, Herman Bessembinder, Albert Kremer, Jasper Müler, Gerryt Weidman, Cornelis Kremer, Peter Kuper, Evert van den Berge, Lubbert die Greve — betaalden ieder 2 pond.

St. Lucien-dag, 1518. Kornelis Janss, Johan Tymerman, Herman Alberss, Jan van Genderen, Johan Janss, Johan Luberss, Thomas van Leeuwe, Johan Schuerman, Rotgher Brouwer, Johan van Eybergen, Hendrick Gerress, Johan Egbertss, Johan Kistemaker, Johan Dercks, Gerryt Vysschers, Johan Smit, Engbert Derckzoen, Derck Alberts, — betaalden ieder 2 pond.

Zondag in den vasten Invocavit. — 1522.

Lubbert Huginck.

St. Margrietenday 1527. — Peter Scholten, Steven van Veerholten, Berent Schomaeker, Gherrit Kock, Berent Engbertss, laeme Henric van Heerde, Gerrit Goltsmit, Egbert van Zutphen, Johan Vedericks, Gherrit Stappert brower, Johan Henriscss Scomaker, Gherrit van Suesvelt, Bert Becker, Henri Aeltsen, Derick Gherritss, Johan Dericks sin soen, Walter van Drecht, Derick Groetbrugge, Willem Haeghedoirn, Herman Winter, Andris Smit, Jacob de baede, Herman Stoeldragher, Derick sonder ghelt.

22 April 1629. Pauwel Gerrits, Henrick Peters, Jan Hendricks, Waerner Jansen, Henrick Brouckhuysen, Andrits Driessen, Warner Weninch, Henrick Martensen, Jan Warners, Claes Gerrits, Marten Jansen, Jan van Steenberghen.

Anno 1631 hebben navolgende personen haere burgherschap ghewonnen te weten Gerrit Berents voor syn ghihilik burgherschschap gheloofft. 30 ggl.

Isack van Aelst voor die halve burgherschap also hij d'anderhelfte gheacquiteerd heeft met sijn vrouwe. 15 ggl.

Thonis Berents becker voor die halve burgherschap d'ander helfte hebbende behylikt. 15 ggl.

Peter Joghums, timmerman syn halve burgherschap d'ander helfte geobtineert hebbende als boven. 15 ggl.

Hermen Alberts, metselaer van syn halve burgherschap d'ander helft bekomen als boven. 15 ggl.

Anno 1634, 31 Maart, hebben burgerschap gewonnen:

Pauel Gerrits, Agnes van Loo en hare kinderen, Jan Berents, wever en zijne kinderen, Jan van Steenbergen en hare kinderen, Gerrit Jacobs, Jan Hendricks, timmerman.

Anno 1634, 2 Mei. Lubbert Cornelis, Thonis Heymens, Jan Everts.

Anno 1635, 25 April. Willem Berents, Evert Hermsen.

Anno 1635, 14 Mei. Claes Henricks en zijn zoontje, Cornelis Thomas, Reinder Bries en kind, Jan Jansen van Renen, Wychman Gerrits.

Anno 1635, 28 December. Herman Gerrits Kistenmaker.

Anno 1638, 4 Mei. Arent van Lichtenborch met vrouw, Berent Jansen, Jan Aerts en twee kinderen, Henrick Ackerpoet. — Hermen . . . . en kinderen.

Anno 1639, 21 April. Gerrit Dries, Johannes Aerts, Willem Dries, Henrich Eylander, Mele Thomas en haar zoon.

Anno 1640, 13 Mei. Harmen Henricks, Rutger Henriks, Court Jansen, Jan Dryfken, — allen a 30 gl. doch indien Jan voerz. deze dertig goltgulden niet betalen konde, is goedgevonden hem uit een ander middel weder te succurreren.

Anno 1641, 17 Mei. Derks Willems, Egbert Jansen, Abram de Lanck, Willem Timmerman. —

Anno 1642 Wede. Jan Wichmans, Render Lucas, Zelmer Dericks, Joost van Lochgum.

Anno 1643, 13 Mei. Willem van Hesnics, Henrich Jansen Kuiper van Lochgum, Gerrit Gerrits van Wye, Coendert Henricks, smit, Gerrit Roelofs, timmerman, Berent Berchs, Walbert jurriens van Sallick, Pauel Henricks, Jan Loesinck.

Anno 1643. Henrick Burghart en Barbara Michielsen.

Anno 1646, 11 Mei. Bartholdus Avercamp, Coendert Hulleman, Gerrit Jansen, Stoffel Jansen, Gerrit Jansen van Heerde, Thimen Stevens, Henrich Berents van Noorthorn, Arent Jansen, Jan Berens Rubol, Frerick Wibbelts.

Anno 1648, 6 Mei. Henrick Metselaer, Harmen Alberts.

A. J. C. Kremer.

Van Baerland.

Over Baarland en van Baerland levert „*De Navorscher*" XXII, 588; 'IV, 178, 9'; 'VI, 308 het een en ander. Voeg er bij het rijke artikel van M. [L. U. Rengers van Naerssen, † 24 Augustus 1898 te 's-Gravenhage, zie „*Navorscher*" XLVIII (1898) bladz. 579] in „*Navorscher*" XXIII, 499—501. J. H. Scheffer's „*Alg. Nederl. Familiearchief* in A. A. Vorsterman van Oyen's *Alg. Nederl. Familieblad*" 1883/4 N°. 122 blz. 2*b* vermeldt uit het Register Nieuwe verkrijgen ab Anno 1626 [Hooft-Leenboeck van Wals-Brabant]: „Jan van Baerlant A° 1648."

Gulielmus à Barland, Zeelandus, overleed op zijne terugreis van Napels, 4 November 1597. Het grafteeken in de kapel der Natio Germanica in de kerk S. Domenico te Siena (in Toskane) is door zijne moeder en zijn broeder Jacob gesticht. Wapen: drie (2, 1) klauwen van een grijpvogel. Helmteeken: een omgekeerde klauw van het schild (met de teenen naar boven). — Aldus in een opstel over de grafteekens van Duitsche studenten der 16de 17de en 18de eeuw in de aan St. Barbara gewijde kapel dier kerk te Siena, welke bekend is om hare menigte van standbeelden, schilderijen, enz. Dit opstel staat te lezen in de „*Zeitschrift*" van den „*Deutsche Herold*" XXXI (Berlijn, Juni 1900) N° 6 S. 104 *b*.

Hoe heette de moeder van dien Gulielmus à Barland, Zeelandus?

B. Jac. A.

Binkhorst.

Beleefd wordt medewerking verzocht tot het samenstellen eener zooveel mogelijk volledige genealogie van dit oud-Hollandsche geslacht, ter aanvulling van hetgeen daarover voorkomt in het *Stam- en Wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche geslachten* door A. A. Vorsterman van Oyen. Bedoelde familie staat in geen verband met het geslacht „*van den Binckhorst*, afkomstig van den „Binkhorst" buiten 's-Gravenhage, ten minste naar haar wapen te oordeelen. — Rietstap vermeldt in zijn *Armorial* de volgende twee wapens, betrekking hebbende op het geslacht, waarvan in den hoofde dezes sprake is:

I. *Van keel met eenen leeuw van goud, geklauwd en getongd van azuur* (of dit wapen gekwartileerd met: *van azuur met drie wassenaars van goud*). Gekroonde helm. Helmteeken: *een natuurlijke pauwestaart.* (Stamt af van de Graven van Bentheim (Benthem), van den stam der Hollandsche Graven).

II. B. (van Oud-Carspel, Spanbroek etc. Alkmaar) Gekwartileerd. 1 & 4. *Van goud met eenen leeuw van sabel, getongd van keel.* 2 & 3. *Van zilver met drie wassenaars van keel.* Helmteeken: *een uitkomende leeuw van sabel, getongd van keel.* Helmdekken: *goud en sabel.* Schildhouders: *twee leeuwen van sabel, getongd van keel.*

Zooals men ziet, vertoonen deze beide wapens veel overeenkomst en mogen wij daaruit wellicht tot verwantschap besluiten.

Wie waren de ouders, grootouders, enz. enz. van Johan Binkhorst, gedoopt 3 Maart 1669, overl. 22 Februari 1721 (wellicht te Hoorn), eerste commies ten Comptoir generaal, gehuwd met Catharina Hooreman, (ged. 22 April 1668), dochter van Johannes, Kapitein der Infanterie, te 's-Gravenhage, en van Susanna Pousaert, uit welk huwelijk drie kinderen Pieter, Wouter en Margaretha gesproten zijn?

Wie waren: Mr. Cornelis Binkhorst, in 1769 Schout en Dijkgraaf van Texel, Baljuw van Eierland, en Mr. Franciscus Binkhorst, gepromoveerd in 1763 te Leiden; in 1768, advocaat bij den Hove van Holland? — Alle deze personen voerden het Sub II beschreven wapen. —

Met mededeelingen en inlichtingen zal zich zeer verplicht achten

Amsterdam. H. J. Scharp.

Geslacht van der Houven.

Pieter *van der Houven*
en
Anna Elizabeth *Havel* (1).

1721 den 2 Juni is geboren ons eerste kindt zijnde een zoon en is genaamt Daniel en is gestorven de 13 Augustus 1724 out zijnde 3 jaren 3 maanden en 11 dagen.

1723 den 26 Februari is geboren ons 2de kindt, zijnde eene dochter en is genaamt Jacoba.

1724 den 28 Juli is geboren ons 3de kindt zijnde eene dochter en is genaamd Anna Elisabeth en is gestorven den 8 Juli 1726 oud zijnde 1 jaar 11 maanden en 10 dagen.

1725 den 25 Augustus is geboren ons vierde kindt zijnde een dochter en is genaamt Petronella.

1726 den 31 December is geboren ons vijfde kindt zijnde een zoon en is gestorven den 1 Januari 1727 out zijnde een dag.

1728 den 10 Juli is geboren ons sesde kindt zijnde een zoon ende is genaamt Jacob en is gestorven den 26 Februari 1729 out zijnde 7 maanden en 16 dagen.

(1) voor zoover leesbaar.

1747 den 21 December is Jacoba *van der Houven* getrouwt out zijnde vier en twintig jaren negen maanden en vijf en twintig dagen met *Gooswijn van Es* out zijnde 29 jaren 11 maanden en 8 dagen.

1748 den 26 September is Petronella *van der Houven* getrout (te Rotterdam) out zijnde vier en twintig jaren 1 maand en 1 dag met Pieter *du Crocq* (1), out zijnde 28 jaren drie maanden en 17 dagen.

1749 den 13 December is geboren het eerste kindt van mijne dochter Petronella *van der Houven* huisvrouw van Pieter *du Crocq* zijnde een zoon en is gedoopt op Zondag den 14 dito in de France kerk en is genaamt Samuel en is gestorven (te Delft) den 23 Februari oud zijnde 2 maanden en 10 dagen.

1750 den 20 Januari is geboren het 1ste kint van mijn dochter Jacoba *van der Houven* huijsvrouw van Gooswijn *van Es*, zijnde eene dochter en is gedoopt op Zondag den 25 dito in de groote kerck en is genaamt Paulinen segge Poulina.

1751 den 12 Maart is geboren te Delft het 2de kint van mijn dochter Petronella *van der Houven* des avonts ten 10 uuren zijnde een dochter en is gedoopt op Zondag 14 dagen later en is genaamt Anna Elisabeth door Ds. Manger in de Oude kerck.

1752 den 28 December is gebooren het 3de kint van mijn dochter Petronella *van der Houven* des morgens om acht uuren zijnde een dochter en is gedoopt den 31 dito en is genaamt Johanna Marija in de Franse kerk, is gestorven den 18 Februari 1753 (te Delft) out 7 weeken en 3 dagen.

1754 den 8 April is gebooren het 4de kint van mijn dochter Petronella *van der Houven* des nags om een uur zijnde een dochter en is gedoopt op Woensdag den 10de dito en is genaamt Jacoba in de oude kerk door domine Vicaane in de Lier.

1751 den 13 Augustus is gestorven mijn vader Daniël *van der Houven* out zijnde 83 jaar 9 maanden en 11 daagen is begraven den 18 dito in de groote kerck in het middelpat.

1754 den 17 Juni is gestorven (te Delft) Jacoba *du Crocq* het kint van mijn dochter Pieternella *van der Houven* out 10 weeken.

1757 den 14 April is gebooren het 5de kint van mijn dochter Pietronella *van der Houven* en is gedoopt Saamuel in de franse kerk den 17 dito, gebooren op donderdag 's morgens om 10 uure, is gestorven te Delft den 18 Juni out 9 weken en 2 dagen.

den 24 Januari 1760 is gestorven mijne susters man Jan *Radijs* in den ouderdom van 66 jaar en is begraaven den 30 dito in de groote kerk in de kappel.

den 19 Juli 1761 is gestorven mijn broers vrouw Elijsabet *Spanjaart* in den ouderdom van 67 jaren en is begraaven den 24 dito in de groote kerk.

1763 den 27 December is gestorven mijn man Pieter *van der Houven* in den ouderdom van 67 jaar en 6 dagen en is begraaven den 2 Januarij 1764 in de groote kerk in 't middelpant.

1767 28 September is mijn dochter Pietronella van een soon in de kraam gekoomen 's avonds ten 9 uuren en is gedoopt den 1 October in de groote kerk en is geheeten Daniël door Domine Leeman en is gestorven (te Rotterdam) den 26 October out 4 weken en is begraven den 30 dito in de groote kerk in het middelpant n°. 255.

1765 22 October is mijn suster Pietronella *Radijs* gestorven in den ouderdom van 70 jaar en 8 maanden en is begraaven den 28 dito in de groote kerk in de kappel.

1769 30 Junij is gestorven mijn dochter Pieternella haar man Pierre *du Crocq* in den ouderdom van 47 jaar en 21 daagen, is begraven den 7 Juli tot Delft in de Nieuwe kerk, is aan het huijs van sijn susters gestorven.

1771 19 Mei is getrouwt tot Delft Anna Elisabeth *du Crocq* met Cornelis *van Koetsveld* (1) in de oude kerk door Domine van Stendel.

Het bovenstaande is overgenomen uit oude familieaanteekeningen.

J. M. van Kuyk.

(1) Pieter ***du Crocq*** te Delft geboren 2 Juni 1722, was een zoon van Samuel ***du Crocq***, ouderling bij de Waalsche gemeente te Delft, begraven in de Oude Kerk aldaar 22 September 1732, en van Jeanne Marie ***Manissat*** of ***Marchal***, geboren te Leijden 2 September 1682 begraven in de Oude Kerk te Delft 12 September 1761. De stamvader van dit geslacht *du Crocq*, dat uit Frankrijk afkomstig was, was Jean ***du Crocq***, gehuwd met Antoinette ***Tellier***, uit welk huwelijk een zoon werd geboren den 24 Juni 1615 te St. Michel, een dorp twee a drie uren van Montrewijh in Frankrijk, Jean geheten, die den 11den Maart 1669 te Leijden overleed. Deze was gehuwd met Anna *Serniclaij*, geboren in Frankrijk te Guines, twee uren van Calais, 16 Februari 1616 uit het huwelijk van Gille *Serniclaij* en van Jeanne ***le Clercq***.

(1) Cornelis van Koetsveld, geb. te Delft Maart 1750 en overleden te Rotterdam 22 Juni 1815 was een zoon van Jan *van Koetsveld* en van Geertrui ***Haaxman*** en kleinzoon van Michiel ***van Koetsveld***, officier bij de schutterij te Delft, begraven in de oude kerk aldaar 22 April 1750, en Johanna ***van der Velde***. Zie voorts aangaande het geslacht „van Koetsveld" de Nederlandsche Leeuw, jaargang 1896.

Geslacht van Meerten.

Het oorspronkelijk Gorinchemsche geslacht van Meerten voert: in zilver een roode klimmende leeuw, helmteeken: de leeuw uitkomende.

De eerste van Meerten's, waarvan ik aanteekeningen bezit, waren:

A. Johan van Meerten, en Maria Brouwer, ouders van:

1°. Johan van Meerten, geboren 21 Juni 1689, jong overleden;

2°. Henrika van Meerten, geboren 23 Januari 1691;

3°. Huibert van Meerten, geboren 23 November 1692;

4°. Johan van Meerten, geboren 7 Augustus 1695, jong overleden;

5°. Elisabeth van Meerten, geboren 20 April 1698; en

6°. Johan van Meerten, geboren 17 Juni 1699, wellicht dezelfde als Johan van Meerten gehuwd met Anna Bertruijs, en daarbij vader van Abigäel van Meerten, geboren te Gorinchem 12 November 1721.

B. Willem van Meerten en Margrietje Holthuysen, ouders van:

1°. Elisabeth van Meerten, geboren 18 Maart 1692;

2°. Johanna van Meerten, geboren 20 Februari 1695;

3°. Lambertus van Meerten, geboren 24 Juni 1696; en

4°. Johanna van Meerten, geboren 2 Maart 1698.

De overeenstemming in de voornamen der genoemde kinderen, doet mij onderstellen, dat de onder A en B genoemde Johan en Willem van Meerten nauwe bloedverwanten, wellicht broeders, waren van Huibert van Meerten, den stamvader van het thans nog voortlevende geslacht.

I. Lambert van Meerten en Eva Brouwer, waren ouders van:

1°. Aletta van Meerten, geboren te Gorinchem 23 Juli 1666, en van

2°. Lambertus van Meerten, volgt onder II.

II. Lambertus van Meerten, geboren te Gorinchem 5 April 1675, overleden 8 April 1750, huwde aldaar 22 Maart 1701 met Elisabeth Pompe, geboren te Gorinchem 29 October 1669, aldaar overleden 15 December 1758, dochter van Martinus en van Cornelia van den Bergh en weduwe van Jacob van Sprang (1).

(1) Zie Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek III bl. 27.

Zij waren ouders van:

III. Huibert van Meerten, brouwer en schepen te Gorinchem, aldaar geboren 21 Augustus 1704, er overleden 9 December 1757 en aldaar 23 Maart 1728 gehuwd met Maria van Barnevelt, gedoopt te Gorinchem 24 December 1704, aldaar overleden 26 December 1756, dochter van Leendert en Judith van Broeckhuysen (1).

Uit dit huwelijk sproten vijf kinderen, vier zoons en eene dochter. Die vier zoons waren de stamvaders van vier takken, waarvan de derde spoedig uitstierf, doch de drie anderen nog voortbestaan.

De bedoelde kinderen waren:

1°. Leendert van Meerten, volgt onder IV;

2°. Lambertus van Meerten, volgt onder IV bis;

3°. Martinus Adriaan van Meerten, volgt onder IV ter;

4°. Judica Maria van Meerten, geboren te Gorinchem 5 Maart 1740, aldaar overleden 19 November 1741; en

5°. Justinus Cornelis van Meerten, volgt onder IV quater.

EERSTE TAK.

IV. Leendert van Meerten, geboren te Gorinchem 7 Augustus 1731, werd 3 September 1754 proponent, en vervolgens predikant te Arkel (17 April 1755), in 1778 praeses der Z.-Holl. Synode te Schoonhoven; te Koudekerk (1780—91), in 1788 scriba der Z.-Holl. Synode te Breda; in 1791 op zijn verzoek ontslagen en overleed te Leiden 29 October 1802. Hij was tweemalen gehuwd geweest.

Eerst huwde hij te Gorinchem 29 September 1757 Barbara van Toulon, geboren te Dordrecht 24 September 1732, overleden te Arkel 14 Februari 1762, dochter van Ds. Ludovicus en van Alida Maria de la Coste, die hem vier kinderen schonk.

Hij hertrouwde te Leiden 8 Februari 1763 met Cornelia Catharina Beusechem van der Linden, geboren te Gorinchem 1 November 1729, overleden te Gouda 11 Maart 1807, dochter van Mr. Hendrik en van Elizabeth Esther van Wingerden (2), die hem vier kinderen schonk. Die kinderen waren:

1°. Maria Elisabeth van Meerten, geboren te Arkel 29 Juli 1758, aldaar overleden 1 Augustus d. a. v.;

2°. Lodewijk van Meerten, geboren te Arkel 5 September 1759, aldaar overleden 11 d. a. v.;

(1) Zie: Scheffer, Geneal. van Barnevelt bl. 12.

(2) Zusters van haar waren Isabella Maria B. v. d. L., geb. Gorinchem 1726, overleden 's Bosch 10 Augustus 1769 huwt Leiden 24 Ooctober 1746 Gualtherus Holtius, en Anna Maria B. v. d. L., geb. Gorinchem 20 September 1733, overleden 's Bosch 11 Mei 1794, huwt Leiden 25 Maart 1760 Mr. Hendrik Albrecht van Adrichem.

VAN MEERTEN.

3o. Een kind, doodgeboren 14 Januari 1761;

4o. Een kind, doodgeboren 14 Februari 1762;

5o. Dr. Huibert Eliza van Meerten, geboren te Arkel 4 Juli 1764, ingeschreven als student in de theologie te Leiden in 1780, gepromoveerd in de medicijnen, geneesheer te Rotterdam en ongehuwd te Amsterdam overleden 15 Januari 1792.

6o. Hendrik van Meerten, volgt onder V;

7o. Lambertus Antony van Meerten, volgt onder V bis;

8o. Elisabeth Esther van Meerten, geboren te Arkel 14 November 1770, overleden te Leerdam 23 Januari 1838, gehuwd te Wadenoyen 13 December 1791 met Ds. Johannes Hermannus Krom.

V. Hendrik van Meerten, geboren te Arkel 9 April 1766, werd predikant achtereenvolgens te Wadenoyen (29 November 1789), te Schermer (29 Juli 1795), te Gouda (28 Mei 1798), emeritus aldaar 1 Januari 1830, en overleed als Schoolopziener in het 3e District, 1e Afdeeling aldaar 14 September 1830.

Hij was te Bommel 6 October 1794 gehuwd met Anna Barbara Schilperoort, geboren aan de Geestbrug onder Voorburg 3 Januari 1778, overleden te Gouda 14 Februari 1853, dochter van Dirk en van Adriana Theresia van Brekelenkamp.

Na het overlijden van haren echtgenoot, legde zij zich toe op het onderwijs, zoodat hare kostschool te Gouda een grooten roem verwierf. Vooral ook als schrijfster heeft zij zich bekend gemaakt.

Tot hare werken behoorden: Vader Oscar (1824), Reis door het Koninkrijk der Nederlanden en het groothertogdom Luxemburg (1826), Emilia van Rozenboom (1828), Lectuur voor vrouwen en meisjes (1830), De twee wegen des levens (1833), Penelope, maandwerk aan het vrouwelijk geslacht toegewijd (1833-35), en Nuttige en aangename mengelingen voor de jeugd (1827) (1).

Uit hun huwelijk sproten zes kinderen:

1o. Cornelia Catharina van Meerten, geboren te Schermer 19 Maart 1798, overleden te Gouda 10 Mei 1876;

2o. Adriana Theresia van Meerten, geboren te Gouda 2 Mei 1800, overleden aldaar 28 Augustus 1875;

3o. Leonard van Meerten, geboren te Gouda 6 Juli 1802, aldaar overleden 27 Maart d. a. v.;

4o. Dirk Karel van Meerten, volgt onder VI;

5o. Eliza Huberta van Meerten, geboren te Gouda 4 Januari 1807, aldaar overleden 26 Februari 1837; en

6o. Jacobus Hubertus van Meerten, volgt onder VI bis.

(1) Zie: A. Winkler Prins, Geïllustreerde Encyclopedie X, bl. 711, en Frederiks en van den Branden, Biogr. Woordenboek bl. 503.

VI. Dirk Karel van Meerten, geboren te Gouda 5 December 1804, werd predikant achtervolgens te Standaarbuiten (23 September 1827), en Oud-Beierland (4 April 1839) en 1 October 1876 emeritus. Hij overleed te Gouda 10 Juni 1886 en was 2 Augustus 1832 te Oud-Beierland gehuwd met Johanna Elizabeth La Lau, geboren te Ouddorp 26 Augustus 1809, overleden te Gouda 27 Juli 1884, dochter van Samuel en van Anna Wilhelmina van Hensbergen.

Uit hun huwelijk sproten tien kinderen, allen te Oud-Beierland geboren:

1o. Anna Henrika van Meerten, geboren 11 December 1833, overleden te Gouda 3 Maart 1862, op 12 Juli 1855 te Oud-Beierland gehuwd met Ds. Jacobus Nicolaas Scheltema, geboren te Amsterdam 4 Februri 1821, overleden in 1895, zoon van Evert en van Anne Madelaine Lamaison (1);

2o. Samuel van Meerten, geboren 13 Augustus 1836, overleden te Onderdendam 18 December 1895 als notaris aldaar, 28 Mei 1875 te Almelo gehuwd met Biefkelina Clasina Oldenbandringh, geboren te Ruinen in 1852, dochter van Mr. Jan en van Catharina Johanna Petronella Huysinga, ouders van Dirk Karel van Meerten, geboren te Onderdendam 17 Juli 1877, aldaar overleden 22 December 1878;

3o. Henrik van Meerten, geboren 23 Augustus 1838, ongehuwd overleden te Amsterdam 19 Januari 1890;

4o. Anna Willemina van Meerten, geboren 12 October 1840, gehuwd te Oud-Beierland 9 September 1869 met Johan Marie Ledeboer, geboren te Rotterdam 10 Augustus 1841 zoon van Dr. Adrianus Marinus en van Jacoba Martha van Oordt (2).

5o. Elise Huberta Cornelia Catharina van Meerten, geboren 23 April 1843, in 1896 woonachtig te Oude Tonge, gehuwd te Apeldoorn 12 December 1890 met Theodorus Henricus van Dolder Willemszoon, geboren 5 September 1835;

6o. Albertus Barendinus de Vries van Meerten, volgt onder VII;

7o. Adriana Theresia van Meerten, geboren 25 April 1848;

8o. Anna Maria Katharina Margaretha van Meerten, geboren 24 Juli 1850, overleden te Oud-Beierland 24 Februari 1865;

9o. Jacoba Huberta Carolina van Meerten, geboren 9 Juli 1852, overleden te Scheveningen 29 September 1900;

10o. Dirk Karel van Meerten, geboren 27 Mei 1856, koopman te 's-Gravenhage.

(1) Zie Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek III, bl. 123.

(2) Zie: Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek II, bl. 207.

VII. Albertus Barendinus de Vries van Meerten, geboren te Oud-Beierland 5 November 1845, werd in 1885 notaris te Andel, en overleed te Loosduinen 6 April 1895.

Hij was 28 Maart 1877 te Oud-Beierland gehuwd met Petronella Lengkerk, geboren te Rhoon 12 Augustus 1842, dochter van Arie en van Francina Maria Verduijn.

Uit hun huwelijk sproten zes kinderen:

1°. Een kind, doodgeboren 23 October 1878;

2°. Dirk Karel van Meerten, geboren te Oud-Beierland, 10 December 1879, aldaar overleden 31 d. a. v.;

3°. Francina Maria van Meerten, geboren te Oud-Beierland in Januari 1881, aldaar overleden 27 November d. a. v.;

4°. Francina Maria van Meerten, geboren te Oud-Beierland 22 Januari 1883;

5°. Dirk Karel van Meerten, geboren te Oud-Beierland 22 Januari 1885, aldaar overleden 15 Februari d. a. v.;

6°. Dirk Karel van Meerten, geboren te Andel 3 December 1886.

VI bis. Jacobus Hubertus van Meerten, zoon van Hendrik en van Anna Barbara Schilperoort, geboren te Gouda 9 Januari 1809, was aanvankelijk werkzaam bij het kadaster, nam in 1831 deel aan den Tiendaagschen Veldtocht en werd op 26 Maart 1834 gepasporteerd, nadat hij bij K. B. van 5 t. v. No. 49 was benoemd als Ambtenaar in Neerlandsch Indië.

Aldaar bekleedde hij verschillende ambten, laatstelijk tot 1880 dat van Lid der Algemeene Rekenkamer. Hij overleed in Indië in Januari 1894.

Hij was 24 Maart 1841 te Ajer Bangies gehuwd met Jacoba Carolina van Kervel, geboren te Soerabaja 9 November 1825, overleden te Buitenzorg 18 Juni 1893, dochter van Thomas Alexander Christiaan en van Hermina . . . . . .

Uit hun huwelijk werden acht kinderen geboren:

1°. Henrika Christina Anna Eliza Cornelia van Meerten, geboren te Samarang 19 Maart 1845, thans woonachtig te 's-Gravenhage.

Zij huwde eerst te Soerabaja 6 Maart 1867 Ferdinand Overbeck, landheer te Soerakarta, geboren te Eggenscheid (Westphalen) 7 April 1835, overleden te Forchheim (Beieren) 8 Februari 1873.

Zij hertrouwde te Gotha 15 Juli 1874 met Erwin Friederich Maximilian Helmkampf, oud-dirigeerend officier van Gezondheid van het Indische Leger, ridder der Militaire Willemsorde, versierd met het Eerekruis van Schwarzburg-Sonderhausen, geboren te Keula (Thuringen) 14 Januari 1826, overleden te 's-Gravenhage 16 Mei 1899, zoon van Christian Friedrich Helmkampf en van Friederika Amalia Heubel.

2°. Thomas Alexander Christiaan van Meerten, geboren te Passoeroean 22 Mei 1847; aldaar overleden 27 Februari d. a. v.;

3°. Alexander Christiaan Thomas van Meerten, geboren te Passoeroean 6 Mei 1849, aldaar overleden 22 September d. a. v.;

4°. Henrik van Meerten, geboren te Passoeroean 20 Augustus 1850, ingenieur 1e Klasse bij den Scheepsbouw in Neerlandsch-Indië;

5°. Jakobus Karel van Meerten, geboren te Soerabaja 13 Mei 1852, overleden aldaar 22 Juni 1853;

6°. Anna Hermine van Meerten, geboren te Soerabaja 20 Juni 1854, overleden te Samarang 4 Augustus 1855;

7°. Cornelia Adriana Alieda van Meerten, geboren te Tjikao (Preanger Regentschappen) 24 Juli 1856, gehuwd te Batavia 7 April 1875 met Lodewijk Wilhelm Johannes Olivier, Inspecteur van Financien;

8°. Jacoba van Meerten, geboren te Tjikao 1 October 1860.

V bis. Lambertus Antony van Meerten, zoon van Leendert en van Cornelia Catharina Beusechem van der Linden, geboren te Arkel 17 April 1769, werd in 1782 ingeschreven als student te Leiden, was raad van Delft en Directeur van het Magazijn van Geneesmiddelen aldaar, ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, en overleed te Delft 5 December 1855.

Hij huwde te Dordrecht 30 April 1797 met Adriana Maria Gregoor, geboren te Dordrecht 22 Januari 1779, overleden te Delft 10 December 1862, dochter van Nicolaas en van Sybilla Christina de Leeuw.

Uit hun huwelijk werden zeven kinderen geboren:

1°. Leonard Cornelis van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 17 Mei 1799, aldaar overleden 28 December 1813;

2°. Nicolaas Gerrit van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 11 Juni 1800, brander te Delft, aldaar overleden 27 Februari 1863, er gehuwd 11 December 1839 met Clazina Hugina Vernée, geboren te Delft 10 September 1812, aldaar overleden 12 November 1840, dochter van Jacobus en van Anna Clazina van Essen. Zij waren ouders van eene dochter Anna Clazina Jacoba van Meerten, geboren te Delft 18 October 1840; overleden te 's-Gravenhage 4 Maart 1883, te Delft 21 October 1863 gehuwd met Cornelis Laurens Willem Moorrees, geboren te 's-Hertogenbosch den 16 Juni 1839, thans Luitenant Generaal Inspecteur der Artillerie, hertrouwd te 's-Gravenhage 17 Januari 1884 met Geertrui van den Broek, zoon

van Franciskus Carel Wilhelmus en Wilhelmina van Blarkom (1);

3°. Huibert Eliza van Meerten, volgt onder VI;

4°. Sybilla Christina van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 12 November 1805, overleden te Delft 18 Mei 1861;

5°. Adriana Sophia Johanna van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 4 September 1811, aldaar overleden 5 Augustus 1884;

6°. Cornelia Catharina van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 20 Augustus 1813, overleden 1 Februari 1893, te Delft 1 Juni 1832 gehuwd met Hendrik Kleyn van Willigen, geboren te Delft 24 Februari 1807, zoon van Hendrik Pieter en Rebecca Rijfsnijder (2);

7°. Antonia Leonarda van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 2 November 1820, overleden te Zutphen 28 Januari 1889, in 1838 te Delft gehuwd met Jan Frederik Riesz, officier der Artillerie, geboren te Delft 3 Februari 1815, overleden te Doesburg 2 November 1866, zoon van Hendrik Wigand en van Franciska Geertruida van Bemmel.

VI. Huibert Eliza van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 17 December 1803, brander te Delft, aldaar overleden 29 April 1890, huwde te Rotterdam 1 September 1841 Dina van der Willigen, geboren te Rotterdam 7 Januari 1814, overleden te Delft 2 April 1891, dochter van Volkert en van Adriana Catharina van Charante.

Zij werden ouders van acht kinderen:

1°. Lambertus Antony van Meerten, geboren te Delft 29 Juli 1842, oud officier der schutterij aldaar.

2°. Adriana Catharina van Meerten, geboren te Delft 13 November 1843, aldaar overleden 18 December 1868, en 17 October 1866 gehuwd met Hermanus Hartogh Heijs, geboren te Delft 14 November 1840, zoon van Hermanus en van Maria Margaretha Funnekotter (3);

3°. Adriana Maria van Meerten, geboren te Delft 21 Augustus 1845, aldaar 14 Augustus 1874 gehuwd met Cornelis Hendrik van der Mandele, geboren te Delft 14 Maart 1842, zoon van Petrus Egbertus en van Elizabeth Kleyn van Willigen (4);

4°. Jacomina Johanna van Meerten, geboren te Delft 10 April 1847, aldaar 9 Augustus 1871 gehuwd met Prof. Dr. Hendrik Jan Rink, geboren te Tiel 12 Juni 1847, overleden te Groningen 14 September 1883, zoon van Mr. Stephanus en van Gabrielle Jacomina van der Willigen.

5°. Volkert van Meerten, geboren te Delft 6 December 1848, raad en brander aldaar, te Delft 7 Mei 1874 gehuwd met Henrika Maria Agnes van der Leeuw, geboren te Delft 22 Juli 1851, dochter van Aart en Maria Agnes van der Looy.

6°. Huibert Eliza van Meerten, geboren te Delft 20 Mei 1850.

7°. Marie François van Meerten, geboren te Delft 12 Augustus 1852.

8°. Dina van Meerten, geboren te Delft 23 Maart 1855.

TWEEDE TAK.

IV bis. Lambertus van Meerten, zoon van Huibert en Maria van Barnevelt, geboren te Gorinchem 17 October 1733, was brouwer in de brouwerij „de drie Snoeken" te Gorinchem, schepen (1754, 58, 61, 64, 72 en 76), lid der vroedschap (1778 en 88), burgemeester (1792), en ouderling (1752, 62, 84 en 91) aldaar en overleed er 22 April 1798.

Hij huwde te Arkel 13 October 1757 Antonia Petronella van Steelandt, geboren te Goes 1 Maart 1734, overleden te Gorinchem 18 Mei 1801, dochter van Simon en van Cornelia Taeij.

Zij waren ouders van acht kinderen:

1°. Mr. Huijbert Eliza van Meerten, volgt onder V;

2°. Cornelia Petronella van Meerten, geboren te Gorinchem 5 October 1760, overleden 30 October 1844, in 1804 gehuwd (ondertrouwd te Gorinchem 12 Januari 1804) met Willem Krayvelt, overleden te Gorinchem 8 Juli 1826 in den ouderdom van ruim 75 jaren;

3°. Maria Elizabeth van Meerten, geboren te Gorinchem 25 Maart 1763, overleden te Haarlem 23 December 1831;

4°. Simon Johan van Meerten, geboren te Gorinchem 12 Mei 1765, er overleden 27 April d. a. v.;

5°. Simonetta Johanna Frederika van Meerten, geboren te Gorinchem 5 April 1768, overleden 31 Januari 1848; gehuwd te Dalen 30 September 1799 met Nicolaas Jacobus van Gent, geboren te Nijmegen 7 Juni 1753, overleden te Amsterdam 27 Januari 1821, zoon van Bernard en van Hermina van Sieben;

6°. Eva Klasina van Meerten, geboren te Gorinchem 16 Augustus 1770, overleden 1 Augustus 1844;

7°. Leonard Cornelis van Meerten, geboren te Gorinchem 23 December 1776, er overleden 13 Januari 1778.

8°. Magdalena Petronella Cornelia van Meerten, geboren te Gorinchem 4 Augustus 1777, er overleden 27 October d. a. v.

Haarlem. Chr. J. Polvliet.

(*Wordt vervolgd*).

---

(1) Zie Vorsterman v. Oyen, Stam- en Wapenboek II, bl. 347.
(2) Zie Vorsterman v. Oyen, Stam- en Wapenboek III, bl. 354.
(3) Zie Vorsterman v. Oyen, Stam- en Wapenboek II, bl. 20.
(4) Zie Vorsterman v. Oyen, Stam- en Wapenboek II, bl. 256.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Von Schmidt auf Altenstadt

ook wel Smidt von Altenstadt. Er leven in Beijeren nog leden van dit geslacht.

Wie kan welwillend bericht geven omtrent de nakomelingen van Johann Georg Moritz Christoph von Schmidt auf Altenstadt, geb. 20 September 1758, te Schönwald gehuwd met Catharina von Heldritt (1743—1837), in Engelschen statendienst als kapitein-luitenant bij de Keurvorstelijke Hanoveraansche Garde te paard. Zijne zonen waren 1. Karl August Albrecht, 2. Leopold, 3. Carl Ferdinand.

Deze vraag komt voor in de „Zeitschrift" van „de Deutsche Herold" (Berlijn) XXX (Novr 1899)] no. 11, S. 169.

Bijdrage tot een geslachtslijst der maagschap Gallas.

Ter aanvulling van Het Algemeen Nederlandsch Familieblad 1901, blz. 45 dienen de volgende gegevens, mij vriendelijk verstrekt:

De ouders van Françoise Claudine Tronchin, echtgenoote van François Joost Gallas (18) waren: Caesar Tronchin du Bruil en Lorrida de Roussillon.

Deze laatste verleed, den 7 Februari als weduwe en „wonende te Amsterdam op de Heeregraft aan de hoek van de nieuwe Spiegelstraat" voor den notaris Wissel van Kleef, een testament, waarbij zij haren schoonzoon François Gallas tot executeur aanstelde en tot haar erfgenamen voor $^1/_3$ de nagelaten kinderen van haar overleden dochter Françoise Claudine Tronchin in huwelijk verwekt bij den Heer François Gallas. —

Françoise Claudine Gallas (42 e), haar kleindochter, huwt 10 Juli 1802 met Nicolaas Lublink, uit welk huwelijk den 21 Juni 1803 werd geboren Françoise Claudine Lublink, overleden 21 Februari 1893. —

Jan Eduard Gallas (59. a.) geboren te Brielle 26 Februari 1835, huwt 19 October 1867 te Ouddorp Catharina Digna van Kerkwijk, geboren te Ouddorp 14 April 1840, dochter van Abraham Willem, notaris, burgemeester en secretaris te en van Ouddorp, lid der Provinciale Staten van Zuid-Holland, en van Bastiana Jacoba Helena Grinsvis.

J. E. van Someren Brand.

De onderstelling, dat er een alliantie van der Voort-Gallas heeft plaats gehad is *juist*. Catharina Louise Gallas, weduwe van Cornelis Bosch († 1770), huwde ten 2e male in 1771 met Paulus Godefridus van der Voort († 1780), gouverneur en directeur van Celebes, en weduwnaar van Johanna Maria van Riemsdijk († 1770). Zij huwde ten 3e male tusschen 1780 en 1782 met David Johan Smith, raad-ordinaris van Nederlandsch Indië, welke vóór 1789 reeds weder hertrouwd was met Johanna Maria Mohr. Uit het huwelijk van C. L. Gallas met den gouverneur van der Voort, sproten ook kinderen, tenminste in het doopregister te Makasser lezen wij:

gedoopt 8 Maart 1772, kind: Cornelia Louisa, geboren 4 Maart.

vader: Paulus Godefridus van der Voort, gouverneur en directeur dezer Custe Celebes.

moeder: Mevrouw *Catharina Louisa Gallas*, zijn WelEdel Agtbares Gemalinne. —

Voor het overlijden van Paulus Godefridus van der Voort, zie Wapenheraut 1900 blz. 114.

W. Wynaendts.

Inn- und Kniphausen.

De heer J. Th. de Raadt, in zijn „Sceaux Armoriés des Pays-Bas" etc. II, 411*b* vermeldt Antoinette Françoise van Malsen, dochter van Guido v. M., heer van Broekhuizen, dood in 1618, uit zijn (tweede) huwelijk met Johanna (de Wilde genaamd) van Kessenich, dochter van Jacob v. K., heer van Kessenich, bij Johanna Hinckaert. Jacob v. K. had Antonie van Kessenich en Maria van Hönnepel gezegd van Impel; Johanna H. had Willem Hinckaert en Adriana van Scherpenseel tot ouders. Henrik graaf van den Berg gaf 18 September 1618 Antoinette Françoise's adellijke kwartieren op aan de abdis van Nivelles.

Zou deze de jonkvrouw kunnen wezen, naar wie Alg. Familieblad XIV, 142 vraagt.

Bergeijk, 8 Juli 1901. Jac. A.

Ferdinand van Inn- en Knyphausen, zoon van Tido Herman en Margaretha de Cocq van Delwijnen (getr. 1610) tr. 1° Anthoinette van Malsen, 2° N. van Putgeest. — Zie ook Mr. P. A. N. S. van Meurs, Ridderschap van Nijmegen, blz. 49.

De Freiherren von Malsen—Tilborch nog in Beijeren.

Folkert van Emden.

Boekbeoordeelingen en Aankondigingen.

Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Freiherrlichen Häuser, 1801. Gotha, Justus Perthes.

De 51e jaargang van dit Taschenbuch is op dezelfde wijze bearbeid als de voorgaande. In het voorwoord herdenkt de redactie twee overleden medewerkers Marcelli Janecki en Eduard von Fehrentheil und Gruppenberg.

In dezen jaargang zijn de volgende nieuwe families opgenomen:

Brand (B), Catty (B), Ciani-Bassetti von Ciano-Gissner von und zu Eistenstein (B), Guttenberg, Haas von Teichen, Haberler, Holzing-Verstett, Humbracht, Merling, Mersi, Merta, Nadherny von Borutin (B), Parish von Senftenberg, Riccabona, Rinaldini, Schmidt von Zabiérow, Waldstätten, Wassilko von Sereki en Werdt.

Het werk bevat voorts het portret van Emil Freiherr von Riedel, Dr. jur. Königl., bayr. Staatsrat im ordentl. Dienst und Staatsminister der Finanzen, en een „Nekrolog der Familien des Taschenbuchs.

* * *

Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Gräflichen Häuser, 1901, Gotha, Justus Perthes.

Het jaar 1901 heeft ons den 74sten jaargang van het „Genealogisches Taschenbuch" der gräflichen Häuser gebracht, welke met dezelfde nauwkeurigheid en zorgvuldigheid is bewerkt als alle genealogische producten, die bij de firma Justus Perthes verschijnen.

Deze jaargang prijkt met de beeltnis van Franz graaf van Ballestrem, den president van den Duitschen Rijksdag. De behandelde nieuwe families zijn: Berckheim, Brünneck-Bellschwitz, Holck, II Linie, Kalinowski, Scheel-Plessen en Plessen-Cronstern.

* * *

Gothaisches Genealogisches Taschenbuch der Adeligen Häuser. 1901. Gotha Justus Perthes.

Met deze uitgave heeft de firma Justus Perthes veel succes gehad; voor den tweeden jaargang hebben een groot aantal nieuwe families zich aangemeld, waarvan er een veertigtal in dit tweede deeltje opgenomen zijn, te weten: Axleben gen. Magnus, Beulwitz, Beust, Bismarck, Bockumgen, Dolffs, Bodelschwingh, Bönninghausen, Brüsewitz, Campe a. d. H. Deensen, Düring, Gadow, Gruben, Hagke, Haustein, Holle, Kettler, Kleist, Klencke, Leithen, Leuthe, Levetzow, Liebenroth, Linstow, Lützow, Mosel, Mumm von Schwarzenstein, Oheimb, Prittwitz und Gaffron, Reibnitz, Rüxleben, Rumohr, Rump, Sahrer von Sahr, Schell, Schulenburg, Schwanewede, Somnitz, Stechow, Waldow en Weltzien.

Onder deze bevinden zich een aantal geslachten waarvan de genealogie nog in 't geheel niet gepubliceerd is.

* * *

H. R. Hiort-Lorenzen og A. Thiset. Danmarks Adels Aarbog 1901, Attende Aargang.

In dezen jaargang van het bekende Deensche jaarboek worden o. a. behandeld de families Porse, Kyrning, Paep en Ribbing, welke drie meerbladen (2, 1) in hun wapen voeren. Voorts vindt men er de genealogie van het wijdvertakte geslacht Lang of Lange met de drie (2, 1) roode rozen in 't schild, alsmede bijdragen over de families Myre, von der Kuhla en Lowtzow. In verband met het geslacht Skeel of Scheel, dat nog in den gravenstand bloeit, zijn behandeld de uitgestorven geslachten Stangeberg, Sandberg, Viffert: alle voeren een in drieën gedeeld schild.

Het werk bevat eenige merkwaardige wapenafbeeldingen benevens portretten van leden der familiën Castenschiold, Gyldenlöve, Huitfeld, von der Kuhla, Lange, Lowtzow en Skeel.

* * *

The Chronicles of the Garniers of Hampshire during four centuries 1530—1900. Compiled and written bij A. E. Garnier. Printed by Jarrold and sons, the Empire Press, Norwich and London, 1900. Gr. 8vo.

In de voorrede zegt de schrijver dat dit werk is een beknopt register der afstammelingen van een Fransche *refugié* genaamd Garnier, die om des geloofs wille bij de Herroeping van 't Edict van Nantes in 1685 een toevlucht zocht op vreemden grond en wijs genoeg was om dit groot en roemrijk land (Engeland) tot zijn nieuw vaderland te kiezen.

Deze Garnier (Isaac) behoorde tot een oude voorname Fransche familie, welke omstreeks 1530 te Vitry-le-François in Champagne was gevestigd. De Garniers waren „Seigneurs du Tron," welk titel in rechte lijn van vader op zoon overging. De stamvader, zoowel van de Fransche als van de Engelsche linie, was Guillemin Garnier, wiens oudste zoon Guillaume Garnier een van de eerste was, die tot de Hervormde Kerk overging, en wiens tweede zoon Jean Garnier het geslacht voortzette.

Zijn afstammeling in de 4e generatie Isaac Garnier geboren te Vitry in 1631, overleden in het Chelsea Hospitaal te Londen 7 Fèbruari 1712, was de eerste *refugié* in Engeland, waar hij den 21 Januari 1685 aanlandde. Op zijn graftombe op de begraafplaats van het Chelsea Hospital staat het wapen der Garniers uitgehouwen, zijnde: In blauw een schuinsrechts geplaats zwaard, vergezeld boven links van een gouden lelie en beneden rechts van een gouden bebladerden eiketak. Helmteeken: een zwarte leeuwenkop. (*Rietstap's* Armorial geeft: Garnier. France. D'azur à une épée, posée en bande, acc. en chef d'un gland et en p. d'une fleur de lis d'or. Deze beschrijving stemt dus niet geheel en al overeen met het boven opgegeven blazoen).

In het werk van A. E. Garnier worden in 't geheel twaalf generaties van het geslacht Garnier behandeld en dit met eene zorgvuldigheid en eene degelijkheid, die bij het lezen aangenaam aandoet. Van

aanverwante geslachten zijn behandeld de families Delmès, Parry, en Bechefer. Voorts vindt men er in ettelijke biographieeën en in de aanhangsels aanteekeningen betreffende de Garniers van Italië, Straatsburg etc. Het boek, dat met voornaamheid en distinctie bewerkt en typografisch fraai uitgevoerd is, prijkt met vele illustraties, portretten en reproducties van oude schilderijen.

Opzet of domheid?

In de April/Mei-aflevering van de „Wapenheraut" doet de heer D. G. van Epen eene poging om ons artikeltje „Zonderlinge Bibliographie" (zie *Familieblad* 1901, afl. 4, blz. 96) te beantwoorden. Onder voorwendsel „de puntjes *op* de i's te zetten", zet de heer *v. E.* ze *naast* de i's en werpt hij zooveel stof op, dat zijn lezers zich de oogen moeten uitwrijven. Veel eerbied voor zijn lezers heeft de heer *v. E.* dan ook niet en zonder blikken of blozen stelt hij hun het door ons geschrevene verkeerd voor.

De heer *v. E.* verontschuldigt zich als volgt:

„Het jaartal van uitgave van den „Dictionnaire nobiliaire" is weggelaten . . . . omdat 't op den titel ontbreekt". Dit is zoo, maar het staat onder de voorrede: mars, 1884. De weglating is dus . . . . opzet of domheid.

De verandering „se trouvent" in „se trouvaient" geschiedde uit menschlievendheid: „opdat de koopers niet in een verkeerden waan zouden gebracht worden". Reeds meermalen heeft de heer *v. E.*, even belangeloos als nu, bekend gemaakt, dat het Archief van 1884 was verspreid (zie „Wapenheraut", jaarg. I, blz. 24, 118, 240 enz.). Zijn menschlievendheid ging echter nooit zoover, mede te deelen, dat de heer V. v. O. inmiddels te Rijswijk (Z.-H.) medeleider van een nieuw Archief was geworden. Wel acht de oprechtheid van den heer *v. E.* zich verplicht bij voorgaande titelverminkingen nu nog een paar *tekstveranderingen* te voegen.

Hij spreekt n.l. van de onder *e* genoemde collec*tiën*, waar *wij* van collec*tie* spraken.

Hij laat ons zeggen: het *grootste* gedeelte der bibliotheek, waar wij van het *meest waardevolle* (voor ons, natuurlijk) spraken.

Wat den „Indicateur nobiliaire" aangaat, dat die 31 deelen een repertorium vormen op „zoowel binnen- als buitenlandsche archieven en bibliotheken, genealogische werken en tijdschriften" is *waar*; de bewering van den heer *v. E.* dat het alleen een klapper op het voormalig Archief te 's-Gravenhage, later te Oisterwijk zou zijn, is *onwaar*. Eenieder kan zich hiervan *de visu* komen overtuigen.

Dit gedeelte des heeren *v. E.*'s betoog, circa 2 kolommen, berust alzoo op tekstverminkingen en onjuistheden en verdient dus niet meer aandacht.

Laten wij verder zien.

De naam van den auteur van het „Stam- en Wapenboek" is in den besproken Catalogus evenals op het „Naamregister" weggelaten, omdat . . . . „die auteur medewerkers heeft gehad". Dit brengt een revolutie in de Bibliographie. Voortaan mag niet meer gesproken worden van: *van der Aa's* Biographisch Woordenboek, noch van: Encyclopedie van *Winkler Prins*, enz. enz. Intusschen is — om der reclame wille — in een annonce van het „Naamregister" de naam *Vorsterman van Oyen* op eens weer voor den dag gekomen (zie „N. Rotterd. Ct." van 28 Juni l.l.). Terloops nog dit: onjuist is de bewering dat de heer *Honig* artikels voor het Wapenboek geleverd heeft en ook onjuist, dat predikanten inlichtingen verschaft hebben voor de „Oude Kerkregisters".

Des heeren *v. E's* oordeel over de „Oude Kerkregisters" luidt — eenigszins gewijzigd — aldus (in de plaats van „Oude Kerkregisters" zetten wij „Naamregister op het Stam- en Wapenboek"): „de titel en band vermelden den naam *J. C. P. van Epen*. De inhoud is evenwel een afdruk van namen voorkomend in genoemd „Stam- en Wapenboek". Het auteurschap bestaat dus hier in het alphabetisch rangschikken dier namen."

Deze laatste domheid is, gelooven wij, *niet* met opzet neergeschreven.

Op het onverkwikkelijk en al te doorzichtig geschrijf van den heer *v. E.* komen wij in ons blad niet meer terug.

Rijswijk, Juni 1901. Red.

NASCHRIFT.

Opzettelijk zijn in het antwoord des heeren *v. E.* een paar punten onbesproken gebleven, waarover de heer *van Maanen* niet kan oordeelen.

Ondergeteekende kan dit wel en begrijpt niet hoe de heer *v. E.*, tot tweemalen toe en *tegen beter weten in*, in zijn verweer kan schrijven, dat *hij*, vóór de déconfiture van het Archief te Oisterwijk, „het belangrijkste deel" van dat Archief zou verkocht hebben, alsmede het „**geheele** fonds" (dat thans bij hem zou berusten?). Beter dan iemand, weet de Heer v. E. dat de heer *W. C. Baert*, toenmaals te Helvoirt woonachtig, dat gedeelte ontving als onderpand voor het door hem als compagnon gedeeltelijk gestorte kapitaal, terwijl het fonds slechts *tijdelijk* bij den heer *B. geborgen* was, omdat het te Oisterwijk van de vochtigheid leed.

A. A. Vorsterman van Oyen.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 8. Nieuwe Serie. XIVde JAARGANG. AUGUSTUS 1901.

INHOUD.

Secretarissen van Brielle.

Vervolg.

Cornelis Anthonisze werd tijdens het secretariaat van De Milde bevorderd tot diens substituut. Res. Vroedsch. 12 September 1598: „Up huyden soe heeft Cornelis Anthonisze den eet gedaen als substituyt van den secretaris, omme hem wel ende getrouwelicken in zijn ampt te quiten ende in alles wat by mijnnen heeren in hare vergaderingen ende in de secretairie gehandelt wert, secretelicken te draegen etc." Den 21sten December 1602 werd „Cornelis Anthonisze, clercq in de secretarie, gecommitteert tot amonitiemeester ende uuytdeelder vant cruyt ende lonten, opte gagie daertoe staende."

Den 5den Mei 1605 werd door Oud en Nieuw Gerecht van Den Briel „aengenomen tot eenen secretaris van de stadt ende weescamer" de genoemde **Cornelis Anthonisze**, elders **Van der Wolff** genoemd, „opte conditiën, hyernaer volgende:

te weten dat eerst den voorsz. Cornelis Anthonisze aengenomen wert voor den tijt van 6 jaeren onder conditie, soe hy hem in den voorn. staet nyet wel en drouge ende mijnnen heeren merckelicke redenen hadden, dat zy hem tot allen tyden sullen mogen licentiëren ende verlaeten.

Den voorsz. secretaris sal hem versorgen van een goet ende bequaem clercq, ten minsten van den ouderdom van 16 jaeren, ende en sal geen clercquen noch jongens annemen dan met consent ende bewillinge van mynen heeren.

Den voorn. secretaris wert gehouden ende verbonden in statssaecken te reysen ende hem in alle diensten van de stadt te laeten gebruycken, daer het mynen heeren gelieven ende goetduncken sal, ende sal sonderlinge regart nemen, dat soewel de besongiën van mynen heeren als van de secretarie secreet gehouden ende dengenen, die aldaer nyet te doen hebben, van daer geweert werden.

Den voorn. secretaris sal oock tschoutampt bedienen, totdat de stadt van een schout sal zijn voorsien.

Es mede geconditioneert dat, oft Godt de Heere versage dat den secretaris de Milde wederomme vercrege zijnne vorige gesontheyt ende sulcx werde gedisponeert dat hy de stadt wederomme conde dienst doen, dat hy zijnnen staet weder sal mogen versoucken ende dat aen de dispositie van mynen heeren sal staen omme hem zijnnen voorsz. staet weder te geven ofte nyet, sulcx de gelegentheyt alsdan vereyschen sal.

Omme alle twelcke wel ende getrouwelicken naer te comen, den voorsz. Cornelis Anthonisze gedaen heeft den behoorlicken eet volgende het bouck van Jan Mathijsze, ende sal genyeten de proffyten ende emolumenten, die zijnne voorsaeten in offitie totnochthoe genoten hebben, ende volgende d'ordonnantie daerthoe staende, ende es den voors. eet gedaen in handen van den burgemeester Jan Cornelisze Hartichvelt."

In 1607 werden bepalingen gemaakt betreffende de inkomsten van den secretaris. Onder de resoluties, 4 Oct. door Oud en Nieuw Gerecht genomen, leest men:

„Up huyden soe es opt versouck van Cornelis Anthonisze van der Wolff, secretaris, denselven zijn loon van de secretarie verhoocht, volgende d'ordonnantie, daervan gemaect, hyernaer volgende. Ende es denselven noch thoegevoucht tot een tractement 100 guldens tsjaers, mitz dat hy mynen heeren sal versorgen van een goet clercq, die by mynen heeren een maent ofte 6 weecken sal werden beprouft, off hy mynen heeren dient. Ende soe hy mynen heeren wel aenstaet, sal alsdan het tractement van den secretaris innegaen.

Salaris van den secretaris deser stede van den Brielle, by den burgemeesteren, out en nyeuwe gerechte van nyeus geordonneert ende geapprobeert opten 3en October 1607.

In den eersten van een vonnis interlocutoir 5 gr.

Van een clachte op een huys 3 gr.

Item van een vonnis diffinitiff ende gifte van een huys ordinaris op te lesen ende teyckenen opt stadthuys 5 gr.

Van vonnissen, daervan geappelleert es, vant extract 20 gr.

Van een acte uut een vonnis, daervan nyet en es geappelleert 6 gr.

Des sal tblat aen beyden zyden beschreven zijn, anders maer 5 gr., ten waere die excessiff groot waeren, alsdan van elck blat 6 gr.

Van een verlijt, protestatie, appellatie, renunchiatie, borchtochte, transport, een huys ende eet te bouck te stellen 6 gr.

Van acte uut d'selve 6 gr.

ten ware elcx van die excessiff groot waeren, naer advenant.

Van een tolbrieff met segelen 8 gr.

Van een turffbrieffgen 6 gr.

Van allen copiën van brieven, eyschen, antwoorden ende diergelijcke, als het d'een zyde compres es, van elck blat te weten 30 regulen in de zyde 8 gr.

Van allen anderen copiën, te weten articulen ende andere diergelijcke, vant blat tot 25 regulen in de zyde 6 gr.

Van een certificatie ende procuratie onder tsegel 12 gr.

Van een harinckcertificatie onder tsegel 12 gr.
Van een huysbrieff, transportbrieff ende giftbrieff met registereren 18 gr.
Van een seylbrieff 2 sc. gr.
Van een rentebrieff, erffscheybrieff, waterbrieff ende waerborchbrieff 18 gr.
ten ware zy excessiff groot waeren, naer advenant.
Van een gemeen accort ende uutcoopbrieff van erffenis ende besterflenisse 20 gr.
Vant registereren van .deselve 8 gr.
Van een testament van schamele 16 gr.
Van rijcken testamenten ende huyelicxe voorwaerden tot discretie ende na de qualiteyt.
Van consingnatiegelt onder den gerechte, vant pont Vlaems 5 gr.
Van ordonnantie ende quitantie 8 gr.
Van brieven van recommandatie ende publicque missiven 12 gr.
Van perticuliere brieven 8 gr.
Aengaende acten voor weesmeesteren, het registereren ende presentie van dyen, sal hem reguleren naer de ordonnantie van de weescamer."

Van der Wolff bleef secretaris tot in 1621, toen hij secretaris werd van de Staten van Holland. Onderscheidene bijzonderheden aangaande hem kan men vinden in „De Brielsche Vroedschap", art. XLVI.

Den 3den September 1605 deed Barent Willemsze den eed als klerk ter secretarie. Hem werd toegestaan „vrydom van de wacht, gelijck andere vóór hem gehadt hebben, mitzgaders oock vant gaen met de dooden". In 1611 werd Tobias Commersteyn tot ondersecretaris benoemd. Eene Res. Mag. 10 Mei 1611 luidt: „Es opt te kennen geven van den secretaris deser stede goetgevonden, dat denselven sal aennemen Thobias Commersteyn tot ondersecretaris in de secretarie deser stede, ende is denselven geaccordeert tot een tractement 200 Carolusgulden tsjaers, waertoe den secretaris sal laten volgen 100 guld., die hem jaerlijcx tot onderhout van een clerck werd geaccordeert; sal noch den voorn. secretaris stellen int officie vant arteleryemeesterschap, wesende 34 gulden tsjaers etc." (1) Over Tobias Commersteyn zie men „De Brielsche Vroedschap," art. XX.

Onder de resoluties van 20 October 1612 vindt men 't volgende: „Heeft Jan Michielsze Been gedaen den behoorlijcken eedt als ondersecretaris deser stede sulcx hyernae volcht: Dat sweer ick ondersecretaris deser stede te wesen, mijn in mijn ampt wel ende getrouwelijck te quycten, mijn heeren van de magistraet ende den secretaris te gehoorsaemen, tgene by mijn heeren in haere vergaderinge gehandelt ende geresolveert ende in de secretarye gepasseert wert secreet te houden ende nyet te reveleren aen nyemant, wye het soude mogen wesen, ende voorts alles te doen, dat een goet ondersecretaris schuldich es ende behoort te doen; dat en sal ick niet laeten om lieff noch om leet, noch om geenderhande saecken: soo waerlijck helpe my Godt almachtich.

Is den voorsz. Jan Michielsze Been geaccordeert vrydom van de schutters- ende burgerswacht, oock het gaen mette dooden, gelijck de ondersecretarissen, sijnne voorsaeten, tselve altijt gehadt hebben, midts doende een Pincxstertocht".

Eene Res. Mag. 13 Febr. 1615 luidt: „Es geresolveert dat ten behouve van de armen sal werden gehangen een bosch . . . . in de secretarie ofte raetcaemer voor degene, die haere huywelicken sullen laeten aenteyckenen, ende omme den clerck van de secretarie geen prejuditie te doen in zijnne proffyten, es denselven geaccordeert, in plaetse van t' gunt de brudegoms plachten te geven ende mits dat het int geheel sal coomen tot behouff van de armen, jaerl. de somme van 25 ponden, te 40 gr. t' pont, uyt de beurse van Jan Craen."

Den 20sten Aug. 1616 werd Jan Michielsze Been, „clercq van secretarie," geaccordeerd „uyt de Susteregoederen boven de 150 guldens, die hy van den secretaris geniet, noch 50 guld. t' sjaers ende dat uyt de Susteregoederen, mits sijn dienst naerstelick waernemende." Eene Res. Mag. 29 Sept. 1616 luidt: „Es geaccordeert dat Jan Michielsze Been sal ontfangen zijnne 200 gulden t' sjaers uyt de Susteregoederen ende es den secretaris geaccordeert in plaetse van 100 guld. 150 guld. t' sjaers".

Den 22sten Sept. 1618 werd „den secretaris gelast tot clercq te verschriven Daniël Jansze van Dordrecht, clercq van den procureur Pots", en den 3den Oct. 1618 werd „tot ondersecretaris aengenomen Daniël van Stralen." Wie in diens plaats kwam, zegt ons eene Res. Mag. 12 Junij 1620: „Es verstaen ende geresolveert dat Daniël van Stralen, gewesen clercq opte secretarie, dewyle hy van Pouwels van der Nieustadt heeft genoten, tegen het expres verbodt van de magistraet, voor dat hy in sijnne plaetse clercq is geworden, 120 guldens, sal restituëren deselve 120 guldens, ende by weygeringe van dyen dat men hem jegens de stadt sal te gysel leggen; ende d' selve gerestituëert hebbende, dat men hem sal geven 3 vyerendeel jaers tractement, die hy pretendeert. Ende es verstaen dat het tractement van den voorn. Nieustadt sal innegaen 1 Jan. voorleden. Es hem tijt gegeven de voorsz. 120 guldens te furneren binnen 14 dagen ende by gebreecke gyselhuys te houden in den Toelast."

Ongeveer een jaar was Van der Nieustadt als on-

(1) Wat volgt betreft de bron, waaruit 't tractement gevonden moest worden.

dersecretaris werkzaam geweest, toen Van der Wolff als secretaris van de Staten vertrok naar Den Haag en te Brielle vervangen werd door

Daniël van Gellinchuysen, die den 26sten Januarij 1621 door de Vroedschap verkozen werd tot secretaris van de stad en de weeskamer. Bij zijne benoeming was hij niet alleen burgemeester-thesaurier, maar ook apotheker (Res. Mag. 30 Januarij 1621). Dat hij apotheker bleef, zegt ons eene Res. Vroedsch. 19 September 1622. Om te bezuinigen, besloot de Vroedschap den 12den Febr. 1622 't volgende: „Es geresolveert dat men den secretaris sijn tractement sal verminderen van 150 gulden op 100 gulden, midts dat den secretaris weder daertegens sal behouden ende bedienen het schoutampt op alsulcke baten ende proffyten als daertoe staen, ende dat de stadt aen haer hout de pacht te betalen aen den officier. Ende sal den voorsz. secretaris behouden de 34 £ vant uytleveren vant cruyt (1). Aengaende t' tractement van den klerck es verstaen van nu aff niet meer te geven als 150 gulden ende dat den secretaris gehouden es int aennemen van den klerck te versoucken approbatie van dien."

Paulus van der Nieustadt, die ondersecretaris bleef tot in 1622 (2), werd in dat jaar vervangen door Jan de Bruijn Jr., „aengenomen tot ondersecretaris" op den 16den Julij 1622, „naerdat hy een maent ter secretarie hadt geweest." Zijn tractement werd gebracht op 200 £ (Res. Vr. 17 Februarij 1623), en later op 300 £ (Res. Mag. 5 October 1624).

De secretaris Van Gellinchuysen, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap," art. XLVI, overleed in 1625 en in zijne plaats werd den 22sten September 1625 verkozen

Mr. Isaäc Commersteyn, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap", art. XX. Bij Vroedschapsresolutie van 7 December 1627 werd 't salaris van den secretaris verhoogd en den 13den September 1632 werd zijn vast tractement gebracht op 200 gulden.

Commersteyn nam de betrekking waar tot aan zijn dood. Hij stierf in 1641. Den 6den September 1641 werd nog een rekening door hem geteekend.

Jan de Bruijn (de Bruijne), wiens tractement in 1627 van 200 op 300 pond werd gebracht (Res. Vr. 20 September 1627), werd als ondersecretaris op den 23sten September 1629 door de Vroedschap ontslagen „vermits sijn menichvuldige absentiën ende weynich diensten, eenigen tijt herwaerts op de secretarye gedaen, als toerreysen naer 't leger ende sHertogenbosch op den 13 September voorleden sonder verloff (1).

Den 5den November 1629 deed Daniël van Riele, klerk ter secretarie, den eed als ondersecretaris. Een poos was hij werkzaam met Joost Verbies als 2den klerk (Res. Mag. 22 en 27 November 1627), maar de 2e klerk werd als onnoodig en te kostbaar voor de stad den 10den November 1630 bedankt. 't Tractement van Van Riele werd van 250 gulden (Res. Mag. 10 Augustus 1630) in 1632 gebracht op 350 gulden (Res. 14 Augustus 1632) en in 1639 op 400 ponden, „te 40 grooten 't pond" (Res. 16 April 1639).

Naar de door het overlijden van Mr. Commersteyn vacante betrekking van secretaris solliciteerden Mr. Gillis de Gerbode en Daniël van Riele, ondersecretaris, en den 2den Sept. 1642 werd door de Vroedschap bij meerderheid van stemmen verkozen

Daniël van Riele, over wien men zie „De Brielsche Vroedschap", art. XXIV. Hij bleef secretaris tot aan zijn dood. Den 20sten Julij 1677 besloot de Vroedschap „op morgen te proscederen tot electie van een secretaris deser stede in plaetse van dheer Daniël van Riele, die overleden is."

Bij de aanstelling van D. van Riele tot secretaris was „het ampt van ondersecretaris vacerende." Den 24sten Sept. 1642 bepaalde de Vroedschap dat het jaarl. tractement 250 Carolusguldens zou zijn en de benoeming van een titularis liet het College aan de Magistraten over. Dezen kozen op den 30sten Sept. 1642 tot substituut-secretaris „Franchois Pitius, soone van Joannes Pitius, predicant tot Swartewael", en op denzelfden dag deed de gekozene zijn eed. „Ten insichte van den soberen ende dieren tijt" werd den 19den April 1644 zijn tractement gebracht op 300 guldens, en den 26sten Mei 1646 op 400 guld., „te betalen uutten innecomen van de Susterengoederen eertijts tot Rugge." Den 28sten Mei 1644 werd hem door de Vroedschap vergund als „curateur ofte administrateur" op te treden, „wanneer eenighe desolate boelen binnen deser stede" kwamen „te vallen". Met achterlating van eene weduwe stierf hij en in zijne plaats werd den 19den Maart 1647 tot ondersecretaris „aengenomen by pluraliteyt van stemmen Jacob Commersteyn op een tractement van 400 £." Den 7den Sept. 1652 werd Mr. Jacob Commersteyn, over wien men raadplegen kan „De Brielsche Vroedschap", art. XX, op verzoek ontslagen, en zijn plaatsvervanger was Willem Höijer (Hoeijer) zoon van Gillis

(1) Den 5den Februarij 1621 werd door de Magistraten besloten dat „d'administratie van de uytdeelinge van de lonten ende cruyt" verbonden zou blijven aan het „secretarisschap." — Omtrent 't tractement van den secretaris zie men ook Res. Mag. 13 November 1624.

(2) Ress. Mag. 24 Februarij en 14 Augustus 1621, 12 Februarij 1622.

(1) Den 1sten December 1627 werden Jan de Bruijne door de Magistraten „brieven van nominatie geaccordeert aen den Hove van Hollant omme tot notaris te werden gecreërt."

Pietersze Hoeijer (Res. Mag. 13 Sept. 1653). Als opperklerk ter secretarie komt Willem Gillisze Hoeijer voor in Res. Mag. 11 Junij 1650, bij welke resolutie hem toegestaan werd bij absentie van den secretaris en ondersecretaris „alle acten ende voorvallende saecken ter secretarye in qualiteyt als clerck te mogen teyckenen." Het tractement van den ondersecretaris werd den 24sten Sept. 1652 door de Vroedschap vastgesteld op 250 Carolusguldens, „te betalen uutten ontfanck van de Brootsusteren", en op den laatsten Sept. 1652 werd de opperklerk Willem Hoeijer door de Magistraten bij meerderheid van stemmen gekozen tot ondersecretaris. Bij besluit van 10 Dec. 1652 werd hem door de Magistraten „toegestaen vrydom van alle wachten, begravenissen, comparitiën ende anders, de schuttery consernerende, gelijck alle ondersecretarissen hebben genoten, midts in plaetse van dien te betalen aent quartier, waeronder denselven is geloot, jaerlijcx een half vat goet bier." Van den „Pyncxstertocht" werd hij niet vrijgesteld. In 1655 werd zijn tractement gebracht op 300 guldens en bepaalde men dat „bijt stellen van curateurs in eenighe desolate boelen" hij „in favorable recommandatie" zou „werden genomen" en „by de heeren van de Magistraet vóór anderen geprefereert" (Res. Vr. 11 Jan. 1655). In 1657 bracht de Vroedschap zijn tractement op 400 Carolusguldens (Res. Vr. 24 Dec. 1657). Den 1sten Jan. 1673 werd hem boven zijn tractement van 400 guldens toegevoegd voor 1672 100 guldens en voor 1673 150 Carolusguldens (1). Zijn verzoek, den 18den Maart 1674 gedaan om „by continuatie te mogen hebben de stadtsturffpachten voor den ouden pacht," werd afgeslagen, maar men vond goed „de turffpachten voort aenstaende jaer niet te verpachten, maer door Hoijer te doen collecteren" en hem daarvoor toe te voegen 150 guldens.

Toen er in 1663 bezuinigingen moesten ingevoerd worden, werd er den 18den Nov. van dat jaar besloten, dat bij het „affsterven van Van Riele het tractement van den secretaris" zou „werden gemortificeert." Hoijer wenschte toch secretaris te worden en de Vroedschap nam den 30sten Aug. 1673 't volgende besluit: „Es Willem Hoijer, substituyt-secretaris, in consideratie van desselffs goede diensten, aen de stadt ende de leden van de Regieringe den tijt van omtrent 31 jaren, soo als clercq ende oock als subst. secretaris ter secretarye deser stede gedaen, met eenparige stemmen toegestaen de survivance van het secretarisampt derselver stede omme by vooroverlyden van den secretaris Daniël van Riele t' selve ampt naermaels te bedleeden."

(1) Over de bron, waaruit 't tractement betaald zou worden, werd in 1671 een besluit genomen, zie Ress. Vr. 2 en 23 Febr. 1671. Men zie ook Res. Vr. 28 Febr. 1674.

Na het overlijden van Van Riele werd naar dit besluit gehandeld.

Den 20sten Julij 1677 werd de volgende Instructie voor den secretaris door de Vroedschap gearresteerd:

Instructie voor den secretaris deser stede ende van de weeskamer.

1.

Eerstel. sal den voorsz. secretaris sijn voorsz. ampt aenvaerden op dese volgende condiciën: den secretaris sal voor sijn papier, pennen, nieuwe registers, het bekostigen van kaersen, soo op het secretary als in de Vroetschap en Magistraet van nooden sijnde, het doen van publicatiën, ende andere behouften tot de voorsz. secretary specterende, genieten eens de somme van 100 guldens, sonder meer te mogen declareren, blyvende hiermede wel expresselijck gemortificeert de 100 guldens, by den voorgaenden secretaris voor de sobere incomsten van de secretary genoten; ende voorts soodanige redelijcke emolumenten als syne praedecesseurs hebben genoten ende tot het voorsz. secretarisampt van de stadt ende weeskamer sijn specterende. Welck sallaris ende emolumenten ten allen tyden by den Vroetschappe ofte Magistraet sal mogen werden gedresceert ende oock dese instructie geampliëert, gecorrigeert ende gealtereert, sooals by den Vroetschappe naermaels by gelegentheyt van tijt in alle billickheyt bevonden sal werden te behooren.

2.

De voorsz. secretaris sal hem int exerceren van sijn ampt wel ende getrouwelijck gedragen ende tot dien eynde moeten doen ende afleggen den behoorlijcken eet, hiernaer van woorde tot woorde geïnsereert.

3.

Denselven secretaris sal de secretary tot synen cost besorgen met één ofte meer clercquen, sooveel hy tot dienste van de stadt ende der particulieren noodich heeft, houdende onder deselve ende op de secretary goede ordre, opdat de stadt ende allen anderen buyten clachte gehouden ende hare saken verricht ende geëxpediëert mogen werden.

4.

Sal oock vooral beletten ende tegengaen, dat niemant, buyten de Regering sijnde, tot eenig resolutieboucken, prothocollen, stadtsrekeningen ende diergelijcke charters ende papieren en werde toegelaten ende geadmitteert; maer indien eenige heeren van den Vroetschappe ofte Magistraet eenige soodanige charters (except het prothocol van de speciale verbanden, daertoe niemant en sal werden geadmitteert)

begeerden naer te sien, dat den voorsz. secretaris tselve sal moeten gedoogen, midts nochtans dat hetselve sy binnen behoorlijcken tijt, namentlijck van 9 tot 12 uiren ende van 2 tot 5 uiren, uitgesondert de publycque rollen, daertoe de procureurs altoos geadmitteert geweest sijn.

5.

Ende wert den secretaris specialijck verboden in geenen deele toe te laten ende te consenteren dat eenige boucken, registers ofte papieren werden uitte secretary gedragen, by wie ofte onder wat pretext het soude mogen wesen, onaengesien den bailliu, regerende burgemeesteren, leden van den vroetschappe ende magistraet, pensionaris ofte andere slants gecommitteerdens sulcx quamen te versoucken in eeniger manieren.

6.

Den secretaris sal met alle neersticheyt waernemen alle vergaderingen ende comparitiën van den Vroetschappe, Magistraet, schepenen, weesmeesteren ende andere collegiën, aen de stadtsregeringe dependerende, ende aldaer notulen houden ende aentekeninge van de resolutiën ende conclusiën, die aldaer werden genomen ende gearresteert.

7.

Den secretaris sal vooral besorgen, dat alle de saken, ter secretary passerende, ten hoochsten werden gesecreteert, tot welcken eynde hy alle personen, daer niet te doen hebbende, van daer weren ende niet gedoogen sal.

8.

Indien de secretaris in stadtssaken buyten de stadt wert geëmployeert, zal in sijn vacatiën ende reyscosten soodanich werden getracteert als alle andere stadtsgedeputeerdens, waertoe hy hem ten allen tyden op commissie sal moeten laten gebruycken, des gerequireert werdende.

Eet van den secretaris.

Dat sweer ick secretaris der stadt van Den Brielle te wesen, mijns heeren ende der steden recht te bewaren, een ygelijck in sijn recht gelijck te wesen, der steden oirbaer ende proffijt te raden naer myne wetenschap ende der stede nuth, dheeren Vroetschappen ende van den Gerechtes resolutiën secreet te houden ende niemant te openbaren, deselve heeren met alle discretie ende respect te bejegenen ende voorts alles te doen tgeen een goet ende getrou secretaris schuldich is ende behoordt te doen. Soe waerlijck moet my Godt Almachtich helpen.

Nadat deze Instructie gearresteerd was, vond de Vroedschap goed te bepalen dat de secretaris voortaan „voor tschryven van de quohieren ende billjetten van de verpondinge, kaerssen etc. uit de Rekening van de ordinaris-thesaurye" zou „genieten in plaets van 36 guldens, niet meerder dan 20 guldens". En daarop werd den 21sten Julij 1677 met eenparige stemmen tot secretaris van de stad en de weeskamer gekozen

Willem Hoijer, in wiens plaats op den 24sten Julij 1677 door de Magistraten gekozen werd tot ondersecretaris Joan van Vasthoff, klerk ter secretarie, op een tractement van f 250 jaarl.

In plaats van Johan van Vasthoff, overleden, deed den 4den Januarij 1690 den eed als ondersecretaris Cornelis Slingerlant. Om zijn „onbehoorlijk comportement en los leven" werd hij den 3den Januarij 1693 door de Magistraten ontslagen en den 26sten September 1693 werd in zijne plaats aangesteld Isaäcq de Winter, schepen van Den Briel, op het oude tractement van f 250, „met dien expressen verstande dat denselven sijn notarisampt niet en soude exerceren in prejuditie van het secretary." Op verzoek werd De Winter den 16den Februarij 1699 met dankzegging ontslagen en den 22sten Maart 1699 werd aangesteld Leendert Jongejan. Deze overleed ongehuwd en werd 15 Februarij 1702 begraven (Res. Mag. 11 Februarij 1702). De Instructie van den ondersecretaris werd den 12den Junij 1702 door de Vroedschap geampliëerd met dit artikel: „Dat den voorsz. ondersecretaris hem geheelijk sal appliceren tot de bediening en het waarnemen van de secretarie en andere stadssaken, sonder dat hy onder of op wat naam het soude mogen wesen, 't zy buyten of binnen de stad, direct of indirect, sig sal vermogen te laten gebruycken in saken, daarvan hy eenig zalaris ofte proffyten genieten sal". Op de aldus geampliëerde Instructie werd op 't oude tractement den 12den September 1702 tot ondersecretaris gekozen Paulus de Jager (1), met de bepaling dat hij „cautie stellen" moest „voor de collecte van den turf, ter somme van 1000 gulden."

De oppersecretaris Hoijer stierf in 1709 en in zijne plaats stelde de Vroedschap op den 18den Maart van dat jaar aan den ondersecretaris

Paulus de Jager met de bepaling dat hij te betalen had „een recognitie van f 200 eens." De vroeger gemaakte Instructie werd hier en daar gewijzigd. In art. 1 werden geschrapt de woorden: *blyvende — genoten*, en daarvoor in de plaats gesteld: „Item voort waarnemen van de thesaurie 31 gulden 10 stuivers, voor de leverantie van papier, pennen etc. en tschryven vant quohier van de verpondinge 20 guldens,

(1) Paulus de Jager kwam volgens de Kerkeraadsacta van 25 Januarij 1703 met kerkelijke attestatie uit Den Haag te Brielle, waar hij in 1715 ouderling werd bij de Ned. Herv. Gemeente.

alsmede het schryven van yder quohier van de extraord. verpondinge 12 guld. 10 stuivers, ende dat uyt deselve thesaurie." In 't art. betreffende de klerken werd bepaald, dat de secretaris de secretarie voorzien moest van één of meer bekwame klerken, „tot genougen en met approbatie van burgermeesteren in der tijd, sooveel als burgermeesteren ten dienste van de stad en ingezetenen noodig oordeelen" zouden. In art. 6 werd bijgevoegd dat de secretaris ook de vergaderingen der „thesaurie" moest bijwonen. Aan art. 7 werd toegevoegd: „voornamentlijk wanneer eenige verclaringen, actens, attestatiën of schuldbrieven en andere zaken van belang moeten werden gepasseert." Voorts werd de Instructie met deze artikelen vermeerderd: „Den secretaris sal niet mogen uit de stad verreysen om te vernagten, sonder kennisse en permissie van den regerenden burgemeester." — „De bedieninge van den secretaris sal continuëren van 3 tot 3 jaren etc."

In 1712 (1) en later werd De Jager in zijne betrekking gecontinuëerd en hij nam haar waar tot aan zijn dood. Den 17den Mei 1719 werd hij begraven. Zijne goederen kwamen aan de kinderen van Geerloff de Jager, zijn broeder, predikant te Maastricht (Res. Vr. 8 Junij 1732). In 1707 werd deze Geerloff pred. te Simonshaven. De Rekening van den burgemeester-thesaurier over 1625—1626 noemt op blz. 27 een kapitein Johan de Jager (2). In 1720 was er te Brielle een priester, genaamd Paulus de Jager (Res. Mag. 18 Mei 1720) en de Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente van Brielle dd. 13 Julij 1766 noemen onder de met attestatie ingekomen personen Paulus de Jager, van Schoonhoven.

Toen De Jager secretaris was geworden (3), moest in zijn plaats een ondersecretaris worden benoemd en den 22sten April 1709 werd aangesteld Mr. Cornelis Langereis. De instructie, waarop hij aangesteld werd, is medegedeeld onder de Ress. Mag. 22 April 1709. In 1712 gecontinuëerd in zijne betrekking (Res. Mag. 23 April 1712), deed hij van haar den 27sten Maart 1713 afstand wegens zijne benoeming tot pensionaris.

(1) Res. Vroedsch. 11 April 1712.

(2) Deze Rekening heeft aldaar den post: „Betaelt aen Lenaert Couter de somme van 9 pond 12 sc. ende dat van wegen dat de heer burgemeester Van der Nieustadt hadde vereert den Heere capiteyn Johan de Jager met twee stadtskannen etc." — Den 5den Februarij 1709 werd te Brielle begraven Cornelia de Jager, huisvr. van Tobias de Lange; den 27sten Januarij 1728 Joris de Jager, soldaat. In 1740 werd te Brielle op belijdenis aangenomen Maria de Jager (Acta van 24 Julij 1740).

(3) Hij werd alleen secretaris van Brielle, en niet, zooals zijn voorgangers, van Voorne. De leenmannen van Voorne hadden van 1709 af een afzonderlijken secretaris. Provisioneel fungeerde als secretaris van Voorne Mauritius de Mirel. De eerste vaste secretaris van Voorne was François de Mirel in 1724. In 1748 trad als zoodanig op Mr. Cornelis Hoyer, in 1779 Mr. Andreas van der Sluis, in 1795 Pieter Klompenhouwer.

In zijne plaats werd den 24sten April 1713 tot ondersecretaris benoemd Dr. Franciscus Petrus Gomar. Over hem zie men: „De Brielsche Vroedschap", art. III.

Voordat er in plaats van De Jager een secretaris benoemd werd, werd er gearresteerd eene „Lijste van 't salaris by den secretaris te vorderen" (Res. Vroedsch. 11 September 1719) en daarop werd den 1sten October 1719 „tot secretaris der stadt Brielle nevens van weeskamer en thesaurie" (1) verkozen **Mr. George Meynard van Bueren**, „mits betaalende een recognitie van 200 guldens ten proffyte van de stadtsfinantie ende stellende voor syne ontfang cautie ten genoegen tot een somme van 3000 guldens." Den 16den October 1719 nam hij „op sijn gedaene eet als secretaris" aan „al hetgeene dat by de Burgemeesters en Vroedschappen werd verhandelt, te secreteeren." Van Bueren, geboren te 's-Gravenhage, deed den 30sten September 1719 den eed als poorter. Volgens de Acta van den Kerkeraad der Herv. Gemeente van Brielle d.d. 21 Januarij 1720 kwam hij met attestatie van Utrecht te Brielle, met Geertruyda van Berk. Deze Geertruyda was zijne huisvrouw en bij haar won hij te Brielle: Alardus Daniël, gedoopt 22 Julij 1720, getuigen: Mr. Jan Deym, oud-burgemeester en raad van Brielle, en Mevrouw Alida van Buren (2); Susanna Alida, gedoopt 1 Maart 1724, getuigen als voren. Den 13den September 1724 werd een kind van den secretaris begraven. In 1723 en later werd Van Bueren als secretaris gecontinuëerd (3). In plaats van Willem de Graaff, overleden, werd Van Bueren den 16den Maart 1743 aangesteld door de Vroedschap tot „ontfanger der verpondingen en lantaerengelden over deeze stad" (Brielle) en ook in die betrekking werd hij gecontinuëerd tot in 1771 (4). Den 28sten Jan. 1771 vroeg en kreeg hij zijn ontslag als „ontfanger der verpondingen, lantaarn-, brandspuit- en straatgeld." Toen in 1746 de secretarie „vernieuwt en verandert wierd," werd het gepast geoordeeld de instructie van den secretaris eens te onderzoeken en te zien of er geen veranderingen moesten gemaakt worden. De revisie had plaats en den 30sten September 1746 werd de herziene instructie gearresteerd. Aan de oude werd een nieuw artikel toegevoegd, luidende: „Den secretaris zal moeten weezen een geboore Hollander, professie doende van de waare gereformeerde religie ofte dezelve toegedaan,"

(1) Voor de werkzaamheden der „thesaurie" werd hem in 1728 eene jaarl. toelage toegezegd, Ress. Vr. 19 en 22 Julij 1728.

(2) Mevr. Al. van Bueren, eerst getrouwd met Johan Deym, is als weduwe van Mr. Cornelis Hendrik van Leeuwen in 1779 gestorven. Zie „De Brielsche Vroedschap," artt. L en CIV.

(3) Ress. Vroedschap 21 Mei 1723, 21 Julij 1743, 30 September 1746, 10 September 1752, 17 Januarij 1755, 2 December 1758.

(4) Res. Vr. 10 September 1747.

maar overigens had de nieuwe instructie niets nieuws.

Den 10den April 1730 gaf de burgemeester Gomar te kennen, „datter redenen waren van bekommering of de resolutiën sedert eenigen tijd, zo in de Vroedschap als Magistraat genomen, wel waren in die staat en netheyd als behoorde om aan de posteriteit te doen hebben de vereyschte kennis en het nodige ligt van hetgunt geresolveert is." De Commissie, daarop benoemd, rapporteerde dat zij in de resolutieboeken, die zij van 1717 af nagezien had, niet alleen had gevonden „meenigvuldige schrijffouten, maar zelfs heele resolutiën uitgelaten" enz. De Vroedschap, dit rapport gehoord hebbende, schreef aan den secretaris en den ondersecretaris voor wat zij ter verbetering van den treurigen toestand, waarin de notulen van 1717 af verkeerden, hadden te doen (Res. Vroedschap 16 Mei 1730). Den 22sten December 1761 besloten de Magistraten „om alle de brieven, zoo die van wegens dese stad werden geschreven als dewelke aen de Regeeringe geschreven werden, in een daertoe te houden copieboek te doen copiëeren." Den 23sten Jan. 1762 werd besloten „alle requesten", aan de Regeering te presenteeren, „in een apart boek te schryven" en den secretaris voor dien arbeid behoorlijk te salariëeren. Den 23sten November 1761 deelde de burgemeester Roest mede dat de registers der stedelijke resoluties „merkelijk ten agteren" bevonden waren en „voor een goed gedeelte nog gecopiëert en ordentelijk te boek gestelt" moesten worden, en „by gelegentheid van de tegenwoordige vacature van het twede secretariaat" stelde hij voor een bekwaam persoon op te dragen de registers in orde te maken. De procureur en notaris Hendrik Kruyne nam die taak op zich voor f 150 jaarl. en den 31sten Maart 1764 werd aan de Magistraten gerapporteerd dat Kruyne 't werk had volbracht.

De burgemeester Gomar, die in 1730 wees op den treurigen toestand, waarin de registers verkeerden, was de gewezen ondersecretaris Dr. Gomar. Den 7den October 1719 verzocht hij als substituut-secretaris „wegens veelvuldige eigene affaires" ontslagen te worden en het ontslag werd hem met dankzegging voor bewezen diensten verleend. In zijne plaats werd den 23sten Oct. 1719 op denzelfden voet als Gomar aangesteld Willem de Graaff, die den 20sten Jan. 1733 zijn ontslag vroeg en verkreeg. Den 28sten Maart 1733 werd de Instructie voor den aan te stellen substituut gearresteerd, waarin werd opgenomen de bepaling: „Denselven substituit-secretaris zal gedurende den tijd zyner bedieninge geen ander ampt ofte bedieninge, waarvan eenig zalaris komt te trekken, vermogen te aanvaarden, tenzy hetzelve hem alvorens door de heeren van de Magistraat zal zijn geaccordeert op poene dat denzelven zal werden geëxcuseert. Ende zal, gedurende hy het voorschreve ampt bekleet, niet vermogen te zijn vroedschap, magistraat dezer stad, leenman nochte heemraad s' lands van Voorne, nochte ook tot en naar eenig ampt ofte officie, dat binnen deze stad bediend werd, mogen solliciteren, ende ook werden gevordert ofte mogen bekleden, noch ook buyten deze stad, zo wanneer iemand van de Vroedschappen zynen dienst daartoe zoude mogen presenteren, op poene dat denzelven de facto van zijn substituit-secretarisampt zal wezen vervallen, tenzy met twee derde der stemmen van den Vroedschap daertoe wierde gepermitteert." Op deze instructie werd in plaats van W. de Graaff, die tot vroedschap was gepromoveerd, op den 13den April 1733 aangesteld Jan Aalbert Gravius, die een recognitie van f 100 betalen en desisteeren moest van het „conchergieschap van het stadhuys." In 1734 door de Vroedschap aangesteld tot „protonotaris over deeze stad en district van de verpachtinge", werd hem den 3den Julij 1734 door de Magistraten vergund die betrekking te gelijk met die van subst. secretaris waar te nemen. Den 15den Mei 1736 en later werd Gravius in de laatste betrekking gecontinuëerd en hij nam haar waar tot aan zijn dood. In zijne plaats werd den 20sten Dec. 1760 aangesteld Daniël Rolandus, die afstand moest doen van 't „secretarisampt van den dorpe ende ambagtsheerlijkheden Oostvoorn, Rugge en Cleyn-Oosterland en van dessellfs procureursampt voor de vierschaer deser stad." Den 23sten Dec. deed hij den vereischten eed. Den 23sten Nov. 1761 werd wegens het overlijden van Rolandus tot subst. secretaris benoemd Everhard Gallas, die, omdat hij zonder kennisgeving en zonder permissie uit de stad was gegaan en wegbleef, den 31sten Jan. 1767 ontslagen werd. Uit het daarop gemaakte tweetal, Johannes van der Schilt en Hendrik Kruyne, werd den 14den Febr. 1767 op recommandatie van den Prins aangesteld tot ondersecretaris de eerstgenoemde, die 17 Febr. 1770 en later (1) in zijne betrekking gecontinuëerd werd.

Ruim 2 jaar nadat Van der Schilt zijne betrekking aanvaard had, stierf Mr. G. M. van Bueren den 18den Mei 1772, in den ouderdom van 84 jaar en 10 maanden, nalatende een zoon. In zijn M. S. Jaarboeken heeft J. Kluit van hem gezegd: „hij was dus de oudste secretaris van de stemmende steeden in Holland, die tot zijn loff konde worden gesegt, dat hij door zijn zagt humeur de genegenheid van veele ingezetenen na zig trok."

In plaats van Van Bueren werd den 26sten Mei 1772 tot secretaris aangesteld

---

(1) Ress. Mag. 6 Febr. 1773, 1 Junij 1776, 9 Jan. 1779.

Mr. Carel Willem Hogerwaard, geboren te 's-Gravenhage (1). Den 17[den] Aug. 1765 deed hij te Brielle den eed als poorter (2). Toen in 1765 Van Bueren door zijn ouderdom en ongemakken het secretariaat niet langer naar behooren konde waarnemen, had de Vroedschap hem op zijn verzoek tot zijn adjunct toegevoegd Mr. Carel Willem Hogerwaard en deze deed den vereischten eed, nadat de Vroedschap met goedkeuring van Zijne Hoogheid besloten had, hem na den dood van Van Bueren, met wien hij een overeenkomst getroffen had betreffende zijn inkomen, te benoemen tot secretaris (Ress. Vroedsch. 15 en 24 Aug. 1765, 27 April en 15 Julij 1769). Met zijne echtgenoote Maria van Staveren (3) kwam Hogerwaard uit Den Haag te Brielle en hij won aldaar bij haar: Catharina, gedoopt 14 Sept. 1766, getuigen: Ds. Elandus van Staveren, Catharina van Roijen; Agatha Wilhelmina, gedoopt 21 Febr. 1768 (getuige Henriëtta Heeneman, weduwe van Mr. Arnoldus Fredericus Hogerwaard), begraven 22 April 1773; Henriëtta Francina, gedoopt 8 April 1770, getuigen: Mr. François Pichot en Mevr. Agatha Wilhelmina Hogerwaard. In 1775 en later (4) werd Mr. Hogerwaard als secretaris gecontinuëerd. Ook in 1794 geschiedde zulks op den 24sten Junij, maar in 1795 werd hij ontslagen. Circa 61 jaar oud, is hij 14 Aug. 1797 begraven, nalatende eene weduwe en twee dochters.

Mr. Helenus Marius van Andel werd den 30sten Jan. 1795 aangesteld tot secretaris van den Provisioneelen Raad van Brielle voor den tijd van twee maanden.

Onder de resoluties van den Provis. Raad van 1 Februarij 1795 leest men: „De Praesident proponeert om vermits het veelvuldige werk voor den secretaris deezer vergadering, die behalven dat moet waarnemen de schout- en secretaryplaats van Oostvoorne, Rugge en Oosterland, alwaar thans meede een zeer sterk Fransch guarnisoen legt, een tweede secretaris aan te stellen, slaande daartoe voor den burger **Johannes Brouwer**" (1). Al de leden der vergadering vereenigden zich met dit voorstel en Brouwer, aangesteld tot 2[den] secretaris, deed den 1sten Februarij 1795 den vereischten eed.

Den 30sten Maart 1795 werden de secretarissen H. M. van Andel en J. Brouwer provisioneel gecontinuëerd.

Hogerwaard en Van der Schilt waren toen nog niet ontzet van hun post, maar bij den Provisioneelen Raad van Brielle kwam den 22sten April 1795 een adres in, met verzoek de stadssecretarissen Hogerwaard en Van der Schilt te removeeren en in hunne plaats aan te stellen den burger H. M. van Lith. Den 17[den] September 1795 werd goedgevonden om Van der Schilt als substituut-secretaris provisioneel te continuëeren, Hogerwaard als secretaris te ontslaan en met Johannes Brouwer aan te stellen tot secretaris **Hendrik Michiel van Lith.** Den 29sten September 1795 werd H. M. van Andel op verzoek eervol als secretaris van den Raad ontslagen (2).

In den ouderdom van 54 jaar is H. M. van Lith 18 Julij 1804 te Brielle begraven, nalatende eene weduwe en 3 kinderen. J. Brouwer nam 's mans werkzaamheden voor zijn rekening en kreeg geen secretaris naast zich. Hij nam de betrekking waar tot aan zijn dood. In den ouderdom van 74 jaar jaar stierf hij 24 Januarij 1838.

Bij Z. M. besluit van 23 Junij 1838 werd toen tot secretaris aangesteld **Mr. Abraham Matthieu de Rouville** (3). In 1851 benoemd tot burgemeester van Brielle, moest hij aftreden als secretaris en in zijne plaats werd den 27[sten] Maart 1852 door den Stedelijken Raad benoemd tot secretaris **Dr. Cornelis Plooster** (4). In 1881 trad hij af en bij besluit van 31 Augustus 1881 werd hem een pensioen toegekend van f 500. Zijn opvolger was **Florent Sophius op ten Noort**, secretaris van Vianen, benoemd 15 Augustus 1881. Den 5[den] October 1886 kreeg hij eervol ontslag, wegens zijne benoeming tot burgemeester van Alblasserdam en Oud-Alblas, en in zijne plaats werd den 20[sten] November 1886 door den Gemeenteraad benoemd **Paulus Reinier Laurense.**

---

(1) De Kerkeraadsacta van 13 Oct. 1765 vermelden zijne komst met attestatie uit Den Haag te Brielle. Zie over Hogerwaard „De Br. Vroedschap", art. CXXIII.

(2) Terwijl Mr. Carel Willem Hogerwaard 17 Aug. 1765 te Brielle poorter werd, deed volgens Res. Mag. van 28 Sept. 1754 toen den eed als poorter de heer Carel Willem Hogerwaard, geboren te 's-Gravenhage.

(3) De Acta van 13 Oct. 1765 vermelden hare overkomst uit Den Haag. — De Acta van 24 April 1705 noemen Carolus Hoogherwaert, met attestatie gekomen van Leiden; die van 20 Jan. 1709 Catharina Elisabetha Hoogerwaerdt, op belijdenis aangenomen tot lidmaat; die van 26 Julij 1714 vermelden de aanneming op belijdenis van Wilhelmus Hooghwaerdt (misschien te lezen Hoogherwaerdt). In 1782 kwam Martinus Hogerwaert te Brielle met att. van Schiedam.

(4) In 1787 den 7 Febr. werd het schrijven van de notulen in 't „net", dat wegens de vele bezigheden der secretarissen door hen niet kon geschieden, opgedragen aan Adrianus Beukman, gewezen gezworen klerk ter secretarie. Bijna 4 folianten werden door hem volgeschreven voor f 300; zie Ress. Vr. 7 Maart en 22 Mei 1790.

---

(1) Zie over hem „De Brielsche Vroedschap", art. LXVII en Bijvoegsel op dat art.

(2) Zie over Van Andel en zijn geslacht „de Brielsche Vroedschap", artt. LXVII en LXXVI.

(3) Zie over hem „De Brielsche Vroedschap," art. XCVIII.

(4) Zie over hem „De Brielsche Vroedschap," Bijvoegsel op art. LIX.

Levensbeschrijving van Jan van Bloys van Treslong
1360—1435

DOOR

P. C. BLOYS VAN TRESLONG PRINS.

Jan van Châtillon, graaf van Blois, die in 1372 met Mechteld van Gelre huwde en te Schoonhoven in 1381 overleed, had een zoon Jan verwekt bij Sophia van Dalem uit den huize Arkel. Ofschoon sommige schrijvers o. a. Fahne (Geschichte der Kölnischen und Bergischen Geschlechter) beweren, dat 't huwelijk van Jan graaf van Blois met Sophia van Dalem wel wettig was, ja zelfs ingezegend was door den bisschop van Utrecht, die echter later, toen hij in oorlog was met graaf Jan, dit huwelijk wegens te nauwe familieverwantschap tusschen man en vrouw voor onwettig liet verklaren; ofschoon men in een manuscript op de Bibliothèque royale te Brussel, no. 5740, p. 209—11, kan lezen, dat hun zoon Jan „fut contraint de quitter les armes de sa famille à cause que son père était marié sans dispensation du pape", moet men toch aannemen, dat Jan een basterd was. Waar we toch van hem lezen, heet hij, hetzij: Jan die Bastaert van Bolois, heer van Treslon; hetzij Jan basterd van Bloys, hetzij Jan des graven van Blois oudste bastaardsone. Bovendien voerde hij als wapen: Châtillon met de baere van bastaerdije, dat zijne nakomelingen hebben verwisseld tegen het wapen van Dalem met een vrij kwartier van Châtillon.

Jan voornoemd werd ± 1360 geboren en met zijnen broer Guy opgevoed te Schoonhoven bij zekeren Cattenbon, die voor ieder van hen 16 ponden 's jaars ontving, en voor leergeld in 1369 van beiden 34 ponden en 8 stuivers bekwam.

Hij werd voor den geestelijken stand bestemd en had den bijnaam van „Jan de Carmeliet". 10 October 1379 kwam „Jan de Carmeliet by minen Heer (graaf Jan van Bloys) vermits hij naar Parijs gezonden sou worden, om te trekken naar sijn convent". In 1381 was hij te Mechelen, waar hij zijn proeftijd bij de Carmelieten doorbracht. De geestelijke stand lachte hem echter niet toe, want na den dood van zijn vader (30 Maart 1381) trok hij naar Rome om verlof te vragen aan den paus tot het afleggen van 't geestelijk kleed. In 1386 schijnt hij tot den wereldlijken stand te zijn overgegaan. In dien tusschentijd was ook zijne moeder gestorven van wie hij in 1383 erfde. Hij erfde van zijnen vader de heerlijkheid Trelon in Henegouwen.

3 Juni 1386 kreeg hij van zijnen oom graaf Guy van Blois eenige goederen om daaraan te vinden de 400 franken 's jaars, die hij moest hebben uit den boedel van graaf Jan van Blois. Deze goederen waren: 14 pond goed geld 's jaars in erfelijke renten te 's-Gravenbroek en Calverenbroeck, item de koorn- en smaltienden te Benthuizen en te Leiden met de dagelijksche gerechte te Benthuizen; item 42 morgen lands gelegen te Waarder en geheeten de Berchoeve; item een viertel Lands in 't land van Stein; item drie blokken tienden gelegen in Gouderak geheeten Hannemansblok, Moerdrechts veerstal en Cattendijksblok, terwijl hij ze voor zich en zijne nakomelingen in erfleen kreeg (zie Reg. J. J. 1378—1394, fol. 52 verso. Rijksarchief den Haag).

In 't zelfde jaar streed hij met hertog Albrecht van Beieren tegen de Westfriezen. Hij voerde de mannen van Delft en Zierikzee in dien strijd aan en had tot page Dirck van Soutelande. Kort daarop werd hij ridder van St. Anthony.

Den 8sten Juni 1389 krijgt hij van zijnen oom Guy wederom eenige goederen ter verzekering van de 300 franken door zijnen vader aan hem gemaakt; 10 Dec. 1394 krijgt hij van zijnen oom Guy het dorp Cabauw met de heerlijkheid en tienden, zoowel hooge als lage met alle toebehooren (Liber V. A. fol. 157vo, Rijksarchief), om gedane en te doen diensten, en omdat hij zijne 100 franken van Vrankrijk aan Guy had kwijt gescholden. 1 Juli 1395 erft hij alle goederen van Zanen, die door Jan van Zanen aan graaf Guy waren vermaakt; in dit jaar werd hij ook raad van den graaf van Blois. 9 Juli 1395 krijgt hij van graaf Guy, ter voldoening van hetgeen hem door zijnen vader was besproken, de molen van 't dorp te Poortvliet en allerhande hoeken en tienden aldaar (Register Bloys XV, 1396—1403, Cas E, fol. 28 en 44 verso Rijksarchief.

In 1396 bekomt hij 't gebruik van den Berg met woning te Schoonhoven.

26 December 1397 kreeg hij 't bailluscip van Scoenhoven en van de Goude mitten scoutambacht van Scoenhoven.

Den 1sten October 1395 zegelde hij te Beaumont mede de acte, waarbij graaf Guy van Blois, heer van Avesnes, Beaumont, Schoonhoven en ter Goude, het patronaatrecht der kerk van Schoonhoven aan het Duitsche huis te Utrecht schenkt, behoudens den priesters en gezellen van 't koor hunne oude gewoonten (Duitsche Huis).

11 Juni 1398 verlijt Hertog Albrecht zijnen neef met alzulke goederen gelegen in zijne landen, als hij van zijnen oom graaf Guy placht te houden (Reg. Bloys t. a. p. fol. 27), terwijl hij 4 September en 15 December 1398 wordt bevestigd in hetgeen hij geërfd heeft van zijnen vader. Datzelfde jaar werd hij ridder.

In 1399 verkoopt hij de heerlijkheid van Benthuizen aan Jan van Heemstede (Zie Reg. Bloys t. a. p. bl. 60 verso). 3 September van dat jaar koopt hij van den graaf van Oostervant 't land van Stein en Papecop,

terwijl hij in 't zelfde jaar de broektienden te Gouda pacht van Oud-Munster.

In 1400 den 28 Juli wordt hij nog eens baljuw en schout van Gouda en Schoonhoven.

In 1401 kreeg hij 't slot te Gouda met 't „castelijnschap" bij verzoek van de graafschap van Holland en 19 December 1401 werd hij raad van Hertog Willem van Beieren. In dat jaar kreeg hij ook de hopcijns te Gouda.

In 1403 wordt hij bij opdracht van Hendrik van Woerdt verlijd met de geheele korentiend in de Lier (Repertorium Noord-Holland I, bl. 206vo Rijksarchief). In 1405 streed hij aan de zijde van graaf Willem IV, om Hagesteijn en Eversteijn tegen de heeren van Arkel. In 1406 leent hij geld aan den graaf, en heeft hij een geschil met Jan van Heemstede. In 1408 kocht hij 't veer te Gouda en tienden te Tholen. 14 November 1410 geeft Hertog Willem van Beieren alle schorren slijk en aanworp benoorden Tholen gelegen om te bedijken voor $^1/_6$ deel aan Jan den Bastaard van Bloys heer van Treslonge. Het is vreemd, dat hij zich reeds Treslong noemde, hoewel de heerlijkheid, die nu in Frankrijk ligt, Trelon heet. In 1411 krijgt hij wederom goed onder Zaandam, terwijl hij in 1413 beleend wordt met den Hofcamp te Haastrecht. In 1415 koopt hij gorssen te Tholen (v. Mieris). 14 Maart van dat jaar geeft Hertog Willem hem 15 Engelsche nobelen 's jaars, welke de vrouw van Heer Jan van Zevenbergen in lijftochte placht te bezitten, breeder in den leenbrief gemeld.

2 April 1415 komt hij 't eerst als raad in den Hove van Holland van wege Zeeland voor en wel te 's-Gravenhage, toen Hertog Willem van Beieren aldaar zijne uitspraak in 't geschil tusschen 't klooster van Egmond en Heer Jan van Egmond bevestigde (Zie Kroniek van Egmond door Jan van Leyden, bl. 135). Op onzer vrouwendag Assumptionis in 't jaar onzes Heeren 1416 beloven 17 ridders onder wie Jan basterd van Bloys, heere van Treslonge + vele knapen en schouten om na Hertoge Willem van Beijeren's dood, vrouw Jacoba als landsvrouwe te hulden.

In 't jaar 1417 bouwde hij een kapel en altaar in de St. Janskerk te Gouda ter zuiderzijde van 't koor, welke hij ter eere Gods, sijner moeder Maria en der H.H. martelaren Chrystopherus en Georgius liet inwijden, en die men veelal de IJzeren Kapel noemt (Zie de stichtingsbrief in Beschrijving van Gouda door Walvis).

Kort daarop zeide hij „Ende die kerkmisse sal men alle jaer op 't voornoemde altaar en de vicarie des sonnendags na St. Jacob houden".

21 October 1417 heeft Frederik van Blankenheim Bisschop van Utrecht door een brief dat bevestigd.

1 November 1417 werd hij door vrouw Jacoba bevestigd in al zijne leenen (Register Jacoba VI, fol. 3, Rijksarchief).

In 1419 was hij te Woudrichem tegenwoordig op den pays tusschen vrouw Jacoba en haren oom Jan van Beieren (van Leeuwen, Bat. Ill. bl. 747). In 't zelfde jaar gaf hij verlof aan de Reguliere kanunniken levende naar den regel van St. Augustinus, om een klooster te bouwen in zijne heerlijkheid Stein. Deze vergunning werd door Frederik van Blankenheim, bisschop van Utrecht met een open brief bevestigd.

In 1420 wordt hij rechtman te Leiden. In 1422 kocht hij land in de Krimpenerwaard. In 1423 komt hij voor in een acte van 't Duitsche huis te Utrecht. In 1427 zegelt hij met vrouw Jacoba. In 1430 komt hij voor als raad in den Hove van Holland (11 Januari). In 1431 vrijdt hij goed te Waardenburg. 2 Juni 1435, vergrootte hij aanzienlijk de kapel, die hij te Gouda had gesticht. Hij bestelde twee missen daags, vereerde verscheidene altaar en misgewaden, besprak renten tot onderhoud enz. (Zie Walvis t.a.p. bl. 15, Deel II), en den 31sten October 1435 overleed hij en werd hij begraven te Gouda in de Groote kerk.

Jan de B^t van Blois heer van Treslonge was ± 1386 gehuwd met Maria van Heemstede, dochter van Jan en Maria van Polanen, die den 12^{den} October 1430 overleed na in 1411 door haren man gelijftocht te zijn geworden.

Bij deze Maria van Heemstede werd Jan vader van zes zoons en drie dochters; Adriaan zijn oudste zoon werd de stamvader van de heeren van Bloys en Trelon, die in België woonden en in 1580 uitstierven, Guy zijn tweede zoon, werd de stamvader van een Vlaamschen tak, die voortleefde in de Blois van Ginderdeuren en in de tegenwoordige familie Bloys van Treslong; Gerard is de stamvader der vicomtes de Blois d'Arondeau, de Feignies et de Walhain, die nog in België zijn, en wellicht ook van de seigneurs de Blois de la Calande, die nog in Frankrijk voortleven, terwijl eindelijk Lodewijk zijn jongste zoon de stamvader is van het Noord-Nederlandsche geslacht van Bloys geseyt Treslong.

De kwartieren van deze zoons zijn:

Châtillon	Heemstede
Dalem	Polanen
Henegouwen	Duvenvoorde
Brakel	Brederode.

Men zie over bovengenoemden Jan Bloys van Treslong, de leenregisters op 't Rijksarchief te 's-Gravenhage, Vossius, Historische Jaarboeken I, bl. 536. De oudheden van Zaanland, Stavoren enz. door H. Soetenboom, bl. 84. Beschrijving van 't Utrechtsch Bisdom, Deel II, bl. 319, Deel III. bl. 434. Beschrijving van Oudewater door van Kinschot. De archieven der Balye te Utrecht.

Het Geslacht van Dueren, later: van Duren,

te Bleiswijk, Zevenhuizen en Dordrecht.

Het Zuid-Hollandsche geslacht *van Du(e)ren*, welks stamboom hier door mij wordt medegedeeld, heeft achtereenvolgens gewoond te Bleiswijk, Zevenhuizen en Dordrecht. Mogelijk woonde het nòg vroeger te Rotterdam, van welke stad Bleiswijk eene heerlijkheid was. Althans van de onder IV. d. e. en f. vermelde personen, van wie ik echter niet kan bewijzen, dat zij onder IV te huis behooren, waren d. en e. gehuwd met Rotterdammers en was f. „j.d. van Rotterdam", terwijl e. en f. in de registers van Bleiswijk voorkomen.

De naam is natuurlijk afgeleid van de Duitsche stad Düren, doch het is merkwaardig, dat noch het hier behandelde geslacht, noch de Zeeuwsche en Deventersche regeeringsgeslachten van dezen naam het wapen van genoemde stad (1) voeren, of ook maar een der figuren.

Ook betwijfel ik of alle oudtijds in Holland voorkomende personen van dezen naam tot het hier behandelde geslacht behoorden. Zij woonden daarvoor wèl wat te veel verspreid. Zie bijlage A.

De bronnen voor deze geslachtlijst zijn: 1° de schepenboeken en kerkregisters van genoemde e. a. plaatsen, grootendeels door den heer J. C. Beth, adj. commies bij 't Rijksarchief te 's-Gravenhage, maar deels ook door mij zelven, onderzocht; 2° aanteekeningen in een familiebijbel; 3° opgaven van nog levende familieleden; 4° geslachtslijsten van aanverwante familiën, en 5° het artikel van Dr. C. Leemans: „De Kerk te Zevenhuizen (Prov. Zuid-Holland) en hare vensters met ingebrand schilderwerk", in het „Verslag van de Commissie der Koninklijke Academie van Wetenschappen tot het opsporen, het behoud en het bekend maken van de Overblijfsels der vaderlandsche kunst uit vroegere tijden", Amst. 1867. Bedoelde kerkramen werden tegen het advies der commissie in 1867 verkocht, en wel aan den antiquaar Hamburger te Utrecht, die ze in 1868 liet verkoopen op een veiling van oudheden in het hotel Droûot te Parijs. Daar werd eigenaar de antiquaar Geierscheufer (43 rue Riecher), die ongeveer 1880 overleed. Hij liet geen kinderen of opvolger na, zoodat ik niet kan nagaan wat verder het lot van deze kerkramen is geweest. Indien ze in 1870 nog te Parijs waren, dan zouden ze tijdens beleg of commune vernield kunnen zijn.

Gevolg van dezen verkoop is, dat de kleuren van het wapen mij onbekend zijn, want teekeningen bestaan er niet van. Daarom illustreer ik de geslachtlijst met een zegelafbeelding in plaats van met een familiewapen.

(1) Dit wapen is: gevierendeeld: 1 en 4 een adelaar, 2 en 3 een leeuw. Het Zeeuwsche geslacht komt voor in de *„Kroniek"* van Smallegange en op de welbekende zerk met 32 wit marmeren wapens in het koor der O. L. Vr. Kerk te Dordrecht (zie *„De Ned. Heraut"* II, blz. 244). Voor het Deventersche geslacht raadplege men van Doorninck's *„Geslachtkundige Aanteekeningen."*

Bij Oisterwijk lag het huis Durendaal, waar nimmer eene familie van dezen naam heeft gewoond, blijkens de stukken in 't Rijksarchief te 's-Hertogenbosch.

De eerste van dit geslacht, wiens naam wij met zekerheid weten, is Jan *van Dueren*, vader van Christiaan en van Frederik, welke laatste in 1601 armmeester en in 1609 schepen van Bleiswijk werd, d. w. z. deze twee komen voor als „Janszn." Verder komt in de schepenboeken voor een Jan Corneliszn. (zonder familienaam), armmeester tot 1601 en schepen van 1601 tot 1609. Het ligt voor de hand te veronderstellen, dat wij hier met één en denzelfden persoon te doen hebben, zoodat Frederik in dat geval zijn vader in beide betrekkingen is opgevolgd. Deze veronderstelling is te meer waarschijnlijk, omdat Frederik, die, evenmin als Jan, kon schrijven (1), in 1601 het merkteeken van Jan (een antieke 4) overnam, waarna Jan, nu schepen geworden, voortaan als merkteeken gebruikte eene achtpuntige ster, welke alweer aan het wapen doet denken.

Wij stellen dus, hoewel onder voorbehoud, tot stamvader der familie: Cornelis *van Dueren*, die ongeveer 1510 geboren moet zijn.

Zooals men ziet, zegelde Pieter *van Dueren* (V.B.) met: 1 en 4 eene achtpuntige ster, 2 en 3 drie ruiten. Mogelijk nam hij de ruiten uit het wapen zijner moeder, eene *Vermeer*, doch het wapen dezer familie is mij niet bekend.

I. Cornelis *van Dueren*, moet ongeveer 1510 geboren zijn.

Zoon:

Jan, volgt II.

(1) Zijn broeder Christiaan kon wèl schrijven.

II. Jan *van Dueren*, die 1540 à 1550 geboren moet zijn, armmeester te Bleiswijk tot 1601, schepen van 1601 tot 1609.

Zoons:

a. Frederik, volgt III.A.

b. Christiaan, volgt III.B.

III.A. Frederik *van Dueren*, moet 1570 à 1580 geboren zijn. Hij was kleermaker (1), weesmeester, armmeester (sinds 1601) en schepen (sinds 1609) te Bleiswijk.

Dochter:

Trijntje, stierf vóór 3 Maart 1623, huwde met Symon Hendrikszoon *van der Laan* (2), van wien een zoon: Heinric.

III.B. Christiaan *van Dueren*, moet 1570 à 1580 geboren zijn. Hij was broodbakker te Bleiswijk.

Zoon:

Gerrit, volgt IV.

IV. Gerrit *van Dueren*, broodbakker en schepen van Bleiswijk; als zoodanig het eerst genoemd 6 Mei 1616; komt in de schepenboeken van Hillegersberg voor als geldleener 9 Februari 1623.

Hij huwde met Trijntje Bastiaansdr.

Kinderen (blijkbaar allen, behalve Pieter, overleden vóór 1675, toen Pieter de eenige erfgenaam van Christiaan werd genoemd. Verder is 't niet zeker, dat d. e. en f. kinderen zijn):

a. Christiaan, sterft kinderloos vóór of in 1675.

b. Adriaen, volgt V.A.

c. Pieter, volgt V.B.

d.? Maria, woonde 1666 te Rotterdam als weduwe van Johan Joriszn. *Borsbeeck* (3), koopman aldaar, en kocht toen een huis en land te Zevenhuizen.

e.? Lijsbeth, woonde 19 September 1653 te Rotterdam als weduwe van Floris *van Hoochkercke*, runverkooper aldaar, en transporteerde toen een huis te Bleiswijk.

(1) Vóór 1609 noemde hij zich Frederik Janszn. Snijder, toen hij schepen was Frederik Janszn. van Dueren, snijder, en later weer Frederik Janszn. Snijder. In de registers komen personen met den naam Snijder voor, maar of die van hem afstammen, is niet uit te maken,

(2) Rietstap noemt in zijn *„Armorial Général"* (2de druk) *van der Laan* (Holland): in blauw een gouden faas, vergezeld van drie liggende zilveren tonnetjes, naast elkander in 't schildhoofd. De helm gekroond met eene muurkroon, helmt.: twee zwarte commandeursstokken, met gouden uiteinden, schuin gekruist. Devies: „Per mare, per terras".

(3) Rietstap noemt *van Borsbeeck* (Holland) in goud een golvende blauwe faas, vergezeld van drie zwarte beurzen. Soms met hartschild: in blauw vijf zilveren bezanten (2. 1. 2).

f.? Cateline, ondertrouwde te Bleiswijk 17 Februari 1647 als j. d. van Rotterdam, en aldaar wonende, met Pieter *Hofflandt* (1), j.m. van Bleiswijk, wonende te Rotterdam, mogelijk zoon van den baljuw Pieter, die onder V.B. genoemd zal worden.

V.A. Adriaan *van Dueren*, (zoon van IV), gestorven in of vóór 1675, woonde te Zevenhuizen.

Hij huwde met Maria Crijnsdr. *Hoogeveen* (2), die aldaar 1 April 1701 begraven werd.

Dochter:

Barber, huwde te Bleiswijk 23 December 1657 met Jan Abrahamszn. *Batelier*, welke hertrouwde 11 September 1678 Magdaleentje Claesdr.

V.B. Pieter *van Dueren*, (zoon van IV), gestorven te Zevenhuizen, tusschen 18 Augustus en 14 November 1681, broodbakker te Bleiswijk tot 1673, waar hij het eerst genoemd wordt 1645, en wel als schuldeischer. Hij werd aangesteld tot schout van Zevenhuizen in April 1673. Van zijn grootzegel (3) staat de afbeelding boven deze geslachtlijst.

Hij huwde vier keer, en wel 1°. te Bleiswijk 18 September 1633 met Maritje *van Swieten* (4), j.d. van Bleiswijk, dochter van Hendrik Wouterszn. *van Swieten*.

(1) Rietstap noemt *Hofland* (Holland): in zilver een zwarte keper. Helmt.: twee rietstengels van natuurlijke kleur. Op de reeds in een noot genoemde grafzerk te Dordrecht staat een wapen *Hoflandt*: gevierendeeld, 1 en 4 een ankerkruis, 2 en 3 twee kruiselings geplaatste korenschoven.

Abraham *Hofflandt* was in 1660 baljuw en schout van Bleiswijk. Eene zuster van de onder V.B. te noemen Hillegonda was: Pietertje *Hofflandt*, gehuwd met Mees Corneliszn. *Hartevelt*.

(2) Rietstap noemt *Hoogeveen* of *Hogeveen* (Delft, Utrecht): in goud een roode leeuw, beladen met een zespuntige gouden ster. of: gevierendeeld, 1 als voren, 2 in rood drie gouden horens zonder koorden, 3 in rood drie zespuntige gouden sterren, 4 in goud drie groene klaverbladen.

(3) Het koperen cachet is in bezit van Leendert *van Duren* (zoon van XII.A). Een kleiner, oud koperen cachet, zonder omschrift, is in bezit van A. *Butner* (zie onder XI.A), en een dito (doch met zespuntige ster) heeft de bezitster der portretten, die onder VII.D en IX genoemd zullen worden.

(4) Tot deze familie behoorde Abraham *van Swieten*, 1660 notaris te Bleiswijk, en Dirk Corneliszn. *van Swieten*, 1670 diaken te Oudshoorn, wiens wapen in de kerkramen voorkomt. Het is aldus: in rood drie (2 en 1) zilveren violen, de halzen omlaag. Helmt.: een zilveren brak. Dekkl.: rood en goud. De hoofdtak van dit geslacht werd later geadeld. Deze familie zat te Leiden in de regeering.

Adriaan *van Swieten* huwde Otteline *van Egmond*, dr. van Willem, heer van Zevenhuizen (beleend 1451 en 1468). Zij hadden twee kinderen: *a.* Jan † 1510 (zie sententie 1529) wiens zoon Jan † 1521 (zie idem), en *b.* Johanna, huwde Willem *van Alkemade*, die heer van Zevenhuizen werd.

Kornelis Janszn. *Hardyser* en Lijsje Pieters *van Swieten* lieten 1 Januari 1719 een kind te Zevenhuizen doopen.

2°. te Bleiswijk 1 Maart 1637 met Aryaantje Pieterdr., dochter van Pieter Goossen(szn.), secretaris van Bleiswijk, waarschijnlijk dezelfde als de onder te noemen baljuw en schout van Zevenhuizen, zoodat dan de familienaam dezer vrouw zou wezen: *Hofflandt*.

3°. te Bleiswijk 27 Maart 1650 met Annetje *Vermeer*, j.d. van Bleiswijk, dochter van Crijn *Vermeer* en van Hillegond *Hofflandt*.

Crijn *Vermeer* was zoon van Jan Dirkszn. *Vermeer*.

Hillegond *Hofflandt* was dochter van Pieter Goossenszn. of Joostenzn. *Hofflandt*, baljuw en schout van Zevenhuizen, gestorven in of vóór 1611, en van Maritgen Gerritsdr. De eerste man van Hillegond *Hofflandt* was Adriaan Adriaanszn. *Hartevelt* (1), gerichtsbode te Bleiswijk.

4°. te Zevenhuizen 19 Februari 1673 met Johanna *Vermeer*, j.d. van Zevenhuizen, dochter van Johan of Jan *Vermeer*, schout van Zevenhuizen, gestorven 1663, en van Magdalena Rochusdr. *Overrijnder* (2).

Johan of Jan *Vermeer* (3) was zoon van Dirk Janszn. *Vermeer*, secretaris van Zevenhuizen, die in 1604 te Moercapelle huwde met Pleuntgen Ariensdr.

Deze vierde vrouw was weduwe van Dirk Vincentszn. *van Kedichem* (4), schout van Zevenhuizen, wedr. van Trijntje Dirksdr.

Zij hertrouwde te Zevenhuizen 8 October 1688 met Aert *van der Meer*, ambachtsbewaarder, zoon van Daan Aertszn. *van der Meer*, gezworene van Zevenhuizen, wier wapens in de kerkramen stonden met onderschrift: „Aart Daamen || *van de[r] Meer* || Oudt || Ambagtsbewaarder" en: „Daan Aartsz. || *van der Meer* || Geswooren".

Pieter *van Dueren* had 12 kinderen, allen gedoopt te Bleiswijk, waarbij het van de eerste drie niet is na te gaan of zij van de eerste of van de tweede vrouw zijn. De vierde vrouw had geen kinderen.

a. Adriaen, volgt VI.A.

b. Gerrit, volgt VI.B.

c. Trijntje, huwde te Bleiswijk 18 November 1656, Cornelis *Thoen* (1), j.m. van Zevenhuizen, armmeester aldaar, zoon van Isaac Corneliszn. *Thoen* en van Maertgen Jansdr., j.d. van Zevenhuizen. Hun zoon heette Isaac.

Cornelis hertrouwde 1660 Aeriaentje *Backer* (2), dochter van Leendert *Backer* en van Maertgen *Vergilst*, dochter van Jacob Arienszn. *Vergilst* en van Neeltgen Claesdr. Hij hertrouwde nogmaals, en wel met Adriaentje Leendertsdr. *van Leeuwen* (3), bij wie een kind, dat 7 October 1674 gedoopt werd.

Uit het tweede huwelijk waren in elk geval:

d. Maria, ged. 3 Augustus 1643 (4), jong gestorven.

e. Neeltje, ged. 30 April 1645, jong gestorven.

f. Arie, ged. 13 Januari 1647, jong gestorven.

(1) Rietstap meldt twee wapens ***Hartevelt*** 1°. (Leiden): in rood een tweekoppige zilveren adelaar, gekroond met een gouden kroon van drie fleurons, de koppen en de kroon omgeven door één gouden aureool, terwijl de adelaar vergezeld is van drie omgewende zilveren jachthorens met banden en beslag van goud. Helmt.: een rood, uitkomend, hert. Dekkl.. zilver en rood. 2°. (Holland): in rood een zwart schildhoofd, beladen met drie zilveren meerbladen, Helmt.: een schild met het wapen tusschen eene vlucht: doorsneden van zwart op goud.

(2) In de kerkglazen te Zevenhuizen stonden de wapens van „Gerrit ***Overijnder*** || Ouderling, en Neeltje ***Solbol*** || zijn Huysvrouw". Dr. Leemans zegt alleen, dat het wapen der vrouw een leeuw vertoonde, die met een bal speelt.

(3) Deze Jan Dirkszn. ***Vermeer*** moet, blijkens tijdsorde, een ander geweest zijn dan de onder 3° genoemde gelijknamige persoon. Hij had een broeder, Leendert, gehuwd met Jannetje Vrancken(dr.) ***Thooft***, vermeld 1663 bij boedelscheiding.

(4) Rietstap geeft: ***van Kedichem*** of ***van Kekum*** (Holl.): in zilver twee gekanteelde en tegengekanteelde zwarte fazen.

Kekum is natuurlijk eene boersche verkorting, gelijk Erkum voor Erichem (bij Buren).

Eva ***van Kedichem*** huwde Arnoldus ***Aemilius***. (Er staat beide keeren foutief: ***Emilius***); kind: Magdalena Theodora, gedoopt te Zevenhuizen 13 April 1687, getuigen: Gerhardus ***Aemilius***, pred. te Oud-Beierland. en zijne vrouw Cornelia ***Kalf***.

Apollonia ***van Kedichem*** huwde Johan ***Houttuyn***, schout van Zevenhuizen; kind: Dirk, gedoopt te Zevenhuizen 20 Mei 1685. (Beide keeren staat er: van Keydechem, maar het dorp heet: Kedichem).

(1) Rietstap geeft drie wapens ***'t Hoen***, 1°. ('s-Gravenhage, Friesland), in zilver drie roode jachthorens met banden van 't zelfde en beslagen met zilver. Helmt.: een haan tusschen eene vlucht. 2°. (Rotterdam): in zwart een gouden toren van twee verdiepingen, geopend van de kleur van 't schild, met een gouden haan in de opening van de deur. Helmt.: de toren tusschen eene vlucht. 3°. (Holland): in rood drie gouden ringen, bezet met een robijn. Helmt.: eene roode vlucht. In Jaargang I van het ***„Algemeen Nederlandsch Familieblad"*** komt veel voor over familiën van dezen naam.

Jan Gangertszn. ***Thoen*** was schepen van Zevenhuizen 1657.

Het wapen van Arent ***'t Hoen*** stond in de kerkramen van Zevenhuizen.

(2) Klaes Janszn ***Backer*** was schepen van Zevenhuizen 1709.

Volgens H. A. M. Roelants Jr. in zijn ***„Gulden Boek van Schiedam"*** deel I, voerde de aldaar wonende familie ***Backer*** of ***Bakker***: gedeeld, *a.* in zilver een zwarte gaffel met twee punten, de punten omlaag, *b.* in goud drie schuingeplaatste roode draagbaren zonder pooten, boven elkander. Helmt.: eene draagbaar, rechtop staande tusschen een gouden vlucht. Dekkl.: rood en goud.

(3) Het wapen van „Jan ***van Leeuwen*** || Kerkmeester" stond in de kerkramen te Zevenhuizen. Dr. Leemans zegt alleen, dat het vertoonde: twee tegenover elkaar staande leeuwen. Roelants noemt deel I, bijlage VIII, eene uit Vlaardingen afkomstige familie ***van Leeuwen*** te Schiedam, voerende: in goud twee roode, naar elkaar toegewende leeuwen, klimmende tegen een zwarten boomstam, alles rustende op groen terras. Mogelijk is dit hetzelfde wapen, want Dr. Leemans is in zijne beschrijving meer dan onvolledig.

(1) Hier zou ik voor den eersten keer doopgetuigen kunnen melden, doch ze worden door mij weggelaten, indien ze tot de naaste familie behoorden.

Uit het derde huwelijk waren:

g. Abraham, ged. 9 Februari 1651, gestorven vóór 28 October 1665.

h. Crijn, volgt VI.C.

i. Hillegont, ged. 18 Juli 1655, gestorven vóór Maart 1700, huwde 1° te Zevenhuizen 2 Februari 1676 Jacobus *van Bentil*, gerechtsbode en armmeester aldaar, zoon van Huibert Jacobszn. *van Bentil*, gerechtsbode aldaar.

Zij huwde 2° te Zevenhuizen 3 Juni 1685 David *van der Meer*, gestorven vóór Maart 1700, gerechtsbode en armmeester aldaar, zoon van Aart *van der Meer*, en van Pietertje Cornelisdr.

Van beide mannen had zij kinderen.

j. Marie, ged. 15 December 1658, jong gestorven.

k. Jacobus, volgt VI.D.

l. Abraham, volgt VI.E.

VI.A. Adriaen *van Dueren* (zoon van V.B), gestorven in 1705 te Zevenhuizen, waar hij reeds in 1671 woonde. Hij was daar schepen 1 Augustus 1685—6 Juni 1705 en broodbakker. Zijn wapen, met onderschrift: „Adryaan *van Dueren* || Schepen || 1701," stond in de kerkramen.

Hij huwde Sara Jansdr. *Vermey* (1), welke in 1712 te Alkemade woonde met haren zoon Cornelis en diens zoon. Zij woonde kerkelijk te Hoogmade, waar haar naam in 1709 op het lidmatenboek voorkomt.

Zoon:

Cornelis, volgt VII.A.

VI.B. Gerrit *van Dueren* (zoon van V.B), huwde te Bleiswijk 13 Juli 1663 Aaltje Pietersdr. *Bailjues*, j. d. van Nieuwkoop. Zij vestigden zich te Pijnacker, waar echter in de kerkelijke registers geen spoor van hen te ontdekken is.

VI.C. Crijn *van Dueren* (zoon van V.B), gedoopt te Bleiswijk 6 April 1653, gestorven aldaar 1682, was er broodbakker en schepen.

Hij huwde te Zevenhuizen 26 December 1673 Maria *van Kedichem*, dochter van Dirk Vincentszn. *van Kedichem*, schout van Zevenhuizen, en van diens eerste vrouw Trijntje Dirksdr., met welke hij 26 Januari 1631 gehuwd was.

Zij hertrouwde te Zevenhuizen 31 Augustus 1687 Jan Jacobszn. *van Kloetingen*, wedr. van Catharina *van Leeuwen*, welke laatste in 1663 gehuwd was met Jacobus Janszn. *Vergilst*.

Zij hadden vijf kinderen, allen gedoopt te Bleiswijk:

a. Dirk, gedoopt 15 October 1664, jong gestorven.

b. Anna, gedoopt 19 April 1676, gestorven vóór 19 April 1677.

c. Anna, gedoopt 19 April 1677, jong gestorven.

d. Theodora, gedoopt 9 Juli 1679, jong gestorven.

e. Diederik, gedoopt 6 Maart 1681, volgt VII.B.

VI.D. Jacobus *van Dueren* (zoon van V.B) gedoopt te Bleiswijk 6 Februari 1661.

Hij huwde te Zevenhuizen 27 April 1681 Geertruida *Vergilst*, weduwe van Barend *Osthoff*, dochter van Jan Davidszn. *Vergilst* en van Martijntje Jansdr., j.d. van Waddingsveen, met wie hij 5 April 1657 te Zevenhuizen gehuwd was.

Zij hertrouwde 1690 met Pieter *Inthout*, kerkmeester, zoon van Arien Pieterszn. *Inthout*, ambachtsbewaarder en gezworene, wier wapens in de kerkramen stonden met onderschrift: „Pieter *Inthout* || kerkmeester" (1) en „Ary *in 't Hout* Out ambagts || Bewaarder en nu Gesworen", en van Yefje *Besemer* (2), en vestigde zich te Voorburg. In 1712 woonde zij wederom te Zevenhuizen, en was toen gehuwd met Paulus Crijnszn. *Inthout*, schepen te Zevenhuizen in 1730. Waarschijnlijk had zij geen kinderen.

Ommeren. H. J. Schouten.

(*Wordt vervolgd*).

(1) Deze familie *Vermey* kan het wapen gevoerd hebben van de gelijknamige familie te Oudshoorn, alwaar in de kerkramen voorkomen de wapens van Jan Gerritszn. *Vermy*, 1670, armmeester: in zilver vier zwarte palen, geen helmteeken; dekkl.: zilver en zwart, en van Cornelis Symonszn. *Vermy*, 1670 schepen, met deze variant: dekkl.: blauw en zilver, de helm voorzien met blauw-zilveren vlucht. Rietstap noemt de wapens van drie andere families *Vermey* in Holland, nl.: 1°. in zwart een zilveren band, beladen met drie roode harten, geplaatst in de richting van den band. Helmt.: eene vlucht, als het schild. 2°. in goud een zilveren band, geboord met rood, en beladen met drie zwarte vogels. 3°. in zilver een zwarte faas, vergezeld van drie groene ruiten.

Maria Jansdr. *Vermey* huwde Gijsbert Albertszn. *Costerus*. Hunne dr. Meta werd geboren te Woerden 10 December 1629 en huwde Willem Maartenszn. *van Deyl*, raad in de vroedschap en burgemeester aldaar.

De proponent Albertus *Vermey* wordt December 1665 predikant op Marken. (Zie *Ned. Leeuw* 1894, blz. 99 en 131).

(1) Dr. Leemans zegt: „Pieter Het Hout" wat ongetwijfeld eene drukfout of schrijffout is.

(2) Rietstap geeft drie wapens *Besemer* 1°. (Rotterdam) in blauw drie gouden ruiten. Helmt.: een uitkomende natuurlijke beer. 2°. (Leiden) in goud drie zwarte schoorsteenhaken in het bovendeel van het schild, terwijl aan de middelste een zwarte ketel hangt. Helmt.: een vlucht. (Dit wapen komt ook in Balen „Dordrecht" voor). 3°. (Holland) in zilver een zwart anker met rood dwarshout. Helmt.: het anker tusschen een antieke vlucht van rood en zwart. Dekkl.: zilver en zwart.

Geslacht van Meerten.

Vervolg.

V. Mr. Huijbert Elisa van Meerten, geboren te Gorinchem 11 October 1758, werd in 1780 ingeschreven als student te Utrecht, promoveerde aldaar in de rechten, werd pensionaris van Gorinchem, ouderling aldaar (1800) en raadsheer in het hof van Holland (1786). In 1795 als zoodanig ontslagen, werd hij vervolgens raad-fiscaal van Suriname en president van het hof van justitie aldaar, en overleed te Gouda 2 Juni 1827. Hij was tweemalen gehuwd geweest. Eerst trouwde hij te 's-Gravenhage 11 December 1787 met Christina Helena Zurhosen, geboren te 's-Gravenhage 12 Juli 1767, aldaar kinderloos overleden 24 Juli 1789, dochter van Christiaan en van Jacomina Wendelina Bosé (1).

Hij hertrouwde te Gorinchem 8 Mei 1791, met Dionysia Catharina van Bleyswijk, geboren te Gorinchem 21 April 1767, overleden te Gouda 19 November 1831, dochter van Abraham en van Cecilia Geertruid Hagoort, die hem acht kinderen schonk (2).

1°. Mr. Lambertus van Meerten, volgt onder VI;

2°. Abraham van Meerten, volgt onder VIbis;

3°. Antonia Petronella van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 11 November 1795, overleden te Gouda 28 October 1831, in 1820 te Paramaribo gehuwd met Johan Gotfried Josua Helmcke, geboren 24 Juli 1790, overleden te Paramaribo 14 Juli 1847;

4°. Gerard Cecilius van Meerten, volgt onder VIter;

5°. Cornelis Pieter van Meerten, geboren 11 Juli 1798, overleden te Gouda in 1825;

6°. Hendrik Cornelis André van Meerten, geboren 25 Mei 1802, overleden te 's-Gravenhage 11 Juli 1803;

7°. Maria Elisabeth van Meerten, geboren te 's-Gravenhage 29 October 1806, overleden te Haarlem 2 Februari 1881, huwt te Gouda 29 September 1830 Johannes Smits Hz. geboren in 1806, overleden te IJsselstein 27 November 1873;

8°. Nicolaas Simon van Meerten, volgt onder VI. quater.

VI. Mr. Lambertus van Meerten, geboren te 's-Graven hage 25 Maart 1792, werd in 1811 ingeschreven als student te Utrecht, promoveerde aldaar, en overleed te Jutphaas 8 April 1847 als oud Referendaris bij het Departement van Financiën.

Hij huwde te 's-Gravenhage 30 Juli 1832 Guilelmine Caroline Vosmaer, geboren te 's-Gravenhage 21 October 1797, overleden te Leiden 1 April 1881, dochter van Willem Carel en van Jacoba Maria Scheltus (3).

(1) Zie: Algemeen Nederlandsch Familieblad, III, bl. 258.

(2) Zie: Vorsterman van Oyen. Stam- en Wapenboek I bl. 65.

(3) Zie Heraldieke Bibliotheek 1873, bl. 331.

Uit hun huwelijk sproten zes kinderen.

1°. Dionysia Catharina van Meerten, geboren te Amsterdam 27 September 1824, woonachtig te Leiden;

2°. Jacoba Maria van Meerten, geboren te Amsterdam 28 April 1828, overleden;

3°. Hubertina Elisa van Meerten, geboren te Amsterdam 18 Juli 1831, overleden op Wickenburg 14 April 1900;

4°. Guilelmine Caroline van Meerten, geboren te Amsterdam 1 Februari 1833, overleden te Arnhem 30 April 1900;

5°. Willem Carel van Meerten, geboren te Amsterdam 8 Januari 1838, overleden te Leiden 7 Maart 1879, en

6°. Antoinette Maria van Meerten, geboren te Amsterdam 30 Augustus 1839, woonachtig te Leiden.

VI bis. Abraham van Meerten, tweede zoon van Huybert Elisa en van Dionysia Catharina van Bleyswijk, geboren te 's-Gravenhage (?) 21 October 1793, werd griffier van het civiel en militair gerechtshof van Suriname, was ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, en overleed te Paramaribo 30 Januari 1853.

Hij was aldaar gehuwd met Suzanna Elizabeth Lemmers, die hem negen kinderen schonk, allen in Suriname geboren, vermoedelijk te Paramaribo.

1°. Cornelis Lambertus van Meerten, geboren omtrent 1823, was in 1849 tweede luitenant der schutterij in Suriname.

2°. Maria Johanna Adriana van Meerten, geboren 9 December 1824.

3°. Hubertina Carolina van Meerten, geboren 2 Juni 1826, overleden in 1864, gehuwd met haren vollen neef Huijbert Elisa van Meerten, later te vermelden;

4°. Hendrik van Meerten, geboren te Paramaribo 11 Juni 1832, 1e Commies aan de Gouvernements-Secretarie van Suriname, ongehuwd overleden te Amsterdam 10 Juni 1880;

5°. Dionysia van Meerten;

6°. Abraham Johannes van Meerten, geboren 31 Januari 183 . ;

7°. Carel Willem van Meerten, geboren . . . . 183 . ;

8°. Elise Henriëtte van Meerten, geboren 17 Februari 1838 en

9°. Jacobus Johan van Meerten.

VI[ter]. Gerard Cecilius van Meerten, derde zoon van Huybert Elisa en van Dionysia Catharina van Bleijswijk, geboren te 's-Gravenhage (?) 21 Januari 1797, huwde Adolphine Louise Nepveu (1).

(1) Niet vermeld in de Genealogie Nepveu, voorkomende in Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek.

Zij waren ouders van:

1°. Dionysia Catharina van Meerten, geboren in Suriname den . . . .

2°. Gertrude Françoise van Meerten, geboren in Suriname den . . . .

3°. Huibert Elisa van Meerten, volgt onder VII.

4°. Albertine Jeanne van Meerten, geboren in Suriname den . . . .

5°. Gerarda Cecilia van Meerten, geboren in Suriname den . . . .

6°. Sophia Louiza van Meerten, geboren in Suriname den . . . .

VII. Huybert Eliza van Meerten, geboren in Suriname 20 Januari 1826, districts commissaris aldaar en in 1889 aldaar nog woonachtig, huwde, nadat zijne eerste vrouw in 1864 was overleden, met zijne volle nicht Hubertina Carolina van Meerten, geboren in Suriname 2 Juni 1826, dochter van Abraham en van Suzanna Elizabeth Lemmers, boven vermeld.

Uit het eerste huwelijk sproten vier kinderen, allen in Suriname geboren:

1°. Adolf Louis van Meerten, geboren 12 Juni 1857, jong overleden;

2°. Abraham van Meerten, geboren in 1858 of 59, jong overleden;

3°. Julius Ernst van Meerten, geboren 15 Juni 1860, in 1880, nog in leven;

4°. Mr. Henry Charles van Meerten, volgt.

VIII. Mr. Henry Charles van Meerten, geboren te Paramaribo 9 September 1862, promoveerde te Leiden 20 Januari 1887, werd 6 April 1889 griffier van den landraad op Amboina, vervolgens president van den Landraad te Trengalek, thans van dien te Madioen en Ponerogo.

Hij huwde te Leiden 4 October 1888 Maria Johanna Clara Cornelia Wilhelmina Bik, geboren te Gouda 20 Februari 1869, dochter van Teunis en van Cornelia Wilhelmina van Beugen.

Uit hun huwelijk werden geboren:

1°. Een kind, doodgeboren te Macasser 14 Januari 1893;

2°. Henri Charles van Meerten, geboren te Macasser 11 April 1895;

3°. Cornelis Willem Julius van Meerten, geboren te Macasser 20 Mei 1897.

VIquater. Nicolaas Simon van Meerten, jongste zoon van Huybert Elisa en van Dionysia Catharina van Bleijswijk, geboren 31 Mei 1810, overleed te Paramaribo in 1839. Hij huwde aldaar Elizabet M. . . Arons.

Zij hadden twee kinderen:

1°. Nicolaas van Meerten, volgt onder VII; en

2. Uriam Elise van Meerten, geboren te Paramaribo, ongehuwd overleden te Georgetown.

VII. Nicolaas van Meerten, geboren te Paramaribo 18 October 1834, aldaar onderwijzer, er overleden in Mei 1887, huwde aldaar in 1860 Françoise Anna Arlaud, geboren te Paramaribo 28 Juli 1834, woonachtig te 's-Gravenhage.

Zij waren ouders van zeven kinderen.

1°. Margaretha Frederica van Meerten, geboren te Paramaribo 23 April 1861, woonachtig te 's-Gravenhage;

2°. Maria van Meerten, geboren te Paramaribo 186 . , jong aldaar overleden;

3°. Henriëtte van Meerten, geboren te Paramaribo 186 . , jong aldaar overleden;

4°. Abraham Nicolaas van Meerten, geboren te Paramaribo 28 Februari 1866, in 1898 woonachtig te Medan, thans ingenieur van het Stoomwezen te Samarang.

5°. Mr. Marius Berend van Meerten, volgt onder VIII;

6°. Anna van Meerten, geboren te Paramaribo 186 . , jong aldaar overleden;

7°. Clasina Johanna van Meerten, geboren te Paramaribo 23 April 1870, aldaar 1 Juli 1890 gehuwd met M. Griek, machinist 1e klasse der Nederlandsche Marine.

VIII. Mr. Marius Berend van Meerten, geboren te Paramaribo 8 Augustus 1867, promoveerde te Leiden 23 Juni 1893, en is lid van den raad van Justitie te Macasser.

Hij huwde te Amsterdam 28 September 1893 met Wilhelmine Schut, geboren te Amsterdam 4 Februari 1875, dochter van Cornelis en van Hillegiena Johanna Hermina Hazenberg. Uit hun huwelijk werd 15 Juni 1900 te Macasser een zoon geboren, genaamd Hendrik Nicolaas Jan Cornelis van Meerten.

DERDE TAK.

IVter. Martinus Adriaan van Meerten, derde zoon van Huibert en Maria van Barnevelt, geboren te Gorinchem 13 October 1736, was in 1760 en 66 schepen te Gorinchem, en overleed aldaar.

Hij was 25 October 1763 te Arkel gehuwd met Adriana Maria van Toulon, geboren te Gorinchem 12 September 1743, dochter van Ds. Ludovicus en van Henrica Machtelina Verboom. Uit hun huwelijk sproten vijf kinderen:

1°. eene dochter, doodgeboren 5 Juli 1764;

2°. Huybert Lambertus van Meerten, geboren te Gorinchem 20 December 1765, aldaar overleden 8 Augustus 1769;

3°. Machtelina Henrica van Meerten, geboren te

Gorinchem 2 Januari 1768, overleden te Amsterdam 1 Mei 1834, te Gorinchem 2 Juli 1794 gehuwd met Mr. Maarten Adriaan Daeij, geboren te Alkmaar 7 Maart 1762, schepen aldaar, er overleden 14 Januari 1820, zoon van Mr. Hendrik Adriaan en van Cornelia Catharina Geertruida Ras (1);

4°. Louise Martina van Meerten, geboren te Gorinchem 19 Februari 1770, aldaar overleden 28 Maart 1771;

5°. Maria Elisabeth van Meerten, tweeling met de voorgaande, geboren te Gorinchem 19 Februari 1770, overleden . . . . .

VIERDE TAK.

IV quater. Justinus Cornelis van Meerten, jongste zoon van Huibert en Maria van Barnevelt, geboren te Gorinchem 9 October 1743, was aldaar schepen in de jaren 1770, 74, 77, 80 en 88, werd in 1780 thesaurier, en overleed er 18 Mei 1824.

Hij huwde drie malen.

Eerst trouwde hij te Gorinchem 8 December 1767 met Cornelia van Eybergen, geboren 3 December 1748, overleden te Gorinchem 23 October 1772, dochter van Johannes en van Christina Geertruida van Dam (2).

Vervolgens huwde hij 2 Augustus 1774 met Anna Snoeck, geboren te Gorinchem 19 Augustus 1740, aldaar overleden 20 Juni 1783, dochter van Hubert en Anna van Cruijskerken. (3)

Daarna hertrouwde hij te Gorinchem 15 Februari 1789 met Johanna Petronella Hagoort, geboren te Gorinchem 13 November 1760, aldaar overleden 11 Juni 1826, dochter van Adriaan en van Anna Maria van Schuylenburch. Uit het eerste huwelijk sproten twee, uit het tweede vier, en uit het derde eveneens vier kinderen.

Deze kinderen waren:

1°. Christina Geertruida van Meerten, geboren te Gorinchem 6 Augustus 1768, aldaar overleden 17 October 1772;

2°. Maria Huberta van Meerten, geboren te Gorinchem 8 Maart 1771, huwde te Gorinchem 28 April 1790 Ds. Willem Leonard Voorduin, predikant eerst te Gorinchem, daarna (1805) te Utrecht, geboren te Gouda 11 September 1760, overleden te Utrecht in 1834.

3°. een kind, doodgeboren te Gorinchem in 1775;

4°. Mr. Hubert van Meerten, volgt onder V;

5°. Catharina Cornelia Leonarda van Meerten, geboren te Gorinchem 13 November 1779, aldaar overleden 10 Juli 1783;

6°. Cornelis van Cruyskerken van Meerten, geboren te Gorinchem 22 October 1781, aldaar overleden 20 Maart 1782;

7°. Lambertus Antony van Meerten, geboren te Gorinchem 11 November 1789, aldaar overleden 2 April 1793;

8°. Adriaan Johan Maria van Meerten, geboren te Gorinchem 1 November 1792, vóór 1816 overleden. Hij huwde vóór 1814 met Maria Wilhelmina Theodora Muntz, geboren te Colombo 3 Juni 1795, overleden te Velp 3 October 1878, dochter van Pierius en van Anna Helena Mekern;

Zij hertrouwde eerst te Grave 24 Juli 1816 met Pieter Loke, daarna met Pieter Adrianus Rauws (1).

9°. Lambertus van Meerten, geboren te Gorinchem 25 November 1793, aldaar overleden 1 October d. a. v.;

10°. Anna Maria van Meerten, geboren te Gorinchem 22 Februari 1795.

V. Mr. Hubert van Meerten, geboren te Gorinchem 8 November 1776, werd in 1797 student te Utrecht, was ontvanger te Oss en overleed te Neuwied (?) Hij huwde eerst te Delft 1 September 1800 met Adriana Catharina van Schuijlenburch, geboren te Delft 19 Juli 1774, dochter van Abraham en van Anna Antonia van Bleyswijk. Hij hertrouwde met Catharina Franken, geboren in 1786, overleden te Lommel 5 April 1817. Daarna trouwde hij te Oss 16 October 1817 met Anthonia Anna Maria Franciska van Dam, geboren te Geffen 24 April 1796, overleden te Oss 12 November 1819, dochter van Jacob en Nicolina Daniella Marcelina Wierdsma (2).

Uit het tweede huwelijk waren twee kinderen geboren, die zich met hun vader in Duitschland vestigden en van wie aldaar wellicht nog nakomelingen bestaan.

Mij is daarvan alleen bekend, dat de zoon, in dienst van den prins van Wied, en later Directeur der Heil Anstalt Marienbad bij Boppard, was gehuwd met eene dochter van den raadsheer Herborn te Neuwied, bij welke hij twee kinderen had Max en Maria van Meerten. In 1857 was hun vader reeds overleden, en was hun moeder hertrouwd en te Bonn woonachtig.

Voor een aantal jaren, maakte ik te Gorinchem eene aanteekening, naar ik meen uit het Wapenboek van Jan van Kuijl, omtrent de familie van Meerten, volgens welke:

(1) Zie: Wapenheraut II, bl. 43.
(2) Zie Vorsterman van Oyen, Stam en Wapenboek I en Wapenheraut IV, bl. 58.
(3) Zie Jaarboek van den Nederl. Adel 1888 bl. 240.

(1) Zie Algemeen Nederl. Familieblad VIII, bl. 133.
(2) Zie Vorsterman van Oyen, Stam- en Wapenboek III, bl. 349.

Johan van Meerten en Maria Brouwer de volgende kinderen nalieten:

1°. Maria van Meerten gehuwd met Jan van Amerongen.

2°. Adriaan van Meerten, bij Jenneke Holster vader van:

a. Jan
b. Adriaan
c. Bastiaan
d. Segrina en
e. Greta van Meerten.

3°. Lambertus van Meerten, huwde eerst N. N. van Amerongen, daarna Barbara la Bave, kinderloos.

4°. Hendrika van Meerten, huwde Hendrik Tillaard.

5°. Johanna van Meerten, huwde Pieter Herwijne; en

6°. Cornelia van Meerten, huwde Jan van Bronkhorst.

Aangezien daarbij geen enkele datum vermeld werd, is niet nategaan of de daarin genoemde Bastiaan van Meerten, dezelfde kan zijn als Bastiaan van Meerten, die in 1749 diaken was te Gorinchem (1).

Tot dezen tak zullen ook behoord hebben:

A. Mr. Johannes Bastiaan van Meerten, geboren te Gorinchem 18 November 1755, secretaris, ouderling (1792) en rechter in de Arrondissementsrechtbank te Gorinchem, aldaar overleden 27 Maart 1821. Hij huwde aldaar 7 Mei 1794 met Anna Brand, geboren te Gorinchem 29 October 1753, aldaar kinderloos overleden 3 Januari 1829, dochter van Cornelis en van Maria Nolst (2).

B. Pieter van Meerten en Jannetje van Erckel, ouders van Nicolaas van Meerten, gedoopt te Rotterdam 17 December 1709, aldaar overleden 6 Mei 1795, man van Eva van Meerten. Hij werd te Gorinchem begraven.

C. N. N. van Meerten gehuwd met Helena van Wageningen, die voor 1762 hertrouwde met Willem Mosselmans, geb. 1725, overl. 15 Januari 1786 (3).

Haarlem 1901. C. J. Polvliet.

(*Wordt vervolgd*).

(1) Zie Algemeen Nederl. Familieblad XI, bl. 181.
(2) Zie Vorsterman van Oyen, Stam en Wapenboek I, bl. 91.
(3) Zie Vorsterman van Oyen, Stam en Wapenboek II, bl. 249.

De familie Reynders in Zeeland.

Fragment, meestal getrokken uit archivalia, in 't bezit van Mevrouw le Fèvre de Montigny, geboren Bisdom van Vliet te Haastrecht, en dergelijke te Nijmegen, 's Bosch, etc.

Wapen: in blauw, (ook wel in rood), een linkerarm gepantserd van zilver, komende uit een zilveren wolk, en een zilveren zwaard met gouden gevest houdende. Zoo op wapenborden en serviezen in 't bezit der bovengenoemde dame. Rietstap, Arm. Gén. II blz. 559 heeft het veld rood en den arm goudgepantserd.

Salomon Reynders tr. Catharina Lems (wapen zie onder den naam Lems op de wapenkaart van Smallegange en als Lem bij Rietstap, A. G. II, blz. 47), waarbij vier kinderen:

I. Salomon Reynders, dood 1772, vice-admiraal ter repartitie van Zeeland, trouwt Maria Basting, waarbij drie kinderen:

1°. Maria Catharina Reynders trouwt 1°. Mr. Daniel Canisius, 2° Marcellus Bisdom van Vliet (zie vorige artikelen in het Familieblad).

2°. Catharina Maria Reynders tr. Pieter Dinant Brants, luitenant der artillery in garnizoen te 's Bosch waarbij drie kinderen:

A. Ida Brants.
B. Louise Brants, trouwt . . . . Cappelhof (?).
C. Jan Brants, van wien nakomelingen nog leven.

3°. Apollonia Agnieta Reynders, sterft 8 October 1777, trouwt . . . . 1775 Carel Fock(e), vaandrig in 't regiment van den generaal-majoor van Hardenbroek, waarbij een zoontje:

A. Salomon Reynders Fock(e), geboren te Neerbosch 20, gedoopt (1) 21 September 1777, sterft 27 October 1777 (2).

II. Jan Reynders.

III. Maria Reynders trouwt Lambertus Offringa. Zij was 1767 weduwe te Middelburg en had eene dochter:

1°. . . . . Offringa getrouwd met Jacob Schelvisvanger, predikant te Serooskerke.

IV. Catharina Reynders trouwt Isaac Sifflé, sterft te Batavia; zij was 1767 ook weduwe, en had eene dochter:

(1) Getuigen zijn oom en tante Brants-Reynders.
(2) De vendrig Carel Fock(e) was vrij zeker van een Amsterdamsche? ? familie, die volgens Rietstap, Arm. Gén. I, blz. 685 en een collectie cachetafdrukken afkomstig van de familie van Vrijberghe in de 18e eeuw, voerde in zilver een blauwe dwarsbalk, vergezeld boven van 2 roode (?) rozen, beneden van een rood (?) plompeblad of hart. Helmteeken een roode (?) roos tusschen een vlucht van . . . .

1°. Hardewina Adriana Sifflé, trouwt Wilhelmus Johannes d' Everdingen van der Nypoort, geboren te Tricht, commandant der O. I. retourvloot. Zij schijnen gehad te hebben drie dochters:

A. Alida d' Everdingen van der Nijpoort.

B. Hardewine d' Everdingen van der Nijpoort (1).

C. Maria Catharina d' Everdingen van der Nijpoort, alle drie met de ouders lidmaten der Herv. Kerk te Nijmegen, 21 September 1791, van IJsselstein, en van Nijmegen attestatie naar 's Bosch 2 Maart 1794, en een zoon:

D. Johan Wilhelm d' Everdingen van der Nijpoort diende bij de marine en stierf te Batavia, oud 47 jaren, in de eerste helft van 1817 als kommandant van het fregat Maria van Reigersberg. Hij trouwt Jacoba Adriana van der Tuuk, die tè Utrecht stierf 3 Augustus 1823, waarvan een dochter:

a. Adriana Wilhelmina d' Everdingen van der Nypoort (2), geboren te Nijmegen 22 April 1792 (get. Wilh. Joh. d' E. v. d. N., abs).

Wilh. Joh. d' Everdingen van der Nijpoort hertrouwde 21 April 1794 te 's Bosch Susanna Cornelia Vitriarius, j.d. geboren te Oisterwijk, wonende te 's Bosch. Hij stierf te Culenborg 12 October 1803, oud 77 jaar en 7 maanden.

M. v. B. F.

Gerrit Hendrik Schaep totter Padevort (3).

In zijne *Bannerheeren en Ridderschap van Zutphen*, II. bl. 95, zegt ons baron d'Ablaing van Giessenburg, dat Hendrik van Rouwenoort, heer van den Ulenpas beöosten Doesburg, bij Jacoba van der Hell Reiniers dr, behalve andere kinderen, eene dochter had, straks in den echt verbonden met een Schaep. Het meerdere, dat men hiervan zou willen weten, bleef onder een sluier verholen.

Onlangs gelukte het mij, met behulp van aanteekeningen uit het archief der Graven van den Bergh, dien sluier op te heffen. Allicht kan de mêedeeling van 't geen ik vond ook anderen genoegen doen. Het moge daarom hier volgen.

* * *

Op 20 September 1664 was „vrouwe Agnes van Rouwenoort tot den Ulenpas" de gade van Gerrit Hendrik Schaep totter Padevort. Ze was toen echter ziek en bedlegerig op laatstgenoemd huis, dat daar op een kleinen afstand beöosten het dorp Zeddam in het graafschap van den Bergh is gelegen. Nog een korte wijle en zij stierf aldaar; waarna haar stoffelijk overschot in een gemetseld graf binnen Zeddams kerk werd begraven.

Over den gemaal, die haar overleefde, vonden we nog het volgende.

Hij was krijgsman met den rang van kapitein. In Januari 1681 had hij o. a. twee broeders, zijnde Hendrik Christiaan Schaep tot de Baerle, een adellijk goed dicht bij Didam, en Willem Schaep, commandant te Arnhem. Vermoedelijk zijn ze zonen van Jor Albert Schaep, die in 1602 te Didam was gegoed.

Een wijle na den dood zijner gade moest Gerrit Hendrik Schaep, helaas, besluiten zijn oud adelijk goed van de hand te doen. Het geschiedde in Herfstmaand van het jaar 1666 op den huize Kemnade onder Wijnbergen, en wel aan Jor Hendrik Frederik Bentinck, heer van Wehl enz., doch ten behoeve van Jor Ernst Albert van Hoen, diens zwager. We meenen dat de koopbrief zelf, die niet zeer lang is der mêedeeling waard zij. Deze volge daarom:

„Op huyden dato onderschreven heeft die hooghe-„delgeboren here Gerard Hendrik Schaep voor sich „ende als vader ende momber van sijne onmondige „kinderen bij de hooghedelgeboren vrouwe Agnes „van Rouwenoort geprocreëert .... onwederroepelijk „vercofft, gelijck sijn Hooghedelgeb. verkoopt cracht „deses, aen den hooghedelgeboren gestrengen heere „Henrick Frederick van Bentinck heere van Weel „ende Kemnade, tot vordel van Sijn Hooghedelgb. „heer broeder Ernst Albert van Hoen ofte andersints „degeene, daeraen 't de heere cooper believen sal „over te laeten: die alinge *haevesaet Padevoort*, in de „graefschap Bergh, kerspel Zeddam gelegen, met allen „aencleven van dien, ap- ende dependerende goederen „ende landerijen, te verstaen van alle parcelen, soo „verkooper onder het voors. kerspel Seddam heeft „liggen ende bij successie offte sunsten bij aencoop „offte andersints daeronder heefft geäcquireert gehadt, „recht ende gerechtigkeit van dien, niet van allen „uytgescheiden, als alleen het goedt Dijckhuysen en-

(1) Hier zal ook wel thuis behooren Alida Hardewina d' Everdingen van der Nypoort, die 25 Juni 1796 te Oirschot in ondertrouw werd opgenomen met Jacob Diederik Schutter, kapitein ter zee. Red.

(2) Volgens de annoncen in het Genealogisch en Heraldisch Archief te Rijswijk huwde vóór 1824 Adriana Wilhelmina d' Everdingen van der Nypoort met J. W. Stouw, chirurgijn-majoor. Ook blijkt dat 12 Juni 1823 te Dongen (N. Br.) huwde Willem Albert Land, kolonel en kapitein ter zee en Maria Magdalena Geertruida d' Everdingen van der Nypoort. Terwijl 15 April 1823 te Maastricht huwde de kapitein van de artillerie G. E. Koenigsdoerffer met Alida Hardewina d' Everdingen van der Nypoort. Red.

(3) Na het midden der 13e eeuw heeft het erf de Padevort toebehoord aan Hendrik van Hessehusen, die het overdroeg aan heer Jacob, in 1272 pastoor te Zeddam. Bij vrijwillige overdracht in het gerecht van Zeddam stond die pastoor 't gemelde erf in 1281 af aan het klooster Bethlehem bij Doetinchem. (Nijhoffs—Fruins Bijdragen, XXII bl. 307).

„de de landerijen, welcke daeronder in de vorige „jaren gebruickt sijn; wesende de voors. haevesaeth „ende landerijen drie bijsondere leenen, waervan de „heere vercooper op sijnen laste octroy ende approbatie van koop bij den leenheere uytwerken, ende „voorts bij de ertellinge van den lesten cooppenninck „cessie ende opdracht doen sal, als rechtens . . . .; „wesende de voors. haevesaet ende de voors. percelen „met geene uytgangen hoger als met negen daelder „jaerlix, onder de rentmeysterye van den rentm^r Kaldenbach, beswaert, welke negen daler tegens 4 ten „hondert sullen kunnen affgelost worden; ende sulckx „voor een somme van 20,000 Hollantsche guldens, ad 20 „stuivers 't stuk, neffens 400 derselver guldens tot een „vereeringe voor des heeren vercoopers tegenwoordigh „drie onmundige kinderen; welcke kooppenningen „betaelt sullen worden in een tijtt van anderhalf jaer „in twee termpnen, daervan den eersten termijn ad „10,000 gl. betaelt sall worden tegens aenstaenden „Paeschen, wanneer de heer vercooper die woninge „ende gebruick van den Padevoort ende landerijen „voors. sal hebben te verlaten, — den anderen termijn „ad nochmael 10,000 gl. anderhalff jaren daernae „onfeelbaerlic betaelt sal worden. — Tot naecominge „ende vollentreckinge van dien hebben coper ende „vercoper respective haere personen ende goederen „verbonden onder submissie van alle heeren hoeven, „richteren ende gerechten; ende hebben in oirkond „der waerheit dese coopcedul met haer eigen handen „geteykent op de Kemnade den . . . . (1).

Jo^r van Hoen evenwel geraakte niet in het bezit van de Padevort. Vrouwe Magdelene, gravin weduwe van den Bergh benutte haar recht van nakoop en verklaarde op 11/21 September 1666 „desen voorstaenden coop aan ons genomen (te hebben), ende (wij) gelaven de conditien daerinne begrepen in alles te voldoen (2)."

Het huis Bergh werd dus eigenaar en deswegen gaf gemelde vrouwe Gravinne op 11 October 1667 last tot het doen van herstellingen aan het genaaste goed.

Sinds dien moet het, als van der Aa recht heeft, bestemd zijn tot een jachthuis der Graven van den Bergh.

Wat gesmaldeeld, ging het later in andere handen over, en was omstreeks het midden der afgeloopen eeuw de eigendom en woonstede van den heer Jan Willem Serrurier.

J. H. Hofman.

(1) Archief der Graven van den Bergh. C-VII, n°. 7.
(2) 't Zelfde archief, Minuten-boek, K. bl. 256.

Geslacht Wtenweerde (Utenwaerde).

Dit oud-adellijk geslacht, dat in den aanvang der 12de eeuw reeds voor riddermatig gold, verviel allengskens „door negligentie uit de beschrijving der Edelen, en maintineerde in 1750 alleenlijk, neffens de Edelen, het recht van de Vrye Jagt". Aldus leest men in een „Naricht van het geslachte van Ludolph Wtenweerde, Gepensioneerde Lieutenant van 't Regiment van den Generaal Major Becker, als mede, van desselvs Broeder Arent Wtenweerde, Gepensioneert Lieutenant onder het selve Regiment, wiens Zoon is Abraham Wtenweerde, Gedruckt in de Maand November 1750". De plaats der uitgave van dit stuk is niet vermeld; en evenmin, wie de schrijver was.

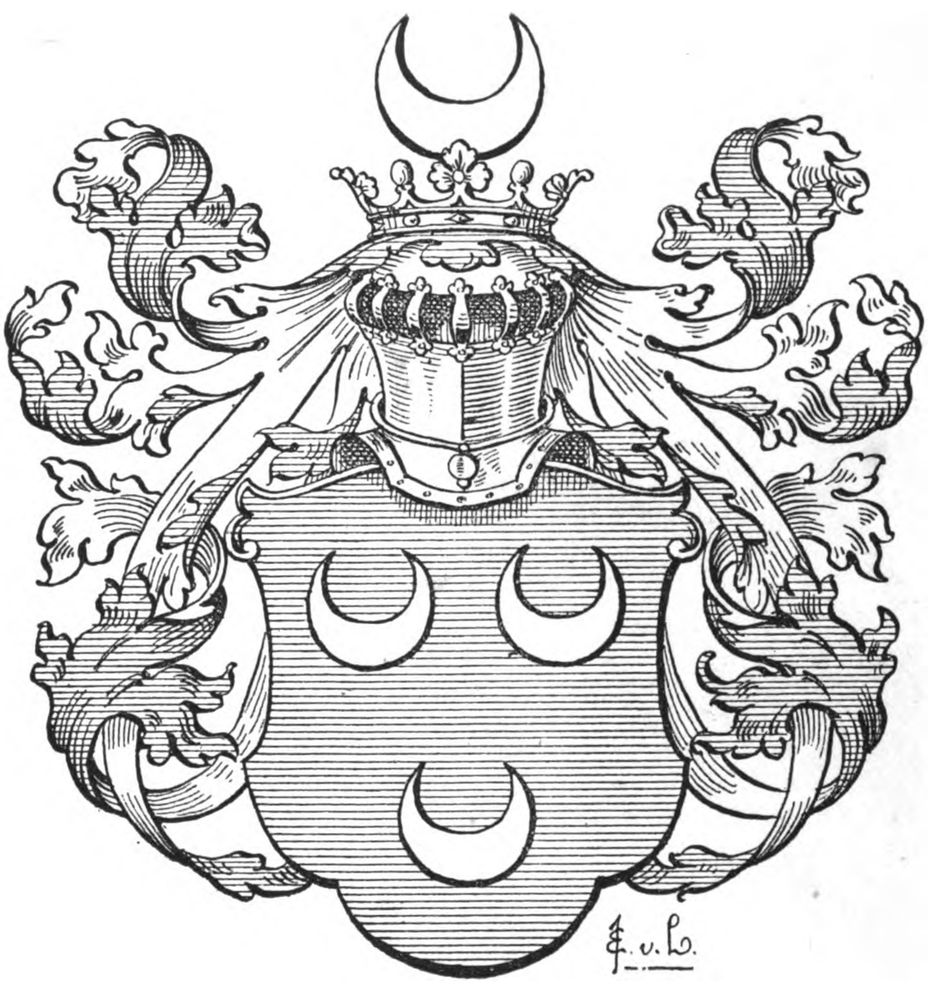
De eerste letter des geslachtsnaams is dubbele **v** of dubbele **u** (dobbeljoe); en de beteekenis springt in 't oog als „uit den weerd"; gelijk dan ook te Maurik en te Ek-en-Wiel, alwaar het nakroost van dit oud-adellijk geslacht, in den eenvoudigsten levensstand, nog rijklijk vertegenwoordigd is, de uitspraak des naams algemeen en eenparig luidt als Uiterweerd. Wij zagen nooit, voorzoover wij weten, een voorvoegsel *van* voor dezen geslachtsnaam staan. Wat ook ongepast zou wezen (1).

In evengenoemd „Naricht" uit den jare 1750 leest men verder: „Hunne Qualificatie van Geboorte, bleek wel overvloedig, uyt hunne Houwelyks-verbintenissen met den voornaamste Edelen des Lands; dat de Houwelyksche Voorwaardens, en Magen-scheyden aanwezen: die echter, met het Stamhuys te Maurik, verbrand zijn".

Dit Neder-Betuwsche „stamhuys" zal volgens de traditie, nog te Maurik gangbaar, schuilen in het dusgenaamde Mariënburg, thans eene deftige hofstede ter plaatse, en waarvan men zegt, dat het weleer een klooster was. Een steen in de voorpui van dat gebouw moet het wapen der Wtenweerde's vertoond hebben. Dit Mariënburg kan men in verband brengen met de aloude en weleer zoo aanzienlijke abdij der Premonstratenserorde, Mariënweerd (onder Beesd). En dit gaat zeker, dat Amelius uten Werde een der vele adellijke borgen was van Henrik van Amersfoort, ridder, bij diens verklaring, dat hij, met toestemming zijner gade Rekese, al zijne goederen te Spijk, Enspijk en Beesd aan die abdij verkocht had; hetgeen Utrecht's Bisschop 22 Juli 1224 beoorkondde (2).

(1) Zoo ziet men (van?) Utenhove ook (van?) Wtenhove geschreven, d. i. *de Curia* uit den Hof. Wij plaatsten achter het voorvoegsel *van* een vraagteeken, omdat het bij den oudadellijken naam, met het oog op zijne beteekenis eigenlijk niet te pas komt. Hetzelfde is het geval met (van?) Imhoff (In Curia).

(2) „Cartularium van Mariënweerd" door James de Fremery (1890) blz. 31.

WTENWEERDE.

Baron Sloet (Oorkondenboek van Gelre en Zutfen, blz. 482) noemt hem Utenwerde, en zegt, dat de oorkonde vóór 22 Juli gegeven is.

Stond de abdij in 1168, 98 enz. als Ecclesia Sancte Marie in of de Insula, en in 1242 als Ecclesia de Insula bekend (1): Amelius' geslachtsnaam luidt verlatijnscht de Insula; bijv. in het charter van 1224, waarin hij, dienstman der Utrechtsche kerk, optreedt als getuige van Giselbert van Amstel (2). Mariënburg als filiaal der abdij van Mariënweerd, kan ook door Alert Wtenweerde, priester in 1448, bediend zijn geweest, en mooglijk is dan het daar gevonden wapen door hem in die huizinge geplaatst; maar daaruit volgt nog niet, dat dit filiaalstift het stamhuis is geweest van het oude geslacht. Een filiaal-stift van een klooster als stamhuis klinkt ook dwaas en ongerijmd. Daarbij komen de oudste leden, Amelius uitgezonderd, in Utrecht en Zuid-Holland, en niet te Maurik, voor, gelijk straks blijken zal.

Misschien is voor de vraag naar het stamhuis opmerklijk, dat van

Sizarius ex Insula (uten Weerd) eene hofstede te Zalt-Bommel lag op de plaats „Weerd" geheeten (*area in loco dicto Insula*). Hij verkoopt ze 5 October 1315 aan Mathias Kriekenbeke, van wien hij ze weder in erfpacht bekomt. Borgen blijven de zonen van Sizarius, t.w.

Henricus en Gosuinus ex Insula.

Zie de oorkonde in Mariënweerd's Cartularium, uitgave van James de Fremery (1890), nº. 164 blz. 118.

Te Dodewaard lag in 1188 een hof Uterweert: in parochia Dodenweerde curia dicta Uterweerd, destijds opgeteld onder de bezittingen van den Graaf van Dalen (3). Dit zou ook als het stamhuis in aanmerking kunnen komen. Mogelijk ook Mauricker-weerd, waarop Joffer Jozijna van Hattem in 1662, '63 (dood in 1685) eene hofstede bezat.

Amelius de Insula of Amelis van Weerde, ridder, wordt naamgever of wel stichter genoemd van de ridderhofstad Oud-Amelisweerd aan de Bilt (te Utrecht); ook was hij bezitter van 1233 tot 1279 van eene andere ridderhofstad in de heerlijkheid Amelisweerd gelegen, en later Groenwoude geheeten (4). A. de Insula staat vermeld onder de vijf personen, die als dienstmannen (ministeriales) der Utrechtsche Kerk zich met hun Bisschop 27 Januari 1226 verbonden om aan Gerard graaf van Gelre, voor den afstand van het graafschap van Salland 1100 Utrechtsche ponden te betalen (1).

Amilius de Werthe staat als getuige over de gift van het patronaatschap der kerk te Doesburg door Utrecht's Bisschop i.d. na 20 Augustus 1228 aan het klooster Bethlehem te Doetinchem. Amilius de Insula is 21 Juli 1235 een der getuigen van de overeenkomst tusschen Otto graaf van Gelre en Otto gekozen bisschop van Utrecht over hunne rechten op de stad Emmerik. Amilius de Werdhe behoort onder de dienstmannen der Utrechtsche Kerk bij het verdrag d.d. 19 Juli 1247, waarbij de kerk te Zandwijk (onder Tiel) met de dekanie des kapittels van St. Jan te Utrecht vereenigd werd. In het midden der 13de eeuw komt hij, Amilius de Werde, eindelijk voor op eene lijst der leenmannen des Graven van Gelre in het gebied van Utrecht (2), doch zonder vermelding van eenige opdracht van goederen, door hem gedaan.

Hericus de Insula, Willekinus de Insula en Henricus de Insula, zijn broeder, staan 10 September 1232 over de overeenkomst van het kapittel te Zutfen met Gijsbert van Bronkhorst en gade Cunegonda betreffend de novale tienden van een eiland of weerd (van den ouden Bronkhorsterweerd tot Nierstad (3).

Rutgerus Uut den Weerde, dienstman van Graaf Otto van Gelre, behoort onder degenen, die de verheffing van het oppidum Nieuw-Wageningen (Neo-Wageningen) tot eene civitas (stad) i. d. 12 Juni 1263 door den Graaf, bezweren (Bn. Sloet, Oorkdbk no. 862, blz. 844).

Conradus de Insula, in het opschrift der oorkonde door Baron Sloet „Konrad van de Weerd" geheeten, had o. a. eene tiende in den Zutfenschen enk gekocht van Reinier van de Kleine Horst en zijne moeder Hermegarde, die ze, na het overlijden van haar zoon, met hare dochter Aleide aan Konrad opdroeg ten behoeve van Matthias en zijn zoon Jacob. Hetgeen de schepenen van Zutfen 14 Mei 1273 verklaren.

Conradus de Werde was in 1273 richter van den deken en van het kapittel te Zutfen. Gezegde tiende werd Konrad de Insula 6 Juli 1278 door den Magister en de broeders en zusters van het gasthuis te Zutfen afgekocht (Bn Sloet, a. w. blz. 912, 17, 65).

Splinter Utenwaerde. Aan de ingezetenen van Suytwijck (4), Splinters geregte Wtten Wairde, en

(1) Zie in de „Nomina Geogr. Neerlandica" III (1893), onze „Plaatsnamen in Gelderland" blz. 181.

(2) Bn Sloet, „Oorkdbk", blz. 477, no. 472.

(3) Ibidem, blz. 371.

(4) „Tegenw. Staat van Utrecht',' XXII, 368, 370. Dit Groenewoude gezegd Amelisweerd, bij Bunnik, niet te verwarren met Woudenberg genaamd Groenewoude; zie ibidem blz. 285. Alsmede Alg. Nederl. Familieblad 1900, blz. 181a op *Groenewoud*.

(1) Bn. Sloet, a. w. blz. 493.

(2) Ibidem, blz. 521, 588, 680, 719.

(3) Ibidem, No. 556, blz. 559.

(4) Men vindt eene buurt Zuidwijk onder Boskoop, en een Zuidwijkschen polder onder Wassenaar.

anderen geeft graaf Floris V van Holland 25 September 1284 vrijheid om de deur in de Goudsche sluis te mogen uit- en afnemen (Van den Bergh, Oorkondenboek van Holland en Zeeland II no. 525, blz. 232).

Willem van Oestgeest, ridder, zijne dochter Kristine en haar man Jan Utenweerde schenken 8 December 1312 aan het Sint Mariën altaar te Kerkwerve eene rente op hun vroen tyns (1) aldaar en te Oestgeest (Regesta Hannonensia" door Dr. P. L. Muller, 's-Gravenhage, 1882 blz. 48).

Jan Vten Waerde. Wi Willaem Graue van Henegouwen van Hollant Maken cont dat wi van alden twe (2), die was tusken (3) onsen lieuen ende ghetrouwen here Heynric Burchgraue van Leyden Riddere an die ene zide, ende joncvrouwe Kerstinen sheren Willaems dochter van Oistgheest ridders sire (4) nichten ende *Jan van den Waerden* haren man an die andere zide, sie an beyde ziden op ons bleuen. van wilken twi (2) onse zegghen wi segghen in dier manieren als hier na ghescreuen staet. In den eersten segghen wi dat haer (5) Heynric Burchgraue van Leyde voerghenoemd behouden sal al dat lien goed dat Haer (5) Willaem van Oestgheest ridder plach te houden ende te hebben in sinen lesten leue ende joncvrouwe Kerstine ende Jan Utenwaerde haer man voerghenoemd sullen behouden ende hebben al dat eyghelike goed dat sHeren Willaems van Oestgheest was ende hi doe hi leuede plach te houden. Voird (6) segghen wi waer dat zake datter enich goed ware daer zi twie (2) of hadden weder (8) datter eyghen waer of leen, dat houden wi tonsen (8) verclaersen tonser (7) waerheyd inde tonsen swoenen (?) (9). Voird es onse segghen ! van al den twi (2) die was tuysken Janne Uten Waerde voernoemd vp die ene zide ende Florens van der Maden op die ander zide, om des voirnoemds goeds willen segghen wise (10) goede vrienden. Ende hier bi segghen wi tusken alle dese voerseyde partien ene alinghe (11) soene. Ende segghe ze goede vriende. In orkonde desen brieue enz.

Ghegheuen in die Haghe des dinxendaghes na sinte Servaesdach (1) int jaer ons heren 1313.

E. L. 2 1316—1336. fo. 22 no. 139.

Jan Vten Waerde. Wi Willaem Graue van Henegouwen van Hollant, enz. enz. maken cond dat voir ons quam Jan Vten Waerde ende maecte Jonvrouwe Karstine (2) sinen wiue to haren lyftochte twintich morghen lands ende thuys te Waerden daer hi nu in woent wilc land leggende is alre naester woninghe te Waerde in dien manieren dat waer dat zake dat Jan Uten Waerde storue ende joncvrouwe Karstine en anderen man name so soude altans dat huys te Waerde toecomen Jans kinderen Utenwaerde of zinen erfnamen ende des huys ghebruken ende die twintich morghen lands die souden bliuen joncvrouwe Karstine als t voirs. es te haren liue ende niet meer.

Ende omdat wi willen dat si deser voirseyd lyftocht ghebruke te haren liue Soe hebben wi se hoer verliet na rechte ende coustume van onsen lande ende hebben hoer in kennisse ende in vastenesse desen brief ghegheuen bezeghelt met onsen zeghele.

Ghegheven in die Haghe op Sinte Marien Magdalenendach (3) int jaer 1313.

E. L 2. 1316—1336. f° 500 n° 312.

Vgl. Dr. P. L. Muller's „Regesta Hannonensia" p. 50, waar men ook de bevestiging aantreft door Graaf Willem van den lijftocht door Jan Uten Waerde aan zijne gemalin Karstine gemaakt. Op denzelfden datum.

Jan Vtenwaerde. Willem graue van Henegouwen enz. Maken cond allen luden dat wi Jan Vtenwaerde gheorloft hebben ende gheorlouen alsulc goed als hi van ons hout ende ons van hem an comen mach met allen rechte dat hi dat opdraghe ende sette in Heynrics hant van den Vene, die dat houden sal in sine handen ende ontfanghen die renten tot tyt dat Heynric voersz betalen sal siins vaders scout (4) die hem Jan sculdich es te goeder rekeninghe ende Heynric voer hem betaelt heeft ende noch betalen sal ende van den coste dier (5) op ghedaen es. Vord is onse wille dat so wat dat Heynric van den Vene vte legghen sal in Jans Huus Vtenwaerde up te houdene van timmeringhen of in anderen zaken tote Jans orbaer (6) ter goeder reke-

(1) z. v. a. heerentijns.
(2) *Twe, twi* = oneenigheid, twist. *Tween* = oneens zijn, verschillen, bij Kiliaan, bij wien *twist* z. v. a. *tweest* is, en van *twee* of *twij* komt, dat oulings voor *twist* werd gebezigd (Weiland, Nederduitsch Taalk. Wrdbk).
(3) tusschen.
(4) *sine*, zijne.
(5) heer.
(6) voorts.
(7) entweder — oder.
(8) tot onzen, tot onzer.
(9) zoen. 't Schrift was hier onduidelijk.
(10) wij hen.
(11) volkomene, besliste.

(1) d. i. denklijk 15 Mei. St. Servaasdag = 13 Mei.
(2) dochter van heer Wiliem van Oestgeest, gelijk uit het vorige charter blijkt.
(3) 22 Juli.
(4) schuld.
(3) die er
(6) ten behoeve, ten voordeele van Jan Utenwaerde.

ninghe dat Heynric voornoemd dat goed houden sal in sine handen tot tyt toe dat hi al betaelt sal siin ter goeder rekeninghe sonder arghelist, ende hiertoe doe wi onse consent ende onsen wille.

In orkonde enz. ghegheuen te Haerlem op sinte Victoersdach (1) int jaer ons heren 1317.

A. L. 2. 1316—1336 f° 6 vso no 32.

Kerstine, weduwe van Jan Utenwaerde (2). Wi Wiliam graue enz. maken cond enz. dat bi onsen oirloue es dat Joncvrouwe Kerstine van Oestgheest Jans wedewe Uten Waerde vercoft heuet in vryen eyghen Wouter van Gheyliken ende Jan den Brune zeuen morghen lands legghende op die Merske (3) int ambocht van Oistgheest dat si van ons te lene helt ende dit land voirs. ghelouen wi te waren Janne ende Wouter voirs. als men een vry eyghen sculdich es te waren.

In oirkonde enz. Ghegheuen te Sinte Gheerdenberghe (4) des Vridagtes na beloken paeschen (5) int jaer ons heren 1327.

Per Joannem de Polanen et Enghelbertum.

E. L. 2. 1316—1336. fo 53 vo no 330.

Hanc literam habet Enghelbertus Receptor noirt hollandiae et habebit tertiam partem pecuniae de terra predicta ad opus Domini Comitis.

Vgl. Muller, „Regesta Hannonensia", blz. 161.

Kerstine weduwe Jans Vtenwaerde. Wi Willaem graue enz. maken cond enz. dat wi joncfrouwe Kerstine weduwe Jan Vtenwaerde ghegheuen hebben ende gheuen tot haren liue 5 pond hollantsch sjaers ende onbieden onsen rentemeester van noirthollant die nu is of wesen zal dat hise (6) hoir jaerlix gheue die ene helfte tote onser Vrouwen lichtmisse (7) ende die ander helfte tote Sinte Jans misse te midzomer (8) ende also van termyn to termyn also langhe als si leuet ende dat hi neme van hoir enen brief tieghens ons mede te rekenen.

In oirkonde enz. Ghegeuen in die Haghe des dinxendaghes voir Sinte Marien Magdalenen dach (1) int jaer 1330.

E. L. 2. 1316—1336. f° 68 n° 444.

Vgl. Muller, „Regesta Hannonensia" blz. 189.

Katharina Jansdochter Utenwaerde. Wi Willem Grave van Heynegouwen enz. maken cond enz. dat wi Jonckvrou Katherinen Jansdochter Utenwaerde verlyet hebben tien morghen lands in den Poeldijc (2) liggende, ghehieten 't land van der acht, ende verlijten van ons te houden te leene in manieren dat niet versterven en zal, alsoo lange als'er wittachtighe (3) erfname levet van Joncvrou Adelden live ghecomen Uten Waerde, Joncvrou Katherinen oude moeder (4) voirschreven. in oirkonde enz. ghegheven in den Haghe des Vridaghes nae Sinte Bavendach (5), int jaer ons Heeren 1333.

E. L. 2. 1316—1336. f° 82.

Vgl. Muller, „Regesta Hannonensia", blz. 219.

Willem Mabelien Jansdochter Uten Waerde. Willaem Graue van Heynegouwen enz. maken cond allen luden, dat wi verliet (6) hebben ende verlien Joncvrouwe Willem Mabelien Jans Doghter Uten Waerde tgoet van Oichtt Geest (7) alsoo groot ende alsoo cleyne alst die Burchgraue van ons hilt, ende ons van hem ane gecomen es van ons ende van onsen nacomelingen hoir en hoir nacomelingen te houden ten rechten line, sonder argh en list, in oirconde enz. Gegeuen in die Haghe Sdonresdages na Sente nycolaesdagh in den winter (8), int jaer 1339.

Vgl. Muller „Regesta Hannonensia", blz. 267.

Daniel van den Waerde, die helt van minen here den graue thuys in den Waerde hofstede ende 45 morghen lands ende ligghende bi den huze twie in den Waelcamp (9) achte ende twintich morghen in luytghaerden tiende, die tiende in den Waerde ende dat vierendeel van den tiende tusken de Zile (10) ende den Vliete (11), derdalf viertel lande op die

(1) 28 Juli.

(2) Uit een later charter blijkt, dat Jan Utenwaerde reeds 24 Augustus 1326 dood was.

(3) de Marsch.

(4) Geertruidenberg.

(5) eerste Zondag nà Paschen, omdat de eigenlijke Paaschtijd *besloten*, d. i. afgeloopen is; *beloken* = besloten. In 't begin der 16de eeuw sprak en schreef men zelfs „blokke passe". Die eerste Zondag nà Paschen heet ook wel Dominica in albis = zondag in de witte (albis) kleederen, die de nieuwe lidmaten der R. Kerk alsdan dragen. Men had ook beloken Pinksteren.

(6) hij ze.

(7) 2 Februari.

(8) 24 Juni.

(1) 22 Juli.

(2) buurt te Monster, bij 's Gravenhage.

(3) wettige.

(4) grootmoeder.

(5) St. Bavo = 1 October.

(6) ten leen gegeven.

(7) Oegstgeest (bij s'-Gravenhage).

(8) 6 December.

(9) Te Wassenaar ligt eene buurschap Waalsdorp.

(10) De Zijl is eene vaartlangs en door Leiderdorp, Oegstgeest en Warmond.

(11) De Vliet is eene Zuid-Hollandsche vaart.

Does (1) ouer die ghoude in Zuytwic (2) 19 viertel lands ende dat vri gherecht in Leyden drie hofsteden Dammaes Dierix van Haerlaem Jan Phillips sone Goo (3) Hanne hofstede ende een pod wiins daer die graue es (4).

(Zonder plaats en jaar van uitgift.)

E. L. 2. 1316—1336. fo. 20 no. 122.

Daniel Uten Waerde. Wi Willaem graue van Heynegouwen enz. maken cond enz. Dat Daniel Uten Waerde ghemaect heuet joncvrouwen Katrinen sinen wiue med onser hand te lyftvchte vyfftich pond hollantsch siaers alze te nemen na ziere doit (5) op neghentien viertel lands legghende te Boscoep ende op acht ende twintich morghen lands legghende op den Zijl, ende op vier hoflsteden legghende binnen der poerte van Leyden. wilke lyftochte voerscreuen wi ghelouen te houden joucvrouwe Katrinen voirsz. als wi scoudich siin te done na zede ende costume van onsen lande. In oirkonde enz. Ghegheuen in die Haghe des dinxendaghes na grote Vastelauond int Jaer ons heren 1324. Per Dominum Comitem. Episcopum Zudensi (6) albatum de Middelburgh et alios.

E. L. 2. 1316—1336. fo. 36 no. 239.

Daniel Utenwaerde. Wi Willaem graue enz. maken cond enz. dat Daniel vten Waerde van ons ontfaen heuet behouden ziere nichten (7) Jans dochter Vtenwaerde hoers recht Ende wi hebbes him verliet te sulken rechte als hiet van Janne helt alsulc goet als hi te houden plach van Janne Vtenwaerde sinen neue daer Goed (8) die ziele of hebben moit (9).

Ende ghelouen hem waer dat zake dat wi Jans dochter voirs. 't goed ten Waerde bekenden of gauen wi him tieghens hoir daer in bewaren zouden.

In oirkonde enz. Ghegheuen in die Haghe op Sinte Bartholomeusdach (10) int Jaer 1326.

per Jo. de Polanen, Mathiam et alios.

E. L. 2. 1316—1336 fo. 49 no. 301.

Vgl. Muller, „Regesta Hannonensia", blz. 153.

Deze Daniel Uterwaerd, in vereeniging met heer Jan van den Zijl, ridder, Dirk van der Does en Gerrit Ramp (van Swieten?) had in 1324 verschil met Dirk, Boudewijn, Floris en Thyman van Swieten en Gysbrecht van Leyderdorp over den voorrang in sommige kerkelijke plechtigheden; een verschil, beslecht door Graaf Willem III den Goede, van Holland, in dien zin, dat waar de twistenden gelijk stonden, degene die bij de eene plechtigheid voorging, bij de andere volgen zou (1). 't Gold voornamelijk het voorofferen en voorpais nemen in de kerk te Leiderdorp.

(*Wordt vervolgd*).

(1) Te Leiderdorp vindt men den Doespolder.
(2) onder Boskoop.
(3) onduidelijk schrift. Er staat misschien „God" (= goede?).
(4) Waar de Graaf van Holland was, moest Daniel een pot wijns bekomen.
(5) na zijn dood.
(6) *sic.* Zudensis = van Zuidwijk.
(7) Hieruit blijkt, dat Daniel's gade jonkvrouwe Katharina niet de dochter van Jan is geweest.
(8) God.
(9) Jan Utenwaerde was dus toen reeds overleden.
(10) 24 Augustus.

(1) Zie van Leeuwen, „Batavia Illustrata", blz. 985; v. Mieris, Charterboek II, 342, 608, 10; Rotterd. Historiebladen, Bijl. Kron. 19; „De Navorscher" XXXI, 500; 'II, 92.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Est (Lat. Estius).

Willem Hesselzoon van Est, geboren 1548 te Gorkum, overl. 1613 te Douay, was volgens een levensbeschrijving vermaagschapt aan het geslacht van Neercassel.

Wordt gevraagd op welke wijze?

Tot naricht diene dat het geslacht Est bij Tiel wonende, o. m. vermaagschapt is aan Pieck, Cuyck, Tuyl.

Wie helpt mij aan een genealogie van dat geslacht?

Sweerts, Boxhorn, Paringet, Houve e.a. geven slechts enkelen, en de archieven van Neerijnen staan mij niet ten dienste.

A. R.

Verhouk.

Wie waren de ouders en de kinderen van Hypolitus Arentszoon Verhouck † ± 1610?

Waren de namen zijner grootouders (van vrouwszijde) soms Frank Pietersen van der Meer en Clara van Berendrecht?

Hoe is het volledig wapen „Verhouck?"

R.

Vingerhoet.

Als gedeeltelijk antwoord op vraag 5, blz. 23 van dezen jaargang kan worden meegedeeld, dat de Dordtsche „Heerenboekjes" van 1724 tot en met 1733 (wellicht nog later) telkens op blz. 3, onder de „Goede Luyden van den Achten" vermelden: „Herman *Vingerhoet* Gerardsz. 1722". Hij was suikerraffinadeur.

Amsterdam. J. Vriesendorp.

ALGEMEEN NEDERLANDSCH FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een geïllustreerd nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het Genealogisch en Heraldisch Archief, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 9. Nieuwe Serie. XIVde JAARGANG. SEPTEMBER 1901.

INHOUD.

Kommandeurs van Brielle in de 17de en 18de eeuw.

Nadat Den Briel, in de jaren 1585—1616 aan de Kroon van Engeland verpand, van dat pandschap ontslagen was (1), kreeg de stad tot kommandeur **Jhr. Jasper van Treslong**, over wien men zie wat ik schreef in de Bijdragen van Nijhoff en Fruin, Reeks III, D. II, blz. 160 en 189—193.

Hij werd opgevolgd door **Jhr. Philips de Grutere**, van wien ik gesproken vond in Res. Mag. 4 Junij (2) 1639. Dat hij reeds den 27sten Maart 1637 kommandeur was, is mij uit een akte van dien datum (3) gebleken. Men leest in die akte van een „soldaet onder de compagnie van Joncheer Philips de Gruytere, luictenant-colonel ende commandeur alhyer" (Brielle). Bij eene akte van 23 September 1647 transporteerde juffr. Anna de Gruytere aan haren broeder Jhr. Philips de Gruutere eenige rechten, die zij „uyt craghte van de Vlaemsche leenrechten" had. Blijkens een akte van 30 Januarij 1648 was de Kommandeur toen gestorven. Eene Vroedschapsresolutie van 31 October 1648 luidt: „Es goetgevonden ende geresolveert omme de suster van den overleden commandeur Jor. Philips de Gruytere aen te schryven, dat sy sal hebben ordere te stellen tusschen dit ende Catharina-merct toecomende, dat de boucken van den gemelten commandeur ende de verdere goederen, staende op de weescamer deser stede tot incommoditeyt van deselve camer, jegens den voors. tijt werden vercocht, ofte dat sulcx van stadts wegen sal werden gedaen." Eene Mag. Resolutie van 21 November 1648: „Es in de vergaderinge verschenen juffrou Anna de Gruytere, suster van wylen Joncheer Philips de Gruytere, in sijn leven commandeur vant guarnisoen, versouckende door den mont van mr. Cornelis Backer haeren advocaet, omme onder beneficie vant mandament van inventaris, by haer Ed: van den Hove van Hollant geoptineert, te mogen lichten uut handen van den inner ende boelhuysmeester deser stede de penningen, geprocedeert van de vercochte meubile goederen, by den voorn. Jr. Philips de Gruytere naergelaten, tot voldoeninge van eenige nodige ende geprefereerde schulden ende rechtelijcke oncosten, alsmede omme te mogen lichten de schilderyen ende boucken, den voors. boedel consernerende, jegenwoordich noch onvercoft staende opt stadthuys alhyer, omme deselve ten meesten oirbaer ende proffyte te mogen beneficiëren ende vercoopen, met presentatie omme voor de voors. lichtinge te stellen goede ende suffisante cautie als nae behooren: waerop gedelibreert sijnde, hebben mijnne heeren de voorn. juffrou Anna de Gruytere (1) haer versouck niet connen toestaen, tenzy alvoorens het voors. mandament etc."

Na het overlijden van De Grutere zocht Tromp in zijn plaats te komen en nam de Vroedschap op den 21sten November 1647 het volgend besluit: „Es in de vergaderinge verschenen den heere luictenant-admirael Tromp, versouckende mits den overlyden van Jor. Philips de Grutere, gewesene commandeur deser stede, omme van stadts wegen tot den voorsz. vacerenden staet by sijn Hoocheyt favorabelijcken gerecommandeert te werden: waerop gedelibreert sijnde, es goetgevonden, dat men sijn Hoocheyt eerstelijcken sal versoucken dat soodanigen persoon mach werden gestelt, dewelcke sijn soldatesque wel betale, ende dat geen indrachte werde gedaen jegens t' recht van de stadt, soo int sluyten ende ontsluyten van de poorten als andere diergelijcke saken, daeruut vóór desen eenige onlusten sijn ontstaen, ende dat den te stellen commandeur mach werden gereguleert naer sijnne commissie, medebrengende alleen het commando over de militie. Twelcke gedaen sijnde, es verstaen dat men den voors. heere Admirael Tromp by sijn welgemelte Hoocheyt tot den voors. staet sal recommanderen ende helpen favoriseren, waertoe gecommitteert es den heere Mr. Jacob de Jonghe, pensionaris deser stede, met assumptie van den burgemeester Van der Goes." In plaats van Tromp werd een ander benoemd. Res. Mag. 21 December 1647: „Es in de vergaderinghe verschenen **Joncheer Fredrick van Lyer** capiteyn ende sergeant-majoor, refererende hoe dat sijn Hoocheyt den Heere Prince van Orangien sijn Ed. hadde gelyeft te stellen tot commandeur over t' guarnisoen deser stede in plaetse van Joncheer Philips de Gruytere, die overleden es, ende heeft den voorn. Joncheer Fr. van Lyer dienvolgende vertoont sijnne commissie, luydende van woorde tot woorde als volcht: „Alsoo mits het over-

(1) Over de Engelsche gouverneurs, die Den Briel in de jaren van de verpanding had, Thomas Cecill, Thomas Burgh, Frances Veer en Horatio Veer, handelde ik in de Bijdragen van Nijhoff en Fruin, Reeks III, D. II, blz. 159, 184--189.

(2) In de Bijdragen van Fruin R. III, D. II, p. 189 staat 7 Junij, wat 4 Junij moet zijn. Men zie over dezen kommandeur ook Ress. Holl. 18 en 22 Julij 1642.

(3) Misschien moet in die akte in plaats van 1637 gelezen worden 1638.

(1) Nog andere personen met denzelfden naam vond ik vermeld. De Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente van Brielle dd. 2 September 1621 noemen onder de ingekomen lidmaten „Aelbert Heyndrixse van Buytendijck ende joffr. Anna de Gruter, met attestatie van Dierixlandt."

In de Rekening van den 200sten penn. over 1625 staat fol. 104 onder het hoofd: „Personen gegoet binnen de jurisdictie van Dircxlant" de post: „de weesen ende erffgenaemen van sa. Joncheer Johan de Gruytere.... 25 £."

Volgens de Acta van 27 Julij 1719 kwamen met attestatie van Schiedam te Brielle Jakobus van der Meer en Anna de Gruter.

lyden van den l[t]. coronel de Gruytere, gewesene commandeur over het guarnisoen van den Briel, nodich es dat een ander bequaem ende gequalificeert persoon in sijn plaetse werde gesurrogeert, soo ist dat sijn Hoocheyt daertoe gestelt heeft, stelt ende committeert by desen Fredrick van Lyer, sergeant-majoor, lastende allen officieren ende gemeene soldaten, tegenwoordich in den Briel voors. guarnisoen houdende, mitsgaders dengenen, die hyer naemaels daer binnen sullen komen te werden geleght, hem, Van Lyer, voor haeren commandeur te houden ende respecteren naer behooren by provisie ende tot naerder ordere. Gedaen tot Dieren den 9[en] December 1647."

Volgens de Kerkeraadsacta van 3 September 1648 kwamen te Brielle met attestatie van Den Haag „Frederick van Lier commandeur" en Theodora de Bije zijn huisvrouw. Uit een paar resoluties blijkt, dat Van Lier wel buiten zijn boekje ging. Res. Vroedsch. 20 October 1649: „Es by den burgemeester Ormea geproponeert, hoe dat sijn Ed. op Maendach voorleden, wesende den 18[en] Octobris, hebbende gegeven het woort ofte de leuse tot besettinghe van de wachten aen den majoor deser stede, omme t' selve woort als naer ouder gewoonte daernaer gebracht te werden aen den heere Commandeur vant guarnisoen alhyer, gemelten heere Commandeur gelyeft ende onderstaen heeft hem daerjegens te stellen ende op sijn prive naem een ander woort te geven tot besettinge van de voors. wachten ende sulcx t' woort, by den voorn. burgemeester gegeven, te reprocheren: waerop gedelibreert sijnde, es verstaen, alvooren in desen verder te procederen, gemelten heere Commandeur door een bode te doen versoucken hem op huyden alhyer in de vergaderinghe te willen laten vinden, ten eynde omme sijnne intentie naerder te verstaen, ende soot mogelijcken es de saecke in mynne ende vruntschap aff te doen. Edoch alsoo den voorn. heere Commandeur weygerich was opt stadthuys te compareren, soo sijn uut het midden van de vergaderinghe van den Vroetschappe gecommitteert beyde de dienende burgemeesteren ende Mr. Gillis de Gerbode, out-burgemeester, met assumptie van den pensionaris Aelmonde, omme de heeren Gecommitteerde Raden t' gunt voors. es te remonstreren ende te versoucken dat sulcx ende diergelijcke voorvallen ende indrachten voor alsnu ende in toecomende mogen werden geremediëert en voorcomen ende dat de stadt in haer recht ende immemoriale possessye nopende het geven vant voors. woort mach werden gemainctineert." Res. Vroedsch. 26 October 1649: „Es by de heeren gedeputeerdens deser stede, geweest sijnde voor de heeren Gec. Raden in den Haghe, omme deselve te remonstreren de proceduren, die den heere Commandeur vant guarnisoen alhyer soo nu ende dan jegens de stadt heeft getenteert ende int werck gestelt, ende spetialijcken noch onlancx ende jonghst int geven vant woort tot besettinghe van de wachten. Ende hebben de voorn. heeren gerefereert dat alles door gesach ende auctoriteyt van gemelte heeren Gec. Raden ten besten was uutgevallen ende provisionelijck affgedaen, alsoo den voorn. heere Commaudeur voor haere Ed. Mo: hadde bekent geen recht te hebben ofte te pretenderen tot het geven van het woort ende dat hy hem in toecomende sulcx niet meer en soude onderwinden; dat mede hy, commandeur, hadde aengenomen, soo wanneer hy in saecken van importantie opt stadthuys soude werden ontboden, te sullen compareren, gelijck meer gemelte haere Ed: Mo: denselven heere Commandeur hadden aengeseyt ende partyen ter wedersyden gerecommandeert omme haere verdere differenten onderlinghe metten anderen in vruntschap aff te doen, alle t' welcke es gehouden voor notificatie, ende es goetgevonden de saecke by provisie daerby te laten berusten." (1)

In 1652 werd de commissie van Van Lier (2) als kommandeur ingetrokken; zie Res. Holl. 16 Mei 1652, p. 197.

Den 1[sten] Julij 1652 werden de gedeputeerden, door de Vroedschap aangewezen om de Statenvergadering bij te wonen, door dat College gelast voor te dragen en te recommandeeren „tot commandeur over t' guarnisoen" binnen Den Briel Johan van Beaumont „capiteyn van een compagnie voetknechten," te Brielle in garnizoen. De aanbeveling had met goeden uitslag plaats. In stede van Jhr. Fredrick van Lier werd den 10[den] Julij 1652 (3) door de Staten van Holland tot kommandeur benoemd **Johan van Beaumont**, die den 12[den] Julij den behoorlijken eed deed. Volgens de akte van commissie werd hem door de Staten opgedragen 't volgende te zweeren: „dat hy ons ende onse Gecommitteerde Raden gehoorsaem, gehou ende getrou wesen, oock sooveel in hem es ontdecken, tegengaen, affweeren ende doen affweeren sal alles wat tegens den dienst van onsen lande, leden ende steden van dien soude mogen werden gemachineert, voorgenomen ofte te wercke geleyt."

(1) Zie over dezen kommandeur Ress. Holl. 2 October 1648, p. 231, 13 October 1648, p. 361, 21 April 1651, p. 196, 1 Maart, 1652, p. 78, 15 Maart 1652, p. 117 en 118, 24 April 1652, p. 161.

(2) In de Thesaurie-Rekening over 1636—1637 komt p. 25 verso de post voor: „Jo. Arent van Lyer ende de kinderen van wylen den rentmeester Cornelis Bryel een jaer renten verschenen etc." Ook de Thes. Rekening over 1642—1643 heeft p. 22 dien post, maar in plaats van Arent leest men aldaar Aert.

(3) Zie Res. Holl. 10 Julij 1652, p. 276.

Den 18den Junij 1653 bepaalde de Vroedschap het volgende: „Es den gedeputeerdens ter vergaderinge van de Staten van Holland in mandatis gegeven omme neffens den heere burgemeester Gerbode den heere secretaris Beaumont, broeder van den heere Commandeur vant guarnisoen alhyer, voor te dragen ende communiceren wat gemelte heere Commandeur onderstaet hem aen te matigen jegens de preminentiën ende het recht van de stadt int oepenen ende sluyten van de poorten, het vertoonen van de patenten, verplanten van geschut, directie overt magasijn ende meer andere saecken, alles buyten ordere ende correspondentie van de Regieringe, waeruut onlanghs eenighe differenten ende onlusten sijn ontstaen, ende derhalven den voorsz. secretaris te versoucken, dat hy sijnnen voorsz. broeder wil disponeren van sulcx te desisteren, sonder daerinne eenighe nieuwicheyt ofte prejuditie te plegen, ende dat alles mach geschyeden met meerder respect ende communicatie van de Regieringhe." (1)

Eene Vroedschapsresolutie van 20 Sept. 1654 luidt: „Es verstaen ende geresolveert dat vermits het vertreck ofte het verplaetsen van de compagnie van den heere Johan van Beaumont, gewesene commandeur over t' guarnisoen dezer stede, niet dienstich te sijn dat den voorsz. Commandeur int voorsz. commando werde gecontinuëert, alhoewel gerefereert wert dat denselven daertoe sijnne inclinatie es toonende, mits welcken goetgevonden es omme de gedachten te laten gaen op een ander bequaem persoon, die men oirdelen sal de stadt dienstich te sijn: ende es dienvolgende mede geresolveert om tot voorcominghe van alle disputen ende misverstanden, die vóór desen tusschen de stadt ende voorgaende commandeurs sijn ontstaen, yets by geschrifte te stellen, waernaer de toecomende commandeur hem sal hebben te reguleren, waertoe gecommitteert sijn beyde de burgemeester mitsgaders Symon van der Poth ende Mr. Gillis de Gerbode, out-burgemeesters, ende Mr. Cornelis Briel, vroetschappe deser stede, met last omme van haere commissie te doen raport."

Johan van Beaumont bleef kommandeur van Den Briel; hij werd ook in 1656 gecontinuëerd; men zie daarover Ress. Holl. 17 en 22 Maart en 5 April 1656 en Ress. Vroedsch. 29 Maart en 12 April 1656. De laatste resoluties luiden aldus: 29 Maart. „Es verstaen ende geresolveert de heeren gedeputeerdens ter dachvaert te gelasten omme t' advys, uutgebracht by de heeren Gecommitteerde Raden, daerby deselve verclaren t' commando (over 't garnizoen te Brielle) vacant te sijn, tegen te spreken ende te versoucken dat t' selve commando soodanich mach blyven, als het tegenwoordich es; edoch soo sulcx niet en soude willen vallen, maer dat verstaen mochte werden t'selve vacant te sijn, alsdan te insisteren, dat geen commandeur moge werden gemaect, maer dat het commando mach werden gelaten aen den outsten hooftofficier, sonder hem daervan te geven eenige acte; ende ingevalle sulcx mede niet en soude connen werden geobtineert, maer dat haer Ed: Groot Mo: tot electie van een nieuwen commandeur souden gelyeven te procederen, soo werden de voors. gedeputeerdens gelast alsdan te versoucken behoorlijcken tijt, omme t' selve aen den Vroetschappe te mogen refereren, ten eynde omme op de voors. saecke naerder last te becomen." Res. 12 April: „Es by de heeren gedeputeerdens deser stede, geweest sijnde ter vergaderinge van de Heeren Staten van Holl. ende Westvryesl., gedaen raport nopende t' gene ter voors. vergaderinghe was geresolveert aengaende het commando over de militie ofte t' guarnisoen binnen der voors. stede ende namentlijcken in substantie dat welgemelte haer Ed. Gr. Mo: hadden goetgevonden de saecke nopende het commando by provisie alsnoch te laten in sulcken state ende bedyeninghe als t' selve jegenwoordich es ende wert becleet: waerop gedelibreert ende behoorlijcke ommevrage gedaen sijnde, hebben alle de leden van den Vroetschappe verclaert daermede te nemen goet ende volcomen contentement."

In 1665 wenschte de Vroedschap dat de kommandeur zich als vroeger te Brielle vestigen zou. Res. Vr. 1 Maart 1665: „Sijn de gedeputeerdens, ter dachvaart gaende, gelast, in den Hage sijnde, haer te vervougen aen den heer Johan van Beaumont, commandeur overt guarnisoen alhyer, ende denselven te sonderen ende van hem te verstaen off sijn Ed. van meeninge es hem alhyer in guarnisoen te begeven, ende byaldyen denselven heere Commandeur daertoe geene genouchsame toesegginge comt te doen, werden de voors. gedeputeerdens gelast t' selve te remonstreren aen de vergaderinge van de Ed: Groot Mo: Heeren Staten van Holl. ende aldaer te versoucken dat de stadt in dese dangereuse tyden ten spoedichsten van een ander commandeur mach werden voorsyen."

Als kommandeur van het garnizoen te Brielle kwam Joh. van Beaumont mij nog voor in Res. Vroedsch. 28 Februarij 1672, waarbij besloten werd aan de Gecommitteerde Raden te verzoeken „licentie voor den commandeur Johan van Beaumont omme geduyrende de constitutie van desen tijt alhyer in loco te willen comen resideren."

Dat Johan van Beaumont gehuwd was, blijkt uit

(1) Men kwam ook tot de Staten van Holland met klachten over den kommandeur, Res. Holl. 9 Dec. 1653.

de Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente van Brielle d.d. 2 Januarij 1653, welke onder de met attestatie ingekomen personen vermelden „Johan Beaumont commandeur" en „Maria de Witte" zijn huisvrouw, van Breda. Het echtpaar won te Brielle: Brielanus, gedoopt 28 October 1654, getuigen: de burgemeesters van Brielle, Mevrouw Emmerentiana de Regniere, weduwe van de Witte, griffier van 't Hof van Holland (Volgens de Acta van 2 Januarij 1653 kwam ook deze weduwe met attestatie van Breda te Brielle). Den 26sten October 1653 werd door de Vroedschap besloten om „den commandeur te presenteren te staen over den doop vant kint," dat verwacht werd, en „t' selve te offereren met den naem van Brielanus." Aangaande de „pillegave" werd besloten dat men zou „naesyen de retroacta wat vereeringhe de stadt vóór desen in diergelijcke gelegentheyt gegeven" had. Den 22sten December kreeg de heer Isaäc van Son de opdracht om voor de stad te leveren „een propriëteyt," die men „ter eeren ende naer deselve stadtsgelegentheyt tot een pillegave" zou „mogen schencken," en deze heer kweet zich van die opdracht. Res. Vroedsch. 25 December 1653: „Es by den heer I. van Son vertoont de pillegave, wesende een silvere bancquetschotel, wegende 30 onsen, welcke geordonneert es aen den heere commandeur te seynden". Aan Van Son werd in 1655 voor gezegden „nieuwe silvere schilpschotel" en voor een „nieuwen bosch, voor Mels Jansze Seyneman bode," uitbetaald ruim 180 £ (Res. Mag. 30 Januarij 1655).

De Rekening van den 200sten penning voor 1665 heeft deze posten:

„De heer commandeur Beaumont (1) es vóór desen alhier getaxeert ofte gequotiseert geweest op 35000 £, dan alsoo denselven met sijnne compagnie es vertrocken in s'-Gravenhage ende datten selven in den jare 1655 aldaer es overgeschreven als blijct by de Rekeninge van 1000en penningh de ann. voors. . . . soo dient t'selve hier voor memorie.

Juffrou de With des voorsz. Commandeurs schoonmoeder getaxeert op 40000 £, dan alsoo deselve als vooren mede es overgeschreven . . . . . . memorie."

Eene Vroedschapsresolutie van 1 Mei 1672 luidt: „Es van wegen den lt. collonel **Otto van Limburch** door den heer burgemeester Clotterboke vertoont commissye in forma van de Staten van Hollant ende Westvryeslant, waerby denselven lt. collonel Limburch by provisie ende vermits de absentie van den heer collonel Johan van Beaumont wert gestelt tot commandeur over het guarnisoen binnen deser stede, waerop gedelibereert sijnde, es' t' selve aengenomen voor notificatie. Gelijck mede by die occasye goetgevonden es den voors. provisionelen commandeur Limburch, soo lange hy uut krachte van de voors. commissie alhyer commandeert, in de kercke sijnne sitplaetse te vergunnen in de bancke, waerinne de jonghste leden van den Vroetschappe sijn sittende, hetgeene oock int toecomende aen soodanige commandeurs, die met provisionele commissie sijn versyen, ende anders niet, sal werden gepractiseert."

Den 1sten Mei 1673 werd door de Magistraten aan de stadsboden gelast „den heer commandeur vant guarnisoen alhier, Ottho van Limburch, op de begravenissen, alwaer sijn Ed. versocht ende op de leescedulle gestelt wert, te stellen ende op te lesen achter de heeren van den Vroetschappe." Door de Vroedschap werd die last den 27sten Febr. 1674 ingetrokken.

Den 29sten Dec. 1674 werden door **Alexander Coljers** aan de Magistraten „vertoont opene brieven van comissie tot commandeur over het guarnisoen binnen deser stede, by syne Hooch. den Heere Prince van Orainge hem op gisteren geaccordeert."

Den 5den Febr. 1678 kwam bij de Magistraten eene missive ter tafel van den Prins dd. 24 Jan. 1678, inhoudende dat Zijn Hoogheid „committeerde omme binnen de stadt Briell ende op 't fort tot Hellevoetsluys te commanderen, onder den collonel Coljear, den sergt. major **Albert van Ruytenburgh**." (1)

Den 30sten Maart 1678 werd het volgende vastgesteld: „Sijn in proposytie gebracht de 10 poincten, die de heer majoor Albertus van Ruytenburch hadde versocht ende voorgedragen, dat sijn Ed. als commandeur van het guarnisoen deser stede by ofte van wegen de Regering mochten werden innegewillicht ende geconsenteert: waerop gedelibereert sijnde, es alleene in consideratie van de estyme van den gemelten heere Commandeur ende omme te conserveren alle goede vrintschap ende harmony tusschen de Regering ende sijn Ed., sonder nochtans dat daermede aen het recht van de stadt eenig prejudicie gegeven oft sulcx naermaels in consequentie getrocken sal werden, goetgevonden ende geresolveert den voorsz. heere commandeur Ruytenburch te accorderen de naervolgende 7 poincten, namentlijck:

(1) De kommandeur Beaumont was 6 November 1652 te Brielle getuige bij den doop van Johannes, zoon van Christoffel van Diemen.

(1) Dat hij getrouwd was, zegt ons eene Res. Mag. 28 Mei 1678, waarin sprake is van „Mevrouw Van Ruytenburch."

(*Wordt vervolgd*).

De Wapen-sfragistiek der Nederlanden.

(*Vervolg*).

Bij **Kettler** staat vermeld Heydenrich *van Oer*, drost van Arnsberg, van wien Dirk der Keteler in 1372 sommige stukken zegelt.

Van Oer komt in de 16de en 17de eeuw veel in Overijssel voor; Zie Mr. J. van Doorninck, „Geslachtk. Aant." (Deventer, de Lange 1871), passim. Een Borchard van Oer was 1606—16 heer van den Bukhorst te Zalk (bij Zwolle), en ligt er begraven. Later geeft onze Schrijver te zijner plaatse nog iets over dit geslacht. Zie ook mijne aanteekeningen in het Maandblad „De Nederl. Leeuw" (1897) blz. 144.

Ten voordeele van de nieuwe kapel, die Reinier van Schoonvorst, ter eere van St. Servatius en St. Stephanus, in de St. Jacobsstraat te Aken heeft doen stichten en wijden, verkoopen de gebroeders Jan van Kenswilre (**Kinzweiler**) en Henrik gezegd Wolf, priester, aan voorzegden Reinier in 1370 korenrenten.

Jan van Kinzweiler wordt in 1405 tot kastelein en bewaker aangesteld van het kasteel en de sterkte van Vucht. Deze Kinzweiler's zegelen deels met een gekroonden, deels met een niet-gekroonden leeuw. De wapenheraut Gelre (XIVde eeuw) heeft den leeuw, niet-gekroond.

Olivier **'t Kint,** leenman van den Graaf van Vlaanderen te Sluis (in Zeeuwsch-Vlaanderen), zegelt in 1429 met een geleeuwden luipaard. Het schild is opgehangen aan den hals eener naakte vrouw, opkomend uit eene zee. Het adellijk geslacht 't Kint van Roodenbeke voert als rechterschildhouder eene vrouw, maar gekleed (van rood); de linkerschildhouder is een leeuw.

Maes **Claus** soen, in 1365 schepen te Heusden, zegelt met een knoop, in den vorm van eene letter W in een cijfer 8. Gheeraet **Claijs** sone, schepen van Middelburg (in Zeeland) in 1420, met drie St. Andrieskruisjes; en een vrijkwartier er over heen, beladen met een dwarsbalk, overtopt met een barensteel. En Hughe **Clais** Oerds sone, schepen aldaar in 1430, met een arendspoot, de klauw omlaag. Herman **Claeussone** is in 1458 schepen van Bergen-op-Zoom, Huijch Claesz soen in 1484 dito van Rotterdam, Matthijs Claesz in 1607 dito van Hedel. Vragenderwijs stelt onze S. bij Simon Claes zoon, schout van Oestzande(n) in 1530, of hier Oostzaandam bedoeld wordt. In Noord-Holland ligt Oostzaan. In deze rubriek is ook **Claessens** opgenomen, met eenige genealogische bizonderheden uit later tijd.

Wouter **Clamp,** schepen van Sluis, zegelt in 1410 met een dwarsbalk, beladen met twee meerltjes en verzeld van drie (2, 1) sterren.

Onze S. vermeldt op **Kleeburg** Lodewijk van Cleberg, en zijn zoon „Pieter der Pastoir", beiden, in 1338 burgmannen te Grenzau, vanwege Philip van Isenburg. Wij spreken hiervan, omdat een gedeelte van een sedert 1646 gedempte binnenhaven te Tiel het Kleiberg heet (Kleibergsche poort en dito straat); zie Mr. E. D. Rink, „Beschrijving van Tiel (1836) blz. 159, 61. Zou deze plaatsbenaming aan een „van Kleeburg" ontleend zijn?

Riquaert (Rijkwart) van **Cleyhem** was in 1403 schepen van Sluis, en Godfried **Cleijnael** in 1468 dito van 's-Hertogenbosch.

Op **Clémency** verhaalt onze S., dat Peter von Kuntzich, kinderloos, in 1454 (8 Juli), uit vriendschap aan Jor Johan von Boulay, heer van Dudelange, Soleuvre, Beaurepaire, en aan Johan van Orley, ridder, eene rente afstaat. Het door Peter gebezigde wapenzegel komt juist overeen met dat der Geldersche van Brakell's. Deze von Kuntzich's waren heeren van Clémency.

Jan de **Clerc,** schepen van 's-Gravenhage, zegelt in 1377 met eene lelie.

Jan **Clinkart,** scheepsmeester (maronnier) te Sluis, ontvangt in 1398 van den Hertog van Borgondië tien nobels (36 Parijssche ponden), voor zekere reis, die hij gedaan had in 't gezelschap van Guijotte van Lompreit en meester Gillis de Volder, des Hertogs secretaris.

Nikolaas Willemszn **Clinckebel gezegd van Teijlingen,** schepen van Rotterdam, zegelt in 1565 met een leeuw, onder wiens buik en over wiens staart een barensteel heengaat. Bij de Zeeuwsche van Teijlingen's (sedert 3 Jan. 1836 jonkheeren) en bij van Teijlingen van Kamerik (sedert 16 Sept. 1815 jonkheeren) gaat de barensteel over het lichaam van den leeuw heen (zie Rietstap's Armorial). Het helmteeken van eerstgenoemden Nicolaas bestaat in een leeuw, uitkomend uit een barensteel, tusschen eene vlucht. Bij Rietstap geen vlucht, maar een kring van waterwilgen (enceinte d'osiers).

Meester Adriaan **Clincker,** schepen van Heusden, zegelt in 1504 met een geschaakt St. Andrieskruis, verzeld in den schildvoet van eene roos.

De Gadert **Cloeck** — waarom **Cloick** aan het hoofd? — die in 1418 het Verbond tusschen de ridderschap en steden van Gelderland bezegelt, wordt in Nijhoff's Oorkonden, volgens onzen S. verkeerdelijk *Cloegh* geheeten. — Ook Jan Gijsbertszn Cloeck bezegelde dit Verbond.

Arnold en Gerard **Clut** waren beiden in 1414 schepenen te Maastricht, Gerard in 1432 ook van het hof van Lenculen. Zij zegelen met drie schelpen, en een vrijkwartier over alles heen, beladen met een

uitgeschulpt kruis. Jan Clut, schepen van den Abt van Corvey, in zijn hof (vroenhof) van St. Pieter, te Montenaeken, voert in 1465 gedeeld: 1. de drie schelpen, 2. het uitgeschulpte kruis.

Reinier **Clutinc**, schepen van Brussel, heeft in 1308 drie leliën met afgesneden voet, overtopt met een barensteel. Maar Franco Clutinc, dito in 1309, heeft de drie hangers van den barensteel beladen met drie penningen of koeken, welke zijn naamgenoot, dito, in 1339, 40, door drie hellende klophamers vervangt.

De wapenheraut Gelre (XIVde eeuw) vermeldt Sander *Coechoven*, een Gelderschman: in goud drie plompen van groen. Onze S. noemt hem Sander van **Kodichaven** (20 Dec. 1365), bloedverwant (neef) van Henrik van Wijnhorst. Ook **Coechoeven** beschouwt hij als *Kodichaven*.

Hoewel **Coeman**, **Coman** bij hem te Leuven, Vilvoorden enz. dus in 't hart van België, voorkomt, geeft de heer de Raadt aan Willem Coman als schepen van Oosterwijk (ao 1353) in Drente eene plaats, en wel omdat het charter, waarin Willem genoemd wordt, betrekking heeft op een perceel lands te Ghesel, en te Ruinen (in Drente) de buurschap Giesel ligt. 't Zou hier echter hetzelfde kunnen wezen, als boven, blz. 153a, 4a: Giesel = Gessel (Moergestel, bij Oisterwijk, in N.-Brabant). Ook in de buurt van Eindhoven ligt eene buurschap Gestel.

Ghiselbertus Rodolphi, schepen van Tiel in 1343. Onze S. vraagt, of hij een de **Cock** was. Ongetwijfeld; want hij zegelde met drie vairpalen, in 't schildhoofd beladen met een uitkomenden leeuw.

De de Cock's waren al vroeg te Tiel gevestigd; de ridder Johan de Cock (Johannes dictus Cocus miles) droeg 21 Oct. 1274 aan den Hertog van Brabant op, en ontving weder van dezen vorst ten leen: een versterkt huis met zijn erf in de stad Tiel, vermoedlijk het latere Hof van Arkel. Nog in 1646 was dit gebouw in 't bezit van Jor Everhard de Cock van Opijnen; en in 1576 was Jor Arend, in 1581 Jor Jacob de Cock van Opijnen, schepen van Tiel.

De legende des zegels van Ghiselbertus Rodolphi luidt: „S. . . . . *oelofs so vā Aerwine*. Dit laatste woord duidt *Herwijnen* aan. Hebben al de Geldersche de Cock's de drie vairpalen (van Châtillon) gemeen; het schildhoofd met den uitkomenden leeuw treft men aan bij de Cock van Opijnen. Onder de de Cock's vindt men echter geen de Cock van Herwijnen; wèl een de Cock van Bruchem (schildhoofd met een geluipaarden leeuw). Vgl. „De Navorscher" XXI, 631. Want Willem de Cock tot Gameren, *Herwijnen* en Delwijnen, de vermoedelijke zoon van Rudolf Rudolfszn de Châtillon gezegd Cock († 1315) bij Margriet van Batenburg, wordt beschouwd als de stamvader van de Cock van *Delwijnen* (zie onze genealogie van dezen tak in Nederl. Heraut 1888 blz. 17, 8). — Een de Cock van Opijnen was ook Jan, die in 1357 met Henrik van Blitterswyk zegelde. Insgelijks, heer Henrik de Coc, ridder, in 1354 een charter van Beatrix vrouwe van Keppel zegelend. Deze voerde voor helmteeken twee toegewende ramshorens. Rudolf de Coc, ridder, borg van Willem de Bot van der Merwede in 1358, komt in zijn wapenzegel geheel met Henrik ao 1354 overeen. Wouter de Koc ao 1374, Richold de Koc ao 1384, enz. enz. zijn allen de Cock's van Neerijnen, omdat zij in hun schildhoofd hamers en klophamers voeren. Gisbert de Koc, kanunnik van den Dom te Utrecht in 1376, is een de Cock van Opijnen, en heeft toch ook de ramshorens voor helmteeken, evenals Richold ao 1384 (de Kock van Neerijnen) en als Arnold en Jan de Cock van Opijnen ao 1357. Men mag dus niet aan de Cock van Opijnen onvoorwaardelijk den uitkomenden leeuw als helmteeken toewijzen, gelijk Rietstap doet. Deze verwart de helmteekens van de Cock van Opijnen en van Neerijnen (cornes de bouquetin). Zelfs de later, in 1669 levende Everhard en Jan de Cock van Opijnen voeren de ramshorens als helmteeken.

Van Johan de Cock van Delwijnen, in 1544 getuige bij het huwlijksverdrag zijner bloedverwante Goyaert van Malburg, kan geen zegel worden opgegeven, als zijnde afgevallen. Dit moet echter vertoond hebben de drie vairpalen, met schildhoofd beladen met eene ster.

Matthias Rudolfszoon de Cock, schepen van Tuil, zegelt in 1363 met de drie vairpalen, en drie schelpen in het schildhoofd. Zulk een schildhoofd verzwijgt Rietstap's Armorial. Frederik Coc, schepen van Tuil, in 1389, was, blijkens zijn zegel, een de Cock van Neerijnen. Insgelijks Willem Gisbertszoon, in 1434 schepen van Zalt-Bommel. Ook Gisbert de Coc van Neerijnen was in 1564 schepen van Tuil.

Belangrijk zijn de gegevens van den heer de Raadt, betreklijk *Coc*, Geldersch en Belgisch. Twee familiën van den naam de Cock behooren, volgens hem, tot den erkenden Belgischen adel, de éene met toren en ketels (Pro aris et focis), de andere met dwarsbalk en hanen (Sursum corda). Afgezonderd hiervan is, te zijner plaatse, **Coq**.

De legende toegepast op het zegel van Willem **Colijns** ao 1374: (*C?*) *oninc Willem van* [*Kr?*] *aba* is onverstaanbaar.

Condé luidt in Middeleeuwsch Latijn *Condetus*.

Bij **Conflans** luidt de legende van het zegel en van het tegenzegel beiden, *Conflans*. Rietstap's Armorial heeft *Conflans* (Markiezen, Champagne), en mist den barensteel (van vijf hangers) over alles heen.

Van *Coninc*, menig voorbeeld.

Broeder Richard **Consse**, kommandeur van Zaamslag en gouverneur van het hospitaal van St. Jan van Jeruzalem in Vlaanderen, zegelt in 1420 met effen hermelijn, en vrijkwartier beladen met drie rozen.

De legende „S' *Obbieit* de Corbais" past onze S. toe op *Obbert* de Corbais (a_o 1374).

Jan **Corensnider** en Theeus Cannegieter, zie boven, op *Cannegieter*, blz. 154.

Gherit **Cornelis zoen**, is in 1538, en Hendrik dito, in 1547 schepen van Amsterdam. Zij zegelen gansch onderscheiden.

Adriaan **Cornelisz.**, in 1598 schout der heerlijkheid van Laag-Blokland.

Jan van **Corput** beveelt Meester Adriaan van Woeringen, chirurgijn, geboortig uit Breda, aan als heelkundige voor de Klundert of Willemstad, waar destijds geen heelkundige was (17de eeuw). Hij (Adriaan) had tien jaren geleden, bij zijn broeder, den besten chirurgijn van Maastricht, gewerkt, gedurende het beleg en de verovering dezer stad; en van daar uit, meer dan vier jaren, bij den Couwesteijnschen dijk. Een jaar te voren, had hij, Jan van Corput zelven van een schotwond genezen, te Geertruidenberg opgedaan. Volgen eenige genealogische bizonderheden omtrent van (den) Corput. (Patriciërs te Breda en te Dordrecht, zie Armorial).

Jan van **Cortenbach**, heer van Helmond, zegelt in 1443 met drie rechterschuinbalken. Helmteeken: een gebaard hoofd (Rietstap's Armorial spreekt van: buste), voorzien van een geestelijken hoed. Jan van Cortteback, ridder, eigenaar eener heerlijkheid, genaamd „'t hooff daer achter" te Vilvoorden, zegelt in 1508 met de buste als helmteeken: de hoed is rond, met breeden rand.

Gherit van den **Cortenhoeren**, geheeten Calchoff, verkoopt met Gherit en Johan, zijne zonen, in 1390 het kasteel Wezenthorst. De vader zegelt met drie omgewende posthoorns. Dit charter komt voor in Nijhoff's „Verzameling van Oorkonden", III n° 161. Gewis met toespeling op den familienaam, worden die posthorens korter dan gewoonlijk afgebeeld.

Marinus **Corvinckxz**, is in 1615 schepen van stad en lande van Tolen.

Heinricus **Coster** (e) of *Custos*, is in 1353 schepen van Oosterwijk (in Drente), volgens onzen S. Misschien is ook hier van Oisterwijk en Giesel, Ghesel = Moergestel aldaar, sprake.

Willem Jans sone **Cotten**, schepen van Zierikzee, zegelt het huwlijkscontract van Jan van Cats met Maria van Borsele, in 1430.

Van **Coudenberg** luidt in 't latijn *de Frigido Monte*, Hugo van Coudenberg, in 1290 ontvanger van Brabant, was de zoon van wijlen Henricus de Frigido Monte. Zij zegelen met éen of met drie poorten, voorzien van drie torentjes met schietgaten (tourelles crénelées). Heer Jan van Coudenberg zegelt in 1396 voor IJde Tolders, weduwe en erfgename van Sander Schimmelpenninc.

Lievinus van **Coulster**, in 1650 schepen van Rotterdam.

Van den voornaam Eustaes (Eustatius), — bij **Courteheuse**, komen in 1412—24 als varianten voor: *Ystas*, *Staes*, *Tassin* en *Stassart*.

De stad Kortrijk (**Courtrai**) in West-Vlaanderen zegelde in 1372 met keper en uitgeschulpten schildzoom. Schildhouders: twee wilde mannen, zonder knodsen. Corn. Gaillard blasoeneert: „d' argent au chevron de gueule, à la bordure dentelé de mesmes."

Simon Pieterszn **Couvrel** a° 1583, Ewout a_o 1656, Jacob a_o 1667 en Cornelis a° 1661 — van **Couwenhoven** — zegelen als schepenen van Rotterdam.

Henrik **Crabel** Sr. en Jr. zegelen in 1450 het huwlijkscontract van Adriaan van Borsele, heer van Brigdamme, met Maria van Souburg, die hen hunne neven noemen.

Simon van **Craijesteijn**, zoon van Pieter, in 1620 schepen van Rotterdam. — Hugo van **Craijewerre** a° 1324 en Meus Meuszn **Craijewerve** a° 1323 — schepenen van Sluis.

Arnold van **Craijenhem**, ridder, eertijds gevangene te Baesweiler, onder den heere van Vorsselaer, in 1374, was heer van Grobbendonck (in Antwerpen). Insgelijks, naamgenooten onder zijne nazaten.

Graaf Willem van Holland beschonk in 1355 heer Daniël van Matenesse met landerijen, bij Schiedam enz., om zijn huis (*ter Riviere*) mede op te doen timmeren. Daniël van Cralingen en Dirk van der Spaengen geven in 1413 een vidimus van dien giftbrief a° 1355.

Larochette is in 1464 *der dutscher Veltz*. Johan van **Créhange**, heer ook van Pittingen, Johan van Boulay, heer van Soleuvre e. a. zijn hiervan destijds gesamenlijk de heeren.

Robert van **Creijenscote** is in 1347 een tijdgenoot van Dirk heer van Voorst.

Jan **Creijinc** (en *Creinch*), schepen van Zutfen, zegelt in 1372, 6 met een keper verzeld in het schildhoofd van twee kraaien en in den schildvoet van een gelijnd kruisje. Gansch onderscheiden hiervan is het wapen van Kreynck in Rietstap's Armorial.

Jan de **Kremer** is in 1418 schepen van Helmond.

Willem van **Kronenburg** is in 1388 kastelein van Heusden.

Jan heer van **Kruiningen**, ridder, verklaart 27 Juni 1440 van den Hertog van Borgondië ten leen te houden den riddertol van Antwerpen, en de vis-

scherij in de Schint, den Schenkeldijk, enz. — Wat was die *riddertol?*

Heer Zwe(d)er van Kruiningen, ridder, verklaart in 1466 verkocht te hebben aan Adriaan van Borsele, heer van Brigdamme, zijn zwager, de erfenis, waartoe hij en zijne kinderen vanwege zijne gade, gerechtigd zijn tengevolge van het overlijden van Maria Jansdr van Cats, Adriaan's gemalin.

Omtrent **Cruijp(e)lant(s)** menige heraldische en historische bizonderheid.

Bij **Cuijk** veel belangrijks. Opmerking verdient Johannes dictus *Kuijcman*, schildknaap, wettige broeder van Otto dictus de Mierhope (Mierop), d. i. Cuyck van Mierop, zegelend met het volle wapen de dwarsbalken en de meerlen van Cuijk. In Dr. Wap's werk: „Het geslacht en de heeren van Kuik" troffen wij dezen niet aan. Onze S. noemt hem bij *Cuijk.*

Jacob Zegerszoon van Kuijck, schepen van Heusden in 1464, 9, 71, Zeger Jacobs zoon van Kuijck item in 1509, 11, 15, Willem Jacobs zoon van Kuijck, item in 1514, en Cornelis van Kuijck, schepen van 's-Hertogenbosch in 1638 — zegelen allen met drie vairpalen, met verschillend beladen schildhoofd.

Jan **Kuijk** Willemszn, in 1428 schepen van Heusden, Dirk Kuijk van den Wiel item in 1476, Hendrik item 1490; Ivain in 1491 en Matthijs Kuijk in 1524 schepenen van 's-Hertogenbosch.

Onze S. geeft bij **Kück** (?) Arnold van Cuijc, weleer gevangene te Baesweiler, onder den drost van Luxemburg, in 1374 zegelend met eene fontein (?), waarop (waarbij?) twee toegewende vogels gezeten zijn. De legende luidt: Sigillvm Arnoldi de Kucke. Wij noemen dit, om aan te toonen hoe licht men zich met en bij *Cuijc* vergissen kan.

Johan van **Culenborg**, ridder, belooft in 1352 aan den Graaf van Kleef, ten voordeele van den heer van Abkoude en van Gaasbeek, het huis te Woudenberg, een Kleefsch leen, over te dragen, zoodra hij er toe zou worden aangezocht.

Metze van Kulenburgh staat ln 1414 vermeld als de gade van Jan Sobbe, schildknaap.

Willem van Culenborg, hebbend verschil gehad met de erfgenamen van heer Otto van Bylant, erkent in 1496, van Henrik Vige (Vijgh), echtgenoot van Johanna van Wees, en van Joost van Randwijck voldoening te hebben bekomen vanwege aanspraken welke wijlen Gisbert en wijlen Rutger van Randwijck hadden kunnen maken.

Melchior en Gerard van Culenborch, beiden bastaards, en Hubert van C., bastaard van wijlen Jor Everwijn, komen in 1509 gezamenlijk voor als scheidsrechters in een geschil tusschen Gisbert de Cock Sr. en Gisbert de Cock Jr., gebroeders, hunne verwanten.

De schepenen van Cumptich zegelen in 1301, 66, 1431 met een ridderzegel, blijkbaar aan een vroegeren heer der plaats ontleend.

Everaert Jans soen van der **Laen,** burger van IJsselstein, zegelt in 1416 met een dwarsbalk, rechts overtopt met eene lelie. Schildhouder: een grijpvogel. Maar Nicolaas van der Laen, schepen van Mechelen, zegelt in 1620 met een keper, verzeld van drie liggende tonnetjes, elk voorzien omhoog van een handvatsel. Helmteeken: een tonnetje van het schild tusschen eene vlucht. Dit wapenzegel bezigde ook in zijn geheel in 1640 zijn naam- en ambtgenoot, heer van Onnezies, Hagelsteijn, Machelen-Sainte-Gertrude, enz. Rietstap's Armorial geeft op: Van der Laen van Haegelsteijn: in blauw een keper van zilver, verzeld van drie vaatjes van 't zelfde, gehoepeld van goud, en heeft dus de „poignée" niet.

Henricus van **Laer**, predikant te Ek, zegelt in 1669 de scheidingsacte der gebroeders [Wilt en Diderik] van Broeckhuysen met een antiek molenijzer, niet doorboord, overtopt met eene ster. Deze Henricus à Laer, zoon van Bertram, predikant te Tiel, bij Bernardina van Herwaerden, trad te Ek-en-Wiel in dienst Augs 1657. Met Christina, bastaarddochter van Jor Reinold van Wijhe, heer tot Echteld, 12 Augs deszelfden jaars in den echt getreden, vertrok hij in 1682 als predikant naar O.-Indië, landde 12 Juli '83 te Batavia, werd door de O.-Indische Compagnie naar Ceylon gezonden en op Colombo geplaatst, waar hij in 1685 overleed.

Pieter van **Laerhoven**, schepen van Oisterwijk, zegelt in 1469 met drie vogels. Deze familienaam komt nóg te Bergeijk en te Leende (bij Heeze) voor.

Dirk **Lambotj** is in 1450 schepen van Maastricht.

Didier de **Landres** (of *Lendres*), heer van Landres en van Meunille in 1468, van Tichémont in 1472, houdt van den koning van Jeruzalem en Sicilië, hertog van Bar, vanwege het kasteel van Briey, „la justice de Landres, *à deux piliers*". Wat hield hij dan? Het hooge en lage rechtsgebied van Landres?

Landsberg luidde in 1315 *Lamzberg*, in 1317 Lansbergh, Landesberg, in 1446 Lantzberg.

Frederic de **Langhe**, zegelt in 1391 voor Tijdeman Crinde, burger van Utrecht, zijn neef, met een keper, verzeld van drie lindebladeren, zonder takken.

Over de **Lannoy** uitvoerige gegevens; komt ook voor als geschreven *Lanoit*, *Lanoyt*, *Lannoie*, *Lansnoit*, *Lanoyen*, *Lannoey.*

Guillebert de Lannoy, heer van Willerval, raadsvriend en kamerheer van den Hertog van Borgondië en kapitein van diens kasteel van Sluis, verklaart 19 Juni 1430 dat de Hertog hem heeft geschonken de 600 parijssche ponden, zijnde heerlijke rechten

door hem verschuldigd tengevolge van den aankoop dien hij kwam te doen, van de heerlijkheid Tronchiennes, bij Gent.

Lantdorp luidde in 1357 Lanterp. Ziet hier wederom een bewijs dat *dorp* uit *terp* sproot. Steven van L. zegelde destijds voor Henrick Poppenberch, richter te Dornick (in het land van Kleef). De legende was: „S' Stephani de Lantdorp".

Wouter van **Lathem**, ridder, verbindt zich 14 Aug. 1338 voor 18 ponden oude grooten, den Hertog van Brabant te dienen met vijf wel toegeruste, gewapende en bereden mannen, in den oorlog tusschen Engeland en Frankrijk. De heeren van Lathem, hier in getale opgegeven, staan allen tot Brabant in betrekking. Arnold van La(e)them in 1545, Cornelis van L. in 1546 en Karel van L. in 1596 zijn schepenen van Brussel geweest; laatstgenoemde was ook heer van Court-Saint-Etienne. Philip in 1615 en Christiaan in 1635 v. L., schepenen te Mechelen.

De hier opgegeven van (der) **Lawick's** zegelen allen met een dwarsbalk *ondé-enté* (golvend-geënt). Hoe kan dit samengaan? Rietstap's Armorial heeft alleen *ondé*; de wapenheraut Gelre (14de eeuw) alleen *enté*. Als dit laatste ziet men de wapenfiguur bij deze familie gewoonlijk afgebeeld.

Arnd van der Lawick geeft in 1365 aan Jan graaf van Kleef en gemalin Mechteld van Gelre, elf bunders land. Dirk van der Lawick en gade Aeff uyten Enghe beloven in 1511 Joost van Randwijck, hun borg, schadeloos te zullen houden.

Herbert van der Lawick is in 1597 schepen van Deil.

Onze S. spreekt van „écus pyriformes", doch bedoelt gewis écus piriformes, d. i. peervormige schilden. Ecus pyriformes (vuurvormige) schilden zijn onbestaanbaar.

De ridders van **Leefdael** voerden oorspronklijk éene roos, later (sedert 1275) drie rozen. (1) Dit blijkt uit het schepenzegel der baronie van Leefdael: éene roos (reeds in 1275). Dit voorbeeld, zegt onze S., staat niet op zichzelf.

Rogier van Leefdael was in 1326, 31 kastelein van Brussel.

Herbern van **Leeuwen**, ridder, zegelt in 1418 het Verbond der Edelen en der steden van Gelre. Volgens den wapenheraut Gelre (14de eeuw) voerde een Gelderschman Herbern van Leeuwen van blauw met gouden schildhoofd. Helmteeken: een kreeft van rood, gaande.

(1) Rietstap's Armorial noemt ze quintefeuilles; maar „de Grimbergsche Oorlog" (midden 14de eeuw) noemt ze, evenals de Wapenheraut Gelre (14de eeuw) uitdruklijk *rozen*. De schepenen behielden de éene roos; waarvan de heer de Raadt een drietal voorbeelden levert.

Margriet **Leij**, gade van Willem van Gent, heer van Loenen, zegelt in 1565 met een leeuw.

Andries **Leijdecker**, in 1575 schepen van Arnhem en geërfde in Over-Betuwe.

Henrick van der **Leck**, heer van la Riviere, — het huis ter Riviere bij Schiedam? — ontvangt, van Brabant, in 1388 eene betaling voor zijne diensten. — Henrick van der Leck, — dezelfde? — heer van Heeswijk, zegelt in 1395 eene acte der Hertogin van Brabant, is in 1400 raad des Hertogs, en in 1415 leenman van hertog Antonie.

Henric van **Lennep** (Linnephe), ridder, zegelt in 1276: Gedamasceerd, met vijf versmalde dwarsbalken; met een effen schildhoofd, gedamasceerd. De damasceering van het schild bestaat in gekruiste diagonalen, die van het schildhoofd in een dicht traliewerk, welks tusschenruimten beladen zijn met vier- à vijf-bladerige rozen.

Bergeijk, 15 Aug[s]. 1901.

(*Wordt vervolgd*).

Het Geslacht van Dueren, later: van Duren.

(*Vervolg*).

VI.E. Abraham *van Dueren* (zoon van V.B), gedoopt te Bleiswijk 28 October 1665, woonde te Dordrecht, en was eigenaar van de beurtvaart van Dordrecht op Haarlem. Hij stierf te Dordrecht 28 December 1702.

Hij huwde 1° te Dordrecht 13 Augustus 1686 (1) met Theodora Judith *van der Beeck* (2), geboren aldaar 2 Augustus 1668 (3), sterft te Dordrecht 27 November 1691, dochter van Tobias *van der Beeck* (4) en van Helena *Melis* (5).

(1) Zij teekenden aan te Dordrecht op 17 Juli ten huize van Ds. J. Canzius, waarbij de moeder der bruid getuige was. Op 11 Augustus had het huwelijk te Zevenhuizen plaats, ongetwijfeld voor schout en schepenen, terwijl het 13 Augustus te Dordrecht kerkelijk werd gesloten door Ds. van Til. Te Z. wordt de vrouw alleen Theodora genoemd.

(2) Rietstap geeft: *van der Beeck* (Holland): in rood een zilveren keper, beladen met een omgewenden, zwarten wassenaar en twee zwarte sterren, de keper vergezeld van drie goudsbloemen, groen-gesteeld.

(3) Gedoopt 5 Augustus in de Nieuwkerk door Ds. J. Rolandus, waarbij peten: Gerardus *Aemilius* (ongetwijfeld de reeds genoemde predikant van Oud-Beierland) en Adriaan *Allart*, schoolmeester.

(4) Hij had eene tante Judith Hendriksdr. *van Stabroek*, te Dordrecht.

(5) Zij had een oom Antonie *Colhove* en eene nicht Hendrika *Wagemans*, beiden te Dordrecht.

Rietstap noemt: *Melis* (Holland) in groen drie zilveren ruiten

Helena *Melis* was dochter van Aartus *Melis*, president van de schepenbank van Reusel, Bladel en Netersel, liecentmeester van het kantoor der Staten en der Admiraliteit, geboren 1588, gestorven 14 Mei 1653, en van Dirkje Matthijsdr. *van Appelendorp*, geboren 1598, gestorven 21 September 1655, beiden begraven in de kerk te Reusel, recht voor den dorpel van het koor.

Hij huwde 2° te Papendrecht op den tweeden Paaschdag (7 April) 1692 met Aeltje *Geijgers*, j.d. van 's-Hertogenbosch, waar haar doop, wegens afwezigheid van familienamen in het doopboek, niet met zekerheid is aan te wijzen, gestorven te Dordrecht 5 November 1736, begraven in de Nieuwkerk, waarbij het lijk gedragen werd door de schippers.

Kinderen, allen geboren te Dordrecht, waarbij twee uit het eerste en vier uit het tweede huwelijk:

a. Pieter, geboren 6 Juni 1687, gestorven 15 Juni d.a.v.

b. Helena, geboren 18 Januari 1689. (1) In 1727 was zij doopgetuige.

c. Anna, geboren 16 Februari 1693.

d. Pieter, volgt VII.C.

e. Hillegonda, geboren 9 October 1697, gestorven te Dordrecht 17 Augustus 1759, huwde aldaar 4 Mei 1721 met Herbert *Ruts*, aldaar gedoopt 5 December 1688, zoon van Jacob Dirkszn. *Ruts*, en van Cornelia Herbertsdr. (2).

Zij liggen begraven in de Groote Kerk achter het koor, grafkelder 8. Op de zerk staat: „Hier legt begraven — Hillegonda van Duren — Huysvrouw van - - Herbert Ruts — sterft den 17 Aug. 1759 — in den ouderdom van — 61 Yaar 10 Maande 8 Dagen". En op een kleine zerk: „Dit is den ingang — van het graft — van — Herbert Ruts."

In *„Het Patriciaat van Amsterdam"* (blz. 40) komt voor: Cornelis (elders: Pieter) *Melis*, heer van Saftingen, huwde te Gent (België) met Cornelia *van Vlooswijck*, dochter van Cornelis, heer van Vlooswijck, Diemerbroek en Papenkop, burgemeester (1636), raad, bewindhebber O. I. C. te Amsterdam, en van Anna *van Hoorn*. Het wapen van C. (of P.) *Melis* is hier: in zilver een zwarte nijptang en een zwarte banneretlans, schuin gekruist. In *„Filiations"* van de Vlaminck komt voor: Jean *Melis*, wiens dochter Maria in 1652 sterft. Tegen Johan *Melis* te Middelburg teekende Alva eene sententie te 's-Hertogenbosch 17 Augustus 1568.

(1) Gedoopt 29 Januari Peten: Johannes *van Loon*, Cornelia *Peya* en Antonia *de Jager*.

(2) In het doopboek staat: „Herbert; vader: Jacob Dirksen, moeder: Neeltie Herberts". Dus in 't geheel geen geslachtnamen. De oudste kleindochter van Neeltie (n.l. de oudste dochter van Pieter v. D.) heette Cornelia, weshalve ik den naam „Neeltie" aldus heb veranderd. Jacob Dirksen, wonende buiten Dordrecht, ging 15 Juli 1685 in ondertrouw met Neeltie Herberts, wonende te Sliedrecht.

Hun zoon was Jacob *Ruts* (1), op 4 September 1786 benoemd tot veertigraad van Dordrecht, welke aldaar 11 Mei 1761 huwde met Catharina Arentsdr. *de Heer*. Een zoon van dit echtpaar was wellicht Arend *Ruts*, die 21 Juni 1804 benoemd werd tot regent van het „H. Geest- en Pesthuis ter Nieuwerkerk binnen Dordrecht.

f. Andries, volgt VII.D.

VII.A. Cornelis *van Dueren* (zoon van VI.A.) woonde 1712 te Alkemade, doch zijn naam komt niet voor op de lidmatenlijst van Hoogmade, en evenmin op die van Oude-Wetering, welke gemeente óók onder Alkemade behoorde.

Zoon:

Leendert, woonde nog in 1731 te Alkemade, doch op de lidmatenlijsten der beide genoemde gemeenten is hij niet te vinden.

VII.B. Diederik, later: Dirk, *van Dueren* (zoon van VI.C.), gestorven te Bleiswijk 6 Maart 1681.

Hij huwde met Johanna *Tak* (2), waarschijnlijk afkomstig uit Hillegersberg, en was reeds in 1708 te Zevenhuizen gaan wonen.

Kinderen, allen te Zevenhuizen gedoopt:

a. Catharina, gedoopt 19 Februari 1719, huwde met Andries *Fisan*, van wien een zoon: Ewoud, gedoopt 14 Juni 1743.

b. Willem, gedoopt 3 Januari 1723.

c. Krijn, gedoopt 7 Juli 1726.

d. Johanna, huwde met Matthijs *Verveen*, van wien een zoon: Dirk, gedoopt 14 Juni 1743.

e. (?) Wilhelmina, huwde als j.d. van Zevenhuizen te Bleiswijk 13 October 1745 met Ary *Dros*, j.m. van Bleiswijk, wiens doop echter aldaar niet te vinden is.

VII.C. Pieter *van Dueren*, (zoon van VI.E.), geboren te Dordrecht 13 April 1695, gestorven aldaar 25 Juni 1730.

Hij huwde aldaar, tegelijk met zijn zuster Hillegonda, op 4 Mei 1721 met Adriana *Ruts*, zuster van Herbert, voornoemd.

(1) Het wapen van den veertigraad *Ruts* is niet te vinden in het archief te Dordrecht. Zie verder bijlage B.

Genoemde veertigraad vervaardigde een gedicht bij het huwelijk van Abraham *van Dueren* en Cornelis *Kouwens* (27 Juni 1760) 2 bl. folio, hetwelk in den familiebijbel wordt bewaard.

(2) Rietstap geeft: *Tak* (Holland) in goud twee roode halve hertsgeweien, ruggelings naar elkander gekeerd.

Dit wapen staat in Balen's „Dordrecht" dl. II bl. 1296: Jan *de Witt* (uit het regeeringsgeslacht) leefde 1450 en huwde Maria *Tak*. In *„De oudste Stadsrekeningen van Dordrecht 1284—1424" uitgegeven* door Mr. Ch. M. Dozy 1891 (in de werken van het Hist. Genootschap) kwam voor: 1399 en 1400 Vrederic *Tac* of *Tack*, blijkbaar wijnkooper, 1418 en 1420 Bruyn *Tack*, eveneens wijnkooper, en 1420 Jacob *Tack*.

Kinderen (1):

a. Cornelis, gedoopt 26 October 1723.

b. Alida, gedoopt 2 December 1727.

c. Jacob, gedoopt 9 April 1729.

d. Pieternella, gedoopt 29 Juni 1730, na den dood haars vaders.

VII.D. Andries *van Dueren* (zoon van VI.E.), geboren te Dordrecht 26 Februari 1701, gestorven aldaar 28 Januari 1769, begraven in het familiegraf in de Augustijnenkerk.

Hij huwde te Dordrecht 10 Maart 1726 met Adriana *Kouwens* (2), j.d. van Geertruidenberg, gestorven te Dordrecht . . Juli 1774, begraven bij haren man, dochter van Willem Nicolaaszn. *Kouwens*, geboren 30 November 1669, denkelijk te Geertruidenberg (wat aldaar echter niet is na te gaan), en van Cornelia *Abberdaen.*

Cornelia *Abberdaen* werd gedoopt te Raamsdonk 13 September 1671 als dochter van Cornelis *Abberdaen* en van . . . . . *Dorrenboom* (3) Jan Petersdr.

Kinderen, allen te Dordrecht geboren:

a. Abraham, volgt VIII.A.

b. Kornelia, geboren 23 Februari 1728.

c. Willem, geboren 28 Augustus 1729, gestorven te Dordrecht 2 September 1734, begraven in het familiegraf.

d. Pieter, geboren 7 Januari 1731, gestorven 18.. Van hem bestaat een portret in waterverf, dat bij de onder IX te noemen portretten bewaard wordt.

e. Alida, geboren 21 Juli 1732.

f. Adriana, geboren 13 November 1733, gestorven te Dordrecht 24 December 1744, begraven in het familiegraf.

g. Hillegonda, geboren 16 October 1735, gestorven 24 April 1744, begraven in het familiegraf.

h. Willem, geboren 3 November 1736.

i. Herbert, volgt VIII.B.

j. Kornelis, geboren 16 November 1739, gestorven 23 November 1753, begraven in het familiegraf.

VIII.A. Abraham *van Dueren* of *van Duren* (zoon van VII.D), geboren te Dordrecht 4 Januari 1727, gestorven aldaar 18 Augustus 1782, begraven in het familiegraf.

Hij huwde te Dordrecht 27 Juni 1760 zijne nicht Cornelia *Kouwens*, geboren aldaar 17 Juli 1726, gestorven te Heusden 15 December 1802, begraven in de St. Catharinakerk aldaar, dochter van Nicolaas *Kouwens*, broeder van Adriana, voornoemd, en van Elizabeth *Hania* (1).

Elizabeth *Hania* was dochter van Igen *Hania* en van Elizabeth Igensdr.

Kinderen:

a. Adriana, geboren te Dordrecht 19 April 1762, gestorven te Dreischor 5 Februari 1795, begraven in de kerk aldaar, huwde aldaar Paulus Willem *Brouwer* (2), geboren te Arnhem 1760, gestorven te Maassluis 28 Februari 1834, zoon van Jan Willem *Brouwer*, en van Catharina *Meurs* (3).

Hij hertrouwt 1° te Maassluis 29 Februari 1796 met Nicolasia Agatha *'s- Graeuwen,* geboren 1768, gestorven te Maassluis 22 December 1802, dochter van Charles *'s Graeuwen* en van Anna *van der Schatte*, 2° met Susanna Johanna *Hugenholtz*, geboren te Delft, gestorven te Maassluis 8 Maart 1826, dochter van Petrus Hermannus *Hugenholtz* en van Maria *Broes.*

Zie over hem v. der Aa „Biographisch Woordenboek".

Hij werd in 1784 predikant te Sleeuwijk, in 1788 te Dreischor, in 1797 te Maassluis en werd emeritus 1 Juli 1831. De Classis Rotterdam viel hem in 1826 aan over zijne leer, maar de Synode weigerde er over te spreken. Hij schreef: „Korte schets van de geschiedenis der Hervorming, voorgedragen in eene gods-

---

(1) Of er nog andere kinderen geweest zijn, en hoe het met de hier gemelde kinderen is gegaan, is mij onbekend. Dit huwelijk van deze kinderen vond ik toevallig bij het zoeken in de Dordtsche registers. In den familiebijbel is er niets over te vinden.

(2) Wapen der familie *Kouwens*: in goud drie (2 en 1) zwarte kraaien; het schild gedekt door een bladerkroon.

Willem *Kouwens* behoorde tot de door keizer Napoleon op 20 Juni 1811 benoemde municipale raden van Dordrecht.

Zie verder bijlage C.

(3) Wapen der familie *Dorrenboom*: in zilver een bladerlooze bruine boom op groen terras. Aan den boom hangen: ter rechterzijde een zwaard met gouden gevest en gouden kwast, ter linkerzijde twee met de punten naar elkander gekeerde sikkels met gouden handvatsels. Helmt.: een vlucht van zilver en groen. Dekkl.: dito.

Zie over deze familie „*Wapenheraut*" III blz. 138.

(1) De familie *Hania*, is, ook blijkens de voornamen, uit Friesland afkomstig. Nabij Dordrecht moet een polder naar haar zijn genoemd. Rietstap geeft o. a. dit wapen: gedeeld *a.* in goud een zwarte, halve adelaar, komende uit de deellijn, *b.* in zilver drie blauwe leliën boven elkander. Helmt.: een blauwe lelie tusschen twee zilveren struisvederen.

Zie verder het aanhangsel op bijlage C.

(2) Rietstap noemt: *Brouwer* (Arnhem): in zilver twee natuurl. degens, schuin gekruist, vergezeld van drie groene klaverbladen, 1 boven en 2 aan de zijden. Wrong van zilver en groen. Helmt.: een groen klaverblad. Dekkl.: zilver en groen.

(3) Rietstap noemt: *Meurs* (Heusden): drie (1 en 2) vliegende vogels, de koppen naar beneden, de eerste rechtop („en pal"), de tweede in de richting van een band („en bande"), de derde in de richting van een baar („en barre"), dus met hun drieën den vorm van een keper aanduidende, boven eene zee. Helmt.: een vogel met dichte vlucht.

dienstige redevoering den 2 November 1817", waarachter: „Feestzangen, op het Hervormingsfeest gezongen"; „Zestal Leerredenen over 's Heilands verzoeking in de Woestijn", Arnhem 1823; „De Bijbelleer aangaande den persoon van Jezus Christus, in het licht gebracht". Arnhem 1826 (2e druk 1827); „Nadere verklaring ten gevolge van: de Bijbelleer aangaande den persoon van Jezus Christus, in het licht gebracht". Delft 1827; „Twee brieven ter toetsing van eene korte beoordeeling en terechtwijzing van het stelsel van P. W. Brouwer". Arnhem 1828.

Uit het eerste huwelijk had hij eene dochter: Catharina Cornelia Gerharda, geboren 22 Januari 1795 te Dreischor, gestorven 1 Februari d.a.v., begraven in de kerk.

b. Nicolaas Willem, volgt IX.

c. Cornelia Hillegonda, geboren te Dordrecht 14 September 1770, gestorven te Willemstad 23 October 1821, huwde te Dordrecht 27 Juni 1792 Jeremias *Schoenmakers* (1), geboren aldaar 27 September 1765, gestorven te Willemstad 23 October 1821, begraven vóór den predikstoel, predikant te Wijngaarden, Oosterland, Heusden en Willemstad, zoon van Pieter *Schoenmakers* en van Angenieta *van Dongen* (2).

Zie voor hunne afstammelingen bijlage D.

VIII.B. Herbert *van Dueren* of *van Duren* (zoon van VII.D.), geboren te Dordrecht 19 Mei 1739, aldaar overleden 10 December 1800.

Hij huwde (1) te Dordrecht Alida Aletta *van Werkhoven*, geboren aldaar 1742, gestorven aldaar 10 September 1824, dochter van Gerrit *van Werkhoven* en van Adriana *de Leeuw*.

Kinderen:

Volgens de advertentie van het overlijden van den vader waren er kinderen, doch het is niet na te gaan wie ze waren, vooral omdat de trouwdatum van dit echtaar niet bekend is.

IX. Nicolaas Willem *van Duren*, (zoon van VIII.A.), geboren te Dordrecht 20 December 1763, gestorven aldaar 27 Januari 1828. Van hem en van zijne vrouw bestaan portretten in waterverf en silhouetten. Hij was kassier te Dordrecht en regent van het „H. Geest en Pesthuis ter Nieuwerkerk" aldaar.

Hij huwde te Dordrecht 28 October 1792 Hendrika *van der Kevie*, gestorven aldaar 7 April 1838, dochter van Matthijs *van der Kevie* en van Cornelia *Bouman*.

Matthijs *van der Kevie* werd gedoopt te Dordrecht 14 September 1732 als zoon van Hendrik *van der Kevie* en van Anna Willemsdr. *Rouda*.

Kinderen, allen te Dordrecht geboren:

a. Cornelia Adriana, geboren 21 Juni 1793, gestorven 24 Juli d.a.v., begraven in het familiegraf.

b. Cornelia, geboren 4 Augustus 1794, gestorven te Dordrecht 22 Januari 1867. Van haar bestaat een portret in waterverf.

c. Abraham, volgt X.A.

d. Matthijs, geboren 28 Mei 1747, weldra overleden.

e. Adriana, geboren 29 Juli 1798, gestorven te Dordrecht 19 Maart 1867, huwde aldaar Jan Wolter *van Herwaarden* (2), geboren aldaar 9 Augustus 1803, gestorven aldaar 17 Juni 1858, reeder en koopman, eerelid in het Zeemanscollege, zoon van Jan *van Herwaarden*, reeder en koopman te Dordrecht, en van Johanna *Kortenhorst*, geboren te Deventer.

Zie voor hunne nakomelingen bijlage E.

---

(1) Wapen van de familie *Schoenmakers*: doorsneden, boven in twee naar elkaar toegewende vogels, onder in een schoen, met de punt naar rechts. Helmt.: een vlucht, waartusschen een vogel uit het schild.

Jacob *Schoenmakers* Jeremiaszn. werd 5 Mei 1781 benoemd tot kapitein-luitenant bij het achtste vendel der burgerwacht te Dordrecht („Kromme Elleboog"), wat hij in 1787 nòg was, blijkens het „Heerenboekje".

Op 30 November 1763 werd te Dordrecht gedoopt Johannes, zoon van Jeremias *Schoenmakers* en van Maria *van Dongen*, en op 24 April 1725 Simon, zoon van Johannes *Schoenmakers* en van Cornelia *Broekhoven*, zooals ik bij toevallig naslaan der kerkboeken vond.

In het Rijksarchief te 's-Hertogenbosch is een handschrift van Mr. Schuyl van der Does destijds (1787). Student in de Rechten te Leiden, over de troebelen van dien tijd. Het is gedeeltelijk uitgegeven in „*Taxandria*" 1900 bl. 234 v.v. door Jhr. Mr. A. F. O. van Sasse van IJssel t, die zoo vriendelijk was het niet-uitgegeven (wijl voor zijn doel minder belangrijke) gedeelte voor mij te copieeren, zooals men dat in het aanhangsel van bijlage C zal kunnen vinden. Daaruit blijkt, dat in 1787 op Loevestein was een oude heer *Schoenmakers*, commandant van de burger-kannoniers te Dordrecht, met zijne dochter. Mogelijk is bij dezelfde als genoemde Jacob.

(2) Wapen der familie *van Dongen* (Heusden, Zeeland): in rood drie zilveren molenijzers (2 en 1) in 't schildhoofd vergezeld van een zilveren, dubbel getinneerde, afgekorte faas. Helmt.: een zilveren molenijzer.

(1) Ook van dit huwelijk is niets te vinden in den familiebijbel. Ik ontdekte het in eene advertentie in het Genealogisch en Heraldisch Archief van de redacteurs en liet daarna verder te Dordrecht nasporingen doen, zooverre dat mogelijk was.

(2) Wapen der familie *van Herwaarden* (Heusden, Dordrecht) in blauw een zilveren vischnet, het houten handvat horizontaal („en fasce") naar links. Daaronder een zilveren vierkant rooster met vier zilveren pooten, het houten handvat als voren. Op dit rooster een snoek van natuurlijke kleur, diagonaal geplaatst („en barre"), met den kop naar rechts-onder. Dekkl.: rood en zilver. Helmt.: de snoek, rechtop, de kop naar boven, tusschen eene vlucht van blauw (rechts) en rood. Aldus volgens een oud wapenbord te Dordrecht.

f. Matthijs, volgt X.B.

g. Klazina Hendrika, geboren 26 October 1801, gestorven te Dordrecht 29 April 1870. Van haar bestaat een portret in waterverf (1). Zij huwde te Dordrecht 4 Augustus 1841 met Huibert *Schouten* (2), geboren aldaar 3 Februari 1795, gestorven aldaar 21 Juli 1880, reeder en groothandelaar in meekrap en oliezaad, hoofd van het handelshuis „H. en L. Schouten en Cie", lid van het kiescollege der Ned. Hervormde Gemeente, eerelid van het Zeemanscollege, Meester in de Orde der Vrijmetselaars (3). Hij was weduwnaar met kinderen (4) van Johanna *van Efferen* (dochter van Arie *van Efferen*, koopman te Dordrecht, en van Adriana *Arent*) en zoon van Dirk *Schouten*, marktmeester en havenmeester te Dordrecht, en van Dirgiena Jacoba *Selie*.

Dirk *Schouten*, geboren te Almkerk 13 Mei 1764, was zoon van Huibert *Schouten*, schepen aldaar, en van Maria *de Feyter*.

Dirgiena Jacoba *Selie*, geboren te Schoonhoven 10 November 1767, was dochter van Jacobus *Selie* en van Helena *Nielen*.

Huibert *Schouten*, gedoopt te Almkerk 11 Januari 1725, was zoon van Dirk *Schouten* en Maria Matthijsdr. *Backer*.

(1) Dit portret en alle overigen, gelijk ook het onder VII.D. genoemde, alien uit den „empire" tijd, en gevat in ovale of vierkante koperen lijsten en lijstjes, zijn, evenals de familiebijbel, eigendom van hare dochter, die in bijlage E zal worden genoemd.

(2) Wapen: in goud een van weerhaken voorziene, zwarte Neptunusstaf, rechtopstaande („en pal"). Helmt.: eene vlucht van rood (rechts) en groen. Dekkl.: rechts rood en zilver, links groen en zilver. Aldus, met onderschrift „*Schouten*" tot 1824 in het middelste koorraam te Almkerk. In genoemd jaar werd de kerk voorzien van nieuwe glazen. De beschilderde glazen werden toen geborgen in eene loods, die in 1826 bij den eersten grooten brand van Almkerk verbrandde. Vóór dien tijd was er van dit wapen eene teekening genomen, welke, evenals een oud, zilveren cachet in mijn bezit zijn.

(3) Mijn grootvader trad in zijne jongelingsjaren tot deze orde toe, omdat hij toen veel te paard door Duitschland moest reizen voor de firma „Castendijk en Cie" te Dordrecht, daarbij aanzienlijke bedragen aan geld medenemende. Het was destijds voor reizigers gewenscht tot deze orde te behooren, niet alleen om door de „Broeders" goed ontvangen te worden, maar ook veiliger te zijn voor roovers, die, naar men zeide, voor een groot deel tot deze orde behoorden. Het is best mogelijk, dat na al de ellende, die Napoleon veroorzaakte, velen, waaronder ook Vrijmetselaars, tot deze „broodwinning" hun toevlucht namen. Of deze meening op waarheid gegrond was, is niet te beslissen omdat mijn grootvader nooit is aangevallen en dus ook nooit tegenover roovers het herkenningsteeken dezer orde heeft behoeven te gebruiken. Zijne perkamenten meestersbul, van 1836, voorzien van afhangend zegel en veertien handteekeningen van voorname Dordtenaars, alsmede zijn voorschoot, enz. zijn in mijn bezit.

(4) Waarbij mijn vader.

Maria *de Feyter*, gedoopt te Dussen 3 Juni 1731, was dochter van Arien *de Feyter* en van Judith *van Krimpen*.

Dirk *Schouten*, gedoopt te Almkerk ± 1695, was zoon van Huibert *Schouten* en van Maria Matthijsdr. *Uppel*.

Judith *van Krimpen* was dochter van Jan Anthoniszn. *van Krimpen* en van Maria Joppesdr. *Verschoor*, welk echtpaar in 1690 met attestatie te Woudrichem kwam.

Huibert *Schouten*, geboren te Almkerk ± 1660, was zoon van Cuyndert *Schouten*, heemraad aldaar (1), en van Anna Marcusdr. *Lievaert*.

Cuyndert *Schouten* was zoon van Jan *Schouten*, die ± 1590 te Almkerk, of elders, geboren is (2). Zij hadden éene dochter, zie bijlage E.

h. Pieter, geboren 19 Februari 1804, gestorven te Dordrecht 12 Mei 1863. Van hem bestaat een portret in waterverf.

i. Hendrika Klasina, geboren 17 Juni 1805, gestorven te Papendrecht 6 November 1882, begraven te Dordrecht.

j. Willem, geboren 18 April 1807, gestorven 31 Augustus d.a.v.. begraven in het familiegraf.

k. Jeremias Cornelis, geboren 15 November 1809, gestorven 10 Februari 1810, de laatste, wiens lijk bijgezet werd in den familiekelder in de Augustijnenkerk.

H. J. Schouten.

(*Wordt vervolgd*).

Aanvulling genealogie Andres.

(Alg. Ned. fam. blad 1889 blz. 10).

De aldaar genoemde tweede echtgenoote van Ds. Johannes Coenradus Andres, Maria Cannenburg, was geboren te Maastricht 5 December 1763, en dochter van Gerardus Cannenburg en Neeltje de Wolff.

Makassar. W. Wijnaendts.

(1) Oudtijds had Almkerk een college van schout en heemraden, later van schout en schepenen, terwijl er toen afzonderlijke heemraden kwamen. Blijkbaar was heemraad in de 16e en 17e eeuw aldaar = schepen + heemraad. Om tot deze colleges te behooren, moest men grondeigenaar zijn.

(2) De hier genoemde families zijn, behalve *Selie* en *Nielen*, schepenfamilien uit het Land van Altena. Voor opgave van hunne wapens houdt ik mij aanbevolen. De familie *Verschoor* zal wel het bekende wapen met de tiara gevoerd hebben, de familie *de Feyter* dat van het regeeringsgeslacht van dien naam in Gorinchem.

Een onbekende tak van het geslacht Hodenpijl.

(Opgesteld uit de archieven te Makassar).

Philippus Hodenpijl, gedoopt te Utrecht 16 April 1719, zoon van Jan en van Aletta van Rijt, huwde als boekhouder en plaatselijk secretaris van politie te Makassar op 26 Maart 1741 (ondertrouwd aldaar 9 Maart 1741) met Helena Werndly (1), geboren te Batavia. Hij overleed tusschen Januari en September 1752, hetgeen uit de getuigen bij den doop van zijn kinderen en neven is op te maken, terwijl zijn echtgenoote, die tot 1762 nog als getuige voorkomt, dus na dat jaar is overleden of naar elders is vertrokken. Bij zijn overlijden was hij onderkoopman te Makassar. Hij had minstens drie kinderen, aangezien echter de doopboeken van 1738—1751 ontbreken, vinden wij de doopdata van de beide eerste kinderen niet.

Deze kinderen waren:

1. Aletta Margaretha Hodenpijl, geboren te Makassar, waarschijnlijk nog in 1741 en na 1768 niet meer in de registers aldaar vermeld, huwde te Makassar 7 November 1756 (ondertrouwde 21 October 1756) met Jacob Bikkes Bakker, geboren te Zaandam, boekhouder en 1e gezworen klerk van den secretaris van politie te Makassar. Meer is van hem niet te vinden. Zij hadden vier kinderen, n.l. Jacobus Philippus, geboren 17 December 1758; Jacobus Philippus, geboren 7 April 1760; Helena Margaretha, geboren 10 Maart 1762 en Susanna Jacoba, geboren 23 Augustus 1767.

2. Jan Adriaan Hendrik Hodenpijl, geboren te Makassar in 1742, huwde aldaar als plaatselijk Assistent, 31 Oct. 1762 (ondertrouwd 14 Oct. t. v.), met Cornelia Magdalena Jacoba della Faille (2), geboren te Batavia, en weduwe van Johan Vermehr, onderkoopman.

Van dit echtpaar wordt na het jaar van huwelijk niets meer gevonden, vermoedelijk zijn zij naar elders vertrokken.

3. Ida Thomassia Hodenpijl, gedoopt te Makassar 15 Januari 1752, doopgetuigen waren: Cornelis Bitterus Hodenpijl en Sara Fiers. Van haar wordt niets meer gevonden. Cornelis Bitterus Hodenpijl, de broeder (?) van Philippus, geboren te Utrecht ...... ± 1725, overleed als onderkoopman en soldij-boekhouder te Makassar in 1754. Hij was gehuwd te Makassar waarschijnlijk in 1750, doch aangezien het huwelijkregister over 1750 ontbreekt, is de datum niet te bepalen; ook in het gebodenboek komt zijn ondertrouw niet voor, doch aangezien hij te Makassar een betrekking bekleedde en zijn vrouw aldaar geboren was, mag worden aangenomen, dat het huwelijk aldaar plaats greep. Zijn vrouw was Sara Fiers, gedoopt te Makassar 5 Februari 1734, natuurlijke dochter van Daniël Fiers en geadopteerd door Anna Drijvers, weduwe van Peter Robbertsz de Harder. Sara Fiers, die na 1771 te Makassar is overleden, hertrouwde nog twee malen. Ten eerste in Mei 1755 (ondertrouwd 1 Mei t.v.) met Dirk Jacob Tenpezel, geboren te Makassar, boekhouder en resident te Maros, doch reeds overleden in 1755 of 1756, zonder dat uit dit huwelijk kinderen sproten. Zij hertrouwde daarna te Makassar in November 1756 (ondertrouwd 21 October t. v.) met Anthony (van) Ravensherg(h), geboren te Batavia, onderkoopman en resident van Saleijer, overleden nà 1771; uit dit huwelijk sproten:

Balthasar, gedoopt 4 Mei 1763; Sara Helena, gedoopt 1 Juni 1766, Aletta Christina, gedoopt 11 Sept. 1771.

Kinderen van Cornelis Bitterus Hodenpijl en Sara Fiers:

1. Hendrik Bitterus Hodenpijl, gedoopt te Makassar 18 April 1751, doopgetuigen Anthoni van Dorth en Amarentia Fransz., assistent te Makassar, huwde te Makassar 27 December 1767 (ondertrouwd 10 December t. v.) met Margaretha Pijphoff, geboren te Makassar.

Hunne kinderen waren:

a. Cornelis Bitterus Hodenpijl, geboren te Makassar 12 Maart 1769, en gedoopt 17 Maart d. a. v.; doopgetuigen waren: Antony Ravensberg en Sara Fiers.

b. Christina Magdalena Hodenpijl, geboren te Makassar 17 October 1771, en gedoopt 29 October d. a. v.; doopgetuigen waren: Jan Hendrik Voll en Magdalena Broeders.

c. Hendrik Philippus Hodenpijl, geboren te Makassar 30 September 1772, en gedoopt 4 October d. a. v.; doopgetuigen waren: Willem Philippus Hodenpijl en Sara Broeders.

Van deze drie kinderen worden de namen verder in geen enkel register meer vermeld.

2. Willem Philippus Hodenpijl, volgt hieronder.

3. Johanna Cornelia Helena Hodenpijl, gedoopt te Makassar 18 October 1753, doopgetuigen: Isaak van Helsdingen met Cornelia van Rijk, in Holland, wier plaatsen vervangen zijn door den vader van het kind en Helena Werndly, weduwe Philippus Hodenpijl. Verder niets meer van dit kind gevonden.

Willem Philippus Hodenpijl, zooeven genoemd was gedoopt te Makassar 20 September 1752, doopgetuigen waren: zijn vader en Helena Werndly, weduwe Philippus Hodenpijl; hij komt voor als provisioneel assistent en burgerwachtmeester te Makassar en overleed tusschen 1795 en 1819. Hij huwde te Makassar 23 September 1770 (ondertrouwd 6 Sep-

---

(1) Omstreeks 1720 was predikant te Makassar Georgius Henricus Werndly, en in 1756 was predikant te Amboina Johannes Werndly.

(2) Zie over della Faille te Batavia, Alg. Ned. Fam. blad, 1883 nº 36 2 *b*.

tember t. v.) met Maria Bookelman, geboren te Makassar en overleden tusschen 1797 en 1819.

Hunne kinderen waren:

1. Willem Bitterus Hodenpijl, geboren te Makassar 13 November 1772, en gedoopt 22 November d. a. v. doopgetuigen: Hendrik Bitterus Hodenpijl en Anna Maria Bookelman. Hij huwde te Makassar 13 December 1789 met Johanna Elisabeth Oosterman, geboren te Makassar.

Uit dit huwelijk sproot:

a. Johanna Elisabeth Hodenpijl, geboren te Makassar 17 April 1792, en gedoopt 19 April d.a.v., doopgetuigen: Willem Philippus Hodenpijl en Maria Bookelman.

2. Sara Maria Hodenpijl, geboren te Makassar 28 Juli 1774, en gedoopt 5 Augustus d. a. v., doopgetuigen: Andries Jansz. Voll en Maria Dorothea Voll.

3. Maria Christina Hodenpijl, geboren te Makassar 8 October 1775, en gedoopt 12 October d. a. v., doopgetuigen: Jan Hendrik Voll en Sara Broeders, zij huwde te Makassar 11 Maart 1792 met Paulus de Reijger, geboren te Amsterdam, onderchirurgijn; uit dit huwelijk sproten:

Elisabeth Wilhelmina, geboren 8 April 1794; Alida Johanna, geboren 10 September 1797.

4. Johannes Philippus Hodenpijl, geboren te Makassar 7 Juli 1779, en gedoopt 18 November d. a. v., doopgetuigen: Coenraad Jansz. Bley en Sara Constandts. Hij overleed vóór 1819 en huwde te Makassar 26 December 1796 met Magdalena van Essen, geboren te Makassar en overleden tusschen 1798 en 1819.

Hieruit sproot:

Willem Petrus Hodenpijl, geboren te Makassar 29 September 1798, en gedoopt 2 December d. a. v., doopgetuigen: Petrus Henricus van Essen en Maria Bookelman. Hij huwde te Makassar 1 Februari 1821 met Jacoba Barbarina Pielaat, geboren te Makassar 25 November 1799, dochter van Bernardus Pielaat (1) en Elisabeth Geertruida Bosselet.

Van hem stammen de nog te Makassar levende leden van het geslacht Hodenpijl af, waaronder: Adam Emil Hodenpijl, Jan Adolf Hodenpijl en Josua Willem Hodenpijl. W. Wijnaendts.

(1) Deze tak van het geslacht Piela(a)t komt sedert 1754 te Makassar voor.

Van Bombergen.

„*De Navorscher*" XLII, 57 leert ons, dat Michaël van Pomeren de avunculus (oom van moederszijde) was van Michaël van Isselt, theoloog en historicus te Amersfoort († 1598). Deze Michaël van Pomeren, wien de geschiedschrijvers vermelden als „fortisimus Geldriae Ducis Caroli Archistrategus," is meer bekend als Michiel van Bambergen (Panborch of v. Pomeren), ook van Bombergh geheeten, drost van Hattem, aan wien hertog Karel van Gelre deze vesting voor eene groote geldsom verpand had. Als veldoverste van dezen hertog sneuvelde hij in 1522 bij Steenwijk. Van zijn fraaien grafsteen te Hattem, als kunstwerk van beteekenis, is een afgietsel te vinden in het Rijksmuseum te Amsterdam. Op die zerk vestigde in de October-vergadering des vorigen jaars van de Maatschappij der Nederlandsche letterkunde te Leiden in eene belangrijke voordracht over het aloude Hattem, zijn archivaris, de heer F. A. Hoefer, de aandacht van zijn talrijk gehoor. Insgelijks handelde hij over de grafzerken van Emanuel de Hase en van Dirk Canter (1).

De pandschap van het drostambt van Hattem was met den dood van Michiel van Bombergh geenszins vereffend. Immers zijne weduwe Anna van Gelre, eene natuurlijke dochter van hertog Karel, voerde nog in 1554, toen keizer Karel V haar Schoonderbeek voor haar leven toewees, ja levenslang († 1557) den titel van drostinne van Hattem. Eene eigenaardig uitgehouwen zerk vóor het doophek in de St. Pancraskerk te Putten (waar zij haar verblijf hield op den huize Schoonderbeek) wijst hare grafstede aan; zie *Herald. Bibl.* 1879, blz. 298; 1882, blz. 252 noot.

Van Antonie van Bombergen werden de soldaten, tijdens de godsdiensttroebelen binnen 's-Hertogenbosch aangenomen, door de regeering dezer stad in 1567 betaald met geld haar renteloos geleend door Jacob Bacx en andere gegoede ingezetenen; zie „*De Navorscher*", XLII, 628 (2).

Naar van Bomberghen, in 1880 nog te Antwerpen, vroeg in „*De Navr.*" XXIX, (a°. 1879) lees, omslag tegenover blz. 169, de toenmalige Adjunct-Bibliothekaris dezer stad, de heer A. Goovaerts.

Bergeyk. Jac. Anspach.

(1) Diens begraving te Hattem was tot op het tijdstip dier voordracht, volstrekt geen geheim; zie J. J. Dodt van Flensburg „*Archief inzonderheid van Utrecht*" VI (a° 1846), blz. 80. Zie ook onze genealogie de „Cock van Delwijnen" in „*Nederl. Heraut*" 1888, blz. 49. Dirk Canter, † 12 Maart 1616 te Leeuwarden, werd 26 Maart te Hattem bijgezet. Zijn zoon Lambert was hierbij tegenwoordig.

(2) Wat dunkt den geëerden schrijver van dat merkwaardig artikel van mijn vermoeden, uitgedrukt in mijn „Malsen" (Ter Haar en Schuyt, 1894) blz. 68, noot 7, dat achter „les trois frères de . . . ." van J. W. Te Water, „Verbond der Edelen," IV, 423, niet de gebroeders Carel, Robert en Anthony van Malsen, maar Johan, Paulus en Marcelis Bax zullen schuilen? Die „trois frères" behoorden onder de eedgenooten, omtrent wie de lijfwacht der Hertogin van Parma, mitsgaders de andere wachten te Brussel, 2 Februari 1567 schriftelijk bevel ontvingen hen niet binnen die stad te laten komen. Indien het voorzetsel *de* zich tegen deze onze gissing maar niet verzet!

- Ds. Dirk Karel van Meerten, geb. Gouda 5 December 1804.
  - Hendrik van Meerten, Predikant, geb. Arkel 9 April 1766, overl. Gouda 14 September 1830. huwde Bommel 6 October 1794
    - Ds. Leendert van Meerten, Predikant, geb. Gorinchem 7 Augustus 1731, overl. Leiden 29 October 1802, huwde Leiden 8 Februari 1763.
      - Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen Gorinchem, geb. Gorinchem 21 Augustus 1704, overl. Gorinchem 9 December 1757, huwde Gorinchem 23 Maart 1728.
        - Lambertus van Meerten.
        - Elizabeth Pompe.
      - Maria van Barnevelt, ged. Gorinchem 24 December 1704, overl. Gorinchem 26 December 1756.
        - Leendert van Barnevelt.
        - Judith van Broeckhuijsen.
    - Cornelia Catharina Beusechem van der Linden, geb. Gorinchem 1 November 1729, overl. Gouda 11 Maart 1807.
      - Mr. Hendrik Beusechem van der Linden, Schepen Gorinchem, geb. 's-Hage 19 Mei 1700, overl. Leiden 10 Februari 1766, huwde 23 April 1724.
        - Beusechem van der Linden.
      - Elizabeth Esther van Wingerden, overl. Gorinchem 4 Januari 1743.
        - van Wingerden.
  - Anna Barbara Schilperoort, geb. Voorburg 3 Januari 1778, overl. Gouda 14 Februari 1853.
    - Dirk Schilperoort, geb. Delft 12 Juli 1735, overl. Delft 9 Januari 1796, huwde 's-Bosch 9 April 1775.
      - Tieleman Schilperoort, geb. overl. huwde
        - Schilperoort.
      - Johanna Hoogeveen, geb. overl.
        - Jacobus Hoogeveen.
        - Maria Hensbroek.
    - Adriana Theresia van Brekelenkamp, geb. 's-Hage 28 September 1738, overl. Gouda 12 Mei 1810.
      - Wilhelmus van Brekelenkamp, geb. overl. huwde
        - van Brekelenkamp.
      - Anna Geertruid van der Linden, geb. overl.
        - van der Linden.

16 Kwartieren van Dirk Karel van Meerten.

Lambertus van Meerten, geb. Gorinchem 5 April 1675, overl. 8 April 1750, huwde Gorinchem 22 Maart 1701. — Huibert van Meerten. Eva Brouwer.

Elisabeth Pompe, geb. G. 29 Oct. 1669, overl. G. 15 Dec. 1758. — Martinus Pompe. Cornelia van den Bergh.

Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen Gorinchem, geb. G. 21 Aug. 1704, overl. G. 9 Dec. 1757, huwde G. 23 Maart 1728.

Leendert van Barnevelt, Heemraad v. d. Overwaard, geb. 's-Hage, 7 Jan. 1669, overl. G. 13 Juni 1730, huwde G. 11 Juni 1702. — Willem van Barnevelt. Johanna van Heemskerck.

Judith van Broeckhuysen, geb. 's-Hage, overl. G. 1 Mei 1705. — van Broeckhuysen. . . . .

Maria van Barnevelt ged. G. 24 Dec. 1704 9, overl. G. 26 Dec. 1756.

Lambertus van Meerten, Brouwer en Burgemeester Gorinchem, geb. G. 17 Oct. 1733, overl. G. 22 April 1798, huwde Arkel 13 Oct. 1757 Antonia Petronella van Steelandt, geb. Goes 1 Maart 1734, overl. G. 18 Mei 1801.

Johannes van Steelandt, Gouverneur Coromandel, geb. 3 Mei 1659, overl. na 1716, huwde Negapatnam 19 Mei 1697. — Simon van Steelandt. Petronella van der Wallen.

Antonia Nilo, geb. Paliacatta 21 Sept. 1677, overl. Negap. 13 Nov. 1709. — Nilo. . . . .

Simon van Steelandt Schepen Gorinchem, geb. 28 Nov. 1703, overl. 11 Oct. 1780, huwde 27 Juli 1729.

Gijsbert Taey, geb. overl. , huwde — Taey. . . . .

geb. overl.

Cornelia Taey, geb. 9 Aug. 1699, overl. 29 Maart 1759.

Mr. Huybert Eliza van Meerten, President Hof van Justitie Suriname, geb. Gorinchem 11 Oct. 1758, overl. Gouda 2 Juni 1827. huwde Gorinchem 8 Mei 1791.

Mr. Lambertus van Meerten, Referendaris Dep. van Financiën, geb. 's-Gravenhage 25 Maart 1792.

Abraham van Bleyswijk, Raad van Delft, geb. 18 Mei 1663, overl. 9 Sept. 1739, huwde 14 Mei 1708. — Guiliam van Bleijswijk. Catharina van Wel.

Anna Antonia van Hemert, geb. 6 Jan. 1689, overl. 5 Mei 1762. — Diederik van Hemert. Catharina van Broeckhuijsen.

Diederik van Bleyswijk, heer van Eethen en Meeuwen, Burgemeester Gorinchem, geb. G. 16 Oct. 1711, overl. G. 19 Mei 1763, huwde 's-Hage 10 Mei 1734.

Dionys van Schuylenburch, Burgemeester Gorinchem, geb. 's-Hage 15 Dec. 1653, overl. G. 5 Jan. 1734, huwde G. 12 April 1693. — Adriaan van Schuylenburch. Anna Bailly.

Catharina Praem, geb. , overl. — Hendrik Praem. Jeannette Dolegius.

Cornelia van Schuylenburch, geb. 5 Febr. 1703, overl. G. 15 Maart 1763.

Abraham van Bleyswijk, heer van Eethen enz., Burgemeester Gorichem, geb. 26 Aug. 1735, overl. G. 1 April 1795, huwde 27 Nov. 1759. Cecilia Geertruid Hagoort, geb. 27 Nov. 1738, overl. 13 Juli 1831.

Mr. Adriaan Hagoort, Schepen Gorinchem, geb. overl. huwde — Adriaan Hagoort. Anna Paradijs.

Hendrika van der Meulen, geb. , overl. — Johan van der Meulen. Margaretha van Herwaarden.

Mr. Anthony Hagoort, Schepen Gorinchem, geb. G. 14 Dec. 1715, overl. 25 Sept. 1752, huwde 18 Oct. 1735.

Mr. Abraham van Hoey, Burgemeester Gorinchem, geb. 4 Dec. 1684, overl. G. 19 April 1769, huwde 1 Oct. 1709. — Gerard van Hoey. Cornelia Deym.

Cecilia Geertruid Schilthouwer, geb. 13 April 1689, overl. 16 Dec. 1770. — Johan Schilthouwer. Elizabeth Schut.

Johanna Petronella van Hoey, geb. 21 Jan. 1713, overl. 11 Jan. 1795.

Dionysia Catharina van Bleyswijk, geb. Gorinchem 21 April 1767, overl. Gouda 19 Nov. 1831.

32 Kwartieren van Mr. Lambertus van Meerten.

van Voorthuijsen.

Dit Geldersch geslacht komt voor onder de namen van Voorthuysen, van Voorthuisen, van Voorthusen, enz. In de Collectie van Rhemen is de schrijfwijze van Voorthuysen en van Voorthuisen. De volgende genealogie is ontleend aan genoemde verzameling.

I. Van Voorthuisen trouwde N. N. waarbij:

1°. Lamme van Voorthuisen.

2°. Johan van Voorthuisen, die volgt II.

3°. Henrick van Voorthuisen, trouwde Gartruidt...

II. Johan van Voorthuisen, gewoont in die Bornhaver Strate an die hospitailspoerte, trouwde 1° N. N.; trouwde 2° Jutta Berk.

Uit 't eerste huwelijk:

1°. Sweder van Voorthuisen, was 44 A° 1472 gehuwd met Aleid Herman Hofstadt (Deze hebben zich gescheiden 1494).

Uit het tweede huwelijk:

2°. Henrik van Voorthuysen, die volgt III.

3°. Gertruidt van Voorthuysen, trouwde Gart Luiken.

4°. Garrit van Voorthuysen.

5°. Thomas van Voorthuysen.

6°. Johan van Voorthuysen, die volgt III bis.

7°. Tonis van Voorthuysen.

III. Henrik van Voorthuysen, trouwde Truide (van Holthuis), waarbij:

1°. Henrik van Voorthuysen.

2°. Elisabeth van Voorthuysen.

3°. Gerrit van Voorthuysen, die volgt IV.

IV. Gerrit van Voorthuysen, trouwde 1° N. N.; trouwde 2° . . . . van Ringelenberg; trouwde 3° Beelken . . , . . . Grunewals en . . . Wijdemans dr.

Uit het eerste huwelijk:

1°. Asweer van Voorthuisen, die volgt V.

2°. Gerrit van Voorthuisen.

Uit het tweede huwelijk:

3°. Jutta van Voorthuisen, trouwde Gelmer, Gelmer Gelmers en Stijna Wittelants Sohn; trouwde 2° Andries, Andries Schimmelpenninck en Catharina Spaens Sohn.

Uit het derde huwelijk:

4°. Stina van Voorthuisen.

5°. Johan van Voorthuisen, die volgt V bis.

V. Asweer van Voorthuisen in Toldijck gewoont, trouwde Elberich . . . , waarbij:

1°. Hendrik van Voorthuiss, die volgt VI.

VI. Hendrik van Vorthuiss, trouwt Walburg, Gerrit Kuiser en Justa van Carpen dr. „darna ein concubina bij sich ex qua Johan end Aaeltien."

Kinderen:

1°. Sweer, „voor Boekholt doot geslagen".

2°. Walburg in 't Spitael.

3°. Johan van Voorthuis in den Toldijk, trouwt Belije, Evert van der Capellen end Sibilla (Bele) van Voorthuis dr. „is als erve oires moeders 1608 met Enserink (1) betuchtigd, 15 . . . . ten overstaan van haar Sal.mans freunden Gert end Jan van Vorthuisen, Gerts soonen en van haar zoon Hendrik in het leengoet Meyerinck (2).

Kinderen:

A. Antonia van Voorthuysen, trouwt Reiner, Johan ter Bruggen end Gartrudis Swaafkens Sohn.

B. Hendrik van Voorthuis, heeft bij Catharina ter Bruggen een dochter gehad en nagelaten (beide zijn buitenlands gestorven):

a. Anna van Voorthuis.

4°. Aeltien van Voorthuysen, trouwt . . van Keppel.

V bis Johan . . . in 't Spitael, A°. 1524 in den Raat tot Zutphen gekomen, tr. 1°. 1523 Walburg Aalt van Iseren end Gartruid van Karpen dr.; tr. 2°. sijn maigt Heile Coninks, so hi niet oir kind met geld afgeset heeft."

Kinderen (ex 1e. ux.):

1°. Garrit van Voorthuisen, is om zijn vaders 2e. huwelijk buitenslands getogen en gestorven (3).

2°. Johan, domheer te Utrecht, proost te Deventer, heeft 7 prebenden gehad, obiit 1564 — en liet na een kind bij Susanne van der Bruggen.

3°. Sibilla, trouwt 1551 Evert, Willem van der Capellen op der Nystadt en Machhels Sohn, ob. 1580.

ex 2e. ux. vel concubiae:

4°. Steine, „irst in h. Hendrikshuis daerna h. M. Tegens wille des vaders (die her 1569 bij testament heeft togelagt 800 dal). Lambrecht van Brachten, Predikant."

5°. Walburg haar 1 m. Claes Nordink, haar 2 m. Melchior van Langenhagen.

6°. Gertruidt, haar M. 1566 Garit van Elderen.

III bis Johan tr. Belia . . . ., waarbij:

IV. Henrik van Voorthuisen, tr. . . Elst, waarbij:

V. Hendrik van Voorthuiss, tr. Elsa, waarbij:

1°. Johan van Voorthuis, die volgt VI.

2°. Gart van Voorthuis, tr. Giele, waarbij:

A. Garrit van Voorthuis, tr. Gartruidt Albers ter Havik en Aleit . . . dr.

3°. Hendrik van Voorthuysen.

4°. Arndt van Voorthuysen.

VI. Johan van Voorthuisen, tr. 1°. Anna, Johan Scholdeman en . . . ., tr. 2°. (1508) Belia, Willem Stuirman en Antonia . . . dr. waarbij:

1°. Lowijs.

2°. Grete, tr. . . . Hagenbeke.

---

(1) Enserink onder Vorden.

(2) In Warnsveld.

(3) Kan men omtrent dezen Gerrit van Voorthuysen of zijn afstammelingen iets meer mededeelen?

3°. Tomasine.

4°. Henrik van Vorthuiss, tr. 1512 Gartruidt, Andries van Holthuisen en Belia van Buurlo, dr. Kind:

A. Gertruidt, tr. 1532 Gerrit, Gerrit Schimmelpenninck en Elisabeth van Barmentloe Sohn. Illa obiit 1552, d. 9 Aprilis.

Galerij der Predikanten van Broek in Waterland.

Allen kent u het gezegende, propere dorp, in het hoofd hier genoemd, dat daar een eind wegs benoorden het IJ is gelegen.

Het heeft in de bedrijvige wereld naam gemaakt, grooten naam, door zijn graanhandel op de Oostzee en door zijn kloeke Oostinje-vaart.

Den schilders is het bijzonder lief om zijn rijzige olmen en andere boomen, onder wier verkwikkend lommer de oude handelshuizen zijn neergedoken.

Den oudheidkundige trekt het aan door zijn grijze kerk, weleer aan de hoede van Sint Nicolaas vertrouwd en kloek geschraagd door een krachtigen toren van 150 voet.

Laat mij — met uw goedgunstig welnemen — u binnenleiden in dat grijze heiligdom, u scharen om den predikstoel, geroemd als een van N.-Hollands parels, en u meedeelen . . . ., wie sinds Neêrlands Beroerten van den stoel aldaar gepredikt hebben. Maar verwacht geen afgewerkte beelden: 'k heb slechts ontwerpen, schetsen, soms met zeer weinige trekken.

* * *

De Protestantsche gemeente, die in Sonoy's woesten tijd zich te Broek in Waterland had gevormd werd met die van Zuiderwoude vereenigd en door één leeraar bediend.

1. In 1585 was het **Hendrik Jansz.**, die in 1592 vertrok naar Muiden. Vandaar in 1595 beroepen naar Amersfoort, overleed hij te dier stede in 1619.

2. **Arent Arentsen** wordt gezegd in 1595 van Spanbroek herwaarts te zijn geroepen, doch schijnt in Maart 1583 reeds voor te komen als „diener tot Oestvorn." (Reitsma en van Veen, Synoden 1, blz. 90 en 117). In 1599 moet hij te Zuiderwoude zijn gestorven.

3. **Johan Lemchovius** (Lemhoven) kwam in 1597 uit Gelderland naar het stedeken Asperen aan de Linge als leeraar, om in 1599 te vertrekken naar Zuiderwoude en Broek. In het eeuwjaar 1600, toen laatstgemeld dorp tot een zelfstandige gemeente zich verhief, bleef zijn derde leeraar te Zuiderwoude over, doch vertrok 's jaars daarna reeds naar Noordeloos in het land van Arkel. In 1603 aanvaardde hij nog een nieuw beroep naar Zevenhuizen in de Classis van Rotterdam, alwaar hij schijnt te zijn gestorven.

4. **Petrus Aemilius**, door de stift van Dr J. Reitsma (1) ons geteekend als „een zwerver van slecht levensgedrag" stond in Januari 1587 als predikant te Warrega, enz., ginds bezuiden Leeuwarden, doch was op 1 Februari 1591 te Westerhuizen in Oost-Friesland gevestigd, en vertrok in 1594 naar Oldendorp. In 1598 zocht hij, hoewel vergeefs, zich te Ens op Schokland in te dringen. Ten jare 1601 werd hij de eerste predikant van het nu zelfstandig geworden Broek i. W., doch ook hier mende hij zijnen wagen zoo vast, dat hij zelfs geen ontslag kon bekomen, dan na schuldbekentenis en onderteekening eener acte (2). Zoo werd hij in 1608 ontslagen, doch in 1613 weer beroepen als predikant te Ouddorp en Oosterleek; waar hij in 1619 nogmaals ontslag erlangde, nu wegens Remonstrantsche gevoelens.

5. **Samuel Hendriksz. Vossel**, beroepen als proponent in 1609, vertrok in 1619 naar Leimuiden en overleed aldaar in 1641.

6. **Rudolf Jansz. van Dorgeloo**, in 1620 beroepen van Waverveen, overleed alhier in 1626.

7. **Cornelis Leeman** kwam als proponent herwaarts in 1626. Te zijnen tijde onderging de kerk hier een beduidenden herbouw, waartoe de Staten van Holland en West-Friesland, op 13 Mei 1626 een toelage verleenden van 1000 gl.: te betalen de eene helft, als het werk begonnen, de andere helft, als het werk voltooid is. — Op 18 Augustus 1630 werd te Broek gedoopt: „Cornelis soone van den predikant Cornelis Lemans": in 1632 werd deze beroepen naar den Bosch.

8. **Maurits Jacobsz. Stansius**, werd op 27 September 1619 als proponent bevestigd te Molkwerum in de Classis van Sneek, en op 17 Juli 1626 er ontslagen wegens beroep naar Edens en Spannum in de Classis van Franeker. In Mei 1632 werd hij beroepen naar Broek, vanwaar hij in 't vroege voorjaar van 1637 verroepen werd naar Harlingen, ontvangend op 30 Maart de goedkeuring daarvan. Te midden van Sprokkelmaand des jaars 1668 was hij „zaliger gedachtenis", sinds een niet lange wijle.

9. **Herman Antonisz. van der Linden**, tot 1637 predikant te Wieringen, kwam toen herwaarts en vertrok in 1644 naar den Haag.

10. **Samuel van Doreslaer** Abrahamsz., sinds 1638 pred. te Werfershoef, werd in 1645 herwaarts beroe-

(1) Zie Dr. J. Reitsma, *Register van Geestelijke Opkomsten van Oostergo*, blz. 15. Vergel. denzelfden, *Honderd Jaren uit de Geschiedenis der Hervorming*, blz. 255.

(2) Zie Harkenroth, *Kerkgeschiedenis in Oost-Friesland*, blz. 187—91.

pen, doch reeds in 1648 verroepen naar Delft en aldaar bevestigd op 21 Juni. Den vijfden van Wijnmaand des jaars 1652 vond hij er den dood.

11. **Adriaan Bouman**, voorheen predikant te Benningbroek werd in 1648 herwaarts geroepen: op 1 November van laatstgenoemd jaar zijn alhier in den echt, verbonden „Dom. Adrianus Boumanus predikant tot Broeck ende Aefge Ariaense jonghe dochter van Benninghbroek." Van hem zij hier bijzonder vermeld, dat hij ten jare 1685 in ziele-weelde voor zijne gemeente mocht aanvaarden den predikstoel, dat juweel, wat door de milde handen van Jan Symonsz. Rijser en Grietje Jans diens gade, aan de Broekerkerk werd vereerd. Nog een half dozijn jaren lang mocht hij dien stoel beklimmen, waarna hij ter zielen voer op 15 Augustus 1691.

12. **Cornelis Heycop**, voorheen predikant te Crommenie, werd herwaarts geroepen in 1692 en alhier bevestigd op 1 Juni. Hij overleed in 1733.

13. **Bernardinus de Moor**, op 29 Januari 1709 geboren te Maaslandsluis, waar zijn gelijknamige vader toen predikant was, ontving zijn letterkundige vorming in de Latijnsche school te ter Goude, werwaarts zijn gemelde vader in 1712 was beroepen. De hoogere studiën deed hij te Leiden en voltooide ze te Utrecht. Tot proponent bevorderd aanvaardde hij het predikambt te Ingen in de Classis van Tiel en werd er bevestigd op 1 November 1731. In 1734 beroepen naar Broek, legde hij hier zoo kloek zich op de studie toe, dat hij op 25 September 1736 te Leiden den Doctors-hoed won. In 1738 aanvaardde hij het beroep naar Oostzanen en in 1743 naar Enkhuizen, doch werd reeds op 2 Maart des volgenden jaars benoemd tot hoogleeraar te Franeker, om een jaar later, op 7 April 1745, te worden beroepen naar den leerstoel van wijlen zijn meester Wesselius te Leiden. Vierendertig jaren mocht hij hier zijn hoog ambt bekleeden, trad toen af met behoud der eer en voordeelen, vertrok naar het ter Gouw zijner jeugd en overleed daar op 18 Juli 1780.

14. **Koenraad Blom,** zoon van Leonard Blom, predikant te Ammers, enz., kwam in 1735 als proponent te Hoogvliet in de Classis van Rotterdam en werd in 1739 herwaarts geroepen, om in 1746 te vertrekken naar Sluis in Vlaanderen.

15. **Henricus Hondius**, predikant te Castricum en Heemskerk tot 1747, werd toen herwaarts geroepen en bleef hier verder tot zijn dood in 1788.

16. **Benjamin Gerard Haverkamp,** tot 1789 predikant te Buiksloot, nam toen beroep aan naar Broek en overleed hier in 1821.

17. **Thomas Klippink**, geboren in 1797, sinds 5 September 1819 predikant te Nichtevecht, werd in 1822 herwaarts beroepen; in 1827 herroepen naar Haarlem, en staat hij daar nog in 1856.

18. **Hendrik Reinard de Holl**, ten jare 1800 geboren te Staphorst in de Classis van Zwolle, waar zijn vader Hendrik de Holl toen predikant was, studeerde te Utrecht, werd in Mei 1826 proponent aldaar en op 5 November deszelfden jaars predikant te Nieuw-Lekkerland. In 1827 kwam hij herwaarts, doch toog reeds in 't volgend jaar naar Zevenhuizen en van daar in 1844 naar Hoogeveen, waar hij bevestigd werd op 1 December. In het begin van 1872 erlangde hij eervol ontslag.

19. **Hendrik Bitter**, ten jare 1820 in bediening gekomen, werd predikant te Rijp in 1823 vóór 1 April en nam in 1828 beroep aan naar Broek. Te zijnen tijde werd de kerk voorzien met een nieuw orgel, dat op 30 December 1832 werd ingewijd. Nog tien jaren mocht hij ervan genieten en stierf toen in 1842.

20. **Dionysius Hupkens**, ten jare 1828 candidaat in Noord-Holland, werd op 22 Maart 1829 bevestigd als predikant te Schoorl. In 1835 nam hij beroep aan naar Zuid-Zijpe en in 1838 naar Hoogkarspel, vanwaar hij in 1843 verroepen werd naar Broek; hier ontving hij in 1848 eervol ontslag en staat in 1850 nog in de rij der uitgedienden, niet meer in 1853.

21. **Arend Johan Pieter Oort**, geboren in 1821 te Rotterdam, zoon van Hendrik Oort, predikant aldaar, wordt in 1843 candidaat in Zeeland en op 4 Februari 1844 bevestigd als predikant te Emnes-buiten. In 1848 herwaarts beroepen, werd hij in 1851 verroepen naar Alkmaar, waar hij op 18 Mei wordt bevestigd en werkzaam bleef, tot hij op 1 Mei 1891 eervol ontslag ontving. Den 28 Augustus 1894 werd zijne borst gesierd met het ridderkruis van Oranje-Nassau. De prentverzameling van het museum der stad Alkmaar bewaart onder nº 494 zijn borstbeeld in lichtdruk.

22. **Gerbert Henry Fabius**, in 1821 te Amsterdam geboren, zoon van Jan Christiaan Fabius, toen predikant aldaar, deed zijn hoogere studiën te Utrecht en werd in 1845 aldaar proponent. Sinds 10 Mei 1846 stond hij als predikant te Garderen op de Veluwe; in 1851 werd hij van daar herwaarts geroepen en in 1858 verroepen naar IJsselstein; daar overleed hij 9 Juli 1860.

23. **Eduard Johan Pieter Jorissen**, in 1829 geboren te Zwolle van Samuel Gerard Jorissen, predikant aldaar, legt sinds 1848 te Utrecht zich toe op de Godgeleerdheid en wordt in 1853 aldaar proponent. In 1854 beroepen naar het Kamper-eiland werd hij den 25sten van Hooimaand aldaar bevestigd. Vier jaren later nam hij beroep aan naar Broek, in 't vroege voorjaar van 1861 een nieuw beroep naar Groningen. Daar werd hij emeritus op 8 November 1868 en leefde nog in 1899.

24. **Gerrit van Duyl**, geboren 1830 te Nieuwland, waar zijn vader Geverdin Willem van Duyl, toen predikant was, werd 1856 candidaat te Utrecht en op 1 Maart 1857 predikant te Spijk in Zuid-Holland. Vier jaren later nam hij beroep aan naar Broek en werd op 6 October 1861 hier bevestigd; hij werd er scriba van den ring Monnikendam. Na 25 jaren vertrok hij naar de Rijp en werd er bevestigd op 2 Mei 1886; verroepen naar Culenborg deed hij daar intrede op 10 Juli 1892 en werd op 10 Juli 1897 emeritus.

25. **Lambert Christiaan ten Bruggenkate**, werd candidaat te Groningen in 1862 en was 1862—3 hulpprediker te Niekerk en Vliedorp in de Marne. Op 16 October 1864 werd hij bevestigd als predikant te Hoornaar bij Gorinchem, op 1 Mei 1870 als predikant te Colmschate bij Deventer en op 28 Februari 1875 als predikant te Oosthuizen in den ring van Edam, waar hij vice-praetor werd. Sinds 10 October 1886 stond hij als predikant te Broek, werd er assessor van de Classis en in 1888 scriba van den ring Monnikendam. In 1896 zag hij een goed werk beginnen, dat Broeks oude kerk zooveel mogelijk ging herstellen in haar ouden toestand. Daarbij bleek onder anderen, dat hare pijlers omkleed zijn met eikenhout. Twee dezer, in de lente van 1896 bevrijd van hun dikke verflaag, vertoonden een kostelijk snijwerk, dat ook voor de anderen veel beloofde. — Emeritus sedert 17 October 1897, overleed Zijneerw. op 23 September 1898.

26. **A. A. Cremer**, zoon van Roelof Cremer, predikant te Loppersum, enz., was in 1892 candidaat in Noord-Brabant en werd op 15 Januari 1893 predikant te Dongjum in Franekeradeel; verder stond hij sedert 28 Juli 1895 te Twisk in den ring van Medemblik en sinds 20 Maart 1896 hier te Broek in Waterland. — Aan hem onze beleefde groet.

J. H. Hofman.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Aemilius.

Wie kan de vier kwartieren opgeven van *Maria Aemilius*, die den 5 Januari 1677 te Utrecht (?), of te 's-Hertogenbosch (?) huwde met Françiscus van Heurn, geboren te Utrecht 29 November 1645, rentmeester der geestelijke goederen van Peelland, overleden te 's-Hertogenbosch 10 April 1705, zoon van Mr Johan van Heurn en van Margaretha Uytenbogaard.

d. B.

Van Baden.

Men vindt: Peter Sluijsken en Antonette *van Baden*, ouders van Mechtelt Sluijsken, gedoopt te Harderwijk 29 Mei 1640 (Zie „De Navorscher" XXVI, 345).

Het Tijdschrift van „De Deutsche Herold" XXX (Februari 1899, Berlin) No. 2, S. 30*a*. verlangt naricht omtrent de afkomst van Georg Philipp *Badenius*, omstr. 1780 burgemeester van Lingen (in Westfalen). Is van Baden niet identisch met Badenius?

B. Jac. A.

De la Bassecour.

Gevraagd worden de vier kwartieren van *Anna Maria de la Bassecour* gehuwd te Utrecht den (?) met Caspar Burman, geboren te Utrecht den (?) 1696, 1724 raad in de Vroedschap te Utrecht, overleden te (?) den . . Augustus 1755? Wie kan tegelijk het bovenstaande aanvullen?

de B.

Bastert.

In „De rekeningen der Grafelijkheid in Zeeland onder het Henegouwsche Huis," uitgegeven door Mr. H. G. Hamaker (in de werken van het Hist. Genootschap) dl. I (1879), komt blz. 385 voor Willem *Bastaerd* in Schellacht (dus bij Middelburg) 1332. Ook blz. 15 (in Zuid-Beveland).

In „Rekeningen der stad Groningen uit de 16de eeuw" uitgegeven door Dr. P. J. Blok (als voren 1896), komt voor blz. 255: „Van wachters up de bolwercken:" Symen *Bastert* 3 daghen.

S.

Binkhorst.

(Familieblad 1901, bladz. 160).

Den 10 Juni 1795 komt er bij de vergadering van de provisioneele representanten van 't volk van Holland een request in van Jacob Binkhorst verzoekende voor zijnen innocenten broeder Cornelis Binkhorst, gewezen baljuw en dijkgraaf van Texel, de gewone uitkeering door gecommitteerde Raden van 't Noorderkwartier aan hem toegekend.

den Haag. P. C. B. v. T. P.

Boog(h)mans.

Kan iemand mij ook helpen aan aanteekeningen betreffende het geslacht Boogmans of Booghmans? Elke aanteekening is welkom. Een tak daarvan voert als wapen: In goud een boog van blauw waaronder twee gekruiste pijlen eveneens van blauw.

d. V.

De Familie Humbert en Humbert de Superville.

(Aanvulling).

Op blz. 135 van dezen jaargang kan ik aanvullen, dat Hermina Anna van Seppenwolde geboren werd te

Leiden 18 September 1783, dochter was van Hermanus van Seppenwolde en van Hermina Kreet, dat zij te Zoeterwoude 29 Juni 1855 hertrouwde met Nicolaas Cornelis de Gijselaar, oud eerste luitenant van de cavalerie, lid van den gemeenteraad te Leiden, en dat zij te Doesburg stierf 18 Maart 1866.

's-Gr. B. v. B.

Inn-und Kniphausen.

Ferdinand's moeder, de Cocq van Delwijnen, in „Familieblad" XIV, 116*b* Margaretha geheeten, komt in onze genealogie „de Cock van Delwijnen" in „Nederl. Heraut", 1888, blz. 29 voor als *Maria*. Deze voornaam dunkt ons waarschijnlijker, omdat haar vader Adriaan de C. van D., weduwnaar van Maria van Brakell, hertrouwde met Maria van Hemert, en uit dezen echt Ferdinand's moeder geboren werd. Had Adriaan uit zijn eersten echt één zoon Joachim; zijne tweede vrouw schonk hem Dirk, Johan, Frederica, Helena en Maria (of Margaretha). In het Leenregister heet Adriaan's tweede gade Margriet van Hemert, wanneer Johan de C. van D. met het „dagelyck gerichte" van Wadenoien beleend wordt, als „erve syner moeder Margriet". Vanhier denkelijk de verwarring.

Bergeyk. Jac. A.

Geslacht Tolling.

(Aanvulling Alg. Ned. familieblad 1893, blz. 74).

De aanteekeningen over dit geslacht opgenomen onder de afstammelingen van Herman Ubink door A. J. E. van der Crab, eindigen met de woorden: „niettegenstaande vele daartoe aangewende moeite is het mij niet mogen gelukken nadere bijzonderheden omtrent hen (Hermina Henrietta en Egidia Cornelia Tolling) te vernemen."

Omtrent eerstgenoemde kan ik het volgende mededeelen.

Hermina Henrietta Tolling, dochter van Mr. Laurens, raad van Indië, en van Anna Catharina van Haspel, geboren te Batavia 29 Juni 1712, en aldaar gehuwd ± 1733 met Johan Sautijn, zoon van Johan en Catharina Snouck, geboren 27 November 1694, onder meer ook gouverneur van Makassar, en weduwnaar van Adriana Johanna Dubbeldecop († 6 Juli 1730).

Uit haar huwelijk werden te Makassar twee kinderen gedoopt en wel:

a. Hendrik Daniël Sautijn, gedoopt 8 Maart 1735, waarbij o. a. doopgetuigen was Golina Smith, huisvrouw van Mr. Egidius Willem Tolling (zie blz. 73 van genoemd familieblad).

Hij overleed te Makassar 4 Augustus 1735 (zie Wapenheraut 1901, blz. 74).

b. Willem Hendrik Sautijn, gedoopt 19 Mei 1737, zoodat Hermina Henrietta Tolling na dien tijd moet overleden zijn (zie ook lijst der landvoogden te Makassar, Wapenheraut 1901).

M. W. Wijnaendts.

Geslacht van der Vliet.

Samuel van der Vliet, gedoopt te Haarlem 18 Juni 1664 (als zoon van Johannes en van Cornelia van der Hoeve), werd als student te Leiden ingeschreven 30 April 1685, was later predikant te Wormer, hij stierf aldaar 13 Juli 1716.

Hij was te Haarlem gehuwd den 23 Juni 1693 met Wynande Elout, geboortig van Haarlem, zij schonk hem zeven kinderen waarbij o.a.:

Johannes van der Vliet, gedoopt te Wormer 9 April 1703, sterft te? den? hij huwde 1° te? den?, met Maria Rijkers of Rengers, en 2° te? den?, met Wynanda Maartens, die 16 Juli 1752 stierf. Johannes werd 14 Juli 1722 als student in de rechten ingeschreven te Leiden.

Wordt beleefd verzocht meer omtrent hem, zijne vrouwen en kinderen; vooral zal belangrijk zijn te vernemen waar hij heeft geleefd, daar het archief te Haarlem geen licht geeft.

B. M.

Boekbeoordeelingen en Aankondigingen.

Mr. H. J. Koenen. Het Recht in den kring van het Gezin. Historisch-Vergelijkende Schets voor Juristen en Leeken. Bij D. A. Daamen te Rotterdam 1900.

De Genealogie heeft vele aanrakingspunten met het Familierecht. In dit tijdschrift is dus een bespreking van *Mr. Koenens* werk niet misplaatst. De Schrijver heeft zijn arbeid bestemd voor juristen en leeken, een leekenpraatje is dus geoorloofd.

Het „boekje" wil aan tweëerlei eisch voldoen: „het moet den niet-juristen in groote trekken een indruk geven van de wordingsgeschiedenis onzer maatschappelijke en rechtsinstellingen .... Voor de juristen moet het een aanleiding wezen om hun vak breeder op te vatten dan de tegenwoordig alles beheerschende examenstudie medebrengt (Toelichting, pag. IV)." De schrijver neemt een „christelijk-historisch standpunt" in en, daar dit standpunt door een groot deel van het publiek niet zal worden gedeeld, vroeg hij zich af, of „deze omstandigheid in den weg behoefde te staan aan de verspreiding van dit geschrift onder allen, die in de behandelde onderwerpen belangstellen." De heer *Koenen* meende van niet en schrijver dezes evenmin, doch de mogelijkheid is niet uitgesloten, dat een lezer die van huis uit elk aprioristisch standpunt, tenzij van hypothesischen aard, wantrouwt, het geschrift toch ongelezen ter zijde legt, in de

mistroostige overtuiging dat elke discussie bij voorbaat met onvruchtbaarheid is geslagen. Het geweldige meenigsverschil zou aanstonds aan den dag treden. De *S.* geeft toe, dat de vormen veranderen mogen als de kleederdrachten, dat de gestalte waarin de maatschappelijke verhoudingen zich vertoonen, zich telkens wijzigen naar de omstandigheden" (Toelichting, pag. XII), doch hij laat er op volgen, „dat het innerlijk wezen van goed en kwaad, recht en onrecht blijvend is." Welnu, een leek zou kunnen staande houden, dat juist de vorm, de gestalte, *in casu* de rechts-*formules* (oogenschijnlijk) onwrikbaar en volmaakt vaststaan, terwijl hun inhoud, „het fond" steeds veranderlijk en bewegelijk blijkt. 't Is lijnrecht 't tegenovergestelde.

Voor den leekenlezer brengt de bespreking van des heeren *Koenens* werk nog deze moeilijkheid mede, dat de schrijver, verplicht zijnde zijne conclusies steeds in overeenstemming te houden met zijn standpunt dat dogmatisch is, feitelijk alle critiek op de juistheid der door hem neergeschreven conclusies moet afwijzen, aangezien hij niet mag toelaten dat een beperkt menschenverstand gaat tornen aan de deugdelijkheid van de hem door dat standpunt opgedrongen meeningen.

En deze meeningen loopen in werkelijkheid niet zelden vooruit op de uitkomsten van het „historisch-vergelijkend" onderzoek. Voor de door hem waargenomen feiten zal de *S.* niet die verklaring bij voorkeur gezocht hebben, welke de waarschijnlijkste leek, doch die welke hem niet met zijn „standpunt" in botsing bracht. Meer mag hier niet gezegd worden.

Slechts dit nog. Wanneer de schrijver spreekt van de „politieke eenheid" (van het Israëlietische volk); van den kring, waarin dezelfde Overheid heerscht; van eene „Overheid" die niet aanstonds na den zondeval, zelfs niet aanstonds na den Zondvloed is „ingesteld"; van bloedwraak, die onder de wet een „behoorlijk geregeld rechtsinstituut" zou zijn; wanneer hij betoogt, dat de inwendige vergelding of straffende justitie met andere gelijksoortige functies „voorloopig" aan het gezins- of geslachtshoofd „toevertrouwd" is; wanneer de schrijver vermeldt dat de indeeling van Israël evenals bij de Arische volken een drieledige was; dat Jacob's zonen (behoudens de splitsing van Joseph's stam) de stichters der 12 stammen waren; — dan — en op vele andere plaatsen — verraadt èn woordenkeus èn inhoud een geestesfeer, waarin te leven de moderne wetenschap velen ontwend heeft.

In acht hoofdstukken behandelt de schrijver: I. De patriarchale Grondslag onzer Samenleving. II. Geschiedenis der Ouderlijke macht. III. Oudere Huwelijksvormen (koop- en roofhuwelijk). IV. Het christelijk Huwelijk. V. Huwelijksvoorwaarden. VI. Bastaardij. VII. Moederrecht en Groepenhuwelijk. VIII. De vermijding van Bloedschande.

Het algemeene verwijt dat deze verhandelingen in meerdere of mindere mate moet treffen is, dat de strekking ervan zwevend blijft: nu eens zijn zij dogmatisch getint, dan weder lijken zij apologisch bedoeld; zelden „historisch-vergelijkend", wat ze beloofden. Nu eens is de polemist aan 't woord, dan weder de historicus of ook de rechtsfilosoof en zij praten weleens dooreen. In het eerste hoofdstuk b.v. vindt men zeer lezenswaardige en oorspronkelijke dingen over het vaderrecht, waaronder men verstaat, „dat de man het hoofd is van het gezin (hetzij dan in monogame of in polygame beteekenis genomen), dat de vrouw den man volgt en dat de kinderen geacht worden het geslacht van den vader voort te zetten", over den oorsprong van het overheidsgezag; over de horde en de moederrechtelijke familie enz., maar een duidelijke uiteenzetting van de begrippen familierecht, privaatrecht, burgerlijk recht en publiekrecht en van den overgang van den eenen rechtsvorm op den anderen wordt gemist en toch zou deze uiteenzetting bij een bespreking van patriarchaal en authoritair gezag wel op haar plaats geweest zijn. Uit een filosofisch oogpunt is misschien aan de onderscheiding van privaat- en publiekrecht niet te veel gewicht te hechten, maar bij de regeling der rechtsverhoudingen speelde ze ten allen tijde een belangrijke rol en een grondige behandeling ervan mocht dus niet ontbreken. In de „Geschiedenis der Ouderlijke macht" wordt er over geredeneerd — (in 't algemeen wordt er in 't boek te veel geredeneerd) — doch bespreking van feiten was allicht verkieselijker geweest. Hoe te verklaren dat in Rome een vrijgeworden slaaf tegelijk het burgerrecht verwierf? Hoe, dat een zoon, die in de politiek van zijn vader onafhankelijk was (vgl. pag. 27 en 28), eerst bij diens dood *sui juris* werd? Hoe, dat het *commercium* werd bepaald door het *jus publicum*? Enz.

Deze feiten kunnen niet anders verklaard worden dan uit de oorspronkelijke eenheid van privaat- en publiekrecht: de familierechtelijke organisatie in familia, gentes en curia was tevens een politieke; nog in Cicero's tijd beschouwde het Romeinsche volk zich als één groot huisgezin. Eerst door het edikt van Caracalla, waarbij het burgerrecht aan alle vrije inwoners van het rijk werd verleend (212), was de scheiding voltrokken tusschen de *iura privata* en het *jus publicum*.

Een andere vraag is of des Schrijvers ingenomenheid met het Israëlietische huisgezin in tegenstelling met de *patria potestas* voldoende gemotiveerd mag heeten.

Natuurlijk, houdt men zich aan de voorschriften der Mozaïsche wetgeving, dan valt het misschien gemakkelijk hem daarin gelijk te geven; maar waarom heeft *Mr. Koenen* die in de Romeinsche wetgeving zoo goed de praktijk van de theorie wist te onderscheiden, dit ook bij de Israëlieten niet geprobeerd? In werkelijkheid neemt de oud-Israëlietische vrouw eene veel lagere positie in dan de Romeinsche matrone, alhoewel eene betere dan een vrouw in de Mohammedaansche wereld. 's Schrijvers streven om het oorspronkelijk huwelijk met ideale vormen te omkleeden, komt vooral uit in Hoofdstuk III „Oudere huwelijksvormen".

Vooreerst is het niet duidelijk dat Mozes de bedoeling heeft gehad voor volgende geslachten de relatieve waarde van het agnatisch stelsel, hetwelk aan het Mozaïsch erfrecht ten grondslag gelegd was, duidelijk in 't licht te stellen (pag. 56). Nooit heeft het erfrecht der oude Israëlieten zijn agnatisch karakter geheel verloren. Schrijver haalt het geval aan met de dochters van *Zelafead*, doch dat dezen de verplichting werd opgelegd met een man uit den stam huns vaders te huwen (Numeri 36 vs. 8), bewijst juist dat we hier te doen hebben met een vergelijk tusschen een nieuwere en eene oudere rechtsopvatting, volgens welke de naaste agnaat zou erven.

Zoo schijnt de schrijver ook niet aan het bestaan van wezenlijke roof- en koophuwelijken te kunnen gelooven: het zoogenaamde koophuwelijk is z. i. niet als een werkelijke koop van de persoon der vrouw te beschouwen. Waarom niet? Zelfs *Rivier* (1) geeft toe dat het onmogelijk is het verband te betwisten dat er bestaat tusschen de *coemptio*, hoezeer die ook veranderd en ontaard moge schijnen, en den koop der vrouw zooals die allerwegen, bij Hindoes, Perzen, Grieken, Germanen, Scandinaviërs, Kelten, Slaven, de Kaukasische volken enz. wordt aangetroffen.

Ongetwijfeld zijn later overgangsvormen ingetreden, doch den koop te beschouwen „als het middel om familierechtelijk gezag over te dragen of om de vrouw juridisch uit de eene familie in de andere te doen overgaan", lijkt wat al te symbolisch. Onwaarschijnlijk klinkt het dat de *môhar* bij de Israëlieten slechts „morgengaven" zouden zijn om „de gunst der bruid, het vertrouwen van haren vader, alsook de goede gezindheid harer verdere familie te winnen" enz. (pag. 62—63). Plaatsen als 1 Sam. 18 vs 25 zijn met deze opvatting niet vereenigbaar (2).

(1) Précis du Droit de famille romain. Paris, 1891.

(2) Men zie ook Gen. 24 vs. 53; 34 vs. 12. Deut. 22 vs. 29. Vgl. ook: De ontwikkeling van den rechtstoestand der vrouw. Proefschrift door *J. C. Overvoorde*. Rotterdam 1891, pag. 24 en passim.

Ook onze Germaansche voorouders zijn niet beter geweest: zij verkochten eveneens hun dochters aan den toekomstigen echtgenoot. Als leek mag ik mij niet onderwinden de rechtsgronden voor die transacties uit de oude Engelsche, Bourgondische, West-Gothische en Saksische wetten aan te voeren. *Schiller* wist het wel en zegt in zijne „Anthologie":

Wer freite, kauft' sein Weib sich sonst,
Jetzt kriegt man eine Frau umsonst.

Nog lang na de invoering van het Christendom behield het huwelijk in Germaansche landen den naam van koop en werd het vormelijk als zoodanig behandeld. Volgens Frankisch recht werden verlovingen gesloten *per tres solidos et denarium*, die de bruidegom aan den voogd der bruid moest geven (1).

Roof- en Koophuwelijk *hebben* „beantwoord aan den normalen toestand."

De ideale opvattingen van zekere primitieve toestanden, welke men in het werk des heeren *Koenen* vindt, doen hem ongetwijfeld eer aan, doch schaden zeer zeker aan de natuurgetrouwheid van zijn „historisch-vergelijkende" schets.

De lezer die gewend is de maatschappelijke verhoudingen van uit een ander standpunt te bekijken, zal dan ook de meeste voldoening smaken bij het lezen der Hoofdstukken IV (Het Christelijk Huwelijk) en V (Huwelijksvoorwaarden).

Uit hetgeen boven is aangestipt moge blijken, dat ook in deze „historisch-vergelijkende schets" de studie van het normatief Recht hoofdzaak, de beschouwing der werkelijkheid nevenzaak is gebleven.

Waar de schrijver zich over de evolutieleer uitlaat, toont hij van deze een verkeerd of althans hoogst eenzijdig begrip te hebben (pag. 70).

Kortom een leerzaam, een interessant en een sympathiek werk is „Het Recht in den kring van Het Gezin", een objectieve studie geeft het niet.

J. F. van Maanen.

* * *

Jahrbuch für Genealogie, Heraldik und Sphragistik, 1899. Herausgegeben von der Kurländischen Gesellschaft für Literatur und Kunst, 1901.

Stadtbürger als Lehnsleute des Livländischen Adels, Eine rechtshistorische Studie von *Astaf von Transehe*. — Die im Deutschen Orden in Livland vertretenen Geschlechter, von *Leonid Arbusow*. — Beiträge zur Baltischen Familiengeschichte, von *Dr. jur. Michael Frh. von Taube*.

(1) In een oude kroniek kan men lezen: „Anno 1386 kam gen Limburg die Edle Frau Hildegard von Sarwerden, und hatte *gekaufft* den Edlen Juncker Johann Herrn zu Limpurg und ward herrlich zu Hauss gesetzt, als ihr wohl geziemte".

Algemeen Nederlandsch FAMILIEBLAD

TIJDSCHRIFT VOOR

Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN J. F. van Maanen.

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 10. Nieuwe Serie, XIVde JAARGANG. OCTOBER 1901.

INHOUD.

Bij NONHEBEL & Co. te *Hilversum* is verschenen:

Bijdragen tot de Geschiedenis van het Gasthuis, het Klooster en de Balije van St. Catharina der Johanniter-ridders en van het Drie Koningengasthuis te Utrecht.

DOOR

* Dr. P. Q. Brondgeest. *

Prijs f 2.50.

Bij H. A. M. ROELANTS te *Schiedam* is verschenen:

Neerland's verleden uit Steen en Beeld.

Gedenkteekenen en grafgestichten uit den vroegeren en lateren tijd.

Bijeenverzameld en uitgegeven

DOOR

R. P. VAN DEN BOSCH.

Prijs ingenaaid f 5.80. Gebonden f 6.50.

Bij GEBR. E. & M. COHEN te *Arnhem* is verschenen:

Tweede, verbeterde en veel vermeerderde druk van:

Op uw stoel door Uw land.

Bijzonderheden van Vaderlandsche plaatsen en plaatsnamen

DOOR

DR. E. LAURILLARD.

Met wapen- en zegelkaarten.

Prijs ingenaaid f 1.25. Gebonden f 1.75.

Verschenen bij L. BRUHNS te RIGA:

Balthischer Wappenkalender.

1e Jaargang.

Met 24 Wapenafbeeldingen in kleurendruk.

Prijs *f* 3,90.

Door P. GOUDA QUINT, te ARNHEM, is uitgegeven:

Nederlandsche Gemeentewapens,

of Wapenboek der Gemeenten, Heerlijkheden, Waterschappen en Corporatiën van het Koninkrijk der Nederlanden, door Mr. W. J. Baron d'ABLAING VAN GIESSENBURG. Met twee vervolgen, bijgewerkt tot Juli 1895, door J. M. LION.

Prijs f 12,50.

Dit werk bevat 75 platen met 1019 wapens, die alle met toestemming van den *Hoogen Raad van Adel naar het officieele Register* vervaardigd zijn.

GELDERSCHE VOLKSALMANAK voor het jaar 1902.

Acht en zestigste jaargang. **Met 2 platen.** *Prijs f 1,25.*

Kommandeurs van Brielle in de 17de en 18de eeuw.

(Vervolg).

dat alle avonden by de gemeene herbergiers ende slaepwaerden op de Burgerwacht gebracht sullen werden twee alleensluidende cedullen, wat vreemde passagiers syluiden alle nacht comen te logeren, waervan by den adjudant van de militie van elcx een cedulle van den hooftman van de wacht sal werden affgehaelt. Ende sal volgens het oude gebruyck, deselve cedullen by de respectyve burger- ende militare hooftwachten gevisiteert sijnde, by de adelborsten van deselve wachten, niet apart maer conjunctum, de visitatie van deselve herbergen gedaen werden, doch dat soodanige visitatie geschiede in alle modestie vóór de clocke 10 uiren;

dat geen vreemdelingen, egeen burgers ofte Neerlanders sijnde, op de wallen getollereert, maer daeraf gehouden sullen werden;

dat vóór het vallen van den avont ende wanneer de poortklock sal beginnen te luiden, de poorten deser stede geslooten sullen werden, doch dat volgens het oude gebruyck tot 9 uiren toe alle persoonen, oock wagens ende paerden, onder behoorlijck poortgelt, in ende uitte stadt gelaten sullen werden; welverstaende dat gedurende het luiden van de poortklock egeen poortgelt sal werden betaelt;

dat in cas van dootslach, onder de militie voorvallende, deselve militie geen burgershuisen sullen vermogen te visiteren off daerinne eenich ondersouck doen dan by comunicatie ende consent van den burgemeester, ende dat oock soodanige ondersouckinge sal werden gedaen ten bywesen van den stadthouder van den heere bailliu, ende oock van een stadsboode, opdat alle onheylen ende onbehoorl., den burgeren in hare huisen aan te doen, sooveel mogelijck mogen werden voorgecomen, alles volgens het oude gebruyck;

dat alle vreemdelingen ende suspecte persoonen, in de stadt comende, aen de hooftwacht sullen werden aengebracht, doch dat daerinne met discretie ende omsichticheyt sal werden gehandelt, opdat alle notoire ende bekende persoonen ende luiden van qualiteyt egeene cleenicheden mogen werden aengedaen;

dat den gemelten heere Commandeur voor syne paerden sal vermogen gras te doen snyden op de wallen deser stede, midts dat aen deselve wallen met opclimmen egeene schade en wert gedaen, onvermindert ende onverhindert hetgene de burgers ende ingesetenen deser stede tot het gras snyden geconniveert ende toegelaten wert;

dat voortaen geen trom by eenige tamboers uit last van eenige kapiteynen ofte andere officieren en sal vermogen te werden geroert dan met consente van den burgemeester, die daervan aenstonts kennisse sal geven aen den Commandeur.

Ende belangende de 3 verdere poincten, sijnde eerstelijck dat den voors. Commandeur voor sijnne keucken soude mogen doen visschen in de grachten deser stede, ten anderen dat het visschen mette hengelroede in de voors. grachten soude werden verboden, ende laestelijck dat het servys van 2 st. 10 p., by het gemeene lant voor een soldaet toegelecht, van stadtswegen tot 4 st. toe ter weke soude werden geaugmenteert: es verstaen dat, dewyle daerinne voor de Regeringe onmogelijcheyt resideert, dat daerinne oock niet en can werden geconsenteert, omme redenen, opt eerste poinct, dat de visschery van de stadtsvesten alle 7 jaren by de Regeringe werd verpacht ende dat de pachtpenningen van dien van allen ouden tyden ende oock lest by nader conventie van de burgerye in den jare 1672 geheelijck sijn gecedeert aen de respectyve kapiteynen van deselve burgerye. Opt tweede poinct, omme dat by alle ordonnantiën ende verpachtingen van de vesten ende buyten alle memorie van menschen het visschen mette hengelroede in de grachten is vrygestelt ende gepermitteert geweest; welverstaende alleene by bekende burgeren ende ingesetenen, die tselve in alle voorige tyden van oorloge sonder eenige verhinderinge hebben geëxerceert, midts dat sulcx geschiede aen de buytencyngel ende geensints achter ofte aen de syde van de wallen ofte buyten den doorn, die tot dien eynde sullen hebben schriftelijck consent van den burgemeester. Ende eyntelijck consernerende de augmentatie van het servys, omme dat hetselve noyt in voorige tyden geschiet is, oock dat soodanige augmentatie uit de kassa van de stadt niet en can werden gevonden ofte betaelt. Werdende voorts den gemelten heere commandeur Ruytenburch versocht met hetgene voors. is te willen nemen contentement, onder versekering van sijn Ed. in alle andere occasiën buyten quetse van stadts- ende der burgeren recht ten gevalle te sullen wesen ende goede vrintschap onderling altoos te sullen trachten te conserveren."

In plaats van zich aan het bepaalde te houden, matigde Van Ruytenburch zich dingen aan, die hem niet voegden, en toen de Magistraten hem daarover te vergeefs hadden onderhouden (1), brachten zij de zaak bij de Vroedschap. Res. Vroedsch. 13 Mei 1678: „D' heer burgemeester Molewater heeft de vergaderinge geremonstreert, hoe dat nietjegenstaende de

(1) Ress. Mag. 23 April en 12 Mei 1678.

heeren van de Regeringe op den 30 Martij lestleden op de instantie van d' heer Albert van Ruytenburch, commandeur over het guarnisoen alhier, hadden innegewillicht eenige poincten, die soo ontrent de Regeringe, burgerye als den voors. Commandeur en militie provisionelijck souden werden geobserveert, op hoope dat daermede alle verdere verwyderinge gepraeveniëert ende alle goede harmonie geconserveert soude werden, echter den voors. heere commandeur Ruytenburch tsedert verscheyde malen ondernomen hadde verscheyde burgeren, die permissie hadden van de Regeringe omme gras te snyden ofte wiens vee met ordre quame te weyden aen de wallen deser stede, in de wacht te doen halen ende te doen bewaren, onaengesien trecht van de stadt aen denselven was genotificeert ende verscheyde interpellatiën aen hem gedaen waren sulcx te willen achterlaten; dat mede noch jongst op gisteren den voors. Commandeur de voors. aan de wal gras snydende luiden in de corps du guarde niet alleene hadde laten halen, maer oock de paerden van de stadtskarreluiden, die op den stadtshooftdijck buyten de stadt gingen weyden, van daer hadde doen wechjagen, met dreygement aen de wacht van deselve door de splisroeden (spitsroeden) te doen loopen, indien sy sulcx wederom quamen te gedoogen. Ende alsoo alle tselve waren saken streckende tot groote praejuditie van stadtsrecht, soo hadde sijn Ed. hem genecessiteert gevonden tselve aen den Vroetschappe bekent te maken omme derselver goetvinden daerop te mogen verstaen: waerop gedelibreert ende het schadelijck gevolch, daeruit staende te resulteren, in consideratie genomen sijnde, es goetgevonden ende sijn de heeren van den Magistraet geauthoriseert, soodanige infractie ende usurpatie van stadtsrecht met alle middelen tegens te gaen ende vervolgens hoe eer hoe liever de facto mette stercke hant te doen afmayen ende blooten alle de stadtswallen deser stede, ende op alle verhinderinge ende resistentie, daerinne voorvallende, alle mogelijcke ende behoorlijcke ordres te te stellen". Res. Vroedsch. 16 Mei 1678: „Alsoo de heer Albertus van Ruitenburch, commandeur over het guarnisoen alhier, op huiden heeft doen opspringen het slodt van de heyninge van den hooftdijck, de palen vant selve doende uittrecken ende wechwerpen, waerdoor de weydinge van den voors. hooftdijck voor syne paerden ende allen anderen wert gemeen gemaect, dat oock denselven sijn compagnie ontrent de Waterpoort heeft doen brengen in wapenen, omme (soo voorgegeven wert) te verhinderen de blootinge ende afmayenge van de wallen, tgene by de stadt in conformiteyt van het contract van de aenneminge van de wallen, mette heeren Gecommitteerde Radeu gemaect, tweemael des jaers moet werden gedaen, welcke sake niet alleene is een publycq gewelt, maer oock een contradictie van de bevelen van de hooge Regeringe: soo is naer delibratie goetgevonden ende geresolveert, aenstonts met het begonnen afmayen van de wallen voort te gaen ende tselve te voltrecken; doch opdat van alle moleste pertinent bewijs soude connen gerecouvreert, omme, jegens den voors. Commandeur moetende proscederen, te produceren, soo is goetgevonden, dat de voors. afmayers sullen werden geadsisteert metten fabrycq ende een boode deser stadt, voorsien sijnde met een ample authorisatie, daerinne influërende is de redenen waeromme de voors. afmayenge wert gedaen, met ordre aen deselve in cas van beleth ende moleste de voors. authorisatie aen den voors. commandeur Ruytenburch te vertoonen."

Het gepasseerde werd aan de Gecommitteerde Raden en den raadpensionaris Fagel medegedeeld met verzoek om „mainctinue van stadtsrecht" en door „intercessie" van den raadpensionaris en den kolonel Coljers werd de „questie op eenige cleene poincten nae genouchsaem bygeleyt" (Res. Vr. 19 Mei 1678).

In 1680 werd Van Ruitenburg wederom beschuldigd van misbruik van macht wegens het „doen detineren" van een burger van Brielle (Res. Vr. 26 Julij 1680) en in 1683 waren er opnieuw moeijelijkheden met den Kommandeur over het geven van het wachtwoord (Ress. Vr. 5 en 13 Dec. 1683, 17 Jan. 1684), maar toen had men te doen met den man, die wegens absentie van Van Ruitenburg tijdelijk in diens plaats was gesteld.

Den 9[den] Aug. 1681 werd aan de Magistraten vertoond „de commissie, waerby capt. **Herbert van Beaumont** by sijn Hoocheyt wert aengestelt tot commandeur over het guarnisoen binnen den Briell ende Hellevoetsluys, in absentie van den heere collonel Ruytenburch." De akte van commissie, gedateerd 28 Maart 1681, werd geëxamineerd met dit resultaat: „es deselve bevonden wel niet naer behooren gecouchiëert te sijn, alsoo daerinne niet en wert bevonden de woorden: over tguarnisoen van den Briell, doch is echter goetgevonden de voors. commissie te respecteren ende te doen registreren als naer ouder gewoonte, luidende als volcht:

Syne Hoocheyt heeft gestelt ende gecommitteert, stelt ende committeert midts desen omme binnen de stadt Briell ende op het fort Hellevoetsluys, in absentie van den collonel Ruytenburgh, te commanderen den capt. Herbert van Beaumont, lastende etc."

Toen in 1685 „door het avancement van den coronel Ruytenburgh het commandement der stadt

Brielle ende van het fort te Hellevoetsluis" vaceerde, werd in zijne plaats door Zijn Hoogheid op den 18den Junij 1685 aangesteld de „lt. coronel **Jan Boreel** Heer van Vrendijck, Steenlant, Peereboom, ruard, bailjuw en hoogdijckgrave van den lande van Putten." Hij vertoonde zijne commissie in persoon. Res. Mag. 21 Junij 1685: „Es in de vergaderinge van de Magistraet gecompareert, naerdat door den camerbewaerder sijn Ed. van de voorsael boven geleyt was, de heer Johan Boreel, ruard slants van Putten, dewelke heeft vertoont sijnne commissie, by sijnne Hoocheyt den Heere Prince van Orainge op den 18en deser maent op sijn Ed. geslagen als commandeur over het guarnisoen der stadt Brielle ende het fort van Hellevoetsluys, seggende sijn Ed. daernevens dat hy verhoopte, dat sulcx sal wesen ten contentemente van de Regeringe, mette welcke sijn Ed. voornemens was te leven in alle goede harmonie, versouckende tselve van de Regeringe insgelijcx te mogen genieten: waerop gedelibereert ende de voors. commissie gelesen sijnde, es den voors. heere Commandeur in sijnne voors. functie geluckgewenst ende met gelijck complement gerancontreert. Ende is voorts goetgevonden niet alleene den voors. heere Commandeur, comende van den voormiddach van Geervliet, door beyde de heeren burgemeesteren op een schotel spijs van den middach te tracteren, maer oock de voors. commissie aengenomen voor notificatie."

Den 5den Mei 1696 vertoonde „**Hendrik Sas van den Bossche,** capt. ten dienste van den staadt, eene commissie van syne Majesteit, aen hem geaccordeert, tot en als commandeur militair" binnen Den Briel en te Hellevoetsluis, in Maart 1696, „alsoo de commandeursplaetse" vacant was. Eene Res. Mag. 31 Oct. 1699 luidt: „Is den secretaris Hoyer versogt den commandeur Zas te versouken van met de verkoopinge van eenigh goet, toekomende een zergeant van een compagnie vant guarnisoen, by trommelbeslagh alomme bekent gemaact, niet te willen voortgaan, maar die te laten geschieden door den vendumeester off den inner deser stede, die tselve regt is competerende, en in cas van weygeringe is goetgevonden ende een stadtsboode gelast ende geauthoriseert alle burgers ende ingesetenen deser stede te interdiceren aldaar eenige goederen te coopen ofte eenige gelden te betalen, off dat deselve daarover sullen werden gecondemneert."

Sas van den Bossche overleed als kommandeur in 1724. Res. Vroedsch. 5 Nov. 1724: „Den heer burgermeester Taal heeft alhier in deliberatie gebragt, vermits het commandeurschap deser stadt door het overlyden van den commandeur Sas van den Bosche is komen open te vallen, off niet soude kunnen goetvinden, dewijl steeds, door het bekomen van een ander commandeur, dat wel een officier van meerder rang (1), veel inconveniënten en moeylijkheeden, sooals in voorige tijden, soo aan dese Regering als met de officieren, alhier in guarnisoen leggende en van tijt tot tijt komende, die hooger caracter en ouder commissie mogten hebben, te wagten staen, het daerheen te dirigeeren dat by provisie het begeeven van het voorsz. commandeurschap by haer Ed. Mog. de heeren Gecommitteerde Raden wierde gehouden buyten de poincten van beschryvinge tegens de aanstaande vergadering van haer Ed. Gr. Mog.: waerop gedelibereert sijnde, sijn de leeden eenparig van hetselve advies geweest, en vervolgens geresolveert van onsentweegen te schryven aen den heer oud-burgemeester Deym, jegenwoordig van dese stad sittende in het Collegie van de Ed. Mog. heeren Gecommitteerde Raden, en sijn WelEd. te versoeken het in gem. Collegie daarheenen wilde trachten te dirigeeren dat het vergeeven van het voors. commandeurschap ten onsen versoeke wierde gehouden buyten de poincten van beschryvinge, alsmede gelijcken brieff te schryven aen onsen Pensionaris, jegenwoordig in den Haeg sijnde, ten eynde sigh ten voorsz. fine aenstonts soude hebben te addresseeren aen den heer Raetpensionaris en aen denselven tot motive daertoe allegeeren, dat boven de inconveniënten, die door het aenstellen van een ander commandeur binnen dese stad daeruyt opnieuws weder als in voorige tyden souden koomen te ontstaen, het mortificeeren van het gem. commandeurschap integendeel aen het Lant merkelijk soude komen te proffyteeren, alsoo het Commandeurshuys binnen dese stad soodanig is vervallen, dat, byaldien hetselve door een commandeur soude moeten bewoont worden, eenige duysende soude koomen te kosten, om hetselve maar behoorlijck te repareeren, daer het anders, gelijk als genoegsaem by Commissarissen tot verkoopinge der Domeynen is geresolveert, ten proffyte van het Land soude kunnen werden verkogt, gelijk mede soude werden geproffyteert de turff en kaersen, die den Commandeur deser stad jaarlijks komt te genieten."

In de Magistraatsvergadering van den 26sten Mei 1725 compareerde **Adriaan Schas**, „lt. collonel titulair van het Regiment van den generael majoor Huffel", en deze vertoonde „syne commissie door de Staten van Hollandt op den 24en Nov. 1724 aan hem verleent als commandeur over het guarnisoen binnen Brielle en het fort van Hellevoetsluys" (2). In het

(1) Hier is zeker een woord uitgevallen.

(2) Den 9den Junij 1727 werd door de Vroedschap 't volgende besloten: „Is goetgevonden en verstaan de heeren van

lidmatenregister der Waalsche Gemeente te Brielle komt Adrien Schas voor als in 1728 ingekomen met attestatie van Nijmegen. Den 11den Jan. 1729 werd Adr. Schas (Schats) te Brielle begraven. Na zijn dood werd er geen kommandeur benoemd en een tijd lang bleef de betrekking „gemortificeert". Eerst in 1750 kreeg Den Briel weer een kommandeur.

Den 18den Febr. 1750 werd door Zijn Hoogheid tot kommandeur der stad Brielle en het fort van Hellevoetsluis aangesteld de „collonel" **Cornelis Esselinck** (1), die den 28sten Maart zijne commissie aan de Brielsche Magistraten vertoonde. Den 19den Febr. 1751 werd hij te Brielle begraven. In de M. S. Jaarboeken van J. Kluit leest men: „Op den 15den Februarij deses jaars (1751) overleedt binnen dese stadt (Brielle) den WelEdelen Gestr. Heer Cornelis Esselink, Collonel van een Regiment Voetknegten ten dienste deeser Landen, Commandeur etc.. Dees heldt, wiens weergaloose dapperheit, schrander vernuft en onwrikbare stantvastigheit hem den roem van een Nederlandtschen heldt heeft waardig gemaakt, vooral in den laast gevoerden oorlogh, in welken zijn WelEd. Gestr. zooveel preuven van zijn dapperheit en heldenmoet heeft gegeeven, dat zijn doorlugtige Hoogheit den Heere Prince Erffstadthouder in erkentenis van dien hem heeft beschonken met het comande over het garnisoen van dese stadt en de fortresse van Hellevoetsluis; zijn WelEd. Gestr. besat nevens zijne dapperheit een ongemeene vriendelijkheit, gepaart met eenen heuschen ommegang, 't welk hem de agting bij een iegelijk deedt wegdraagen. Vervolgens is zijn WelEd. Gestrengens lijk op den 20en derselver maandt met een groote solemniteit in de St. Cath. Kerk ter aarden bestelt.

Den beroemden digter Dirk Smits heeft 's helts gedagtenis met dit onderstaande veers vereert:

Eer tombe opgeregt voor den WelEdelen Gestrengen Heer Corn. Esselink enz.

Regtschape Trouw en Minsaamheit,
Gepaart aan schrander krijgsbeleit,
Beproeffde deugt en Heldenmoet,
Voor Oorlogs donder Blixem gloedt,
Nog Vuur nog staal nog loot vervaart
En d' Eelste Helden saam vermaart,
Door muur, Bres, Veltslag, Swaart en Klink
Bekroonen 't graff van **Esselink,**
Nadat die Helt die nimmer laff,
Off bleek van vrees zijn wagt begaff,
Op Godts bevell zijn post onttoogh,
En naar den Helden hemel vloog;
Dus blinkt 's mans glorij hier beneên,
Al hoort hij kermen nog geween,
Der braven vrientschap schreit en kust
De plaats daar zijn gebeente rust."

In plaats van Esselink werd den 17den April 1752 aangesteld **Balthasar Claudius de Pool** (1) „luitenant-collonel van het Regement van den lt. generael Van Kinschot", die den 8sten Julij 1752 zijne commissie aan de Magistraten liet zien. Hij overleed te Brielle den 25sten Jan. 1757, werd aldaar 31 Jan. begraven en na zijn dood werd „het commandeursampt evenals na de doot van den heer Ad. Schats, die in 1729 voorviele, ingevolge haar Ed. Gr. Mog. Resol. in date den 17 Nov. 1724 weder gemortificeert".

Nog enkele malen vond ik in resoluties van lateren tijd gewag gemaakt van een kommandeur of kommandant. Bij de Magistraten kwam den 30sten December 1780 ter tafel eene missive van den „colonel **Westerlo,** collonel commandant van het Regiment Mariniers van den generaal majoor Bentink", geschreven te Hellevoetsluis den 25sten December 1780, en door den lt. kolonel De Borgnes aan de burgemeesteren van Brielle ter hand gesteld. Deze missive hield in dat „den collonel commandant Westerlo door Zijne Hoogheid opgedragen" was „het commando over de troepes van den Staat, die zig in guarnisoen" bevonden „in den Brielle, Hellevoetsluys en het eyland van Voorne". Jan Kluit, in zijne M. S. Jaarboeken van dezen Westerlo gewagende, zegt van hem dat hij werd aangesteld tot commandant „tot op de aankomst van Zijne Hoogheid den heere Prince van Hessen Darmstadt, die, uit Duitsland retourneerende, als onder-kolonel zijnde, in deze post is gesteldt geworden".

Eene Resolutie van de Municipaliteit van 27 October 1798 luidt: „Is ingekomen eene missive van de chef de brigade **Varé**, gedateerd Briel 4 Brumaire 7e jaar, houdende communicatie dat hij op hooge order het commando over deze stad, het land van Voorne en Goeree heeft op zig genomen . . . . waarop gedelibereerd zijnde, is geresolveert . . . .

---

de Magistraet te versoeken soodanige orderes te stellen, dat voor nu en by vervolg altijt geen guarnisoen in de wapenen worde getrocken, sonder dat alvoorens daertoe behoorlijk versoek en kennisse aan den president-burgemeester in der tijt off praesiderenden heer van de Magistraet is gedaen en gegeven."

(1) De Kerkeraadsacta der Herv. Gemeente van Brielle dd. 14 Oct. vermelden onder de met attestie ingekomen personen Willem Christoffel Esselink en Vrouwe Catharina Claassen, echtelieden, van Schoonhoven. Den 21sten Dec. 1780 is te Brielle begraven Willem Christoffel Esselinck „capiteyn commandant van de lijfcompagnie van 't eerste bataillon van 't Regiment van den lieutenant-generael Onderwater", in den ouderdom van 73 jaar en 7 maanden, nalatende twee zonen.

(1) In 1752 kwamen te Brielle met attestatie van Leiden: Balthasar Claudius de Pool, Olevina de Pool en Maria Elisabeth de Pool (Acta van 16 Julij 1752); met att. van Bergen op Zoom Frederik Willem de Pool, en met att. van Amsterdam Abelia Anna Rolina de Pool (Acta van 15 Oct. 1752).

de President en Secretaris te verzoeken zig wel te willen vervoegen bij den commandant Varé en hem namens de vergadering te complimenteren."

Onder de Resoluties van de Municipaliteit van 7 Februarij 1800 vindt men het volgende opgeteekend: „Is binnengestaan de Fransche Commandant **Meunier**, nemende afscheid van de vergadering en verzoekende een certificaat van goed gedrag, zo voor zigzelve als voor het 1e bataillon auxiliaire du Nord: waarop gedelibereerd en gehoord zijnde het raport van den secretaris Van Lith, dat de Commandant Meunier zig door zijn overhaast vertrek zegt te moeten excuseren van de betaling van het dubbel rantzoen, aan zijn volk op den 19en December l.l. geschonken, ofschoon zulks ook ter betaling geweigerd worde door den agent van Oorlog: is in agting genomen het verbreken van 't woord, door den Commandant in dit geval tot die betaling gegeven, alsmede verscheide voorgevallene ongeregeldheden bij die van zijn bataillon, en dienvolgens geresolveert het verzoek te wijzen van de hand" (1).

Het Geslacht van Dueren, later: van Duren.

(*Vervolg*).

X.A. Abraham *van Duren* (zoon van IX), geboren te Dordrecht 2 October 1795, graanhandelaar te Dordrecht, gestorven te Ameide 3 October 1853.

Hij huwde Helena Cornelia *Schorteldoek*, geboren 3 Maart 1792, gestorven 29 September 1848 te Dordrecht, dochter van Leendert Aartszn. *Schorteldoek* en van Cornelia *Nierharrn* (2).

Kinderen, allen te Dordrecht geboren:

a. Leendert, volgt XI.A.
b. Nicolaas Willem, volgt XI.B.
c. Aart, volgt XI.C.
d. Pieter, volgt XI.D.
e. Arie, jong gestorven.
f. Hendrika, geboren 8 Mei 1855, gestorven te Dordrecht 2 Februari 1881.

X.B. Matthijs *van Duren* (zoon van IX), geboren te Dordrecht 8 September 1800, gestorven te Aalborch 4 Augustus 1848, regent van het H. Geest- en Pesthuis ter Nieuwerkerk binnen Dordrecht, en koopman aldaar.

Hij huwde te Dordrecht 1828 Geertruida Johanna *Akerval* (1), geboren aldaar 12 April 1795, gestorven te Giessendam 20 Maart 1866, dochter van Hubertus *Akerval* en van Anna *van Altena*.

Hubertus *Akerval*, volgens overlijdensacte geboren te Dordrecht (waar echter zijn doop niet te vinden is), gehuwd te Dordrecht 19 Januari 1786, gestorven aldaar 8 Februari 1826, oud 79 jaar, was zoon van Hubertus *Akerval* en van ?

Anna *van Altena*, gedoopt te Dordrecht 14 November 1751, was dochter van Jacobus *van Altena*, (gehuwd te Dordrecht 14 Augustus 1749) en van Anna Davidsdr. *Ponse*.

Jacobus *van Altena* was zoon van Johannes *van Altena* en van Johanna *van Megen*.

Kinderen:

a. Nicolaas Willem, volgt XI.E.
b. Hubertus, volgt XI.F.

XI.A. Leendert *van Duren* (zoon van X.A), geboren te Dordrecht 10 Februari 1807, was eigenaar eener blokmakerij aldaar.

Hij huwde te Papendrecht 31 October 1849 zijne nicht Teuntje Antonia *Rijshouwer*, geboren aldaar 18 Februari 1824, gestorven te Dordrecht, dochter van Hendrik Pieterszn. *Rijshouwer* en van Jenneke *Schorteldoek*, dochter van Arie, broeder van Leendert, voornoemd.

Kinderen, allen te Dordrecht geboren:

a. Helena Cornelia, geboren 30 Maart 1851, huwde te Dordrecht 7 Juni 1871 Jan *Romijn* (2), geboren aldaar 4 December 1842, boekhouder aldaar, zoon van Pieter *Romijn*, koopvaardijkapitein, en van Antonia *van Scheers*.

---

(1) In 1807 berichtte de generaal *Maschek* aan den Raad van Brielle, dat hij aangesteld was tot plaatselijk kommandant van Den Briel (Ress. Raad 5 Junij 1807, 25 Maart 1808).

(2) Wapen der familie *Nierharrn* (volgens oud zilveren cachet bij L. v. Duren, XI.A): gedeeld, a. een ankerkruis, b. een klimmende, gekroonde leeuw. Helmt.: een haan.

(1) In de „Genealogische Kwartierstaten" van 1887—'92 komt op de tabel —Versfelt voor: Elisabeth Jacoba *Akerval* (voerende: in blauw drie vallende gouden eikels, 2 en 1), gedoopt te Leiden 12 Februari 1758, gestorven aldaar 7 Augustus 1836, gehuwd met den grondeigenaar Nicolaas *de Graaf*.

Hubertus Hubertuszn. *Akerval* huwde twee keer: 1°. 14 Augustus 1749 met Jacoba *van Loo*, dr. van Cornelis *van Loo* en van Catharina *Verpoorten*, toen vrouw van Thomas *Terwe(n)*, welke laatste ongetwijfeld was uit het geslacht van den beroemden beeldhouwer der koorbanken te Dordrecht (zie wapen-Terwen: Balen blz. 1354). Uit dit huwelijk eene dochter Johanna, gedoopt 14 November 1751.

Hij huwde 2°. op 28 Juni 1753 Anna Davidsdr. *Ponse*. Uit dit tweede huwelijk werd op 1 Januari 1758 gedoopt eene dochter Anna. Nu werd Akerval's vrouw wel bij den doop van haar kind „Johanna" genoemd, maar omdat die vrouw bij haar mans overlijden 68 jaar was, is de in 1758 uit het *tweede* huwelijk geboren dochter, dus *Anna*, de moeder van Matthijs *van Duren's* vrouw.

(2) Een cachet met het wapen dezer familie is tijdens het leven van Pieter *Romijn* verloren geraakt, of, daar de steen in goud was gevat, ontvreemd. Afdrukken er van heeft men niet.

Pieter *Romijn* was zoon van Hendrik *Romijn*, koopman te Dordrecht, en van Teuntje *Korevaer*.

Antonia *van Scheers* was dochter van Jan *van Scheers* en van Antonia *Ketting*.

Jan *van Scheers*, geboren te Dordrecht 16 Mei 1768, boekhouder bij eene houtkoopersfirma aldaar, was zoon van Isaac *van Scheers* en van Antonia *Kooyman* (uit Haaften).

Isaac *van Scheers*, geboren te Dordrecht 24 Februari 1737, was zoon van Johannes *van Scheers* (geboren te Dordrecht 26 Mei 1672) en van Sara *Heynsberge*.

Antonia *Ketting*, geboren te Dordrecht 5 December 1779, was dochter van Frans *Ketting* en van Geertrui *Hooglander*.

Frans *Ketting*, geboren te Dordrecht 15 April 1748, was zoon van Pieter *Ketting* en van Antonia *van Kley*.

Zij hebben kinderen (1).

b. Jenneke, geboren 15 December 1853, huwde te Dordrecht 2 Maart 1878 Arie *van Lomwel* (2), geboren te Ameide 5 Mei 1843, administrateur der Oost-Java-Riouw Mij, expert der Italiaansche Lloyd en der Noord-Duitsche Lloyd te Soerabaja, thans wijnhandelaar te Schoonhoven, zoon van Aalbert *Ouwerkerk van Lomwel*, hennephandelaar, en van Beertje *Paardekooper*.

Aalbert *Ouwerkerk van Lomwel*, gestorven te Ameide 10 April 1883, oud 78 jaar, was zoon van Jacob *van Lomwel* en van Annigje Burken *Heicoop*.

Beertje *Paardekooper*, gestorven te Ameide 29 Januari 1881, oud 75 jaar, was dochter van Isaac Willem *Paardekooper* en van Willempje *de Graaf*.

Zij hebben geen kinderen.

---

(1) Hunne kinderen, allen te Dordrecht geboren, zijn:

a. Dr. Pieter, geboren 7 Januari 1873, arts, medegegaan naar Zuid-Afrika met de Russisch-Hollandsche ambulance, teruggekeerd 1 Augustus 1900. Zie zijn portret met bijschrift in het „Dordrecht-Transvaal Album" (C. Morks, 1900).

b. Clasina Willemina, geboren 29 Augustus 1875.

c. Johanna Helena Cornelia, geboren 1 Mei 1878.

d. Hendrika, geboren 13 September 1880.

e. Antoinette Helena, geboren 2 Augustus 1882.

f. Metje Geertruida, geboren 3 Mei 1887.

g. Leendert, geboren 5 Maart 1887.

(2) Wapen, blijkens oude teekening op perkament, met onderschrift *„van Lomwel"*: in zilver een boom van natuurl. kleur op groen terras, vergezeld van twee toegewende, zwarte, loopende vogels, met roode bek en pooten, en een naar rechts vliegende dito in het schildhoofd, iets vasthoudende in den bek, dat niet nader te definieeren is. (Men ziet twee grauw gekleurde houtjes naast elkaaar, en daarnaast twee roode streepjes, een vierkant, plat voorwerp voorstellende, te groot in verhouding tot den vogel, dus van geringe zwaarte. De teekening is fijn afgewerkt). Gekroonde helm. Helmt.: een zilveren vlucht. Dekkl.: rood en zilver, en blauw boven den helm en aan de uiteinden, van onderen.

c. Abraham, volgt XII.A.

d. Hendrika, geboren 8 Mei 1858, huwde te Dordrecht 18 Maart 1880 Adrianus *Butner*, geboren aldaar 23 April 1857, arts, dirigeerend officier van gezondheid 3e klasse te Middelburg, zoon van Jacob Willem *Butner*, koopvaardijkapitein, en van Maria *Bemolt*.

Jacob Willem *Butner* was zoon van Johannes Conrad *Büttner* (uit Dusseldorp) en van Johanna *van der Kloen* (uit Wezel).

Maria *Bemolt* was dochter van Adrianus *Bemolt*, eigenaar eener grutterij te Dordrecht (wiens moeder *Brands* heette), en van Petronella *Baars*. Deze laatste was dochter van Pieter *Baars*, koopvaardijkapitein, verdronken voor Fort Bath 23 October 1807, en van Maria *Gips*, wier geslachtlijst voor dit tijdschrift in bewerking is.

Zij hebben kinderen (1).

XI.B. Nicolaas Willem *van Duren* (zoon van X.A.), geboren te Dordrecht 29 Augustus 1819, gestorven te Papendrecht 10 April 1853, landbouwer aldaar.

Hij huwde te Aalburg 18 October 1849 Elisabeth Anneke *van Veen* (2), geboren aldaar 6 Januari 1820, gestorven te Baarn 25 Maart 1901, dochter van Bastiaan *van Veen*, predikant aldaar, en van Christina *Verhey*.

Bastiaan *van Veen* was zoon van Arie *van Veen*, landbouwer, en van Elisabeth *van Bergeyk* (3).

---

(1) Hunne kinderen, waarvan de eerste vier te Vlissingen, de anderen te Schoonhoven geboren werden, zijn:

a. Jacob Willem, geboren 20 April 1882.

b. Teuntje Antoinetta, geboren 28 Augustus 1883.

c. Jan Andreas, geboren 28 December 1884.

d. Maria, geboren 16 Juni 1886.

e. Helena, geboren 29 December 1889.

f. Adriana Hendrika, geboren 12 September 1890.

g. Jenneke, geboren 17 September 1892.

(2) Wapen, volgens oud, versleten cachet bij Ds. A. *van Veen* te Hillegom: een band. Helmt.: een uitkomende leeuw.

(3) Op 1 Januari 1822, werd te Heusden geboren: Jacoba Goverdina, dochter van Jan Floriszn. *van Herwaarden* en van Alida *van Bergeyk*. Zij huwde met Samuel Pierre Jean Charles *van Dam*, heer van Hekendorp en Polanen, lid der Provinciale Staten van Noord-Brabant.

In Jaargang V (1888) van dit tijdschrift komt blz. 276/7 eene genealogie voor van het geslacht *van Eyck*, weldra, nadat een der leden het huis Berch Eyck in bezit kreeg, *van Berch Eyck* genoemd. Het wapen is: gedeeld, boven in zilver drie zwarte palen in het schildhoofd, onder in goud drie roode rozen met groene stelen, de middelste voorzien van twee horizontale groene bladeren, terwijl de stelen der buitenste rozen naar die van de middelste zijn toegebogen, zoodat ze samen een bouquet vormen. Helmteeken: een gouden muurkroon, waaruit twee zwarte palen oprijzen, vergezeld van een uitkomenden zilveren hazewindhond, voorzien van zwarten halsband.

Christina *Verhey* was dochter van Wouter *Verhey*, aannemer te Werkendam, en van Nelegonda *Baggerman*.

Arie *van Veen* was zoon van Bastiaan *van Veen* en van Anneke *Bax*.

Bastiaan *van Veen* was zoon van Dirk Janszn. *van Veen* en van Jenneke *van der Ende*.

Elisabeth *van Bergeyk* was dochter van Martinus Laurenszn. *van Bergeyk*, burgemeester van Wijk, en van Maria *van Bergeyk*.

Elisabeth Anneke *van Veen* hertrouwde te Meeuwen 28 April 1859 met Bastiaan *Branderhorst*, geboren te Eethen 13 Maart 1824, landbouwer, ouderling der Ned. Herv. Gem. en wethouder te Meeuwen, zoon van Dirk *Branderhorst* en van Aagje *Boll* (1), weduwnaar van Hendrika *van Kooten*.

Dochter:

Helena Cornelia, geboren te Papendrecht 25 Augustus 1850, huwde te Meeuwen 25 Februari 1895 Bastiaan *Branderhorst*, zoon van haren stiefvader, geboren aldaar 18 April 1850, gestorven aldaar 1 Mei 1888, landbouwer, diaken der Ned. Herv. Gem. en lid van het college van den Eethenschen en Meeuwenschen Zeedijk.

Zij hebben kinderen (2).

XI.C. Aart *Schorteldoek van Duren* (zoon van X.A), geboren te Dordrecht 28 Mei 1823, gestorven te Ermelo 16 Augustus 1892, graanhandelaar.

Hij huwde te Rotterdam met Grietje *Kei*, geboren te Charlois 20 September 1824, dochter van Willem *Kei*, aannemer, en van Jacoba *Bouman*.

Zij hadden geen kinderen.

Natuurlijk hebben ook andere families zich naar het dorp Bergeyk genoemd. Tot de hier genoemde familie behoort ook de heer B. *van Bergeik*, lid der Provinciale Staten van Gelderland, te Delwijnen, wien van een familiewapen niets bekend is.

(1) In de „Genealogische Kwartierstaten" van 1865—'67 komt op den tabel—van Oyen het wapen voor van Jacoba *Boll*, geboren te Eethen 31 Augustus 1758, gehuwd met Johannes Hermanus *Verschoor*, geboren te Sleeuwijk 21 September 1760, pred. te Arkel. Haar wapen, door Rietstap aan eene Utrechtsche familie *Boll* gegeven (terwijl hij eene Heusdensche met ander wapen daarnevens noemt) is: in zilver een rood schildhoofd, beladen met drie gouden raderen. Een wrong van rood en goud Helmt.: een gouden rad tusschen een vlucht van goud en rood Dekkl.: goud en rood.

(2) Hunne kinderen, allen te Meeuwen geboren, zijn:

a. Hendrika, geboren 7 Januari 1876, gestorven 29 September 1887.

b. Nicolasina Wilhelmina, geboren 25 Augustus 1877.

c. Bastiaan, geboren 27 Januari 1880.

d. Elisabeth Anna, geboren 5 Juni 1882.

e. Hubertje, geboren 1 October 1884.

f. Helena Cornelia, geboren 16 October 1886.

g. Bastiaan Hendrik, geboren 1 December 1888.

XI.D. Pieter *van Duren* (zoon van X.A), geboren te Papendrecht 6 Januari 1830, gestorven te Bladel 22 Februari 1892, leefde zonder betrekking.

Hij huwde te Drongelen 9 September 1855 met Neeltje *Millenaar*, geboren aldaar 6 December 1825 op „de Assem", waar deze familie minstens reeds drie eeuwen woont, dochter van Willem *Millenaar* gestorven 1835, burgemeester van Drongelen en Doeveren, en van Maria Sophia *Middelkoop* (1).

Willem *Millenaar* was zoon van Johannes *Millenaar* geboren 1734, gestorven 1786, en van Syke *Ouwerkerk*, gestorven 1816.

Maria Sophia *Middelkoop* was dochter van Dionysius *Middelkoop* en van Wouterke *Donkersloot* (2).

Johannes *Millenaar* was zoon van Willem Willemszn. *Millenaar* en van Hester *van den Assem*.

Kinderen:

a. Marius Sophius, volgt XII.B.

b. Leendert Cornelis, geboren te Drongelen 7 Januari 1863, gestorven 5 Maart d.a.v.

c. Leendert Cornelis, volgt XII.C.

d. Wilhelmina Johanna Wouterina, geboren te Drongelen 9 Februari 1866, gestorven aldaar 22 Maart d.a.v.

e. Abraham, geb. te Ginneken 24 Januari 1860, gestorven te Drongelen 6 Juli 1889.

XI.E. Nicolaas Willem *van Duren* (zoon van X.B), geboren te Dordrecht 25 Juli 1829, gemeenteontvanger te Giessendam.

---

(1) Wapen van de familie *Middelkoop*. Helmt.: in zilver(?) een rood springend hert. Helmt.: het hert uitkomend. Het stond voorheen in de kerkramen te Almkerk. R. *Middelkoop* was daar schepen in 1808. In 1746 was J. *Middelkoop* secretaris van Dussen. Een brief van hem, met cachetafdruk, ligt los in het „Register der Taxatien—Raamsdonk (1748—1762)", berustende in het Rijksarchief te 's-Hertogenbosch. Zijne zoons zijn ongetwijfeld de beide volgenden: Dionysius *M.* in 1787 (blijkens het „Heerenboekje") secretaris van Dussen—Munsterkerk, drossaart, schout en dijkgraaf van Onzenoort, en Bernardus *M.*, drossaart, schout, dijkgraaf, secretaris en stadhouder van de leenen van Onzenoort en secretaris van Nieuwkuik. Mogelijk ook: Roeland *M.*, die bij Cornelia *de Jong* een zoon had: Dionysius, geboren te Capelle (N.-B) 10 Nov. 1812, pred. te Oude Wetering, Monster en Almelo, huwde te Utrecht 25 Mei 1838 Johanna Agatha *van Dam*, geboren te Brakel, 11 November 1816, gestorven te Arnhem 27 April 1885, dochter van Wilhelmus *van Dam*, heer van Brakel, Rodichem, Munnikenland, N. en Z. Linschoten, Snelrewaard en Gansoyen, dijkgraaf van den Bommelerwaard, beneden de Meidijk, burgemeester van Brakel, kanunnik van de St. Pieterskerk te Utrecht, majoor van de rustende schutterij, en van Madeleine Marie *Géraud*.

(2) Michiel *Donkersloot*, schout van Almkerk, laatst 17e en begin 18e eeuw, was gehuwd met Neeltje *Jungerius*. Hendrikus *D.* was er schepen 1744—'52, Philippus *D.* was er schepen 1762—'68, en Adriaan *D.* eveneens, nl. 1780—1794.

Hij huwde aldaar 30 Juni 1853 Geertje *de Jong*, geboren te Hardinxveld 1 Februari 1828, dochter van Aart *de Jong* en van Elisabeth *Koorevaar*.

Kinderen:

a. Geertruida Johanna, geboren te Gorinchem 24 Maart 1854, gestorven 30 Juli d. a. v.

b. Matthijs, geboren te Gorinchem 2 April 1855, gestorven te Giessendam 9 Maart 1880.

c. Aart, volgt XII.D.

d. Geertruida Johanna, geboren te Giessendam 21 Augustus 1859, huwde aldaar 15 Januari 1887 met Dirk *de Jong*, geboren te Hardinxveld 7 Maart 1866, wagenmaker te Giessendam, zoon van Joost *de Jong* en van Teuntje *Brouwer*.

Zij hebben kinderen (1).

e. Leendert Hubertus, volgt XII.E.

f. Nicolaas Willem, volgt XII.F.

g. Elisabeth Sara Cornelia, geboren te Giessendam 21 November 1865, huwde aldaar 4 Maart 1890 met Cornelis *van den Berg*, geboren te Hardinxveld 31 October 1865, machinist bij publieke werken, zoon van Pieter *van den Berg* en van Sygje *van der Plas*.

Zij hebben kinderen. (2)

h. Gerard, volgt XII.G.

i. Joost, geboren te Giessendam 8 Juli 1875, onder-opzichter bij publieke werken te Konstantinopel.

XI.F. Hubertus *van Duren* (zoon van X.B), geboren te Dordrecht 2 Mei 1833, gestorven te Wychen 28 Juli 1869, was eerste luitenant bij de Infanterie in Ned. O. Indië.

Hij huwde te Banda Neira 28 October 1857 Sara Cornelia *Kloeth*, geboren te Banda 17 Juli 1835, dochter van Frederik Gottlieb *Kloeth* en van Sara Elisabeth *Jansen*.

Zij hertrouwt te Soerabaja 1878 Andries Frederik Adriaan *Loth* (3), geboren te Coevorden 12 Augustus 1817, gestorven te Soerabaja 1882, suikerfabrikant aldaar, zoon van John Dirk August *Loth* en van Quirina Roeloffina *van de Rijp*.

Kinderen:

a. Hubertus Matthijs Gottlieb, volgt XII.H.

b. Sara Elisabeth Geertruida Johanna, geboren te Ambarawa 7 Maart 1863, huwde te Soerabaja 20 Augustus 1881 Bernard Johan *Tjassens Keiser* (1), geboren te Eenum 11 Maart 1855, tweede luitenant bij de Infanterie N. O. I. 1880, eerste luitenant 1885, kapitein 1894, gepensioneerd 1897 en sinds te Groningen wonend als commandant van de brandwacht, zoon van Cornelis *Tjassens Keiser*, predikant te Eenum en te Hallum, en van Magdalena Barbara Jacoba *Cramer von Baumgarten* (2).

Cornelis *Th. K.* was zoon van Cornelis *Keiser*, ontvanger, en van Pompeja Hebbelina Henrica *Tjassens*.

M. B. J. *Cr. v. B.* was dochter van Gerrit Johan Frederik *Cramer von Baumgarten* en van Johanna Catharina *Broese*.

Cornelis *Keiser* was zoon van Theodorus *Brunsveld Keiser*, luitenant-kolonel van de Grenadiers, geboren 1 November 1731, en van Anna Arendina Cornelia *Tjassens*.

P. H. H. *Tjassens* was dochter van Mr. Samuel Wolter *Tjassens*, secretaris van het Hof van Justitie te Groningen, geboren 19 Augustus 1739, en van Hermanna Maria *Laman*.

Theodorus *Brunsveld Keiser*, geboren te Groningen 1 November 1731, was zoon van Gerard Jacob *Keiser*, geboren te Groningen 21 Mei 1701, assessor van het krijgsgericht, gezworene, raadsheer en hoofdman, en van Anna Margaretha *van Brunsveld*, geboren 1 April 1701, dochter van Theodorus *van Brunsveld*,

---

(1) Hunne kinderen zijn:
Teuntje, geboren te Hardinxveld 19 April 1887.
Geertje, geboren te Giessendam (evenals alle verdere kinderen) 20 Augustus 1888.
Dirk, geboren 19 December 1890.
Joost, geboren 25 November 1891.
Geertruida Johanna, geboren 28 Juni 1893.
Nicolaas Willem, geboren 20 Februari 1895.
Aart, geboren 26 Januari 1897.
Matthijs, geboren 1 Juli 1900.

(2) Hunne kinderen zijn:
Pieter, geboren te Hardinxveld 25 Maart 1892.
Geertje, geboren te Giessendam 6 December 1893.
Nicolaas Willem, geboren te Beverwijk 10 Mei 1896
Matthijs, geboren te Engelen (N.B.) 25 December 1898.

(3) Wapen der familie *Loth*: in groen een zilveren schaap, gaande achter een afgesneden boomstam van natuurl. kleur, welke boomstam twee takken voortbrengt, van welke de rechtertak gebladerd is. Gekroonde helm. Helmt.: een stappend zilveren lam. Dekkl.: zilver en groen. Schildhouders: Twee engelen, de rechterengel bekleed met een blauwen mantel, de linker met een purperen mantel. (Zeker in verband met Genesis 19).

(1) Wapen der familie *Keiser*: in goud drie zwarte kruisen met breed uitloopende armen.

Wapen der familie *Tjassens*: in blauw een groene, knoestige stok, geplaatst als eene faas (horizontaal) vergezeld van drie zilveren rozen, 2 en 1.

De geslachtlijsten dezer families komen voor in een groot stamboek (een uit genealogisch oogpunt kostbaar handschrift), waarin de stamlijsten van aan elkaar geparenteerde regeeringsgeslachten in Groningen. Het is thans (1901) eigendom van Ds. G. J. F. Tjassens Keiser te Garmerwolde.

(2) Wapen der familie *Cramer von Baumgarten*: 1 en 4 in zilver een blauwe faas, 2 en 3 geschaakt van 3 × 3 stukken (2 goud en 1 rood, 1 goud en 2 rood, 2 goud en 1 rood). Hartschild van blauw, met een zilveren kraanvogel, de rechterpoot opgeheven, een steen van natuurl. kleur vasthoudende. Gekroonde helm. Helmt.: drie struisvogelvederen, 1 van zilver tusschen 2 van blauw.

secretaris der prov. rekenkamer van Stad en Lande, en van Margaretha Tjacomina *Emmius*.

A. A. C. *Tjassens* en Mr. S. W. *Tjassens* waren kinderen van Cornelis *Tjassens*, geboren 5 Februari 1701, gezworene, raadsheer en burgemeester van Groningen, curator der Hoogeschool, admiraliteitsheer, bewindhebber der West-Indische C[ie], ouderling der Herv. Gemeente, en van Hermanna *Wolthers*, geboren 10 Augustus 1703, dochter van Harmen *Wolthers*, burgemeester te Groningen, en van Anna *Emmius*.

G. J. *Keiser*, geboren te Groningen 21 Mei 1701, was zoon van Jan Harman *Keiser*, raadsheer te Groningen, en van Maria *Warmolts*, dochter van Jacob *Warmolts*, weesheer en burgerhopman te Groningen, en van Itien *Calmes*.

J. H. *Keiser*, geboren te Groningen 2 Mei 1668, was zoon van Gerhard *Keiser*, geheimraad van den vorst van Bentheim en landschrijver aldaar, en van Aleida *Lohman*, dochter van Jan Meinhard *Lohman*, ontvanger-generaal van Bentheim, en van Gesina *Kestringh* (dochter van een hoogleeraar te Steinfurt.

G. *Keiser*, was zoon van Mr. Herman *Keiser*, richter te Ulsen, en van Johanna *van Middachten*.

Mr. H. *Keiser* was zoon van Gerhard *Keiser*, burgemeester van Northorn, en van Henrica *Hartsinck*.

Zij hebben kinderen (1).

c. Maria Johanna, geboren te Soerabaja 11 Juli 1872, huwde aldaar 7 Februari 1891 met Hubertus Johan *Correljé*, geboren te Zaandam 23 Augustus 1871, onderwijzer te Soerabaja, zoon van Johannes Hubertus *Correljé* en van Grietje *Brood*.

Zij hebben kinderen (2).

XII.A. Abraham *van Duren* (zoon van XI.A), geboren te Dordrecht 10 Juli 1854, gestorven aldaar 5 Maart 1891, was in de zaak van zijn vader.

Hij huwde te Dordrecht 18 October 1882 Johanna Maria Magdalena *Geerkens*, (3), geboren aldaar 1 Augustus 1862, gestorven aldaar 30 April 1884, dochter van Pieter Johannes *Geerkens*, eigenaar eener destileerderij te Dordrecht, en van Helena *Koekelis*.

P. J. *Geerkens* was zoon van Justus *Geerkens*, geboren te Dordrecht 22 Januari 1794, gestorven 22 September 1865, orgelfabrikant aldaar, en van Helena Josina *van Eyck*, geboren 21 Juni 1800, gestorven 1 September 1870.

Helena *Koekelis* was dochter van Dirk *Koekelis*, geboren te Dordrecht, gestorven aldaar 2 Juni 1855, ambtenaar ter secretarie aldaar, en van Adriana *Broekhoven*.

Helena Josina *van Eyck* was dochter van Samuel *van Eyck* en van Bastiana *Schouten*.

Zoon:

Leendert, geboren te Dordrecht 23 April 1884.

XII.B. Marius Sophius *van Duren* (zoon van XI.D.), geboren te Ginneken 15 Maart 1862, boekhouder bij de firma Hugo Koster en Co. te Boskoop.

Hij huwde te Boskoop Wijntje *Nijveldt*, geboren aldaar 17 October 1874, dochter van Albert *Nijveldt* en van Catharina Willemina *van Ravensway*.

Dochter:

Catharina Willemina, geboren te Boskoop 7 September 1899.

XII.C. Leendert Cornelis *van Duren* (zoon van XI.D.), geboren te Drongelen 9 December 1863, landbouwer te Bergharen.

Hij huwde te Heerewaarden 4 September 1896 Hendrika *Groenendaal*, geboren aldaar 13 October 1867, dochter van Gerardus *Groenendaal*, landbouwer, en van Hendrina *van der Sluis*.

Gerardus *Groenendaal* was zoon van Jan *Groenendaal*, landbouwer, en van Cornelia Johanna *Verkerk*.

Hendrina *van der Sluis* was dochter van Gerrit *van der Sluis*, landbouwer, en van Willemijntje *van Gelder*.

Kinderen:

a. Pieter Abraham, geboren 18 Augustus 1897, gestorven 25 September d.a.v.

b. Hendrika Gerarda, geboren 29 Juli 1898.

c. Pieter Abraham, geboren 5 September 1899.

XII.D. Aart *van Duren* (zoon van XI.E.), geboren te Gorinchem 2 April 1857, aannemer van waterleidingen te Konstantinopel.

Hij huwde te Hardinxveld 17 Mei 1893 met Maria *Benders*, geboren te Giessendam 24 Augustus 1868, dochter van Aart Nicolaas *Benders* en van Adriana *Ambachtsheer*.

Zij hebben geen kinderen.

---

(1) Hunne kinderen zijn:
a. Cornelis Bernard, geboren te Soerabaja 29 Augustus 1882
b. Hubertus Johan, geboren te Serang (Bantam) 17 Augustus 1885.
c. Gerrit Johan Frederik, geboren te Groningen 30 November 1887.

(2) Hunne kinderen, allen geboren te Soerabaja, zijn:
a. Cornelis, geboren 7 November 1891.
b. Hubertus Johan, geboren 2 September 1893.
c. Wilhelmina Elizabeth Johanna, geboren 19 Juli 1895.

(3) Het wapen der familie *Geerkens* komt voor op een oud cachet, dat niet door een deskundige is gesneden. In het schild, dat onheraldisch verdeeld is, komen voor: twee manen, twee leliën en drie staande kruisjes op een rechter-schuinbalk. Helmt.: tweemaal de schuinbalk in den vorm van een omgewende keper, waartusschen een lelie.

Jan *Geerkens* huwde Louisa Jacoba *Blaauw*, geboren 1641, gestorven, 23 Mei 1730 (zie: *Stam- en Wapenboek* van A. A. Vorsterman van Oyen, genealogie Blaauw).

XII.E. Leendert Hubertus *van Duren* (zoon van XI.E.), geboren te Giessendam 9 Februari 1862, schilder te Ouderkerk aan den IJssel.

Hij huwde aldaar 12 Februari 1892 met Kaatje *Vermeulen*, geboren aldaar 14 Augustus 1864, dochter van Leendert *Vermeulen* en van Elizabeth *van der Zijde* (1).

Kinderen, allen geboren te Ouderkerk aan den IJssel:

a. Nicolaas Willem, geboren 26 October 1892.
b. Elisabeth, geboren 3 October 1893.
c. Leendert, geboren 20 Juni 1895.
d. Geertje, geboren 12 October 1897.
e. Leendert Hubertus, geboren 25 Juni 1900.

XII.F. Nicolaas Willem *van Duren* (zoon van XI.E.), geboren te Giessendam 27 November 1863, timmerman te Weenen.

Hij huwde te Hardinxveld 31 October 1889 met Cornelia *Hoornaar*, geboren aldaar 28 October 1868, dochter van Teunis *Hoornaar* en van Kundertje *van Houwelingen*.

Kinderen:

a. Kundertje, geboren te Giessendam 9 Januari 1891.
b. Nicolaas Willem, geboren te Apeldoorn 7 December 1893.

XII.G. Gerard *van Duren* (zoon van XI.E.), geboren te Giessendam 18 November 1867, timmerman te Hardinxveld.

Hij huwde aldaar 22 April 1894 met Macheltje *Vlot*, geboren aldaar 16 November 1870, dochter van Gijs *Vlot* en van Annigje *van der Plas*.

Kinderen:

a. Geertje, geboren te Hardinxveld 10 November 1896.
b. Gijsbert, geboren te Hardinxveld 2 Juni 1900.

XII.H. Hubertus Matthijs Gottlieb *van Duren* (zoon van XI.F.), geboren te Banda 1859, gestorven te Malang 6 Maart 1894, eerst boekhandelaar te Soerabaja, daarna beambte op een koffieplantage te Soember-Wadir.

Hij huwde te Soerabaja 8 Juli 1882 Agatha *Rosemeier*, dochter van Joseph Hermanus *Rosemeier* en van Constantia Frederika *van Gijen*.

J. H. *Rosemeier* was zoon van Coenraad *Rosemeier* en van Charlotte *Crusius*.

(1) Eene familie van dezen naam, in de 18e eeuw te Zegwaard wonende, had het wapen: in goud een kruis van ?, de zijarmen wijd-uitloopend, en voorzien van een wijd-uitloopend dwarspaaltje. Helmt.: eene vlucht. Dit wapen is overgenomen door een van dit geslacht afstammende familie *Rijshouwer*, te Dordrecht en te Rotterdam, mogelijk een andere dan die te Papendrecht (Zie XI.A.).

C. F. *van Gijen* was dochter van Johannes Bartholomeus *van Gijen* en van Frederika Dorethea *Snel*.

Kinderen, allen te Soerabaja geboren:

a. Constantia Frederika, geboren 6 April 1883.
b. Sara Cornelia, geboren 14 September 1884.
c. Hermine, geboren 9 Maart 1886.

Aanvullingen en verbeteringen:

Adriana *van Duren* (IX. e) huwde op 9 Februari 1831. De vrouw van Jan *van Herwaarden* heette Hendrina (niet Johanna) *Kortenhorst*.

Beider ouders waren: Isaac *van Herwaarden* en Geertruid *Joosten*, Wolter *Kortenhorst* en Gertruy *Jochems*. Het cachet, waarvan een afdruk in het hoofd dezer genealogie is weergegeven, is van zilver (en niet van koper zooals gemeld is).

(*Wordt vervolgd*).

Lijst van predikanten te Makassar tot 1854.

(Zonder jaartallen gevonden in het Oud-Archief) (1).

Petrus Berghuisen, 1669—1671 (32).
Hermanus van Beek, 1672—1691 (27).
Nicolaas Crayvanger, 1691—1693 (246).
Ernestus de Witte, 1694—1695 (501).
Gerardus Hey, 1696—1703 (183).
Isaacus Hoogland, 1703—1711 (195).
Lambertus van den Bosch, 1712—1720 (45).
Georgius Henricus Werntly, 1720—1723 (480).
Abraham Snoek van Kleef, 1723—1726 (239).
Tobias Johan van der Ley, 1726—1738 (262).
Hermanus van Loon, 1738—±1748 (271).
Paulus Sebastianus Erkenswijk, 1748—1751 (126).
Hermanus Vedder, 1751—1756 (444).
Henricus de Grave, 1756—1780 (152).
Johan Hendrik Haeffely, 1780—1797 (161).
Paulus van der Dussen, 1797—1808 (121).
S. Roorda van Eisinga, 1821— (365).
P. van Laren, 1825—1828 (254).
C. P. Lammers van Toorenburg, 1822—1836 (253).
C. E. Hardy, 1837—1839 (168).
Willem Carel Herman Toewater, 1839—1843 (430).
T. H. van Hengel, 1843—1847 (178).
H. Marnstra, 1847—1855 (279).

Medegedeeld door W. Wijnaendts.

(1) De getallen tusschen haakjes verwijzen naar het „Biographisch Woordenboek van O. I. predikanten” door C. A. L. van Troostenburg de Bruyn, waarin omtrent de genoemde personen nadere bijzonderheden te vinden zijn. Ook de ontbrekende jaartallen zijn aan dat werk ontleend. RED.

- Willem Carel van Meerten, geboren Amsterdam 8 Januari 1838, overleden Leiden 7 Maart 1879.
  - Mr. Lambertus van Meerten, Referendaris Dep. Financiën, geb. 's Gravenhage 25 Maart 1792, overl. Jutphaas 8 April 1847.
    - Mr. Huybert Elisa van Meerten, Pres. Hof Justitie Suriname, geb. G. 11 Oct. 1758, overl. Gouda 2 Juni 1827, huwde G. 8 Mei 1791.
      - Lambertus van Meerten, Brouwer en Burgemeester Gorinchem, geb. G. 17 Oct. 1733, overl. G. 22 April 1798 huwde Arkel 13 Oct. 1757.
        - Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen Gorinchem, geb. G. 21 Aug. 1704, overl. G. 9 Dec. 1757, huwde G. 23 Maart 1728.
          - Lambertus van Meerten.
          - Elisabeth Pompe.
        - Maria van Barnevelt, ged. G. 24 Dec. 1704, overl. G. 26 Dec. 1756.
          - Leendert van Barnevelt.
          - Judith van Broeckhuijsen.
      - Antonia Petronella Steelandt, geb. te Goes 1 Maart 1734, overl. G. 18 Mei 1801.
        - Simon van Steelandt, Schepen Gorinchem, geb. 28 Nov. 1703, overl. 11 Oct. 1780, huwde 27 Juli 1729.
          - Johannes van Steelandt.
          - Antonia Nilo.
        - Cornelia Taey, geb. 9 Aug. 1699, overl. 29 Maart 1759.
          - Gijsbert Taey
    - Dionysia Catharina van Bleyswijk, geb. G. 21 Apr. 1767, ov. Gouda 19 Nov. 1831.
      - Abraham van Bleyswijk, heer van Eethen enz. Burgem. Gorinchem, geb. 26 Aug. 1735, overl. G. 1 April 1795, huwde 27 Nov. 1759.
        - Diederik van Bleyswijk, heer van Eethen, Burgemeester Gorinchem, geb. G. 16 Oct. 1711 overl. G. 19 Mei 1763, huwde 's-Grav. 10 Mei 1734.
          - Abraham van Bleyswijk.
          - Anna Antonia van Hemert.
        - Cornelia van Schuylenburch, geb. 5 Feb. 1703, overl. G. 15 Maart 1763.
          - Dionys van Schuylenburch.
          - Catharina Praem.
      - Cecilia Geertruid Hagoort, geb. 27 Nov. 1738, overl. 13 Juli 1831.
        - Mr. Anthony Hagoort, Schepen Gorinchem, geb. G. 14 Dec. 1715, overl. 25 Sept. 1752, huwde 18 Oct. 1735.
          - Mr. Adriaan Hagoort.
          - Hendrika van der Meulen.
        - Johanna Petronella van Hoey, geb. 21 Jan. 1713, overl. 11 Jan. 1795.
          - Abraham van Hoey.
          - Cecilia Geertruid Schilthouwer.
  - huwde 's-Grav. 30 Juli 1823.
  - Guilelmine Caroline Vosmaer, geb. 21 Oct. 1797, overl. Leiden 1 April 1881.
    - Mr. Willem Carel Vosmaer, President Gerechtshof Financiën, geb. 's-Grav. 31 Dec. 1749, overl. aldaar 22 Oct. 1818, huwde 30 Dec. 1793.
      - Jacob Vosmaer, Notaris 's-Gravenhage, geb. Rott. 3 Dec. 1717, overl. 's-Grav. 12 Dec. 1781, huwde 1747
        - Jacob Vosmaer, Wijnhandelaar Rotterdam, geb. 21 Dec. 1680, overl. Rott. 25 Oct. 1734, huwde 22 Febr. 1717.
          - Arend Vosmaer.
          - Catharina van Son.
        - Suzanna van Arckel. geb. overl. Rott. 10 Juni 1749.
          - Johannes van Arkel.
          - Anna Paets.
      - Louisa Maria Mosburger, geb. 12 Febr. 17 . ., overl. 12 Dec. 1792.
        - Hendrik Mosburger, Luit. Kolonel, geb. overl. huwde
          - Mosburger.
        - Maria Magdalena de Sandra, geb. overl.
          - de Sandra.
    - Jacoba Maria Scheltus, geb. 's-Grav. 13 Mei 1771, overl. Haarlem 9 Juni 1809
      - Mr. Isaac Scheltus, Landsdrukker, geb. 's-Grav. 13 Juli 1739. overl. aldaar 29 Nov. 1799, huwde
        - Mr. Jacobus Scheltus, Landsdrukker, geb. 's-Grav. 29 Dec. 1695, begr. aldaar 14 Mei 1759, huwde 15 Febr. 1729.
          - Paulus Scheltus.
          - Catharina Brants.
        - Jacoba Geertruid van Moerkercken, geb. 13 Dec. 1705, overl. 's-Grav. 10 April 1788.
          - Harmen van Moerkercken.
          - Agnes Johanna Petronella van der Waeijen.
      - Maria Elizabeth de Rasière geb. Amst. 12 Maart 1737, overl. 's-Grav. 12 Aug. 1804.
        - Isaac de Rasière ged. Amst. 20 Jan. 1713, overl. 's-Grav. 13 Feb. 1799, huwde Amst. 28 Mei 1734.
          - Isaac de Rasière.
          - Anna Maria van Huchtenburg.
        - Ida Oosterling, ged. Haarl. 1 Jan. 1711, overl. Amst.
          - Johannes Oosterling.
          - Anna Kronenburg.

32 Kwartieren van Willem Carel van Meerten.

- Huybert Lambertus van Meerten, geb. Gorinchem 20 December 1765, overl. Gorinchem 8 Augustus 1769.
  - Martinus Adriaan van Meerten, Schepen te Gorinchem, geb. Gorinchem 13 October 1736, overl. huwde Arkel 25 October 1763.
    - Huibert van Meerten, Brouwer en Schepen te Gorinchem, geb. Gorinchem 21 Augustus 1704, overl. Gorinchem 9 December 1757, huwde Gorinchem 23 Maart 1728.
      - Lambertus van Meerten, geb. Gorinchem 5 April 1675, overl. 8 April 1750, huwde Gorinchem 22 Maart 1701.
        - Huibert van Meerten.
        - Eva Brouwer.
      - Elizabeth Pompe, geb. Gorinchem 29 October 1669, overl. 10 December 1758.
        - Martinus Pompe.
        - Cornelia van den Bergh.
    - Maria van Barnevelt ged. Gorinchem 25 Mei 1704, overl. Gorinchem 26 December 1756.
      - Leendert van Barnevelt, Heemraad van den Overwaard, geb. 's-Grav. 7 Januari 1669, overl. Gorinchem 13 Juni 1730, huwde Gorinchem 11 Juni 1702.
        - Willem van Barnevelt.
        - Johanna van Heemskerk.
      - Judith van Broeckhuijsen, geb. 's-Gravenhage overl. Gorinchem 1 Mei 1705.
        - van Broeckhuysen.
  - Adriana Maria van Toulon, geb. Gorinchem 12 September 1743, overl.
    - Ds. Ludovicus van Toulon, Predikant Gorinchem, geb. Dordrecht 1 Juni 1702, overl. Gorinchem 9 Februari 1763, huwde Gorinchem 3 Februari 1739.
      - Martinus van Toulon, geb. overl. huwde
        - Lodewijk van Toulon.
        - Alida van Seen.
      - Barbara van der Werf, geb. overl.
        - van der Werf.
    - Henrica Machtelina Verboom, geb. Gorinchem, 20 April 1702, overl. 8 September 1794.
      - Mr. Adriaan Verboom, Burgemeester van Gorinchem, geb. Breda 8 Februari 1670, overl. Gorinchem 26 October 1726, huwde Rotterdam 4 December 1694.
        - Mr. Adriaan Verboom.
        - Maria Druijf.
      - Maria Adr. van der Wallen, geb. Rotterdam 21 April 1675, overl. 6 December 1767.
        - Hillebrand van der Wallen.
        - Catharina Gruterus.

16 Kwartieren van Huybert Lambertus van Meerten.

Geslacht Falck.

Ten zeerste dankbaar voor de belangstelling van den Heer Dr. F. Ritter in het Geslacht „Falck" en mij ten zeerste aanbevolen houdende voor verdere mededeelingen, wil ik toch eenige opgaven, die, naar ik meen, niet geheel juist zijn, verbeteren:

1o. wordt op blz. 89, noot 2 gezegd, dat in het uittreksel uit den wapenbrief aan Edzard Valck verleend, geenerlei aanwijzing betreffende den adel der familie staat. In zooverre is dit juist, dat er in het diploma (1) van geen adel gesproken wordt. Er staat evenwel, dat het wapen *opnieuw* verleend wordt en daarbij eenige rechten en vrijheden (= adellijke rechten) aan Edzard en zijne broeders en hun lieder nakomelingen tot in eeuwigen dage toegekend worden.

Ook wordt aan leden van het Geslacht Falck in verschillende documenten uit dien tijd de titel „Herrschaft" gegeven, welke toen gewoonlijk niet aan burgers werd verleend.

Keizerin Maria Theresia bevestigde 1 Mei 1777 te Weenen bij diploma den adel der familie als afstammende van Ocko, broeder van Edzard Valck, den Opperstalmeester van Keizer Karel V, zoomede Drost van Greetsiel (O. Fr.), die door genoemden vorst met brieven van adeldom was vereerd.

Op deze diploma's werd Jor. Mr. Otto W. Ph. Falck dato 8 Juli 1816 *erkend* tot den Ned. Adel te behooren.

Als verder Dr. Ritter zegt, dat de Falcken geen „Hoofdeling" geweest zijn, geef ik dit volkomen toe; niemand heeft trouwens beweerd dat ze het geweest zijn.

2o. moet ik aanmerken dat Anna van Diepholt (Zie blz. 98) waarschijnlijk slechts een gedeelte van den Valckenhof in bezit gehad heeft, want indien ze den geheelen Valckhof had bezeten, zou ze dien weer kort daarna aan de dochter van Hans, Fia of Sophia Falk, die met Gerhard van der Marck gehuwd was, verkocht moeten hebben, aangezien ten 1ste hun wapens boven de poort? staan en ten 2de hunne erfgenamen, zijnde de kinderen van haren neef Jor. Tammo Valck thoe Mariënwehr, op 19 Januari 1597 den voornoemden Valckhof verkocht hebben aan „den ehrbaren furneme Raadsheer Reinert Nietersz." voor f 15600. (Zoo staat het in mijn stamboek, geschreven in 1784, vermeld). Hieruit zou ik afleiden dat Jor. Gerhardt van der Marck en Sophia Falck geen kinderen hadden, of deze waren reeds overleden, vóór de ouders stierven.

Voorts kunnen Edzard (No. 8) en Duyre (No. 9) geen kinderen geweest zijn van Gayke Edzards (No. 7) want dan zou Duyre op 30 jarigen leeftijd nog onder voogdij hebben gestaan van hoofdeling Haye Unken. Waarschijnlijk was Haye Unken voogd over kinderen van een anderen Gayke Edzards te Uphusen. Gayke Edzards (1) staat in mijn stamboek, alsmede in de genealogiën van Mr. Jan van Schuler en R. A. Wynen over het Geslacht Falck, als broeder van proost Dirk, Haye Edzards, Heer van Hadshusen en Mariënwehr en Evert (No. 1) vermeld.

Dirk = Duyre Valck (No. 9) wordt in deze genealogiën als zoon van Burgemeester Hans (No. 4) opgegeven.

Verder kunnen proost Dirk Valck en de bezitter van den Valckhof, Edzard Valck, geen ooms geweest zijn van bovengenoemden Hans, den burgemeester van Emden 1535—1541, aangezien, zooals boven reeds vermeld is, Dirk, Evert, Gayke Edzards en Haye Edzards de *vader* van Edzard van den Valckhof, broers waren.

In de bovengenoemde genealogiën wordt het als volgt opgegeven:

Evert Valcke (No. 1) en Foelke Noyer (Zij was misschien wel de 2de vrouw van Evert, aangezien ze nog in 1529 schijnt hertrouwd te zijn met Ubbo Quithouwer?) hadden 2 kinderen: 1. Hans, kapitein onder Graaf Edzard I Ao. 1510 en door Z.H. in vele gewichtige gezantschappen gebruikt. Deze had een zoon, ook Hans genaamd, Burgemeester van Emden 1535—1541.

2. Edzard, die in 1551 een verdrag met zijn stiefvader Ubbo, in deze genealogiën genaamd Quitho (sic), sluit.

Deze zou door Hans Valck, den Burgmr. van Emden oom genoemd zijn en dan zou proost Dirck (No. 4) de oudoom geweest zijn. Mededeelingen hieromtrent blijven evenwel zeer gewenscht.

De op blz. 90. No. 12 genoemde Hans Falke is dezelfde als No. 5.

De onder 10 en 11 genoemde Hayo en Occo waren broers en zoons van Udo, zoon van Ocko (de broeder van Edzard No. 3) volgens goederendeelingsbrief van Allerheiligenavond 1519, in mijn stamboek genoemd.

Johann Falke, Heer van Glimmen (No. 5) had volgens de bovengenoemde Genealogiën een zoon Hans, Heer van Glimmen, gehuwd met Else van Mekenaburg, wier

(1) Waarvan de Copia Authentique, Oldenburg dato 24 Januari 1698 van Veit Ludewig Megander. Imp. Autor. Notar Pub. Jurat. thans nog in mijn bezit is. Het diploma van 1521 was onderteekend Carl en iets verder *Nicolaus Ziel*, vice-cancellarius.

De Hessische tak van het geslacht Falck, thans uitgestorven, voerde ingevolge dit Diploma van 1521, den titel van Baron. (Zie *Von Hefner, Hess. Adel.* Sq. F.8. en *Stammbuch des blühenden und abgestorbenen Adels*, herausgegeben von einigen Deutschen Edelleuten. Regensburg 1860, alsmede SIEBMACHER. (e a.).

(1) De op blz. 90 noot 2 vermelde „Gayke Ydsersena ynna Ophusen" is waarschijnlijk dezelfde?

moeder was . . . . . Kater. Haar broeder was Nono (Nomo?) van Mekenaburg, gehuwd met Barbara Zegers van Wassenhoven, (zuster van Jan Z. v. W. die aan het verbond der Edelen deelnam). Is hier ook iets van bekend? Uit dezen echt zouden gesproten zijn Sophia Falk, gehuwd met Gerbard van der Marck en Edzard, in 1570 om de vervolgingen naar Emden gevlucht (No. 14).

De vrouw van Johann of Hans (No. 5) wordt in mijne genealogiën genoemd Ewler van Meckema, uit een Hoofdelingengeslacht. In Dr. R.'s artikel staat Meckena.

Wat is het juiste en is het wapen ook bekend? In 't stamboek staat opgeven: In een wit, rood horizontaal gedeeld schild een rood, wit horizontaal gedeelden 9 puntige ster.

Is het wapen „Peterhilken" bekend?

's-Gravenhage 1901. Edzard K. G. Falck.

Bijdrage tot de genealogie van het geslacht Haesebroeck

DOOR

J. GIMBERG.

Over bovengenoemd geslacht gaf de heer H. J. Schouten reeds eenige belangrijke aanteekeningen (1). Het hieronder volgende moge ter aanvulling dienen en tevens doen zien, hoe wijdvertakt deze familie in vorige eeuwen te Zutphen en in de Graafschap was.

Alles, wat wij hier meedeelen, is ontleend aan de registers der huwelijksproclamatiën te Zutphen.

Eerste proclamatie 3 Juni 1604 (2), gehuwd 22 Juni 1604 Gerrit Haesenbroeck, nagelaten zoon van Johan Haesenbroeck van Borkloe (Borculo) en Jenneken Brants, nagelaten weduwe van Herman Bessem.

27 Augustus 1626, 29 September 1626 Gerrit Hasebroek, burger alhier, en Ude van den Sande, dochter van Willem van den Sande tot Deuticum (Doetinchem).

24 Juli 1670, 1670 (3) Wessel van Santbergen, jonkman, en Jenneken Hasebroeck, jonge dochter, beiden wonende alhier.

6 November 1681, 27 November 1681 (te Terborg) Henrijk Hasebroek en Evertjen Tijmens Romein, weduwe van Steven Geurts van Broekhuijsen.

23 Januari 1681, 6 Februari 1681 (te Almen) Henricus Meilingius, predikant te Terborg, en Christina Hasebroeck.

1 Januari 1682 Jacob Hasebroek en Ida Lansink. [Het paar kreeg (datum niet genoemd) attestatie naar „buijten"].

29 Maart 1716 Gerardt Hasebroek, burgemeester, en Johanna de Voogt, weduwe van Thomas de Bije.

[Het paar kreeg 12 April 1716 attestatie naar 's-Gravenhage].

17 Mei 1716 Jan Hasebroek, secretaris van Zutphen, en Johanna Elisabeth de Bije.

[Het paar kreeg 31 Mei 1716 attestatie „na buiten"]

17 Januari 1723 Harmen Hasebroek en Anna Weerts.

[Het paar kreeg 31 Januari 1723 attestatie naar Brummen].

27 Augustus 1724 Jan Hasebroek, weduwnaar, en Anna Clara Wentholt.

[Het paar kreeg 13 September 1724 attestatie naar Brummen].

4 September 1729 Jacob Hasebroek en Arnolda Elisabeth van Meeghen.

[Het paar kreeg 18 September 1729 attestatie „na buiten"].

9 October 1740 Gerard Hasebroek en Catharina Veldman.

[Het paar kreeg 24 October 1740 attestatie naar Amsterdam].

19 December 1745, 21 Januari 1746 (in de Fransche Kerk) Adriaan Pieter Paets, „Capitein in 't Regmt van Croije in guarnisoen te Namur" en Jacoba Hasebroek.

11 December 1746, 25 December 1746 Marcelis Straatman, „Lieutenant in 't Regmt van Ginkel, in g(uarnisoen) te Montfoort" en Maria Hasebroek.

29 November 1750, 13 December 1750 (in de Fransche Kerk) Ernestus Johannes van Straubenzee „Kaptein in 't Regmt van Brakel", en Emilia Alida Hasebroek.

15 Januari 1758 Gerrit Jan Hasebroek en Henrica Aleida Exalto d' Almaras.

[Het paar kreeg 12 Maart 1758 (1) attestatie naar Hengelo].

27 Juni 1773, 16 Juli 1773 (in huis) Pieter Haesebroek, wonende alhier, en Elisabeth Lutgard Mechteld Mosburger, onlangs gewoond hebbende te Groningen.

28 Januari 1776, 13 Februari 1776 (in huis) Johan Haesebroeck en Wilhelmina Susanna Huisken.

(1) In het Maandblad van „de Nederlandsche Leeuw", jaarg. 1892.

(2) De eerste datum geeft de huwelijksproclamatie aan, de tweede, wanneer het huwelijk voltrokken werd. Indien slechts één datum gemeld is, dan geeft deze alleen de proclamatie aan.

(3) Er staat wel aangeteekend, dat de drie proclamatiën zonder stuiting hebben plaats gehad, doch de datum van het huwelijk wordt niet opgegeven. Zeer waarschijnlijk werd dit in Augustus 1670 voltrokken.

(1) Volgens den heer Schouten t. a. p., huwde het paar 12 Maart 1758 te Hengelo (G).

25 October 1778, 9 November 1778 (in huis) Isebrand Severijn van Amsterdam en Jacoba Ida Haesebroeck, wonende alhier.

27 Juli 1783 Petrus Chevalier en Jacoba Arnolda Elisabeth Haesebroek.

[Het paar kreeg 10 Augustus 1783 attestatie naar Apeldoorn].

(Datum der proclamatie opgegeven), 24 Juli 1806 (in huis) Jan Diederick Weijerman, weduwnaar van Susanna de Winter, en Maria Aleijda Haesebroeck.

Geslacht Wtenweerde (Utenwaerde).

(*Vervolg*).

Adele (Adeland) Vtenwaerde. Wi Willaem graue van Heynegouwen enz. maken condt dat wi omme menighen trouwen dienst die Joncvrouwe Adele Vtenwaerde onser dochter der Keyserinnen (1) gedaen heuet hoir hebben ghegheuen ende gheuen med desen brieue tien pond holl. siaers den grote ouer achte penninghe gherekent also langhe als si leuet jaerlix in te nemen an onsen renten van Noirthollant. Ende onbieden onsen rentemeester van Noirtholland die nv es of namaels wesen zal dat hi joncvrouwe Adele voirs. jaerlix gheue te Kersauond also langhe als si leuet dese tien pond holl. voirscreuen ende neme jaerlix horen open brief tieghens ons mede te rekene. Ende als dese joncvrouwe Adele van den liue ter doet es ghecomen Soe willen wi dat dese tien pond voirs. weder an ons of an onsen nacomelinghen comen.

In oirkonde enz. Ghegheuen in die Haghe in Sint Matheus daghe (2) int Jaer ons heren 1329.

E. L. 2. 1316—1336. f° 62 n° 401.

per Dominum Comitem. per Dom. de Voirne, Dm Willem de Duvenvoirde et alios.

Vgl. Muller „Regesta Hannonensia", p. 181, waar van *drie* pond 's jaers sprake is.

Adeland Vten Wairde. Wi Willaem graue enz. onbieden ju(?) onsen toilnair ouer al in onsen lande. Want Joncvrou Adeland Vten Wairde wille heuet te vairne mitter wone (3) in Braband dat ghi also langhe als si in Braband wonet hoir boden mit horen eygheliken goede, dat hoir in onsen lande verseinet tolne (4) vri ende onghemoyt varen lait ouer al in onsen lande des en lait niet. Did sal ghedueren tote onser wederzegghen. Ghegheuen in die Haghe des Dinxendaghes voir sinte Marien Magdalenen daghe (1) int jaer 1330.

E. L. 2. 1316—1336. f° 67 n° 441.

Vgl. Muller, „Regesta Hannonensia", p. 189.

Adele (Adeland) Uten Wairde. Willem grave enz. maken cond enz. dat wi Joncfrou Adelen Utenwairde verlient hebben ende verlienen tien morgen lands die gheleghen sijn in den Poildijc dat geheiten is 't land van der acht in erfhure ende niet versterven en mach also langhe als yemand levet, die van hairen liven comen es in witteliker boirt (2) of comen sal ende alse hoirs ghebreket so salt comen op Katherinen hairre dochter ende wair dat zake dat Katterine voirschreven gebrake sonder wittachtige boirte zoe sout comen op Mabelien Jans dochter Uten Wairde ende dat na hair bliuet. Behoudes (3) hadde wi voir dese tijd eenighe brief hier of ghegheven dat die gestade bliven (4).

In oirconde enz. ghegheven in die Haghe des Woensdaghes voir der elf dusend maechdendach (5) int jaer ons heeren 1333.

E. L. II 1316—1336. fo 83 vso.

Ware het niet om de gelijkheid van sommige voornamen met die van het in den aanvang van dit opstel genoemde „Naricht" van den jare 1750; wij zouden deze charters hebben achterwege gelaten, omdat ze den indruk geven van leden te vermelden van een opzichzelf staand riddermatig Zuid-Hollandsch geslacht Utenwaerde, met een Zuid-Hollandsch stamhuis (het huis te Waerde) als bakermat, dat met de Geldersche Utenweerde's niets van doen hebben kan. Ook lette men op het éenparig verschil in de hoofdsylbe van het patronymicum: *Waerde* en *Werde Weerde*. Daarbij houde men op het oog, dat Rietstap's, Armorial van *twee* geslachten Uiterwaard gewaagt, het eene Neerlandsch (lees, Geldersch) voerend in blauw drie (2,1) wassende manen van goud,

(1) Willem de III, de Goede, uit het Huis van Henegouwen, graaf van Holland 1304—37, had drie dochters, waarvan de tweede, Margaretha, gehuwd was met Lodewijk IV, den Beier, Duitsch Keizer (1314—47).

(2) 24 Februari.

(3) voornemens is metterwoon naar Brabant te reizen.

(4) haar goed waarvan zij in ons land tol verschuldigd is.

(1) 22 Juli.

(2) in wettige geboorte.

(3) (4) Onder voorbehoud, dat, zoo wij te voren eenigen brief hieromtrent gegeven mochten hebben, die van kracht zal blijven.

(5) In den Almanak aangeduid als Ursula en hare Gezellen, 21 October. Ursula, de dochter van een Britschen koning, ging, om een gedwongen huwelijk te ontwijken, met tien maagden, die elk duizend speelnooten hadden, scheep, deed eene bedevaart naar Rome, en voer, bij hare terugkomst, naar Keulen af, waar zij door de Hunnen vermoord werden. De Keulenaars begroeven hare lijken, waarvan het overschot in 1106 gevonden werd, dat nog de kerk van St. Ursula te Keulen bewaart. Zie over deze kerkelijke legende O. Schade, „Die Sage von der heiligen Ursula und der 11.000 Jungfrauen" (Hannover 1854).

zijnde het wapen der Geldersche Wtenweerde's, over wie dit opstel handelt en dat in plaat hier bij gaat (1); het andere, Utrechtsch, voert in zwart een kruis van goud. De spelling der namen is bij dezen heraldicus van beide geslachten éenerlei, nml. „Uiterwaard".

Bovenstaande charters betreklijk *Jan* enz., *Daniel* en *Adelant Uten Waerde*, lieten wij om de onderlinge filiatie, ten spijt van de chronologische volgorde, achter elkander volgen. Wij danken ze aan het dossier betreklijk deze familie, dat berust in het Genealogisch en Heraldisch archief te Rijswijk (bij 's-Gravenhage).

Amelis Uterweerde. Bij opdracht van hem wordt in 1309 Ghysbert Swijnen verleid met „die wooninge ende dat landt dat floris vande werve van den Grave helt (2), dat gelegen is tot rijswijck bij 's-Gravenhage) (Z. Hollandsch leenboek, in Navr. XLIII, 276). Hij bezat dus tot daartoe eene woning te Rijswijk.

Jan Utten Waerde, te Warmond, doet in vereeniging met anderen, in 1310 eene gift, ten behoeve van het onderhoud van een priester bij de Cappelrye in de parochiekerk te Leierdorp. [„Algem. Nederl. Familieblad" VIII (1891) blz. 173b.]

Godfried de Insula, of ex Insula, in 1318, 19 schepen van Zalt-Bommel, woont aldaar in 1326, 27 buiten de vesting der stad, tegenover den molen van Allard van Haeften (Cartularium van Mariënweerd, no. 187, 194, 199, 283).

Arnold, zoon van Nicolaas Uten Weerde, en zijne broeders Nicolaas en Johannes, zonen van Nicolaas, verkoopen 2 Mei 1333 een huis en erf te Zalt-Bommel aan Hendrik van de Werve Sr., waarbij Jacob uten Werde borg blijft (ibidem, n°. 414, blz. 256). Arnold Nicolaas zoon Utenwerde bewoont omstreeks 1350 eene hofstede (domus et area) te Zalt-Bommel (ibid. blz. *358*).

Rutger Uten Werde, zoon van Gobelinus, staat als gerichtsman over den verkoop i. d. 29 Mei 1322 door Johan van Doornick, ridder, Jutta, zijne vrouw, en Walter zijn zoon, aan Johan van Zeelmond, ten behoeve van het Bisdom van Utrecht van 90 morgen lands in den Haern te Valburg in de Betuwe (W. A. van Spaen, „Inleiding op de Hist. van Gelderland", IV, Cod. Diplom., p. 47, 8). Denklijk éen persoon met Rutger Utenweerde, kanunnik en scolaster van St. Salvator te Utrecht, die in vigilia b. (eati) Nicolai Ep. (iscopi) in 't jaer 1325 uitspraak doet over goederen der kerk te Lekkerkerk (Muller, „Regesta Hannonensia", p. 146), en die als deken van Oud-Munster, 16 Mei 1339 overleed (Utrechtsch Plakkaatboek I, 248a.)

Gysbert uten Weerde, burger van Utrecht, behoort onder degenen, die met den Bisschop van Utrecht aan 't hoofd, 30 Aug. 1335 bekennen van Reinald II graaf van Gelre ter leen te hebben ontvangen 400 pond zwarte tournoysen, om die ten nutte van het Sticht van Utrecht aan te wenden (Nijhoff, Oorkonden I n°. 305 blz. 351). Hij, Gysbrecht Utenweerde, staat in 1323 25, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37, 39, 43 als schepen der stad Utrecht vermeld (Utr. Plakkaatboek III, 148a, 149a).

Jan Uten Weerde. Steven van Bimmen, ridder, blijft 30 December 1342 met drie andere ridders borg ten behoeve van Udo van Mekeren, dat deze aan Jan Utenweerde vóor 2 Februari eerstk. zoodanige 800 ponden zal betalen als de Hertog van Gelre aan den laatstgenoemde schuldig was, mits Jan den Hertog vóor dien tijd daar niet om manen zou, noch hem en zijne borgen met inleisting aanspreken (Nijhoff „Oorkonden" I n°. 398 blz. 446).

Jan Vtenwe(e)rde en anderen, krachtens door burgemeesteren, schepenen en raad, oudermannen en gemeene gilden der stad Utrecht 29 Juni 1346 met den Bisschop van U. gemaakte willekeur, tijdelijk uit die stad gebannen, omdat zij door zich te beklagen bij den Graaf van Holland, die daarop de stad beoorloogd had, haar groote schade hadden berokkend (Archief der stad Deventer, n° 191, uitgegeven in „Bijdragen tot de Geschied. van Overijsel" VI, 145,6).

Godefridus Vtenwerde, in 1350 tolontvanger te Lobith. Ex Thelonio Lobedde 1350 Domino Duci feria quinta Pasche, apud Rosendale XV clip.(eos) antiquos (oude schilden) [Mr. G. v. Hasselt, Roosendael (1808), blz. 36, 86).

Evert Wtenweerde. Hij richt in vereeniging met vele andere edelen 25 Jan. 1359 den Landvrede op (Nijh., Oork. II, n° 89 blz. 109). In tegenwoordigheid van hem en vele andere edelen worden 1 November 1368 de huwlijksvoorwaarden vastgesteld tusschen Eduard hertog van Gelre en Catharina, oudste dochter van hertog Albrecht van Beieren, alsmede de overeenkomst tot teruggave der morgengave (ibid. n° 161 bl. 231; n° 162 blz. 235). Door Sligtenhorst, Geld. Geschied. blz. 146a Everhard Vteweerde geheeten.

Nota. Evert wten Werde van Middach (Middachten, te Reden), die den Landvrede van 6 Januari 1377 op de Veluwe met twee ruiters moest helpen handhaven (Nijhoff, Oork. III, blz. 38), dunkt ons een

(1) Op die plaat zijn de wassende manen van *zilver*, volgens oude teekeningen.

(2) houdt.

Evert van Middachten te wezen, gelijk men i. d. 6 Maart 1315 en September/October 1331 eenen Everardus de Middacht aantreft (ibid. I n° 162, 252); zie ook Sligtenhorst, Geld. Gesch. blz. 160ª, en vgl. hiervan blz. 234ᵇ (het „Naricht").

Henric uten Weerde, vermoedelijk in Over-Betuwe, behoort tot de edelen, ten behoeve van wie Jan graaf van Blois en zijne gemalin Mechteld hertogin van Gelre 2 November 1376 een zoenbrief geven ter zake van het voorgevallene sedert den dood van hertog Eduard van Gelre (Nijhoff, „Oork." III n° 29 blz. 22), en met wie zij den Landvrede van 6 Januari 1377 oprichten (ibid. III n° 31 blz. 29).

Pieter uten Werde. Lambert van Duyst, Gosewijn die Dulsche, Gisbert Fey, Arnold de Ghyer, pastoor van Haaften, Bonifacius Mauritszoon en *Pieter uten Werde* (wiens zegel is afgevallen) beloven in 1376, dat Jan uter Maet zich den Zondag na den dag van St. Jacob (25 Juli) levend of dood, te Waardenburg op ten oversten huys (*het slot*) zal bevinden, ter beschikking van den heer van Waardenburg of van diens erfgenamen, en zich daaruit niet verwijderen zal, „hi en is ijrst besmeedt met hout ende met yser" (1). In gebreke hiervan zouden zij aan gezegd kasteel, binnen de 28 dagen na gezegden zondag, 300 oude schilden betalen aan Allard van Werdenberch, Wouter van Overrijn en Dirk de Roever (J. Théod. de Raadt, „Sceaux armoriés des Pays-Bas et des Pays avoisinants", I (1899) p. 404 (op *Duyst*).

Wolter Vtenweerde. Zijne vrouw Jutte van Echten stelt hem 30 Augustus 1383, in tegenwoordigheid van Henric die Suer, Johan Hagen en Huge Duwer, tot procurator en voogd („Tijdr. Regʳ. op het oud-prov. Archief van Overijsel", Aanh. blz. 93). Misschien één persoon met Wolter ten Weerde, die met Wermer Johanssoen en Claes van Ghenne 9 Juni 1392 zijn eerste wasteeken neemt tegen Herman van Haersolte voor 300 oude Fransche schilden (ibidem, blz. 200) (2). Ook in 1407 komt Wolter ten Weerde voor, die 1 April van dit jaar ter zake van zijn leengoed(eren) gemaand wordt (ibid. II, 150) (3).

Herman Vtenweerde, in 1390 schepen te Huisen (bij Arnhem) (Tijdrek. Regr. Oᵉ. I, 102). Misschien(?) één persoon met Herman in den Weerde die in 1339 als gerichtsman van Gerart van Vbele, gezworen richter des Hertogs van Gelre, voorkomt (ibid. I. 58).

Evert Utenweerde. Van zijne gade Beatrix koopt Henrik Vos in 1399 een stuk lands tot behoef der zieken buiten Utrecht („De Navʳ." XXXI, 419).

Jan Utenweerde, in 1415 busmeester (d. i. geschutmeester) van den raad der stad Utrecht (Groot Utrechtsch Plakkaetboek III, 114ᵇ).

E(n)gbert Utenweerde (of Uytenweerde), indien zij haren man Willem van Apeltern Danielszn overleeft, wordt door dezen in 1463, en andermaal 18 September 1473, met consent des stadhouders, getocht aan het huis en de hofstad te Apeltern, enz., met het dagelijksch gericht te Apeltern en Altforst (G. van Hasselt, Geld. Maandwk. (1807), I, 136; „Geld. Leenregister", IIᵈᵉ stuk (Arnhem, P. Gouda Quint, 1899), kwartier van Nijmegen, blz. 82).

Mr. Deric Uiterwee in 1453 vicaris en stadhouder van Mr. Gerijt van Randen, proost te Oldenzaal (Tijdrek. Regʳ. op het oud-prov. archief van Overijssel. Aanh. blz. 331). In 1460 was Mr. Derk Uiterwee bisschoplijk vicaris en kanunnik te Utrecht, raad des Bisschops van Utrecht; in 1474 is hij, meester Derk Uterweer, vicaris en proost te Elst (Gelderland), Bisschoplijk raad (ibid. IV, 127, 261). Hij, Mr. Dirk Uten Weer, vicaris van Bisschop David van Borgondië, staat over de uitspraak, door dezen tusschen de kapittels van Oudmunster en St. Marie en tusschen Frederik Uten ham 20 December 1468 gedaan [J. J. Dodt van Flensburg, Archief, inzonderh. van Utrecht, III (1843) blz. 54]. De brief, waarbij hij, Theodoricus Uyterweerdt, proost te Elst, vicaris-generaal des Bisschops, den vervreemder der goederen behoorende tot den hof te Balgooi i. d. 4 April 1475 dagvaardde, behoorde tot de stukken, welke Folcaerdt van Montzima, deken van Oud-Munster te Utrecht, als erfgenaam en mede-executeur des inboedels van Bucho van Montzima, proost der St. Janskerk te Utrecht, 29 Maart 1595 overgaf aan de heeren Rengers, Esch en Rumelaer Jr. als gecommitteerden van het kapittel der St. Janskerk (ibidem, blz. 195). Hij, Dirck Utenweert, doctor in de Kanonieke rechten, sedert 1476 deken van Oud-Munster te Utrecht, ook als zoodanig vermeld in 1477, 81, overleed 16 September 1483, (Utrechtsch Plakkaetboek I, 248ª).

(1) geboeid in hout en ijzer, Mid. nederl. *Besmeden* = smidsgewijs bewerken.

(2) Op 23 Juni namen zij te Rhenen het 2de, en 7 Juli het 3de wasteeken. Tegen een edelman nam men wegens schuld, alvorens ze hem gerichtelijk af te vorderen, tot driemaal toe wasteekens, met telkens 14 dagen tusschentijd. Dit wasteeken gold dus voor waarschuwing.

(3) Den Warenbolt ten Weerde a° 1393, 1403 (ibid. II, 3, 108), en Henrik ten Weerde Bertolts zoon a° 1395/6 (ibid. II 39) durven wij niet opnemen, om de voornamen.

Gerrit Wtenweerde, en zijne vrouw Jutte van Wamel geven in 1483 hun tiend te Nijmegen aan de St. Jansheeren te Arnhem voor zielmissen voor zichzelve en voor hunne kinderen (Nijhoff, a. w. V. n°. 146 blz. 172). Deze Gerrit Wtenweerde staat als woonachtig te Maurik vermeld („Gelre", Bijdragen en Mededeelingen I, 190).

Dominicus Wten Weerdt, in 1501 vicaris van het kapittel van St. Marie te Utrecht [J. J. Dodt van Flensburg, „Archief, inzonderheid van Utrecht," III (1843) blz. 365.]

Johan Dirkszoon Wten weerde. De heer Martinus Nijhoff te 's-Gravenhage bood Februari 1882 ten behoeve van het depot der Rijks-archieven te Utrecht ten geschenke aan eene bul van Paus Julius II d. d. 1 Maart 1508, waarbij hij aan Johannes Theoderici ex Insula, verbonden aan het gevolg van Philips van Borgondië, als gezant van Karel V bij den Paus, eene kanonikdij in de St. Janskerk te Utrecht schonk.

Aryaen Uyt te Weert, meentenaar, een uit de 42, in plaats van den ouden raad, in 1525 in de stad Utrecht aangesteld. Hij was tevens cordewanier (1) d. i. een bereider van Spaansch leder (Utr. Plakkaetboek, III, 145a). Ook in 1526 raad (ibidem).

Peter wte Weert, in 1541 glasschrijver voor de stad Utrecht [J. J. Dodt te Flensburg, „Archief inz. van Utrecht," III (1843) blz. 223].

Johannes Uytterweer, in 1708 brandmeester in de 3de wijk buiten de stad Rotterdam, („Nederl. Familiearchief" van J. H. Scheffer in „Alg. Nederl. Familieblad" 1883/84 n°. 90 blz. 4b).

Jannetje Uiterweer, dood in 1815, eerste vrouw van Pieter Post Gerritszoon, geb. te Tiel in 1752, in 1795 lid der regeering te Schiedam, † aldaar 30 Mei 1828. Zijne 2de gade was Maria v. Klaveren, weduwe [J. H. Scheffer, „Familiearchief" in „Familieblad" 1883/84 n°. 29 blz. 5a; „Wapenheraut" II (1898) blz. 105b].

Uytteweerd, was het 4de kwartier van moederszijde van Anna de Casembroot tot Rijnestein, † 12 September 1700, oudste dochter van Jan bij Charlotte van Ledenberg, vrouwe van Willige Langerak. Blijkens haar wapenbord in den Dom te Utrecht, waar zij begraven ligt., in „De Navorscher" XXXVIII, 175 medegedeeld, had hare moeder Ch. van L., eene van Sypestein tot moeder, eene v. Rysenborch tot grootmoeder, en was de moeder van Anna's grootmoeder (van Sypestein) eene Uytteweerd. Zie ook „De Navorscher" XXX, 628.

(1) Fr. cordouanier, later cordonnier. Zoo genoemd naar de Spaansche stad Cordova, in de Middeleeuwen om hare leerlooierijen vermaard.

Nu volge hier het eerstgenoemde „Naricht" van den jare 1750, opgemaakt onder het oog van Geldersche edellieden uit het geslacht Wtenweerde. Zonder uitzondering nemen wij *al* de daarin vermelden op, ook hen, die hier boven reeds eene plaats vonden. Dit geschiede, ter vereenvoudiging van het overzicht.

Assuerus Wtenweerde arbeyde, omtrent den Jare 1600, om wederom in de verschrijving der Edelen te geraken, doch wierd door synen dood daerin belet. Syne Qualificatie van Geboorte bewees hij, uyt de bewysstukken in de Cancellarie berustende; en vertoonde, dat in den Jare

1108 *Gysbert Wtenweerde* als ridder bekend was.

1230 *Amelis Wt.*, ridder.

1263 *Rutger Wt.*, onderteekende benevens Otto Grave van Gelder, en andere Edelen, eene Vestenisse; waarbij Wageningen tot eene stad verheven is. Ziet Slichtenhorst p. 580b.

1304 *Wernar Wt.*, Edele Abt tot Egmond. Deze was geboren te Utrecht. Siet de Kronyk van Egmond p. 90.

1312 *Marten*, *Willem* en *Peter Wt.*, Knapen.

1334 *Gysbert Wt.*, Knaap.

1344 *Rutger Wt.*, Edele Kannunnik tot Oudmunster, te Utrecht.

1350 *Splinter en Dirk Wt.*, Knapen.

1359 Op Paulidag (1), betekende *Geurt Wt.*, als lid van de Ridderschap, eenen Verbondsbriev, tusschen Reynold, Hertog van Gelre, en Jan, Grave van Kleef.

1376 Op allerzielendag (2), betekende *Hendrik Wt.*, als Lid van de Ridderschap, sekeren brief, tusschen Jan Chatiljon, Hertog van Gelder enz. en tusschen de Edelen en Steden, en Aert van Hoorn, Bisschop van Utrecht. Fol. 24. Siet ook Slichtenhorst p. 158 § 8.

1377 Betekende *Hendrik Wt.*, als Lid van de Ridderschap, eene Verbonds-briev tusschen Jan Chatiljon van Bloys, Hertog van Gelder enz. en tusschen de Edelen en Steden. Geregistreert op de Rekenkamer. Fol. 26, van de Privilegien van Lo Esp (3). Siet ook Slichtenhorst.

1378 Met den aanvang des Jaers verbond sig, als Lid van de Ridderschap, *Evert Wt.*, met Chatiljon Hertog van Gelre, om, neffens de Edelen des Lands, twee Ruyters op syn eygen beurs te houden. Slichtenhorst p. 159,160 (4).

(1) 25 Januari.

(2) 2 November.

(3) Wat wil dit zeggen?

(4) Zie echter hiervoren bladz. 232*b*.

1400 *Gysbert Wtenweerde*, Knaap.

1404 *Dirk*, *Evert*, *Willem* en *Jan Wt.* waren Knapen.

1442 Op saturdag na Voc. (1) betekenden, als Leden van de Ridderschap, *Johan Wt.*, *Evert Wt.*, *Gerrit Wt.*, en *Jan Wt.*, Dirkszoon, eenen Verbondsbrief tusschen den Hertog van Gelder, en de Edelen en Steden. Fol. 338, geregistreert.

1448 Waren gebroeders, de Edele Heer *Alert Wt.* Priester, en de Heer *Frederik Wtenweerde*, Knaap.

1560 *Joost Wtenweerde*, Knaap.

„Hunne Qualificatie van Geboorte, bleek wel overvloedig" enz. (Zie de eerste bladzijde van dit opstel, hier voren blz. 188). Evenwel konnen deze navolgende Wapens, in de Kerk te Overlangbroek, het opgemelte staven; als mede de Familiens, aan welken sy geparenteert zyn; zynde de Wapens op die borden de selfde, die als nog de *Wtenweerden's* voeren, te weten, Drie *Geele* halve Manen op een blauw veld. En dient opgemerkt, dat elk van die Wapens beset is met acht quartieren.

1611 Den 14 Februari sterv de Wel-Ed. Jonker *Olevier Wtenweerde.*

1618 Den 5. October sterv de Wel-Ed. Jonker *Gerrit Wtenweerde.*

1653 Den 13. May sterv de Wel-Ed. Jonker *Adriaan Wtenweerde*, Heer van Bouckhorstburg.

1659 Sterv de Wel-Ed. Juffrouw *Geertruy Wt.*, Dogter van Jonker Johan Bato van Schonouwen (2).

1667 Den 15. May sterv de Wel-Ed. Mevrouw *Agnees Wt.*, Vrouw van Bouckhorstburg.

Uyt deze opgemelte Familie der *Wtenweerdens* zijn gesproten:

Arnold Wtenweerde.

Olevier, wiens zoon was

Gerrit, Heer van Donselaar; en *Assuerus*, wiens zoon was

Arnold, wien zoon

Gerhard, wiens Zoon

Hilbrand, wien zonen zijn de boven in het opschrift gemelde Lieutenants *Ludolph* en *Arent* (zie hiervoren, blz. 188b, alsmede de Bijlagen), benelfends syn Zoon

„*Abraham Utenweerde*".

De laatstgenoemde is denklijk de echtgenoot van Jacomina Johanna Chassé; zie beneden.

Nota. Tot zóover gaat het „Naricht." Bijgegeven zijn drie geteekende en gekleurde wapens:

1°. dat van Wtenweerde, in blauw drie (2, 1) wassende manen van goud, in klimmenden stand.

(1) in Mei.

(2) Bato, verschrijving voor van Baer? (Zie, beneden, blz. 235b, 236b beleeningen).

2°. in blauw, doorsneden met een dwarsbalk van van goud, waar boven drie (2, 1) rozen van goud, en waar beneden éene dito roos.

3°. een alliantiewapen, dat van eenen Wterweerde, met een ovaal (dus, vrouwlijk) schild; in blauw drie (2, 1) zonnen van goud (of misschien, rood.) Van wie zijn die twee wapens?

Het „Naricht" omvat, gelijk men bemerkt, zoowel Utrechtenaren en Zuidhollanders, als Gelderschen. En het onderscheiden wapen, van een Utrechtsch en van een Geldersch geslacht van dezen naam (Rietstap in zijn Armorial), maakt de schifting bezwaarlijk, zoo niet ondoenlijk.

Geertruyd Uyterweerdt, omstr. 1599 gehuwd met Johan van Baer van Schonauwen (Bn. d'Ablaing van Giesenburg, „Rp. van Nijmegen" blz. 253).

Jo^r^. *Gerrit Uyttenwaarde*, + 5 October 1618, gehuwd omstr. 1570 met Jenne (Johanna) van Broeckhuysen, domicella, 6 November 1615 te Utrecht overluid („De Navr. XXXV, 139), dochter van N. bij Magdalena van der Bouckhorst (Gysberts dochter bij Catharina van der Bouckhorst); zie v. Leeuwen „Batavia Illustrata," blz. 882. Hij werd door zijn huwelijk heer van Bouckhorstenburg, en overleefde zijne gade Jo^r^. *Amelis Wtenweerde*, vermoedlijk Gerritszoon, heer van Boukhorstenburg, met de landerijen daartoe behoorend, leenroerig aan de Grafelijkheid van Holland (1).

„Ten noordwesten van de kerk te Voorhout, nabij de Leidsche vaart, genaakt men van den Ryweg door eene lange ruigbegroeide Laan, aan het Huis te B o e k e n b u r g, ook wel B o e k h o r s t e n b u r g geheeten. Het is een rond verwoest Gebouw, staande in een' Vijver, die mede toegegroeid en met puin opgehoopt is. Aan de eene zyde is een groot gedeelte van den Ringmuur ter nedergestort. Van binnen vindt men nog een gewelfde Kelder". Dit getuigde in den jare 1746 de „Tegenwoordige Staat van Holland" (XVI) VI, blz. 328.

A g a t h a U t e n w e e r d e, gade van Cornelis Liesfelt, werd 17 Juni 1625 te Utrecht overluid (De Navr. XXXVII, 584).

U t e n w e e r d e komt voor op de lijst van Veluwsche edele geslachten, door den Rijksvrijheer W. A.

(1) Eertijds op Willem van Bouckhorst, in 1429 op Floris van der Bouckhorst, en in 1642 op heer Willem Charles François van Bourgonjen verleid, bij doode van Maria Anna van Bronckhorst, zijne moeder (v. Leeuwen, „Batavia Illustrata" blz. 1255). Desniettemin worden Adriaan (+ 1653) en Agnees (+ 1667) Wtenweerde er heer en vrouwe van getiteld.

van Spaen in verschillende door hem bewerkte Archieven als zoodanig opgespoord, en medegedeeld door Baron d'Ablaing van Giessenburg, in zijn standaardwerk „de Ridderschap van Veluwe" blz. LXVIII. Deze schrijver maakt ook melding van:

Hester Uyterstenweerd, gehuwd met Joost van Tickenholt, wier dochter Jacoba van T. trouwt Adam van Meeckeren tot Cruishorst en Puffelick, Johan Dirkszn ex Anna van Heerdt (+ 1634). Adam werd lid der ridderschap van Veluwe 5 October 1660, tot '68 verschreven, aangesteld tot Majoor van den IJssel in '65 (ibidem blz. 315 (1).

Gegevens uit het Leenregister.

E(n)gbert Utenweerde, — zie hiervoren, blz. 233b — wordt in 1463,73 door haren echtgenoot Willem v. Apeltern Danielszn getocht aan Apelteren (in Maas-Waal), dat destijds aldus wordt omschreven: „huys ende hoffstat, gelegen tot Apeltern, wiele ende visscherie met heuren uutvlieten, vonde ende dat dagelixe gerichte in den kerspelen van Apeltern ende Altvorst, ende voort alle alsulcke erve ende goed als heer Jacob v. Apeltern te halden plach".

Laatstgenoemde staat echter onder de voorgaande leenhouders van A. niet opgeteld, maar wel is in 1379 sprake van „op Jacobs landt 3½ mergen". Egbert Utenweerde was de tweede gade van Willem van Apeltern. Want als erfgenaam zijns vaders Daniel in 1404 met de heerlijkheid A. beleend, tochtte hij (in 1424) er zijne gade Heylwich aan. Hij had dus 18 September 1473, toen hij zijne gade E. Utenweerde voor de laatste maal tochtte, wel een bizonder hoogen leeftijd bereikt. Er is echter iets zonderlings in die eerste beleeningen, art. Apelteren. — Beide huwelijken bleven kinderloos; immers 3 April 1482 werd Johan v. Lewen, zoon van Willem's oudste zuster Heilwig v. A., als erfgenaam zijns ooms beleend. Als Johan v. Leeuwen terstond het leen overdroeg aan Willem v. Gent, heer van Rixtel (2), ontving deze 10 April 1482 er de tucht bij van „joffer Egbert Utenweerde". Zie „Geldersch Leenregister", uitgave van Baron Sloet en Dr. v. Veen, II (1899), blz. 81,2 (Nijmegen)].

Sweder Utenweert, wordt 5 October 1592 beleend met „12 mergen, éen hont ende 12 roden gemetens landts, an Dirck van Zuylen's rijsweert gelegen, in den gerichte van Mauwerick, *an de Stichtsche* sijde, daer oostwert die graeff van Culenborch, suydwert ende westwert Dirck van Zuylen ende noortwert *Gerrit Utenweert* naest gelandt sijn, ten Zutphenschen rechten opgedragen". Voorbehoudens klare herroeping maakt Sweder U. dit pand aan zijn derden zoon

Johan U., bij zijne gade Margriet Vonck verwekt, 19 April 1594. Dezes broeder

Olivier Utenweert, doet afstand van alle recht en aanspraak, die hij heeft vanwege zijne moeder Margriet Vonck hem aanbestorven, ten behoeve van zijn vader. Waarop die vader, de voornoemde beschikking ten voordeele van zijn zoon Johan herroepend, terstond dit leen overdraagt 6 Nov. 1600 aan den hopman Arnd v. Brienen Hel(l) [Ibid II, 23, (Uitheemsche leenen)].

Adrian Utenweert Johanszoon, verklaart 29 November 1616, dat de helft van den Cleynen weert, gelegen in den gericht van Maurick an de Stichtsche syde, in den kerspel van Amerongen, door den stroom (de rivier de Rijn) is weggespoeld (ibidem, II, blz. 19).

Gerrit Utenweert. Zijne gade Johanna van der Eem, wordt als erfgenaam haars broeders Adrian van der Eme genant v. Broichusen, 30 October 1571 beleend met „eenen uterweert, den Cleynen weert genoomt, gelegen in den gericht van Maurick an de Stichtsche sijde, in den kerspel van Amerongen, enz. enz. Waaraan zij haren man tenzelfden dage tocht. Bij transport van Claes Danielszoon, 5 April 1596 beleend met „die helfte van een halven weerdt geheiten den Groten weert, met den thienden, groff ende smal, met den anval end allen anderen tobehoor, gelegen in den Rhijn, in den kerspel van Amerongen, in den gerichte van Mauwerick, in Nederbetuwe, an de Stichtsche sijde an den Kornweerdt, tot Zutphenschen rechten (ibid. blz. 17—19).

Adrian Utenweert. Als erfgenaam zijner moeder Johanna (2) 29 November 1616 beleend met de helft van een cleyn weertken, groot omtrent ses morgen, met eenen kil" (ibidem, II, 20, uitheemsche leenen); als „erve sijns vaders Gerrits, beleent met een halven weert geheiten den Groten weert, groot omtrent elftenhalve mergen lands", 12 November 1619; welk perceel hij met zijn zwager Johan v. Baeren van Schonouwen en zijne zuster Agnes, gesamentlijk belasten 1 November 1623 met 979 gln. Zijne zuster

(1) Utersteweer komt in „De Navr." XXX, 425, noot, voor onder de 32 kwartieren van Maurits Clant van Hankema, overleden 22 December 1784, bijgezet in de kerk te Zuidhorn.

(2) Aarle-Rikstel, ligt in Noord-Brabant.

(1) Eenige regels later v. der Hel(l) Brienen, geheeten.

(2) Johanna v. der Eem.

Agnes Utenweerde, wordt als zijn erfgenaam 26 April 1654 beleend, en draagt het 12 October 1666 op aan Quirijn Vermeulen en Jan de Cruyf [Ibidem II, 17, 18].

Nota. Gerrit Utenweerd bovengenoemd, zag zich 19 Augustus 1602 ook beleend met „die rechte helft van den Groten Weerdt (den Kockenwerdt), die dit pand 24 Juni 1618 opdraagt aan zijn schoonzoon Johan v. Schonouwen," met condicie (so deze na Utenweerts doot met zijnen schoonbroeder Adrian ende schoonzuster Agneta Utenweert nyet conde accorderen) dat dit ende noch een leen om den meesten penninck sullen werden vercoft, te genieten bij Adrian, Gertrud ende Agneta Utenweert, Gerrits kinderen, elck gelycke veel. Gerrit nu stierf, — zie hier voren het Naricht, — 5 Oct. 1618. Adriaan Uttenweert, zijn zoon, wordt 18 Februari 1628 beleend. Van hem, overleden, erft zijne zuster Agnes (Agneta) Utenweerde 26 April 1654. Zij laat 8 September '57 hare huwlijksvoorwaarden approbeeren, 15 Juli daar te voren, met Jor. Evert v. Wijnbergen opgericht. Zij laat 8 Maart'59 hare dispositie approbeeren. Als weduwe van Jacob Karreman tot Manegum, laat zij 3Jan. '63 hare nadere dispositie approbeeren. Zij verbindt dit leen met het eerstgenoemde, 13 September '64 met 2200 gl., en draagt het op aan Quirijn Vermeulen, schepen te Wijk-bij-Duurstede, en aan Jan de Cruyf, die er 12 October '66 mede beleend zijn [Ibidem I, 14].

Joost Janssoon Uterweert (1) ontvangt 18 Maart 1546 „dat rechte derdendeel van den goede genoomt dat Sant, met allen sijnen rechten end tobehoren, in Nederbetuwe, in den kerspel van Eck, in der buirschap van Wiel over Rhijn an de Stichtsche sijde gelegen, met anval ende anders, getransporteert tot Zutphenschen rechten". Zijn zoon

Adriaan vernieuwt den leeneed voor hem 16 Juni 1556, en ziet zich als erfgenaam zijns vaders 13 September '59 beleend. Tocht zijne gade Wilhelma Gerritsdr tenzelfden dage. Zijn zoon

Cornelis erft van hem, en laat het overerven op zijn zoon

Joost 23 Maart '88, die, meerderjarig, 9 April 1605 den eed vernieuwt. Zijn zoon

Mattheus, wordt 12 December 1654 als zijn erfgenaam beleend, van wien het pand vererft 19 April '67 op zijn zoon

Cornelis Uterweert (2), die voor zich, zijn broeder en zusters „in conformité van des vaders dispositie van den 27 Augusti 1657, beleend wordt. Zijne moeder, Cornelia Verborch, weduwe Matheus Jooten Uyterweert (*sic*), bijgestaan door den man harer dochter Harman v. Triest, „speciael consent tot de vercopinge van dit parceel van den Hove geobtineert hebbende, draecht dit leen 19 December '67 op aan Godert Adriaen v. Rhede, heer tot Amerongen, ridder van de conincklijke Deensche ordre van den Oliphant [I, 12, 13] (uitheemsche leenen).

(1) De familienaam staat er niet bij, maar de gelijkheid der voornamen geeft, dunkt ons, recht tot die bijvoeging.

(2) Hier eerst staat de familienaam er bij.

Gegevens, voornamelijk uit actenboeken, inzonderheid van Maurik (Neder-Betuwe.)

Margrieta Wtenweerde, gade van Herman Hermanszoon van Leeuwen (riddermatig geslacht) († 1581 op den Santwick, onder Maurick) [Navr. XL, 247, waar zijn kroost vermeld staat].

Maria Wt den Weerde (Wtenweerde), eer- en duechtrijcke Joffer en jongedochter, wonende tot Maurick, trouwt 26 Augustus 1652 den hooch Edelgeboren Johan van Eck (1), Joncker tot Ingen. Hun zoon Ahasverus werd 13 Juni 1653 te Zoelen gedoopt. Zij hertrouwt met Frederik van Voorst (huwlijksvoorw. van 25 Februari 1663) en is begraven te Maurik 4 April 1665. Zij woonde denklijk op de havezate Topsweerd aldaar (Navr. XXVI, 315, 'VII, 580).

Herman (Harmen) Wtenweerde Scholtus. Tegenover hem en Jor. Jacob Bernard van Zuylen van de Natewis, Jor. Everard Godfried van Meerten, enz. enz. is 31 Januari 1660 de oudste kerkerekening te Maurik (loopend van Petri 1657 tot Petri 1659) gedaan. Hij werd 12 November 1672 te Maurik bijgezet. Denklijk een persoon met „Den Erentfesten"

Herman Wtden Weerde (of Wtenweerde), Scholtus tot Maurick ende Eck, weduwnaar van Joffr. Margrieta Suermont van Merten, d. w. z. Suermont uit Meerten (buurschap te Lienden). Want in het Geldersch Leenregister (afd. Neder-Betuwe, op Topsweert) heet zij Grietje Suermont (dochter van Willem Suermont bij Geertruid van Estveld), die als erfgename van Topsweert (sedert 21 Maart 1629), haren man, Herman Uyterweert, er 13 Juli 1631 aan tocht (ibid. XXXIII, 465). Hare dochter

Maria Wtenweerde erft en wordt beleend met Topsweert 5 Maart 1638, bij welke beleening haar vader, Herman Wtenweerde, hulder is. Herman hertrouwt 6 November 1664 met Petronella de Kemp, weduwe van Anthonis Aertszoon Hack (ibid. blz. 369, 70), „beide van Maurick en tot Maurick wonende".

(1) Een van Eck van Panthaleon, oud-adellijk geslacht, dat aan Ek(- en- Wiel) zijn naam ontleende.

Den Edelen Gerrit (of Gerard) Wtden Weerde, adjunct-scholtis van het Nederkwartier aan den Rijnkant, jongman van Maurik, en Joffer Johanna Vonck, jonge dochter van Lienden, woonachtig tot Renen, bij toelating van den Edelen Houe van Gelderlant 3 Februari 1656 getrout" te Lienden (Actenboek van Lienden) (1). Als weduwe en boedelhouderse van den Heer Gerrit Wtenweerde staat zij vermeld als „Juffer Johanna Vonk van Linden" (2). Gerard Wtenweerde staat in 1665, '80 als scholtus vermeld, en was als ouderling der gemeente Maurik op de Tielsche classis van 9 en 10 September '67 tegenwoordig, in 1670, '71 regeerend kerkmeester te Maurik. Hij, scholtus van het Nederkwartier van den Rijnkant, is 10 Maart 1685 te Maurik bijgezet in de kerk op N° 1, en zijne weduwe, Joffer Johanna 17 Januari 1711.

Gerard Uyttenweerde, in 1688 (Groot Geld. Plakkaetboek II, app. 2 kolom 242). Gold dit den luitenant van den jare 1715?

Antonia van Wttenwaerd, gehuwd met Johan Verweij, won Cornelis Verweij, geboren 24 Maart 1638, drossaert van Leersum, † 25 Juni 1695 („De Navorscher" XLIV, 716).

Johannes Uytterweer, in 1708 brandmeester van de 3de wijk buiten de stad Rotterdam (J. H. Scheffer, „Nederl. Familie-Archief" in Vorsterman v. Oyen's „Algem. Nederl. Familieblad" (1883/84 no. 99 blz. 4a).

Gerard Wtenweerde, in 1715 luitenant, kan wezen de luytenant Uiterwaard, wiens weduwe Catharina van Hattem 30 Maart 1730 te Bergen-op-Zoom overleed (Nav. XXX 130).

Eva Wtenweerde, te Maurik, trouwt October 1687 Johannes Brandolphus, Theodoruszn en Johanneskleinzn, predikant te Ravenswaai, † 26 Juli 1733, na in 1721 hertrouwd te zijn met Elisabeth de Marsman, waarvoor hij zijne 12 gln. pro matrimonio) gaf (3). Hij doopte te Rijswijk 19 November 1702.

(1) Zie „De Navorscher" XLVI, 533, en ibid. XXXIX, 63. Ibidem blz. 500 vraagt, of Johanna eene zuster was van Geertruida Vonck van Lienden, *in 1659* weduwe van Jor. Floris van Brederode.

(2) Zie over dat „Vonck van Linden" (Lienden, Lynden), en Butkens" abel, „De Navr." XLVI, 532, 3.

(3) Zijn grootvader, Johannes Brandolphus (1619, † '37 predikant van Rijswijk en Ravenswaai, destijds nog gecombineerd), trad op den huize Zoelen in den echt met Aaltje Van de Zande (dood December 1666). De gelijknamige kleinzoon had gewis een heftig karakter; want een opvliegenden driftigen knaap noemt men nog heden ter plaatse eenen *Brandolfius*.

Frederik Wtenweerde, zoon van den scholtus Hillebrand Wtenweerde straks te noemen, geheven door juffer Brandolphus (Doopboek van Rijswijk, gemeente Maurik).

Hillebrand Wtenweerde (Uyterweerd), scholtus tot Mouderyck in 1702—3, als ouderling op de Tielsche classis ao. 1706—'8; begraven te Maurik 16 Augustus 1709, won

Joffer Johanna Wtenweerde („dochter van Hillebrant, scholtus zaliger"), 9 Augustus 1710 bijgezet op het koor te Maurik, in Culemborg's kelder.

Nota. Met dezen kelder zal bedoeld zijn eene grafstede van het geslacht van Cuylenburg, dat met Sweder v. C. uitstierf en te Maurik gegoed was; zie „Herald. Bibliotheek" 1883 blz. 165 (waar Sweder ten onrechte als heer van Maurik staat getiteld). Sweder's dochter Cornelia v. C. was de gade van den beruchten Jor. Jacob Mom, amptman van Maas-Waal, 17 April 1621 wegens landverraad, te 's Gravenhage onthoofd. Zie mijn opstel „Dreumel, Wamel en het geslacht van Wamel" in „Gelre, Bijdr. en Mededeel." I (1898) blz. 166—8.

Ahasuerus Wtenweerde (Uterweerd), in 1689 „Heer Ontfanger", in 1706 Luitenant, in 1713 scholtus van het Nederkwartier van den Rijnkant, als ouderling op de Tielsche Classis in de jaren 1717—19, 20, 21, 22, 25—30 en 20—22 April 1733 verschenen trouwt 1e Juffer Anna Theodora Fasel overleden April 1724. Hertrouwt, na proclamatie te Maurik en Ingen, in 1725 te Ommeren (gemeente Lienden) met Antje van Wijck (vgl. „Maandblad de Nederl. Leeuw" 1896 blz. 22). En overlijdt te Maurik September 1738. Zijn zoon is

Hillebrand Wtenweerde, gedoopt te Ingen 14 Januari 1714, scholtus, te Maurik.

Nota. Hillebrand's moeder heet in het Doopboek te Ingen Anna Dorefasel, d. i. Anna Dora (Theodora) F. Fasel, te Maurik Fashel, luidde in het Ingensch doopboek ook Vashel, in deze opgaaf: 25 Januari 1685 gedoopt Diderick Christoffel, vader Andries Vashel, wachtmeester, moeder Anna Margaretha, ledematen. Dit aldus aan te vullen uit het actenboek te Maurik: 11 September 1733 begraven Juffer Anna Margaretha van Wijck (1), weduwe van den Heer Luyt. Andries Fasel.

(1) Vermoedelijk eene zuster van Theodorus à (of, van) Wijck, als prop. te Ingen, beroepen te Maurik 7 November 1676, waar hij als predikant stond tot zijn dood, 14 Mei 1680, te Maurik bijgezet.

Juffer Margarita Wtenweerde, als gade van Johannes Picard, die haar overleefde, 16 October 1728 te Maurik begraven (Nav[r] XXVI, 160).

Dr. Arnoldus Wtenweerde, in 1687, '88 en '89 kerkmeester te Maurik, 29 November 1692 afgetreden, onderteekende in '89 de Kerkerekening in plaats van zijn *broeder*, den scholtus Hillebrant Wtenweerde. Hij, „heer advokaat", verscheen als ouderling te M. op de Tielsche classis in 1710 en 11. Hij overleed Januari 1739; te Maurik begraven.

Anna Margareta Wtenweerde, gehuwd met Reijer Roelofsz van Maurijck (Maurik), won Theodora, ter plaatse gedoopt 6 Augustus 1741; doopgetuige:

Juffr. *Johanna Wtenweerde.*

De andere kinderen van dit echtpaar waren Jannigje geboren 16 October 1746; Roelof 18 Febr. 1748; Dolfina 30 Januari 1752, en Jannigje 17 Februari 1754.

Juffr. Agnes Wtenweerde, begraven te Maurik 7 April 1744.

Gerrit Wtenweerde, Cornet (1) onder het regiment van den Generaal van Schagen, begraven te M. 10 Augustus 1748.

Asuerus Wtenweerde, ritmeester onder het regiment van den Generaal Van Schagen, begraven te Maurik 13 Augustus 1748. Zijn gade, Joffr. ten Hoven, werd aldaar 27 December 1749 bijgezet.

Mattheus Wtenweerde luitenant-kolonel der Cavalerie, trouwt in 1756 Johanna de Vree, dr. v. Reinier, luit[t].-kol. en heer van Ottestein (te Maurik), bij Adriana Sophia van der Hagen (2).

Abraham Wtenweerde, trouwt 16 December 1762 Jacomina Johanna Chassé, geb. te Wijk-bij-Duurstede 28 September 1730 als dochter van Ds. Hubertus Gerardus Ch., predikant aldaar (3), bij Johanna Maria Weyman. Bij haren doop stonden als getuigen Ds. Johan Chassé, predikant te Maurik, haar grootvader, en Jacomina Chassé (misschien eene zuster van Ds. Johan), weduwe Grousins. Zij deed 3 October 1754 belijdenis. Tante van den Generaal Baron Chassé.

Lodewijk Jan Willem Wtenweerde, Luytenant in 1765, was als ouderling van Maurik op Tielsche classisvergaderingen in 1765 en '66 tegenwoordig. Zijn kroost volgt hierna, in de Bijlagen.

(1) Vaandrig.
(2) Vgl. Herald-Bibliotheek 1881 blz. 235—7.

Hildebrand Wtenweerde, Luytenant, begraven te Maurik 28 September 1765.

Godert Wtenweerde, scholtus van het Nederkwartier van den Rijnkant (1), te Ek-en-Wiel 7 December 1754/5 gehuwd met Sijna Johanna van den Berg, leefde nog als scholtus in 1777. Zie zijne nazaten hieronder, in de Bijlagen.

De Heer Floris Wtenweerde, leefde te Maurik in 1778.

De Heer H. Wtenweerde, item. Denklijk éen persoon met „De Heer Cornet H. Wt., kerkvoogd te Maurik 1785—90. Als ouderling van M. op de Tielsche classis van 22—23 April 1776 verschenen.

Juffer Johanna Wtenweerde, begraven te M. 26 October 1783.

Mejuffr. Eva Wtenweerde, item 14 Augustus 1787.

Mejuffr. Margrita Wtenweerde, item, † 1788.

Mejuffr. Dina Wtenweerde, item, † 1789.

Hillebrand Wtenweerde, gedoopt te Maurik 20 December 1722, † 7 October 1795; trouwt 22 Augustus '64 te Utrecht in de Jacobikerk (door Ds. Schouw) Catharina Johanna de Blanche (weduwe van Jacob Washington), geb. te Deventer 1 April 1731, gedoopt 3 April in de Lebuinus- of Groote-kerk aldaar; bij wie

Johanna Wtenweerde, geb. te 's Hertogenbosch (2) 13 November 1767, gedoopt 15 November; trouwt 1 Mei 1785 te Bergen-op-Zoom Johan Arnoldi († 14 Juli 1791 te Groningen), bij wien geboren ald. 12, gedoopt 15 Januari 1786 Rudolf, bij zijns vaders dood nog in leven. Johanna hertrouwt 9 Mei 1792 Laurens Antonie de Vree, kapitein in het regiment van den Generaal-Majoor de Bons te Philippine (in Staats-Vlaanderen), bij wien geboren 19 April 1793 Abraham Willem Constantijn de Vree, gedoopt te Middelburg 9 Mei (3).

Juffr. Johanna Wtenweerde (Uyttenweerde), gehuwd met Cornelis van der Gant, geboren te Maurik, wonend te Ek-en-Wiel, weduwnaar van Mej. Luthera van Geijtenbeek, bood 9 Augustus 1789 ten doop aan eene dochter, genaamd Sijna Johanna, ge-

(1) d. i. van Ek en-Wiel, Maurik, Rijswijk en Ravenswaai.
(2) Hieruit maakt men gereedelijk op, dat Johanna's vader Hillebrand ook in Statendienst is geweest.
(3) Johanna's andere kinderen waren:
Laurens Hillebrand Carel de Vree, geb. 13 December 1796 te Bergen-op-Zoom, en Johanna Louisa Catharina Carolina de Vree, geb. 1 December 1807 op het Hof te Tricht, en gedoopt ald. 3 Januari 1808 door Ds. Burger.
Zie over de Vree mijn genealogisch fragment in „Herald. Bibliotheek" 1881 blz. 231 vg.

boren 6 Augustus; getuige de vader en Juffr. *Dina Wtenweerde*, j. dr. Bij den doop eener gelijknamige dochter van dit echtpaar i. d. 10 Mei 1800 stond Anna Maria Wtenweert als getuige.

L. J. Wtenweerde, scholtus van Ek-en-Wiel, beëedigt 19 September 1809, namens en vanwege den Amptman van Neder-Betuwe, de laatste twee buurmeesters dezer dagelijksche heerlijkheid („De Navr." XXVIII, 304). In zijne handen legde R. (ijk) Verbrugh 30 October 1816) den eed als poldermeester af (ibid. blz. 305).

Sijmen Wtenweerde, sneuvelt in 1830 bij de Belgische revolutie, staande onder het Bataljon van den Groot-majoor Van der Bruggen, bij de tiende Afdeeling als flankeur der Infanterie. Zijne tijdgenooten waren

Jacob, Hendrik Diderik (sergeant bij de Geldersche schutterij), Godert, Assuerus en Gerrit Wtenweerde.

Godert Wtenweerde, in 1837 bakker, overleed als kastelein in het Gemeentehuis te Maurik omstr. 1865.

Jan Wtenweerde, overleed te Maurik omstr. 1870.

Peter Wtenweerde, geb. te Maurik in 1796, omstreeks 1870 nog aldaar in leven.

Gerrit Wtenweerde, geboren ibidem 1800, omstr. 1870 nog aldaar in leven.

Bastiaan Wtenweerde, geb. 25 December 1793 te Maurik, vestigde zich in 1843 metterwoon te Ek-en-Wiel, vierde 25 December 1883 aldaar zijn negentigsten geboortedag (1), en overleed er omtrent 3 jaren later. Drie zijner zonen, nml.

Assuerus, Diderik en Jelis Wtenweerde, wonen nog te Ek-en-Wiel, terwijl zijn aldaar geboren kleinzoon

Bastiaan Wtenweerde, Jan Albertuszoon bij Johanna (Jannigje) van Esterik 12 Juli 1894 te Amsterdam in ondertrouw werd opgenomen met Cornelia Petronella Bakker. Dit echtpaar woont aldaar.

H. D. Wtenweerde en A. Th. Reyning, te Maurik, vierden 19 April 1901 hunne 40-jarige echtvereeniging.

A. J. Wtenweerde en B. v. Gemert, echtelieden te Maurik, verloren 19 April 1901 hun 3½ jarig zoontje Azuerus Gerardus.

De familie Wtenweerde, die ook eene kostelijke graftombe met wapens en kwartieren in de kerk te Overlangbroek (prov. Utrecht) moet bezeten hebben, heeft zich derhalve, blijkens het bovenstaande, sedert de 17de eeuw te Maurik geconcentreerd, en is daar nog sterk vertegenwoordigd, in eenvoudigen levensstand. Het eeuwenheugend bezit van drie met elkander vereenigde zitbanken, voor achttien personen, in de Hervormde kerk ter plaatse, getuigt van het voormalig aanzien.

(*Bijlagen volgen*).

Bergeijk, 7 November 1901. Jac. Anspach.

(1) Openlijk door ons herdacht in „Nieuwe Tielsche Courant" van Zaterdag 29 December 1883.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Wapen Biesman.

Gevraagd het wapen van de familie *Biesman?*

Catharina Elizabeth Biesman, gestorven 24 Juli 1859, was gehuwd met Jean Jacques Simons, generaal-majoor, commandant van de stelling Bergen-op-Zoom overleden 19 Februari 1847. Weet iemand wie de ouders van dit echtpaar waren?

G. F. E. G.

Zijn ouders zijn Arnout Simons, ontvanger der indirecte belastingen en raad der stad Bergen-op-Zoom, alwaar hij stierf den 31 Mei 1816, en Susanna Catharina Commelin, die te 's-Gravenhage stierf 28 December 1822.

A. A. V. v. O.

Van Est.

(hiervoren bl. 192.)

Een wijle geleden nazoekend in den klapper op de leenboeken der proostdij van Oud-munster te Utrecht, heb ik daar eenige van Esten ontmoet, die misschien den weg kunnen wijzen aan hem, die zoekt naar de volle reeks van dat geslacht. Mag ik ze daarom aan den lezer voorstellen?

Ze komen voor op blad 34, waar de beleeningen staan geboekt van „driemorgen lands op Redinchemmer-veld onder Culenborg". Daar luidt het als volgt:

1440. Jonkvr. Engel van Est Willams dochter. Regist. I, fol. 12 verso.

1458. Hendrik van Est. jonkvr. Engels voors. broeder, beleend; idem lijftogtet Mechtelden zijnen wijve. I, fol. 44 verso.

1461. Henrick van Nest. I, fol. 55 verso.

1465. Jonkvr. Lysbeth Trants, wed. Rutger Trants: I, fol. 62 verso.

Tot zoover mijne aanteekening. Wil iemand met behulp van deze de leenboeken zelf inzien, dan doet hij misschien verrassende vondsten.

J. H. Hofman.

Algemeen Nederlandsch Familieblad

Tijdschrift voor Geschiedenis, Geslacht-Wapen-Zegelkunde, enz.

ONDER LEIDING VAN

H. H. Vorsterman van Oyen,

EN **J. F. van Maanen.**

Abonnement binnenland per jaar *f* 8.20 franco per post, buitenland *f* 8.90.
Elke maand verschijnt een nommer van 24 bladzijden met omslag.
Alle stukken dit blad betreffende, gelieve men vrachtvrij te zenden aan het GENEALOGISCH EN HERALDISCH ARCHIEF, te Rijswijk, bij 's-Gravenhage.

Advertentiën in verband met de in dit blad behandelde wetenschappen, per regel *f* 0.20. Voor de abonnenten worden vragen *kosteloos* geplaatst.
Afzonderlijke nommers zijn verkrijgbaar à *f* 1.— voor zoolang de voorraad strekt.
Vroeger verschenen jaargangen zijn verkrijgbaar, zoolang de voorraad strekt.

No. 11 en 12. Nieuwe Serie, XIVde JAARGANG. NOVEMBER. DECEMBER. 1901.

INHOUD.

Bij NONHEBEL & Co. te *Hilversum* is verschenen:

Bijdragen tot de Geschiedenis van het Gasthuis, het Klooster en de Balije van St. Catharina der Johanniter-ridders en van het Drie Koningengasthuis te Utrecht.

DOOR

✻ Dr. P. Q. Brondgeest. ✻

Prijs f 2.50.

Bij H. A. M. ROELANTS te *Schiedam* is verschenen:

Neerland's verleden ✻ ✻ uit Steen en Beeld.

Gedenkteekenen en grafgestichten uit den vroegeren en lateren tijd. ✻ ✻ ✻ ✻

Bijeenverzameld en uitgegeven

DOOR

R. P. VAN DEN BOSCH.

Prijs ingenaaid f 5.80. Gebonden f 6.50.

Bij GEBR. E. & M. COHEN te *Arnhem* is verschenen:

Tweede, verbeterde en veel vermeerderde druk van:

Op uw stoel door Uw land.

Bijzonderheden van Vaderlandsche plaatsen en plaatsnamen

DOOR

DR. E. LAURILLARD.

Met wapen- en zegelkaarten.

Prijs ingenaaid f 1.25. Gebonden f 1.75.

Verschenen bij L. BRUHNS te RIGA:

Balthischer ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻ Wappenkalender.

1e Jaargang.

Met 24 Wapenafbeeldingen in kleurendruk.

Prijs *f* 3,90.

Door P. GOUDA QUINT, te ARNHEM, is uitgegeven:

Nederlandsche Gemeentewapens,

of Wapenboek der Gemeenten, Heerlijkheden, Waterschappen en Corporatiën van het Koninkrijk der Nederlanden, door Mr. W. J. Baron d'ABLAING VAN GIESSENBURG. Met twee vervolgen, bijgewerkt tot Juli 1895, door J. M. LION.

Prijs f 12,50.

Dit werk bevat 75 platen met 1019 wapens, die alle met toestemming van den *Hoogen Raad van Adel naar het officieele Register* vervaardigd zijn.

GELDERSCHE VOLKSALMANAK voor het jaar 1902.

Acht en zestigste jaargang. **Met 3 platen.** Prijs f 1,25.

De predikanten der Nederduitsch-Hervormde Gemeente te Brielle.

Andreas Cornelii Brilensis trad reeds in 1566 te Brielle op als prediker van de nieuwe religie. Genoodzaakt te vluchten, verliet hij Den Briel, maar na 1 April 1572 kwam hij in zijne vaderstad terug en werd de eerste predikant der Herv. Gemeente. Om een ons onbekende reden waarschijnlijk ontzet van zijn ambt, werd hij er in 1573 weêr in hersteld en van toen af was hij te Brielle ongestoord werkzaam tot aan zijn dood. Hij stierf in 1578, nalatende eene weduwe. Zie over hem wat ik schreef in „De Brielsche Archieven", blz. 125—155. Met hem was een korten tijd te Brielle werkzaam

Gerardus Gallus Gallinaceus, die tusschen 13 September en 28 October 1574 gestorven is. Men zie over hem a. w. blz. 150 en 151. In zijne plaats werd te Brielle predikant

Aegidius Johannis Frisius of **Gillis Jansze.** Hij kwam van Rotterdam te Brielle, waar hij reeds den 22sten Januarij 1575 werkzaam was. Tweemaal werd hij te Dronrijp beroepen, maar hij bleef te Brielle, waar hij in 1593 stierf. Over hem handelde ik a. w. blz. 151—155, en in 't Archief voor Ned. Kerkgeschiedenis, D. VII, blz. 2.

Ter vervanging van Andreas Cornelii kwam te Brielle

Andreas Simonis Hagius Frisius. Deze man, genoodzaakt uit Sneek, waar hij in 1572 preekte, te vluchten, ging naar Holland en werd in 1577 predikant te Heenvliet. In 1578 beroepen naar Sneek, bleef hij te Heenvliet, doch van daar ging hij in 1579 naar Den Briel om er dienst te doen in plaats van Andries Cornelisze. In 1580 ontving hij aldaar wederom een beroep naar Sneek en hij vertrok derwaarts 1 September 1589. Men zie over hem „De Brielsche Archieven", blz. 141—146 en 155. Hij werd te Brielle vervangen door

Jacobus Postelius Coloniënsis. Hij kwam van „Culenborch" in 1581 (1) te Brielle, waar hij arbeidde tot in 1585, toen hij hoogst waarschijnlijk naar Duitschland vertrok. Men zie over hem wat ik schreef in „De Navorscher", jaarg. 1885, blz. 327—330. In zijne plaats werd te Brielle beroepen

Nicolaus Dammius (1). Uit de Roomsche kerk overgegaan tot de Gereformeerde, werd hij eerst hoogleeraar en vervolgens predikant. Volgens Dr. Schotel („De Illustre School te Dordrecht", blz. 22) werd deze „man van groote eruditie, capaciteit en discipline", na van 1575—1579 hoogleeraar in de Latijnsche taal geweest te zijn aan de Hoogeschool te Leiden (2), predikant te Groote Lindt en bekleedde hij tegelijkertijd te Dordrecht, waar hij bij gemis eener goede pastorie in de dorpsgemeente woonde, het ambt van rector der Latijnsche school tot in het jaar 1583, toen hij naar Den Briel vertrok.

Schotels mededeeling, dat Van Dam in 1583 naar Brielle ging, is onjuist. In plaats van 1583 moet men 1585 lezen. Eerst in dat jaar werd Van Dam in plaats van Postelius te Brielle beroepen. In de Acta van 14

---

(1) In dit jaar werd te Brielle een fonds gesticht, dat den naam „de Leenbeurs" kreeg en nog door den Kerkeraad der Herv. Gemeente aldaar wordt beheerd. In de Kerkeraadsacta van 17 Februarij 1581 leest men: „Alzoe Jan Commersze aengedient heeft ende gevraget ofte het niet nodich es nae heysch der lieffde, dat dair een besonder buydel voor den huysgenoten des geloeffs gemaeckt worde, es geantwoort ende besloten ja, ende dat men tselve alderbest soude conen int werck brengen, wanneer de penningen van Leentgen Jan Doesen sullen innegecomen sijn." In de Acta van 24 Febr. 1581: „Es mede besloten dat men een boeck sal maeken, in welcke die naemen sullen opgetekent worden derghene, die haer almoesen totten huysgenoten des geloeffs geven, mitsgaders die somma, dien hy gheeft ende den dach wanneer hy gheeft. Ende dit boeck sal secreet blyven onder een der dienaren des Woorts. Soe sal men noch een ander boeck maecken, in welcke oordentelicke de somma ende dagen, wat ende wanneer yet gegeven es, opgeschreven sal worden, gelijck het int voors. boeck opgetekent staet, soe nochtans dat die naemen sullen achtergelaeten worden." In de Acta van 22 Mei 1587: „Is by den Broederen goetgevonden, dat de beurse, die tot bysonder behulp der huysgenooten des geloofs anno 1581 ingestelt is, twee van de diaconen indertijt zall overgelevert worden, welcker bedieninge een jaer zal duren, ende daernae twee anderen, by den Broederen te benoemen, zall worden overgegeven. Ende zullen diegene, die indertijt de bedieninge daervan hebben, jaerlicx by den Broederen van haren ontfanck ende uuytgeef reeckeninge doen etc." In 1593 werd uit de beurs iets gegeven aan een student, die „by Stochius tot Leyden" woonde (Acta van 24 September 1593). Zie voorts de Acta van 8 Februarij 1622, 23 Januarij, 11 Junij, 25 October 1624, 7 en 23 October 1625, 7 April en 10 November 1626, 8 Jan. 1627, 4 Februarij en 16 Mei 1628, 28 Februarij 1630. Den 16den Augustus 1630 werd het volgende gearresteerd: „Alsoo de weduwe van Moucheron, schoonmoeder van den heere Bailliuw deser stede, gelegateert hadde den armen deser gemeynte de somma van 100 guldens, is goetgevonden daervan 50 guldens toe te voegen de leenbeurse, ende voortaen te practiseeren, wanneer diergelijcke legaet oft donatie incomen sal ter somme van 50 gulden oft daerboven, telckens de leenbeurse de helfte toe te voegen."

(1) Zie over hem wat ik schreef in 't „Archief" van Acquoy en Rogge, Deel III, blz. 341—343, Deel VII, blz. 3—5.

(2) Volgens eene mij verstrekte mededeeling van den overleden Leidschen archivaris Mr. Ch. M. Dozy is wat Van der Aa heeft bericht, dat Van Dam den 28sten Febr. 1579 als hoogleeraar afgezet werd, onjuist. Van Dam verzocht om zekere redenen „van zyne professie" te worden ontslagen en den 10den Maart 1579 namen Curatoren en Burgemeesters eene beschikking op dat verzoek. Hoewel zij gaarne hadden gezien dat het verzoek niet was gedaan, daar zij Van Dam „sonderlinge bequaem" achtten en hij gearbeid had tot opbouwing van de Universiteit, voldeden zij op zijn dringend en ernstig aanhouden aan 's mans verlangen.

Augustus 1585 staat: „Alzoe die Broederen voormiddage nae gedaene praedicatie vergadert sijn geweest om onder malcanderen te bespreken van een dienaer voor dese kercke te beroepen, soe hebben sy goetgevonden tot haer noch enige andere Broederen by dese vergaderenge mede te roepen om met gemeene raadt in de vrese des Heeren [te] beraetslaen wat der kercke profytelicxt ende stichtelicxst wesen soude. Soe sijn dan mede verschenen onsen Broeders burgemeester Jan Lenaertsze ende Pieter Micheelsze, Doctor Antonius Daelman, Hugo Willemsze ende Govert Hendricxze, ende hebben nae lange communicatie goetgevonden om Nicolaum Dammium (doch met voorgaende advys der heeren Magistraten deser stede) tót een ordinarys dienaer des goddelicken Woorts voor dese kercke te beroepen, ende dat Aegidius, Jacob Jansze ende Cornelis Gerryts mynen heeren om haren advys ende ordel Vrydach ofte Saterdage toecomende vragen sullen. — Tgene vorsz. is by de vorsz. Broederen alsoe voor mijn heeren gedaen den 16 Augusti, die voor antwort gegeven hebben, dat men met de beroepenge voortgaen sal ende beneerstigen, dat wy Nicolaum vorsz. tot een kerckendienaer mochten hebben." En in de Acta van 16 Augustus 1585: „Om tgene vorsz. by de Broederen der Classis tot Dordrecht ende der gemeente tot Linde te effectuëren, sijn gecommitteert onse Broeders Jan Commersze ende Jacob Jansze."

Wanneer Van Dam, die het beroep aannam, te Brielle bevestigd werd, is niet genotuleerd. Den 14den April 1586 vertoonde hij de „getuygenissebrieven van syne gemeente in de Linde ende Classe van Dordrecht" en de Broeders wenschten hem toe dat „de Heere Godt sijn dienst in Den Bryel segenen ende voorspoedigen" mocht. Den 18den April 1586 werden dezelfde getuigschriften ter inzage gegeven aan den Brielschen Kerkeraad. De Broeders lazen ze met „een volle genoegen, danckende Godt in hem." Uit de omstandigheid, dat de attestaties in April 1586 werden overgelegd, besluite men niet, dat Van Dam eerst in dat jaar te Brielle kwam. In de Acta Classis van 14 April 1586 is sprake van zijn reeds aangevangen dienst en aan de Broeders der Classe kon hij zijn attestaties niet vroeger dan op dien dag vertoonen, daar er tusschen 30 September 1585 en 14 April 1586 geen vergadering der Classe gehouden werd. Dat hij reeds vóór April 1586 zijn dienst te Brielle aanvaardde, blijkt uit de Kerkeraadsacta. In de Acta van 24 Jan. 1586 leest men, dat toen present waren „beyde praedicanten," d. w. z. Egidius en Van Dam. Van de „praedicanten" leest men ook in de Acta van 9 Nov. 1585 en onder de aanteekeningen, die in November en December 1585 te boek gesteld werden, zijn er van de hand van Van Dam.

Zooals ik elders (1) heb medegedeeld, nam R. Donteclock in 1592 het beroep naar Brielle aan, nadat men hem verklaard had, dat hij de vrijheid zou hebben om Den Briel te verlaten, wanneer het blijken mocht, dat hij, zijn vrouw of kinderen er niet konden „aerden." Van Dam was daaraan in 1594 gedachtig, en dewijl zijn vrouw inzonderheid de twee laatste jaren „veel sieckelick ende quaet deegs" geweest was, wenschte hij de vrijheid, die aan Donteclock toegestaan was, ook voor zich. Den 12den Augustus 1594 gaf hij zulks aan den Kerkeraad te kennen en hij verzocht den Broederen, ingeval zijn vrouw niet beteren mocht, verlof om te mogen vertrekken. De Broeders meenden over deze zaak geen besluit te mogen nemen buiten den Magistraat om en zij droegen aan den burgemeester Huych Willemsze op genoemd College er over te spreken. Den 7den October 1594 bracht die man rapport uit, en men leest in de Kerkeraadsacta van dien dag: „daernaer heeft de burghemeester in den Kerkenraet rappoort ghedaen, verclarende dat mijn heeren over sodanighe propositie verwondert waeren, omdat onse broeder Damius zoo langhe hier in den dienst was gheweest, zonder hiervan te vermaenen; maer alzoe Huych Willemsze voorsz. mijn heeren te kennen gaf uut den mont van Damio, dat hy ter goeder trauwe soude handelen, hebben se gheantwoort, wanneer de noot sodanich mocht wesen, dat hy ofte sijn huysvrouwe hier gheen ghesontheyt zoude hebben, dat zy heur alsdan redelick zouden laeten vinden, twelck de Kerckenraedt mede belooft heeft."

Ter verkrijging van de door hem gewenschte vrijheid om te vertrekken wees Van Dam in 1598 nogmaals op de voortdurende ongesteldheid zijner vrouw (2) en in Mei 1600 deed hij het wederom met de bijvoeging, dat ook „sommighe van sijn kinderen gheen deegh en hadden"; maar de Broeders vonden niet geraden den Magistraat vooralsnog te spreken over 's mans verlangen, en nadat Van Dam verklaard had dat hij „tevreden" was „dat de saecke uutghestelt soude werden", besloot zijn vrouw op aandrang des Kerkeraads „hare gesontheyt den Heere te bevelen" en een gunstige beschikking te blijven verbeiden (3). Kort daarop, in September 1600, kreeg Van Dam een beroep naar Nijmegen, waar de gemeente in „grooten noot" was, daar zij „twee jaren lanck sonder ordinaris predicanten" geweest was. Aan de Classe van Voorne en den Kerkeraad van Brielle werd het verlangen van Nijmegen om Van Dam tot ordinaris predikant

(1) „De Brielsche Archieven," blz. 210.
(2) Acta Kerker. 19 April 1598.
(3) Acta Kerker. 17 en 28 Mei, en 7 Junij 1600.

te hebben kenbaar gemaakt, maar zonder vrucht. De beroepene, den Kerkeraad bezwaard vindende om ten believe van Nijmegen „de kercke alhier van synen dienst te ontblooten", zei dat hij ook „om syner huysvr. wille" wel „oorlof om te moghen veranderen" hebben wilde; doch de Broeders van Brielle, ofschoon „met de noot van die van Nieumeghen wel beweeght", konden toch niet „verstaen hen te gheryven met de schade van haere ghemeente", waarvoor zij vooral te zorgen hadden, en terwijl aan die van Nijmegen werd geschreven, dat zij elders raad moesten zoeken, baden de Broeders Van Dam, wat de zwakheid zijner gade betrof, „daerin ghelijck totnochtoe patiëntie te willen hebben". Ten slotte verklaarden zij hem dat, „soo de noot meerder" mocht worden, zij zich „in alle redelicheyt" zouden laten vinden (Acta Class. 25 September 1600, Acta Kerkeraad 4 October, 3 en 7 November 1600).

Evenals in 1591 (1), werd aan Van Dam in 1601 toegestaan naar Arnhem te reizen, maar buiten Gelderland, naar Kleef en Emmerik mocht hij niet gaan. Toen de Kerkeraad kennis genomen had van een aan de Classe gezonden Synodale missive, „versouckende dat Nicolaus Dammius, reisende na Arnhem, met eenen vorder soude willen reisen na Emmerick ende ooc, soo 't moghelijck waer, na Cleef, om de stant der kercken aldaer te besien ende de kercken voor een cleine tijt te bedienen", volgde er geen inwilliging van het verzoek. In de Kerkeraadsacta van 25 Mei 1601 staat: „De Broederen hebben, na overlegginghe van de saecke, in het versoeck der gedeputeerde broederen aengaende Dammium, om de kercken tot Emmerick ende Cleef te besoecken, niet konnen bewillighen, soo om het perykel, welck zy in deselve reise menen gelegen te wezen, als om voor te commen de consequentie, dat men ons, omdat wy (2) hier dry dienaren zijn, t' avont of morghen diergelyke ofte meer soude moghen verghen. Ende hoewel Dammius de Broederen eenighe redenen hadde voorgehouden, die hy meende dat daerenteghen souden moghen ontfanckelijck wezen, soo heeft hijt nochtans, merckende dat de Broederen by het voorverhaelde persisteerden, daerby laten blyven, ende zijn de Broederen tevreden dat hy met zijn huisvrouwe op Arnhem reise om haer gesontheit ende hetgene dat zy daer anders moghen te doen hebben".

Voordat het jaar 1601 ten einde was, kreeg Van Dam een dringend aanzoek om naar Dordrecht weder te keeren.

Dr. Schotel zegt in het aangehaalde zijner werken, blz. 40, dat, toen de Latijnsche school te Dordrecht in den aanvang der 17de eeuw zonder rector en conrector was, Curatoren dier school in deze verlegenheid zich tot den Dordrechtschen Kerkeraad wendden met verzoek in den nood der school te willen voorzien. De Kerkeraad toonde zich daartoe terstond bereid, en terwijl hij Johannes Dibbetzius en Henricus Corputius verlof gaf om beurtelings het conrectoraat ad interim waar te nemen, droeg hij Curatoren den persoon van Nicolaas Dammius, een geleerd, vreedzaam en godzalig man, welke vroeger die betrekking bekleed had, tot rector voor, niet twijfelende of hij zou, wijl zijne huisvrouw de Brielsche lucht niet wel kon verdragen, tot hen overkomen. Dr. Schotel heeft op deze mededeeling laten volgen, dat Dammius tot de overkomst niet te bewegen was.

Uit de Kerkeraadsacta van Brielle is mij van het door Dr. Schotel gemelde niets gebleken. Volgens die Acta verschenen er den 6den December 1601 twee heeren uit Dordrecht met een brief, inhoudende niet dat Van Dam tot rector benoemd, maar dat hij beroepen was tot „ordinaris dienaer" van de kerkelijke gemeente te Dordrecht „in plaetse van Henricus Corputius s. g. (1)" Om den Kerkeraad te bewegen den man aan hunne gemeente af te staan, wezen de afgevaardigde heeren niet alleen op den „noot haerer kercke", maar ook op de indispositie van Van Dams vrouw, die verandering van lucht noodig scheen te hebben. Door de Brielsche Broeders werd op alles gelet; zij namen ook den nood hunner kerk in aanmerking alsmede „de goede dyenst Dammij in deselve" en zij sloegen 't verzoek der heeren af. Desgelijks de Magistraat van Den Briel. Res. 6 December 1601 luidt: „Upt versouck van Wouter van Crayesteyn, Heer tot Wulven, ende Johannes Betius, dienaer des Godtlijcken Woorts tot Dordrecht, gecommitteerde der voorsz. stede Dordrecht, omme ten aensien van de indispositie van de huysvrouwe van Nicolaum Dammium, ende dat deselve wel gesint soude sijn hare woonplaetse te veranderen, denselven Dammium tot dienaer der kercke Christi der voorsz.

(1) Acta Kerker. 16 Maart 1591: „N. Dammius heeft den Broederen voorgehouden, hoe dat hem een nodige reyse in Gelderlant is voorgecomen, ende alzoo dezelve reyse int gaen ende commen ende de zaicken aldaer te verrichten eenigen tijt zal vereysschen, heeft opten Broederen begeert, dat men an de kercke van Rotterdam uuyt den naem onsser kercke zal scryven om ons met eenen haerer dienaren duyrende den tijt des afwesens onsses broeders te geryeven. Ende zal Dammius dit mijn heeren te kennen geven. — Is alzo geschyet".

(2) Dit „wy" te schrappen.

(1) Is de mededeeling van Dr. Schotel juist, dat H. Corputius verlof kreeg om met J. Dibbetzius 't conrectoraat ad interim waar te nemen, dan heeft de man niet lang genot gehad van dat verlof. 't Kan echter zijn, dat Dr. Schotel niet den in 1601 gestorven leeraar, maar een naamgenoot, zoon of ander familielid van H. Corputius, heeft bedoeld.

stede van Dordrecht te beroupen: es deselve tot antwoort gegeven, dat myne heeren ende de gantsche gemeente seer goet genuegen aen den voorschreven Dammium hebben, ende dat sy niet gesint en sijn denselven te verlaten, ende dat de heeren van Dordrecht geen moeyte daer meer om souden doen, alsoo mijn heeren nimmermeer daerthoe en sullen verstaen; ende voor sooveel de indispositie van de huysvrouwe van den voorsz. Dammium aengaet, dat sy nu eenige lange jaeren binnen deser stede heeft gewoont, ende dat haer deselve indispositie soowel tot Dordrecht ofte op andre plaetsen soude mogen bejegenen als binnen deser stede." Die van Dordrecht namen zich evenwel voor „de sake noch breder te versoucken ende te vervolghen", en de Brielsche Kerkeraad, door Van Dam op de hoogte gebracht van hetgeen die van Dordrecht voornemens waren, delibereerde den 26sten December andermaal over de zaak met het gevolg dat hij van oordeel bleef „dat het sonder groote ontstichtinghe ende argernisse niet en conde geschieden dat Dammius van hier soude gaen". Aan Van Dam werd zulks medegedeeld en terwijl hij den 6den December aan de Broeders eenvoudig gezegd had dat hij de zaak „Gode ende het oordeel van de vergaderinghe" overgaf, verzocht hij hun toen met 't oog op den „noot" van zijn vrouw en de instanties van Dordrecht vrijheid om gevolg te geven aan 't beroep. De Broeders bleven daartoe ongezind, en vernomen hebbende „dat gheen ander oorsaecke voorghewent was dan de indispositie van de huysvrouwe Damij", vonden zij goed „datter twee uut de vergaderinghe zouden ghecommitteert werden om met de huysvrouwe hiervan te spreecken ende haer met alle mueghelicke redenen te beweghen om by ons te blyven." Den 4den Januarij 1602 bracht de Commissie rapport uit en verklaarde aangaande de vrouw: „zy heeft haer endelick na veel instantiën geseggen laeten, tevreden wesende de groote begeerte van de Kerkenraet ende Magistraet hierin na te comen, alsoo nochtans dat, soo haer crancheit niet en betert, sy altijt de vryheit sal hebben te vertrecken." Aan de heeren van Dordrecht werd die verklaring der vrouw overgebracht, maar zij zonden toch nog brieven naar Brielle, opdat zij Van Dam bekomen mochten. Den 8sten Januarij werd de Kerkeraad met den inhoud dier brieven in kennis gesteld, zonder het door Dordrecht gewenschte gevolg. Van Dam werd door den Kerkeraad evenmin als door de Magistraten losgelaten.

Op grond van hetgeen door zijn vrouw gezegd en den 4den Januarij 1602 aan den Kerkeraad gerapporteerd was, kwam Van Dam den 12den Januarij 1603 bij dat College met het verzoek hem toe te staan van de bedongen vrijheid gebruik te maken en alzoo te vertrekken. De Broeders vonden zich door dat verzoek „niet weinich beswaert" en besloten, opdat Van Dam tot andere gedachten mocht worden gebracht, de hulp en tusschenkomst te vragen van Arent Cornelisze, predikant te Delft. Voordat deze leeraar gelegenheid had kunnen vinden om over te komen, ontving Van Dam een beroep naar Voorburg. Den 12den Februarij 1603 toonde hij aan den Kerkeraad brieven, waaruit zulks bleek en waarin gemeld werd dat het beroep op Van Dam uitgebracht was, omdat men gehoord had dat hij „van weghen de indispositie van sijn huysvrouwe ghesint" was Den Briel te verlaten „ende daertoe een acte was ghemaeckt tot synen voordeele." Ten slotte verzochten die van Voorburg „dat de kercke van Den Briele hen niet hinderlick wilden wesen, voornemelick dewyle sy noch twee dienaeren behielden ende, soot noodich waere, wel een derden souden becommen." De Kerkeraad, alles overwogen en ook Van Dams collega Donteclock, die mede vertrekken wilde, gehoord hebbende, handhaafde zijn besluit om Arent Cornelisze te verzoeken over te komen en hij vond tevens goed dien predikant uit te noodigen Casparus Swerinckhuysen, dienaar te Rotterdam, of iemand anders mede te brengen ter gemeenschappelijke behandeling van hetgeen hem bezwaarde. De Magistraten, op de hoogte gebracht, lieten weten, dat zij, in de hoop dat in de verwachte conferentie de zaak tot een goed einde zou worden gebracht, hare behandeling hadden uitgesteld. Van de overkomst der raadsmannen is niets genotuleerd, maar in de Kerkeraadsacta van 27 April 1603 leest men, dat Van Dam toen den Kerkeraad herinnerde, dat hij, „laestmael niet connende oorlof vercryghen van de kercke ende Magistraet omme van hier te vertrecken ende de beroepinghe van die van Voorburch te volghen, hem hadde laeten raden dat hy hier soude blyven, ende dat over sulxs tzelve aen die van Voorburch gheschreven was, soodat soowel hy als sylluyden tzelve uut haer sin hadden ghestelt." Na deze herinnering deelde hij mede, dat hij door de ziekte van zijn huisvrouw, die weer „eenighe weecken het bedde hadde ghehouden", wederom „beweeght" was geworden opnieuw om verlof tot vertrekken te verzoeken. Met eenige Magistraten had hij bereids gesproken en voor het verzoekschrift, dat hij bij de Vroedschap ingediend had, vroeg hij den steun der Broeders. Dezen waren, na lang te hebben gedelibereerd, „van meeninghe" het verzoek „gansch af te slaen", maar om niet den schijn op zich te laden alsof zij door den „noot" van Van Dams echtgenoote, die „nu notoir" was, „gansch niet beweeght" waren, kwamen zij overeen Van Dam een presentatie te doen en zij

stelden hem onder nadere approbatie van den Magistraat voor, dat hij met zijn vrouw voor een jaar in Den Haag of elders zou gaan wonen en „altemets overcommen om syne kercke te bedienen." Men zou dan kunnen zien of verandering van lucht aan zijn vrouw baat zou geven. Deze presentatie werd door Van Dam „onghevoeghelijck" geacht en hij had een andere presentatie, namelijk „dat hy soude in den dienst treden tot Voorburch voor een jaer," maar aan de gemeente van Brielle verbonden blijven, om aldaar weder te keeren, ingeval de „veranderinghe van plaetse sijn huysvrouwe gheen voordeel en dede." Deze presentatie stond den Kerkeraad niet aan en hij besloot bij de zijne te blijven, haar mede te deelen aan den Magistraat, en zoo zij hem aangenaam mocht zijn, hem te verzoeken, haar aan Van Dam voor te houden. De Magistraat deed zulks, maar Van Dam was voor de presentatie van den Kerkeraad niet te winnen, en de heeren waren van meening dat aan Van Dam nu maar moest worden toegestaan te vertrekken. Zij vonden echter goed, dat de Kerkeraad nog eens zou vergaderen „omme te besien of Damius hem niet en hadde bedacht ende ghesint soude wesen by sijn ghemeente te blyven." De vergadering had den 5den Mei 1603 plaats en in de Notulen dier vergadering leest men: „Onse broeder Damius ingheroepen sijnde, heeft men ghearbeyt omme hem te persuaderen dat hy soude by sijn ghemeente blyven, maer persisteerde by sijn voorgaende versoeck, twelck hem eyndelick by de Kerckenraet gheaccordeert is gheworden. Ende souden de Broeders gaerne ghesien hebben, dat hy soo langhe hier soude hebben ghebleven, totdat een ander in sijn plaetse soude beroepen sijn, maer en woude daerin niet verbonden wesen om oorsaecke, die hy verhaelde, presenterende evenwel sijn beste daerin te doen, soo langhe als hy hier noch soude wesen." Na deze vergadering, den 13den Mei 1603, schreef Van Dam een brief aan Arnoldus (Arent Cornelii) te Delft, waarin hij dezen berichtte, dat zijn zaak nog voor de Classe moest worden gebracht, maar dat hij zijn „afscheydt in effecte van den Magistraet ende Kerckenraedt vercregen" had. De brief handelt voorts over Willem Crijnsze als zijn plaatsvervanger, te verkiezen boven Florianus (1), dien Donteclock voorstond, en aan 't slot schreef Van Dam: *Myne huysvrouwe, daer het dagelicks mede beter wordt*, doet uw E . . . groeten." Den 16den Mei 1603 sprak Van Dam met de aanwezige Kerkeraadsleden over het brengen van zijn ontslag ter aanst. vergadering van de Classe en er werd goedgevonden den 18den Mei een vergadering van den ouden en den nieuwen Kerkeraad te beleggen, ten einde alsdan een commissie te benoemen voor de Classicale vergadering en te gelijk te handelen over een plaatsvervanger van Van Dam. Den 18den Mei waren de Broeders vereenigd, maar de samenkomst leverde niet op wat Van Dam had verwacht. Na de voorlezing der Acta van 5 Mei, werd door „sommighe swaricheyt daerin ghemaect, datter stont dat Damio eyndelick by den Kerckenraet sijn versoeck gheaccordeert was gheworden." Zij meenden dat „datselve niet volcommelicken ommeghevraeght was gheweest ende begheerden dat dat nu soude ghedaen worden." Voordat daarover gedelibereerd werd, deelde de Kerkeraad aan Van Dam de redenen mede, waarom hij zich niet had kunnen neêrleggen bij zijne presentatie dat hij voor een jaar naar Voorburg zou gaan. De Kerkeraad deed zulks, omdat hij bemerkt had dat het verwerpen van die presentatie „eenighe murmuratie onder eenighen veroorsaeckt" had. Van Dam, de redenen gehoord hebbende, zei „vergenoecht" te zijn, waarop hem het gevoelen der Broeders betreffende zijn ontslag bekend werd gemaakt. In de Acta leest men: „Daernaer is onsen broeder Damio aenghesevt dat de vergaderinghe niet en verstont, dat hy volcommelick noch ontslaghen was, dewyle de saecke vóór de Classe moste commen ende daer gheen rappoort noch aen mijn Heeren (d. w. z. den Magistraat) ghedaen en was, maer dat se teghenwoordelick daervan souden spreecken, opdat dieghene, die ghecommitteert waeren uut henlieden omme vóór de Classe te verschynen, souden weeten, wat se deselve uut de name van de Kerckenraet souden andienen. — Dyt is gheschiet, ende is naer voorgaende deliberatie ommeghevraeght off Damius soude ontslaghen wesen ofte niet. Dewyle nu daer even vele stemmen aen beyde syden waeren ende Reynerus als preses hem beswaert vondt omme redenen sijn stemme laest te gheven, soe is hy daervan verdraghen ende men heeft gheraden ghevonden de saecke het lot te beveelen, twelck die toeghevallen is die ghestempt hebben, dat se Damium niet en ontsloeghen; by welcke resolutie de Broeders meenen te laeten blyven, sonder meer daerop te vergaderen, ende sal dit de Classis voorghestelt worden deur deghene die daertoe gecommitteert sijn". In de vergadering der Classe, gehouden 20 Mei 1603, kwam het verzoek in van de Classe van Den Haag om Van Dam af te staan aan Voorburg en de Broeders konden „gheen naderen wech vinden dan de kercke van Den Briele alsoock de Magistraet te bidden ende te vermanen" om aan Van Dam „sijn afscheyt te vergunnen". Den 21sten Mei 1603 vond de Kerkeraad,

(1) Over dezen predikant zie men 't „Archief" van Acquoy en Rogge, D. III, blz. 342.

gehoord wat in de vergadering der Classe besloten was, goed in een vergadering, op aanst. Zondag te houden, de zaak te bespreken, maar van die bespreking kwam niets. Er is althans niets van genotuleerd. Den 4den Junij 1603 kwam de zaak ter sprake in de Vroedschapsvergadering en eene resolutie van dien dag luidt: „Is eendrachtelijck geresolveert ende verstaen dat de redenen van Niclaes Damianus, dienaer des Godtl. Woorts, niet en zijn souffisant omme te vertrecken ende es geconfirmeert de resolutie, by de kerckelijcke vergaderinghe op zijn vertreck genoemen". Den 8sten Junij 1603 handelde de Vroedschap weer over de zaak en men leest in de notulen 't volgende: „Naerdat in deliberatie geleyt was de requeste van N. Damius, ende de redenen, by hem daer te vooren soe by geschrifte als by monde verhaelt, tenderende omme by dese kercke gelicentiëert ende geadmitteert te werden de kercke tot Voorborch te bedienen: es geresolveert dat mijnnen Heeren tot welstandt deser kercke ende contentement van de gemeente niet en connen consenteren int vertreck van den voorn. Damium, nochte de licentie, by hem versocht; dan alzoe hy mede mynen Heeren heeft verthoont dat hy hem alreede genouch aen de voors. kercke van Voorborch hadde overgegeven, es goetgevonden te committeren eenen uuyt de Vroetschappe neffens dengenen, die den Kerckenraet met hem sullen gelieven te deputeren, omme soo t' Classis van Den Haeghe als d' voors. kercke van Voorborch te verthoonen de redenen waeromme mynen Heeren in de licentie van den paersoon van den voorn. Damium niet en connen verstaen ende henluyden op alles volcoemen contentement te geven ende te versoucken de beroupinge van den voorn. Damium te laeten berusten ende naer een ander goet kerckendienaer te vernemen". Door gecommitteerden uit Den Haag en Voorburg werd de zaak nog eens in Junij 1603 voor de Classe van Voorne gebracht, dewijl naar hunne verklaring „die van Den Brielle ter bestemder tijt ende plaetse niet en waren gecomen om henlieden contentement te doen", en de Broeders, de partijen gehoord en alles overwogen hebbende, besloten dat Damius „schuldich" was „by zijn gemeynte, die hem soo lief" had, te blijven.

Toen Willem Crijnsze het beroep naar Brielle had aangenomen, openbaarde Van Dam wederom tot tweemalen toe, in Sept. 1604 en April 1605, zijn wensch om Den Briel te verlaten en de verhouding, waarin hij stond tot Reinier Donteclock, eerst zijn collega en daarna rector der Latijnsche school te Brielle (zie hierna), was daarvan zeker de voornaamste oorzaak. De „onlust," welke reeds in 1603 tusschen beide predikanten bestond (Acta Classis 29 Julij 1603), was daarna niet verminderd, maar verergerd. Den 2den Febr. 1605 werd eene vergadering van den Kerkeraad gehouden en er werd toen besloten Donteclock aan te spreken en te vermanen, dewijl hij niet alleen „verachtelijck" van den Kerkeraad gesproken, maar ook „Damium niet weynich geblameert" had. De zaak werd voor de Classe gebracht (1) en nadat Donteclock verplicht was geworden schuld te bekennen, greep er eene verzoening plaats tusschen de twistende leeraars; maar voor Van Dam was dat geen reden om verzoend te worden met een voortdurend verblijf in Den Briel. Den 14den October 1605 bracht hij zijn vertrek weêr op het tapijt, en daar de zaak toen uitgesteld werd, hield hij er de Broeders den 20sten Nov. 1605 opnieuw mede bezig. In de Kerkeraadsacta van dien dag leest men: „Nicolaus Dammius heeft wederomme vernieut tghene opten 14en Octobris uytghestelt was, namelijck dattet hem ernst was van hier te trecken ende daerover het toestemmen des ouden ende nieuwen Kerckenraets te begheeren. De Broeders hebben na rype overlegghinghe niet connen verstaen dat de begheerte Dammij ghefondeert sy, overmits hy sonder beroepinghe van een ander ghemeente soude vertrecken opt onseecker, waervan sy gheen exempelen en weten in naem-aftighe predicanten, die niet en vertrecken, tensy dat se om meerder vruchts te doen in een meerder plaetse trecken, ofte, so haer den teghenwoordighen dienst te swaer valt, in een plaetse van minder last gaen wonen, ofte deur ouderdom ende swackheyt den dienst gheheel verlaten, welcke oorsaken alhier niet en sijn: verclaren de Broeders voorts dat den dienst Dammij deser ghemeente seer profytelijck ende aengenaem sy, ende dat hy niet en soude connen vertrecken dan met hertenleet van veelen ende erghernisse van eenighen, waerom de Broederen hem van herten ghebeden hebben van meeninge te veranderen ende hare resolutie aen te nemen, die sodanich is, dat hy haer voortaen sal byblyven ende niet meer van vertrecken te vermanen, opdat sy eenmael van dese moeyte (daerin sy eenen onlust hebben) mochten ontslaghen blyven. — D. Dammius heeft wel de vergaderinghe bedanct van haere gheneychtheyt te hemwaerts, maer heeft daerby verclaert dat hy hem aen hare resolutie niet en can vernoeghen, meenende ghewichtighe redenen te hebben om het vertrecken te begheeren, welcke redenen hy sal inbrenghen ter naester vergaderinghe." Den 27sten Nov. bracht hij zijn „redenen" in, maar niet alle. Hij vond het niet raadzaam sommige redenen aan

(1) Acta Classis van 10 Mei en 12 Julij 1605, Kerkeraadsacta van 2, 11, 16, 23, 25 Februarij, 20 en 25 Mei, 5 en 15 Julij 1605.

de geheele vergadering te openbaren, maar verklaarde zich bereid wat hij niet aan allen kon zeggen, aan eenigen mede te deelen. Dezen zouden dan aan de geheele vergadering kunnen zeggen of wat hij aan te voeren had ten gunste van het geven van ontslag billijk en gewichtig genoeg was. De vergadering nam daarmeê geen genoegen en gaf aan Dammius te kennen, dat zij niet „handelen" kon in deze zaak „dan met kennisse ende overlegginghe van alle redenen." In een volgende samenkomst der Broeders bracht Van Dam een stuk ter tafel, bevattende niet alle redenen, die hij had om met recht ontslag te vragen, maar toch zeker meer dan hij mondeling had medegedeeld. Den voornaamsten inhoud van dat stuk liet ik afdrukken in het „Archief voor Nederl. Kerkgeschiedenis", D. VII, blz. 4 en 5. Na op de smadelijke bejegeningen, die hij van Donteclock en anderen ondervonden had, gewezen te hebben, schreef Van Dam: „Dese ende diergelijcke dinghen meer moeten de Broederen weeten, dat se my totnochtoe niet en sijn licht gevallen, gelijck my oock deselve noch jegenwoordelijck niet weynich en beswaren; maer ick hebbe den geleghen tijdt willen verwachten, welcke ick achte nu te wesen, nadat wy Willem Crijnszoon tot een dienaer vercreghen hebben." Nadat de Broeders kennis genomen hadden van hetgeen door Van Dam op schrift was gesteld, zonden zij tot hem een deputatie „om hem te persuaderen, dat hy noch voor een halff jaer dese dingen wilde laten berusten ende insien opt avontuier wat middelertijdt mochte voorvallen." Zij hadden hope dat de „occasiën, die Van Dam drongen „tottet vertrecken," wel „afnemen ende mettertijdt doodtbloeden en souden." Maar van Dam was niet te „persuaderen" en de Broeders eindigden hunne beraadslagingen op den 25sten Januarij 1606 met een besluit te nemen, inhoudende: „dat also de Broederen de redenen Dammij niet so gewichtich ende voor dese kercke so profytelijck en connen vinden als hy die wel achtet, sy hem (als een dienaer van goede consciëntie) sulx bevelen om wel te overwegen, verhopende dat hijt ten laetsten mede, gelijck als zy doen, verstaen zal. Ende so hijt verstaet, dat hy behoort ende over sulcx begeert te vertrecken, dat hem van dese vergaderinghe sulx met droefheyt wordt gheaccordeert, behoudelijck dat hy in den dienst deser kercke so langhe sal blyven, totdat syne plaetse met een ander bequaem dienaer vervult sy." Van Dam bleef zijn vertrek noodzakelijk achten en de Broeders legden er zich bij neer. Den 1sten April 1606 handelde de Vroedschap over het verzoek van Van Dam om ontslag en de resolutie van dien dag bevat het volgende: „Burghemeesteren, Out ende Nyeuwe Gerechte der stede van Den Brielle . . . . en connen de redenen nyet verstaen souffisant te zijn omme in zijn versouck te consenteren, maer ter contrarie overleggende dat de gemeente met Damium sonderlingh contentement ende aen zijnne leere ende leven een groot geneugen hebben, en souden nyet alleen zijn vertreck seer schadelick voor de kercke ende gemeente vinden, maer ter contrarie achten oock de continuatie van zijnnen dienst seer nodich. Niettemin ten opsien den voorn. Damium zijn versouck seer lange ende met mennichvuldige sollicitatiën vervolcht heeft, hebben mynen Heeren den voors. Damium ontslaegen ende ontslaen hem mitz desen van zynen dienst, hem bedanckende dat hy totnochtoe de stadt (1) ende gemeente wel ende getrouwelicken heeft bedient, onder conditie nochtans dat hy sal beloven geen andere kercken meer dienst te doen, ende soe hy wederom hem tot den dienst der kercken wilde begeven, dat hy dese kercke ende gemeente vóór alle andere sal dienen, alsoe mijnnen Heeren oordeelen dat het de stadt nochte de gemeente nyet eere genouch en soude zijn, dat hy dese kercke soude verlaeten, ende hem op een ander in dienst begeven. Ende soe hy d' voors. belofte nyet en soude willen doen, hebben den voorn. Damium wel ernstelicken willen versoucken dat hy zijnne kercke ende gemeente (die hy nu over de 20 jaren bedient heeft) voorts wil byblyven, ende mijnnen Heeren om dese saecke nyet meer moeyelick vallen, hem aanbiedende in alles te accommoderen wat redelick ende doenlick sal zijn." Van Dam vond zich door de gestelde conditie „beswaert." Hij wilde vrij blijven om „den Heere ende Syne kercke tavont of morghen" elders te dienen, „so hy daertoe versocht ende beroepen" mocht worden. 't Was ook „sonder exempel, dat yemant in dese landen, om redenen dimissie van synen dyenst versocht ende vercreghen hebbende, sulx soude geverght zijn." Hij wendde zich dan ook tot de Vroedschap met zijn bezwaren en op zijn request verkreeg hij den 25sten April deze beschikking: „Burghemeesteren, Out ende Nyeuwe Gerechte der stede van Den Brielle verstaen dat den Suppliant wel behoort contentement te hebben met d'appostille, opten 1en deser maent Aprille op zijnne requeste gestelt, als billick ende in redenen gefondeert zijnde; nochtans omme eenmael van de mennichvuldige sollicitatiën van den Suppliant ontslagen te zijn ende hem te stellen in de ruste, die hy meent met zijn vertreck te vinden, hebben in zijn versouck geaccordeert ende accorderen daerinne mitz desen, hem volcomentlicken

(1) Den 12den November 1598 werd hij benoemd tot curator van de Latijnsche school.

van zijnnen dienst licentiërende ende hem bedanckende van den goeden ende getrouwen dienst, by hem de kercke ende gemeente bewesen, mitz conditie dat hy nyet en sal vertrecken, voor ende aleer dat de kercke wederomme van een goet ende getrou dienaer in zijnne plaetse sal zijn voorsien, daerthoe hy van zijnne zyde versocht wert alle mogelijcke debvoir te doen." Het laatste verzoek werd niet te vergeefs gedaan en den 1sten October 1606 vertrok Van Dam uit Den Briel.

In de Naamlijst der Brielsche predikanten, welke in 1853 in druk is verschenen, staat van N. Dammius vermeld dat hij in 1606 uit Den Briel vertrokken is „naar 's Hage, bij leening". Uit hetgeen ik heb medegedeeld, blijkt dat de woorden *bij leening* on juist zijn. Juist is, dat Van Dam uit Den Briel naar Den Haag is gegaan en, ik kan er dit bijvoegen, een korten tijd als predikant gearbeid heeft, waarschijnlijk om te voorzien in de behoefte, die aldaar bestond aan een predikant door het vertrek van een leeraar dier gemeente naar Den Briel. Mij is die bijzonderheid bekend geworden uit een brief, den 3den Augustus 1608 uit Goedereede door Van Dam geschreven aan de predikanten der Classis van Den Briel, vergaderd te Hekelingen. Na zijn afwezigheid op die vergadering te hebben verontschuldigd, schreef Van Dam: „Sooveel mynen dienst in Den Haghe aengaet, hoe het daermede geleghen is, sal ick de Broederen (wanneer het haere E. sullen geraden vinden) goede ende genoechsame reeckenschap gheven, dewyle in soodanighe eene saecke ende veranderinghe mynes dyensts van eenighen aldus ende van anderen anders soude moghen gesproken worden, verhoopende de Broederen (soo het van noode is) goet contentement ende vergenoeginghe te doen".

Dat Van Dam in 1607 predikant is geworden te Goedereede, deelde ik reeds mede in „De Navorscher", jaarg. 1892, blz. 549. De Kerkeraad dier gemeente schreef den 20sten April 1608 een brief aan de Classe, waaruit blijkt dat hij zeer ingenomen was met de komst van Van Dam. Hij liet zich aldus uit: „Wy en hebben niet connen ott willen laten uwer E. dese onse missive te addresseren, by dewelcke wy uwer E. ten hoochsten ende met sonderlinge vruntschap zijn bedanckende van dat uwer E. belieft heeft ons (op ons versouck) te zenden ende te doen accommoderen als kerckendienaer metten persoon van onsen eerw. broeder Nicolaus Dammius, denwelcken ons ende een igelyck zoo aengenaem, lieffelijck ende ghevallich is, dat wy verhopen ende niet en twijffelen, deurdien tgehoor alhier extraordinaris groot is, dat de ghemeente Godts deur zynen dienst van dage te dage sal wassen".

Den 20sten Augustus 1615 was Van Dam nog predikant te Goedereede. Hij was toen tegenwoordig in de vergadering der doleerende predikanten, die zich van de Remonstrantsche hadden afgescheiden en afzonderlijk samenkwamen. De Acta der Classis van 20 Junij 1616 vangen aldus aan: „Sijn in onse vergaderinghe verschenen de heer baljou van Westvoorn, de heer burchgemeestere Arent Dam, als gedeputeerde van den E. Magistraet van Goedereede, mitsgaders Marinus Joosten als ouderlinck van de gemeente tot Goedereede, geassisteert met Corn. Damman, ende hebben hare E. ons vertoont dat de kercke van Goedereede, tegenwoerdich onvoorsien zijnde van een predicant door het vertrecken D. Damij, van nooden hadden wederom met een goet dienaer voorsien te werden". Op grond van het medegedeelde mogen we aannemen, dat Van Dam waarschijnlijk in 1616 Goedereede verliet. Uit de Notitie van Willem Crijnsze, waarvan ik reeds sprak, vernemen we dat Van Dam, „binnen Goedereede staende, deur eene groote cranckheyt, alsoock ten aensien sijns ouderdoms, van den kerckendienst ontslagen" werd, dat hij van Goedereede naar Den Haag ging en, in 1617 aldaar wonende, „wederom, na syne jaren, seer cloeck ende gesont was". Na de verbanning van Willem Crijnsze uit Den Briel, verzochten de doleerenden aan Van Dam om over te komen en op de Paaschdagen voor hen te preeken. De man was daartoe bereid en maakte zich gereed tot de reis; maar reisvaardig zijnde, werd hem belet te doen wat hij voornemens was. Men zie daarover, behalve de genoemde „Notitie" van Willem Crijnsze, Res. Holl. 23 Maart 1617 en Resoluties van de Brielsche Vroedschap van 21 Maart en 11 April 1617.

In 1619 werd Van Dam gepolst of hij te Brielle weer predikant wilde worden, maar hij excuseërde zich om zijn leeftijd en zwakheid van memorie; zie hierna.

Zijn leeftijd belette hem niet te hertrouwen. Volgens een mededeeling van den heer Fr. Caland in „De Navorscher", jaarg. 1891, blz. 195, leest men in een Trouwregister van de Groote Kerk te 's-Gravenhage, dat „Nic. van Dam (N. Dammius uit Goeree, vroeger hier) oud-pred. wonende hier, en Maria van Cuylenburch, wede. Anth. Mijs, wonende te Utrecht", 17 Febr. 1619 te 's-Gravenhage ondertrouwd zijn.

Bij zijne huisvronw Elisabeth Jans won hij te Brielle:

Anna, gedoopt 12 April 1587.

Jan, gedoopt 12 November 1589, getuigen: mr. Joost Monnenge (?) pensionaris van Dordrecht, Philips Dolbelet, Henricus Corput met zijn huisvrouw, en Aechte van Dam.

H. de Jager.

(*Wordt vervolgd.*)

Het Geslacht van Dueren, later: van Duren.

(*Slot*).

BIJLAGE A.

Noord- en Zuid-Hollandsche personen van dezen familienaam, welke ik echter niet bij de genealogie kan aansluiten, en die vermoedelijk wel niet tot het behandelde geslacht behooren.

Deze lijst is natuurlijk gemakkelijk met vele namen te vermeerderen. Ik geef hier slechts wat ik heb, zonder verder gezocht te hebben.

A. Amsterdam.

Anthonis *van Dueren*, schermmeester 1595—1605 (Sententiën v. h. Hof v. Holland). Van hem stamt wellicht af de onder Leiden te melden, uit Amsterdam afkomstige Jacob *van Du(e)ren*.

Anthony *Barrau*, oud 78 jaar, stierf te Amsterdam 26 September 1799 en was gehuwd met Anna Geertruyd *van Duuren*. (Advertentie).

B. Haarlem.

Claas *van Duren*, geboren ± 1565, had een dochter, Aagje, welke huwde met Willem *Lakeman*, uit het regeeringsgeslacht van dien naam, zoon van Cornelis Vechtenzn. *van Teffelen* en van Willemtje Willemsdr. *Lakeman*, wier naam hij aannam. („Navorscher" 1900, blz. 287).

C. Leiden.

Deze tabel uit de Sententien van het Hof van Holland, 1686:

Floris Willemszn. en zijne vrouw Heyltje *Aertmuts*, wonen beiden te Dordrecht.

Dochter: Catharina Florisdr., huwde Joost *van der Elst*.

Vier kinderen:

a. . . . . huwde 1e Gijsbert Corneliszn. *van der Meulen*, 2e Jacob *van Dueren*, wonende te Leiden 1686.

b. . . . . huwde Anthony *van Biesheuvel*, koopman te Dordrecht, leeft 1686.

c. Florentia, leeft 1686.

d. . . . ., met zijn vrouw in 1686 reeds overleden, terwijl toen leefden hunne kinderen Hartman, Florentia en Catharina.

Merkwaardig is, dat *a*. in de Leidsche registers niet *van der Elst* heet, doch *van Groenewegen*, en haar vader Simon. Op 31 Augustus ondertrouwde nl. te Leiden Jacob *van Duren*, weduwnaar van Grietje *Dieleffs*, wonende te Amsterdam, vergezeld van zijn halven broeder Hermanus *Besick*, wonende op de Heerengracht te Leiden, met Anna *van Groenewegen*, weduwe Gijsbert *van der Meulen*, wonende op de Hoogewoerd, vergezeld van hare schoonzusters Adriana en Helena *van der Meulen*.

En op 10 September 1669 testeerden aldaar voor notaris Carel Outerman: Gijsbert *van der Meulen* en Anna *van Groenewegen*, terwijl aldaar op 11 April 1668 in ondertrouw gingen Gijsbert *van der Meulen*, lakenwerker, j.m. van Dordrecht, en Anna Simonsdr. *van Groenewegen*, j.d. van Leiden, vergezeld van hare zuster Cornelia.

Genoemde Jacob *van Du(e)ren* woonde dus in 1677 te Amsterdam en in 1686 te Leiden.

Van deze personen stamden mogelijk af:

Abraham *van Duuren*, gestorven te Leiden 1 Augustus 1825, huwde Johanna Maria *van Loon*, gestorven te Leiden 18 October 1831, oud 71 jaar.

Zij hadden (o. a.?) deze kinderen:

a. J. *van Duuren*.

b. eene dochter, gehuwd met N. G. *van Kampen*.

c. Adriana Cornelia, stierf te Willemstad 14 Juni 18 . . , oud 75 jaar en 7 maanden; huwde Abraham Frederik *Beausar*, welke, 51 jaar oud, op 29 October 1836 overleed als predikant te Klundert, en een zoon was van Isaac *Beausar* en van Aletta Sara *Wiers*.

J. *van Duuren*, predikant te Sleeuwijk, vestigt zich als emeritus te Leiden en sterft daar 16 Januari 1867, oud 71 jaar, huwde 1e Christiana Henriëtte *Pflug*, gestorven te Sleeuwijk 6 Augustus 1834, oud 38 jaar, 11 jaar lang gehuwd, 2e te Sleeuwijk 19 October 1837 S. *Donker*, die hem overleeft. Bij beide vrouwen had hij kinderen. (Advertenties uit het Gen. Herald. archief van de redacteurs).

Hendrik Meindert *van Duuren* huwde te Leiden 17 Mei 1871 met Antonia Elisabeth *van der Marck*. (Advertentie als voren).

D. Rotterdam.

Hendrik Eloutszn. *van Dueren*, 1583—'85. (Sententien als boven).

Simon Dammaszn. *van Dueren* was 1598 te R. landmeter (A. N. Familieblad I, blz. 2).

Evert *van Dueren*, 1632, koopman, gehuwd met Helena *Oliviers* (mogelijk: Oliviers dochter) (Sententien als boven).

G. J. *van Duuren* huwde Elizabeth *van Halteren*, welke sterft te Rotterdam 5 October 1798, oud 77 jaar, dus geboren 1721 (Advertentie).

E. Dordrecht.

Roelof Dirkzn. *van Dueren* 1623—'36. (Sententien als boven).

29 Maart 1697 werd hier gedoopt Adriana, dochter van Pleun *van Duren* en van Adriana *van Someren*. (Toevallig gevonden bij 't opslaan der doopboeken).

F. Gorinchem.

Meerten Janszn. *van Dueren*, 1604, en

Jacob Meertenszn. *van Dueren*, 1604, en later meerderen van dezen naam (Kerkregisters).

G. Hellevoetsluis.

Hier was Jan *van Duuren* in 1798 commissaris van de „Vaderlandsche Burger-societeit voor Eenen Ondeelbaarheid" (Advertentie).

H. Suriname (mogelijk uit Noord- of Zuid-Holland afkomstig).

A. *van Duuren*, luitenant bij de Artillerie, verliest in deze kolonie op 30 November 1818 zijne echtgenoote Adriana *Steinman*, oud 37 jaar (Advertentie).

BIJLAGE **B**.

Geslacht *Ruts*.

Vermoedelijk is er meer dan één geslacht van dezen naam. Of de familie *Ruts* te Dordrecht iets te maken heeft met wat hier volgt, weet ik niet.

„Navorscher" 1889, blz. 372 noemt als wapen eener uit Antwerpen via Keulen naar Nederland gevluchte familie *R.*: in blauw drie gouden wassenaars en een vrijkwartier (lees: in blauw vijf gouden wassenaars, 2, 2, 1, waarvan er twee bedekt zijn door een linker vrijkwartier): doorsneden, 1 in goud een roode halve leeuw, 2 in zwart drie zilveren eikels.

Dit wapen stond aldus op de met de kerk te Harmelen verbrande wapenborden van de familie *Burman*. Het staat ook in een handschrift met portretten, wapen, en aanteekeningen, thans in bezit van den heer Rambonnet, burgemeester te Doornspijk. In ditzelfde handschrift staan nog twee andere wapens met onderschrift „*Ruts*": 1e in zwart een gouden ring met natuurlijken, naar boven gewenden, diamant: 2e(zonder kleuren) een landbouwer (?) gekleed met jas, broek, ronde, platte hoed met breeden rand, over de rechterschouder een dorschvlegel (?) houdende, en in de linkerhand een kruik.

In bedoeld handschrift staan de geteekende portretten van 1e Nicolaas *Ruts*, huwt 1594 Cornelia *Ranson*, 2e Pieter *van der Hagen*, huwt 1 April 1636 Susanna *Ruts*, 3e Susanna *Ruts*.

Rietstap meldt eene familie *Ruts* te Brussel: in blauw eene fortuna op een wereldbol, een sluier boven het hoofd opheffende, alles in zilver, op de hoogte der knieën vergezeld van twee gouden sterren.

En het bekende handschrift van Rijckhuyzen in de universiteitsbibliotheek te Leiden meldt, dat nog in 1746 in de Zonneveldssteeg aldaar een geschilderd glas was, waarop het wapen van Jan Gerritszn. *Ruts:* gedeeld: 1 doorsneden, a. in zilver een zwarte ster, b. in blauw drie gouden korenaren 2 ledig (vol zilver?). Ook deze familie was uit Antwerpen afkomstig.

David *Ruts*, huwde Agneta *de Bie*.

Zoon:

Nicolaas *Ruts*, geboren te Keulen 2 Februari 1573, huwde (1e) te Elberfeld 18 April 1594 Cornelia *Ranson*, geboren te Antwerpen 15 November 1575, uit Huybrecht *Ranson* en Barbara *de Coster*.

Dochter:

Susanna *Ruts*, geboren te Keulen 4 September 1598, gestorven 1649, huwde 1e 1619 Jan *Boddens*, zoon van Pieter *Boddens* (geboren in Vlaanderen 1568, gehuwd te Haarlem 1594) en van Mayke *van de Putte* (geboren te Antwerpen 1579), 2e 14 Maart 1636 Pieter *van der Hagen*.

Moens meldt in zijn bekend werk over de Holl. Gemeente te Londen (Doop-, Trouw-, en Begrafenisregisters):

Margaretha Arnouts (dr.), wede Paulus *Ruts*, huwt 5 December 1609 Robert Hendricx (zn.), uit het land van Kleef.

Melchior *Ruts*, van Antwerpen, huwt 3 Augustus 1602 Neesken *Craene*, van Dordrecht.

In het werk van Hessels over dezelfde gemeente komt de naam *Ruts* niet voor.

Jan Gerritszn *Ruts* (zie boven), goudsmid, j.m. van Antwerpen, vergezeld van Jacques *Baers*, bailly van de neringe, zijn oom, ondertrouwt te Leiden 20 Januari 1605 Anneke *Ryckaerts*, j. d. van Leiden, vergezeld van Claes *Ryckaert*, haar vader, en van Tonyntgen *Ryckaerts*, hare moeder, en Tanneken *Baers*, hare nicht.

„Familieblad" VI, 51 meldt in het doopregister der Hollanders in Brazilië:

Cecilia *Ruts*, met Ysaac *Ypelaer* (zou haar man kunnen zijn), doopgetuige 30 April 1651 bij den doop van Abigail, dochter van Anthoni *Dengremont* en van Anna *Focke*.

David *Ruts* en Maria *de Moucheron* hadden eene dochter:

Susanna Catharina, geboren 10 Augustus 1634, gestorven 3 October 1657, huwde te Moskou 15 Februari 1653 Hendrik *Swellengrebel*, geboren te Alt Stettin 13 September 1626, gestorven te Moskou 12 Maart 1699.

Jodocus of Joes *Ruts*, van Antwerpen, huwde aldaar 14 Maart 1547 Catharina *Viruly* .

BIJLAGE **C**.

Familie *Kouwens*.

In „Rekeningen der stad Groningen uit de 16e

eeuw", uitgegeven door Dr. P. J. Blok in de werken van het Hist. Genootschap, komt in 1526 voor (zie blz. 28): „Item van de wijsbanken ontfanghen up mannich onderscheiden tijden . . . . Item Fenne *Kouwens* heft betalt $10^1/_2$ st."

Nicolaas *Kouwens* te Geertruidenberg (?) had minstens twee kinderen:

a. Willem, volgt A.

b. Adriana, geboren 1667, gestorven 27 October 1748, begraven in het familiegraf in de Augustijnenkerk te Dordrecht.

A. Willem *Kouwens*, geboren 30 November 1669 te ?, gestorven te Dordrecht 10 Maart 1741, begraven in het familiegraf, huwde 5 Juli 1696 Cornelia Cornelisdr. *Abberdaen*, gedoopt te Raamsdonk (1) 13 September 1671, waarbij getuige haar grootvader Jan Peter *Dorre(n)boom*.

Kinderen (o. a.?):

a. Adriana, geboren te Geertruidenberg, huwde Andries *van Dueren* — zie de genealogie.

b. Cornelis, geboren 1703, gestorven 2 Februari 1730, begraven in het familiegraf.

c. Maria Cornelia, gestorven 23 September 1718 te Kruiningen, begraven in de kerk.

d. Nicolaas, volgt B.

e. Anna, huwde David *de Vos* en was doopgetuige 1728.

f. ? Willem, volgt C (2).

B. Nicolaas *Kouwens*, gestorven 13 December 1743, huwde 5 Mei 1725 Elisabeth *Hania*, onder te noemen.

Kinderen:

a. Cornelia, huwde Abraham *van Dueren*, of *van Duren* — zie de genealogie.

b. Elisabeth, geboren 7 November 1728, gestorven 17 Februari 1749.

c. Willem, geboren 1 Maart 1730, gestorven 12 November 1756 (3).

d. Jenneke, geboren 16 April 1732, gestorven 15 Juni 1763.

e. Isak, geboren 25 October 1734, gestorven 26 September 1763.

f. Anna, geboren 7 November 1738, gestorven 9 Januari 1743.

g. David, geboren 15 Februari 1740, gestorven 6 Februari 1743.

h. Anna, geboren 1743, gestorven 10 Maart 1766 (23 jaar, 3 m. 18 d.).

i. ? Adriana Wilhelmina, huwde 15 Februari 1761 Cornelis *Hania*, onder te noemen.

C. Willem *Kouwens*, huwde te Dordrecht 25 Januari 1739 Teuntje *van Muyen*, j.d., uit Neder-Hardinxveld.

Kinderen, allen te Dordrecht geboren:

a. Adriana, geboren 6 April 1740.

b. Cornelia, geboren 30 October 1743.

c. Johanna, geboren 15 Januari 1746.

d. Willem, geboren 7 November 1748.

e. Antonetta, geboren 16 September 1750.

f. Clasina, geboren 10 November 1753.

g. Jacoba, geboren 15 Mei 1756.

Willems zoon was ongetwijfeld: Willem *Kouwens*, 20 Januari 1811 door keizer Napoleon benoemd tot municipalen raad van Dordrecht. Zijn wapen komt (gekleurd) voor in „Namen en Wapenen van H.H. Schepenen en Raden der stad Dordrecht" door de Court van Heeckelingen. (Dordrecht Blussé, 18 . . , niet compleet verschenen).

Aanhangsel dezer bijlage:

Igen *Hania*, blijkbaar uit Friesland afkomstig, huwde Elisabeth Igensdr., geboren 1657, gestorven 13 Juli 1742.

Kinderen:

a. Nolke, volgt.

b. Jenneke, geboren 1701 (?), doet belijdenis 1719.

c. Anna, doet belijdenis 1719.

d. Lolle, gestorven 12 October 17.., oud 23 jaar, huwde Femmigje Hendriksdr. *Voren*, van wie eene dochter: Sara, gedoopt te Dordrecht 15 Augustus 1723.

e. Elisabeth, geboren 17 Februari 1703 of '4, huwde Nicolaas *Kouwens*.

Nolke *Hania*, geboren 1693, gestorven 14 Juli 1773, maakte deel uit van de door Gecomm. Raden van Holland en West-Friesland benoemde commissie van deskundigen in zake het beteugelen van 't Haarlemmer Meer, 1766—1790 (1), huwde Leyntie Cor-

(1) De doopboeken van Raamsdonk uit dien tijd bestaan niet meer.

Cornelis *Abberdaen* had, behalve Cornelis, nog deze kinderen:

a. Maria, gestorven te Raamsdonk 26 October 1751, begraven in de kerk.

b. Catharina, gestorven te Sommelsdijk 14 December 1727, begraven in de kerk, huwde Rijk *de Graaff*, schepen aldaar. Hun zoon Cornelis werd er gedoopt 24 October 1708 en werd schepen en diaken. (Zie de genealogie — *de Graaff* in het A. N. Familieblad 1887, blz. 257).

c. Johannes, geboren 1669, gestorven te Raamsdonk 11 Maart 1647, begraven in de kerk.

(2) Uit zijn huwelijksacte blijkt niet wie zijn ouders zijn. In den familiebijbel wordt hij alléén vermeld in een los daarin liggend gedicht op zijn huwelijk.

(3) Deze overlijdensaanteekening zou óók kunnen slaan op zijn oom (?) Willem, maar 't is niet waarschijnlijk.

(1) Zie het gedrukte rapport, waarvan ik een exemplaar schonk aan 's Rijksarchief te Haarlem, alwaar het tot nog toe niet aanwezig was.

nelisdr. *den Eersaame*, geboren 1695, gestorven 10 December 1766.

Zoon:

Cornelis, geboren 1734, gestorven 16 Juli 1767, huwde 15 Februari 1761 Adriana Wilhelmina *Kouwens*. Zij waren kinderloos.

BIJLAGE D.

Nakomelingschap van Jeremias *Schoenmakers* en van Cornelia Hillegonda *van Duren*.

Hunne kinderen waren:

a. Angenieta, geboren te Wijngaarden 12 Juni 1793, gestorven te Dordrecht in 1863.

b. Abraham Adrianus, geboren te Oosterland 3 November 1796, in den winter van 1808 op '9 op het ijs omgekomen.

c. Pieter, volgt D.

d. Johannes, geboren te Heusden 15 Januari 1805, gestorven 24 Februari 1860 te Dordrecht, waar hij candidaat notaris was.

e. Antje, geboren te Heusden 13 Februari 1809, gestorven te Haaksbergen 15 Februari 1842, huwde 14 Februari 1836 met Wouterus *van den Ham* (1), predikant te Haaksbergen, geboren te Barneveld 5 Juni 1810, aldaar overleden 11 October 1894, zoon van Mor Aricus *van den Ham*, koopman te Barneveld (zoon van Wouterus *van den Ham* en van Aaltje *van Heerd*) en van Gerharda Henriëtte *Coops*.

Dochter:

Marianna Gerharda Henriëtte, geboren te Haaksbergen 18 December 1837, huwde aldaar 17 April 1867 met Gerrit Jan *Wilbrink*(2), geboren te Voorthuizen 15 Augustus 1834, notaris te Lunteren (sinds 1894 rustend), lid van den gemeenteraad van Ede, president-kerkvoogd der Ned. Herv. Gem. te Lunteren, ridder in de Orde van Oranje-Nassau, zoon van Willem *Wilbrink* en van Gerritje *Brouwer* (3).

Kinderen:

a. Willem, geboren 25 April 1868, gestorven als jur. stud. te Utrecht.

b. Anna, geboren 31 Januari 1871, huwde 11 Januari 1900 Wijnand Otto Jan *Nieuwenkamp*, geboren te Amsterdam 27 Juli 1874, kunstschilder, zoon van Willem Gerrit *Nieuwenkamp* en van Maria Christina *Nuggelmans*.

(1) Wapen der familie *van den Ham*: doorsneden: boven in rood twee lelies, onder in zilver een roos, De helm gedekt door een bladerkroon. Schildhouders: twee staande aanziende leeuwen.

(2) Wapen der familie *Wilbrink*: gedeeld: a in rood een kruis met 8 punten, b in blauw een staande leeuw. De helm gedekt door een bladerkroon.

(3) Wapen der familie *Brouwer*: in zilver (?) een bakrooster met den steel omlaag, overtopt van een kroon met 7 parels. Helmt.: eene vlucht.

Zij kregen eene dochter: Marianna, geboren 20 December 1900.

c. Gerharda, geboren 19 Juli 1875.

d. Wouterus, geboren 29 Januari 1878, spoedig overleden.

e. Wouterus, geboren 4 Augustus 1879, deed eindexamen aan de H. B. S. met 5 j. cursus te Amersfoort en is leerling aan de Rijkslandbouwschool te Wageningen.

A. Pieter *Schoenmakers*, geboren te Heusden 27 October 1800, gestorven te Nieuwveen 7 Februari 1865, predikant aldaar van af 5 September 1824 tot aan zijn dood, hoewel hij vele beroepen ontving. Huwde te Leiden 24 Mei 1824 met Johanna Cornelia *van Kaathoven* (1), geboren te Leiden 31 Juli 1803, dochter van Dr. Hendrik Pieter *van Kaathoven*, geneesheer te Leiden, en van Masje *Kalkoven* (2).

Kinderen:

a. Jeremias, volgt B.

b. Magdalena, geboren te Leiden 23 December 1826, gestorven 7 Februari 1871, huwde aldaar Johannes Marius *Koekelis*, penningmeester van de Zevenhovensche en Nieuwkoopsche polders, geboren te Dordrecht 6 Januari 1823, gestorven te Nieuwveen 25 Mei 1866, zoon van Dirk *Koekelis* en van Adriana *Broekhoven*. Zij hebben geen kinderen.

c. Cornelia Hillegonda, geboren te Leiden 27 Februari 1829, gestorven te Leiderdorp 19 April 1896, huwde te Nieuwveen 26 Mei 1840 Dr. Willem Pieter *van Rhijn* (3), geboren te Zwammerdam 20 Juli 1819, gestorven te Leiderdorp 11 Februari 1900, geneesheer aldaar, president-kerkvoogd der Ned. Herv. Gem., zoon van Arnoldus *van Rhijn*, geneesheer te Leiderdorp, en van Adriana Johanna *Pelkman*.

Kinderen:

*c.*1. Arnoldus, geboren te Nieuwveen 11 Januari 1800, cand. in de rechten, vertegenwoordiger van de Jo-

(1) Wapen der familie *van Kaathoven*: in zilver drie roode schoorsteenhaken, waarboven een zwarte barensteel met drie hangers. Helmt. een roode vlucht. Dekkleeden: rood en zilver.

(2) Wapen der familie *Kalkoven*: in goud drie roode ruiten 2—1). Aanziende helm. Helmt.: een gouden vlucht, waartusschen een roode ruit. Wrong en dekkleeden: rood en goud. Aldus het wapen van Dirk Gerritsz. *Kalkoven*, schout van Oudshoorn 1670, in de kerkramen aldaar. Zie „De Hervormde Kerk te Oudshoorn uit een heraldisch oogpunt bezien" door W. M. C. Regt. in het „Algem. Ned. Familieblad" en afzonderlijk verkrijgbaar bij de uitgevers van genoemd blad. Zijn afstammeling L. *Kalkoven*, burgemeester van Oudshoorn en president-Kerkmeester der Ned. Herv. Gem., schonk in 1843 aan die gemeente een grooten en twee kleine verzilverde broodschotels en twee zilveren offerschalen ten behoeve van de viering des H. Avondmaals.

(3) Wapen der familie *van Rhijn*: in blauw een gouden leeuw. Helmt.: de leeuw uitkomend. Zie „Navorscher" 1888, blz. 235.

hannes Stichting te Nieuwveen, huwde aldaar 27 October 1893 met zijn nicht Betsy Elebartha Jacoba *Sasse* (1), wede van Louis *van Son*, beiden onder te noemen.

c.2. Johanna Cornelia, geboren te Nieuwveen 19 April 1851.

c.3. Pieter, geboren te Nieuwveen 30 Mei 1855, gestorven aldaar 25 Februari 1900.

c.4. Willem Pieter, geboren te Leiderdorp 23 December 1864, beambte op het Gemeentearchief te Leiden.

d. Susanna Johanna, geboren te Leiden 30 Mei 1835, huwde te Nieuwveen 26 Mei 1853 met Dr. Jan *Sasse*, secretaris van de Johannes stichting aldaar, zoon van Dr. Hendrik Frederik August *Sasse*, Doctor in de Genees- Heel- en Verloskunde en in de Wis- en Natuurkunde, geneesheer te de Rijp, en van Betje *Witkop*.

Kinderen:

d.1. Betsy Elebartha Jacoba, geboren te Nieuwveen 18 October 1854, gehuwd 1e 20 November 1873 met Louis *van Son*, ingenieur, zoon van Dr. Jan Jacob *van Son* en van Johanna Cornelia *Wijnstroom*, 2e met Arnoldus *van Rhijn*, bovengenoemd.

d. 2. Mr. Johannes Cornelis *von Briel* (2) *Sasse*, geboren te Nieuwveen 22 April 1856, kantonrechter te Woerden, huwde te Leipzig 2 Augustus 1887 met Auguste Jenny *Brems* (3), geboren aldaar 14 December 1855, dochter van Johann Friedrich *Brems* en Augusta Caroline Amalia *Hofmann*.

Kinderen:

d. 2. a. Susanna Magdelena Betsy Hortense Doloris Jenny Ilse, geboren te Almelo 21 Mei 1888, gestorven te Almelo 31 Mei d.a.v.

d. 2. b. Hildegard Celany Titia Jenny, geboren te Leipzig 10 April 1893.

B. Jeremias *Schoenmakers*, geboren te Leiden 22 Juni 1815, gestorven te Leiden 27 Augustus 1891, directeur van de Leidsche stoombootmaatschappij „de Volharding", huwde Angenieta Catharina *Thierens* (1), geboren te Dordrecht 26 April 1830, dochter van Vincent *Thierens*, gehuwd 1809, en van Angenieta Catharina *van Eysden*, dr. van Johannes *van Eysden* (geboren 10 Februari 1751) en van Helena *Smith* (geboren 11 September 1753). Johannes *van Eysden* was zoon van Hermanus *van Eysden* (gehuwd 11 November 1731) en van Cornelia *de Wit*, geboren 3 Juli 1710 uit Cornelis *de Wit* en Caterina *van Bergen*.

Kinderen:

a. Pieter, volgt C.

b. Angenieta Catharina, geboren te Nieuwveen 8 Maart 1853.

c. Willemina Johanna, geboren te Nieuwveen 10 Mei 1858, gestorven aldaar 23 April 1898.

d. Vincentia, geboren te Nieuwveen 23 Augustus 1862.

e. Susanna Catharina IJsbrandina, geboren te Nieuwveen 20 December 1865, huwde aldaar 29 Mei 1889 met Jan *Visser* (2), geboren te Leiden 25 Juni 1863, arts te Rhenen, zoon van Delinus *Visser* en van Willemina *Felix*.

Kinderen:

e. 1. Delinus, geboren te Pijnacker 6 April 1890.

e. 2. Angenieta Catharina, geboren te Pijnacker 30 Augustus 1891.

e. 3. Willem, geboren te Rhenen 12 December 1893.

e. 4. Jeremias Jan, geboren te Rhenen 4 Februari 1896.

e. 5. Susanna, geboren te Rhenen 30 Maart 1899.

C. Pieter *Schoenmakers*, geboren te Nieuwveen 31 Mei 1851, houthandelaar te Amsterdam, huwde te Zwaluwe 6 Augustus 1873 Jannetje Adriana *van Es Vogel*, geboren 23 Juni 1849, dochter van Cornelis *van Es Vogel* en van Maria *Ruyssenaers* (3).

Kinderen, allen te Nieuwveen geboren:

a. Jeremias, geboren 20 Juli 1874.

b. Kornelis Marie, geboren 1 Maart 1876.

c. Hugo Catharinus Leonard Willem, geboren 14 April 1878.

d. Vincent Johannes IJsbrand Dirk, geboren 13 November 1879.

---

(1) Wapen der familie *Sasse*: In zilver een groene palmboom op groen terras. Helmt.: een zilver opvliegende duif in den bek een groene tak.

Zie de Geslachtlijst van dit uit Duitschland afkomstige geslacht in het „Stam- en Wapenboek" A. A. Vorsterman van Oyen.

(2) Deze naam is aangenomen volgens Koninklijk Besluit van 9 Februari 1891 no 16 wegens afstamming van het oudadellijk geslacht *von Briel*.

(3) Wapen der familie *Brems* (door Rietstap genoemd: een uitgestorven geslacht in Denemarken): in zilver een roode roos, met gouden hart, vergezeld van drie roode lindebladeren, welker steeltjes de roos aanraken en welker toppen gericht zijn naar de beide bovenhoeken en naar den schildvoet („posées en pairle"). Helmt.: een gouden hart.

(1) Wapen van dezen tak der familie *Thierens*, volgens cachetafdruk: gedeeld: I doorsneden: a. in goud een boom op groen terras, b. in zilver een roode leeuw, II in blauw een anker. Helmt.: de leeuw uitkomende. Rietstap geeft drie varianten.

(2) Wapen der familie *Visser*: in goud vijf zeeschollen, zwemmende naar den linker-bovenhoek van 't schild (2, 1, 2,) van natuurl. kleur, vermoedelijk. Helmt.: een vlucht.

(3) Wapen der familie *Ruyssenaers*: in goud drie zwemmende visschen van natuurl. kleur. boven elkaar. Helmt.: een visch van natuurl. kleur, rechtopstaande („en pal"), den kop naar beneden.

Aanhangsel dezer bijlage:

Verhaal aangaande hetgeen in 1787 gebeurd is met den commandant der burgerkanonniers van Dordrecht, *Schoenmakers*, en diens dochter, naar het handschrift van W. Schuyl van der Does, in het Rijksarchief te 's Hertogenbosch berustende.

Den 6e (November 1787) kreegen wij 's morgens visite van Vrijthof, die ons verzogt dien avond bij hem te komen passeren, dat wij aannamen; nauwlijks was hij gezeten of de Heer Verbeek van Dordrecht kwam bij ons en zeide een omstandige briev te hebben van het voorgevallene te Louvestein, bij deszelfs overgaan, las hij ons daarop een groote brief van zekere Jufvrouw *Schoenmakers*, wiens vader commandant der Borger canoniers van Dordrecht geweest was en als zodanig op gemelde fort in guarnisoen gelegen had; deze lange briev was echter niet verveelend, de zaken, gevoelens en stijl, die in dezelve gevonden wierden, betaalde rijkelijk het geduld van twintig paginaa's te hooren lezen; ik zal, zooveel mij te binnen schiet, daarvan een uittreksel maken.

Den 17e September nadat Gorinchem overgegaan was, kwam er 's middags op het voornoemde Fort een man, die verhaalde aan de soldaten, dat hij van de Pruisische commandant van Gorinchem gezonden was met orde, dat de Oranjevlag aanstonds op de toren moest gezet worde of dat anders de Pruisische troupen des anderen daags voor Louvestein zoude komen.

De Heer *Schoenmakers*, die 's morgens voor het eerst na een zwaare ziekte uit geweest was, ging terstond na de commandant van Pabst, die declareerde wel gehoord te hebben, dat zoodanig een persoon op het Fort geweest was, maar hem niet vernomen te hebben; hij ging weder na huis, waar hij spoedig hoorde, dat de soldaten aan het maalen waaren; hij wilde terstond terug na het casteel, en hetzelve was bezet en de muijtende soldaat vergunde hem geen doortocht, weshalve hij zich na het laboratorium begaf en zijn artilleriste aanmaande om hem te helpen in het stille van het oproer, dan te vergeefsch, de muitelingen hadden zich van de Batterijen en geschut meester gemaakt zooals ook van de magazijnen; een groote hoop van die oproerigen hadden hem gevolgt en bragten hem na huis met verbod van er weder uit te komen, op poene van de grootste mishandeling en dat alles onder beloften van hem des anderen daags aan de Pruisischen te zullen overleveren; Deze oude man met zijn Dochter konde zich niets verbeelden, dat erger was als de situatie waar zij in waaren, te meer daar hun alle gemeenschap met hun vrienden was afgesneden; dat duurde tot 's morgens, wanneer de Dochter uitging om met den commandant te spreken, die haar antwoorde buiten mogelijkheid te zijn van haar te helpen; eindelijk kwam er een sergeant, die als adjudant bij dit detachement van Waldeck fungeerde, die hun beloovde al te doen wat hij konde, hetgeen hy deed door het volk op te roepen voor het kwartier van kapitein Huwel, die hun een aanspraak deed met dreijgement van zich van hun te zullen abzenteeren zoo zij niet toestemde in het ontslag van die twee ongelukkige; deze aanspraak vond des te meer invloed, daar de voornoemde officier zeer bemind van zijn volk was; zij stemde toe onder voorwaarden, dat de kapitein de oranje cocarde op de hoed zoude zetten, dat hij beloofde; hij gelijde hun daarop zelfs tot aan het Woudrichemsche veer en gaf hun tot hun beveijliging voornoemde Adjudant met twee betrouwde soldaten mede; zij lieten een rijtuig uit Woudrichem komen om hun na Heusden te brengen, dan te Veen wierden zij opgehouden door de Boeren, die aldaar aan het plunderen waren en hun arresteerde, terwijl de wagen weder terug reed; zes uren moesten zij onder dien woesten hoop zitten, dan door een goede contenance kregen zij het zoover, dat eerst een deputatie na Loevesteyn gezonden wierd om te informeeren of zij wel Patriotten waren; vervolgens proponeerde zij om na Bommel gebragt te worden; na lang zukkelen wierd de kamer langzaam door dat vee geruimd, zoodat er niemand overbleev als de schildwacht, die zijn ganzeroer in een hoek zettede en met hun kwam praten; een oud man kwam vervolgens binnen, die hun permissie gaf na Bommel te gaan; de schildwagt verwisselde die qualiteit met die van voerman en beloofde hun derwaards te zullen gelijde; de twee soldaten wilde terug dan de Adjudant wilde eerst, dat zij mede na de overkant gingen; terwijl zij aldaar wachtende na hun boerewagen bemerkte zij dat de meeste boeren aan de Hollandsche kant met plunderen bezig waren en dat dus het dorp enkeld door vrouwen bewaard wierd; nu namen zij moed en dwongen de voerman hun na Hedel te brengen, waar zij onder een zwaare hagelbui aankwamen en terstond overvoeren na Empel en van daar hun reis gelukkig met den trouwe sergeant na Hoogstrate voortzettende.

Nadat deze briev geleeze was, onderrichtende ons Verbeek een nadere briev van haar ontvangen te hebben, waarin zij schreev geen duit te bezitten en dat zij zonder behulp van den Edelmoedige sergeant, die alles voor hun betaald had, zover niet zoude hebben kunnen komen en verzochte dat hij van

den een of den andere eenig geld voor hun leende; hij schreef terstond na Brussel, van waar hij 200 guldens voor hun kreeg uit het geld, dat d' Edelmoedige Koning van Vrankrijk aldaar voor de ongelukkige vlugtelingen gezonden had met beloften van een Officiersplaats in 't Konings diens voor die kundigen man; hij had hun dit overgemaakt en verwagtende haar binnen kort te Antwerpen.

. . . .

. . . .

Den 10e ging ik smorgens met Marré (1) na de Steene (te Antwerpen), alwaar de meeste Hollanders bij elkander kwamen; Verbeek onderrichte ons, dat de Heer *Schoenmakers* gearriveert was en dat dien avond een vergadering in de Guldepoort zoude gehouden worden om een plan te maken tot het oprichten van een nieuwe societeit; wij wierden verzogt ons aldaar mede te laten vinden, dat wij aannamen. 's Middags gingen wij bij de Heer *Schoenmakers* een bezoek brengen; hij was niet thuis, dan zijn dochter ontving ons en verhaalde ons noch meer omstandigheden als zij ons geschreven had.

BIJLAGE E.

Afstammelingen van Jan Wolter *van Herwaarden* en van Adriana *van Duren*.

Hunne kinderen waren:

a. Hendrina Johanna *van Herwaarden*, geboren te Dordrecht 6 December 1831, gestorven te Rotterdam, huwde te Dordrecht met Pieter Cornelis *de Groot*, wijnhandelaar te Dordrecht, zoon van Jan *de Groot*, en van Didrika Cornelia *Immerzeel* (2), kleinzoon van Arnoldus *de Groot* (3) en van Helena *Blom*.

Zij hadden twee dochters, beiden gehuwd met den heer *Molijn*, eigenaar eener vernisfabriek.

b. Jan *van Herwaarden*, geboren te Dordrecht 27 December 1833, reeder en koopman aldaar, voorzitter van het Zeemanscollege, huwde aldaar Elizabeth *de Groot*, zuster van Pieter Cornelis voornoemd.

(1) Ds. de Marré uit Sprang, kommandant van het exercitiegenootschap aldaar.

(2) Wapen der familie *Immerzeel*, van ouds = dat van *van Immerseel*, welke naam ook als *Immerzeel* en *van Immerzeel* in dezelfde familie voorkomt: in zilver (2 en 1) zwarte leliën met afgesneden voet. Gekroonde helm. Helmt.: twee zwarte paardenpooten, omgekeerd en omgewend, met zilver beslagen.

(3) Waarschijnlijk zoon van Pieter Cornelis *de Groot*, pred. te Brandwijk, die 17 November 1743 te 's-Gravenhage huwde met Maria Alida Adriana Louisa *van Alderwerelt*.

Eene zuster van Pieter Cornelis *de Groot*, nl. Pietronella Cornelia, huwde 30 Juli 1851 met Adolph Adrianus *Hordijk* te Dordrecht.

Kinderen:

b. 1. Jan Wolter.
b. 2. Diederica Cornelis.
b. 3. Pieter Cornelia.
b. 4. Adriana.
b. 5. Cornelis.

c. Nicolaas Willem *van Herwaarden*, geboren te Dordrecht 31 Juli 1836, kassier aldaar, huwde aldaar 6 Mei 1863 met Maria Jacoba *Feirabend* (1), geboren aldaar 11 Juli 1838, dochter van Leonard *Feirabend*, houtkooper te Dordrecht en van Christina *Loos*, kleindochter van Hendrik *Feirabend* en van Jacoba *de Zeeuw*, van Johann Gottlieb *Loos* en van Anna *de Voogd*.

Kinderen:

c. 1. Jan Wolter *van Herwaarden*, geboren te Dordrecht 17 Mei 1866, directeur der Eerste Nederlandsche Scheepverband Maatschappij te Dordrecht, huwde te Spanbroek 2 Juni 1892 met Sofia Esther Idzarda *van den Steen* (2), geboren te Spanbroek 27 Januari 1867, dochter van Hektor Jacobus Koenraad *van den Steen*, burgemeester aldaar, en van Alida *Kooyman*, kleindochter van Petrus François *van den Steen*, eerst predikant, daarna houtkooper en burge-

(1) Sigmund *Feyrabend* was in 1579 boekdrukker te Frankfort a. d. Main.

Leendert *Feirabent*, geboren te Tolluyzen in Duitschland, zoon van Frederik *Feirabent*, huwde te Dordrecht 9 Juli 1758 Neeltje *den Hartogh*, geboren op het wachthuis aan de Kil, dochter van Willem *den Hartogh* en van Jacomina *Buys*.

Hendrik *Feirabend* en Maria (?) *de Zeeuw* te Dordrecht hadden eene dochter Cornelia Hendrika, geboren aldaar 8 April 1807, gestorven te Sommelsdijk 1835, huwde te Dordrecht 12 Augustus 1834 met Jan *de Graaff*, geboren te Sommelsdijk 27 September 1805, ambachtsheer van Goudswaard, majoor-kommandant van het 12e bataillon rustende Schutterij, drager van het Metalen Kruis, wethouder van Sommelsdijk, dijkgraaf van den polder het Oudeland, gezworene van de Westplaatpolder, gestorven te Sommelsdijk 26 Januari 1883, zoon van Jacob *de Graaff*, raad, secretaris, schout, maire en burgemeester van Sommelsdijk en van Neeltje Jacoba *Witz* (Zie: genealogie *de Graaff* in Het Alg. Ned. Familieblad, 1887).

(2) Wapen van de familie *van den Steen*: in zwart een zilveren schildhoofd, beladen met drie zwarte, naar rechts overhellende klophamers. Helmt.: de hamer uit het schild tusschen eene vlucht, rechts zilver, links zwart. Schildhouders: twee gouden, omgewende griffioenen, elk een banier houdende, de rechtergriffioen een banier: in zwart een zilver schildhoofd, beladen met een roode barensteel van drie hangers, de rechtergriffioen een banier: in zilver drie zwarte klophamers, geplaatst 2 en 1. Devies: „Vilain, mais sans reproche."

Zie over deze familie ook de verschillende jaargangen der „Genealogische Kwartierstaten van Nederlandsche Geslachten". Vele leden van dit geslacht waren heeren van Ommeren. In de Herv. Kerk aldaar hadden ze een bank, waarboven hun wapen prijkte als alliantiewapen met *van Eck*. Bij eene z.g. „restauratie" is het wapen in den toren gezet en spoorloos verdwenen.

meester van Spanbroek, en van Sofia Esther Idzarda *Mensonides*, van Jan *Kooyman*, grondeigenaar te Winkel, en van Trijntje *Mosterd*.

Kinderen:

c. 1. a. Nicolaas Willem, geboren te Dordrecht 6 Juli 1893.

c. 1. b. Ada Maria Jacoba, geboren te Dordrecht 12 Augustus 1899.

c. 2. Christina Leonarda, geboren te Dordrecht 5 Maart 1868.

c. 3. Leonard George *van Herwaarden*, geboren te Dordrecht 8 Mei 1872, wijnhandelaar aldaar (firma P. C. de Groot), huwde te Hilversum 29 Januari 1901 met Albertine Maria Elisabeth *Tjaden Busmann* (1), geboren te Groningen 24 Februari 1875, dochter van Mr. Sicco *Tjaden Busmann*, president van de rechtbank te Groningen, en van Elisabeth Maria *Nap*, kleindochter van Mr. Cornelis *Star Busmann*, president van de rechtbank te Groningen, en van Aleida *Wichers*, van Mr. C. M. *Nap*, en van Albertine Boukje *Reiger*.

Dit huwelijk is tot nog toe kinderloos.

BIJLAGE F.

Afstammelingen van Huibert *Schouten* en van Clasina Hendrika *van Duren*.

Hunne dochter is: Clasina Huiberdina *Schouten*, geboren te Dordrecht 19 December 1846. Zij huwde aldaar 28 Augustus 1873 met Jan Jacobus *Couvée* (2), geboren te Leiden 4 December 1848, zoon van Abraham *Couvée*, olieslager aldaar, en van Elisabeth Jacomina *van Buuren*. Hij is Doctor in de Wis- en Natuurkunde, privaatdocent aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, leeraar aan het Stedelijk Gymnasium, schoolopziener in het arrondissement Loenen en lid van de plaatselijke Gezondheidscommissie.

Kinderen:

a. Huibert, geboren te Deventer 8 Juni 1874, arts te Utrecht.

b. Elisabeth Jacomina, geboren te Breda 13 December 1876, huwde te Utrecht 21 September 1899 haren neef Matthieu Hubert *van Rijsbergen*, eerste-luitenant-ingenieur aldaar, kapitein bij de Genie Juli 1901, geboren te Leiden 30 April 1865, zoon van Cornelis Corstiaan *van Rijsbergen*, laatst directeur der gemeentewerken te Dordrecht, en van Maria Wilhelmina Louise *Couvée*.

Dochter:

Elisabeth Clasina Maria, geboren te Utrecht 25 April 1901.

c. Clasina Hendrika, geboren te Middelburg 23 Juli 1879.

d. Abraham Huibert, geboren te Middelburg 28 September 1881, student in de theologie te Utrecht.

e. Adriaan Cornelis, geboren te Middelburg 26 September 1883, student aan de Polytechnische School te Delft.

H. J. Schouten.

(1) Wapen der familie *Busmann*: in zilver een groene boom. Helmt.: de boom.

Wapen der familie *Tjaden*: in goud eenzilveren vogel met rood geëmailleerd. Helmt: de vogel.

(2) Wapen der familie *Couvée*: geschuind van zilver op zwart met twee vijfbladen van het een op het ander. Helmteeken: een zwart vijfblad. Dekkleed: zilver en zwart.

Eene genealogie van dit geslacht (waaruit mijne moeder, eene zuster van Dr. J. J. Couvée) wordt door mij voor dit tijdschrift bewerkt. Ze begint met Jacques *Couvé*, die ± 1580 te Valenciennes geboren is. De naam komt in deze streek reeds voor in 1370 à 1380.

Geslacht de la Bassecour.

(Familieblad 1901, blz. 213).

De genealogie Burman, door J. G. Burman Becker te Kopenhagen uitgegeven, vermeldt het gevraagde omtrent Anna Maria *de la Bassecour*. Zij huwde te Utrecht 8 September 1716 Caspar Burman, raad, schepen, hoofdofficier aldaar, dr. juris, 1739—1742 gecommitteerde in de Staten Generaal, 1752 afgevaardigde ter admiraliteit van de Maas, geboren 12 April 1695, overleden te Kamerik 23 Augustus 1755.

Hare kwartieren zijn: de la Bassecour, van de Putten, Oriet, van den Brandeler, Boddens, Cranenburg, Ruts, de Potter.

Hare vader heette Fabricius de la Bassecour, hare moeder Engeltje Boddens.

den Haag. P. C. B. v. T. P.

Wapen Biesman.

(Blz. 240).

De *oude* familie Biesman te Nijmegen voerde in rood een schildje, vergezeld van drie ringen (2, 1) alles zilver. Oude zegels vertoonen links een griffioen als schildhouder.

B. van Emden Hz.

Van Est.

(Alg. Nederl. Familieblad 1901, blz. 192 en 240).

Leonard Piek, een der Gorkumsche martelaren, had o. a. eene zuster gehuwd met Hessel van Est. Hieruit twee zonen: Rutger van Est bleef leek, is dood 1603 en Willem van Est, geestelijke en geleerde, kanselier der universiteit te Douay, gaf 1603 eene Latijnsche beschrijving van den Brielschen moord in het licht (R. Fruin, De Gorkumsche martelaren 1865 in de Gids).

Gorinchem. J. D. Wagner.

Een „onbekende" tak van het geslacht Hodenpijl.

In het Alg. Ned. Familieblad No 9 van dezen jaargang komen onder bovenstaand opschrift eenige gegevens voor van den Heer W. Wijnaendts te Makassar.

Hoewel noch de Heer Vorsterman van Oyen noch de Heer Roelants Jr. in hunne genealogie Hodenpijl melding maken van dezen „onbekenden" tak van dat geslacht, zoo wensch ik toch met een paar woorden aan te toonen, die tak bij de hier te lande levende familieleden volstrekt niet „onbekend" wordt geacht, al kan er op dit oogenblik nog geen behoorlijke aansluiting worden opgegeven. Wij zullen als toelichting daarvan evenals in het bedoelde artikel beginnen met een Philips Hodenpijl, maar onze Philips is de overgrootvader van den Philips van den Heer Wijnaendts en leefde een eeuw vroeger. Hij komt soms voor als Philips Cornelisz. Hodenpijl, maar van den vader Cornelis hebben wij nog niets kunnen ontdekken.

A. Onze Philips Hodenpijl (of Philips Cornelisz.), werd vermoedelijk in 1627 te Schiedam geboren en vermoedelijk ook daar begraven na tweemaal gehuwd te zijn: 1e met Pieternella van der Poel en 2e met Maria de Hondt. De ondertrouw van het 2e huwelijk had plaats te 's-Gravenhage 12 Mei 1675. Zij was eene dochter van Pieter Jan de Hondt, fabrikant en dus niet van Salomon de Hondt en van Sybilla van Lansbergen, zooals wel eens vermoed is. Uit deze twee huwelijken werden de volgende kinderen geboren:

1. Jan Hodenpijl, ged. 13-II-1664, get.: Cornelis Hodenpijl (1), Engelbertus van der Poel en Catharina Hodenpijl.

2. Philips Hodenpijl, ged. 14-X-1665. get: Magdalena Hodenpijl e.a.; (Zie onder B).

3. Johannes Hodenpijl, ged. 25-I-1668, get: Cornelis Hodenpijl (1), Thomas Robijn, Adrianus van der Poel en Catarijna Valvliet (ook Valcourt);

4. Anna Hodenpijl, ged. 12-V-1669, ondertr. den Haag 31-V-1690 met Mr. Jacob Florisz van Zanen, gest. 9-VIII-1704, veertigraad der stad Leiden.

5. Petrus Hodenpijl, ged: . . . . 1677, (dus uit het 2e huwelijk). Hij studeerde te Leiden, werd predikant te Zierikzee, st. aldaar 3-III-1728 en tr. aldaar 31-V-1706 Cornelia de Cocqs, geb. Augustus 1666 wede van Marcellus Plaeschaerd, dr. van Pieter de Cocqs en Eleonora Hoffer. Zij wonnen eene dr. Maria Cornelia Hodenpijl, geb: 3-V-1711 getr: 20-VI-1728 met Mr. Petrus de Naemer.

B. Philips genoemd sub A. 2., ged. 14-X-1665, deed 31-XII-1686 zijn eed als advokaat voor het Hof van Holland, na in dat jaar te Harderwijk gepromoveerd te zijn. Hij ontving extra-lessen van Mr. Daniël van Nas, advocaat voor den Hove van Hollandt bij wien hij in den kost was gedaan, deze zou 100 dukaten krijgen als Philips promoveerde. Hij werd later Commis Generaal van de Convoyen en Licenten der Vereenigde Nederlanden en huwde 15-XI-1690 (Engelsche Kerk te 's-Gravenhage, ondertr. 29-X-1690) met Machtelina van Roijestein, Johansdr., van Nijmegen. Uit dit huwelijk werden de volgende kinderen geboren:

1. Elisabeth, ged. 13 IX-1691, getr. 26-IV-1715 te Utrecht met Mr. Hendrik Roeland van Roijestein (Johansz.), advocaat voor den Ed-Hove van Utrecht (testamenten van 28-X-1715, van 5-1-1722 en van 2-XI-1723.

2. Philips, ged. 8-I-1693, get: Anna Hodenpijl en Mr. Jacob van Zanen;

3. Petronella Maria, ged. 4-VI-1694;

4. Johannes (Jan), ged. 20-IX-1695; (Zie onder C).

5. Maria, ged. 27-X-1697, get. Nicolaas Hodenpijl;

6. Philips, ged. 6-I-1700, get: Mr. Jacob van Zanen en Anna Hodenpijl.

7. Anna Maria, ged.? getr: met Albert Philips van Roijestein (Johansz.), zie testamenten 5-I-1722; 7-V-1737 en 13-IV-1719.

C. Johannes of Jan genoemd sub B. 4, huwde 4-V-1718 aan de Bildt bij Utrecht (ondertr. 24-4-1718 te Utrecht) met Aletta de Rijt, j. d. De getuigen waren Joan van Royestein, voogd, en Cornelia Bom, huisvrouw van Pietel van Spal, voogd. (Soms geschreven de l'Espaal). Aletta schreef haar familienaam van Rheijd, evenals haar vader Bitterus van Rheijd, gehuwd met Maria Bom, dr. van Matheus Bom en Johanna Wallis.

Dr. Joan van Royestein, gehuwd met Barbara Schas, was de vader van Mr. Hendrik Roeland v. Royestein, Albert Philips v. Royestein en Machtelina v. Royestein, zie testamenten van 5-I-1722, 28-X-1715, 13-IV-1719; 16-IV-1721; 10-III-1718; 8-XI-1718; benevens eenige andere notarieele stukken van 15-VII-1711; 24-XI-1711; 9-VI-1718; 1-V-1718; 22-IV-1706, enz.

D. Uit het huwelijk van Johannes Hodenpijl en Aletta van Rheyd, werd geboren Philippus, ged. 16-IV-1719 te Utrecht, de persoon, waarmede het artikel van den Heer Wynaendts aanvangt.

In genoemd artikel wordt onder 3 genoemd Cornelis Bitterus Hodenpijl en met een ? het vermoeden geuit, dat hij een broeder was van Philippus (Jansz.). Dit vermoeden komt mij juist voor en ik geloof ook

---

(1) Vermoedelijk de vader van Philips Hodenpijl onder A. genoemd.

Hendrik Bitterus Hodenpijl, absoluut adsistent, wonende in de Middelstraet in de Negory Vlaardingen als zijn broeder te mogen aanwijzen (testament 15-VII-1771).

De vrouw van Cornelis Bitterus Hodenpijl komt in een testament van 12-VIII-1752 voor als Sara Jiers, ik vermoed echter dat Fiers wel juist zal wezen. Hij verklaart in dat testament in 1742 per schip Beukesteijn te zijn uitgevaren voor de Camer van Amsterdam.

De naam Bockelman komt ook voor als Boekelman.

Als kinderen van Philippus Hodenpijl en Helena Werndlij, worden genoemd in een testament van 17-IV-1751, verleden te Boelecomba in 's compagnies veldschanse Carolina:

1. Jan Adriaan Hendrik Hodenpijl;
2. Aletta Margaretha Hodenpijl;
3. Hendriette Christina Hodenpijl.

De mij nog onbekende dochter Ida Thomassia werd dus vermoedelijk geboren na het passeeren van het testament, terwijl Hendrietta Christina niet te Makassar gedoopt schijnt.

In genoemd testament deelt Philippus mede hij in 1730 is uitgevaren, en wel voor de Camer van Zeeland.

Hij overleed 6 Februari 1752.

Hiermede eindigende, mijn besten dank aan den Heer Wijnaendts voor al de moeite, die hij zich gegeven heeft, daar zij een vroeger te Makassar ingesteld onderzoek geheel bevestigen en aanvullen. Gaarne beveel ik mij aan voor meer.

J. C. Gijsberti Hodenpijl van Hodenpijl.
's-Gravenhage.
21 Oct. 1901.

Uit het Geslacht der Graven van den Berg.

Op Maandag na beloken Paschen (= 2 April), 1459 draagt Beernt van Amell aan Johan van der Lede over:

„All alsulken koep, gewijn ende rechtersslijc brieve, als he sprekende heft op all alsulck erve ende guet, *Joncher Wilhem heer them Bergh* etc. ende nagelaten guet *saliger Joncfr. Mechtelden vrouwe then Bergh*, echte huysvr. milneer Joncher Wilhems voirs., ende *Joncher Oswalt* ende *Joncher Adam* soene then Bergh, ende *Joncfr. Maria, Joncfr. Luytgard* ende *Joncfer Geertruyd* dochter then Berg; liggende hadn in den kerspell van Dorenborch in den ampt van Averbetouwe, mit namen enen weert gelegen tusschen erfniss Joncker Wilhems voirs: ende Joncfr. *Sophyen van Bylant echte huysvrouwe zelige* Reynalts van Homoet.

Bergsch Arch. A III, n°. 169 *a*.

Vergelijk Nijhoffs Bijdragen, V. blz. 8.

J. H. H.

Het geslacht Pennis en Overgaauw Pennis.

Wapen: Gevierendeeld: I en IV in blauw drie zilveren veeren schrijfpennen, één rechtop, de beide andere schuingekruist over de eerste, de punten omlaag (*Pennis*); II en III in blauw een gouden gekronkelde slang rechtop geplaatst (*Overgaauw*).

De naam van dit geslacht, dat thans reeds in mannelijke lijn is uitgestorven, ontstond, toen een der zonen van Antony Pennis en Rachel Overgaauw den naam zijner moeder bij den zijnen voegde. Het geslacht Pennis uitgestorven zijnde, leeft de naam Overgaauw nog voort in alle standen van de maatschappij; deze zeer uitgebreide familie, wier geslachtslijst hier niet behandeld zal worden, kwam voornamelijk voor in Rotterdam, Delftshaven, Delft, 's-Gravenhage en Leiden, zoomede in Indië.

De eerste van den naam *Pennis*, die genoemd wordt is:

I. Maarten Pennis, die gehuwd was met N. N. en o. a. een zoon had

II. Anthony Pennis, die gehuwd was met een vrouw wier naam eveneens onbekend is gebleven en die tot zoon had

III. Jacob Anthonysz. Pennis, geboren in 1597, huwt in 1623 Adriaantje Willems (Wilms), geboren in 1604, waarbij de volgende kinderen:

a. Willem Pennis, geboren 3 September 1624, sterft jong.

b. Judich Pennis, geboren 14 Mei 1626, sterft jong.

c. Teunis Pennis, die volgt IV.

d. N. Pennis, geboren ; Augustus 1629.

e. Willem Pennis, geboren 12 October 1630, sterft jong.

f. Willem Pennis, geboren 6 December 1632, sterft jong.

g. Sijntje Pennis, geboren 23 October 1635.

h. N. Pennis, geboren 6 December 1638.

i. Judich Pennis, geboren 26 December 1641.

j. Willem Pennis, geboren 16 Juli 1645, sterft jong.

k. Willem Pennis, geboren 3 September 1646, huwt Susanna Klaarhout, welk huwelijk kinderloos blijft.

IV. Teunis (Anthony Jacobsz). Pennis, geboren 29 April 1627, huwt als j. m. van Rotterdam te Berkel den 24 October 1666 Cornelia de Jaeger, eveneens van Rotterdam. Uit dit huwelijk is geboren:

a. Adrianus Pennis, die volgt V.

V. Ds. Adrianus Pennis, werd als proponent in 1698 beroepen tot predikant te Ophemert (cl. van Zalt-Bommel), vertrokken naar 's-Gravendeel (cl. van Dordrecht) in 1708, en aldaar overleden in 1710.

Huwt

Petronella Johannesdr. Klaarhout.

Uit dit huwelijk zijn geboren:

a. Cornelia Pennis, geboren Augustus 1701, sterft jong.

b. Johannis Pennis, die volgt VI.

VI. Johannis Pennis, geboren te Rotterdam 17 Augustus 1702 en gedoopt 20 dito (getuigen: Johannes Klaarhout, Willem Pennis en Soetje Vooght), overleden te Delft 6 Januari 1788, huwt 9 Januari 1723 Roelandina Brenckman, geboren te Rotterdam 26 Maart 1704, overleden 5 Augustus 1769.

Hunne kinderen waren:

a. Adriana Pennis, geboren 23 November 1725, overleden 8 December 1792, huwt 20 Augustus 1757 Simon Cornelisz. Mesch, geboren 25 April 1726, sterft 16 Juli 1791.

b. Anthony Pennis, die volgt VII.

c. Pieter Pennis, geboren 10 Juli 1729, stierf jong.

d. Pieter Pennis, geboren 17 October 1730.

e. Cornelis Pennis, geboren 24 Januari 1732, stierf jong.

f. Jacoba Pennis, geboren 21 Juni 1734.

g. Cornelia Pennis, geboren 19 Februari 1736, overleden 20 Augustus 1808, huwt 28 Juni 1762 Hugo Justus Brouwer, geboren 14 April 1740. Zonder kinderen.

h. Machtilda Pennis, geboren 9 Januari 1738, st...., huwt 23 Juli 1770 Cornelis Bonnet, geboren te Naarden 23 October 1718.

i. Susanna Pennis, geboren 30 Maart 1741, sterft jong.

j. Susanna Pennis, geboren 19 Juni 1743, stierf jong.

k. Adrianus Pennis, geboren 14 December 1744, stierf jong.

VII. Anthony Pennis, geboren 2 Januari 1727, 1752 vendrig, 1759 captein van een compagnie Schutters te Delft, sterft 9 Juni 1770, huwt 26 Februari 1758 Rachel Overgaauw, gedoopt te Delft 25 Augustus 1725, overleden aldaar 16 December 1789, dochter van Reyer Overgaauw en van Agneta Brasem (Braassem).

Zij wonnen:

a. Jan Pennis, die volgt VIII.

b. Cornelis Overgaauw Pennis, die volgt VIIIbis.

VIII. Jan Pennis, gedoopt te Delft 31 December 1751, captein van een compagnie schutters, vervolgens koopman te Amsterdam, overleden aldaar 23 Juni 1837, huwt 9 October 1781 Petronella Johanna Rijcken, geboren te Amsterdam 20 Februari 1754, overleden te Heemstede 6 Augustus 1818, dochter van Cornelis Johannes Rijcken en van diens 2^e^ vrouw Adriana Petronella van Bommel.

Hunne kinderen waren:

a. Rachel Anthonia Pennis, geboren te Delft 23 Maart 1784, sterft te Bodegraven 7 Februari 1833, huwt 17 Augustus 1806 Hendrik Ter Meulen, geboren 7 Februari 1779, sterft te Bodegraven 15 Februari 1849, zoon van Hendrik Ter Meulen en van Elizabeth Bromhoff.

b. Pieternella Cornelia Pennis, geboren te Delft 30 October 1786, overleden te Amsterdam 7 Januari 1806.

c. Cornelis Christiaan Pennis, geboren te Delft 28 Augustus 1788, overleden te Paramaribo 10 October 1821, huwt Hielkje Wassenaar, geboren te Harlingen, overleden te Heesen bij den Ham 7 Februari 1816, waarbij 1 dochter:

Petronella Johanna Overgaauw Pennis, geboren te Heesen 10 Januari 1816, st. te Santpoort 11 Juni 1898.

d. Simon Adriaan Pennis, geboren te Amsterdam 30 Januari 1791, sterft aldaar 30 Januari 1846.

e. Cornelis Johannis Pennis, geboren te Amsterdam 30 November 1792, sterft aldaar 9 Juni 1872.

f. Hugo Cornelis Pennis, geboren te Amsterdam 31 Juli 1795, sterft aldaar 31 Maart 1871.

VIIIbis. Mr. Cornelis Overgaauw Pennis, geboren te Delft 5 October 1765 en gedoopt 8 dito; burgemeester aldaar, 12 Januari 1788; Veertigraad, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, overleden te Delft 30 Januari 1843, huwt aldaar den 29 Juni 1788 (na den 13 Juni 1788 ondertrouwd te zijn) Christina Elisabeth Overschie, geboren te Delft 28 Augustus 1759, overleden aldaar 25 Februari 1828, dochter van Mr. Jacob Overschie en van Catharina Johanna Bake. Zij was weduwe van Mr. Pieter Willemsz. Verbrugge, (gedoopt te Delft 7 September 1756, boekhouder der O. I. Compagnie, kamer van Delft, overleden te ? den ?, zoon van Dr. Willem Verbrugge, burgemeester, enz. en van Johanna van de Kasteele), bij wien zij drie kinderen had.

Uit het huwelijk van Mr. C. Overgaauw Pennis, met Christina Elisabeth Overschie sproten de volgende kinderen:

a. Antonie Overgaauw Pennis, die volgt onder IX.

b. Catharina Johanna Overgaauw Pennis, geboren te Delft 27 September 1792, aldaar overleden 3 April 1814. Zij huwde te Delft 26 Mei 1813 met Martinus Anne Wijnaendts, geboren te Overschie 16 November 1793, wethouder van Delft, lid van de Provinciale en van de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, enz., overleden te Delft 15 Mei 1842, zoon van Willem Wijnaendts, schout en maire van Overschie, en van diens eerste vrouw Catharina Adriana Criellaert. Uit dit huwelijk sproot één zoon.

Martinus Anne Wynaendts hertrouwde daarna te

Delft 10 Juli 1816 met Anna Elisabeth Rosina Voet, geboren te Zutphen 18 April 1798, overleden te? 28 Augustus 1833, dochter van Johan Heinrich Voet, luit.-generaal der Artillerie, minister van oorlog, enz. enz. en van Elisabeth de la Fontaine Schluiter. Uit dit huwelijk sproten 4 kinderen (1).

c. Jan Petrus Overgaauw Pennis, die volgt onder IXbis.

d. Christina Jacoba Overgaauw Pennis, geboren te Delft 1 Februari 1797, aldaar overleden 22 Maart 1797.

e. Machtilda Cornelia Overgaauw Pennis, geboren te Delft 24 September 1798, sterft 10 Januari 1800.

IX. Antonie Overgaauw Pennis, geboren 10 April en gedoopt te Delft 13 April 1789, secretaris van Delfland en griffier van het kantongerecht aldaar, overleden te Delft 22 Januari 1865, huwde te Delft 9 Augustus 1815 met Alexandra Willemina Maria van Hoecke, geboren te Delft 6 December 1794, overleden aldaar 14 December 1874, dochter van Mr. Michiel van Hoecke en van Cornelia Diderica van Schuylenburch. Hunne kinderen waren:

a. Cornelis Elisa Overgaauw Pennis, die volgt onder X.

b. Alexander Willem Michiel Overgaauw Pennis, geboren te Delft 27 Mei 1821, en ongehuwd overleden te Doesburg 3 September 1852.

c. Cornelia Elisabeth Overgaauw Pennis, geboren te Delft 7 October 1833.

d. Anne Antonie Overgaauw Pennis, die volgt onder Xbis.

IXbis. Jan Petrus Overgaauw Pennis, geboren te Delft 18 Januari 1795. directeur van de registratie en domeinen in Overijssel, overleden te Zwolle 2 Juli 1855, huwde te Rotterdam Maria H..... Jacqueline 's Jacob, geboren te Rotterdam 13 September 1802, overleden te Arnhem 30 Januari 1888, dochter van Josua 's Jacob en van Johanna Catharina Antoinette de Vrij.

Hunne kinderen waren:

a. Elisabeth Cornelia Overgaauw Pennis, geboren te Rotterdam 23 Februari 1826, huwt te Zwolle 11 September 1851 met Frederik Willem Nicolaas baron Mulert, geboren op den huize Ancum bij Dalfsen 25 Februari 1821, notaris te Ommen, plaatsvervangend kantonrechter en lid van den Raad aldaar, overleden te Ommen 24 Maart 1895 en begraven te Dalfen, zoon van Jacob Adriaan baron Mulert tot de Leemcule en van Anna Jacoba Adriana Tholen.

b. Johanna Antoinette Josina Overgaauw Pennis, geboren te Rotterdam 18 Augustus 1827.

c. Willem Johan Geertruides Overgaauw Pennis, geboren te Rotterdam 27 Augustus 1828, ongehuwd te Arnhem overleden 3 Mei 1887.

d. Geertruides Pieter Christiaan Overgaauw Pennis, geboren te Rotterdam 27 Augustus 1828, tweeling met den voorgaanden, commies 3e klasse der posterijen, ongehuwd te Amersfoort overleden 23 December 1857.

X. Mr. Cornelis Eliza Overgaauw Pennis, geboren te Delft 1 Mei 1818, werd 12 April 1836 als student te Leiden ingeschreven, griffier, later kantonrechter te Delft, er overleden 17 October 1882, huwt te 's-Gravenhage 9 Augustus 1843 Euphemia Wilhelmina Susanna List, geboren te Breda 19 September 1817, sterft te Delft 18 Februari 1891, dochter van Frederik Carel List, luitenant-generaal der artillerie, minister van oorlog, enz. enz., en van Augustina Nering Bögel.

Dit huwelijk was kinderloos.

Xbis. Anne Antonie Overgaauw Pennis, geboren te Delft 6 April 1835, adspirant-ingenieur te Semarang, 1860; ingenieur 3e kl. te Semarang, 13 December 1863; ingenieur 2e kl. ald. 12 Augustus 1865, tevens 2e rooimeester ald.; vertrok later naar Amerika, alwaar hij te Gibsonville Russeel County (Virginia) den 9 Mei 1899 overleed. Hij was drie malen gehuwd: 1° te Semarang 30 April 1861 met Johanna Maria Guyot, geboren te Groningen 2 Augustus 1838, overleden aan boord van het schip „Helena en Anna" op reis naar Nederland 17 Juli 1862, dochter van Mr. Rembt Tobias Guyot en van Henriette Constance Frantzen. Dit huwelijk was kinderloos. Hij huwde 2° te Semarang 12 April 1864 met Maria Dixon, geboren te Amsterdam 10 November 1844, overleden te Semarang 3 Maart 1871, dochter van Johan Dixon en van Anna Louisa Swaving. Hij huwde 3° 17 October 1878 Sally Preston Carter, geboren te Gibsonville 21 Januari 1843.

Hunne kinderen waren:

a. Alexandra Wilhelmina Maria Overgaauw Pennis, geboren te Semarang 29 Meï 1865, aldaar overleden 7 Juni, d.a.v.

b. Anthony Overgaauw Pennis, geboren te Semarang 22 Februari 1867, aldaar overleden 28 Februari d. a. v.

c. Anthony Overgaauw Pennis, geboren te Semarang 5 September 1868, ald. overleden 22 Juli 1871.

d. Alexandra Wilhelmina Maria Overgaauw Pennis, geboren te Semarang 12 September 1869.

e. Anna Louisa Overgaauw Pennis, geboren te Semarang 19 Februari 1871.

Makassar. W. Wijnaendts.

---

(1) Zie Genealogie van het geslacht Wijnaendts (van Resandt), door W. Wijnaendts, 2e uitgave 1893.

Geslacht Wttenweerde.

Bijlagen (1).

Sweden Wtenweert, beleend 4 Juli 1580 met een leen afgekomen van zijne schoonmoeder (Johanna van Leeuwen), tocht 7 Juli daaraan zijne vrouw Margriet Vonck, dochter van Adriaan bij Johanna van Leeuwen (Leenregr., kwartier van Nymegen, p. 141). Hij testeert 21 Juli 1612 de helft (zijner nalatenschap) op zijne voorkinderen, verwekt bij Margriet Vonck; de wederhelft op zijn kroost bij Margriet van Endeling geprocreërt ibidem (2).

Jor. Adriaen Wttenweerde, als oom en momboir der onmondige kinderen zijner zuster zaliger.

Juffr. Magdalena Wttenweerde, is echter verwekt bij zaliger Geerhard Tijnaegel (3), verbindt voor 200 gl. eene hofstede genaamd Waijenhoff te Maurik 14 Maart 1627 (Gelofte-signaat van Nederbetuwe, p. 169 verso).

Gerard Wtenweerde, adjunct scholtus van het Nederkwartier van den Rijnkant (zie hier voren, blz. 238) en Juffr. Johanna Vonck van Lienden, echtelieden, tochten elkaar 4 Mei 1658; zij met den scholtus Herman Wtenweerde als voogd (Gelofte-signaat van Kesteren).

Hunne kinderen waren:

Assuerus Wtenweerde en

Gerard Wtenweerde, die als Uytenweerde met hunne moeder en anderen, 18 Juni 1660 opdragen de hofstad met 7 morgen lands genaamd de Santweck te Maurik (4). (Leenregister graafschap Nymegen W, p. 23 verso).

In antwoord op de vraag van hiervoren, blz. 238, noot 1, (vgl. De Navr. XXXIX, 63, 500), zegt de geachte mededeeler, dat deze Johanna Vonck van Lienden een zuster was van 1° Dirk Vonck van Lienden; 2° Anna V. v. L., gade van Anthony van Westrhenen Jan Gofsenszn; 3° Gerarda V. v. L., eerst gehuwd in 1656 met Elias van den Rhijn, j. m. uit Utrecht, ten andere in 1675 met Marten de Lannoy; 4° Margaretha V. v. L.

Zij was niet de zuster van Geertruida V. v. L., in 1659 weduwe van Jhr. Floris van Brederode.

Hillebrand Wtenweerde, scholtus tot Maurik, trouwt 1 Mei 1686 te Rijswijk met Juffer Margreta Christina Costeron, 11 Mei 1733 te Maurik begraven. Bij wie allen aldaar gedoopt:

1. Johanna Wt., 18 April 1688, getuige Agnes Wtenweerde.
2. Gerardina Wt., 17 Juli 1689.
3. Gerardus Wt., 19 Juli 1691, getuige Juffr. Johanna Vonck (van Lienden), weduwe van Gerrit Wtenweerde (ziet hier voren blz. 238a, Nov. 1750 gepens.)
4. Ludolf Wt., 19 Februari 1693 luitenant, hiervoren blz. 188b).
5. Assuerus Wt., 9 Juni 1695, getuige Juffr. *Agnes Wtenweerde.*
6. Margarita Wt., 1 Augustus 1697, getuige dezelfde.
7. Diderik Wt., 11 Juni 1699, getuige Juffr. Johanna Vonck van Lienden, wede. *G. Wtenweerde. Wtenweerde*, in 1750 gepens. luitenant. (zie hiervoren, blz. 188b).
8. Arent Wt., 8 November 1700, getuige *Agnes.*
9. Anna Elisabeth Wt., 7 Februari 1706, getuige *Johanna Wtenweerde.*

Assuerus Wtenweerde, cornet in 1707 luitenant, in 1710 kapitein-luitenant. Van hem vermeldt het Mauriksch doopboek, zonder opgaaf van den naam zijner gade, de navolgende kinderen:

a. Gerhard Wt., 11 Juni 1699, getuige Juffr. Johanna Vonck (van Lienden), weduwe *Gerrit Wtenweerde.*

b. Margarita Wt., 29 October 1700; getuige Johanna Weyman.

c. Martinus Wt., 29 October 1702; getuigen Dr. *Arnoldus Wtenweerde* en Eva Brandolphus.

d. Johanna Wt., 15 November 1705; getuigen Dr. *Arn. Wt.* en *Johanna Wtenweerde.*

e. Eva Wt., 8 Mei 1707; getuigen dezelfden.

f. Willemina Megteld Wt., 16 Januari 1709; getuige *Johanna Wtenweerde.*

g. Marinus Wt., 27 Augustus 1710; getuigen Juffr. Eva Brandolphus en Dr. *Arnold Wtenweerde.*

h. Hildebrand Wt., 16 October 1712; getuigen Dr. *Arn. Wt.* en Juffr. Johanna Weyman.

i. Anna Wt., 25 October 1715; getuige Johanna Weyman.

Hetzelfde doopboek meldt, zonder opgaaf van den naam der gade, de navolgende kinderen van:

Assuerus Wtenweerde, scholtus, —

a. en *b.* Hillebrand en Johannna Wt., 7 April 1715; getuige *Margrita Wtenweerde.*

(1) Naar nagekomen gegevens, mij hoogst welwillend verstrekt door de heeren Johan H. van Gelder, ter Secretarie te Maurik, J. van Oordt tot Bunschoten, te Velp, en Mr. Pieter van Meurs te 's-Gravenhage.

(2) Opgave, evenals de drie volgenden, mij welwillend verstrekt door den heer J. van Oordt tot Bunschoten.

(3) Tengnagell.

(4) den Santwick; zie hier voren blz. 237b. Vgl. De Navr. XL, 247.

c. Lodewijk Jan Willem Wt., 22 November 1716; getuige de huisvrouw van den scholtus van Wijck.

d. Andries Wt., 10 April 1718; getuige Juffr. Cassel.

e. Christina Wt., 28 Januari 1721.

f. Andries Wt., 3 Mei 1722.

g. Theodorus Wt., 9 April 1724.

h. Godert Wt., 10 Februari 1726; getuigen Juffr. N. Cassel, en de heer Godert van Wijck, scholtus tot Ingen.

i. Theodorus Wt., 23 Februari 1727; getuige Juffr. van Wijck.

k. Dina Wt., 29 Augustus 1728; getuige dezelfde.

l. Gerrit Wt., 9 October 1729.

m. Hendrik Wt., 9 April 1731; getuige Juffr. Dora van Wijck.

n. Margarita Christina Wt., 3 Mei 1733; getuige Juffr. *Margarita Wtenweerde.*

Nota. Bij deze laatste staat in het actenboek geschreven, dat zij dochter is van den scholtus Assuerus Wtenweerde en Juffr. Anna van Wijck.

Lodewijk Jan Willem Wtenweerde, gehuwd met Maria van Stuijvenbergh, wint

Assuerus Wt., geboren 15 October 1752, geheven door Juffr. *Margrita Wtenweerde.*

Als weduwnaar van Maria van Stuijvenbergh, hertrouwt hij, luitenant ten dienste dezer landen, in 1785 Cornelia van der Heyde (Heiden), j.dr., te Maurik, heeft:

Jan Willem Wtenweerde, gedoopt 2 Maart 1785; getuige Emmerentia van Hattum.

Als zijne weduwe hertrouwt zij 22 October 1797 met Gerrit (Garret) van der Heiden, j.m., geboren te Maurik.

Gerrit Wtenweerde, luitenant, gade niet genoemd, wint:

1. Hillebrand Wt., gedoopt 30 Juni 1715; getuige *Margrita Wtenweerde.*
2. Hillebrand Wt., gedoopt 20 December 1732, † 7 October 1795, zie hier voren. blz. 239*b*.

Dina Hendrika Wtenweerde, gehuwd 16 Januari 1790 met Jan Cornelis van Oort, geb. te Rossum heeft tot zoon Bastiaan v. O., geboren te Ek-en-Wiel 13 Maart, gedoopt 6 April 1806; doopgetuigen de ouders.

Godert Wtenweerde, scholtus te Maurik, wint bij Sijna Johanna van den Bergh:

1. Asuerus Gerardus, geb. 3 April 1757.
2. Jantje, geb. 1 October 1758.
3. Anna Maria, geb. 26 Juli 1761.
4. Diderik Hendrikus, geb. 22 Maart 1767.
5. Dina Henrica, geb. 1 Mei 1768.
6. Ludolf Johannes, geb. 14 April 1771.

Assuerus Gerardus Wtenweerde (Godertszoon bij Sijna Johanna van den Bergh), j.m., geb. en wonend te Maurik, ondertr. alhier 18 Januari 1787, en trouwt 8 Februari Commerijntje Johanna van Oort (weduwe van Johannes van Beusekom), geb. te Rossum, woonachtig te Maurik. Hij hertrouwt als haar weduwnaar, 16 Augustus 1805 Grietje van Oort, j. dr., geboren te Rossum, woonachtig te Maurik, oud 38 jaar. Wint bij zijne eerste vrouw:

a. Godert Wtenweerde, geb. 23 Maart 1788; doopgetuige *Anna Maria Wtenweerde.* Trouwt te Maurik 9 December 1808 Aaltje van Stuyvenbergh, j. dr. te Maurik.

b. Jan Cornelis Wt., geb. 19 Juli, gedoopt 26 Juli 1789; getuige Dirkje van Oort.

c. Arendina Cornelia Wt., geb. 15 Januari, gedoopt 22 Januari 1792; getuige Jantje Wtenweerde.

d. Bastiaan Wt., geb. 25 December, gedoopt 29 December 1793 (Zie hier voren, blz. 240*a*).

Jan Cornelis Wtenweerde, geboren in 1789 te Maurik, gehuwd in 1809 met Geertrui Elisabeth van Oordt, geboren 21 Mei 1791 te Ingen, wint:

a. Ahasuerus Johannes Wt., geboren 7 October gedoopt te Ek-en-Wiel 22 October 1809; doopgetuigen de vader en Margareta van Oordt, huisvrouw van *Ahasuerus Wtenweerde.*

b. Commerijntje Johanna Wt., geboren 12 Augustus 1811; doopgetuigen: Teuntje van Nieuwkerk, huisvrouw van Willem Harmsen van Driel, en Geertruida van Ooijen, huisvrouw van Hendrik van Beusekom, beiden woonachtig te Maurik

Peter Adrianus Wtenweerde, kastelein te Maurik, getrouwd 29 Juli 1792 met Jacomina van Wijck, heeft, blijkens het geboorteregister aº 1811, gehouden ter mairie van Ek-en-Wiel, tot dochter

Jacobje Cornelia Wtenweerde, geboren 19 Mei; doopgetuigen Janna van Rennes, huisvrouw van Jan van Laar, en Aaltje van Beusekom, huisvrouw van Frank van Kerkhoff, bakker, beiden te Maurik woonachtig.

De vroeger geboren kinderen dezer echtelieden waren:

Jacob Cornelis Wtenweerde, geboren 1 Februari, gedoopt 18 Februari 1793; getuige Willemke van Wijk.

Sina Johanna Wt., geboren 13, gedoopt 22 Juni 1794, getuige Jantje Wtenweerde.

Jannigje Wt., geboren 2 Juni, gedoopt 12 Juni 1796; getuige Willemke van Wijck.

De laatstgenoemde Jannigje treedt 18 December 1817 in den echt te Maurik met Jan Penraad (of Pendraat), geboren te Opheusden 31 October 1793, zoon van Meindert Pendraat bij Angenieta van den Heuvel. Zij overlijdt als zijne weduwe te Maurik 11 Februari 1867.

A. J. Wtenweerdde en B. van Gemert te Maurik, hebben tot dochtertje Christina Johanna, geb. 23 Dec. 1899, † jong.

J. A. Wtenweerde J.A.zn., gehuwd met Willemina van Alphen, won 23 Juni 1900 Hermanus Adrianus.

C. J. Wtenweerde. Haar weduwnaar, Wouter van Ingen, overleed te Maurik 16 Febr. 1901, oud 93 jaar.

Peter Andries Wtenweerde, † ibidem 9 Maart 1901, oud 8 maanden.

Aguerus Gerardus Wtenweerde, † ald. 4 Mei 1901, oud 3 jaar.

Jacomina Wtenweerde, † aldaar 20 Juli 1901, oud 71 jaren.

Roelofje Wtenweerde, te Ommeren, ondertrouwde 1 Juni, trouwde 16 Juni 1901 te Lienden Albertus Eysvogel, aldaar.

P. A. Wtenweerde, gehuwd met E. B. Berendsen, deed 15 Juni 1901 aangifte van de geboorte eener dochter te Rotterdam.

Het Wapen van Prins Hendrik.

De „St.-Ct." bevat een K. B. van 30 September, waarbij wordt bepaald dat aan Prins Hendrik, hertog van Mecklenburg, wordt verleend het navolgende wapen:

Gevierendeeld;

I. in azuur, bezaaid met gouden blokken, een leeuw van goud, gekroond van hetzelfde, getongd van keel, in den rechtervoorklauw opgeheven houdende in schuinlinkschen stand een zilveren zwaard met gevest van goud, en in den linker een buudel pijlen van zilver met gouden punten, de punten omhoog en de pijlen tezamen gebonden met een gouden lint;

II. in goud een aanziende stierenkop met afgerukt halsvel van sabel, gehoornd van zilver, getongd van keel en gekroond met een vijfbladerige kroon van goud;

III. doorsneden van keel en goud;

IV. in azuur een griffioen van goud, getongd van keel;

Om het schild hangt de keten met het kruis van de Mecklenburgsche Huisorde van de Wendische Kroon (linie Mecklenburg-Schwerin);

Twee helmen:

de eerste getralied en gesierd van goud, gevoerd van keel, met dekkleeden van goud en azuur en gekroond met een vijfbladerige kroon van goud;

Helmteeken:

een vlucht van sabel met een zilveren schuinbalk, waarop drie lindebladeren met de stelen omhoog van sinopel;

de tweede getralied en gesierd van goud, gevoerd van keel, gekroond met de Wendische Kroon, met dekkleeden van goud en sabel;

Helmteeken:

vijf rechtop geplaatste, van boven [toegespitste, palen — een scherm —, van sabel, goud, keel, zilver en azuur, waarachter een schildje volgens het tweede kwartier, op de rechterzijde liggend, zoodat de linkerhelft van de daarop voorkomende wapenfiguur zichtbaar is, en waarboven een driedubbele pauwestaart oprijst;

Schildhouders:

rechts een gouden leeuw gekroond van hetzelfde en getongd van keel;

links een gouden griffioen getongd van keel;

de schildhouders staan op een lint van keel, waarop met gouden Gothische letters het devies: „Per aspera ad astra";

Alles geplaatst op een mantel van azuur, bezaaid met leeuwen en blokken als van het eerste kwartier, geboord van goud, met hermelijn gevoerd, opgebonden met kwasten van goud en gedekt door een Koninklijke Kroon.

Herstelling van oude handschriften.

Van het internationaal congres tot instandhouding van oude manuscripten, in 't najaar van 1898 te St. Gallen gehouden, is o. a. de uitkomst geweest dat een permanente commissie benoemd werd, wier hoofdtaak het zoude zijn de verschillende methoden voor het verduurzamen en het herstellen van handschriften te bestudeeren een gemotiveerd oordeel daarover uit te brengen. In verband hiermee zou men voorts trachten de daarvoor in het belang der wetenschap benoodigde gelden van staatswege te verkrijgen. Deze commissie bestaat uit de heeren Ehrle, bibliothecaris van het Vaticaan, Zangemeister, directeur der universiteitsbibliotheek te Heidelberg en de Vries, bibliothecaris der Leidsche universiteitsbibliotheek, die zich bovendien den directeur van de Bibliothèque nationale te Parijs L. Delisle coöpteerden.

Hun poging om geldelijken steun te verkrijgen van de verschillende regeeringen hebben thans reeds tot resultaat gehad, dat van de Pruisische regeering een toezegging van 10,000 mark is verkregen, en van de Oostenrijksche eene van 5000 florijnen, de laatste onder eenige voorwaarden.

Vragen, antwoorden en aanvullingen.

Geslacht Falck.

Wie zou mij kunnen mededeelen wat voor goederen de bezittingen van het geslacht Falck, gelegen in Oost-Friesland waren, en of het bezit ervan een bewijs van adeldom was?

's-Gravenhage 3 Aug. 1901. Edzard K. G. Falck.

Falck.

(Blz. 229, 230).

Het document voor Edzard Falck was vrij zeker slechts een *wapen*-brief, hoedanig ook Humpo Hayena 20 Juli 1495 en Ulrich en Folkert Harringa 4 October 1544 van den Keizer verkregen. De uitdrukking *opnieuw* schept in die documenten juist een *nieuwen* toestand. — Wiard Meckena van Meckenaburg (zoon van Nomo, burgemeester van Emden en Jetta van Uitersteweer) tr. Nona van Groothusen, bij wie: 1° Hissa tr. Wiard van Upgant; 2° Nomo, tr. Barbara Zegers van Wassenhoven (hieruit een ongeh. dochter); 3° Reinste, tr. Habbo Aldringa; 4° Frauwa, tr. Luert Crumminga; 5° Tjade, tr. Meindert Aldringa en 6° Adda, tr. Garrelt Beninga.

De meest heraldieke wapenvorm van Meckena van Meckenaburg is: doorsneden, boven in blaauw een gouden lelie, beneden in goud een rood hart (plompeblad). Helmteeken: gouden lelie tusschen 2 blaauwe vaantjes, elk beladen met gouden lelie.

B. van Emden Hz.

Wapen Frensdorf.

Gevraagd wordt het wapen van de familie *Frensdorf*. Dr. George Frensdorf was Hofrath in Waldeck-Pyrmont en was gehuwd met Sophia von Tabor. Hun zoon Hauptmann Johann George August Andreas was gehuwd met Petronella Maria Cornelia Gerlach. Een dochter uit dit huwelijk: Jeannette Frederica Wilhelmina Henriette, geb. 1798, gest. 1882, huwde Rinia Justus Gonggrijp, geb. 1792, gest. 1875.

Gevraagd wordt bovendien, wie de ouders waren van genoemde P. M. C. Gerlach.

Data en plaatsnamen te pas komende bij 't bovenstaande zullen mij zeer welkom zijn.

G. F. E. G.

van Geelkerken.

In het gemeente-archief van Oudshoorn berust een acte, die op deze familie betrekking heeft.

Het betreft de verdeeling der nalatenschap van Cornelis van G., op den 15 Januari 1707. Deze, vóór dien datum overleden, had 15 Mei 1706 in het „campement tot Tongeren", militair zijnde, zijn testament gemaakt.

Hij blijkt te zijn de zoon van Johan van Geelkerken en van diens eerste vrouw Marytje Cornelisdr. Loendersloot (De tweede was Judith van Steenlaar).

Behalve Cornelis, sproot daaruit nog een andere broeder, met name Reynier, welke te Amsterdam woonde. De vader was nog in leven.

Uit het testament blijkt nog dat Marytje Cornelisdr. Loendersloot een zuster had, Jannetje C. L. Zij was gehuwd met Charles Payn. Deze Charles Payn overleed te Aarlanderveen als weduwnaar in April 1701. Zijn echtgenoote leefde nog 28 Maart 1698.

Zie vele personen met den naam v. G. in de „Naamlijsten" bij van der Monde: „Tijdschr. voor Gesch. en Statistiek van Utrecht."

W. M. C. Regt.

Geslacht Hartsinck.

(Alg. Nederl. Fam. blad, 1901, blz. 128, 2e kolom.)

Anna Wilhelmina Frederica van Marselis Hartsinck, was geboren te Wassenaar en huwde te Amsterdam (niet te Rotterdam) 22 Augustus 1871 met A. C. Hanegraaff.

M. W. Wynaendts.

Geslacht van Ingen.

Roelof van Ingen kwam als cadet ter zee met het schip de „Surinaamsche vrienden" in 1803 op Java en werd bij besluit, gedagteekend Samarang 22 September 1808 van den Gouverneur-generaal Herman Willem Daendels, benoemd tot luitenant van de Artillerie en vijfde Informator. Hij overleed te Samarang in 1813.

Wie kan inlichtingen geven omtrent dezen Roelof van Ingen? Waar en wanneer werd hij geboren? Wie waren zijne ouders?

L. R. v. I.

N. B. De geslachtslijst van Ingen, door Jac. Anspach, voorkomende in „Bijdragen tot de Geschiedenis van Overijssel," 10e dl., vermeldt dezen Roelof van Ingen niet.

Le Petit.

Maria Le Petit huwt te (?) den (?) 1605 Pieter Uytenbogaard, geboren in 1582, raad en rentmeester van de Balye van St. Jan te Utrecht, overleden in 1660. Wie kan de doop- en sterfdata van deze echtelieden volledig opgeven, benevens de namen hunner ouders?

d. B.

Geslacht Ripperbant.

Als aanvulling op dit artikel kan dienen, dat ik te

Harderwijk vond aangeteekend Jan Janszn. Ripperbant huwde te Harderwijk 11 Januari 1662 Aeltje Jansse, j.d. van Harderwijk (vergelijk blz. 3, kolom 2).

V. O.

Familie Schultz.

Ondertrouwd in de Luthersche Kerk te 's-Gravenhage 13 November 1785:

Johan Jacob *Schultz*, geboortig uit het Graafschap Straalsund, met Sophia Christina Philippina Daubern, geboortig uit Nassau-Weilburg.

Uit dit huwelijk werden geboren (allen gedoopt in genoemde kerk):

Carl Magnus Schultz, 17 April 1786 (get. Carl Magnus Baron van Sprengporten).

Sophia Elizabeth Schultz, 9 Mei 1787.

Andreas Jacob Schultz, 19 October 1788.

Johanna Maria Schultz, 11 December 1789.

Gevraagd worden:

1° Ouders en grootouders van deze echtelieden.

2° Verdere nakomelingen.

Amsterdam. H. J. Scharp.

In de verzameling Familie-annoncen berustend in het Genealogisch en Heraldisch archief te Rijswijk, komt *niets* omtrent de gevraagde personen voor. De alliantien van Schultz, einde 18e en begin 19e eeuw, zijn met: Bourdon, Brughman, Elzer, van Eys, Graafland, Heckers, Holtzaffel, Hoogklimmer, Kannegieser, Korver, Meuleman, Muller, Reminck, Root, Schottelink, Smith, Strohn, Swarth, van Thielen, van Trooyen, Tydeman en Wegmar. Voorts bestaan nog de familiën Schultz van Haegen, Schultz Jacobi, Schultz Pesser en Weijmar Schultz.

Kunnen wij den geachten vrager met inlichtingen hieromtrent van dienst zijn, dan gaarne.

Red.

Seijen.

Pieter Seijen huwde met Marcelie van Neck. Hun zoon Joris Seijen, volgens R. A. Wijnen, een voornaam genealogist, was gehuwd met Maritge Bosch. Hunne dochter Maria Seijen huwde Jan van Lennep. (Ziet die genealogie).

Wat is van den genealogist Joris Seijen meer bekend?

Red.

Taets van Amerongen.

De oude leenbrieven van 't huis Rijnestein zeggen ons dat met zeven morgen land, gelegen in 't kerspel van Cothen werden beleend:

14 Juli 1617, Jor Johan Taets van Amerongen door doode van Jor Ernst Taets van Amerongen zijnen zoon.

26 Augustus 1620, Jor Thomas Taets van Amerongen door doode van Jor Johan Taets van Amerongen zijnen vader.

23 November 1659, Herman van Doyenburch namens zijne vrouw, als universele geinstitueerde erfgename van wijlen Jor Thomas Taets van Amerongen.

J. H. Hofman.

van Vollenhoven-Baud.

(Alg. Ned. fam. blad 1901, blz. 141).

De 8 kwartieren der kinderen van dit echtpaar waren:

van Vollenhoven × van der Hey, Plemp × Ley; Baud × Klinkerstee, Wellenkamp × Pullen.

De kwartieren van vaderszijde vindt men Alg. Ned. fam. blad, 1883, n° 76 blz. 3, wat die van moederszijde betreft het volgende:

Jean Antoine Baud (zoon van Gabriël Baud en Françoise Buvelot), geboren te Céligny bij Genève 29 Februari 1728, begraven te 's-Gravenhage 6 Juni 1806, huwde te 's-Gravenhage 14 October 1762 met Christina Klinkerstee, hieruit o. a. Jean Baud, gedoopt te 's-Gravenhage 12 Januari 1764, ontvanger der directe belastingen, overleden te Rotterdam . . . . . ., huwde te 's-Gravenhage 14 April 1793 met Maria Wellenkamp, geboren te 's-Gravenhage, October 1767, overleden te Overschie 9 December 1859, (dochter van Jan Jurriën Wellenkamp en Jenneke Pullen). Hieruit o. a.: Jeannette Christina Baud, gedoopt te 's-Gravenhage 14 Juli 1763 (aldaar geb. 10 Juli t. v.) overleden te Rotterdam 4 Juli 1844, huwde te Alphen 11 November 1813 met Cornelis van Vollenhoven, geboren te Rotterdam 18 December 1788, tijdens zijn huwelijk ontvanger van de registratie en domeinen te Alphen, later directeur der Nederlandsche Stoomvaartmij., overleden te ? den ? (zoon van Mr. Joost en Sara Lydia Plemp).

M. W. Wynaendts.

N. B. Cornelis van Vollenhoven voornoemd overleed te Princenhage 26 December 1854.

Red.

Wtenweerde.

(Blz. 236).

Uiterstewehr was eene Oostfriesche familie, wapen: in rood een zwarte heraldieke panter (monster). Men leze daar Fickenholt, niet Tickenholt.

B. van Emden Hz.

Inhoud van Tijdschriften.

Monatsblatt der Kais. Kön. Heraldischen Gesellschaft „Adler". 1900. (Vervolg van Jaarg. XIII, blz. 96).

Nrn. 52—60. Über das Geschlecht der Sala (a Sale, von Saltz). Ahnentafel der Grafen Lónyay Deregnyöer Linie, von *Dr. J. B. W.* Ein Beitrag zur Familiengeschichte des Grafen v. Haunsperg, von *Theodor Schön.* Ahnentafel der Gräfin Sophie Chotek Fürstin von Hohenberg. Ungarische Adelige in Württemberg, von *Theodor Schön.*

1901. V Band Nrn. 1—5. Ahnentafel des Fürsten Johannes zu Hohenlohe-Bartenstein und Jagstberg. Die Freiherren von Hohenberg, von *Theodor Schön.*

Nrn. 6—10. Die Freiherren von Hohenberg, von *Theodor Schön* (Fortsetzung).

The New-York Genealogical and Biographical Record, 1900. (Vervolg van „Algem. Ned. Familieblad" XIII, blz. 193).

October, 1900. N°. 4. The Corey Family of Southampton and Southold, Long Island, N. Y., bij *Lucy D. Akerly.* Graveyard Inscriptions from Columbia and Rensselaer Counties, N. Y.

January, 1901. N° 1. The Fields of Stockbridge and New-York, bij *L. Hasbrouck von Sahler.* Sepulchral Stones of Staten Island, contributed bij *Stuart C. Wade.* The Family of Dupuis, De Puy, Depew, etc., bij *Frank J. Conkling.*

April, 1901. N°. 2. The descendants of William Chadsey, bij *Dr. J. Chadsey.* Records of the King Family of Southold, Suffolk County, New-York, by *Mr. Rufus King.* Crosby Families, by Sarah Louise Kimball.

July, 1901. N°. 3. Hawxhurst. Family, by *Robert B. Miller.*

October, 1901. The Church of East Philippi, bij *Emma J. Forster.* A. Contribution to a Genealogy of the Family of John Booth, of Shelter Island, N. Y., by Lucy D. Akerly.

Deutsche Herold, 31. Jahrg. 1900. (zie Alg. Ned. Familieblad, 1900, bladz. 98).

Nr. 5. Die zweitälteste Verleihung eines neugebildeten Wappens, von *Dr. Hauptmann.* Familie Harpprecht, von *August von Doerr.*

Nr. 6. Ein genealogisch interessantes Testament aus dem Jahre 1615, *von Dr. Jur. Frhrn. v. d. Horst.* (Betreft de familiën von Alten, v. Barkhausen, v. Dincklage, v. Galen, v. Harde, v. Korff, v. Mandelsloh, v. Münch, v. Nehem, v. Rehme, v. Roland, v. Warnefeld, v. Weyhe en v. Wulfen).

Nr. 7. Ueber einige Wappenhandschriften des 15 Jahrhunderts und ihr Verhältniss zu einander, von *Max Bach.* Die Familien Hummel in Württemberg, von *Theodor Schön.*

Nr. 8. Die Familien von Abschatz und von Ossowski, von *Fritz Kalau vom Hose.* Das Wappen der Stadt Prenzlau.

Nr. 9. Die Wappen von Stift und Stadt Hildesheim, von *Otto Gerland.* Der muthmaszliche Stammsitz der Freiherrn von Gaisberg, von Fr. *Freiherrn von Gaisberg-Schöckingen.*

Nr. 10. Ein unbekannter Bildniszstammbaum, von *Prof. Dr.* Victor *Schultze.* (Betreft het Waldecksche vorstenhuis.) Ein herzoglich bayerischer Wappenbrief von 1532, von *Th. Schön* (Betr. de familie Zwerger).

Nr. 11. Das v. Houwald'sche Wappen. Stamm und Ahnentafeln des Geschlechts von Maltzan und von Maltzahn, von *Schmidt.*

Nr. 12. Der Russische Adel. Zur Genealogie der bürgerlichen Familie Schlick.

32 Jahrg. 1901. Nr. 1. Ahnentafeln zúr 32 Ahnen des Königs Friedrichs I in Preussen und seiner drei Gemahlinnen: Elisabeth Henriette von Hessen-Kassel, Sophie Charlotte von Hannover und Sophie Luise von Mecklenburg-Grabow. Zur Geschichte des königlich Preussischen Wappens. Die Genealogie des königlich Preussischen Wappenadlers.

Nr. 2. Zum Wappen der Stadt Memel. Das Wappen der Familie Muttray, von *J. Sembritzki.* Stammbuch der Charlotte Veronica von Bömchen zu Lauenburg in Pommern. Näheres über das Geschlecht Bönhoff (ook voor Ned. familien belangwekkend).

Nr. 3. Stammbaum der Familie Wülfing, von *M.* Nr. 4. Zur. Genealogie der Boyen.

Nr. 5. Das Wappen der Familie von Maltzan und von Maltzahn, von *Berthold Schmidt.* Zur Genealogie der Boyen, von *M. Gritzner.*

Nr. 6. Geschichte der Familie von Hippel, von *Dr. von Hippel.*

Nr. 7. Wappen und Waarenzeichen, von *C. Bloch.* Eine heraldische Episode aus Goethes Leben. Eine Familiengeschichte aus dem Anfang des 18 Jahrhunderts, von *K. I. von Zwehl.*

Nr. 8. Das Wappen von Euskirchen, von *Karl Gissinger.* Das Magdeburgische Stadtwappen, von *P.* Die Simpsons zu Memel, von *J. Sembritzki.*

Nr. 9. Aus dem alten Lüneburg, von *Otto von Dassel.*

Nr. 10. Zur Geschichte der Wappens der Stadt Graudenz, von *Manstein.* Aus der ornementalen Heraldik, von *E. Zellner.* Zur Geschichte der erloschenen von *Mellin* in Pommern, von *E. Zellner.*

Nr. 11. Altes aus der Neumark, von Paul von *Troschke.* Siegel des Mittelalters, von *Seyler.*

Bladwijzer op de familie- en andere namen [1]

(1) De bij de cijfers gevoegde sterretjes verwijzen naar wapens. De gecursiveerde namen zijn die van heerlijkheden, enz.

(*a*) niet Campagnie.

(*a*) **van Rhede Ginkel.**

Bij het **Genealogisch en Heraldisch Archief** te *Rijswijk* zijn de volgende

HUWELIJKSZANGEN (1)

verkrijgbaar zoolang de voorraad strekt.

Joan Alberti en Katharina Lucia van Ravestein, Hoogwoud 30 Juli 1721. ƒ 1.—

Jan Alting en Swana Francina Alting, Groningen 18 Augustus 1751. ƒ 1.—

Henr. Joan Arntzenius en Maria Beatrice Exalto d'Almaras, Zutphen April 1770. ƒ 1.—

Jacobus Barnaart en Jacoba Verhamme, 25 j. huw. Haarlem 4 Juni 1709. ƒ 1.—

Mr. Lubertus van Beusechem en Helena Cornelia Verspyck, Culemborg 31 December 1773. ƒ 1.—

Jan Bernd Bicker Hz. en Katharina Six, Amsterdam 23 Mei 1769. ƒ 1.—

Mr. Kornelis van den Helm Boddaert en Anna Virginia Scholten, Amsterdam 9 Maart 1750. ƒ 1 25

Dirk Bogaard en Maria de Mond, Amsterdam 30 Augustus 1678. ƒ 4.—

Frans Theodoor Brinkman en Cornelia von Zelst, 1 Februari 1726 (Duitsch). ƒ 1.—

Mr. Willem Buys en Elisabeth Lestevenon, 50 j. huw., 4 November 1742. ƒ 1.—

Mr. Arnout van Citters Willemsz. en Sara Jacoba Ockerse, Middelburg 3 April 1737. ƒ 1.50

Willem van Citters en Gerardina Petronella Broenken, 's-Gravenhage 23 Augustus 1746. Twee verschillende exemplaren, te samen ƒ 1.50

Mr. Jan Doornik en Jkvr. J. C. J. van der Marck, 12 September 1797. ƒ 0 75

Joachim van Gent en Anna de Wilde, 40 jar. echt. Amsterdam 9 Maart 1724. ——

Jan Hendrik Duisenberg en Alida Brandt, Amsterdam 22 November 1759. ƒ 1.25

Antonius Driessen en Elisabeth Huisinga, z. j. (Groningen). ƒ 1.—

Mr. Nicolaas van der Dussen en Elisabeth Aletta Slicher, 's-Gravenhage 27 Mei 1749. ƒ 1.25

Mr. Jan Justus Enschedé en Cornelia Dalen, Rotterdam 25 April 1833. ƒ 0.75

Hermanus Esser en Geertruy de Bruyn, Amsterdam 2 Maart 1756. ƒ 1.—

Daniel Eylkens en Antonia Haasbaart, Amsterdam 28 Maart 1741. ƒ 1.—

Hendrik Dekker (te Loosdrecht) en Katharina Waterdrinker, 26 Maart 1752. Plano ƒ 0.75

Jan van Gesseler en Anna Cornelia Maria Nysingh, Eelde 24 December 1742. Twee verschillende expl. te samen ƒ 1.25

Mr. Herm. Ulr. Hamerster en Maria van der Burch, 11 Juni 1748. (Incompleet). ƒ 0.50.

Pieter van Hole en Hester van Ravesteyn, 27 Juli 1694. Plano. (Twee verschillende expl.). ƒ 1.—

Johannis Huysinga en Wyva Agneta Driessen, Groningen 7 Juni 1737. ƒ 0.75

Jean André Lentz en Hendrina Brand, Amsterdam 27 September 1718. Plano. ƒ 1.—

Adrianus Pompejus van Leyden en Elisabeth Lestevenon, Amsterdam 3 November 1765. Plano ƒ 1.—

Jacob Looten en Duifje van de Pol(1), Amsterdam 9 Augustus 1681. Plano ƒ 1.—

Paulus Lublink en Anna Helt, Amsterdam 29 Juli 1738. ƒ 1.—

Cornelis Magnadant en Christina van Varseveld, 's-Gravenhage 8 Mei 1785, 25-j. huw. ƒ 1.—

Johannes Muntendam en Anthonetta Uyt ten Bongaards, Schalkwijk, 1 Februari 1757. ƒ 1.—

Rutger Muntz en Amarenta Aleida Barbara Couleman, Zutphen 19 Juni 1758. ƒ 1.—

Adriaen van Ommering Jacobzn. en Maria Louff, Amsterdam 17 October 1730. ƒ 1.—

Gerhard David Opten Noort en Henriette Beatrix Brantsen, z. j. ƒ 0.75

Daniel Parvé en Sophia Maria Huydecoper, Amsterdam 15 October 1748. (Incompleet). ƒ 0.50

Mr. Jan Frederik Parvé en Maria Adriana van den Broeck, Haarlem 22 Maart 1746. (Gedr. bij I & J. Enschedé.) ƒ 1.—

Cornelis Ploos van Amstel en Geertruyd Zallandt, Amsterdam 6 Februari 1727. ƒ 1.—

Gerhard Podt en Sara Alida Eekhout, Zwolle 11 Mei 1752. ƒ 1.—

Mr. Harman van de Poll en Sofia Johanna Balde, 21 Mei 1775. ƒ 0.50

Mr. Jacobus van de Poll en Cornelia Jacoba Wolters, 22 November 1746, plano en 4°. te samen ƒ 1.25

Mr. Jan van de Poll en Anna Marie Dedel, 's-Gravenhage 27 December 1746, (Twee verschillende expl.). ƒ 1.25

Mr. Pieter van de Poll en Catharina Susanna van den Bempden, (Amsterdam) 17 April 1750. ƒ 0.75

David Reguleth en Christina Elisabeth Lestevenon, Tienhoven 13 Juni 1747, 25-j. huw. ƒ 1.—

Hendrick Nicolaas Santijn en Susanna Jacoba van Harencarspel, (Amsterdam) 27 December 1757. ƒ 1.—

Mr. Elias Sautijn en Katharina de Mey, Middelburg 4 April 1679. (Plano). ƒ 1.—

Jacobus Zautijn en Apollonia Kort-gemet, Middelburg 19 December 1674. (Plano). ƒ 1.—

Mr. Jacobus Scheltus en Anna Wilhelmina Zoodaar, 21 December 1784. (Een der zangen door E. J. Wildeman). ƒ 1.—

Johan Schorer en Petronella Maria de Beaufort, Hontenisse 3 September 1744. ƒ 1.—

Johan Assueres Schorer en Maria Johanna van de Putte, 25-j. huw. Middelburg 28 April 1748. (Twee verschillende expl.). ƒ 1.25

Frederik Sibinga en Harmanna Maria Wildervanck, Groningen 5 Juli 1744 ƒ 0.75

Gerhart Sichterman en Lowijze Christyne Trip, 16 Juni 1709. ƒ 1.—

Johannes Schrader en Elisabeth Vitringa, Leeuwarden 14 Juni 1772. ƒ 1.—

Wiardus Siccama en Anna Catharina Hora, Groningen 31 Maart 1737. ƒ 1.—

Mr. Jacob à Wighold Slicher en Jacoba Adriana de Mey, Gouda 10 Juli 1714. ƒ 1.—

(1) Deze huwelijkszangen zijn 4°, als geen ander formaat aangegeven is. De datum is die van het huwelijk, 25-, 40- of 50-jarige huwelijken worden afzonderlijk vermeld. Alzoo heeft deze lijst ook genealogische waarde.